MDK

Kőrösfői-Kriesch Gyula

Kézdi-Kovács L.: Az elmult két év történetéből.
Évk. KMT. 1930. 21.l.

M.D.K.

Körösföi Krisch Laura,festő,iparművész

Aladár nővére.A gödöllői telep tagja,festett szőnyeget szőtt üveget terevezett.522.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Minerva.1960.Bpest

MDK

Kőrösfői Reicsch A.

György EME 26.o.
György Lajos: Az Erdélyi Muzeum Egyesület három-
negyed százados tudományos működéséről 1859-1934.
Cluj, Kolozsvár 1938.

Körösbegy

Somogy-vi

Sztehlo Otto 1906/7

1) alapvajz 1:100 és nyugati honlakeat 1/ másolat

2) alapvajz régi 1:200 keresztvetet részletek 1895

3. hasz oldal déli. helyszállítás. 1/ alapvajz másolat.

4. Boltsendner. és ablak 1:20 1/ másolat

hátlapon Rossai kriptavaja.

5. lépcsőtorog. tetőtik

6. ugyan erről másolat és 2 db fáz másolat.

7. Részletek/ torog keresztvet, 2/ ajtó, mennyiés ablak vj

1907. 1:20 1:20 1:10.

8. Vágalépcső alapvaja és mehel.

9. déli ajtó vj.

10. 5 db részletszámolunk.

3.

24.

25.

27.

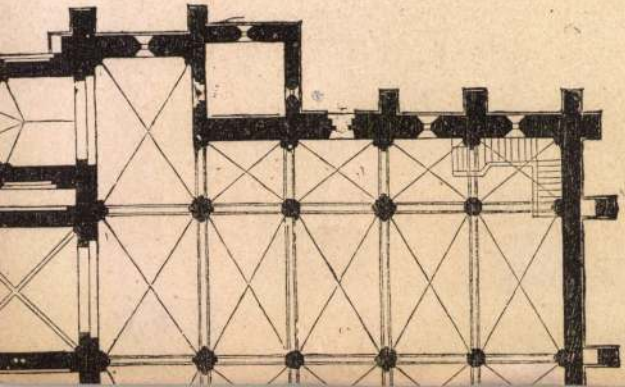

Köröshegyi vk. templom

Veszprémi Hirlap

1908. 28. sz.

u.o. 29 — 33. szám

~~128~~

~~1830~~ Jn.

XXIX / 1830 Jn. és 1830/a

= 2 db

Szepesbely

[illegible] | [illegible]

a [illegible]

[illegible]

Kőrösheggyi középkori templom

Szőnyi Ottó: A kőrösheggyi középkori templom.

16°, 8 L, 27 L, Budapest, 1924.

Köröshegyi rk. templom

Szt Antal tiszteletére -
(Somogy vm.)
1750-ben helyreállitatta
Biró Márton püspök -

Pehm. 460. l.

onnan el ne vonathassanak, (mint például a szent könyvben Adoniás 1 kir. 1. 50. 51. és Ivab 1 kir. 11. 28. s mint a pogányoknál Virgil szerint Aeneid. L. II. Hekuba és Helena sőt Priamus is, s Rómában és Görögh onban az üldözött rabszolgák.) — De azért mégis innen is kihuzattak a nyilvános gonosztevők vagy ellenségek mind a két nemzetnél; — mint p. o. a fennebb emlitett Adoniás s Trojában Hekuba, Helena és Priamus, minthogy azt a törvény is megengedte (II. Mos. XXI. 14.) s minthogy a diadalmas ellenség nem szokott törvényre és szentségre nézni. (Armiger in castris non curat, quid sit in astris.)

Az oltárok az első keresztyén eklézsiába is áthozattak, és pedig a héberek és pogányok szertartásainak némi megtartásával.

A menedéki jog és szokás is átjött volt a keresztyénekhez is, melyet kivált a jezsuiták sokáig fenntartottak, de már ma vége lett, minthogy a jól rendezett törvényü társaságban nincs szükség erre. *Jánosfalvi Sándor István.*

Nagyvárad 1660-ban.

(Történeti korrajz.)

Nagyvárad, — hajdani hires és nagy fontosságu várával, — mely Bocskay, Bethlen és a Rákóczyaknak oly kedves helye és erős álláspontja volt, — Biharmegyében a Sebes-Körös mellett fekszik.

Régi iratok szerint Sz. László Király, a bihari mezőkön vadászván, elfáradva mély álomba merült, s álmában azon égi szózatot hallá, hogy neki van meghagyva, ott a boldogságos Szűz tiszteletére ékes templomot épiteni, és miután környékét lakosokkal megnépesitené, a helyet megerösiteni. Igy vette eredetét Nagyvárad, mely azóta a keresztyénség egyik legerősebb bástyájának tartatott Felső-Magyarországban. IV. Béla idejében a vad tatároktól háromszor egymás után kiraboltatva, elpusztittatott. 1556-ban I. Ferdinánd kénytelen volt Izabellának átengedni, kinek halála után ismét visszakerült a magyar királyok birtokába, kik azt időnkint erősitve, első rangu várrá emelték.

Ez időben már a törökök mindent elkövettek, hogy bármi véráldozaton is meghóditva, hatalmukba keritsék. Ily czélból 1598-ban Ibrahim basa oktober 4-én nagyszámu hadsereggel megrohanva, 6 héten keresztül, gyilkos tüzzel ostromlá, de eredménytelenül, mert a főparancsnok Rödern, Nyári Pál és Király György, vitéz bajtársaival, azt oly erélyesen védelmezék, hogy a gőgös basa nagy vesztesége után is, magát megszégyenlve, kénytelen volt falai alól távozni. 1606-ban Bocskay fejedelemnek ágyui dördültek meg alatta, és hosszu ostrom után Rudolf várőrsége, hódolva nyitá fel kapuit, a győztes erdélyi hadaknak.

Mily nagyszerü szerep jutott ez idő óta Nagyváradnak, és mily befolyással volt sorsa a magyar nemzet szabadságára: megtetszik csak abból is, hogy eleste, nemzeti csapásul jegyeztetett fel a honfiui érzelmeket tolmácsoló könyvek lapjaira 1660-ban.

Mihelyt 1660-ban a fü bujni kezdett, a törökök roppant készületeket tettek II. Rákóczy György, mint engesztelhetetlen ellenségük ellen. És ámbár Tokajnál Rákóczy, gyülölt ellenfeleit, a törököket, megverte derekasan: mindazáltal, mivel már gyakorolt hős katonái, a sok és nehéz csatákban fegyver és betegség miatt elhullottak és most nagyobbrészt csak ujonczokkal rendelkezhetett, majus havában a szerencse tőle elpártolva, a koczka a törökök részére fordult a Fenes és Gyalu közötti ütközetben. A hős fejedelem, halálos sebei daczára, 17 törököt vert agyon, 5 ló lövetett ki alóla. 150 vitéz testőre közöl 20 maradt életben, kik látván, hogy a vér egészen elboritá gyönyörü szép ábrázatját imádott fejedelmök és vezéröknek, a két Barkóczi példájára — kik fölötte drága könyeket hullattak — karabinjaikra helyezve ezen nagy embert, futva vitték Nagyváradra, mely utban, háromszor rogyott eszmélet nélkül a földre. Váradra érvén, a fejedelemmel, feje a vértől tisztára mosatott, és kaponyájából is egy darab kivétetett; mire aztán, Magyarországért fohászkodva, jobb életre szenderült junius 7-én 1660-ban.

Halálának hire, hirtelen elterjedve, mély bánatot, és nagy részvétet gerjesztett mind a két magyar hazában. Wesselényi Ferencz nádor, Nádasdy Ferencz országbirája, Zrinyi Miklós horváthországi bán stb. kik pedig féltékenyek valának iránta, sirva kiáltának fel: „Siessünk, mert nemzetiségünk egyik főbástyája, Nagyvárad van kitéve a veszedelemnek.“

Meg is jelentek Pozsonyban az emlitett főurakon kivül Frangepán György, Illésházy György, Forgách Ádám és Miklós, Csáky István, Perényi Gábor stb. a bomlásnak indult nemzeti életkérdések ügyében tanácskozni junius 17-én.

De alighogy összeültek, azonnal Grátzból, hol a császár, I. Leopold időzött, egy levél érkezett a gyülés körébe, melyben az esztergomi érsek, Szelepcsényi György, a győri püspök, és a pozsonyi prépost, egyházi, — gr. Nádasdy és Forgách stb. világi urak, szintén Grátzba rendeltettek. Ezek a rendelt helyre érkezvén, a császár megbizása folytán, értekezletet tartának, a belső titkos tanácsos urakkal és a végvárak tábornokaival, a törököktől fenyegetett hazai érdekek ügyében.

Még semmi eredményre nem jutottak a tanácskozmányban, midőn egyszerre, mint villámcsapás, azon nem várt rémitő hir csendült a tanácskozó urak fülébe, miszerint Ali basa, minden európai és ázsiai erejével Nagyvárad alá érkezve, azt körülszállá és löveti. (Folytatjuk.) *Csuthy Zsigmond.*

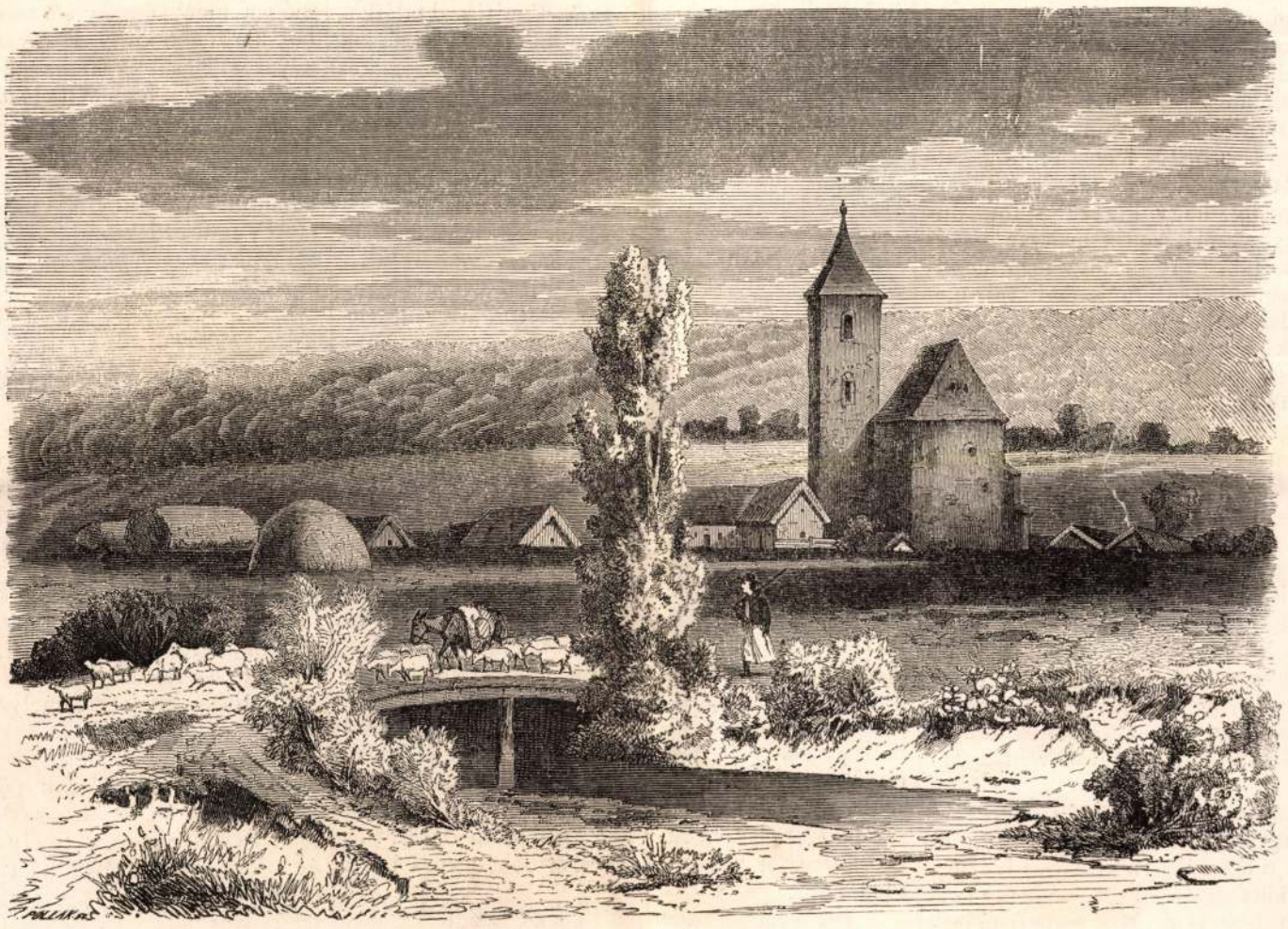

Köröshegy, a Balaton mellett.

Sajátságos jelenet a madarak életéből.

Lichtenberg ur, Gothában, szemtanuja volt a következő jelenetnek. Egy fehéres szinü nőstény kanári madár, beszéli Lichtenberg ur, három kisdedet költött ki tojásaiból, két sárgát és egy szürkét. Három napra a kiköltés után, elkezde nagy csodálkozásomra megint tojni, és ennek következtében ki is adá szegényke lélekzetét. A kisdedek táplálását az atya vállalá magára, egy szép és tiszta sárga him kanári; de csak a sárgáknak nyujtott eledelt, a szürkének pedig épen semmit sem adott, bármennyire is nyitogatá ez száját, és bármily panaszosan kiabált is az étel után. Valahányszor a kis árva étel után nyujtá száját és csipogott, mindannyiszor visszataszitá őt a könyörületlen apa, gyakran meg is harapta, és mintegy szántszándékosan az éhhalál sorsára bizta a gyámoltalant. A két sárgát ellenben igen jól táplálta, és azok erőteljesen is növekedének fel. Növekedésök által természetesen nagyobb helyet foglalának el a fészekben, nyert erejök által vigan emelkedének felfelé; a szegény elhagyott és erőtlen mostohának pedig mindig csak alattok kelle szenvednie. A sárga fiakat a fészekből eltávolitották, és igy kisértették meg, vajjon részvéttel fog-e az elhagyott árva iránt viseltetni a mostoha apa. Azonban ezen kisérlet sem enyhité haragját és gyülöletét a kisded iránt. A panaszos hangok iránt ezután is érzéketlen maradt, és még a fészek felé sem ment. A sárga fiak megint a fészekbe tétettek vissza, hogy a szegény eléhezett szürkét fölmelegitsék, és mindenki csodálkozott rajta, hogy az hitvány életét élelem nélkül még tovább is tengetheté. Végre kivilágosodik a talány. Azt lehete ugyanis észrevenni, hogy sárga testvéreinek sokkal jobb és könyörületesebb szive van mint az atyának; minthogy azok ápolni kezdék a szegény eléhezettet, és saját szájokból többször nyujtának neki eledelt naponkint. Végre rászoktatták magukat, hogy valahányszor élelmet hozott haza nekik az öreg, abból egy részt mindig szürke testvéröknek adtak, és igy azt rendesen etették. Ez, sárga testvérei ápolása következtében, nemcsak magához jött, hanem egészen felnőtt, megtollasodott, repülni és önmagától enni tanult, s him

lévén, idővel igen szépen énekelt. — Vajjon ezen madárnak szine tett-e oly nagy benyomást a mostoha apára, s azt azért gyülölte, mert magától különböző szinü volt; vagy talán azon féltékeny gondolat bántotta az öreget, hogy párja hütlen volt hozzá, hogy ezen szürke fiu nem az ő igazi származéka : ép oly nehéz megoldásu kérdés, mint az, vajjon részvétből tevék-e a sárga kanári kisdedek, hogy szürke testvéröket a szükségben el nem hagyták? vagy talán azért táplálák azt, mert tapasztalák, hogy igy ennek folytonos lármájától és panaszos hangjaitól megmenekedhetnek ?

Dr. B. L.

Bécsi levél.

Jan. 19.

(Elkésett beköszöntés. — Farsang. Magyar estély. — A mit ma életrevalóságnak akarnak nevezni. Ügyvéd, orvos, zsibárus. — Magyar lakodalom a „bolondok estélyén.“)

Ne csodálkozzék, hogy ily nagy idő után kopogtatok be a „*Vasárnapi Ujságnál.*“ Sok viz folyt le a magyar lyrában azóta, hogy az uj bort szürték; akkor eszembe jutott egy pohárral abból a karczosból rojtos nyakravalóm mögé öntenı — és csak ma lábbadok föl e merény következéseiből. A bor abonyi volt — sapienti pauca. Hogy ujév felé az előfizetési fölhivások tenger hópelyhe szállott alá a magyar ember kalapjára, egy pehely lebbent elém, a melyben a szerkesztő avval a kellemetes hirrel lepi meg közönségét, hogy neki most jutalomjátéka lesz.

Azt hittem hirtelenében, hogy concertet ad a tojás- vagy kötéltáncból, a mely mesterségben a magyar szerkesztők igazán messze vitték már; vagy hogy azon a hegedűn fog játszani, melynek nótájára eddig járták hazai journalistáink, vagy pedig, hogy keztyűbe fog dudálni, a mire egyszer-másszor a magyar ujságirót meg-megtanitották, vagy — hogy még mondjak valamit — azon füttyöt fogja hallatni, melyet a sorsnak odahány akkor, ha a magyarnak jó dolga s neki sok praenumeránsa van. Mire végig olvastam, nagy öröm szállta meg szivemet, mert az egynehány száz szónak az a vége, hogy a mi öregünk — engedje meg nekem ezt a családias titulust — egy egész évig a kiadói ugorkafa ágai közől fogja nézni e szép világot. Mire leszállóban lesz róla, álljon készen azon szép emeletes ház, melyet én önnek szivemből kivánok, soha ki ne fogyjon a dohánya s a türelme, feje lába sohase fájjon, a bugyellárisában meg mindig legyen olyan tárczaczikk, melyet valamennyien a legszivesebben olvasunk, daczára annak, hogy német. (Hiában aggódik ön miattunk s hiában szórja a szép rigmust. Most január vége felé már határozottan elénekelhetjük Csokonaival azt a hires dalt : „Földiekkel játszó . . . . . csalfa vak remény!)“ *Szerk).*

Itt Bécsben magas hullámokat vet a farsangi kedv. Kezdve az udvar miriád lángokban csillogó termeitől egész le a legszélsőbb külváros ivójáig, tánczolnak mindenütt és annál tüzesebben, mentül közelebb ér az ugy is rövidre szabott tánczidény vége. Holnap a journalisták fogják járni — reménylem a bolondját, mert a keserveséből ezeknek is kijutott nem egyszer.

A mult év utólsó napjának estéjén a magyar, jobbadán orvos-tanuló fiatalokból alakult „*társaskör*,“ mely a magyar életnek a határon tul is hü megörzését, a magyar nyelv müvelését s a honi irodalom pártolását tüzé ki czélul, adá első és fölavató estélyét, melyből minket öreg urakat ki nem feledni elég szeretetreméltók valának. Édes öröme telt volna e gyönyörü fiatalságon ; a termen, melyben tán soha nem hangozott magyar dal, csak most először, rózsaszin hangulat harmonicus accordjai vonultak át. *Jelesnél jelesb* zongorázó, éneklő s hegedűlő fiak váltakoztak egymással, sőt hatalmas füttyben is volt részünk. Ki szavalt, ki toasztirozott; még humoristicus fölolvasásban sem volt hiány, melyet egy igen kedves barátom tartott harsogó kaczaj között s mikor az év utólsó percze leforgandóban volt, éltettük a magyar hazát, fiait és leányait. Igazságtalanságot követnék el, ha meg nem emlékezném arról a pompás paprikás husról, mely az estének, bár a programmba nem lőn bejegyezve, fénye volt. Egy közénk származott muszkának nemzeti konyhánk ezen vörössipkás vitéze annyira megnyerte tetszését, hogy mindennap azt eszik. Váljék egészségére!

Engedje meg, hogy az estélyek physiologiájához egy érdekes adattal járuljak. — A belváros egyik látogatottabb körében eleinte elvétve, majd sürübben kezdék emlegetni egy fiatal ügyvéd nevét, ki páratlan jogtudománynyal, ékesszólással, elragadó dialecticával — de kevés praxissal bir. Legközelebbi alkalommal a ház asszonya már is azon kellemes helyzetben volt, fölemlithetni a bár nem ismert, de annál érdekesb fiatal ügyvédre vonatkozó azon kedvező hirt, hogy a törvényszék előtt ragyogó védbeszédben egy gyermekgyilkos leányt, egy kridatárt s egy utonállással vádolt szegény hivatalnokot mentett meg a már-már bizonyos büntetéstől. A kiváncsiság természetesen igen nagy, e ritka jelességü ügyvédet megismerni és madame N . . . . volt oly szeretetreméltó, megigérni vendégeinek, hogy jövő estélyén B . . . . ur bizonyosan meg fog jelenni. S ugy is volt. Mindenki feszülve várta az ügyvédet és pontban kilencz órakor be lőn az jelentve. B . . . ur csinos alakja, sima modora, ügyes zongorajátéka, elegáns táncza, szellemdus társalgása elragadá a jelenvoltakat. A fiatal ember nevét nemsokára tágasb körökben is emlegették már, s rövid idővel rá egyike lőn e székváros legkeresettebb ügyvédeinek és csak midőn „gáton“ állt már, sült ki, hogy e fényes estélyeket B . . . ügyvéd ur fizeté, hogy reclámot csináltasson magáért. B . . . ur tagadhatlanul jeles ügyvéd, de megőszülhetett volna addig, mig természetes uton jut oly népszerüséghez, mint a milyennek ma örvend. — Tehát tudomány és charlatanéria! Jó bor és czifra üveg ! Ez is jellemzi korunkat.

Nagyon emlékeztet e történetke azon kis cselre, melyet W. . . hires német fürdőben nagyügyesen szőtt egy kezdő orvos. Barátjával találkozik, ki — nem tartozván azon különczök közé, kik azért járnak fürdőbe, hogy roncsolt egészségüket az üditő forrás vizében üssék helyre — természetesen csak szórakozás kedvéért jelent meg W.-ben. „Alfréd,“ mondá neki orvos barátja megérkezte reggelén „te halálosan beteg vagy.“ — „Elment az eszed?“ kaczagá az ép, erős Alfréd, „én beteg ?,“ — „Igenis, az vagy — vagy ha nem vagy, kérlek, légy azzá, tedd meg a kedvemért, jövőmért!“ — Alfréd igazán azt hivé, hogy a doktort a sok tudomány és buvárlat megháboritotta. „Kezdő vagyok, az ördög sem ismer. Nekem ragyogó kura által kell megállapitanom hitelemet. Téged barátom, ismer az egész fürdő, ha megtudják, hogy én mentettelek meg — hirem befutja fél Európát. Csak két heti megtagadásodba kerül az egész. Megteszed?“ — Másnap reggel dr. F. . . egy sápadt, roskadozó fiatal embert vonszolt karján, kit számos ismerője részvéttel nézett. Fáradtan dőlve egy padra, csak kapkodó lélekzettel tudott a kérdésekre felelni. „Kissé jobbacskán vagyok már s ezt is e jeles, derék orvosnak köszönhetem, ki mellettem ül,“ köhécselé a szegény Alfréd. — Következő nap már bátrabban lépett, szine is kezdett már visszatérni. Negyed nap már csak botjára támaszkodott s egy héttel rá — az idény első báljának ő volt legfáradhatlanabb s legügyesb tánczosa. „Ki az orvosod, hogy ily mesés rövidségü idő alatt helyezett vissza ismét a legépebbek sorába ?“ tudakolá fü-fa. Ki más mint dr. F. . . . ki e percztől kezdve legkeresettebb orvosa lőn a fürdőnek.

Itt természetesen *tehetség* és nyegleség járt karöltve.

Undorral telik el az ember azonban, ha a mellőzhetlen, minden lapban s utczasarkon szemetszuró dr. G. . . . hirdetéseit látjuk. — E csodaember a porzópálczát is tőkévé hizlalja, az az : sovány emberből kövéret csinál s viszont a kövéret fölkiáltójellé tudja ismét megapasztani. Ha te, czingár olvasóm, rendelő szobájába lépsz, az üveg ajtón át egy zsirjában csaknem megfuló öreg urat látsz nagy zsöllyében pihenni. „Látja ön azon urat ott? kérdez a nagy G . . . . „még önnél is soványabb volt. Tessék megnézni most!“ Érzékenyen szoritod meg G . . . . kezét, melybe egy — — vagy két aranyat csusztatsz, pedig nem is gyanitod, hogy a következő perczben a halhatatlan G . . . a kövér bácsit biztatja veled, ki a mellékszobában várod, mig átveheted a rendelvényt.

A bécsi zsibárusok is ép oly eredeti, mint elmés módon adtak tul avult áruikon.

Egyik vagy másik lapban olvasod, hogy A . . . ezredes, vagy gróf B . . . , vagy plane herczeg C . . . butorai, hirtelen bekövetkezett halál-eset miatt árverésileg adatnak el. — Belépve a megjelelt házban, melynek kapujában paszomántos inasok lézengenek. A szobákba nyitva, hol hullámzik a vevők vagy legalább azok serege, kik venni látszatnak s melyekben antik és modern képek fakó és ragyogó keretben, mahagoni asztalok, palysander-szekrények, fehérneműk, bekesek stb. vannak egymásfölé halmozva. Az egyik sarokban egy álmos papagály pillant rád, a másikban egy lánczra kötött majom szökik le föl nagyvigyorogva politéros lépcsője fokain, mig a harmadikban egy gyászba öltözött halvány nő költi fel figyelmed és részvétedet. Szived megesik s egy elhangult ócska zongorát megveszesz ötszáz forinton, mert történeti becsesel bir. Ezen a hangszeren játszott Mozart a bécsi udvar előtt először, mikor még 14 hónapos volt. Az egész lakáson egy nagy halott utolsó sohaja s a distinctio illata ebben áll. — Ama poros gitáron a franciák szerencsétlen királynője, a szép Marie-Antoinette játszott Trianonban s e könyvek, bár töredékek, de mindamellett megbecsülhetlenek, mert Leo pápának naplóját tartalmazzák. Roppant ritkaság, mit eléggé drágán meg sem fizethetsz; emellett még oly bánatosan néz rád ama halvány nő, hogy azt a foszlott esernyőt is megszerzed, melylyel állitólag Ligne herczeg szurt le egy rablót stb. — Eltalálták önök, hogy mindez *port a szemébe!* Az üresen álló lakást jól megfizeti a zsibárus — notandum, egyik sem zsidó — s ama könyező hölgy, ki még ma este valamelyik álarczos bálban fogja mint debardeur a cancant járni, ez alkalomra fogadtatott meg az industrialis kereskedő által, hogy nagyobb keletet szerezzen ódonságainak.

Bezárólag nem akarom elmulasztani annak megemlitését, hogy a febr. 8-án adandó „tanulók bolond estéjén“ a magyarok *paraszt lakadalmi menetet* fognak rendezni, melyben — nőkre nézve tiltott gyümölcs levén az ilyen *Narrenabend* — még a menyasszony s a menyecskék is legényekből kerülnek ki. — E vonat hire már is elfutotta a várost s csakugyan az est legérdekesb részletének igérkezik lenni. Ott lesz persze a more is szózatos fájával, a hegedűvel, czimbalommal, s a csorba klarinéttal. Még komondorról is van gondoskodva, ki vagy mely élethü morgással fog rákaffantani a vékony lábszárakra stb.

Végül érdekes ujdonságul még azt, hogy a magyar *tiszavidéki* vasut főigazgatósága még mindig *Bécsben* van.

K. T.

Egyveleg.

A macska mint rovarpusztitó. Hogy a macska a lepkevadászatot ép oly ügyesen tudja üzni, mint az egérvadászatot, ismeretlen lehet sokak előtt. Egy termeszettudós erre vonatkozólag a következő adatot közli. Alkalmam volt egy macskát lepkevadászatán megvigyázni. A macska, mely a lakházam megett levő kertbe, az odavezető lépcsőn bement, egy pázsit előtt egyszerre megállt, fejét fölfelé igazitá, füleit a hallgatózásra hegyezé, és farkát jobbra és balra kezdé csóválni. Azt hivém, hogy valamely egeret vagy madarat érzett meg, s az után leskelődik. Nemsokára ovatosan a gyepre lépdelt, testét egészen a földre eresztve, s a füből csak fejét emelve ki. Majd észrevevém én is, hogy figyelme egy káposztalepkére van irányozva, mely időnkint fel-felrepült, és a közelgő veszélyt nem is gyanitva, majd az egyik, majd a másik virágra szállt le. Mihelyt a lepke valamely virágra leszállt, a macska azonnal megállt, és helyéből nagyon lassan és ovatosan vonult előre; és ha a lepke a ő közeledtére felrepült, azt oly ügyesen követte, hogy alig lehete a fü mozgását látni utjában. A lepke végre a pázsit szélére leszállt, a macska gyorsan közelébe nyomult, ugy, hogy már egészen melléje jutott, s midőn amaz a körülötte történt mozgás által felijesztve, helyéből felemelkednék, hogy tovább szálljon, a macska egyet ugrik s zsákmányát előlábaival a földre üti, és csakhamar fel is emészté. — Én a macskában az ügyességen kivül a türelmet csodáltam; mert a mig az a lepkét zsákmányul éjtheté, közel egy negyed óra telt bele.

Dr. B. L.

A baglyok mint rovarpusztitók. Az egérpusztitó baglyok tavaszonkint az ártalmas rovarok pusztitásában is jelesen kitüntették magokat, melyeknek tojásait kiszámithatlan mennyiségben kutatják össze és emésztik fel. Martin egy erdei füles bagoly gyomrát felnyitván, azt majdnem telve találta rovarokkal és rovartojásokkal. Mily hasznos állat az, mely nemcsak a kártékony patkányoktól és egerektől igyekszik minket megkimélni, hanem még a pusztitó rovarok töméntelen seregeitől is! Hogy lehet józan észszel megmagyarázni, hogy czen az erdőszetre és gazdászatra nézve oly hasznos madarakra több helyen mégis lövészdijak vannak kitüzve?

Dr. B. L.

MDK

Kőrösmezei Kató

Képzőműv. Főisk. kiáll. Esti Kurir, 1924.
dec. 9.

Körösi ágoston-
rendi kolostor
Zágrábi egyházm.

C.

Fallenbüchl Ágostr
49. C.

Körösi templom

falképe

l.

Genthon Erdélymüv

15. l.

Magyar Kir. Központi Statisztikai Hivata

Műemlékek Országos Bizottságának

Budapest

Hivatalból.

Díj átalányozva.

u. p. IX., Rákos-u. 10.

vár

Körösi templom

gotikus kapuzata

repr.

Arch. Ért.

1911. 296. l.

kben a történelmi órákban. Polgvértársam a le=
klós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép=
gyvertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
nhez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat=
. Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
ájáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
em tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

ne és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki=
n nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
erepel.**

a sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

MDK

Kőrösi

Tóth, Pogány és Kőrösi pályaműve, a Kossuth szobor tervpályázatán. Repr.

Vas.Ujs.1905. 52.évf. 311.l.

Kőrösi Csoma Sándor

PATAY Pálné: Még egy festmény Kőrösi Csoma Sándorról. = Földrajzi Muezumi Tanulmányok, 10. (1991) 67.p. és ill.

ismeretlen festő 1940-es évek

mdk

Körösi magyar szücsmesterek

remekkészítménye – 6 – 18 drb.
A szücs remekmunkák egyes időszakokban
váltakoztak

Horváth Zoltán: Egy Mezőváros Étes Spora
96 – 97. l

Körösi András

ötvös más.

Mestere s egyuttal mostoha apja Körösi János Kassán. Yevre szegödött 1612. nov. 26-án Felszab. 1617. apr. 27-én.

Mihalik József Kassaváros ötvösségének története. Bpest. 1900. 316 l.

Maklári (Slakta) Tancós

festő.

Körösi Csoma

Művével hesepel a Nem-
zeti Szalonban rendezett
KUT kiállításon.

N. Ú. 934. XII. 2. Ujság, 934. XII. 1

Kőrösi Elemér

nobrait

1902

Éimisk 1930. 85. l.

s székben ülés kissé balra ~~nez~~ fordult. Gyürüs
ék karfájára nehezedik, biretumot tart;
teti. Haja rövid, bajusza és szakálla le-
kettős aranylánczon ékkövés kereszt lóg;
cappa maiorja hermelines. Felirata a

Fötisztelendő
GYÖRGY
gyés Püspök
F
m. Schilling Bécs
y SOMA
MATTILOS

lak nagysága 25·6 cm.

-(ch.p.).

nyker. 8/98

8/98 № 8

< Kőrösi Ferenc >

rajztanár

könyve

<] A művészi nevelés. Bp. é. n.

Az illustrációkat maga a tanár rajzolta.

Könyvtáramban.

Kőrösi Ferenc

Művészet — Esztétika — Művészettörténet

81 KŐRÖSI FERENC. A művészi nevelés. Német, francia és angol szerzők nyomán. *Az illusztrációkat a szerző rajzolta.* Bp.: Egyetemi nyomda [é. n.] 8° 184 l. 3.—

Literatura

1929. okt. 27.

sorszámot (pl. a 969. sz. utalása a 15-re és utóbbié a 29. számra), mert csak a krónikáknak volna számuk és csupán e számra kellett volna az utalásoknál hivatkozni.

Sajnálattal kell megállapítanunk azt is, hogy részben a munkaterv, részben a kész szedés nem engedte meg a II—III. kötetben sem az egyes krónikáknak mint forrásoknak értékelését, a többi krónikákhoz való viszonyának megállapítását, noha senki sem végezhette volna el ezt a munkát nagyobb hivatottsággal korán elveszített tudósunknál, ki olyan nagy lelkesedéssel és alapossággal mélyedt kutatásukba. De sajnálattal kell nélkülöznünk egyes külföldi krónikák szövegét is. Így hivatkozik 451. sz. a. tizenhét és 4101. sz. a. kilenc orosz évkönyvre, az egyes címek alatt azonban csak Hodinka *Orosz évkönyvek* c. művének megfelelő lapszámaira való hivatkozással találkozunk ugyanakkor, amikor a sokkal könnyebben hozzáférhető magyar krónikák egész terjedelmükben fel vannak véve. Végül sajnálattal nélkülözzük a források és rövidítések jegyzékét is, melyeknek pótlását most már hiába várjuk.

Kétségtelenül, a befejező IV. kötet mindez észrevételekben felhozott kívánalmaink jelentékeny részének eleget tehetett volna, de

Körössi Ferencné

V. Orsz. Iparm. Kiáll. Műcs. 1965

Körösi Fülöp

erustmüv.

lánd

Numizmat. közl

1912. 10 1

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Körösi G. MDK

A városnaményi hidat 1886-ban még osztrák cég /Körösi G. Grác/ épiti.

35.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Kövesi Gáspár

Laid

Szmodl. 1910. 77.

103.

117

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Körösi J.

híres hódmezővásár-
helyi ±tálas XIX. sz.

Kisshuvtálas 199. l.

± (ujvárosi)

Kőrösi István

építészmérnök

Ujpest

életr. archép.

Früh Dom Pestin

I. 114. l.

MOB Kit. 3213.

a termelésnek kontrolálta megrendelje

hogy váltás esetén az hulföldon

dolgozó vezetőinkre hogy elhelyez-

hedése fölsőbb biztonban legyen

Jó alkalmasnak is mutatja a R. M.

Sz. bolton, mielőtt egy egy p.

Minerezsetben megszigetelve a

Kőrösi István

építész.

Szül. Újpest 1895.

Oklevelet nyert 1922.

Műegyetem II. é.

Mérleg felvételétől 1934. febr. 1-

	Összeg P.	f.
	500	—
	4200	—
	51400	—
	500	—
	10000	—
	1000	—
	67600	
	67600	

Körösi István

Körösi István okl. építészmérnök,
építőmester, Ujpest, Mária-u. 58.
495-029

Budapest, 1940. szept.

A Budapest II. ker. felsővizivárosi róm. kath. autonom egyházközségtől

Budapest, II., Batthyány-tér 7. Telefon: 51-7-80

Nagymélt.
Méltóságos
Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula úrnak

Mücml. E. B. titkára

H

IV. H. 2

Körösi ötvös cék

Kőmagyötvj.

KŐRÖS

KRIŽEVAC.

Az ötvösök e horvátországi városban más iparosokkal együtt nyerték 1510-ben a szabadalmaikat, amelyeket II. Ulászló király távollétében Perényi Imre nádor erősített meg.[1] A török uralom után az újabb céhszabályokat és pedig ismét a lakatosokkal és asztalosokkal együtt vegyes céhet alkotva, 1764-ben kapták.[2]

KREUZ

Die Goldschmiede dieser Stadt in Kroatien erhalten ihre Privilegien mit anderen Handwerkern zusammen 1510 bekräftigt in Abwesenheit des Königs Wladislaus II. durch den Palatin Emerich Perényi.[1] Nach der Türkenzeit erlangen sie 1764 ihren neuen Zunftbrief, wieder mit den Schlossern u. Tischlern zusammen.[2]

---

[1] Századok 1877, 409/11 (Rómer F.); Kmetty Béla: A magyar ötvösök helyzete a XVI században, Bp., 1912, ΠΠ. — [2] Egyetemi Könyvtár. — *Universitätsbibliothek, Bp.*, Szádeczky Lajos: A céhek története M. o.-on, Bp., 1913, II. 242.

ΠΠ 12

Iparfejlődés és a

Az 1923—24. évi Cserhát-plakettet a gépészeti-, elektrotechnikai- és gyáripari szakosztály bíráló bizottsága 1924. évi június 16-án tartott ülésén *Fényes* Kornél tagtársunknak ítélte oda „Fejezetek a hydro- és aerodynamika fejlődésének történetéből" című előadásáért.

A Budapesti Mérnöki Kamara közleményei

A Kamara (V.) közgyűlése. A Kamara ez évi rendes közgyülését június havában tartja. A közgyülési meghivót a jelen számhoz külön lapon mellékeljük.

A Kamara választmányának 21. üléséből. A választmány május hó 12-én ülést tartott. Jóváhagyólag tudomásul vette, hogy az Országos Közegészségügyi Intézet építőbizottságába felajánlott tagsági helyre, a sürgősségre való tekintettel, az elnökség *Hoepfner* Guidó, *Schoditsch* Lajos választmányi és *Farkass* Kálmán kamarai tagokat jelölte.

A választmány a biztosítási ügyekkel kapcsolatos mérnöki munkakörben foglalkozó kamarai tagok érdekeinek megóvását célzó átiratokat intézett a Textilgyárak Országos Egyesületéhez és a „Duna" Biztosítóhoz, mint a magyar biztosítóintézetek ezidei képviselőjéhez.

A fővárosi közmunkák tanácsa megkeresésére a választmány figyelmeztető hirdetmény kibocsátását határozta el, melyben a Kamara tagjait az építési szabályrendelet és ezzel rokon rendelkezések be nem tartásának következményeire figyelmezteti.

A Mérnöki Rendtartás 3. §-ának utolsó bekezdése alapján az igazságügyminiszter által a bíróságok előtt technikai szakkérdésekben való szakértői működésre vonatkozólag kiadandó rendelet tervezetével kapcsolatban a választmány oly határozatot hozott, amelynek értelmében a bíróságok előtt való technikai szakértői működést általában a Mérnöki Kamara tagjai számára óhajtja fenntartatni, akként, hogy ez alól rendszerint csak a Mérnöki Kamara tagjai számára fenn nem tartott munkakörökben legyen kivétel megengedhető. A szakértői tevékenység díjazása tekintetében pedig a választmány a Kamara tagjaira mérvadó díjszabás zsinórmértékül vételét kéri. Büntető ügyekben e díjszabáshoz képest mérséklést tart megengedhetőnek oly esetekben, midőn a szakértői díjat a kincstár viseli.

A választmány tudomásul vette, hogy a magyar mérnökök külföldi elhelyezkedését előmozdítandó, a Kamara a török állam által hirdetett pályázatok alapján annak szolgálatába készülő mérnökök kérvényeit összegyüjti, átvizsgálja és a kamarai tag kérvényezők részére tagsági igazolványt állít ki, s a kellően felszerelt kérvényeket a kereskedelemügyi minisztériumhoz felterjeszti.

Ezeken kívül a választmány folyó ügyeket, összeférhetetlenségi és kihágási ügyeket tárgyalt.

A Kamara választmányának 22. üléséből. A választmány május hó 15-én ülést tartott, amelyen összeférhetetlenségi, fegyelmi és tagfelvételi ügyeket tárgyalt.

A Kamara új tagjai. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya által felvett alábbi tagokra nézve a törvényes felebbezési határidő alatt felebbezés nem adatván be, ezek felvétele jogerőre emelkedett. Új tagok tehát 1925 május 25-étől:

Abaffy Zsigmond gépészmérnök, Budapest, IV, Molnár-u. 51, — *Ascher* Elemér gépészmérnök, Budapest, V, Visegrádi-u. 64, — *Balázs* Ödön mérnök, Budapest, VI, Király-u. 70, — *Balog Ödön* mérnök, Budapest, VI, Lövölde-tér 4, — *Bácsi Elek* gépészmérnök, Gyoma, — *Beczkay Jenő* mérnök, Pécs, Siklósi-u. 5, — *Bécsi* Ferenc vegyészmérnök, Ercsi, Cukorgyár, — *Bikfalvy* Béla mérnök, Budapest, X, Simor-u. 7, — *Bisam* Miksa gépészmérnök, Budapest, VI, Felsőerdősor 25, — *Bittenbinder Gyula* mérnök, Veszprém, Szigethy József-u. 11, — *Borda* Ernő mérnök, Budapest, VI, Andrássy-út 41, — *Böhm* Alajos mérnök, Győr, Újkapu-u. 23, — *Brenner* János építészmérnök, Szombathely, II. Rákóczi Ferenc-u., — *Csemiczky* Zoltán, mérnök, Szikszó, — *ifj. Csengery* Árpád mérnök, Budapest, II, Tégla-u. 3, — *Cserneczky* Károly erdőmérnök, Putnok, gr. Serényi Béla-u., — *Deutsch* Arthur gépészmérnök, Budapest, I, Horthy Miklós-út 10, — *Dénes* István építészmérnök, Budapest, VI, Podmaniczky-u. 29, — *Dravucz* Antal gépészmérnök, Salgótarján, — *Dwerls* Manó mérnök, Budapest, IX, Vámház-körút 7, — *Endrődi* József mérnök, Pápa, — *Erdély* Imre mérnök, Budapest, VIII, Népszínház-u. 31, — *Farkas* Imre mérnök, Szekszárd, Városháza, — *Fábián* Lajos mérnök, Budapest, V, Báthory-u. 5, — *Fekete* Lajos gépészmérnök, Debrecen, Piac-u. 68, — *Flamm* Adolf gépészmérnök, Budapest, II, Szász Károly-u. 5, — *Füstöss* Ottó mérnök, Győr, Dunaszer 10, — *Geiringer* Márkus Adolf mérnök, Budapest, Józsefvárosi p. u., — *Grünwald* Gyula mérnök, Budapest, I, Horthy Miklós-út 114, — *Habekost* Alajos mérnök, Budapest, I, Krisztina-körút 83, — *Haidekker* János mérnök, Szekszárd, — *Harkányi* József gépészmérnök, Budapest, V, Visegrádi-u. 3, — *Hegedős* Károly építészmérnök, Cegléd, Szövetség-u. 3, — *Hokkes* László mérnök, Budapest, VIII, Baross-u. 87, — *Istóka* Dávid mérnök, Fehérgyarmat, Szatmár m., — *Jakabffy* Lajos mérnök, Szeged, Mérei-u. 6/c, — *Katona* István mérnök, Budapest, VIII, Óriás-u. 32, — *Kepes* Emil gépészmérnök, Budapest, I, Atttila-u. 35, — *Kohlbach* Emil mérnök, Budapest, VIII, Rákóczi-út 75, — *Kőrösi* István építész, Újpest, Bocskay-u. 3, — *Langguth* Oszkár mérnök, Budapest, VII, István-út 7, — *László* György mérnök, Budapest, IV, Váci-u. 11/b, — *Máthé* Ferenc mérnök, Budapest, II, Hunyadi János-utca 11, — *Oláh* Miklós bányamérnök, József-akna, Nemti, Nógrád m., — *Ödönfi* M. László mérnök, Budapest, V, Arany János-u. 33, — *Quittner* Ervin építészmérnök, Budapest, VI, Vilma királynő-út 22, — *ifj. Paulheim* Ferenc építészmérnök, Budapest, VII, Péterffy Sándor-u. 15, — *Pavlovits* Károly építészmérnök, Budapest, I, Mányoki-út 11, — *Rehberger* Arnold mérnök, Alsóág, Vas m., — *Schweiger* József mérnök, Budapest, VI, Dalnok-u. 1/b, — *Stráner* Gyula mérnök, Sopron, Kossuth Lajos-u. 22, — *Strasser* Zoltán építészmérnök, Budapest, I, Mészáros-u. 2, — *Szalai* Gyula mérnök, Budapest, II, Lövőház-u. 15, — *Szalai* Tivadar gépészmérnök, Budapest, VI, Andrássy-ut 85, — *Szarvas* István mérnök, Kiskunfélegyháza, Csongrádi-u. 2, — *Szilágyi* Imre mérnök, Budapest, V, Zápolya-utca 38, — *Szunyogh* Géza gépészmérnök, Budapest, VII, Damjanich-u. 56, — *Tar* István mérnök, Mátészalka, Fellegvár-u. 213, — *Tóth* Lajos mérnök, Győr, Rákóczi Ferenc-út 44, — *Ungár* Aladár gépészmérnök, Budapest, VIII, Lujza-u. 36, — *Ungár* Nándor mérnök, Budapest, VI, Nagymező-u. 28, — *Vásárhelyi* Andor gépészmérnök, Budapest, VII, Hernád-u. 54, — *Voll* György gépészmérnök, Budapest, VI, Andrássy-út 99, — *Vona* István erdőmérnök, Jánk, Szatmár m., — *Wellisch* Győző építészmérnök, Budapest, II, Nyúl-u. 9, — *Weninger* Ferenc építészmérnök, Budapest, VII, Garay-utca 42, — *Wisnofszky* Dániel József mérnök, Budapest, II, Zárda-u. 34, — *Zboray* Béla mérnök, Sátoraljaújhely, Kossuth Lajos-u. 17.

Elhalálozott tagok. A Mérnöki Rendtartás 12. §-a 3. bekezdésének megfelelően, az utólagosan befutott jelentések alapján a Kamara tagjai sorából elhalálozás folytán töröltettek: *Szabóky Károly* gépészmérnök, budapesti lakos 1924 március 5-i, — *Csiszér István* bányamérnök, budapesti lakos 1925 január hó 6-i, — *dr. Goll* Elemér építészmérnök, budapesti lakos január hó 22-i, — *Schömer* Ferenc építészmérnök, budapesti lapos április 10-i hatállyal.

A Kamarából kilépő tag. A Kamara választmánya saját kérelme, illetőleg önkéntes kilépése folytán *Lakos* Vilmos építészmérnök budapesti lakos, kamarai tag törlését 1925 május hó 12-i hatállyal elrendelte.

Hirdetés tagfelvételről. A Budapesti Mérnöki Kamara választmánya 1925. évi május hó 15-én tartott ülésén az alább felsorolt kérelmezőket a Kamara tagjai sorába felvette:

Aczél Marcel, sz. 1881, okl. g. mérnök, Budapest, V, Zoltán-u. 11., — *Barok* Imre, sz. 1887, okl. mérnök, Szécheny, Nógrád m., — *Bódy* Aurél, sz. 1885, okl. építész, Budapest, II, Hunyadi János-út 5. — *Belházy* Gyula, sz. 1869, okl. erdőmérnök, Dunaharaszti, Rákóczi liget, Batthyány-u. 3. — *Biacs* Nándor, sz. 1877, gyári üzemvezető, 70. §. Budapest, I, Zámori-út 12. — *Csonka* László, sz. 1890, okl. mérnök, Budapest, I, Fehérvári-út 38. — *Görög* Rudolf, sz. 1896, okl. mérnök, Budapest, VIII, Rákóczi-tér 17. — *Havas* Elemér, sz. 1894, okl. mérnök, Budapest, VIII, Népszínház-u. 43. — *Heltai* László, sz. 1899, okl. vegyészmérnök, Budapest, Baross-tér 9. — *Hoffmann* István, sz. 1889, okl. mérnök, Bezeréd, Zala m. — *Horváth* Antal, sz. 1870, építőmester, 70. §. Budapest, VII, Király-u. 51. — *Király* Péter, sz. 1888, okl. g.-mérnök, Szombathely, Kossuth L.-u. 33. — *Kollin* Mór, sz. 1880, okl. mérnök, Budapest, V, Pannónia-u. 10/b. — *König* Jakab, sz. 1883, okl. mérnök, Budapest, IX, Csarnok-tér 4. — *Málnai* Béla, sz. 1878, okl. építész, Budapest, V, Falk Miksa-u. 26. — *Reich* Ede, sz. 1877, okl. építész, Hódmezővásárhely. — *Sebestyén* Artúr, sz. 1868, okl. építész, Budapest, VI, Kmetty-u. 20. — *Soltész* Gyula, sz. 1873, okl. erdőmérnök, Budapest, X, Pongrácz-út 17. — *Steiner* Ármin, sz. 1877, építési vállalkozó, 69. §. Budapest, II, Apostol-u. 1. — *Ottó* Sándor, sz. 1861, okl. mérnök, Kecskemét, Lestár-tér 1. — *Ullerich* Miklós, sz. 1877, építőmester, 70. §. Budapest, VII, Aréna-út 68. — *Varga* Adolf, sz. 1863, okl. mérnök, Kecskemét, Nagykőrösi-út 5. — *Várallyay* Sándor, sz. 1894, okl. építész, Nyíregyháza, Bessenyei-tér 15. — *Weinréb* Fülöp, sz. 1863, okl. építész, Budapest, VI, Vilmos császár-út 63. — *Wolff* Géza, sz. 1886, építőmester, Újpest, József-u. 27. 70. §. — *Würth* Dezső, sz. 1878, vegyész, 70. §. Ózd, Vasgyár. — *Znakovszky* Zoltán, sz. 1891, okl. gépészmérnök, Budapest, VII, Garai-u. 3. — *Zucker* Ferenc, sz. 1895, okl. vegyészmérnök, Nagytétény, Fő-u. 12. szám.

A felvételről szóló hírdetés 1925. évi május hó 16-án kifüggesztetett.

Nevezettek felvétele ellen a Mérnöki Rendtartás 9. §-a értelmében a kifüggesztéstől számított 30 nap alatt, tehát június hó 15-én déli 12 óráig *a Kamara bármely tagja élhet fellebbezéssel a Mérnöki Tanácshoz.*

A fellebbezés a Kamaránál nyujtandó be és ennek címére küldendő.

Budapesti Mérnöki Kamara
1566/1925. sz.

Hirdetmény.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa közölte a Kamarával, hogy az építkezések terén mind gyakrabban mutatkoznak az építésügyi szabályzattal és más rokon hatósági rendelkezésekkel szemben, mind a tervezés, mind pedig a végrehajtás terén különböző szabálytalanságok, amelyek az építtetőnek súlyos károkat okoznak, s őt az épület lebontásának vagy átalakításának kényszerhelyzete elé állítva, az építkezésbe fektetett tőkéjét is veszélyeztethetik, a mérnöki karra pedig azért károsak, mert a közönség részéről a kar tagjaiba vetett bizalom megingatására alkalmasak.

Saját érdekükben figyelmeztetjük a Kamara tagjait, hogy az ilynemű szabálytalanságektől tartózkodjanak, mert azok elkövetői ellen nemcsak a közhatóságok járnak el, de ezenfelül a szabálytalanságokat és azok elkövetőit a közhatóságok esetről-esetre a Kamarának is be fogják jelenteni, aminek folytán a Kamara a fennálló szabályok ellen vétő tagjaival szemben a Mérnöki Rendtartás alapján kénytelen lesz eljárni.

Budapest, 1925. évi május hó 23-án.

Budapesti Mérnöki Kamara.

Budapesti Mérnöki Kamara
1839/1925. sz.

Pályázati hirdetmény.

A török kormány pályázati hirdetményt tett közzé 4 betöltendő vizimérnöki állásra, és pedig:

1. *Smyrna és Aidin vilajetek.*

Egy *szakaszmérnök* (ingenieur de section) 150 (egyszázötven) török font havonkénti alapfizetés és 2 török font munkanaponkénti napidíj mellett a Meander-folyó szabályozási munkálataihoz.

Egy *segédmérnök* (ingenieur opérateur) 120 (egyszázhúsz) török font havonkénti alapfizetés és 150 piaszter munkanaponkénti napidíj mellett.

2. *Konia vilajet.*

Egy *szakaszmérnök*, ugyanolyan fizetési feltételek mellett, mint fent 1. alatt, az Eregli-vidéki mocsaras területen való alkalmaztatás céljából.

Egy *segédmérnök*, ugyanolyan fizetési feltételek mellett, mint a fenti 1. alatt.

Az alkalmazás feltételei a vízépítésben, lecsapolásban való *teljes szakképzettség és gyakorlat.* Az említett kellékekkel rendelkező pályázók felhivatnak, hogy az angórai közmunkaügyi minisztériumhoz címzett, személyi adataikat, továbbá szakképzettségüket (mérnöki oklevél) és eddigi gyakorlati működésüket részletesen feltüntető bizonyítványaikkal felszerelt kérvényüket a m. kir. kereskedelemügyi minisztériumhoz leendő felterjesztés végett a Budapesti Mérnöki Kamara titkáránál (Budapest, IV, Reáltanoda-u. 13/15. sz.) mielőbb nyujtsák be.

Az alkalmaztatás feltételeinek igazolására eredetben vagy közjegyző által hitelesített másolatban csatolni kell a szakképzettséget bizonyító mérnöki oklevelet és az eddigi gyakorlati működést feltüntető szolgálati bizonyítványokat.

Emez okiratokon kívül a kérvényező által azokról készített pontos, de nem hitelesített másolatokat is csatolni kell a kérvényhez. Ez utóbbi másolatokat a Kamara fogja hivatalból hitelesíteni és az okmányokat tulajdonosuknak visszaadni. A kamarai hivatalos másolatokat fogjuk a kérvényekhez csatolni.

Hivatalos helyről vett értesülés szerint a török kormány közegei a jelentkező pályázókat Angórában vizsgálatnak fogják alávetni, mert már több ízben előfordult, hogy megfelelő képzettséggel, illetve gyakorlattal nem bíró egyének jelentkeztek és nyertek alkalmazást.

A pályázóknak, amennyiben felvétetnek, a török közmunkaügyi minisztérium — hivatalos közlése szerint — az Angórába való utazás költségeit előre megküldeni hajlandó. A felvetteket a közmunkaügyi minisztérium mint török állami alkalmazottakat fogja tekinteni és külön szerződést velük nem köt. A felvettek legalább 1 évi alkalmazását a minisztérium biztosítani óhajtja, ha meg tudnak felelni. Betegség esetén pedig gondoskodni fog arról, hogy az illetők kedvezőbb klimatikus viszonyok közé kerülhessenek. Amennyiben azonban az illetők állásukat egy éven belül saját elhatározásukból elhagynák, a közmunkaügyi minisztériumnak leutazásuk költségeit visszatéríteni tartoznak.

A kérvények lehetőleg magyar és francia nyelven irandók, ezeken magyar bélyegilletéket leróni nem kell.

Budapest, 1925. évi május hó 25-én.

Budapesti Mérnöki Kamara.

A Kamara postatakarékpénztári cheque-számlájának száma: 28.844.

A Kamara telefonszáma: József 82—85.

agyar Aszfalt Részv.-Társaság

BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 4.

át bányái: Felső-Dernán s Tataroson Bihar-me
ében. Magyarországon létesitett járdaburkolatok
ülete 1.964.000 négyszögméter. Kocsiutburkola-
tok területe 1.027.700 négyszögméter.

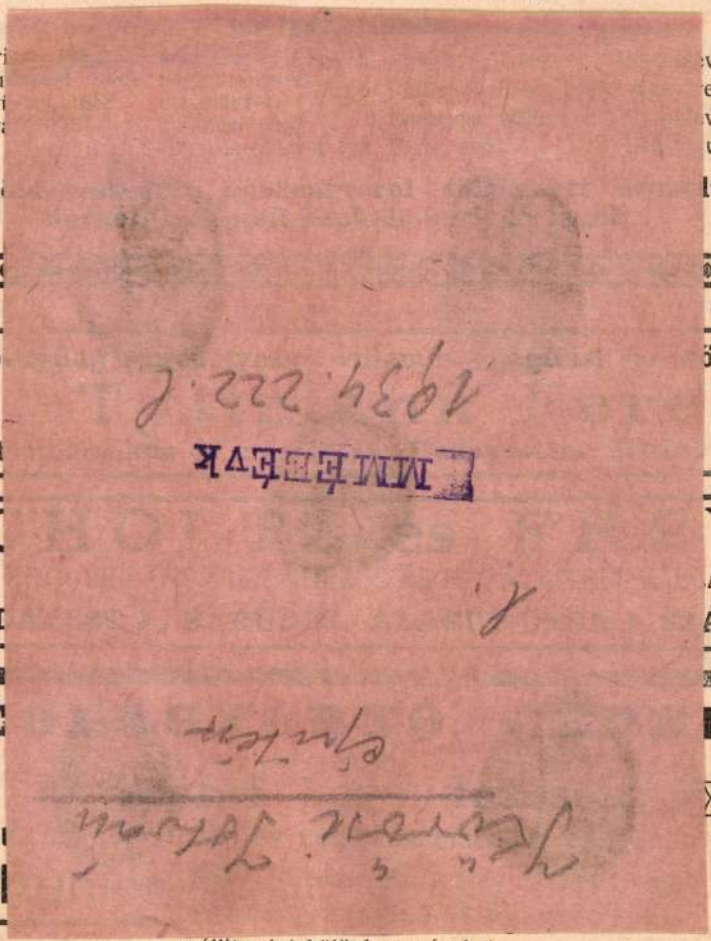

szállit mint különlegességeket

Technikai berendezések, fürdők körházak, szanatóriu
iskolák és gyógyfürdők részére.

-utca 38.
FON 98—63.

Készitek bárminemü kovácsolt munkát, u. m. v
bronz-csillárokat, rácsokat, kandallókat, bárm
világitótesteket saját terv vagy rajz után, külön
ségeket u. m. dombormü, vert vagy kovácsolt
fémbutor vereteket.

és Ferenc
rugyárosok
lek-utca 6. sz.
tmények. : :
leti portálok,
tombak fémekből.
ző táblák.
lan. ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

ÖZLÖNYE
gazdag tar-
t meg : :

Naptára
e.
: :
tész, tanár.
YAM. o o
rona.
k kiadóhivatala ut-
ellett teljesittetnek.

Ifj. Weisz Gyu
tükör- és táblaüveg nagy raktára
Budapest, V., Vadász-utca 29.
TELEFON 44—19. TELEFON 44

*

Opalin falburkolat lapok alabastron fehér és szines ∴ ∴ ∴
Falconnier-üveg épületkövek fehé és szines ∴ ∴
Sodronybetétes-üveg minden vas tagságban ∴
Recés-üveg minden méretben ∴
Öntött-üveg minden vastagságba
Tükör-üveg átlátszó és foncsorozot
Ornament-üveg fehér és szines ∴
Cathedral-üveg az összes létez szinekben ∴ ∴
Szines jelző-üvegek : : :
Talapzat lapok sodrony betéttel é anélkül ∴ ∴
Üvegtetőcserép különféle alakba
Prizma-üveg : : : :

MMK

A Kamara uj tagjai

Kőrösi István

A Magyar Mérnök - és Épitész-Egylet Közlönye
1925.117.o.

MDK

463. Körösi István, ép.

Szül.: Ujpest, 1895 Okl.kelte: 1922 Sz.: 7168

A m.kir.József müegyetemen oklevelet,absoluteriumot vagy oklevélhonositást nyert épitészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

EP-IP - EP-MÜV 1931 márc.1. 41.l.

KÖRÖSI István pesti ankulus

1806

MÉrt. 1997/1-2. 101.

486. KLANICZAY Péter: I.
konferencia. = Magyar Épí
31. .i.Klaniczay Péter::

487. KLANICZAY Péter: I.
konferencia, Budapest. 19
Nyilatkozat. = Műemlékvéd
.i.Klaniczay Péter::

488. KOVÁCS Imre: Az épít
alakításának, fejlesztésé
kulturális egysége. Az Eu
Védelméről szóló egyezmén
Szemle, 33 (1990) 65-70.

489. I. [KOVÁCS Imre]: Az
védelméről szóló egyezmén
(1989) 85-86. .i.Kovács I

490. KOVÁCSI Béla: Hollók
a "világörökség" listájár
ill. .i.Kovácsi Béla:;.i.

491. KOVÁCSI Béla: A világ
örökségének védelmére lét
világörökség jegyzékébe f
Műemlékvédelem, 32 (1988)

MDK

Kőrösi János

K.Gy.: Ars Hungarica. Fiatalok. 1940. jul. hó

Körösi Kálmán épitész.

Művészet. 1905. III. 406. l.

Körösi János, kisb

KÖRÖSI JÁNOS festőművész mintegy 30 alkotásából nyílt emlékkiállítás szombaton Óbudán, a Hazafias Népfront San Marco utcai helyiségében.

– Hé

21.

Népszabadság Bp. 1980 nov. 2.

Körösi János

KÖRÖSI JÁNOS festőművész 30 alkotásából nyílt emlékkiállítás tegnap Óbudán, a Hazafias Népfront San Marco utcai helyiségében.

Magyar Hirlap 1980/11/2/12

Körösi Károly M.D.K.

Szekszárd , rendelőintézet kerttervezője .

Magyar Építőművészet 1962 / 5. 19-21.1.

Negatiy

Petrás: 533 Kerényiné

Körösi Lajos: Szovjet katonák hidat vernek a Dunán.
monotipia.

Negativ

Petrás: 21 Kerényiné

Körösi Lajos: Illusztráció Kónya Lajos:Bányászlámpákhoz.

Kövesi Lajos

grafikus

A „Magyar–Szovjet Baráti Társaság" képzőművészeti kiállításon szerepelt „Szovjet katonák hídat vernek a Dunán" c. monotypiája, mely az MSzT-grafikus pályázatának I. díját kapta. (Repro)

Független Magyarország, 1972. Márc. 24.

MDK

Kőrösi Lajos

Tanulmány, tollr.

M. Képzőművv. Szab. Szerv. tav. tárlat,
1947. máj. 6 l.

Kőrösi Lajos.

grafikus.

„A Magyar–Szovjet Barátság" az MSZT pályázati kiállításon az I. díjat nyert művével szerepelt.

Szabad Nép, 1952. März. 28.

Kőrösi Lajos.

A Magyar-Szovjet Társaság képzőművészeti kiállításán szereplő ~~festménye~~ grafikái Amoszov olvasztár magyarországi látogatását örökéti meg. (emlete)

Népszava, 1952. Ápr. 11.

Kövesi Lajos.

a Tavaszi Tárlaton grafikái szerepeltek.

Szabad Nép, 1952. Máj. 25

MDK

Kövösi Lajos, grafikus

I. díjak nyert

Ernst Mz. - „A M. - Szovj. Baráts." - MSzT. pályár. kiáll.

SzN 1952 III. 28. - Végvári L. - b. l.

MDK

Kőrösi Lajos, festő.

Szovjet katonák hídat építenek a Dunán;

monotípia

Műcs. - Tav. tárl. a Műcs. - ban. Kőrösi Lajos festő.
1952 máj. 10 - jún. 4. - Jegyz. 12. l.

MDK

Körösi Lajos, grafikus

Kovjet katonak hidat vernek a Dunán, monotypia

Amoszov Csepelen I. monotypia

Amoszov Csepelen II. monotypia

Magyar Szovj. Barátsi - 1952. - Képzőm. kiáll. - kat. 5. l.

a

Körösi Lajos.

Az Ernst-múzeumban, a Magyar Szovjet Barátság-Képzőművészeti kiállításon hidverést ábrázoló műveivel szerepelt

Kis Újság, 1952. Ápr. 6.

Körösi Lajos grafikus.

Szab.Nép.1955.122.sz.május 25. 8.l.

Körösi Papp Kálmán, festő

a Körösi Galériában nyílik

meg tárlata. (Nov. 10.)

— : Hír

§.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. nov. 9.

Kőrösi Nemes János

Kassai ötvös 1620 k.

l.

Arch. Ért.

1901. 109. l.

C H T I B O R

.r.tanár

etem Bölcsészeti Karán
ében tartott előadása.

gy mesterei.
ész:

G E L O .
---

nant

l t á n.

Kőrösi Nemes János

ivad

M. T

Kövesi Mihály

építőmester

Tokaj 1616

László

Művészet 1910

90-l.

Körösi Mihály

Müvelnet 1910. 90

Lap	Nap

Pénztár				Napló	
Tartozik		Követel			
P	f	P	f	P	f

v. Körösi, Keörössy

Körösudvarhelyi Eötvös

Mihály

Győr 1599 – 1627

Jankógyőriöte 6. l. 33. l.

Kövesi Marianne

Blasberger János
tal tervezte az új-
pesti zsidó vértanúk
emlékművét.
Szeptember 1948
hó 25. az újpesti
zsidó hitközség
udvarán
Világ. 1948. jul.
22.

Blaszberger János

tovább Kőrösi Marianne

MEGHATÓ ÜNNEPSÉG keretében leplezték le vasárnap az újpesti Izraelita hitközség udvarán a 12.000 zsidó mártír emlékére állított Emléktemplomot és csarnokot. Tildy Zoltán köztársasági elnök, Mihályfi Ernő miniszter és Pesta László államtitkár, a pártok, katonai hatóságok, egyházak és egyesületek képviselőinek jelenlétében. Blaszberger János és Kőrösi Marianne monumentális emlékművét a hitközség nevében Schwartz Jenő vette át.

Világ 1948. júl. 27

dapest,1948 junius 2-án.

a urhölgynek

d e n G u s z t á v n é müvészboltja
eghivja

E Z O L T Á N

k sajtóbemutatójára f.hó 5-én,szombaton

ogatását kérve,maradunk

MDK

Kőrösi Lajos

Szovjet katonák hidat vernek a Dunán című kép repr.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállitás katalogusa.1952.

Körősi Lajos grafikus
Németh ~~Kiállítás a Műcsarnokban~~ H Lajos: Tavaszi táj
Szabad Nép, 1952, május 25. 8. l.

MAGYAR KIRÁLYI
MINISZTERELNÖKSÉG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19/5 OKT 4

ÉLET ÉS IRODALOM

Körösi Papp Kálmán

óra ... szonegy gyermeke van, ...

1021

Körösi Papp Kálmán: Öregek

1975. OKTÓBER 4.

Az elnök férfikorban szerzett diplomát és tudományos fokozatot. Annak idején saját földje nem volt. „Vőnek ment". Őt szemelték ki a járásnál az első téesz-elnöknek. Ezt vállalta volna, csak azt nem, hogy a piactéren szónokoljon. Valaki azt mondta erre: „Maga meghalt a Népköztársaság számára". Az apósa, a három holdjával, kuláklistára került. A faluban korábban két huszonöt holdas gazdaság volt, a többi kisebb. A listán azonban hetvenketten szerepeltek.

Mikor az elnököt a tagság mégis megválasztotta, két évig nem látott járási vezetőt. Ma már nincs harag.

7.

Az új művelődési otthon szépen illeszkedik a környezetbe. Nyeregtetős, utcára néző homlokzata követi az utca vonalát. Ablakait bömbölő tánczene rezegteti. Nyárvég, kora délután. Mulatságra szokatlan idő. Nem is az van, hanem lakodalom. Az elsötétített nagyterem hosszú asztalai mellett háromszáz vendégnek terítettek. Középen, ahol táncolni lehet, vagy húszan járják koszorúba fonódva. Rajtuk kívül csak két pár és néhány kisgyerek forgolódik. Ők aligha bírják végig a két napot.

Még semmi sem teljes, az egyik ház népe majd csak ezután érkezik. Öt-hat fogást azért már felszolgáltak, az udvaron fölállított tíz üstben fő az étel. A vendégek utcai ruhában vannak, a fiatalok

lencven forintra, amiért sokat ... elmaradtak. A térítési díj emelését csakugyan mindenki sérelmezi, annak ellenére, hogy a téesz nyolcszáz forintra egészíti ki az ennél alacsonyabb nyugdíjakat, ezen kívül háztáji megváltást fizet.

Az öregek néhány perc alatt megszokják, hogy a padjuk melletti kövön egy idegen üldögél. Nem vetnem rám több ügyet, mint a közeli kútra vagy bokorra. Ha az egyik mond valamit, megértően bólogatnak a kissé süketek is.

— Bátyám, valami bogár rágja a paprikát... Mindent learat — kezdi valaki.

— Azért marad.

— A harmadosból marad.

— A negyedesből kevesebb maradt volna.

— Mindegy az már neked.

— A baj csak baj azért.

Az anyókák a fejüket csóválják, aztán az eget nézik, mintha esőt várnának.

: FARAGO VILMOS
20. 314-164; 14 óra után: 113-221
EM KÜLDÜNK VISSZA
1906. Postafiók 323. Telefon: 221-285
APNYOMDA
és kézbesítőknél. Külföldön terjeszti a „Kultúra"
dapest. Postafiók 149.
forint, egész évre 120 forint

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON,
16 OLDALON

★

Főmunkatárs:
NAGY LÁSZLÓ

A „Téli Tárlat" című évzáró kiállításunk (2006. dec. 13 - 2007. jan. 13., Bp., V. ker. Kálmán Imre u. 16.) előkészítése újra alkalmat adott nekünk arra, hogy a design magyarországi helyzetéről gondolkodjunk.

LEHETNE DESIGN MAGYARORSZÁGON

A gondolat, az értelmes kérdések és megalapozott válaszok alapja minden esetben a lényeges elfogulatlan kimondása. Már csak a nyitottság formáit kell megtalálni ahhoz, hogy képesek legyünk érdemben szembenézni saját helyzetünkkel. Érdemes mindjárt azzal kezdeni: kik vagyunk, kik ennek a történetnek a szereplői és mi a szerepük? Mi, iparművészek miként is veszünk részt körülményeink alakításában?

Jön a villamos?!

A működő szervezetek gyakran néznek szembe a tehetetlenség érzésével. Pályánkat egyre inkább az egyéni utak keresése jellemzi, s a folyamatos forráshiány, a pályázati kényszer sok energiánkat veszi el. A közös munka, az együttes fellépés, a túlszabályozottság miatt nagyon macerás. Az egyéni útkeresés pedig tovább szűkíti a közösségi fellépés lehetőségeit. Ne kerteljünk! A Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesülettel kapcsolatosan is röppentek már fel olyan hírek, amely szerint az Egyesület már nem is létezik. Ezért kell megpróbálnunk minél nagyobb mértékben megjelenni a nyilvánosság és egymás előtt. Azért, hogy ismerjük, értsük egymást. Ismerni és érteni azonban nem egyszerű feladat. Például magát az „iparművészet" szót, ami a „craft", kézművesség megfelelőjévé kezd válni, a szakma kerülni látszik. A „design" viszont teljesen elveszíti tartalmát, egyrészt azért, mert egy dologra leginkább akkor használja a közbeszéd, ha az furcsa, szokatlan vagy drága. Másrészt pedig mindenféle cég ezzel illetheti magát, ha van köze a tárgykultúrához, ha nincs. Az új villamost szidta egy utas a minap: csúnyának, kényelmetlennek találta. Végső dühében kimondta a legnagyobb szitokszót: „ez is csak egy dizájn!" A lakberendezési üzletekben sok vevő „rendes" bútort keres, mert szerinte dizájn az, ami nem „rendes".

Üzni az ipart

Ami a design igazi lényegét adná, az iparral való szerves együttlétezés, két évtizede alig működik Magyarországon. A terminológiai bizonytalanság tartalmi kérdésekre utal, és ez jól mutatja a szakma helyzetének bizonytalanságát is, mind az alkotók, mind pedig a közönség szempontjából. Magyarországon az ipari termelés teljesen átalakult, csupán a kereskedelmi tevékenységet támogató területeken és a médiában maradt meg az „ipari" háttér. Ez a vizuális kommunikációs szakmákat segíti: grafikusok, fotósok, csomagolástervezők, tipográfusok juthatnak megrendelésekhez. Létezik még a belsőépítészet, a bútortervezés területén iparira emlékeztető háttér, de ezek a kis tőkeerejű magáncégek, a tervezői munkának csak a gyakorlati részére tartanak igényt. Gyakran előfordul, hogy egy jó szoftver segítségével vélik megoldani a problémát: a titkárnő plakátot tervez, a gépésztechnikus a külső kialakítás ergonómiai vonatkozásait „teszi helyre".

A szakvásárokon történő részvétel lehet az egyik útja a nemzetközi szakmai életbe való bekerülésnek. Ehhez viszont befektetés szükséges, pénz, idő, kapcsolatok, amit a művész maga kényszerül előteremteni. A külföldi kiállításokon nem értik, hogy-hogy nincs a tervezők mögött cég, hogy lehet az, hogy a design termékeket is egyedi kézműves technikával hozza létre a művész. A Magyarországra betelepülő ipari cégek itt nem végeznek tervezői munkát, távoli fejlesztő stábjukba csak ritkán hívnak magyarokat. Az idősebb korosztály már nehezebben mozdul, gyakran akadály a nyelvtudás hiánya is. A fiatalabbak könnyebben találnak lehetőségeket külföldön, de az érvényesülés máshol sem egyszerű feladat. Biztonságot jelentene, ha Magyarországon újraépülne a tervezői munkát igénylő minőségi ipar, a magyar beruházók, az ide települő cégek pedig igénybe vennék a meglévő szellemi tőkét.

Autonóm alkotás

Az iparművészek jelentős része kézműves technikával egyedi műalkotásokat hoz létre, amely mind alkotói szándékában, mind pedig a kivitelezés módjában és műfajában a képzőművészethez áll közelebb. Az alkotói műfajok keveredése létező tendencia világszerte. Zene, képzőművészet, film, mind gazdagodik azáltal, hogy

A kapcsolat (120x120 akril vászon)

Korlátolt tűz (110x110 akril vászon)

A Föld emlékezete (110x110 akril vászon)

Impulzusok (80x110 akril vászon)

A szeretet méltósága

Ceruzarajz Ilia Mihályról

Talán úgy negyven esztendeje Kányádi, mintha a titkok titkába akart volna beavatni, kezembe adott egy számomra ismeretlen lapot. TISZATÁJ. Ez volt a lap címe-neve, s ez akkortájt, a Vörös Zászló, Igazság, Igaz Szó, Népszabadság, Bányavidéki Fáklya, Munkásélet, Falvak Dolgozó Népe s más ily fanfáros nevek mellett olyan mellbevágóan magyar volt, hogy nem is hittem el, hogy Sarló és Kalapács, Ötágú Csillag, vagy más hasonló kiadványok mellett létezhet ilyen irodalmi lap a magyar ugaron.

Úgy olvastam végig a lapot, hogy minden betűjét bevéshessem agyamba, hogy minden, a sorok között bujkáló célzását föl tudjam nagyítani, hiszen akkor értettem meg a Szabad Európa Rádió titokban hallgatott Ötágú Síp műsorának igazi értelmét: nem vagyunk magunkban, lám, a Tisza mellett érzékelik Erdély, Felvidék, s a Déli végek bárdjainak Edward ellen dobbanó dalait.

És ekkor találkoztam először Ilia Mihály nevével.

Annyira fiatal voltam, hogy álmaim közt egy olyan könyv megírása szerepelt, amelyben Mikes Kelemen nénje válaszol a deák tekirdági, azaz rodostói leveleire.

Közben kiderült, hogy nem vagyok levélíró alkat, talán nagyon abban a világban nőttem föl, ahol egy rövid telefonálással, mint most unokáink az SMS személytelenségével adnak életjelet egymásnak.

És közben elkezdett özönleni a levelezőlapok áradata. Ilia Mihálytól.

Még mielőtt bárki azt hihetné, hogy az irodalomszervező szerkesztő, a Tanár Úr csupán engem tüntetett ki néhány soros figyelmével, el kell mondanom, hogy Londonban Határ Győző asztalán, Farkas Árpád sepsiszentgyörgyi dolgozószobájában, a felvidéki Stószon, Fábry íróasztalán ugyanúgy ott voltak lapjai, mint Bécsben a Bornemissza Társaságnál, Kolozsváron Páskándi Gézánál, vagy Stockholmban Thinsz Gézánál, Marosvásárhelyen Sütő Andrásnál…

Azt a fogalmat, hogy irodalmi levelezés, lassan levedlette magáról az ezredforduló, s ha valaha Mikes nénjének bőrébe bújva válaszolni akartam a Deáknak, most csupán egyetlen levélre futja szellemi erőmből:

Tisztelt Tanár Úr, amikor Széchenyi-díjjal tüntettek ki, amikor kitiltottak a Tiszatáj szerkesztőségéből, amikor igazadat szinte beteljesedni láttad a rendszerváltáskor (e fordulatos események, szándékosan nem követik híven a kronológiát) – elhatároztam, hogy sok-sok megválaszolatlanul hagyott lapodra egyszer majd úgy válaszolok, hogy minden mondatom kérdés legyen.

Honnan ez a hév, amely arra kényszerít, hogy e komp-ország révészeként mindenről tudj, ami e szellemi lápon történik?

És ha nem sértő ez a kérdés, honnan egy kis emberben – aki nem súlyemelő alkat – ennyi erő? Mindent olvasni, mindenre reagálni, hiszen a könyvek, lapok, kéziratok, disszertációk tömege szorozva a gravitációs erővel már réges-régen be kellett volna, hogy szorítson egy könyvtárszoba atkákkal teli lélegzést gátló papírjai közé.

Ma már nem szokás levelezni. Karácsonyi, húsvéti, ilyen-olyan névtelen üdvözletek, a személytelenség korában a ghzt-kft jókívánságait egyből szemétkosárba dobó kézmozdulataink korában, Te vagy az egyetlen, aki még komolyan hisz a Guttenberg-galaxisban.

Ha majd egyszer, s mert hinnünk kell az egyszeri egyszerben, valaki összegyűjti a magyar irodalom nagyjai, kicsinyei, műkedvelői, érzékeny olvasói számára írott sok ezer leveledet, találkozhat azzal a ténnyel, hogy a virtuális világ győzelme hajnalán még volt értelme a szónak.

Te még beszéltél.

És most jön a neheze.

Kicsoda Ilia Mihály?

A Tiszatáj hajdani főszerkesztője, a Hitel munkatársa, és a szegedi JATE professzora, meghatározója egy nemzedéknek, amely már egy másik nemzedéket taníthat arra, hogy magyarnak lenni nem több és nem kevesebb, mint hinni abban a néhány verssorban, amely így kezdődik: „Hazádnak rendületlenül…"

Tanítványai, íróbarátai szerint egyetlen mondattal összegezhető pályája: a szeretet méltóságára, a méltóságos szeretetre nevelni a magyarságot.

Vári Attila

Novotny Tihamér

„Kozmikus párhuzamok”

Kőrösi Papp Kálmán művészetéről

Kezdet és vég (90x80 akril vászon)

Térháló (80x80 akril vászon)

A fekete Nap fohásza (120x1200 akril vászon)

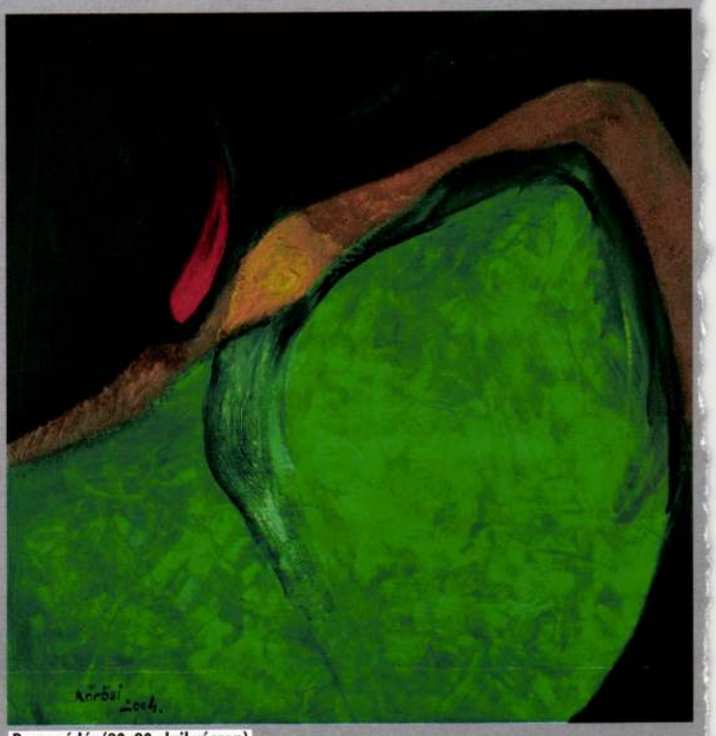

Becsapódás (80x80 akril vászon)

Kőrösi Papp Kálmán (KPK) születési ideje és az olvasói dátum között körülbelül hatvanhat és fél év feszül. Nem kis idő! Ahogy egy gyors budapesti műterem-látogatás után otthon emlékeztetőül fellapoztam kölcsönkapott portfolióját, két, számomra jelképes értelmű, egy régebbi és egy „mai” képen akadt meg a szemem. Az egyik egy 1967-ben készült korai festménye; egy mezítlábas, szakállas öregembert ábrázol, egyszerű, szerzetesi asszociációkat keltő, sárgásbarna kabátba takarózva, burkolózva. Elképzeljük, nincs is más rajta, csak a „daróc” (!). Talán valami fahíd korlátjára támaszkodva áll, enyhén szétvetett lábfejekkel, s a jobb karját, tenyerét maga elé tartva, mintha magyarázna, mondana valamit valakinek, aki nincs is a képen. A festmény dísztelen, inkább metafizikus, mint expresszív természeti hátterének égszínkék és lilás-türkizes üveggolyójából kimetszett hangulatvilága kissé a magányos Csontváry Kosztka Tivadar istenközeli és a római iskolás Kontuly Béla éterien aszketikus látásmódját juttatja eszünkbe. Az öregember kék szemén szinte átfolyik az ég, így benne is van a táblaképet bekebelező kozmoszgömbben, de teste által ki is válik onnan.

A másik kép egy színes fotó, amely valami megnyitón készülhetett néhány évvel ezelőtt. Ezen a felvételen a profilból levett szakállas KPK mellképe – amint éppen társalog egy szintén oldalnézetből elkapott, feléje forduló hölgy mellképével – nyilván valami optikai véletlen folytán, egy holdsarló alakú glória- vagy aurarészletben jelenik meg. A két általam felállított végpont között tehát – mintegy magyarázatként – az egymásból folyó és egymáshoz képest apró lépésekben elmozduló művek világainak százai sorakoznak. A személyesen meg- és átélt tér-idő univerzumdarabkák úgy szaporodtak és szaporodnak, mint a szívószállal megfújt szappanos lé buborékfürtjei: el is különülnek egymástól, de át is láthatunk rajtuk.

KPK 1974-ben rendezte meg első önálló kiállítását, amelyet Bálint Endre nyitott meg. Rendkívül rokonszenvesnek találtam szövegének azt a megjegyzését, melyben felhívta a figyelmet arra, hogy KPK „újságkihordásból él, s amellett fest”. Ez a mondat anno így folytatódott: „Jobb is, ha az ecset és a festék »csak« a szellemi egzisztencia érdekében és nem az anyagiak kedvéért használódik.” Ez az örökérvényű tanács tehát akkor hangzott el Bálint szájából, amikor KPK kezdte elhagyni képeinek „festészetellenes”, novellisztikus, illusztratív tartalmait, s művei egyre inkább egy-egy elvont, félig geometrikus, félig organikus kristályrendszer szerkezeti sajátosságait öltötték magukra. „A mű akkor jó, akkor érett, ha benne a művész személyiségét szinte »körplasztikában« vehetjük szemügyre” – jegyezte meg írása végén Bálint, s ezek a személyiségjegyek mára egy karakterisztikusan szelíd, kozmikus absztrakt vagy absztrakt kozmikus világszemléletben bontakoztak és bontakoznak ki előttünk KPK esetében.

Ennek a körülbelül a ’70-es évek közepétől a ’90-es évek végéig tartó változékony korszakának a természeti, táji, emberi és városépítészeti formákat átíró képei stilisztikailag leginkább Cézanne és a kubisták, a magyar Nyolcak és az aktivisták, majd a Kállai Ernő által megfogalmazott „bioromantikusok” és az európai iskolások, illetve az időközben megismert és baráttá váló Illés Árpád absztrakt törekvéseivel hozhatók kapcsolatba. Az ezredforduló tájékára azonban KPK érzelmileg egyre meditatívabbá, filozofikusabbá, „tudományosabbá”, formailag pedig teljesen elvonttá vált festészetében. Ugyancsak Kállai Ernő kifejezésével élve, képeinek világát a *természet rejtett arcá*nak molekuláris és kozmikus, azaz mikro- és makro-irányaiba tágította, s egyrészt természettudományos, illetve tudományos-fantasztikus alapokra, másrészt a Hamvas Béla-i szent hagyományokra, a *Scientia sacrá*ra, harmadrészt a Carl Gustav Jung által képviselt lélektan, vagyis az álmok és a *tudattalan önkifejezés* jelképeire helyezte. Így egy egészen sajátságos felfogású és hangulatú, a csillagképek és a csillagrendszerek, a lemodellezett kozmikus jelenségek és a láthatóvá tett energiamezők, valamint az elképzelt kozmogóniák és kozmológiák tér-idő szerkezeteinek, illetve a szimbólumok világainak szabad analógiáira és asszociációira alapozott és épített festészetet hozott létre. Ez a mesterséges univerzum, mivel egyszerre lehetne a bőrünk alatt és rajtunk kívül a távoli világegyetemben, érzékileg és jelképileg, lelkileg és gondolatilag, vizuálisan (hálószerűen) és intellektuálisan összeköti és áthidalja az ember belső és külső lénye, illetve a környezete között fennálló valóságos és vélt tér-idő távolságokat. … De a további szószaporítás helyett fogadjuk el Bálint Endre véleményét, aki szerint KPK műveinek végső soron „szavak nélkül kell utat találniuk a szemlélő érzékenysége felé”.

majd megszólal a riasztó...!

ALIEN PORNO
„Egy, két földön-kívüli életforma között lejátszódó pornografikus jelenetet látunk, csak azt nem lehet tudni, hogy mi benne a pornó, mivel nem ismerjük az alien-ek anatómiáját." E. Á.

LÖVÉSEK AZ UFO-BÓL
„Az eredeti kép a Palotához hasonlóan szintén 19. századi francia litográfia, amit úgy módosítottam, mintha a pusztítást egy láthatatlanná tévő pajzzsal álcázott UFO-ból leadott lövések okozták volna." E.Á.

LEVINNI A SZEMETET
„Egy fiktív FPS (lövöldözős számítógépes játék) képernyőjét ábrázolja. A kettes szinten vagyunk, a negyedik küldetésen. Itt a cél az, hogy le kell vinni a szemetet. Van mindenünk, ami egy ilyen játékban szokott: fegyverek, járművek, két segítség, életenergia kijelzés, és a cél kijelzése. Ez utóbbit egy kereszt jelzi. A fegyverek balról jobbra egyre brutálisabbak. Gyengébb fegyvereink a bonsai és a fúrógép. Erősebb fegyverek: a toll, a méreg és a bomba. Legerősebb fegyverek: az agy, a pénz és a legeslegbrutálisabb fegyver: a panda." E.Á.

MATRIX
„A képen a Matrix három főszereplőjének arcát helyettesítettem két állandó műteremtársaméval és a sajátommal. Trinity arca helyén Szász Györgyé, Morpheus arca helyén Szabó Ádámé és Neo arca helyén a sajátom látható." E.Á.

ELŐD ÁGNES

(1974. BUDAPEST)
e-mail: info@agneselod.hu
www.agneselod.hu

1994-99 Magyar Képzőművészeti Főiskola, szobrász szak, Körösényi Tamás osztálya
1995-02 ELTE BTK, művészettörténet szak
1999-01 Magyar Képzőművészeti Főiskola, mesterképző
2002– Magyar Képzőművészeti Egyetem, doktori program
2003 A Goldsmiths College, Visual Arts Department és a Magyar Képzőművészeti Egyetem közös programja, nemzetközi posztgraduális kurzus

Válogatott EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK (2000-től)
2004 Open Studio, Cite International des Arts, Paris
2004 Henrike Hoehn Kunstprojekte, Berlin
2003 Sötét anyag, C3, Budapest
2003 Hányat kell még aludni Karácsonyig, acb Galéria, Budapest
2002 Cheat code, Raktart, Budapest
2001 Járt utat járatlanért el ne hagyj, Stúdió Galéria, Budapest
2001 A hét műtárgya, Kis Varsó, Budapest
2000 No matter, Emil Filla Gallery, Usti nad Labem
2000 Fairy-tales, Duende, Rotterdam

ÖSZTÖNDÍJ
2002 Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj
2004 Budapest Galéria és Cite des Arts, Párizs: Műterem-csere program, Párizs
2005 Derkovits Gyula Ösztöndíj
Előd Ágnest az acb Galéria képviseli.

Körösi Papp Kálmán

festő alkotásaiból nyilt kiállitás a III. kerületi Frankel Leo Müvelődési Házban.

Magyar Hirlap 1975 8.évf. 1o8/13.

KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN alkotásai most először szerepelnek klubunkban, ezért személyének, munkásságának előzetes bemutatását szükségesnek tartjuk.

1940-ben született Vésztő községben. Jelenleg az MSZMP Politikai Főiskolájának grafikusa. Nem végzett képzőművészeti főiskolai tanulmányokat, hanem egy évtizedes szakköri tevékenységgel és elmélyült önképzéssel alakította ki festői világát.

Munkásságát a valóság ihleti, de az élmények személyiségének kohójában hosszú időn át érlelődnek, míg nyomukban megfogalmazódik a mondanivaló és megszületik a kép. Színekben gazdag táblaképein korszerű formanyelven szól a nézőhöz.

Festészetének és grafikáinak értékelését Mezei Ottó írta meg a MŰVÉSZET 1981 10. számában.

Fiatal művész-vendégünk, KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN kiállítása újabb figyelemre méltó eseménye lesz októberben kezdődött kiállítási évadunknak.

DR. SOÓS IMRE

Az ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA igazgatósága

meghívja Önt

KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN

festőművész kiállításának megnyitására

1982. november 10-én, szerdán du. 5 órára

Színhely:

ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA,
Budapest V., Petőfi Sándor utca 5.
Telefon: 185-406

A kiállítást megnyitja:

DR. DURA LÁSZLÓ,
a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége főmunkatársa

A kiállítás megtekinthető:

1982. november 11-től 30-ig,
délelőtt 10 órától este 20 óráig.
Szombaton, vasárnap zárva.

KÖRÖSI PAPP KÁLMÁN EGYÉNI KIÁLLÍTÁSAI:

1974 Eötvös Galéria, Budapest

1977 VÁTI, Budapest

1977 Ferencvárosi Pincetárlat

1978 MSZMP Politikai Főiskola

1981 MSZMP Politikai Főiskola

1982 Dózsa György Művelődési Központ, Budapest, XVII. ker.

1982 Építők Műszaki Klubja

Műterem: 1146 Budapest, Thököly út 68.
Telefon: 211-170

Építők Rota – E: 365

MEGHÍVÓ

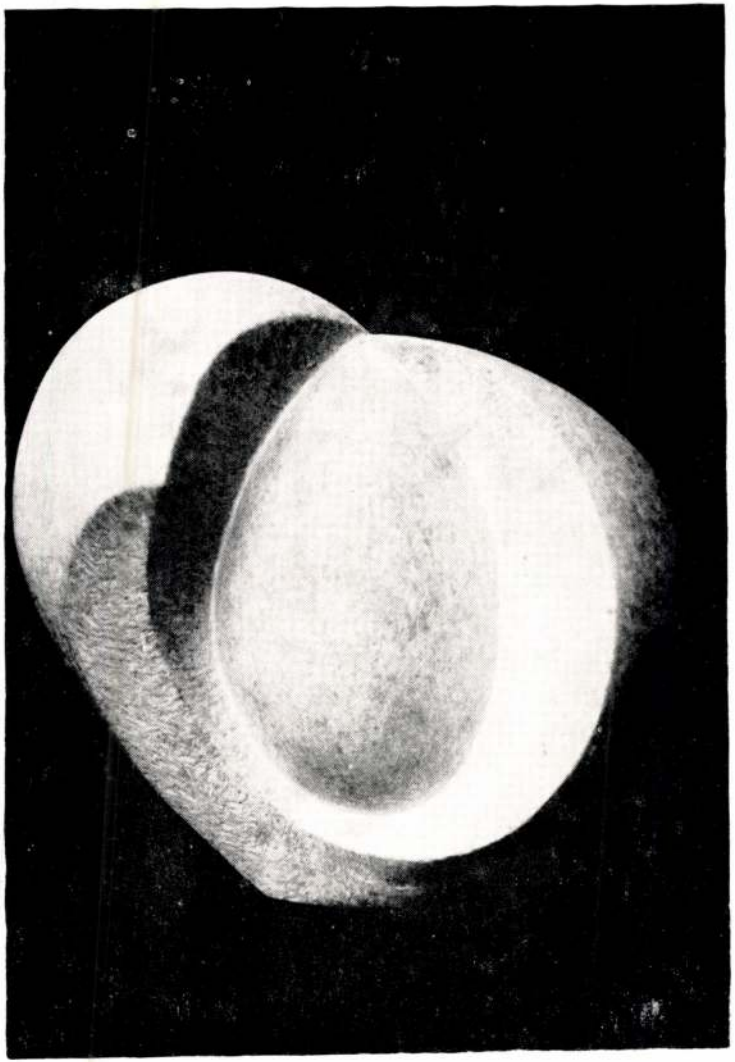

KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN 1940-ben született Vésztő községben. Budapesten él, az MSZMP Politikai Főiskolája grafikusa.
Egy évtizedes szakköri tevékenységgel (a Vasutasok Szakszervezete Képzőművészeti Iskolájába járt) és szilárdan elhatározott önképzéssel alakította ki festői világát. Művei a valóságból születnek. A természet, az emberek ábrázolása a szín és forma különböző törvényszerűségeinek felhasználásával jelenik meg munkáiban.

ZIMAN LAJOS 1941-ben Szobon született. A szobi BÉPA szövetkezetnél dolgozik. Művészeti ismereteit a Vasutasok Szakszervezete Képzőművészeti Iskolájában és a zebegényi Szőnyi István Képzőművészeti Szabadiskolán szerezte. Szobrai elsősorban a környezetében élő embereket ábrázolják, nemes, emberi érzéseket fejeznek ki. Szerény, szorgalmas munkával érte el, hogy műveit községünk és hazánk határain túl is megismerték, és több alkotását díjazták is.

400. PmNyV. 83-24

A szobi Börzsöny Múzeum
szeretettel meghívja Önt
1983. február 16-án 15 órára
a múzeum kiállítótermébe

Kőrösi Papp Kálmán
festőművész
és
Ziman Lajos
szobrászművész
kiállításának megnyitására.

Megnyitót mond:
PRINCZ LENKE,
a Politikai Főiskola hallgatója.

Közreműködik:
a szobi Általános Iskola énekkara.

A kiállítás megtekinthető:
1983. március 25-ig, naponta 9—17 óráig.

KŐRÖSI Papp Kálmán

Kőrösi Papp Kálmán grafikusművész kiállítása, Komárom: Kisgaléria, 1985. május 3.–30. Bev. Merei Ottó. Komárom: Komárom Kisgaléria, 1985 [8] p. ill

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1978 SEP 30

Körösi Papp Kálmán

1021

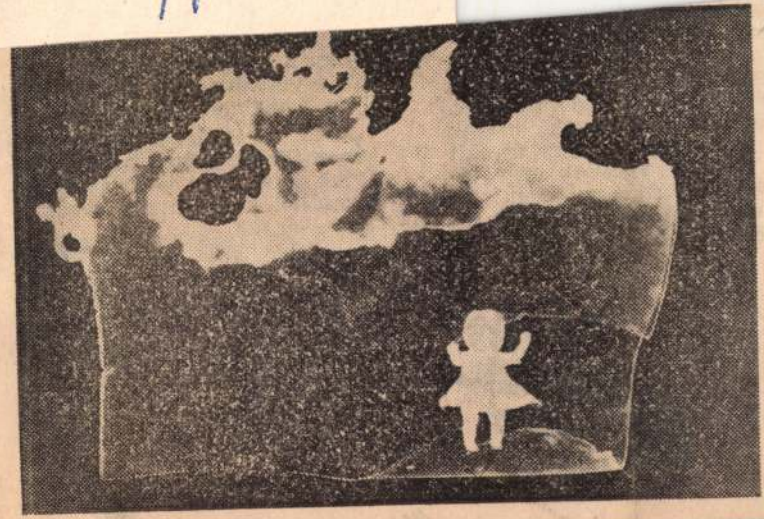

Körösi Papp Kálmán kiállításáról

kádban fojtott meg, a tobb
zat már finomabb módon távo
zott az élők sorából; egyet mé
reggel, a plusz öt főt gázzal, egye
pisztolylövéssel némitottak e
Ketten szinte kihívták magu
ellen a végzetet. A kövér úr, aki
csak kötéllel fojtottak meg, to
vábbá a verekedős gengszter, aki
a detektív tett el láb alól egy jó-
kor érkező óangol kőtömbbel.

- yt -

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 AUG 13
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Körösi Papp Kálmán
1021

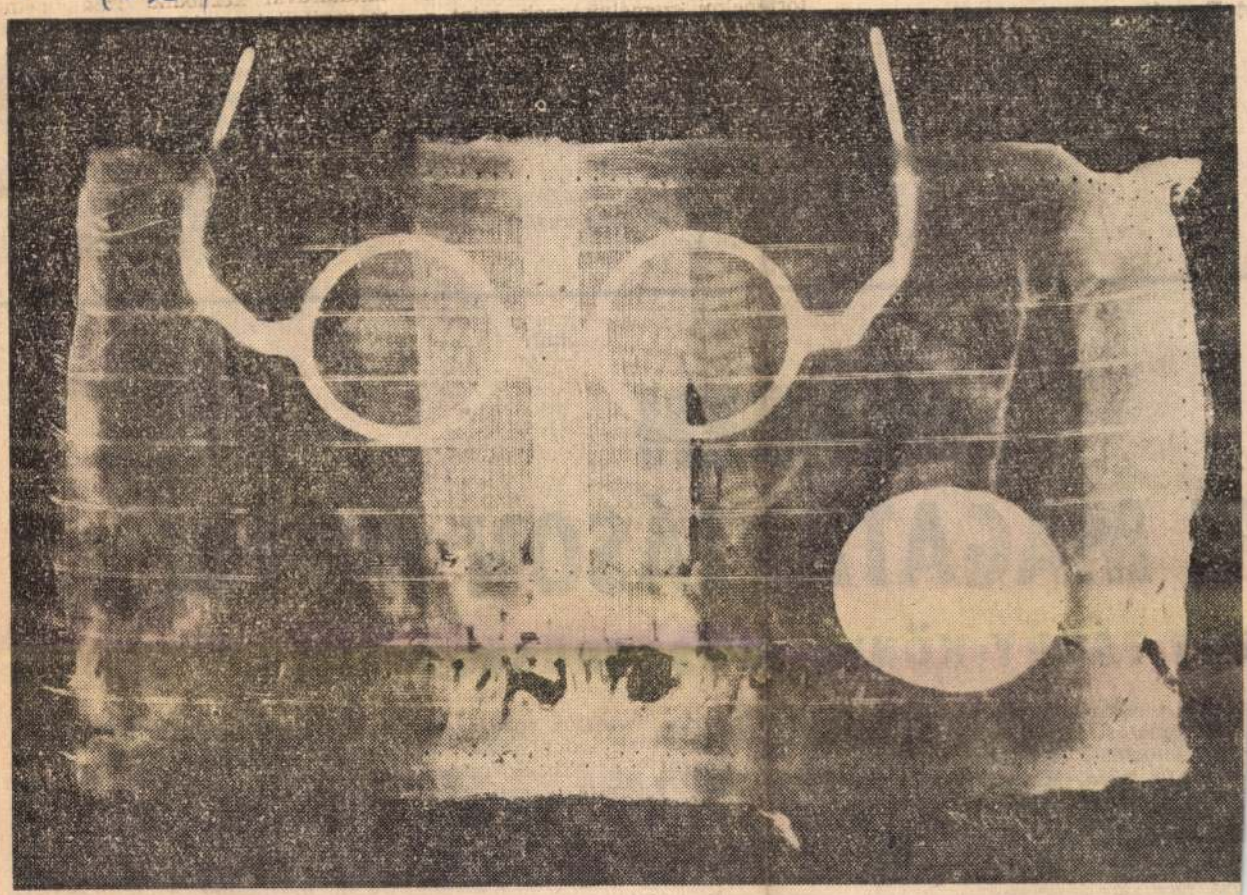

Körösi Papp Kálmán: Fotogram

Tóték című kisregénye moldván, Radó Sándor világsikerű könyve (a *Dóra jelenti*) ezúttal észt nyelven látott napvilágot. (A Dóra jelent egyébként ugyancsak 1977-ben jelent meg angolul, egy londoni kiadó gondozásában.) Nagy Lajos műveinek válogatott kötetét is kiadták oroszul, csakúgy, mint Kertész Ákos regényét, a *Makrát* — észtül. A szovjet kiadókkal idén újabb szerződések is létrejöttek,

kétszer születnek című bolgár kiadók Moldova beszéléseire, Karinthy *dapesti tavaszára* szer cseh kiadók Örkény Is széléskötetére, Bertha B *gurújára* és Darvas Józs *ingoványon* című könyv tek szerződést. A bukar ros kiadó Juhász Ferenc válogatott verseit és Kosztolányi Dezső *Aranysárkány* című regényét készíti elő kiadásra.

Aladár, Bellyei [illegible] Anna. Mácza János írásait; Sinkó Ervin Kierkegaardról írt tanulmányát és így tovább. A Diogenesnél

„MINDEN RI MAGATARTÁSON MÚLIK..."

EGY FÁBRY-KÖNYV IDŐSZERŰSÉGE

mája a változatlanság veszedelmének tudatosítása; célja a változás és változtatás sugallása." Természetesen, nem az antifasizmus tematikus jelentkezése volt váratlan Fábry életművében. Ilyesmit állítani badarság lenne, hiszen elkötelezetten antifasiszta volt („a műfaj neve: antifasizmus" — jellemezte munkásságát): a háború írtózata, a fasizmus lehetséges, majd honratalálása, humánus rendje — privincializmusnak lenne nevezhető? Ez a „nem világra szóló" probléma Fábry számára a szülőföld gondja, a hazájának vallott Csehszlovákia lényeges kérdése volt. Általában is a nemzeti kisebbségek európai létezése aligha nevezhető „vidékies" problémának.)

★

Fábry 1961 táján kezdte írni az

nyok egyre agresszívabb fellépése, a kubai válságot megelőző és felidéző események. 1961 augusztus 13-án a berlini Potsdamer Platznál amerikai és szovjet páncélosok néztek egymással farkasszemet, alig néhányszáz méterről. Ki merné azt mondani, hogy indokolatlan volt a két világháborút megélt ember veszélyérzete?

Fábry a felelőst is, megnevezi

Kőrösi Papp Kálmánné

Illusztráció

Vaszilij Suksin: A nap, az öregember és a lány.
Tiéliér, 1976. május [illegible] - 14 oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUL 24

ÉLET ÉS IRODALOM

Kőrösi Papp Kálmán

1021

Kőrösi Papp Kálmán rajza

zágában

n érhető *Stephen Leacock* sze-ábrándos kispolgárgúnyoló hu-ában is. Regénykatalizáló, démateremtő erőként jelentke-a háború utáni nemzedék ki-prózaírójánál, *Hugh MacLen-él*, akinek „Kettős magány-a" solitudes) máig jelképes ér-ű mind a francia, mind az an-nemzetiségű kanadaiak világ-gása és önértékelése szempont-

angolul írott mai regény má-onulatát a nemzeti azonosság, r-már közhelyként hangoztat-*kanadai identitás* vezérszavá-

KODOLÁNYI JÁNOS: BOLDOG BÉKEIDŐK. Regény. (Magvető—Szépirodalmi)

LENGYEL BALÁZS: KICSI ELIK VADÁSZ LESZ. Meseregény. (Móra)

NAGY KATALIN: MADZAG. Meseregény. (Móra)

LOUIS OURY: A PROLIK. Dokumentumregény. (Európa)

TANULMÁNY, DOKUMENTUM

BUGA LÁSZLÓ: ORVOSNAPLÓM. Betakarítás egészségtarlón. (Medicina)

CZEIZEL ENDRE: AZ ÖRÖKLŐDÉS. (Gondolat)

FÜLDES ANNA: NŐI SZEMMEL HÁROM VILÁGRÉSZBEN. Útirajzok. (Táncsics)

GYÁROS LÁSZLÓ: MADRID HATÁRÁN ... (Kossuth)

HORVÁTH ZOLTÁN: A JOBBÁGYVILÁG ALKONYA SOPRON MEGYÉBEN. (Akadémiai)

JUHÁSZ JÚLIA: HÍRADÁS A DZSUMBUJRÓL. Szociográfia. (Akadémiai)

KERESZTÉNYI JÓZSEF: AZ OLIMPIÁK TÖRTÉNETE. Olümpiától Montreáilig. (3. kiad. Gondolat)

Körösi Papp Kálmán, festő

□ KÖRÖSI PAPP KÁLMÁN festőművész kiállítását Mezei Ottó művészettörténész nyitja meg július 7-én, csütörtökön, délután 5 órakor a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében. (IX., Mester u. 5.) A kiállítás július 20-ig látogatható.

□ –: Körösi Papp Kálmán 2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. júl. 4.

– No, nem kell megijedni. A busz bedöglött fél, legfeljebb egy óra...

Rögtönzött felmérést végzek. A tizenhét nőnek együttvéve huszonegy gyermeke van, javul-

Körösi Papp Kálmán

Körösi Papp Kálmán: Öregek

Élet és Irodalom, Bp.
1975. OKTÓBER 4.
XIX. évf. 40. sz. 15. lap.

Gabona, zöldség, és három gazdasággal közösen egy tizenötezres sertéstelep.

Az elnök férfikorban szerzett diplomát és tudományos fokozatot. Annak idején saját földje nem volt. „Vőnek ment". Őt szemelték ki a járásnál az első téesz-elnöknek. Ezt vállalta volna, csak azt nem, hogy a piactéren szónokoljon. Valaki azt mondta erre: „Maga meghalt a Népköztársaság számára". Az apósa, a három holdjával, kulákllistára került. A faluban korábban két huszonöt holdas gazdaság volt, a többi kisebb. A listán azonban hetvenketten szerepeltek.

Mikor az elnököt a tagság mégis megválasztotta, két évig nem látott járási vezetőt. Ma már nincs harag.

7.

Az új művelődési otthon szépen illeszkedik a környezetbe. Nyeregtetős, utcára néző homlokzata követi az utca vonalát. Ablakait bömbölő tánczene rezegteti. Nyárvég, kora délután. Mulatságra szokatlan idő. Nem is az van, hanem lakodalom. Az elsötétített nagyterem hosszú asztalai mellett háromszáz vendégnek terítettek. Középen, ahol táncolni lehet, vagy húszan járják koszorúba fonódva. Rajtuk kívül csak két pár és néhány kisgyerek forgolódik. Ők aligha bírják végig a két napot.

Még semmi sem teljes, az egyik ház népe majd csak ezután érkezik. Öt-hat fogást azért már felszolgáltak, az udvaron fölállított tíz üstben fő az étel. A vendégek utcai ruhában vannak, a fiatalok zéskor. Bor van... Ha mindent összeszámolunk, belekerülhet a mulatság harminc-negyvenezer forintba is.

8.

Egy sarokkal távolabb, az öregek napközi otthona előtt a padon négy fekete kendős nénike üldögél. Ugyanennyien állnak a ház falának támaszkodva. A csoporttól kissé elhúzódó asszony nem visel kendőt, ruhája városias. A többiek a vénségre, az egyedüllétre panaszkodnak, ő mindent kifogásol. Reggel ízetlen volt a szalámi, délben kevés a hús, a napközi díját pedig most emelték havi háromszázkilencven forintra, amiért sokan már elmaradtak. A térítési díj emelését csakugyan mindenki sérelmezi, annak ellenére, hogy a téesz nyolcszáz forintra egészíti ki az ennél alacsonyabb nyugdíjakat, ezen kívül háztáji megváltást fizet.

Az öregek néhány perc alatt megszokják, hogy a padjuk melletti kövön egy idegen üldögél. „Nem vetnem rám több ügyet, mint a közeli kútra vagy bokorra. Ha az egyik mond valamit, megértően bólogatnak a kissé süketek is.

— Bátyám, valami bogár rágja a paprikát... Mindent learat — kezdi valaki.

— Azért marad.

— A harmadosból marad.

— A negyedesből kevesebb maradt volna.

— Mindegy az már neked.

— A baj csak baj azért.

Az anyókák a fejüket csóválják, aztán az eget nézik, mintha esőt várnának.

ztő: FARAGÓ VILMOS
-920. 314-164; 14 óra után: 113-221
NEM KÜLDÜNK VISSZA
n: 1906. Postafiók 323. Telefon: 221-289
LAPNYOMDA
ál és kézbesítőknél. Külföldön terjeszti a „Kultúra"
Budapest. Postafiók 149.
0 forint, egész évre 120 forint

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON, 16 OLDALON

★

Főmunkatárs: NAGY LÁSZLÓ

KÖRÖSI PATP KÁLMÁN

MEGHIVÓ

BUDAPEST FŐVÁROS IX. TANÁCSA
MEGHIVJA ÖNT

KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN
festőművész

kiállításának megnyitására
1977. julius 7-én 6 órakor

A kiállítást megnyitja

MEZEI OTTÓ
művészettörténész

Megtekinthető: 1977. VII. 7-20-ig
14-19 óráig
ünnepnap 10-12 és 14-19 óráig
hétfő szünnap

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT
Bp. IX., ker., Mester u. 5.

Kőrösi Papp Kálmán

A rajzot lásd: Khell Csörsz nevénél.

i. 24. XX. évf. 3o. sz. 7.lap

...ia országában

...vigaszában ...szerveződő ...gészen új ...sos, terror- ...válság" ta- ...— jelen- ...mények fel- ...versszöveg- ...esítmények

tetten érhető *Stephen Leacock* szelíd, ábrándos kispolgárgúnyoló humorában is. Regénykatalizáló, problémateremtő erőként jelentkezik a háború utáni nemzedék kiváló prózaírójánál, *Hugh MacLennannél*, akinek „Kettős magány-a" (Two solitudes) máig jelképes értelmű mind a francia, mind az an-

BARÁTH LAJOS: ÖRÖKSÉG. Regény. (Szépirodalmi)

ANTON DOLCSEV: RODOPEI KRÓNIKA. Történelmi regény. (Gondolat)

GÁBOR MIKLÓS: KICSI-VILÁG — HÁBORÚ. Napló, huszonöt évesen. (Szépirodalmi)

HALÁSZ LÁSZÓ: A KÉPERNYŐ TEKINTETE. Izlés és attitűd különös megvilágításban. (Gondolat)

LEOPOLD INFELD: AKIT AZ ISTENEK SZERETNEK. Életrajzi regény. (Gondolat)

KODOLÁNYI JÁNOS: BOLDOG BÉKEIDŐK. Regény. (Magvető—Szépirodalmi)

LENGYEL BALÁZS: KICSI ELIK VADÁSZ LESZ. Meseregény. (Móra)

NAGY KATALIN: MADZAG. Meseregény. (Móra)

LOUIS OURY: A PROLIK. Dokumentumregény. (Európa)

TANULMÁNY, DOKUMENTUM

BUGA LÁSZLÓ: ORVOSNAPLÓM. Betakarítás egészségtarlón. (Medicina)

CZEIZEL ENDRE: AZ ÖRÖKLŐDÉS. (Gondolat)

FÖLDES ANNA: NŐI SZEMMEL HÁROM VILÁGRÉSZBEN. Útirajzok. (Táncsics)

GYÁROS LÁSZLÓ: MADRID HATÁRÁN ... (Kossuth)

HORVÁTH ZOLTÁN: A JOBBÁGY-

Körösi Papp Kálmán rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli. 24. XX. évf. 3o. sz. 7. lap.

Kőrösi Papp Kálmán

Szőllősi Endre szobrász emlékkiállitása a Fényes Adolf Teremben julius 8.-tól, Holdas György szobrász és Kolozsvári G. Miklós grafikus kiállitása a sárospataki Rákóczi Várban julius 1o.-től.
Kőrösi Papp Kálmán kiállitása a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében julius 2o.-ig,
Haraszti László festőművész kiállitása az Ujpalotai Lila Iskolában julius 22.-ig tekinthető meg,-közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juli. 9.
XXI. évf. 28. sz. 8. lap.

Körösi Papp Kálmán

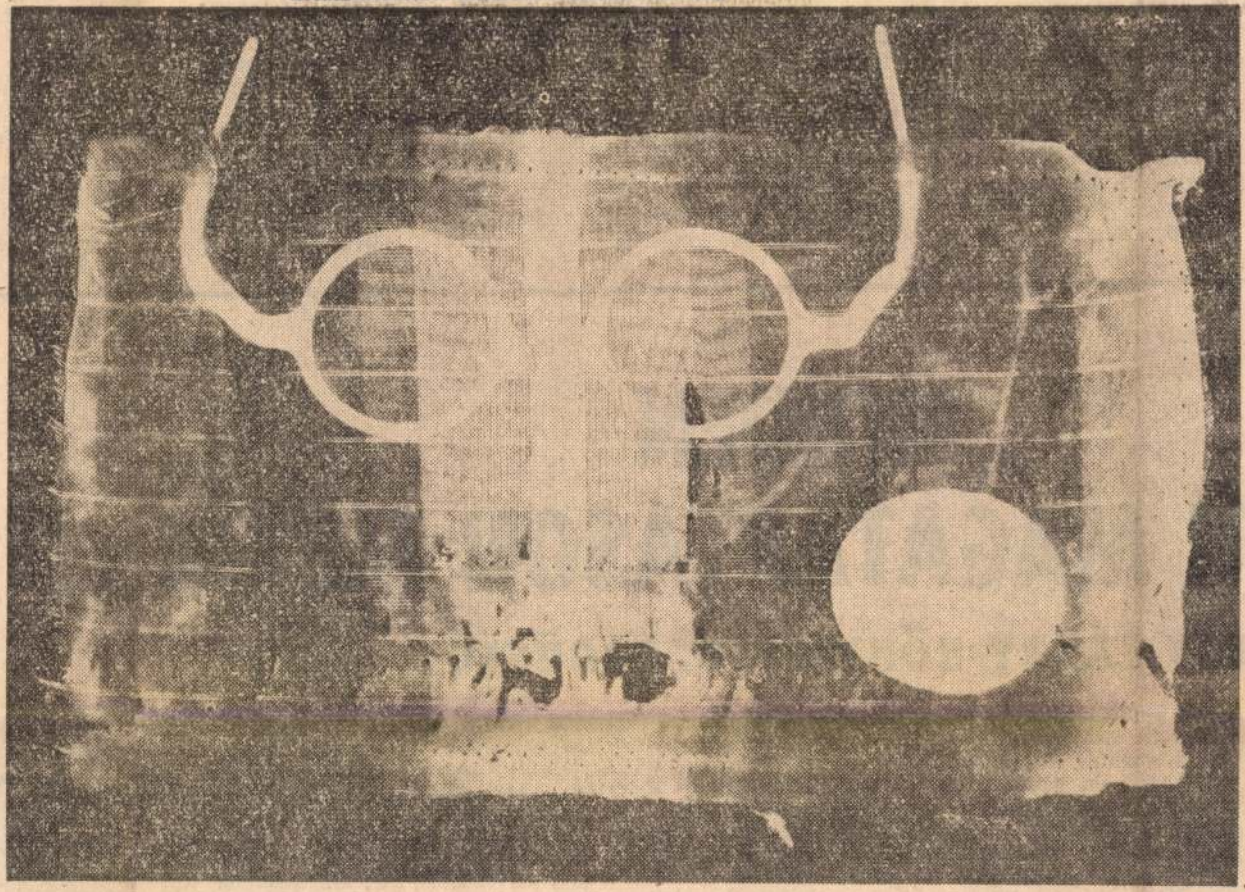

Körösi Papp Kálmán: Fotogram

Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 13.
XXI. évf. 33. sz. 5. lap.

gondozta Kosztolányi-regényt (*Néró, a véres költő.*) Örkény István *Tóték* című kisregénye moldván, Radó Sándor világsikerű könyve (a *Dóra j*[redacted] ven látott [redacted] lent egyé[redacted] ben jelent meg angolul, egy londoni kiadó gondozásában.) Nagy Lajos műveinek válogatott kötetét is kiadták oroszul, csakúgy, mint Kertész Ákos regényét, a *Makrát* — észtül. A szovjet kiadókkal idén újabb szerződések is létrejöttek,

Tartozik és követel, valamint Somogyi Tóth Sándor *A gyerekek kétszer születnek* című műve. A bolgár kiadók Moldova György elbeszéléseire, Karinthy Ferenc *Bu-*

[redacted]

gurújára és Darvas József *Város az ingoványon* című könyvére kötöttek szerződést. A bukaresti Albatros kiadó Juhász Ferenc válogatott verseit és Kosztolányi Dezső *Aranysárkány* című regényét készíti elő kiadásra.

kezdődik az Ady-dokumentumok publikálása is. (Ady Endre levelei Dénes Zsófiához, illetve Fényes Samuhoz, továbbá visszaemlékezések a költő életére).

[redacted] legjelentősebb vál- [redacted] umot teremtett Vi- [redacted] tában a külföldre szakadt magyar íróknak és tudósoknak. Megszólaltatja Heidelbergből Mannheim Károlyt s közli Balázs Béla, Barta Sándor, Komlós Aladár, Lengyel József, Lesznai Anna. Mácza János írásait; Sinkó Ervin Kierkegaardról írt tanulmányát és így tovább. A Diogenesnél

„MINDEN RI MAGATARTÁSON MÚLIK..."

EGY FÁBRY-KÖNYV IDŐSZERŰSÉGE

mája a változatlanság veszedelmének tudatosítása; célja a változás és változtatás sugallása." Természetesen, nem az antifasizmus tematikus jelentkezése volt váratlan Fábry életművében. Ilyesmit állítani badarság lenne, hiszen elkötelezetten antifasiszta volt („a műfaj neve: antifasizmus" — jellemezte munkásságát): a háború írtózata, a fasizmus lehetséges, majd borzalmas valósággá vált perspektivái — írásainak alapanyagát, vezérmotívumát szolgáltatták a kezdetek-kezdetétől. Mégis, váratlanul honratalálása, humánus rendje — privincializmusnak lenne nevezhető? Ez a „nem világra szóló" probléma Fábry számára a szülőföld gondja, a hazájának vallott Csehszlovákia lényeges kérdése volt. Általában is a nemzeti kisebbségek európai létezése aligha nevezhető „vidékies" problémának.)

★

Fábry 1961 táján kezdte írni az *Európa elrablását*, s egyes fejezetei nyomban megjelentek a Dobos László szerkesztette *Irodalmi Szem-*

nyok egyre agresszívabb fellépése, a kubai válságot megelőző és felidéző események. 1961 augusztus 13-án a berlini Potsdamer Platznál amerikai és szovjet páncélosok néztek egymással farkasszemet, alig néhányszáz méterről. Ki merné azt mondani, hogy indokolatlan volt a két világháborút megélt ember veszélyérzete?

Fábry a felelőst is megnevezte. Kissé hosszabban kell idéznem, hogy pontosan értsük mondandóját: „*Európa elrablása: a cím sú-*

KÖRÖSI PAPP KÁLMÁN

KÖRÖSI PAPP KÁLMÁN EGYÉNI KIÁLLÍTÁSAI:

1974	Eötvös Galéria, Budapest
1977	VÁTI, Budapest
1977	Ferencvárosi Pincetárlat
1978	MSZMP Politikai Főiskola
1981	MSZMP Politikai Főiskola
1982	Dózsa György Művelődési Központ, Budapest, XVII. ker.
1982	Építők Műszaki Klubja

Műterem: 1146 Budapest, Thököly út 68.
Telefon: 211-170

Építők Rota – E: 365

MEGHÍVÓ

KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN alkotásai most először szerepelnek klubunkban, ezért személyének, munkásságának előzetes bemutatását szükségesnek tartjuk.

1940-ben született Vésztő községben. Jelenleg az MSZMP Politikai Főiskolájának grafikusa. Nem végzett képzőművészeti főiskolai tanulmányokat, hanem egy évtizedes szakköri tevékenységgel és elmélyült önképzéssel alakította ki festői világát.

Munkásságát a valóság ihleti, de az élmények személyiségének kohójában hosszú időn át érlelődnek, míg nyomukban megfogalmazódik a mondanivaló és megszületik a kép. Színekben gazdag táblaképein korszerű formanyelven szól a nézőhöz.

Festészetének és grafikáinak értékelését Mezei Ottó írta meg a MŰVÉSZET 1981/10. számában.

Fiatal művész-vendégünk, KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN kiállítása újabb figyelemre méltó eseménye lesz októberben kezdődött kiállítási évadunknak.

DR. SOÓS IMRE

Az ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA igazgatósága meghívja Önt

KŐRÖSI PAPP KÁLMÁN

festőművész kiállításának megnyitására

1982. november 10-én, szerdán du. 5 órára

Színhely:

ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA,
Budapest V., Petőfi Sándor utca 5.
Telefon: 185-406

A kiállítást megnyitja:

DR. DURA LÁSZLÓ,
a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége főmunkatársa

A kiállítás megtekinthető:

1982. november 11-től 30-ig,
délelőtt 10 órától este 20 óráig.
Szombaton, vasárnap zárva.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748. 340-726

1978 JUL 22

ÉLET ÉS IRODALOM

Körösi Papp Kálmán

lalatot kárhoztatta, s az állampolgárt nem a cégtábla érdekli, hanem a szolgáltatás színvonala. Tehát még egyszer: nem Patyolat.

1021

Körösi Papp Kálmán: Fotogram

GALAMBOS LAJOS:

S74

e hagyd magad, Pitkin (ang) 25—
26-án du. 3,

ORVIN:
nagy balhé (am) f4, 6, f9
lese—mozi—matiné Bohócóvoda (színes gyermekműsor) 26-án de. f10

SOKONAI:
bba (svéd—ausztráliai) f9, 11, n2
limino (mb. sz) f4,
áncravert sofőrök (jug) h6, 8,

ÓZSA:
ekete kalóz (ol) 23—26, 3, f6, 8,
lcsó regény (mb. ol)** 27—29, f4,
h6, 8,

UNA:
bba (svéd—ausztráliai) f5,
zenvedély (svéd) f5,
rintés (svéd)*** 9,
ítus (svéd)*** 25-én éjjel n12,

ÉNY:
eoma (ol)) h9, 11, n2, f4,
ellini—Róma (ol—fr)** 23-án h6, n9,
ménesgazda (m) 24—29, h6, 8,
zenvedély (svéd) 24-én éjjel f11,

ORKIJ:
SZOVJET FILMEK MOZIJA)
uckleberry Finn és a csirkefogók f4,
tankcsata h6, 8, 23—26 és 28—29
olaris I—II. 27-én 6-kor (orosz nyelvű előadás)

ŐBÁNYA:
hét mesterlövész (am) 23—26 és
28—29, f4 6, f9,
ellini—Róma (ol—fr)** 27-én f4, 6, f9

ÖLCSEY:
gyszeregy (m) 23—26, f4, h6, 8,
veréb is madár (m)** 27—29, f4,
h6, 8,

ADÁCH:
alózók Jamaicában (ang) 5, n8,
zsoldoskatona (mb. ol) 26-án du.
h3,

IÁJUS 1.:

lam kormányzója egy alkalom- egyetemi ta...

Körösi Papp Kálmán

Körösi Papp Kálmán: Fotogram

Élet és Irodalom, Bp. 1978.
nov. 25. XXII. évf. 47.sz.8.lap.

Az ajándékozás pillanata elmúli...

Az ...

PATR...

Újra beköszön...
szágban az iroda...
A szeptemberi-ol...
dat százhatvan re...
catnyi hat-nyolc...
dzsungel) a rem...
tét keltette a kr...
olvasókban. Szer...
mi zsürik azóta ...
nak a könyvekr...
amelyekből vála...
zonytalankodók ...
mit érdemes elol...
egyik listán sze...
ró, Patrick Mod...
nye, a *Rue des* ...

...köteteiben talál-
...elmi sorozatokkal,
...ó éposza, a Húsz
...gyenesen az ókorba,
... vezeti vissza olva-
... a közelítésmódnak
...a?

...n, az én felfogá-
...aghalmaz. Olyan
...ely tulajdonkép-
...k, hiszen mi csak
...k, amit olvasunk
...ománnyá formál-
...k pedig igen ap-
...pek, amelyeket
...atunk, ha nem is
...nem fogalmak-
... a ma korszakai-
...a. Ezeket a kész
... igyekeztem ver-
... Csak egyetlen
...tem be a finn te-
...ésére egy új, hat-
...dolgozást. Az én
... azonkívül, hogy
...lakjai a Lönnrot-
...seit és hőseit kö-
...és köze lesz a
...evedett Kalevalá-
...em költői szöveg,
...nrot szövege, sze-
... hűség ebben az
...rossz szolgálatot
...ak. Alakjait igye-
... hozni a ma em-
...áit a ma problé-

CHRISTER KIHLMAN

A finnországi svéd próza középnemzedékének legkiemelkedőbb ké viselője, negyvennyolc éves. Eddig öt regénye jelent meg, utoljára ÉS-ben is ismertetett Drága herceg.

— Könyvei szinte egyidőben jelennek meg svédül és finnül, mégis volt egy időpont — jó tíz évvel ezelőtt —, amikor abba akarta hagyni az írást. Mennyiben változott meg a helyzete azóta?

— 1968-ban valóban el voltam keseredve, mert rá kellett döbbennem, hogy három regénnyel a hátam mögött nem tudom eltartani a családomat, a gyerekeimet. Írtam egy nyílt levelet, szinte egyidőben jelent meg két lapban, a Hufvudstadsbladet-ban és a Helsingin Sanomat-ban. És ami addig regényeimmel nem sikerült, az egycsapásra sikerült: ismertté vált a nevem... Ma már nem tudom elképzelni, hogy valaha is abbahagyom az írást.

— Ön finnországi író, de svédül ír. Jelent-e ez valamiféle bezártságot, kisebbségi érzetet?

— Nem. Persze, a gondolat, hogy maroknyi embernek írok, okoz néha némi szorongást. Mégis úgy érzem, ha sikerül áttörnöm a falat, akkor a kisebbségi helyzet

— Számunk csökken ugyan ma mintegy kétszázötven-háron százezerre tehető —, de ez rés ben az elvándorlás, részben a v gyes házasságok következmény Mindazonáltal nem hiszem, ho gyors folyamatról volna szó. A sem, hogy a svéd kisebbség val ha is beolvadna, szétszóródn hisz minden lehetősége megv nemzeti léte, kultúrája fenntart sára. Nagyobb gond az úgynev zett kis nyelvek, kis kultúrák é vényesülése. Ebben a világba ahol a televízió és a vegyes baz rok közvetítésével mindent e áraszt az amerikai szennyirod lom, jóval nagyobb támogatá kellene adni a nemzeti kultú érvényesülésének.

— Min dolgozik?

— Írtam egy útikönyv-félét A gentínáról. Baráti szálak fűzne egy argentín munkáscsaládhoz, kapcsolatom révén az ottani sz gényekről akarok képet nyújtar

A Pesterzsébeti Múzeum szeretettel meghívja Önt és barátait
a Gaál Imre Galériába
Találkozás Kőrösi Sándor festőművésszel
2008. április 2-án, szerdán 18 órakor.
Kötetlen beszélgetés a művésszel, majd bemutatásra kerül egy látványos Multimédia show kiállítás a művész fótóiból.
Közerműködik: Mikó György előadóművész
Multimédia: ifj Kőrösi Sándor
Helyszín: Gaál Imre Galéria, 1203 Budapest, Kossuth L. U. 39.
Tel/info: 283-1779, 283-0031, info@pesterzsebetimuzeum.eu
www.pesterzsebetimuzeum.eu
Támogató: Pesterzsébet Önkormányzata,
QuickSystem Informatika Kft. - www.quicksystem.hu
Felelős kiadó: D. Udvary Ildikó igazgató

Körösi Papp Kálmán

"Fotogram" c. müvét hozza a lap.
Repr.

Fenti müvet lásd: Magyar József rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. juli. 22.
XXII. évf. 29. sz. 2. lap.

Körösi Papp Kálmán

A Magyar Nemzeti Galériában Endre Béla emlékkiállítása megtekinthető szeptember 5.-től. Kecskeméti Kálmán, Körösi Papp Kálmán, Szalay Edit a Pataki István Művelődési Központban szeptember 13.-ig, Váczy J. Tamás grafikus az ujpalotai Lila Iskolában szeptember 22.-ig, Sáros András Miklós a Szoboszlói Galériában szeptember 30.-ig mutatja be alkotásait.
Id. Rácz Endre fotókiállitása megtekinthető szeptember 24.-ig a Fényes Adolf Teremben.
A kiállitásokra vonatkozó tudósitást a lap a kulturális események c. rovatában közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. szept. 9.
XXII. évf. 36. sz. 8. lap.

Körösi Papp Kálmán

A müvész kiállitásáról a lap bemutatja egyik müvét.
Repr.

Fenti képet lásd: Banga Ferenc: "Tréfa" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. szept. 30.
XXII. évf. 39. sz. 10. lap.

Körösi Sándor festőművész
Sósfürdői részlet.Olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása
1915. február

tán Bizub Márton m. kir.
dohányáru raktári szolgának
adtam át, a B/. alatti másolat
ban foglalt feltételek mellett,
kelemetlenkedik Kertész
József-irnok. –

Jelenleg, mivel Bizub Már-
ton szolga már eltávozott
raktárunktól a füstölő hasz-
nálatát Kucsera András
raktári éjjeli őrre ruház-
tam, ki a B/. mellékletben
felsorolt kötelezettségek telje
sítésére legalkalmasabb
a várban lakó személyzet
közül. –

Tisztelettel jelentem végül,
hogy a füstölőkamara hasson-
[illegible]

Kőrösi Papp László

Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika
Komárom megye, 1985. május, jun.

Uj forrás, 1985. 5. szám

titkári teendőivel megbízott
könyvtárnoka.

Körösi Sándor festőművész
Sósfürdői részlet, olajf.
Kelenföldi Művészek kiállítása
Bpest, 1915 február

z K. R ó b e r t államtitkár Urnak,
)rszágos Bizottsága elnökhelyettesének,

B U D A P E S T .

csak 1926-ban látogatt
Orsz.Bizottsága részér
kében Egerbe kiküldett
zeket még a Gyüjtemény
állandóan Bécsben tart
sorsáról semmit nem tu
egyik tanitványának sa
vészettörténeti Gyüjte
tékek eltüntek és köze
mezek is ezidőben tünb
résére Hekler Professz
nársegéd ur által mege
ug
tatása a Gyüjteményben

Midőn fent

MDK

Kőrösi Sándor

Népligeti részlet, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 14. l.

Kőrösi Sándor, dínlettervező

a debreceni Csokonai hínhár előadásának

a dínleteit Tervezte.

Havas Ervin: Törtetők 7.

Nénszabadság, Bp. 1980 máj. 10

Körösi Sándor

Szekrényesy Julia: "Végvári káposztafejek" cimmel ismerteti Görgey Gábor történelmi komédiáját:a"Fejek Ferdinándnak" c. előadást, mely a debreceni Csokonai Szinházban került bemutatásra.
A diszleteket Körösi Sándor, a jelmezeket Greguss Ildikó tervezte.

A színpadkép olyan, mintha egy kis rezignált mosollyal a Gyulai Várszínház nagyszerű és természetes környezetére utalna. Debrecenben, a *Hungária Kamaraszínházban* a téglavárnak valóban csak kisstílű másolatát lehetett megteremteni. Ez a vártákolmány azonban ideális színtere a szatírává hangszerelt színműnek.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. febr. 24.
XXIII. évf. 8. sz. 13. lap.

M.D.K.

KÖRÖSI Vilmos festő

1912-ben Nagybányán Aa Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybány.. Bp. 1954. 330.l.

Körösi Vilmos.

1927-ben a Nemzeti Szalon kiállította müveit.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Körösladány

(Békés vm.)

Kastély 226 l.

Zádor - Rados

MAGYAR BIBLIOPHIL TÁRSASÁG

Nagyságos
Méltóságos
Nagyméltóságú

úrnak

Mérnökök nyomdája, Budapest 9772

Miután az 1520/1944 M. E. számu kormányrendelet kimondja, hogy az 1240/1944 M. E. számu rendelet 1. paragrafusában sárga csillag viselésére kötelezettek egyesületi tagok nem lehetnek, kötelesek vagyunk tisztelt tagjainktól a válaszlapon lévő nyilatkozat kitöltését és címünkre való küldését kérni.

A MAGYAR BIBLIOPHIL TÁRSASÁG
ELNÖKSÉGE.

Körösmezey Kató

út a Hűvösvölgyben.
vízf.
Hajó állomás, vízf.
Dunaparti részlet,
olaj.

Nemzeti Szalon
1915. szept.
Őszi kiall.

Körösmezey Kató

1915. szept. kiáll. N. Balon
út a Hüvösvölgyben, vizf. 40.–
Hajó állomás, vizf. 40.–
Dunapasti részlet, olaj. 100.–
1916. ápr. kiáll. M. O.
Vázlat, olaj. 100.–

díszsorlege,

Gaál Ferenc zeneszerző könyvtára és

kéziratai VIII. 178.

Körösmezei Katalin

Hul. Budapesten 1895. okt.
27. Rk. Tanítónői oklevél
1914/15. I. másodéves mű-
vesznőv. Deák Ebner L.
1915/16. I. másodéves n. o.

Dr. Mihályfyné Körösmezeyi
Kató
1915/16. II. másodéves n. o.
1916/17. I. harmadéves n. o.
1916/17 II. " " "
1917/18 I. negyedéves n. o.
1917/18 II. " " "
1920/21. I II harmadéves
Deák Ebner L.

Kőrösmezey Kató

lásd Mihályfyné alatt

Ferképzomfoiskèvk

105. l.

alló romaiakra. Nemcsak a nyilvános épületeket díszítették szobrokkal, hanem magánosok házait, villáit is, melyek közül igen sok volt műkincseiről híres. A növekvő szükséglettel és pompaszeretettel görög művészeket is hívtak Rómába, hogy paloták stb. díszítéséről gondoskodjanak. Római szobrászok, mint Coponius, aki a Kr. e. I. sz.-ban Pompejus színházát díszítette, kivételek voltak. Görögök voltak Apollonios és Arkesialos, kik a görög felfogás szerint készítettek istenszobrokat, görög volt Pasiteles (l. o.), aki a régiek tanulmányozását és valószínűleg másolását a természet megfigyelésével kötötte össze és akinek számos tanítványa közé tartozott Stephanos (l. o.), akinek viszont M. Cossutius felszabadítottja, Menelaos (l. o.) volt a tanítványa. Ennek reánk maradt szoborcsoportján az ifjú jellegzetes köpenyviselete Caesar korára vall.

Neoattikusoknak szoktak egy csoport athéni művészt nevezni, akik figurális jelenetekkel gazdagon díszített márványvázákat, talapzatokat stb. készítettek, de különösen régibb szobortípusokat, melyek óriási számban álltak rendelkezésükre, alakítottak át a szükség szerint, sőt új tartalommal és művészi jelentőséggel gazdagítani is tudták azokat, mihelyt méltó feladatról volt szó. Így ábrázolt pl. Kleomenes egy előkelő rómait heroikus meztelenségben, egy V. sz.-beli Hermes típusára helyezvén portréfejét, úgy, hogy egységesen összeforrasztotta azt a testtel, melyet a természetben megfigyelt, de kellőleg leegyszerűsített részletekkel gazdagított. Ilyen, részben egyéni alkotások mellett nagyban készülnek másolatok görög minták után, ami nem csupán a hirtelen növekvő szükségletből, hanem már a hellenizmus végével beállott archaizáló irányzatból is magyarázható.

Az Athena Parthenost másolja An-

Körösmezei Katalin

Vul. Budapesten 1895
Okt. 27. Rk. tanítóképző
1913/14. II. Ursonthely
nuvesznőv. Deák Ebner L

906. évi január hó 15-én 59 szám a-
ában kibocsátott körrendeletemre, fel-
részletes utmutatások alapján s a
asználásával az 1906. évre vonatko-
tést minél előbb, de a folyó év ja-
lenül - a főfelügyelőséghez beter-

cr. folyóirat

Művészet V. 247

KÖRÖSMEZEI *Katalin (Mihályfyné)*, festő, * Budapest 1895 okt. 27. Itt, az állami női festőiskolában Deák-Ébner Lajosnál tanult. 1915 óta tájképeket állít ki fővárosi tárlatokon.

E. G. I. 594 l

Salomed

Mellig, kerek medaillon
vagy bajusza és szakálla
alól a kereten:
Salon

Rézmetszet, mér

92

Kőrösmezey Kató

Hollandiában él

állítólag Hilversumban

„Arcképfestő".

Kurtapataky Pál
közlése
1949. nov. 7
28.

minchatezerhatszázötvene
titkár kezéhez a m.poste
utaljon ki.

Budapest,

A hivatalos másolat hit

irodavezető

Magyar festőművésznő sikere Belgiumban

Nemrégen érkezett haza nyári üdülésre a külföldön élő magyar művészvilág egy értékes, népszerű tagja, *Vizyné Körösmezey* Kató, a nagytudású festőművésznő, aki, mint ismeretes, néhány évvel ezelőtt *Belgiumban* telepedett le és *Antwerpenben* folytatott figyelemreméltó művészi munkásságot, amellyel hirt és elismerést szerzett a magyar művészetnek.

Hazatérése előtt a brüsszeli belga Szépművészeti Muzeumban rendezett gyüjteményes kiállítást *Körösmezey* Kató, aki alkotásaiban a flamand néplélek nem egy költőien finom megnyilatkozását örökitette meg. Meleg tónusu portréi, a tanulmányok és finom csendéletek, amelyek a szinek valóságos szimfóniájában foglalják össze a belga folklore romantikáját, őszinte és lelkes elismerést szereztek a nagyra hivatott magyar festőművésznőnek a belga művészi élet vezető tényezőinek részéről. Igaz elismeréssel foglalkozott a magyar gyüjteményes kiállitással kapcsolatban *Körösmezey* Kató müveivel legutóbb a *belga sajtó* is. A brüsszeli és antwerpeni lapok nagy része kiemelte meghatóan szép *Szüz Mária képmását, virágtanulmányait,* amelyek közül a *„Tulipánok"*, a *„Virág és Gyümölcs"* cimü vásznak, valamint a *„Rózsaszinü tulipánok"* cimü olajfestmény pasztelszerü szineit, mint a szinkeverési technika ujszerü megnyilvánulását emlitették meg az *Eclaireur Belge*, valamint a *Gazette de Bruxelles* képzőmüvészeti kritikusai. A lapok egybehangzó véleménye szerint *Körösmezey* Kató ritkaság kivételes tudásu festőművésznő, akinek pompás szinskálája, kiforrott grafikai tudása és szinérzéke a brüsszeli kiállitás egyik külön érdekességét jelentették, de meglátásaiban rendkivül szerencsésen választja meg müveinek anyagát. A gyüjteményes kiállitásból természetesen nem hiányzottak a művésznő *magyar vonatkozásu alkotásai* sem, igy többek között néhány hangulatos *magyar tájkép*, továbbá a *Duna*, amelyről készült vászna a plenair-festészet egyik ragyogó teljesitménye.

Körösmezey Kató, aki most néhány hetes nyári pihenőjét tölti Magyarországon, az őszi hónapok során ujból visszatér *Belgiumba*, ahol őszinte megértés és lelkes érdeklődés kiséri a magyar művésznő komoly jelentőségü munkásságát.

— **A Jedermann az Állatkertben.** Igazi szinházi élményt nyujtott a *Jedermann* szerda esti *szabadtéri előadása az Állatkertben. Az aranypalotává varázsolt zenepavillon körül közel négyezer ember* figyelte lélekzetvisszafojtva Hugo von *Hoffmannstahl* szárnyaló költészetének legszebb sorait *Kállay* Miklós kongeniális forditásában. *Keleti* Márton egyes rendezésében, a cimszerepben *Gellért* Lajost, akinek ez a régi nagy alkotása, most is felejthetetlen volt. T. *Halmy* Margit nemesveretü művészetét is zavartalanul élvezhette a közönség, *Toronyi* Imre démoni *Mammonja*, *Szigethy* Jenő diabolikus Sátánja lenyügöző alakitás volt. A többi szereplők közül *Ürmössy* Anikó, *Oltty* Magda, *Zilahy*, *Gárday*, *Balassa* és *Földényi* nevét kell feljegyeznünk még nagy elismeréssel. Einer *Nilson* finom kisérő muzsikáját *Komor* Vilmos vezényelte nagy kulturával. Az előadásnak nagy sikere volt.

— **Szinházmüvészeti világkongresszus Rómában.** Az olasz tudományos akadémia a *Reale Accademia Italiana* és a *Fondazione Volta* közös rendezésében időről-időre világkongresszusra hivja össze Rómába az egyes hivatásterületek legkiválóbb képviselőit az aktuális kérdések megvitatására. Az idei összejövetel tárgya a *szinház müvészete* lesz. Az október 8-ától 14-éig tartó kongresszus elnökei, *Marconi* szenátor és Luigi *Pirandello*, Magyarország részéről három szakembert hivtak meg: *Herczeg* Ferencet, *Molnár* Ferencet és *Németh* Antalt.

— **Magyar-olasz diszelőadás a Zeneakadémián.** A *Magyar Atletikai Szövetség* a magyar-olasz atlétikai viadal előestéjén 18-án, szombaton este félkilenc órakor a Zeneakadémia nagytermében magyar-olasz diszelőadást rendez. A diszelőadáson, mely az olasz nemzet himnuszával kezdődik, közreműködnek: *Lánczy* Margit, *Sándor* Böske, *Medgyaszay* Vilma, *Misley* Anna, *Barna* Erzsi, *Sziklai* József, *Kerpely* Jenő, *Kertész* Gábor, *Fekete* Pál, *Zobor* Imre, *Kőváry* Gyula és még számosan. A müsor magyar-olasz szóló- és tánczámokból áll. A diszelőadás iránt a társadalom legelőkelőbb köreiben olyan nagy az érdeklődés, hogy a művészest a *Szent István-hét* legkimagaslóbb művészi eseménye lesz.

— **Szent István-hetére** meglepetéssel szolgál vendégeinek a Pátria-mozgó, amely renoválva és uj berendezéssel *most nyitotta meg* ismét kapuit.

— **A Jedermann a Margitszigeten.** A *Katolikus Müvészegyüttes* augusztus 18-án este 8 órakor a margitszigeti MAC-pályán előadja *Hofmannstal Jedermannját*, szabadtéri szinpadon. Az előadáson közreműködik *Riedl* Margit mozdulatmüvészeti kórusa, a Szent Ilona-énekkar *Poór* István vezényletével. Zenei vezető *Hajdu* István. Az előadást *Baranyai* Béla rendezi. Főszereplők: *Gárdos* Cornélia, *Vághy* Panni, *Hollós* Melitta, *Egri* Anna, *Koloss* Ernő, *Sala* Domonkos, *Kédly* Gyula, *Ferenczy* Zoltán, *Pesthy* Kálmán, *Radó* Sándor, *Avar* Mátyás, *Halász* Kálmán, *Rajdly* Elemér. Jegyek lapunk kiadóhivatalában 50 fillértől 3 pengőig, Ibusznál, Rózsavölgyinél és Bárdnál kaphatók.

Az uj szinházi évad küszöbén...

Óriási forgószinpad készül a Fővárosi Operettszinházban — Prózai előadások a Városi Szinházban — Egy darab szinházat keres!

Lassan megélénkül a szinházi front. A rohamléptekkel közeledő évadra nagy előkészületeket folytatnak a pesti szinházak. Ezek közül a készülődések közül a legérdekesebb a *Fővárosi Operettszinház hatalmas arányu épitkezése, amely teljesen uj forgószinpadot varázsol a szinház eddig is igazán nagy szinpadára. Az épitkezés több mint huszezer pengőjébe kerül a szinház bérlőjének*, mert a forgószinpad lehetőségének biztositása érdekében *óriási tüzfalakat kellett lebontani és áttörni* és a szinház szinpadi részét ujra aláépiteni. Ez a forgószinpad valóban érdekes látványosságnak igérkezik az uj évadban.

A még meg nem indult szinházi évad különös hire volt, hogy a *Belvárosi Szinház* állitólag kibérelte volna a *Városi Szinházat*, ahol prózai előadásokat rendez. Ez a hir egyik napilapban meg is jelent, de *teljesen téves, mindössze arról van szó, hogy a Városi Szinház igazgató-bérlője, Föld Aurél a Belvárosi Szinházzal karöltve közös rendezésben mutatna be néhány prózai darabot*, melynek méretei nagyobb szinpadot kivánnak. A *Városi Szinház* bérlője *Föld* Aurél, tehát a *Belvárosi Szinház* nem bérelhette ki a *Tisza Kálmán-téri* szinházat, tény azonban, hogy megállapodás történt s ennek értelmében dr. *Bárdos* Artur és *Föld* Aurél az évad folyamán néhányszor együttmüködnek.

A *Pesti Szinházat* viszont *Gömöry* László az uj bérlő szerződése értelmében szeptember elsején veszi át, emiatt kénytelen már most megkezdeni bizonyos renoválási munkálatokat. Éppen ezért a *Diplomások* cimü darab részére, amelyet most egy alkalmi társulat játszik szép sikerrel, a társulat vezetői uj hajlékot keresnek. Eddig mindig az történt, hogy a szinházak kerestek darabot, most elérkeztünk oda, hogy egy darab keres egy szinházat, ahol előadásait megtarthatják.

Az első próbát is megtartották csütörtökön. Az *Andrássy-uti Szinházban* Francis *Croisset Békebeli boldogság* cimü vigjátékának olvasó próbáján *Vaszary* János, a darab forditója és rendezője mutatta be az uj darabot. Az ujdonság főszereplői *Gombaszögi* Ella, *Fejes* Teri, *Törzs* Jenő, *Ihász* Lajos, *Komár* Julia, *Fodor* Klári, *Szőnyi* Lenke, *Fenyvesi* Éva és *Boros* Géza.

— **Lakner Artur kormányzói kitüntetése.** A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy *Lakner* Arturnak, a *Royal Apolló*-filmszinház művészeti igazgatójának a filmszakma terén kifejtett eredményes munkásságáért elismerését tudtul adják. *Lakner* Artur legmagasabb helyről jövő kitüntetése osztatlan örömet keltett a magyar filmszakmában, amelynek alig van népszerübb tagja, mint éppen *Lakner* Artur. A *Signum laudis*, amellyel őt a kormányzó kitüntette, legmagasabb elismerését jelenti annak a hatalmas munkásságnak, amelyet *Lakner* Artur a magyar filmkultura szolgálatában évek óta kifejt.

— **Augusztus 30-án nyilik meg Budapest legszebb mozija.** A Teréz-köruti volt *Ufa-mozi* az uj szezonban *SCALA* név alatt, a *Metro-Goldwyn-Mayer* vezetése mellett indul harcba a közönség kegyeiért. A szinházban éjjel-nappal erőltetett tempóban folynak az átalakitási munkálatok, mert az uj vezetőség a *SCALA* mozit a főváros legszebb mozijává akarja varázsolni. A munkálatok most már annyira előrehaladtak, hogy ki lehetett tüzni a megnyitás napját augusztus 30-ára. Megnyitó müsorul Johnny *Weissmüller*-nek, az uszófenoménnek az egyetlen, az igazi, „autentikus" Tarzannak uj filmjét választották, a *Tarzan és pajtása* cimü uj *Tarzan*-filmet, amely csak annyiban hasonlit elődjére a mult szezonban óriási sikerrel játszott első *Tarzan*-filmre, hogy ugyanazok a főszereplői, de szépségben, izgalmas kalandokban, lélegzetelállitó jelenetekben messze felülmulja azt, sőt még régebbi öseit, a *Fehér árnyak*-at és a *Trader Horn*-t is.

A magyar rádió közvetiti Magdeburgból a magyar—német vizipólómérkőzést. Magdeburgból kapott értesités szerint a magyar—német európabajnoki vizipólómérkőzés a csütörtök este megejtett sorsolás szerint augusztus 17-én, pénteken délután 6 óra 15 perces kezdettel kerül sorra. Miután a magyar rádió a mérkőzést a helyszinéről közvetiti, megváltozik a rádió pénteki és szombati müsora a következőképpen: Pénteken, augusztus 17-én. 18.15-kor: A magyar—német európabajnoki vizipólómérkőzés közvetitése Magdeburgból. Beszélő *Machán* Tibor. 18.50-kor: *Losonczi—Schweitzer* Oszkár szalonzenekara. 19.30-tól: A müsor csak annyiban változik, hogy a sportközleményeket a 21.30-kor kezdődő hirek után olvassa be a rádió. — *Szombaton*, aug. 18-án: 17.45-kor: „Ébred az erdő". *Koch* Lajos előadása magyar forditásban, hanglemezekkel. Forditotta és felolvassa *Halász* Gyula. 18.15-kor: Közvetités az uj Boráros-téri Dunahid épitéséről. — Innen a kiadott müsor változatlan marad.

Péntek

augusztus 17.

6.45: Torna. Utána: Hanglemezek. — 9.45: Hirek. — 10: 1. Időszerü apróságok. 2. Ifjusági közlemények. (Felolvasások.) Közben: Hanglemezek. — 11.10: Nemzetközi vizjelző szolgálat. — 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. — 12.05: Eugen Stepat balalajka-zenekara. Közben kb. 12.30: Hirek. — 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 13.30: Berki István és cigányzenekara. — 14.40: Hirek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhirek. — 15.30: A rádió diákfélórája: „A kávé utja." — 16: „Háztartási tanácsok." Vizváry Mariska előadása. — 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — 17: Hanglemezek. — 17.45: „Emlékezés Benedek Elekre." Szentimrey Jenő előadása. 18.15: A magyar—német Európabajnoki vizipólómérkőzés közvetitése Magdeburgból. Beszélő Machán Tibor. — 18.50: Losonczi-Schweitzer Oszkár szalonzenekara. — 19.30: Báró Szentkereszthyné Nyegre Rózsi verseket mond. — 20: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Unger Ernő. Közreműködik Miklóssy Irén (ének). — 21.30: Hirek, időjárásjelentés, sportközlemények. — 21.50: Közvetités egy étteremből. Bachmar. József jazz-zenekara. — 22.35: Gertler Endre hegedül (zongorakisérettel). — 23.15: Közvetités egy kávéházból. Veres Lajos és cigányzenekara muzsikál. — Kalmár Pál énekel. — *Telefon Hirmondó:* Egész nap azonos a Budapest I. müsorával. — *Budapest II.* 22.40-től 23.05-ig: Közvetités egy kávéházból. Veress Lajos és cigányzenekara muzsikál, Kalmár Pál énekel. — *Közvetitő állomások:* 22.35-ig: Azonos Budapest I. müsorával. — 22.40-től 23.05-ig: Azonos Bdapest II. müsorával. Utána: Éjfélig azonos Budapest I. müsorával.

— **A Times a szegedi ünnepi játékokról.** A londoni *Times* hosszabb cikket közöl *Az ember tragédiájának* szegedi bemutatójáról. A lap külön tudósitója elemzi a tragédia értékeit, foglalkozik *Madách* életével, majd ismerteti *Az ember tragédiájának* szinpadi történetét, végül a szegedi előadással foglalkozik és kiemeli a szabadtéri előadás nagyszerü megoldását.

— **Riviera-expressz.** Nemrég készült el Berlinben a *Riviera Express* cimü hangosfilm, amelynek főszereplői Charlotte *Susa*, Carl Ludwig *Diehl*, Ralph Artur *Roberts* és a hires Riviera express játssza. Ez a vasut a világ legcsodásabb tájain keresztül robog végig és a rendező gondosan ügyelt arra, hogy a film izgalmas témáját ezekkel a felejthetetlen tájakkal is füszerezze. A film cselekménye igy minden pillanatban más és más szintéren játszódik — a való természet leggyönyörübb kulisszái között. A *Riviera Express* zeneszerzője: Robert *Stolz*.

Egyesületi és társadalmi hirek

A **HONSz országos vezetősége** szerdán bajtársi látogatást tett dr. vitéz Árvátfalvi Nagy István országos elnök vezetésével a Frontharcos Szövetség elnökségénél. Ez alkalommal a HONSz országos elnöksége Kertész Elemérnek, a Frontharcos Szövetség ügyvezető alelnökének munkássága elismeréséül, valamint a bajtársi együttérzés jeléül átnyujtotta a HONSz diszjelvényét.

A **somogymegyei Geszti községben** szerdán hősiemléket és országzászlót avattak fel. A hősiemléknél József főherceg, az országzászlónál pedig dr. Javorniczky Jenő, az Országzászló Nagybizottság társelnöke mondott ünnepi beszédet.

A **Nemzeti Munkahét** befejezése napján, október 7-én tartják a „Magyar Bál"-t, amelynek ezer vélnöke és ötszáz háziasszonya lesz.

Zalavármegye Községi és Körjegyzői Egylete Keszthelyen a balatoni kiállitással kapcsolatban tartja augusztus 19-én évi közgyülését.

A **Keresztényszocialista Kéményseprőmunkások Országos Szakegyesülete** augusztus 19-én, vasárnap délelőtt 9 órakor tartja a krisztinavárosi plebániatemplomban zászlószentelését. A szentmisét és a szentbeszédet dr. Ernszt Sándor pápai prelátus, nyug. miniszter mondja.

A **volt cs. és kir. „Mária Terézia" 32. gyalogezred** emlékmü- és szoborbizottsága segélyezési alapitványt létesitett a világháboruban rokkanttá vált és megvakult hős katonái részére. Az alapitvány kamataiból minden évben december 4-én, a borovai ütközet évfordulóján segélyezésben részesül négy szegénysorsu, volt 32. gyalogezredbeli hadirokkant, elsősorban olyan, aki a világháboruban szemevilágát vesztette. Segélyeket már az idén kiosztják. A fenti követelményeknek megfelelő 32-es legénységi rokkantak adataikat augusztus 30-ig okvetlenül közöljék a bizottság ügyészével, dr. Vándor Mihály ügyvéddel, Budapest, V. Bálvány-utca 8.

Uj filmek

Vége jó, minden jó

Tipikusan német vigjáték, sok bohózati elemmel füszerezve. Talán nem mindig értjük, hogy miért nevetnek olyan jóizüen és sokat ezeken a vicceken a boldog németek, de az tagadhatatlan, hogy az ügyes alapötleten felépülő vigjátékot nagyon tehetségesen rendezte Hanz *Steinhoff*. A film főjeleneteinek szinhelye a *Zugspitz*, a téli sportok hivelnek ez a csodálatos szépségü találkozóhelye. A film egyik komikus szerepét *Slezák* Leó, a hires operaénekes játssza bőséges humorral, kitünő Ida *Wüst* és Wolfgang *Libeneiner*. A film meglepetése azonban nem az ő jó szinészi munkájuk, hanem egy uj szinésznő, a budapesti születésü Dorrit *Kreysler* pompásan sikerült bemutatkozása. Ez a feltünően szép megjelenésü szinésznő elragadóan közvetlen, kedvesen énekel, mozgása a legjobb filmstilust képviselli.

A film gyermekkora

Ezt az *Ufa*-kulturfilmet kisérő müsornak szánták, de egymagában is megállná a helyét, olyan érdekes és tanulságos. Az ember meghatódik, ha látja *Edison* első filmgépét, az első kedvesen naiv filmjelenetcket, *Wright* akkortájt nagy csodát jelentő repülését, Henny *Portent*, mint divatos sztárt autózni, még egy sereg kedves, ma már talán sokszor komikusan ható dolgot, amelyeket a folyton fejlődő filmtechnika gyermekéveiben örökitettek meg. Az ilyenfajta filmekből nem ártana, ha többet és többször bemutatnának Pesten, mert ezek a régi képek szenzációsan érdekesek.

A kolostor gyermeke

Dorothea *Wieck* az érzelmek skáláján — ha az érzelmeket a legnemesebb értelemben vesszük — talán ma a legnagyobb átfogóju filmmüvésznő. Első amerikai filmje — melyet most mutatott be a *Radius* és az uj budai *Simplon* — ennek az érzelmi skálának olyan nagyszabásu kibontakozása, hogy benne egyuttal az első igazi amerikai érzelmes és nem érzelgős filmet üdvözölhetjük. Valami bájos szelidség vonul végig ezen a filmen, amely egy spanyol női kolostor lelki nyugalmat sugárzó környezetében és az érdeklődést egyre lenyügöző sőt fokozó történésben mutatja be a családjától és fiatal testvéreitől elszakadó fiatal apáca életében az anyai érzés fejlődését attól a pillanattól, amikor a zárda magányába egy kitett, tehetetlen leánygyermek kerül, akinek második anyja lesz, ételi a szellemi anyaság minden örömét és — fájdalmát akkor, mikor a fiatal leány megtalálja a tiszta szerelmet és elindul férje oldalán a világba. Sok jót lehet mondani a film többi szereplőiről is, de főleg Dorothea *Wieck* játéka az, ami sikerre viszi a Paramountnak ezt a legujabb termékét. Az apácaélet festésének nehéz feladatát jóformán zökkenő nélkül oldotta meg a rendező, aki a zenei hatásokat, főleg a nagyszerüen beállitott zsolozsmákat, nagyon ügyesen használta fel a harmónikusan folyó cselekmény alátestésére. A kisérő trükkfilm eleven, a zenetörténeti bemutató nagyon tanulságos.

— **Uj magyar film forgatását kezdték csütörtökön.** A *Hunnia-filmgyár* mütermében csütörtökön reggel a korai órákban kezdték az *Emmy* cimü szindarab filmváltozatának forgatását. Az uj magyar filmet *Székely* István rendezi, a film producere *Gál* Ernő, aki Londonból egyenesen azért jött haza, hogy ezt a filmet minél hamarabb befejezze, mert utána a *Bál a Savoyban* angol és francia verzióját készitik el. Az *Emmy* cimszerepét *Ágay* Irén játssza, a többi főszerepet *Jávor* Pál, *Rajnai* Gábor, *Kabos* Gyula, *Gózon* Gyula, *Páger* Antal, *Gombaszögi* Ella és *Erdélyi* Mici játsszák. Már az első felvételi nap hatalmas előkészitést igényelt, mert egy vidéki pályaudvar hatalmas diszletét kellett felállitani. A film scenáriumát az eredeti szindarab nyomán *Mihály* István irta, muzsikáját *Fényes* Szabolcs komponálta. A filmet *Horovitz* Richárd, a *Müvészfilm* igazgatója finanszirozza.

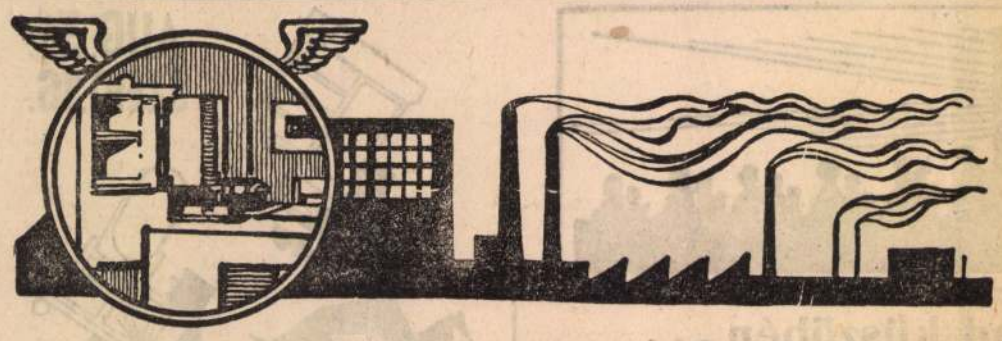

Elejtették a cséplési szemveszteségnek törvény utján való megakadályozását

A szemtörés okozza a nagyobb veszteséget

Évek óta van napirenden a *cséplési szemveszteség* kérdése, miután Magyarország még mindig inkább mezőgazdasági, mint ipari állam és igy igen fontos a mezőgazdaság veszteség-forrásainak csökkentése. Olyan panaszok merültek fel, hogy különösen a régi és nem jó karban lévő gépeknél nagy ez a veszteség, amelyet *3—4 százalékra*, sőt némely helyen még ennél többre is becsültek, ami *4—5 millió pengő kárt okoz a mezőgazdaságnak.*

Ezeknek a panaszoknak az alapján az illetékes tényezők komolyan foglalkoztak ezzel a kérdéssel és beható tárgyalások után a kereskedelmi minisztérium *törvénytervezetet* dolgoztatott ki *a gabona cséplésének ellenőrzéséről.* Ezt a törvénytervezetet a kereskedelmi minisztérium az ipari és mezőgazdasági érdekeltségekkel már tavaly behatóan letárgyalta. E tárgyalások során rengeteg különböző észrevétel merült fel, amelyek következtében a kereskedelmi miniszter szakférfiakból álló *szükebb bizottságot* küldött ki azzal a feladattal, hogy a tavalyi cséplési időszakban tervszerüen kisérleti cséplési ellenőrzéseket végezzen az egész országban, abból a célból, hogy megállapitsa, *lehet-e és milyen mértékben ellenőrzéssel javitani a cséplés eredményét,* valamint, hogy milyen hatósági intézkedéseket kell tenni ebben az irányban.

A bizottság igen érdekes és értékes munkát végzett. A számos lehető pontos mérésből és megfigyelésből kiderült, hogy *a cséplési szemveszteség meg sem közeliti azt a határt,* amit általában állitottak, mert az összes mérések átlagában a szemveszteség *egy százaléknál is kisebb volt.* Ezzel szemben azonban a bizottság arra a megállapitásra jutott, hogy *egészen más körülmény okoz igen nagy veszteséget.* Nevezetesen a bizottság arra az eredményre jutott, hogy igen nagy az a veszteség, amely *a szemek törése következtében* áll elő. Az összes mérések átlagában *a szemtörés közel 4 százalék volt,* de egyes esetekben *19 százalékig is emelkedett.* A szemtörés azért okoz nagy kárt, mert egyrészt *a sok törött szem lényegesen leszállitja a gabona minőségét,* ami különösen az export szempontjából hátrányos, másrészt pedig *a törött szemek egyrésze egészen elvész.* A bizottság tehát arra az álláspontra helyzekedett, hogy *a szemtörés jelentősége nagyobb a cséplési szemveszteségnél,* s ezért a kereskedelmi minisztérium *elejtette az elkészitett törvénytervezetet.* Ehelyett a minisztérium arra fekteti a sulyt, hogy elsősorban *a gazdaközönséget és a cséplőgép-tulajdonosokat világositsák fel arról, hogyan lehet a szemtörést csökkenteni* és a cséplést helyesen végezni. Ennek a felvilágositási munkának bevezetéséül a minisztérium már kiadta a bizottság által elkészitett *cséplési utmutatót* és a jövőben tanfolyamok tartásával is akarja azt folytatni.

A pénzügyminiszter rendezte az illetékügyi ellenőrzést. Néhány hónappal ezelőtt megindult rendszeres illetékügyi ellenőrzés számos panaszra adott okot, amelyeket a kereskedelem és ipar érdekképviseletei a pénzügyminiszterium előtt kifejezésre juttattak. Ez ügyben most döntött a pénzügyminisztérium egy körrendelet kibocsátásával, amely pontról-pontra intézkedik a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által szóvátett jvaslatok ügyében. A *kisiparosok és kiskereskedők* saját céljaikra készült *egyszerü feljegyzései,* amelyek az üzletmenet teljes áttekintésére alkalmatlanok, *nem tekintendők illetékköteles könyveknek.* A pénzügyminiszter utasitotta az illetékes pénzügyi hatóságokat, hogy ilyenekkel az ellenőrzés ne foglalkozzék. A *számlák* illetéke ügyében azt a fontos elvet deklarálja a rendelet, hogy iparosnak, vagy kereskedőnek az a feljegyzése, amelyet a készpénzzel azonnal kiegyenlitett kézi vásárlás adatairól a vevő a félnek az áruval együtt az üzletben nyomban átad, vagy az áruval együtt nyomban házhoz küld, *nem tekintendők illetékköteles számlának.* A számlabélyeg átirásának alaki szabályossága kérdését méltányos figyelemmel kell kezelni. A nyilvános számadás alá nem eső ipari és kereskedelmi üzletek könyveire vonatkozóan a rendelet ugy intézkedik, hogy olyan esetekben, amidőn a lelet felvétele tulajdonképpen helyes volna — feltéve, hogy nem vállalatról, hanem magáncégről van szó —, a lelet felvétele előtt a pénzügyi hatóságok kötelesek az érdekeltet a *hiányzó illeték pótlására* felhivni és lelet csak abban az esetben vehető fel, ha az érdekelt ennek a felhivásnak nem tesz eleget. A már felvett leletekre ugy intézkedik a rendelet, hogy ha a felek az egyszeres illetéket 15 napon belül befizetik, a felemelt illetéket *az adóhivatalok törlik.* De ha a fizetési meghagyást már kiadták, ugy a felemelt illeték törlése csak abban az esetben történik meg, ha a fél erre vonatkozóan kérelmét előterjeszti.

A létfenntartási költségek juliusban kissé csökkentek. A hivatalos statisztikai adatok szerint juliusban a nagykereskedelmi árak főindexszáma 81-ről 79-re csökkent. A visszaesés főleg a kapásnövények olcsóbbodásával függ össze, de némileg lemorzsolódott a gyarmatáruk és lisztnemüek indexe is. Az ipari index változatlan maradt. A létfentartási költségek indexe lakbérrel együtt számitva, 90.4-ről 89.2-re, a lakbér nélkül számitott index pedig 91.7-ről 90.0-re csökkent. A visszaesést kizárólag *az élelmezési költségeknél mutatkozó csökkenés* idézte elő.

Félmilliárd márkával rosszabbodott Németország külkereskedelmi mérlege az év első felében. *Berlinből* jelentik: Németország külkereskedelmi mérlege az év első felében *216 millió márkás behozatali többletet* mutatott az előző év megfelelő időszakának *291 millió márkás kiviteli feleslegével* szemben. Ennek folytán ez év első felében 216 milliós passziv egyenleg mutatkozik, ami a mult évhez viszonyitva, *507 millió márkás rosszabbodást* jelent. Juliusban ugy a kivitel, mint bevitel, további visszaesést mutat fel. A behozatal *363 milliót* tett ki, *azaz 3%-kal kevesebbet,* mint az előző hónapban, a kivitel pedig *321 millióra* rugott, *azaz 5%-kal kevesebb* mint junius hónapban.

Emelkedett a betétállomány. A Statisztikai Hivatal megállapitása szerint a budapesti 12 legnagyobb pénzintézetnél és a postatakarékpénztárnál elhelyezett takarékbetétek álladéka julius végén *567.3 millió* pengő volt, vagyis a hó folyamán *4.9 millió pengővel növekedett,* a folvószámlabetétek álladéka pedig *7.5 millió* pengős emelkedéssel a hó végén *654.7 millió* pengőt ért el.

Törökország az ipari önellátás utjára lép. *Isztambulból* jelentik: *Izmed* pasa miniszterelnök *három nagy gyár alapkőletételi ünnepségén* beszédet mondott, amelyben bejelentette, hogy *Törökország egy ipari ötéves terv végrehajtásávtl függetleniteni akarja magát külföldi iparcikkek behozatalától.* A három épitendő nagy gyár közül az egyik egy *papirgyár* lesz, amely naponta harmincöt tonna papirost állit majd elő. Az uj papirgyár a török fogyasztás ötven százalékát fogja fedezni. Azonkivül egy *üveggyárat* és egy *kokszgyárat* épitenek. *Izmed* pasa miniszterelnök Isztambul közelében Bahirheuy városban részt vett *egy textilgyár* felavatási ünnepségén is. A gyár most készült el. Az uj textilgyárban évenkint kilenc és félmillió rőf textilárut gyárthatnak.

A Pesti Tőzsde uj számában szenzációs adatok számolnak be a külföldi piac helyzetének javulásáról. Baross Gábor, Pellegriny Félix, Róz Jenő, Katona István és dr. Perl György nyilatkoznak a lapban, amely részletesen beszámol minden gazdasági eseményről. Érdekes textil, biztositási, vas- és gépipari, vegyészeti, vidéki hitelélet rovatok.

A londoni buzakonferencia a készletek növekedését állapitotta meg

Londonban most kezdődött meg a *nemzetközi tanácsadó buzabizottság* uj ülésszaka, amely máris nevezetes megállapitást tett. A bizottság tegnapi ülésén az egyes országok kiküldöttei egyértelmüleg *szükségesnek mondották a további nemzetközi együttmüködést a buzafeleslegek csökkentése céljából.* A felszólalók rámutattak arra, hogy ezen a téren már a mult évben is jelentős eredményeket értek el s az együttmüködés folytatása a jövőben is szükséges, mert különben ujabb, nyomasztó készletek halmozódnak fel. A *buzakészletek* a mult évben megkezdett együttmüködés ellenére *a legutóbbi tizenkét hónap alatt növekedtek:* mult év augusztus 1-én ugyanis a buzakészlet *1,120 millió bushel,* ez év augusztus 1-én pedig *1,140 millió bushel volt.* A buzaértekezlet megállapitása szerint *Franciaország az egyetlen ország, ahol a buzafogyasztás emelkedett.* Ennek oka az, hogy az őrlési hányadot csökkentették és a denaturált buzakészleteket az állatok takarmányozására használták fel. Az értekezlet szerint szükséges, hogy *a kiviteli hányadok a jövőben rugalmasabbak legyenek.* A buzaértekezlet részletesen tanácskozik majd az augusztus elsejétől számitott *jövő gazdasági év kiviteli hányadainak ügyében.* Ezeket a hányadokat az értekezlet azért akarja rugalmasabban megállapitani, hogy *elkerüljék a mult évi nehézségeket és lehetővé tegyék e kiviteli hányadoknak a terméseredményekhez való alkalmazhatóságát.* A vetésterületek csökkentése a mult évben *5—15 százalék* között mozgott. A csökkenés Argentinában 5 százalék, Ausztráliában 15 százalék volt. Argentina képviselője bejelentette, hogy az argentinai

---

TÉVEDÉSEK JÁTÉKA

— REGÉNY —

irta: ALICE GRANT ROSMAN

Egyedül jogositott magyar forditás.

34

— Eljöttek, hogy figyelmeztessék Pacsirtát — magyarázta Nyuszi. — Azt mondták, jól ügyeljen rám, mert Paul bánásmódja elvette az eszemet. Mikor hazaértem, ott találtam a dühöngő Pacsirtát és, persze, azon nyomban kiszedtem belőle az igazságot. Azt mondta szegényke: „Egész életemben ragaszkodtam ahhoz a szabályhoz, Elizabeth, hogy az arisztokrácia tagjaival, valamint magasállásu emberekkel szemben udvariasnak kell lenni. Tőlük függ a megélhetésem és az őszinteség olyan fényüzés, melyet én nem engedhetek meg magamnak. Ez alkalommal azonban megszegtem ezt a magamalkotta szabályt és közöltem Lady Eleanorral, hogy ő idegenek magánügyeibe hivatlanul beavatkozó és veszélyes asszony!"

— Drága, öreg Pacsirta! — ujjongott Hugo.

— Pacsirta kifejtette, hogy „a gondolat, mely szerint én reményeket táplálnék bármely fiatalember irányában, aki kezemet meg nem kérte és szivemért nem esengett, egyszerü rágalmazás és rossz fényt vet az ő nevelésére" — folytatta Nyuszi boldog vigyorral. — Aztán a saját udvarias módján felszólitotta a nagynénédet meg Mostynnét, hogy menjenek a pokolba.

— Bár megtennék!

Nyuszi a homlokát ráncolta:

— Ekkor gondoltam az évjáradékra. Ismerem Lady Eleanort. Gondoskodna róla, hogy Pacsirta ne kapjon más állást, ha engem el kell hagynia. És azt a gondolatot se birom elviselni, hogy szegénynek egész csomó undok emberrel udvariaskodnia kelljen a mindennapi kenyérért. Azt meg éppen ne felejtsd el, micsoda kiváló nagymama lenne belőle!

— Tündöklő nagymama lenne!

Hugo a szemével követte Nyuszit, aki most a rádióhoz ment, hogy kis zenével vigasztalódjék. Nyuszit szemmelláthatóan meglepte és meghatotta, hogy Pacsirta még az önuralmát is elvesztette az ő védelmében. Egészen bizonyos, hogy ezt soha nem fogja elfelejteni. Nyuszi nem olyan, mint a többi lány. Nem vár és nem kér szeretetet senkitől és a magáét se könnyen ajánlja fel, de ha egyszer valaki jó hozzá, azért örökre hálás. Aki barátja volt, soha el nem hagyja. Nyuszinál kevésbé hü pajtás már régen megbánta volna, hogy valaha is hallotta Paul Mostyn nevét.

— Valamelyik nap elhozom ide Pacsirtát, jó?

— Tedd meg, Nyuszi. Paul feleségéről nincs semmi hired?

— Jártam ott a cégnél, ahol alkalmazásban volt. Nehezen indult a dolog, mert a cégfőnök hallani se akarta a Mostyn-nevet. Nagyon sajnálatos ügy, mondta, és hogy az ilyen előkelő cég nevét is meghurcolják, vau-vau. Ő nem a lányt szidta, hanem Pault. Az ilyen modern fiatalemberek, vau-vau. A háboru óta nincs egyetlen tisztességes fiatalember, magyarázta és aztán kiderült, hogy egyetlen fia elesett a háboruban. Azért vette fel Paul feleségét is, mert a leány apja szintén elesett a háboruban. Mikor megtudta, hogy én is a háboruban vesztettem el az egyetlen bátyámat, egészen megpuhult.

— Nem is tudtam, hogy bátyád is volt, Nyuszi!

— Én se tudtam, de valamit csak ki kellett találnom. Ezen aztán ugy összebarátkoztunk az öregurral, hogy mindent elmondott. Paul felesége hosszu évek óta nála volt és ő nagyon szerette. Rendkivül megbizható és tiszteletre méltó fiatal hölgy, magyarázta, de a házassága valóságos szerencsétlenség. Erre nem szólhattam semmit, hiszen azzal mentem oda, hogy én a lány barátnője vagyok. A vége, sajnos, az volt, hogy nem adta meg a cimét, de azt mondta, ha üzenetet hagyok, azt igyekszik továbbitani. Igy hát átadtam a levelet. ő pedig atyai áldását adta rám. Remélem, azóta már a nő kezében van a csekkünk.

Hugo megindultan hallgatta. Milyen okos, ügyes ez a kislány. Vajjon megérdemli-e ezt a nagy önfeláldozást az a fiu, aki mást választott, mikor Nyuszi volt mellette? És Nyuszi ki van szolgáltatva Mostynnénak és Eleanor néninek, akik boldogok, ha hazugságokat terjeszthetnek róla. Az édesanyja cáfolni fogja őket, de az ő szelid kis anyuskája igazán nem egyenrangu ellenfele ennek a két veszedelmes nőszemélynek.

— Nem akartam erről beszélni, Nyuszi — szólalt meg, — de talán jobb, ha én is megteszem, mint Pacsirta. Eleanor néni anyusnak is előadta az ő tündérmeséit, de ennek most már véget vetettem. Megkértem anyust, világositson fel mindenkit, hogy Paul meg te csak jó pajtások voltatok, ezt én mondom, én pedig csak tudom.

Nyuszi nevetett:

— Te csacsi, ne törd ezen a fejedet. Te tudod, mi az igazság, én is tudom és Paul is. Az öregek meg szivesen hisznek el rólunk mindent, ami csunya. És ők nem számitanak. Pacsirtát kivéve.

Hugo bólintott. Mindenről az öregek tehetnek róla, ha Paul szégyenteljesen börtönbe került, az apja tehet róla, ha ő most maga-tehetetlen nyomorék, Mostynné és Eleanor néni terjesztik Nyuszi-ról, hogy Paul cserben hagyta és ezért megzavarodott az esze. Hugo szeme lángolt a gyülölettől, ahogy a gonosz öregekre gondolt.

Pault nem tudja kihozni a börtönből, a saját sérült gerincét se tudja megoperálni, de ha jól összeszedi az eszét, Nyuszin talán tud segiteni. Trockij kisasszony jutott az eszébe és az édesanyja meglepett arca. Szokatlannak találta az ő ajándékát...

Ez volt az ihlet pillanata. Az édesanyjára való emlékezéséből született meg a megváltó gondolat. Hugo diadalittas üvöltéssel hivta Nyuszit:

— Ide gyere, de gyorsan!... Megvan, Nyuszi!... Megtaláltam!... Becsapjuk az egész társaságot. Hallgass ide: hogy hagyhatott el tégedet Paul, mikor már régen az én menyasszonyom vagy titokban?

— Micsoda? — fordult meg Nyuszi a saját tengelye körül és rábámult kerekre nyitott szemmel.

Aztán egyszerre megértette az egész ragyogó tervet. Az egyik széket odaguritotta az ágy mellé, belepottyant és arcán ragyogott a gonosz jókedv.

— Te lángész! — szólitotta meg az ágyban fekvő lovagot. — Ebbe belekékül Mostynné! Mi, természetesen, bizalmasan közöltük ezt Paullal, tehát az ő szerepe teljesen tisztázott! Te, ezt beszéljük meg gyorsan, hogy a mese hihetőnek lássék... Jaj, de remek ötlet!

(Folytatása következik.)

EDDIE CANTOR A GÖRLAKADÉMIÁN

Amikor a most Londonban óriási siker mellett bemutatott *„A spanyol kölyök“* cimü kiállitásos vigjáték felvételeihez kezdtek, Eddie *Cantor*, a film főszereplője, a legnépszerübb és legjobban fizetett newyorki revükómikus ragaszkodott ahoz, hogy maga keresi ki azokat a fiatal szinésznöket, akikkel együtt fog szerepelni. Ez alkalommal nem a szokásos görlsorozásról volt szó, nem egyszerüen csinos és táncoslábu görlöket kerestek. A *„Spanyol kölyök“* reprezentativ filmnek készült s ráadásul a filmkézirat még azt is előirta, hogy a nők kitünő uszók is legyenek, mert a darab egyik látványos jelenetében a szereplők valóságos vizi revüt mutatnak be. Eddie *Cantor* szigoru kritikusnak bizonyult, mert mintegy 500 szebbnélszebb szinésznő közül csak 78-at választott ki. Érdekes, hogy a 78 gyönyörü fiatal szinésznő 36 nemzet legszebb lányaiból került ki.

— **Pallay Anna,** az Opera v. primaballerinája, a Zeneművészeti Főiskola tanárnője táncakadémiájában (IV., Bécsi-utca 5.) a beiratkozások folynak. A táncművészet minden stilusát, előkészitőtől a müvészképzőig, *Pallay* Anna személyesen tanitja.

Szinházak heti müsora

OPERAHÁZ. vasárnap este: Rajna kincse (Bérletszünet); hétfő: Carmen (Ifjusági előadás, 4 ó.); kedd: A bolygó hollandi (A. 2.); szerda: A mosoly országa (Bérletszünet); csütörtök: Az álarcosbál (B. 2.); péntek: Parasztbecsület, Székely fonó (Bérletszünet); szombat: Aida (D. 2.); vasárnap este: Walkür (Bérletszünet, fél 7). (Fél 8).

NEMZETI SZINHÁZ. Vasárnap délután: Arva László; este: Igéret földje; hétfő: A fekete lovas (B); kedd: Magyar Elektra; szerda: Igéret földje; csütörtök: Téli rege (K. 5); péntek: Játék vagy élet (A); szombat: A fekete lovas; vasárnap délután: Ingyenélő, A medve (E); este: Játék vagy élet (C). (3, fél 8).

VIGSZINHÁZ. Vasárnap délelőtt: Jancsika szerencséje; délután: Lányok az intézetben; este: Ember a hid alatt; hétfő, kedd: Ember a hid alatt; szerda: Lányok az intézetben; csütörtök, péntek, szombat: Ember a hid alatt; vasárnap délután: Lányok az intézetben; este: Ember a hid alatt. (Fél 11, fél 4, 8).

MAGYAR SZINHÁZ. Vasárnap délután: Egy csók és más semmi; este: Bün és bünhődés; hétfő: Egy csók és más semmi; kedd: Bün és bünhödés; szerda: Egy csók és más semmi; csütörtök: Bün és bünhödés; péntek: Egy csók és más semmi; szombat és vasárnap este: Bün és bünhödés; vasárnap délután: Egy csók és más semmi. (Fél 4, 8)

BELVÁROSI SZINHÁZ. Vasárnap délután és csütörtökig minden este: Lysistrata; péntek, szombat: Kozmetika; vasárnap délután: Lysistrata; este: Kozmetika. (4, 8).

KAMARASZINHÁZ. Vasárnap délután és este: Nem válok el; hétfő: Nem válok el; kedd, szerda: Nincs előadás; csütörtök, péntek, szombat: Arc és álarc; vasárnap délután: Nem válok el; este: Arc és álarc. (Fél 4, 8).

KIRÁLY SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Sült galamb; jövő vasárnap délelőtt: Gyermekelőadás. (Fél 11, fél 4, 8).

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ. Egész héten minden este: Dubarry; vasárnap délután: Mese a zölddisznóról. (Fél 4, 8).

PESTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Áprilisi vőlegény. (Fél 4, 8).

BETHLEN-TÉRI SZINPAD. Mindennap délután fél 6 és este fél 9 órakor: Előre megfontolt szándék; vasárnap délután 3 órakor: Gyermekelőadás.

ANDRÁSSY-UTI SZINHÁZ. Egész héten minden este és vasárnap délután: Pénz beszél. (4, 9).

TERÉZ-KÖRUTI SZINPAD. Egész héten minden este és vasárnap délután: Menyország a földön. (4, 9).

ROYAL ORFEUM. Egész héten minden este, csütörtök, szombat és vasárnap délután is: Csókoljatok bécsi nőket. (4, fél 9).

KOMÉDIA KABARÉ. Salamon és Steinhardt mint partnerek, Solti—Steinhardt-duett és a remek októberi kacagó müsor. Előadások minden este háromnegyed 9, vasár- és ünnepnap délután fél 5, minden hétköznap filléres délután egynegyed 6 órakor.

HANGVERSENYNAPTÁR

Vasárnap: Kleiber Erich-matiné, délelőtt egynegyed 12. Z. (Rózsavölgyi). — A Niels Buck-tornászcsapat III. előadása, délután fél 6. Z. (Szász). — Ady-est, fél 9. Z. (Studió). — Hétfő: Kleiber-est (IX. szimfónia), fél 9. Z. (Rózsavölgyi). — Szerda: Basilides Mária első dalestje, fél 9. Z. (Rózsavölgyi). — Szombat: Horovicz Vladimir zongoraestje, egynegyed 9. V. (Rózsavölgyi).

— **A székesfőváros Népmüvelési Bizottságának irodalmi estje.** Budapest székesfőváros Népmüvelési Bizottsága az évek óta népszerüsitett irodalmi estek sorában szombaton érkezett el a hetedikhez, amely szezonnyitás is volt. *Novágh* Gyula, az irodalmi estek ügyes rendezője ezuttal a katona költészetet akarta szóhoz juttatni *Bárd* Miklós, *Kiss* Menyhért és *Vályi Nagy* Géza költeményein keresztül. Az irodalmi est meghallgatására a Zeneakadémián zsufolt ház gyült össze, amely előtt *Kiss* Menyhért, a Petőfi Társaság tagja tartott tartalmas bevezetőt *„A katona a magyar költészetben“* cimmel. A bevezető után *Utry* Anna énekelt megzenésitett Kiss Menyhért-verseket, majd *Vályi Nagy* Géza olvasott fel költeményeiből. *Varga* Imre énekszámai következtek ezután, aki szintén Kiss- és Vályi Nagy-dalokat adott elő. Kiemelkedő pontja volt a műsornak *Gárdos* Kornélia szavalóművésznő közreműködése. Szünet után *Szász* Károly Bárd Miklós verseit olvasta fel, majd *Utry* Anna és *Varga* Imre énekszámai következtek ismét. Közben *Kiss* Menyhért adta elő néhány drámai erejü költeményét és *Kazatsayné Lázár* Jolán ért el nagy sikert szavalataival. A zongorakiséretet *Endre* Béla, a Budai Dalárda karnagya látta el. A zeneszerzők közül *Balázs* Árpád, *Kurucz* János, *Révffy* Géza, *Radics* Béla, *Murgács* Kálmán, *Tiboldi* József és *Göndör* József nevét kell dicsérettel megemliteni.

— **Az Ernst Muzeum legujabb kiállitása.** Az *Ernst Muzeumban* vasárnap nyilik meg *Nemes* Marcell festményeinek és *Ambrosi* Gustinus szobrainak kollektiv kiállitása. Néhai *Nemes* Marcell az ismert mügyüjtő, festéssel is foglalkozott, mint amatőr. Képei, különösen csendéletei, erős szinérzékről tesznek tanuságot. Sokkal érdekesebb a kiállitás másik része. *Ambrosi* Gustinus, a süketnéma, anyai ágon magyar származásu szobrászmüvész müvein erősen érezhető Rodin és Michelangelo egymással ellentétes hatása, azonban sok eredetiséget is találunk alkotásaiban. Izmos tehetségről tanuskodnak különösen képmásai, melyek közül kiemelkednek XI. Pius pápa, Mussolini, Clémanceau és Gerhardt Hauptmann nagy erővel megmintázott fejei. A müvész másik kiválósága az emberi test sokszor tökéletes interpretálásában rejlik. „Promenida-sors“, „Ikaros“, „Anyaföld“, „Két roncs“ és a „Virágzás“ cimü szobrai a bronz- és a márványtechnika minden lehetőségének kihasználásával komoly és maradandó értéket képviselnek. *(M. P.)*

Rádió

Vasárnap

9.15: Hirek. — 10: Egyházi ének és szentbeszéd az Egyetemi templomból. Szentbeszédet mond Tóth Tihamér dr. A szentbeszéd mise után van. A Központi Papnevelő Intézet növendékei Koudela Géza dr. vezetésével régi magyar egyházi énekeket adnak elő orgonakisérettel és kari feldolgozásban. — 11.15: Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. Prédikál Gaudy László dr. vallástanitási igazgató. — Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — Majd: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar. Vezényel Dohnányi Ernő dr. — Szünetben: „Rádiókrónika“. Elmondja Papp Jenő. — 2: Columbia gramofonlemezek. — 3: A m. kir. földmivelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. Rádai Gyula dr., a földmivelésügyi minisztérium növényvédelmi irodájának igazgatója: „A mezőgazdasági növényvédelem jelentősége számokban“. — 3.45: „Egri szüret“. Helyszini közvetités. Vezeti Paulini Béla. — 4.30: „A községi képviselőtestülettől az országgyülésig“. Weiss István dr. előadása. — 5: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. — Majd: Pertis Jenő és cigányzenekara. — 6.15: „Golférem“. Aszlányi Károly vidám csevegése. — 6.45: Kentner Lajos zongorázik. — 7.25: „Muzsikáló versek“. Előadják Ignátz Rózsa és Csanády György. — 7.55: Sport- és lóversenyeredmények. — 8.10: Helyszini közvetités a Pesti Szinházból. „Áprilisi vőlegény“. Filmoperett 2 felvonásban. Irta Lakatos László és Bródy István. Zenéjét Szenes Andor verseire szerzette Hajós József. Rendező Bródy István. Vezényel Bródy Tamás. — Az I. felvonás után: Pontos időjelzés, hirek. — Utána kb. 10.50: Bodrics Béla és cigányzenekara a Pátria-kávéházból Szántó Gyula énekszámaival. — *Budapest II.* 3 órától 3.45-ig: Kristály gramofonlemezek. — 8.10-tól: Azonos a Budapest I. müsorával.

Hétfő

6.45: Torna. — Utána: His Master's Voice gramofonlemezek. — 9.45: Hirek. — 10: 1. A berlini kaland. (Hadik András lovasbravurja.) 2. Fémtárgyak kezelése a háztartásban. (Felolvasás.) — Közben: His Master's Voice gramofonlemezek. — 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. — 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. — 12.05: Szmirnov Szergej balalajka zenekara. — Körülbelül 12.30: Hirek. — 1.15: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. — 1.30: Állástalan Zenészek Szimfónikus Zenekara. Vezényel Melles Béla. Strauss János müvei. — 2.45: Hirek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhirek. — 3.30: A rádió diákfélórája. „Két romvár“. (Sümeg, Szigliget.) — 4: Asszonyok tanácsadója. (Arányi Mária előadása.) — 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — 5: „Szarvasbőgés idején“. Nadler Herbert előadása. — 5.30: Polydor—Brunswick gramofonlemezek. — 6.15: Német nyelvoktatás. (Szentgyörgyi Ede dr.) — 6.45: Magyari Imre és cigányzenekara. — 7.45: Kis Szinpad. „Májusfa“. Dalosjáték egy felvonásban. Irta Tóth László. Zenéjét szerezte Szabados Béla. Rendező Kiszely Gyula. — 8.45: Beethoven: IX. szimfóniájának előadása a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. A Budapesti Hangverseny Zenekart vezényli Kleiber Erich. — Utána kb. 10.40: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — Majd: Mándits jazz-zenekar a Pátria-kávéházból Szántó Gyula énekszámaival. —

Sakk

69. sz. feladvány. Fränkel F.-től. (A Schwalbe 1932 I. negyedévi versenyén *első dijas.) V: Kh4; Vf6; Bc1 és d4; Fb3 és g1; Hd5 és f5. Sötét: Kc5; Vb1, Ba2 és C4; Hb8 és c8; Fa7 és c2; a5, a6, b4, b5 és d7 gy. Világos indul és a 2. lépésre matot ad!* Megfejtési határidő október hó 25. (A létra-versenyben 2 pontot számit.)

71. sz. játszma. *Réthy—Steiner L.* (Játszották Budapesten X. 5-én. A páros mérkőzés 5. játszmája.) *1. e4, c5 2. Hf3, Hc6 3. d4, cd 4. Hd4, Hf6 5. Hc3, d6 6. Fe2, e6 7. 0—0, a6 8. Fe3,* (A szokásos Kh1 és f4 lépéssel szemben tempót nyer, mert távol tartja az esetleges Vb6 lépést) *Vc7 9. f4,* (Talán még korai. Számitásba veendő 9. Vd2.) *Ha5 10. Hb3, Hc4 11. Fc4,* (Az előbbi lépéssel összekötve teljesen uj gondolat. Eddig a világos futót a leghosszabb diagonálista helyezték, hogy *g4 esetén* védje a királyt. A csere tempóelőnnyel éles játékot eredményez.) *Vc4 12. e5! He4 13. ed! Hc3 14. bc, Vc6 15. Fd4! Fd6!* (Rendkivül éles játék mindkét részről. Olyan fejbeverősdi!) *16. Vh5, b6!* (16. Fg7, Bg8! miatt gyenge lenne, mert a nyilt 9 vonalon a sötét mat-támadáshoz jutna.) *17. Bae1, g6 18. Vh3, 0—0* (Kissé merész vállalkozás besáncolni a futó vonalába!) *19. Ff6, Bfe8 20. Bf3* (Be3 valószinüleg nyeréshez vezetett, mert e5-re 21. f5, Fc5 22. Hc5, Vf6 23. He4, Vg7 24. Vh4 minőséget nyerne.) *e5* (Fenyegetett a vezéráldozatot h7 mezőn. 21. Vh7+ Kh7 22. Bh3+ Kg8 23. Bh8 mat! 20... Ff8-ra 21. Bee3 — 22. Vh7+ Kh7 23. Bh3+ Fh6 24. Bh6+! Kh6 25. Bh3 mat fenyegetéssel.) *21. f5, Fc5+ 22. Hc5, Vf6 23. Hc4, Vg7 24. Vh4, Ff5 25. Hf6+ Kh8 26. 94, Be6 27. Hd5, Bd6 28. He3, Fc4 29. Bf2, Bc8 30. g5, Fb7 31. Hg4, e4 32. Vg3, Bd5 33. Hf6, Bdc5 34. Be3, Bd8 35. Bf1, h6 36. Vh4* (Bármennyire erélyes és szép lépés is, Bf4! talán hatásosabb Bh4 fenyegetéssel. Bg6 37. Vg5! hg 38. Bh3+ bástyanyeréssel végződik.) *h5 37. Bh3, Bd2* (Fc8 38. Vh5+ gh 39. Bh5+ Vh6 40. Bh6+ Kg7 41. He4 két gyalogtöbblettel, nyerésre álló végjátékot eredményezne.) *38. Vf4, e3 39. Vb8+ Fc8 40. Bc3* (A brilláns Bf5!! lépés csak remisre vezet Bd2+ Bd1+ lépésismétléssel.) *Bg5+ 41. Bg3, Bg3+ 42. hg. Vf8 43. He4, Bd8 44. Ve5+ Vg7 45. Vc7, Bc8?* (Időzavarban hibás lépés Bf8 után nem látni nyerést.) *46. Bf7, Vh6 47. Hg5!* huzásra *Réthy nyert.* Izgalmat okozó, elméleti értékü érdekes játszma.

SAKHIREK.

Exner és Köberl 8—8 ponttal nyerték a Győri Sakkör versenyét. Kallós 6½, Simon 4, Kemény 3 és Varga ½ egységgel a további helyezettek.

Botwinnik—Flohr mérkőzés valószinüleg létrejön.

KISIPAR

Még az ősszel törvényhozás elé kerül az épitőipari törvény

Befejeződtek az érdekeltek tanácskozásai — A kőmüvesmesterek kivánságait csak az épitőmesterek kárpótlásával lehet teljesiteni

Az érdekeltek 1884 óta állandóan napirenden tartották az uj épitőipari törvény kérdését, de az érdekeltségek részéről mutatkozó éles ellentét minden esetben a törvénytervezet napirendről levételét eredményezte.

A törvényjavaslat beterjesztését és sürgősségét megokolttá teszi az a körülmény, hogy az épitőipari hatáskörökben rendet teremteni hivatott rendeletek és elvi határozatok egész tömegében már maguk az iparhatóságok sem tudnak eligazodni. Egységes jogelvnek és szilárd joggyakorlatnak kell kialakulnia; ezért határozta el *Fabinyi* Tihamér dr. m. kir. keresk. miniszter javaslatára a kormányzat azt, hogy a félszázad óta vajudó kérdést most már dülőre viszi.

A miniszter által kibocsátott törvénytervezetet az érdekeltek és az érdekképviseletek beható tárgyalás alá vették és a miniszter által egybehivott első tanácskozáson kitünt, hogy a törvénytervezetnek egyes pontjaival szemben a kőmüvesmesteri, épitőmesteri és mérnöki érdekeltségek között áthidalhatatlannak látszó ellentétek vannak.

A *kőmüvesmesteri* érdekeltségek a jelenlegi szakképzettség megszoritása mellett, a kőmüvesmesteri jogkör kiterjesztését kérték. Négy pontban szögezték le a törvénytervezettel kapcsolatos kivánságaikat. Kivánják a korlátlan tatarozást létra és függőállvánnyal az egész ország területén; jogosultságot követelnek az egyszerü szerkezetü és normális terhelésü emeletes ház épitésére, a földszintes épületnél fesztávolságra való tekintet nélkül; földszintes épületeknél tervezési és kivitelezési jogot egy személyben, végül társulási lehetőséget azon kőmüvesmesterek részére, akik a felsőépitő ipariskolát elvégezték, valamint azok számára, akik 15 évi gyakorlattal rendelkeznek.

Ezzel szemben az *épitőmesteri érdekeltségek* öt pontban foglalták össze kivánságaikat. Eszerint közkereseti társaság csak akkor alakulhat, ha annak minden tagja azonos képesitéssel bir; épitőmesteri pályára különbözeti vizsga letétele alapján csakis épitész és kulturmérnök léphessen, a különbözeti vizsga szóban és irásban teendő, sikeres letétele után az önállósághoz 3 évi gyakorlat igazolása szükséges; a tervezés tekintetében a régi állapotot kell fentartani és a kőmüvesmesteri jogkör tekintetében ugyancsak a jelenlegi gyakorlatot. Végül a budapesti Épitőmesterek Ipartestületét az egész ország területére kiterjedő fegyelmi és ellenőrzési jogkörrel ruházzák fel.

A *mérnökérdekeltségek* a tervezés és kivitelezés elválasztását és a mérnököknek az épitőipari pályára bejutásának megkönnyitését tüzték ki célul.

Miután az érdekeltek a törvénytervezetre nézve megegyezni nem tudtak, a kamarák és az *Ipartestületek Országos Központja* előzetes és beható megbeszélések alapján javaslatot terjesztettek a minisztérium elé.

Az előterjesztett javaslat szerint azon kőmüvesmesterek, akik a felső épitőiparisk ola épitészeti szakosztályát, vagy ezzel egyenértékünek minősitett más tanfolyamot sikerrel elvégezték, vagy akik 15 esztendei előzetes gyakorlat után a kereskedelmi miniszter által rendeletileg megállapitott vizsgát sikerrel letették, jogositva legyenek egy emeletnél nem magasabb, egyszerü szerkezetü emeletesházak épitésére. A továbbiakban ellene van a javaslat az épitőiparok társasviszonyban üzésének, a tervezés és kivitelezés szétválasztásának és az épitési vállalkozói ipar további fenntartásának.

Az érdekeltek bevonásával lefolytatott miniszteri értekezletek befejeződtek. A tárgyalások folyamán nem sikerült az ellentétes kivánalmakat áthidalni. Nyitott kérdésként áll egymással szemben a kőmüvesmesteri, épitőmesteri és mérnöki állásfoglalás. A döntést a kormányhatalom fogja meghozni.

A kamarák és az Ipartestületek Országos Központjának álláspontja azon alapult, hogy a *kőmüvesmesteri jogkiterjesztés, a tervezés és társulás jelenlegi állapotának fenntartása, valamint az épitési vállalkozói ipar megszüntetése szoros kapcsolatban vannak,* azok csak együttesen oldhatók meg. *Tágabb teret biztositani a felkészült és arra érdemes kőmüvesmestereknek, de ugyanakkor megvédeni és máshelyütt kárpótolni az épitőmestereket.*

Szommer László dr.

36 FILLÉRES IMAKÖNYV
Sik—Harmat: „SZENT VAGY URAM“ (II. kiadás) 153 énekkel, hü imarészszel, 10 példány után 2 ajándékpéldány! Magyar Kórus, Budapest, I., Fery Oszkár-utca 55. szám.

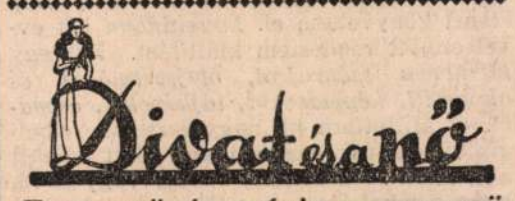

Egyszerü és mégis nagyszerü

Mi lehet ez? Nem más, mint az uj szövetruhánk. Az a bizonyos ruha, amely téli garderobunk leghasználhatóbb darabjává lép elő fent emlitett egyszerüsége s egyuttal nagyszerüsége által. Szine diszkrét: zöld, barna, fekete vagy sötétvörös: valamennyi szin alkalmas a sokathordásra. Fontos, hogy a szinkiválasztásnál különös tekintettel legyünk már meglévő holminkra: kabátra, sőt cipőre, retikülre is. Nehogy az uj szövetruha előkelő magányban álljon többi dolgaink között, hiszen jól tudjuk, hogy megjelenésünk egyöntetüsége nélkül rengeteget veszit a legszebb ruha is. Könnyü helyzetünk van fekete kabát esetén. Barna kivételével mindent viselhetünk hozzá. Barna-fekete kombináció is sikerült már néha napján, de igen kényes izlést, legfinomabb anyagot, megvarrást igényel s ezért nem ajánlható általánosságban. Barna kabáthoz barna ruhán kivül megy a zöld és a bordó is. Zöld kabáthoz szép a zöld, a barna, a fekete ruha. (Kabátunk szőrmézését is tartsuk szem előtt, p. o. ha barnás árnyalatu szőrme disziti zöld kabátunkat, fekete ruha helyett barna mellett döntsünk, fekete prémezés esetén megforditva!) Ha a szint helyesen választjuk meg, félig már csatát nyertünk.

Most jön a csata másik része, fazonnal, diszitéssel. Minden bőség, ránc a bluzrészre kerül — főleg a vállak és ujjakra — a szoknya testhezálló s ha nem harangszabásu, teljesen szük alul is. Ilyenkor egy — leginkább középen végigmenő — hól adja meg a szükséges bőséget. De a harangszabás is igen enyhe és igen alacsonyan kezdődő.

Még mindig elsősorban áll a gombdiszités. Kis ruhák: nagy gombok. Elhelyezésük épp oly változatos, mint anyagjuk, a fémeket azonban kissé hátérbe szoritotta a fa- és bőrgomb. Dekorativ szerepük elvitathatatlan s ha tényleg szépek és ügyesen vannak alkalmazva, ugy a legkisebb ruhának is apartjelleget adnak

Sok uj modellnek egyetlen disze a kézimunka, amely gyakran magából a szövet anyagából készül. Legegyszerübb fajtája a szegőzés. Ez a szimplának látszó dolog egyszerüségében is nagyon változatos lehet. A szövetazsur, a keresztrácsozás utolsó divatuak s ötletes diszitésre adnak alkalmat. Ezeken kivül a szines pamut, a bőr és lakkpánt kivarrások mutatósak. Utóbbiak az övön, a nyak körül, az ujjakon.

A gallérkák minden alakban divatosak és mert a kivágás rendszerint nyakig érő, legkülönbözőbb nagyságban és formában jelentkeznek. Hol kerekek, hol hosszukásak, háromvagy négyszögletesek.

Ugy a gomb, mint gallérdiszités igen alkalmas régi ruhák felfrissitésére, a tavalyi mélyebben kivágott ruhát ujjávarázsolja a kivágásba betoldott másszinü és másanyagu gallérrész. Szépek a velur gallérrészek és igen mutatósak az ezüst- és aranylaméból valók. Legombolhatósan is csinálhatjuk ezeket: trottőrre szines, késő délutánra fémlamé gallért gombolunk egyugyanazon ruhánkra.

Rávarrott zsebek sürün szerepelnek angolos ruháinkon, ami pedig az öveket illeti, azok vagy nagyon szélesek, vagy teljességgel hiányoznak (princessz ruha).

Bő választékunk akad tehát szövetruhánk diszitésében. Érdemes eltünődnünk ezen a problémán, mert ha ügyesen választunk, olyan ruhát nyerünk, amelyet egész napon át és még késő délután is viselhetünk.

Egyszerüt és mégis nagyszerüt.

M. Ö. K.

KLEIBER, NÉMETH MÁRIA, HOROWITZ

a jövő hét művészeseményeinek Budapesten szereplő vendégei. A sort Erich *Kleiber*, a nagynevü német karnagy nyitja meg, aki hétfőn este vezényli *Beethoven* leghatalmasabb zenei alkotása, a IX. Szimfonia előadását a Zeneakadémián. Az Operaházban *Németh* Mária kedden este uj szerepben mutatkozik be. A világhirü énekművésznő a *Bolygó Hollandi Sentáját* alakitja ezuttal először, de régi szerepei közül a *Parasztbecsület Santuzzájában* és az *Aida* cimszerepében is szerepel a hét során. Ritka értékü művészeseményt jelent ezenkivül *Basilides* Mária szerdai ária- és dalestje a Zeneművészeti Főiskolán, teljesen uj, rendkivül érdekes műsorral. A vendégművészek sorát egyébként *Horovitz* Vladimir orosz zongoraművész zárja be, aki szombaton rendezi hangversenyét a Vigadóban.

MAGYAR FESTŐMŰVÉSZNŐ A BELGA MÜVÉSZI ÉLETRÖL

Évekig tartó távollét után nemrégiben járt ujra *Budapesten Kőrösmezey* Kató, a nagytehetségü, kiváló magyar festőművésznő, aki már régebben *Belgiumban* telepedett le és aki legutóbb *Antwerpenben* rendezett gyüjteményes kiállításával komoly elismerést és dicsőséget szerzett a magyar müvészetnek.

Budapesti tartózkodása során alkalmunk volt elbeszélgetni a finom arcu, elegáns uriasszonnyal:

— Bizony, már több mint hat esztendeje, hogy odakünt élek Belgiumban — mondotta mosolyogva *Kőrösmezey* Kató. — Pár évig külön műtermem is volt és örömmel mondhatom, máris néhány szép sikert könyveltem el. *Louvainban* két évvel ezelőtt rendeztem kiállitást. Mintegy *kilencven szénrajzot, olajfestményt és akvarellt, képmásokat, tájképeket, csendéletet* állitottam ki, nagyrészt már a belgiumi tartózkodásom ideje alatt készült anyagból. Mondhatom, büszke vagyok rá, hogy a munkám nem volt eredménytelen, mert *megnyertem a belga szépmüvészeti akadémia első diját* és ez az elismerés uj munkára ösztönzött.

Beszélgetés közben elmondotta a festőművésznő, hogy Antwerpenben legutóbb a *Galerie Breckpotban* rendezett egyéni kiállitást, ahol szintén több vászna és grafikai alkotása került a közönség elé.

— Nem panaszkodhatom — beszélte tovább. — A belgák komoly müértők. Velem is szeretettel foglalkoztak, sőt az érdeklődés a közönség körében oly nagy volt, hogy a szépirodalmi és müvészeti folyóiratok, de a *sajtó is külön tudósitásokban foglalkozott kiállitásommal.* Bevallom, nem csupán magam miatt, hanem a *magyar művészet* érdekében is örültem a sikernek, hiszen ha utóbbi időben már jobban is megismertek bennünket, általában még mindig keveset tudnak rólunk.

— *Nem az a baj, hogy Belgium van távol* — sóhajtott fel eltünődve —, hanem *sajnos, mi vagyunk messze!* A közlekedés körülményes és hosszadalmas. Három ország határa is elválaszt minket egymástól és a fiatal magyar művészek még nemigen találták meg a *Brüsszelbe, Antverpenbe* vagy *Louvainbe, Gandba,* vagy *Bruggébe* vezető utat, bár ez kissé érthetetlen, hiszen Belgium olyan közel van Franciaországhoz — valósággal *Páris tőszomszédságában* —, ha pedig már odáig eljutott valaki, igazán csak egy ugrás ez az érdekes, gazdag ország, ahol *két különböző kultura fejlődése küzd egymással.*

Ezután a *flamand* és a *francia* kulturáról esett szó és *Kőrösmezey* Kató megemlitette, hogy Belgiumban éppen a lakosság faji ellentétei miatt csak nehezen fejlődik ki egyöntetü müvészi élet. Lelkesen beszélt még a flamandok ősi, évszázados hagyományairól, a házipar müvészi tökéletességü alkotásairól és elragadtatással szólt a francia szellem nagyszerü megnyilatkozásairól, amelyek éppen Belgiumban, Antverpen és Brüsszel müvészi életében ragyognak fel talán a legtündöklőbben.

— Szó sincs róla, szivesen élek odakinn, azért mégis annyira elfogott a honvágy, hogy szinte gondolkodás nélkül siettem haza. Azt viszont, hogy ujra visszatérjek Magyarországra, mégsem tartom valószinünek, mert ha nem is szakadtam el végleg az otthontól, ugy gondolom, most ismét évek telnek el, amig ujra hazajöhetek.

Megkértük, beszéljen valamit az ottani életkörülményekről, Kőrösmezey Kató tagadólag intett.

— Ugyan, mit is mondhatnék? Egyszerüen, *szinte igénytelenül élnek ott künn az emberek. Antverpen* sem egyéb, mint egy óriási kikötő, de annyi bizonyos, hogy ott nincs olyan rettenetes nyomor, nyugodtan, aggodalom nélkül dolgozhat az ember. Nem kell tartania tőle, vajjon mit hoz a holnap. *d. f.*

Szinház, müvészet

Budapestnek uj muzeuma született

A Károlyi-palota 22 termében megnyilt a Fővárosi Képtár

Budapest gazdagabb lett egy muzeummal és ezen tul egy idegenforgalmi látványossággal. Az Egyetem-utcai Károlyi-palotában hétfőn nyitja meg *Hóman* Bálint kultuszminiszter a székesfőváros uj képtárát. A Károlyi-palota Duna felé néző frontján hónapokon keresztül serény munka folyt, épitettek, tataroztak és végül hozzáidomitották a főuri épület tágas termeit és kis lakószobáit az uj muzeum igényeihez. És mindez ugy történt, hogy a termek gazdag pompája, az épitkezés dekorativ szépsége s egy-egy kis szoba előkelő intimitása teljes épségben maradt. Ha a muzeumhangulatban gyakran uralkodó eleme a hüvös, sőt néha rideg ünnepélyesség, akkor ezt az uj képtárat méltán nevezhetjük *kamara-muzeumnak.* A nagy termek ragyogása, gazdag csillárjaik, a müvészies tetőkiképzés, a hatalmas ablakok, az interiőrszerü berendezés, a szokvány muzeumhangulattal szemben valami vonzó légkört teremt, a melynek varázsától aligha tud szabadulni a látogató.

A müvészi anyag javarésze nem ismeretlen. Eddig szétszórtan, illetve két gyüjteményes kiállitásban kerültek a közönség elé. A muzeum müértékeinek egyik része, mint *Zichy* Jenő gróf hagyatéka, *Zichy-Muzeum* cimen eddig is látható volt a Verpeléti-utca 3. szám alatt, de kevesen vállalkoztak a zónázásra, amely pedig, amint most kiderült, megérte volna a fáradságot. A *Zichy* grófi hagyatékban olyan plasz, flamand és francia klasszikus értékü képek is szerepelnek, amelyeket nagy müérzékkel, tudással és szeretettel választott ki a gyüjtő. A képek mindegyike nemcsak egy-egy müvészegyéniséget, hanem egyuttal történeti stilust is képvisel és talán éppen olyan területeken, amelyeken a Szépmüvészeti Muzeum anyaga hiányos. Az uj *Fővárosi Képtár* anyagának nagyobbik felét maga a főváros mecénási tevékenységében gyüjtötte össze. Az 1880. évi március 3-iki közgyüléseh határozta el a székesfőváros, hogy a hazai képzőmüvészetek pártolására évi 4000 forintot fordit. Az ötven évet meghaladó idő alatt a főváros megfelelt önként vállalt feladatának, évenkint egy-egy muzeális értékü müértéket szerzett, azonfelül gondja volt arra is, hogy a kiváló müvész-kortársaktól, sőt a fiatal müvészektől is vásároljon és ezzel nemcsak szociális célzatu kötelességet teljesitett, hanem megvetette egy uj magyar muzeum alapjait. Az összegyüjtött anyag a XIX. és XX. század magyar képzőmüvészetét majdnem hézagtalanul reprezentálja. Igaz, hogy Szinyey-Merse Pálon kivül néhány nagy müvész alkotásai hiányzanak, ezek azonban pótolható hiányosságok és az is bizonyos, hogy e kivételszámba menő hézagok mellett minden számottevő müvész legalább egy vagy két olyan munkája szerepel, amely korszerüen és teljes értékükben jellemzik alkotóikat.

Ennek a muzeumnak nem is feladata, hogy Munkácsy-képekben versenyezzen a Szépmüvészeti Muzeummal. De viszont nem lehet a fővárost megillető elismerés nélkül elhaladni például *Paál* László egyik olyan nemesveretü tájképe előtt, amelynél jobbat alig ismerünk. Ez a kiállitás arra is alkalom, hogy néhány divatjamult nevet kiemeljen a feledés homályából és mint az utókor igazságtétele megint arra a rangra emelje, a melyet megérdemel. Molnár József, Greguss Imre, Böhm Pál emlithetők meg ezek között, de izelitőül elég rámutatni a huszonnyolc darabból álló *Lotz*-gyüjteményre, *Mészöly* Géza, a *Markók* szinekben ragyogó kis tájképeire, *Pállik* döbbenetes erejü állatképeire, *Benczur* hatalmas kompoziciójára, *Rippl-Rónay* és *Ferenczy* Károly két-két örökbecsü vásznára s *László* Fülöp egy egészen fiatalkori, meglepően világos palettával festett érdekes kompoziciójára.

A szobrászanyagban nagyméretü szobrot nem találtunk, aminek az az oka, hogy ezen a területen a főváros köztereket létesitett szoborművek körül fejtette ki mecénási tevékenységét. A kisméretü szobrok azonban igy is megtöltenek egy termet és dekorálnak valamennyi kiállitó helyiséget. A szobrászanyag is mintegy kiegészitője az eddig ismert muzeumi anyagnak és ha nem is mindig teljes értékkel, de a XX. század magyar szobrászmüvészetét, helyesebben kisplasztikáját szépen és jellemzően reprezentálja.

A mai sajtóbemutatón a főváros müvészeti ügyeinek irányitója, a kitünő *Némethy* tanácsnok is megjelent, mellette külön elismerés illeti meg az uj muzeum igazgatóját, *Csánky* Dénest, aki fáradhatatlan szeretettel és kivételes hozzáértéssel dolgozott a muzeum létesitésén, munkatársaival elvégezte a nagy anyag rostálását, hogy végül ilyen nagyszerü és kitünően szemléltető rendezésben bocsáthassa közszemlére a főváros müértékeit. *(m. v.)*

— **A Liszt Ferenc Társaság első müvészdélutánja.** A *Liszt Ferenc Társaság* első müvészdélutánja *október 22-én, vasárnap* 6 órakor lesz a főiskola kamaratermében. A müsoron szerepel *Fischer* Annie, a Lisztversenyek első dijának nyertese. Ezt megelőzően Giovanni *Minotti* tart németnyelvü előadást Lisztről és a H-moll szonáta rejtélyének megfejtéséről. *November 15-én* este félkilenckor rendezi a Társaság nagy *zenekari hangversenyét.* Vezényel Gilbert *Gravina* gróf, Liszt dédunokája. Közreműködik *Pembauer* József zongoraművész, a Budapesti Hangverseny Zenekar és a Bazilika Kórus. Jegyek 1—5 pengős árban *Rózsavölgyinél* és *Konzertnél* válthatók. A Társaság tagjai kedvezményes jegyeiket 1—2.50-ig a *Liszt Ferenc Társaság irodájában vehetik át.*

— **„Előre megfontolt szándékkal...“** huszonötödször. Csütörtökön este 25-ödször játszották a *Bethlen-téri Szinházban* a szezon egyik legnagyobb sikerü drámáját, *Szirmai* Rezső: *„Előre megfontolt szándékkal...“* cimü törvényszéki történetét. A jubileumi esten, éppen ugy, mint az eddigi előadásokon, táblás ház tapsolt lelkesen a kitünő együttesnek. A darab tovább folytatja sikeres utját az *50-ik előadás felé.*

— **Anday Piroska osztrák kitüntetése.** *Bécsből* jelentik: *Miklas* szövetségi elnök *Anday* Piroska operaénekesnőnek, a bécsi állami operaház ünnepelt magyar származásu sztárjának az osztrák kultura érdekében kifejtett eredményes munkásságának elismeréséül az Arany Érdemjelet adományozta. *A magas kitüntetést Schuschnigg kultuszminiszter személyesen adta át az illusztris müvésznőnek,* akit kitüntetése alkalmából meleg ünneplésben részesitett a bécsi zenevilág.

— **Milstein hegedüestje.** A hegedümüvészek nagy világversenyében egész mezönyét hagyja maga mögött a kiváló muzsikusoknak Nathaniel *Milstein,* akinél tökéletesebben manapság alig kezeli földi halandó a hangszerét. Káprázatos dologbeli készsége a hegedüirodalom mértani haladványának megfejtése teszi lehetővé számára, akadályt nem ismer, képességeiben szinte felülmulja önmagát. Mindez azonban még nem volna példa nélküli álló teljesitmény. Szobahegedüsöket ismerünk éppen eleget. A fiatal lengyel virtuóz mégis toronymagasan emelkedik ki közülük, mert mély érzéssel, szivvel és lélekkel muzsikál. Szombat esti müsorának két nagyszerü eseménye volt, amelyek felejthetetlenek maradnak. A Bach d-moll partita volt az egyik, a Mendelssohn hegedüverseny a másik. Egyiket sem hallottuk eddig tökéletesen. A lelkes ami ezután következett ráadás volt csupán, örömére a hálás közönségnek, amely tombolva ünnepelte a hegedü fiatal világbajnokát. *(d. f.)*

Esemény: Bün és bünhödés

A *Magyar Szinház* páratlan előadásáról az egész város beszél. Egyhangu véleménye sajtónak és közönségnek, hogy a *Bün és bünhödés* előadásához fogható szinházi produkció régóta nem volt látható. Felejthetetlen élménnyel gazdagodik az előadás minden látogatója.

Az *„Egy csók és más semmi“*-nek szerdán lesz a 125-ik előadása. Ma délután, hétfőn, szerdán és pénteken kerül utoljára szinre. (Jegypénztári telefon: 33—8—33.)

Mozgófényképszinházak müsora

ROYAL FILMSZINHÁZAK

ROYAL APOLLO. (Erzsébet-körut 45. Telefon: 421—46 és 419—02.) **S. O. S. Jéghegy!** (Leni Riefenstahl, Gustav Diessl, Ernst Udet, Sapp Rist. — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

FORUM FILMSZINHÁZ. (Kossuth Lajos u. 18. Telefon: 887—07 és 895—43.) **Szivek melódiája.** (Eggerth Mária, Luise Ullrich, Hans Jaray). **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

DÉCSI FILMSZINHÁZ. (Teréz-körut 28. Tel.: 259—52 és 213—43.) **Asszony a kinpadon** (Nancy Caroll és Carry Grant. — **Magyar Világ-Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8, 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

CASINO FILMSZINHÁZ. (Eskü-tér 6. szám Telefon: 851—(2.) Prolongálva. **Dalol a mámor.** Jan Kiepura, Jenny Jugo, Paul Kemp, Paul Hörbiger. — **Hiradók.** — Az előadások kezdete hétköznap: 4, 6, 8 és 10 órakor. Vasár- és ünnepnap: 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak!

PALACE. (Erzsébet-körut 8. Telefon: 365—23.) **Jessica, a gettho leánya.** (Irene Dunne és Ricardo Cortez). — **A vihar.** Szavalja: Fehér Artur. — **Hiradók.** — Előadások hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadáson mindennap félhelyárak.

CITY FILMSZINHÁZ. (V., Vilmos császár ut 36—38. Telefon: 11—1—40.) **Egy orvos vallomása.** (Dorothy Jordan, Alex. Kirkland. — **Kalózhajó.** Rajzburleszk. — **Kinai pagodák.** Varázsszőnyeg. — **Hiradó.** — Az előadások kezdete hétköznap: 4, 6, 8 és 10 órakor. Vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás mindennap félhelyárakkal. — Hétfőn este 10 órakor: **Spanyol kölyök** diszbemutatója félhelyárakkal.

CORSO. (Váci-utca 9. szám. Telefon: 87—4—02.) **Egy orvos vallomása.** (Dorothy Jordan). — **Pekingi pagodák.** Riport. — **A kalózhajó.** Trükkfilm. — **Fox- és Magyar Hiradó.** — Előadások kezdete mindennap háromnegyed 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8 és háromnegyed 10 órakor. A hétköznapi első előadás felhelyárn. — Hétfőn háromnegyed 10 órakor: **A spanyol kölyök.** (Eddie Cantor).

CORVIN FILMSZINHÁZ. (József-körut és Üllői-ut sarok. Telefon: 389—88 és 395—84.) **A titokzatos Gran.** (Hans Albers, Albert Bassermann és Olga Csehova. — **Kisérő müsor.** — Előadások kezdete hétköznap fél 6, fél 8, fél 10, vasár- és ünnepnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

ELDORADO. (Népszinház-utca 33. Tel.: 331—71.) **A bor.** (Rózsahegyi, Jávor, Z. Molnár). — **Kém a fegyházban.** (Tom Mix). **Hiradó.** Előadások hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasárnap háromnegyed 2-től folytatólagosan.

EGYETEMISTÁK MOZIJA. (Horánszky-utca 20.) **A veszedelmes leány.** (Jenny Jugo és Herman Thimig). — **Páris dalol.** (Fritz Schultz). — **Magyar Világhiradó.** — Előadások kezdete fél 3, 5 és fél 8 órakor. Helyárak 20—80 fillérig.

FÉSZEK MOZGÓ. (József-körut 78. Telefon: 469—18.) **Kokain.** (Fairbanks jr.) — **A direktor ur barátnője.** (Dolly Haas). — **Tarka világ.** Kulturfilm. — **Magyar Világhiradó.** — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasárnap háromnegyed 2-től folytatólagosan. Az első előadás mindennap 30 fillértől 1.— pengőig.

GLORIA FILMSZINHÁZ. (VII., Thököly ut 56. Telefon: 448—00.) **Kairoi kaland.** (Willy Fritsch, Renate Müller). — **A direktor ur barátnője.** (Dolly Haas és Ottó Wallburg. — **Hangos Magyar Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap fél 5, 7 és fél 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.

HOMÉROS KERTMOZGÓ. (Hermina ut 7. Telefon 961—00.) **Kokain.** (Douglas Fairbanks jr.) — **Erdők szerelmese.** (George O'Brien). — **Amakchak.** Expediciós film. — **Magyar Hiradó.** — Előadások kezdete hétköznap fél 5, 7 és fél 10 órakor, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor.

KAMARA MOZGOSZINHÁZ. (Dohány és Nyár-utca sarok. Tel.: 440—27.) **Hawai rózsája.** (Eggerth Márta, Petrovics, Verebes). **Hiradó.** Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Az első előadás félhelyárakkal.

KORONA MOZGÓ. (I., Attila körut 15—21. Telefon: 533—18.) **Asszony a hálóban.** — **Boldogság utja.** (Paul Hörbiger). — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4. fél 7 és 9. vasár- és ünnepnap 2 órától folytatólag. Az első előadás mindennap leszállitott helyárakkal 20—80 fillérig. — Hétfőn: **Dzsingiszkán királya.** — **Embervásár.**

OMNIA FILMSZINHÁZ. (VIII., Kölcsey-utca 2. Telefon: 301—25.) **Egy orvos vallomása.** (Dorothy Jordan, Alexander Kirkland). — **Holland—India.** — **Kalózhajó.** — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, 6, 8 és 10 órakor. Vasár- és ünnepnap 2, 4, 6, 8 és 10 órakor Az első előadás mindennap mérsékelt helyárn.

PATRIA MOZGÓ. (Népszinház-utca 13. Telefon: 456—73.) **Kairoi kaland.** (Renate Müller, Leopoldine Konstantin). — **A direktor ur barátnője.** (Dolly Haas. — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap 4, háromnegyed 7 és háromnegyed 10 órakor, vasár- és ünnepnap háromnegyed 2-től folytatólagosan. Az első előadás mindennap 30 fillértől 1.— pengőig.

RADIUS METRO FILMPALOTA

Nagy mező utca 22—24. Telefon: 220—98 és 292—50.) **Fra Diavolo.** Stan és Pan remekmüve, a cimszerepben: Denins King. — **A zenélő mesekönyv.** Trükkfilm. — **Jelenetek az osztrák-magyar válogatott mérkőzésről** Riportfilm. — **Fox Hiradó és Magyar Világhiradó.** Előadások hétköznap 2—6-ig folytatólagosan, azután 6, 8, 10, vasárnap 2, 4, 6, 8, 10 órakor. — Vasárnap délelőtt 11 órakor **gyermekmatiné.**

SIMPLON MOZGÓ. (Horthy Miklós-ut 39. Telefon: 69—1—89.) Hétfőtől: **Majd én megmutatom.** — **Alattunk a pokol.** Előadások kezdete 4, 7 és 10 órakor.

UFA FILMSZINHÁZ. (Teréz-körut 60. Telefon: 197—67, 197—68.) Prolongálva. **Valcerháboru.** (Renate Müller, Willy Fritsch, Bársony R.) — **Velencei szerenád.** Trükkfilm. — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap (szombat kivételével) fél 6, fél 8 és fél 10, szombat vasár és ünnepnap 4, 6, 8 és 10 órakor.

URÁNIA FILMSZINHÁZ. (Rákóczi-ut 21. Tel.: 460—45, 460—46.) Prolongálva. **Valcerháboru.** (Renate Müller, Willy Fritsch, Bársony R.) — **Velencei szerenád.** Trükkfilm — **Hiradók.** — Előadások kezdete hétköznap (szombat kivételével) fél 6 fél 8 és fél 10, szombat, vasár- és ünnepnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

BELVÁROSI SZINHÁZ

Pénteken először!

KOZMETIKA

Békeffi István vigjátéka

Főszereplők:

Titkos Ilona, Páger Antal, Turay Ida, László Miklós, Lázár Tihamér, Nagy György, Borsy Lajos, Lacomerszky Margit, Soltész Anny, Vidor Feri, Baróthy József, Kemény Oly.

Kőrösmezey Katalin

M. 931. I. 25.

* **Két magyar festőnő külföldi sikerei.** Az egyik: *Kőrösmezey* Katalin, akiről a Párisban megjelenő *Les Artistes d'aujourd'hui* művészeti folyóirat hoz ismertetést a *Namur*-városi jelenkori művészeti kiállítás leírása keretében L. van *Duyver* tollából.

— Kőrösmezey Katalin műveiben — írja a neves műbíráló — egy igazi nagy tehetség ismertetőjelei tűnnek fel. Főtulajdonságai: jól egyensulyozott szerkesztőerő a színek lájos ellentétei, az árnyékolás ereje és szélessége. Művein az elsődleges elevenerők érződnek, éles lélektani érzékenység, finom meglátás, amely lelkiségünk legfinomabb rezzenéseit is elfogja. Az Antverpeni Szépművészeti Akadémia növendéke volt, 1926-ban első dijat vitt el a festészeti kiállításon és első volt a női aktfestésben, utána az *Institut Supérieur*-ban jelentkezett, ahol tehetsége méltánylásául nyomban külön műtermet adtak neki. Itt dolgozik most, mint *Onsomer* növendéke. Kőrösmezey Katalin stilusa és tehnikája teljességgel egyéniek és ezeknek hatalmas kifejezőerői minden kétséget kizárón a legragyogóbb jövőt igérik neki.

Igy szól az ismertetés, amely mellett Kő-

Uj művésztelep Sárospatakon

Ma nyilik meg a növendékek kiállitása — Séta a pataki várban

Körösmezey Kató rajzaival

Sárospatakon, ebben a régi szép magyar városban, uj müvésztelep létesült nemrégiben, melynek tagjai most kiállitást rendeztek munkáikból. A müvésztelep létesitéséhez az egész város intelligenciája hozzájárult, élén *Windischgraetz* Lajosné hercegnével. A kollégium áldozatkészsége is segiti a müvészek munkáját Sárospatakon, akiket *Gruska* Lajos pápai pre-

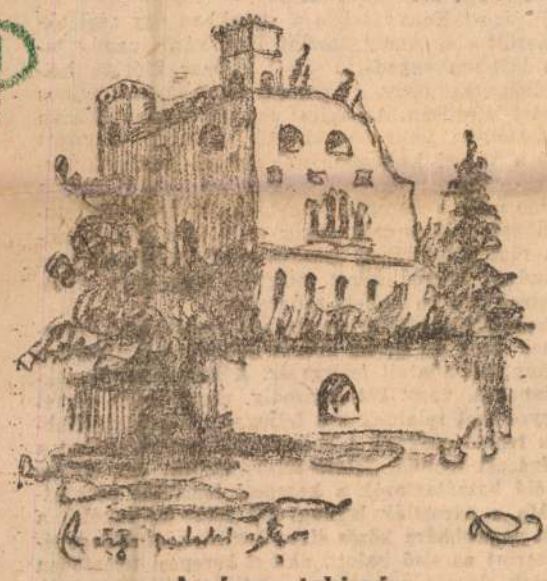

A sárospataki vár

látus valósággal elhalmoz jóságával és szivélyességével, nemkülönben *Filipp* Kurt ezredes is. *Bosznay* István vezeti a müvésztelepet, a kitünő tájképfestő, akinek nagyszerü pedagógiai készsége épp oly elismert, mint müvészi kvalitásai. A telep növendékei között dolgozik Bosznay egy-két régebbi tanitványa, hozzájuk csatlakozott *Halmi József* sárospataki festő, müvész is és a kis müvész kolónia rajtuk kivül még a következőket számitja tagjai közé: *Henczné Deák* Adrienne, *Nagy* Béláné, *Körösmezey* Kató, *Gál* János, *Lühnsdorf* Károly, *Tihor* Gábor, *Mihály* Gyula, *Barticzek* László, *Mendlik* Lajos, *Erős* László, *Csonka* József és *Baky* Endre. Rendkivüli ambicióval és kedvvel dolgoztak a növendékek a festői milieuben, melyet Sárospatak, a város, a vár és kedves környéke nyujt s mostani kiállitásuk komoly és értékes beszámoló, komoly és értékes munkájukról.

Egyik vigyázótorony ablaka

Pompás ötlet volt müvészeket telepiteni Sárospatakra, mindenfelé a legromekebb, legfestőibb témákat találhatják a festők. A régi pataki vár a legérdekesebb müemlékek egyike, a katolikus templom gyönyörü s a régi várfalak is sokhelyen láthatók még a városban, egy-egy régi, gótikus oszlopfej minduntalan feltünik: néma maradványa sok elpusztult müvészi szépségnek.

Könyvtárajtó

A tokaj-hegyaljai vidék legszebb müemlékе a sárospataki vár. Sárospatak legkiemelkedőbb pontján, trachit sziklákon épült, ma is imponálóan szép, hatalmas arányaival. Parkjában százados fák zugnak, ezek a fák sokat láttak a multban... A vár boltives kapuján belépve jobbra Windischgraetz hercegékhez lehet bejutni, szemben már látható a vár régi renaissance lépcsője. Béla király névtelen jegyzője a honfoglalásig viszi vissza a vár eredetét, szerinte I. Endre épittette. Más adatok szerint II. Endre volt a vár alapitója, itt keresztelték Szent Erzsébetet, a keresztelő medencéje még ma is látható. Hatalmas hat méteres falakból emelték a várat, valóságos folyosók az ablakmélyedések. Müvészi szépségü ablakok, kőajtók diszitik a termeket, a tetőn négy ugynevezett „vigyázótorony" épült, melynek egyikét rommá lőtték valamikor. Mint egy nagy seb, ugy éktelenkedik most a lelőtt torony helye a tetőn. Tündéri kilátás nyilik ezekből a vigyázó-tornyokból, a város festői kör-

A Perényi kapu

nyéke teljes szépségében bontakozik ki a szemlélő előtt. A vár fénykorát élte II. Rákóczi Ferenc alatt, aki fényes udvart tartott itt. Mikor jószágait elkobozták, a Bretzenheim hercegi család tulajdonába került a vár, tőlük aztán Windischgraetz Lajos herceg lovassági tábornok vette meg, akitől fia örökölte. Windischgraetz Lajos herceg, a mostani várur és felesége Széchenyi Mária grófnő nagyon szeretnek Sárospatakon tartózkodni, szeretettel gondozzák a régi várat, a gyönyörü parkot, ahol természetesen a müvészek zavartalanul dolgozhatnak mindig.

Gyönyörü épületek vannak a városban is, a már említetteken kivül. A kollégium és a könyvtár, a Perényi-kapu, egész sora az érdekesnél-érdekesebb stilusban épitett duplatetős házaknak — csupa festői téma. Mikor Sárospatak Perényi Péter kezébe

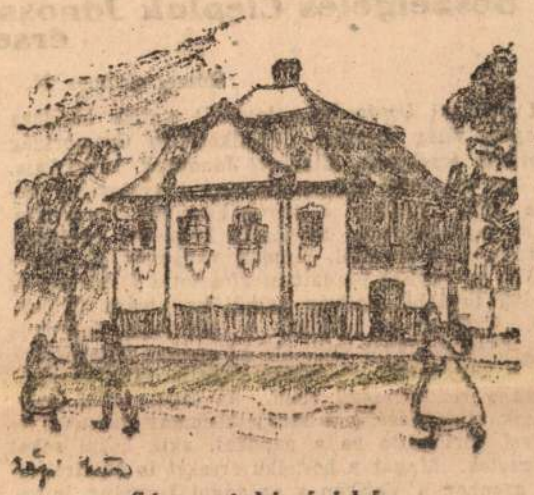

Sárospataki régi ház

került, az uj birtokos sok régi gót stilben épült házat lebontatott városvédelmi szempontból. Ebből az időből származik a Perényi-kapu, valamint több más komor patinaju épület. A kollégium és különösen a sárospataki könyvtár, mely tele van a legértékesebb ritkaságokkal és unikumokkal: külön nevezetességek. Századok kultúrája él ebben a városban, ahol most hivatott müvészek örökitik meg képeiken azt a sok szépséget, ámit még sikerült megmenteni a multból a jelen számára. Az a müvészi kedv, amivel dolgoztak, mostani kiállitásukon be fogja bizonyitani, hogy érdemesek voltak és érdemesek lesznek mindig a sárospatakiak szeretetére.

Magyar földmivesiskola Kanadában

Magyar vállalkozók ezer holdas mintagazdaságot létesitettek Ontarioban Nagyon megnehezedtek a munkaviszonyok az amerikai kontinensen is

Niagara-Falls, október 5.

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) Vancouvertől Montrealig hosszu az ut — nem sok hijján 5000 kilométer —, ezt az utat különböző, kis és nagy, 100—1000 kilométeres „dependenceeivel" együtt a Nyugaton és a Keleten is alaposan bejártam a néhány hónap alatt, mióta itt tartózkodom. Kanada, az ismeretlen idegen, aki csak azóta kezd bennünket közelebbről érdekelni, mióta a magyar kivándorló feléje kezdi venni utját, lassan-lassan kibontakozik sürü fátyolából és mindjobban valóságos igazi formájában áll elénk. Már tudjuk róla, hogy ha *végeláthatatlan mennyiségü sikságairól április végén leolvad a jég, az őszre kitünő buzája terem*, de azt is tudjuk, hogy a keleti tartományok almafáin és szőlőtőkéin nem dollárlevelek takarják a gyümölcsöt. Szeretném elmondani a hazai milliószámra menő elégedetlenkedőnek, hogy azok közül, akik ujabban hagyták el mai, szomoru Magyarországunk határait, *sokan szeretnének visszamenni, mert távolról sem találták meg a messze ismeretlen idegenben azt az Eldorádót, amire számitottak.* Sokszor hallottam odahaza tanártól, ügyvédtől, földmivestől, iparostól:

— *Elmennék én már akárhova is, csak ezt a nyomoruságos országot tudnám itthagyni egyszer.*

És akik eljöttek, most megtorpanva, tünödve és törötten állanak az uj élet kapujában, hiszen a boldoguláshoz olyan rettenetes nehéz és bizonytalan az ut. Tudom azonban, hiába mondom én és hiába mondják a százszámra hazamenő levelek, hogy itt sem fenékig tejfel —, mégis csak lesznek minden esztendőben ezrek és ezrek, akik nyakukba veszik a koldustarisznyát. Vándorolnak — idegen népek idegen nyelve és szokásai között — helyüket nem találva és talán a végén csüggedten össze is esnének, ha nem tartaná meg bennük a lelket az évezredes magyar faj ősi életereje.

— *Csak farmerre van szükségünk!* — ez a jelszó s a szabó vagy borbély, aki farmerként siklott át a bevándorlási biztos kezei között itt aztán régi mesterségét próbálta folytatni, most kiteszi magát annak, hogy *a törvény legujabbi szigoru alkalmazása következtében — egyszerüen deportálják.* Mert mindenre ez a szankció: a deportálás. A régi, sokat hangoztatott liberalizmus eltünt a Libertyszobros kontinens világából —ku-kux-klan és óvatosan gyanakvó sovén nacionalizmus, militarizmusra hajló berendezkedés áll őrt a dollárok hazáinak sorompójánál.

Uncle Sam multimilliomos fiai — miután a háboru sorsát aszerint döntötték el, amint azt költségvetésük megkövetelte, egyszerüen betakaróztak a kényelmes *Monroe*-köpönyegbe és vártak, ameddig lehetett. A Ruhr-kaland azonban tulterjedt Európa határain és következményeit erősen kezdik érezni az Egyesült Államokban és Kanadában egyaránt. Természetesen Kanadának megvannak a maga speciális és igen gyakran a szomszéd állammal merőben ellentétes érdekei, de ma még valahogyan tulságosan fiatal ahhoz, hogy politikájának meghatározásánál teljesen a saját lábán járjon. Saját érdeke eminenter követeli az *open door*, a nyilt kapu politikáját a bevándorlás kérdésében, de azért mégis nagy befolyással van rá Washington, amely a nyáron a minimálisra redukálta az U. S. bevándorlóit és — London, amely különösen a nyugat-kanadai tartományokban a közép-európai bevándorlás megnövekedésében az angol szupremácia gyengülésétől tart ezeken a területeken. Sok egyéb bel és külpolitikai szempont is figyelembe jön még, az eredmény azonban a bizonytalanság, kiforratlanság éppen azon a területen, amelyen égetően szükség volna határozott politikára.

Mindezekből csak azt a következtetést akarom levonni, hogy nagyon-nagyon jó volna, ha mindenki alaposan meggondolná magát, mielőtt a nagy úttal kapcsolatos óriási kiadásokba veri magát, mert esetleg kedvezhet neki a szerencse, de ez is csak hosszu és nagyon nehéz munka árán, megtörténhetik azonban, hogy ideérkezvén, rövid idő mulva ugy sóhajt fel, mint a multkori szabolcsi magyar:

— *Bár törött volna el a lábam, amikor a hajóhidra tettem.*

Ilyen nehéz viszonyok között csak őszinte és jóleső érzéssel látja az ember az olyan magyar akció sikerét, mint amilyen a *Bow Park*-farmon, nem messze a Niagara-vizeséstől indult meg. Néhány amerikai magyar vállalkozó: *Hámory* Gusztáv, *Bolla* Albert és *Naményi* Béla egyesült-államokbeli pénzember ezerholdas farmot vásárolt, amelyen mintagazdaságot rendez be és földmivesiskolát létesit Hankó Artur vezetésével, 50—100 uj, főleg magyar bevándorló számára. Az akció ma még a kezdet stádiumában van, de ha vezetői nem csüggednek, amellett, hogy az ő fáradtságuk is kifizetődik, nagyon szép és hasznos segitséget nyujtanak az uj magyar kivándorlónak, emellett feltétlenül megbecsülést szereznek a magyar névnek olyan országban, amely azt még nagyon kevéssé ismeri.

Hordósy Iván

Oroszországban ujra megkezdték az egyház üldözését

Beszélgetés Cieplak Jánossal, az elitélt szentpétervári érsekkel

Róma, október 28.

(A Nemzeti Ujság tudósitójától.) Annak idejében az egész világ sajtóját foglalkoztatta Oroszország katolikus érsekének, *Cieplak* Jánosnak kalváriája, akit a moszkvai szovjetkormány tudvalevőleg halálra itélt. Amikor a szovjetkormány uralomra jutott, legelsősorban az orosz katolikus egyházat fosztotta meg jogaitól, minden vagyonát elkommunizálta, az egyház papjait megfosztotta állásuktól és minden további segitség nélkül az utcára üldözte őket. Ezekben az időkben a pétervári katolikus érsek *Cieplak* János volt, aki az egyház főpapjainak élén a legerősebb ellenállást fejtette ki a szovjetkormány rendelkezései ellen. Az oroszországi katolikusok ellenállására a szovjetkormány százával és ezrével börtönözte be a papokat, akik közül sokat kivégeztek. Magát a hőslelkü érseket is halálraitélték, azonban a Vatikán s az angol kormány intervenciójára ezt a halálos itéletet tiz évi fegyházra változtatták át. Ebből a büntetésből azonban Cieplak érsek nem sokat töltött ki, mert a Vatikán Angliával karöltve csakhamar kivitte azt, hogy az egyházfejedelmet Oroszországból számüzzék. A számüzött egyházfejedelem nemrégiben jött Rómába, hogy életének megmentéséért legelsősorban a Szentatyának mondjon köszönetet.

A pápa a napokban fogadta kitüntető meleg kegyességgel a sokat szenvedett főpapot, aki most egyelőre Rómában marad, hogy kipihenje fáradalmait.

Cieplak érsek a Pincio alatt egy papi konviktusban lakik, ott kerestem fel őt, hogy az oroszországi katolikusok helyzetéről felvilágositásokat kérjek tőle. A kolostor bejáratánál egy öreg olasz pap fogadott. Amint lassan haladunk fel a lépcsőn, alaposan kikérdez mindenről, majd eltünik egy hatalmas vasajtó mögött. Hosszu várakozás után ismét kijön és ezt mondja:

— Sua Eminenza viene subito.

Ez után a bejelentés után még egy jó darabig várok, amikor megnyilik a szomszédos terem ajtaja s belép a kolostor sokat szenvedett vendége. Szemben ülünk egymással s az érsek Magyarország felől érdeklődik. Jó negyedóráig beszélek Magyarországról, azután arra kérem, hogy mondja el szenvedéseinek történetét.

— Erről semmit, ez nem is fontos — mondja, beszéljünk inkább az oroszországi katolikus egyház szenvedéseiről.

— *A bolseviki kormány emberei valóságos tüzzel-vassal üldözik a vallásszabadságot, de különösképpen szigoruan járnak el a katolikusokkal szemben.* Az üldözésekből azonban kijut minden vallás papjainak és hivőinek, ugy hogy a schizmatikus papok közül eddig több mint *hetven orosz püspököt és ezer papot gyilkoltak meg*, a börtönökben pedig rengetegen szenvednek még most is. Ez a vallásellenes nagy gyülölet egyrészt a bolsevikiek fanatikus ateizmusából fakad, másrészt pedig abból, hogy az egyházakban a nacionalizmusnak és a cárizmusnak erős bástyáit látják. Ezekhez hozzájárul azután az is, hogy az oroszországi katolikus egyház főpapjainak és hiveinek tulnyomó része lengyel, a lengyelgyülölet pedig már a cári uralom alatt átment az orosz nép vérébe és ezt a gyülöletet a bolsevikiek nagyszerüen használták ki a katolikus egyház ellen.

— Hány millió katolikus lehet Oroszországban?

— Mintegy három millió — mondotta az érsek —, kiknek, ha mindnyájukat nem is börtönzik be, a legnagyobb szenvedést kell kiállaniok. Az oroszországi katolikus templomokat jóformán minden városban a Lengyelországból bevándoroltak pénzéből épitették. Mindezeknek dacára *a szovjetkormány nemrégiben arra kényszeritette az egyházakat, hogy a templom telkét és a berendezés használatát ujra és ujra fizessék meg.* A paróchiák hiveit olyan szerződések megkötésére kényszeritették, amely a legsértőbben gunyol ki minden jóérzést. A papokat már azért is üldözik, ha a vallásos élet ápolásáról és a vallás szeretetéről prédikálnak hiveiknek. *A vallás szeretete már sulyos kihágás a szovjetkormány szemében s egy elejtett szó, egy feljelentés már börtönt s keserves üldöztetést jelent.* Nemrégiben kaptam értesitést, hogy ujabban ismét husz katolikus papot börtönöztek be, ezenkivül pedig többet, közöttük *Budkjevic* prelátust is, kivégezték.

— Kik most az egyházi ügyek intézői Oroszországban?

— A főemberek *Rikov, Zurupa* és *Kamenev*, ezeken kivül pedig a különböző osztályok számtalan komisszáriusa.

— Sok katolikus maradt még Oroszországban?

— A katolikusok közül ugyan sokan tértek vissza ismét Lengyelországba, de sokan maradtak vissza a szovjetkormány börtöneinek és akasztófáinak árnyékában is. Az ortodoxok közül is éppen az üldöztetések következtében sokan tértek át a katolikus vallásra, ezeket az áttérteket a bolsevikik még jobban gyülölik és üldözik, mert látják, hogy a katolicizmus egyre jobban terjed Oroszországban.

— Milyen az orosz egyház helyzete?

— Az üldöztetéseken kivül, amelyeket elmondottam, *az ortodox egyházban állandó az egyenetlenség és a pártviszály.* Most négy pártra szakadtak s ezek a pártok állandóan

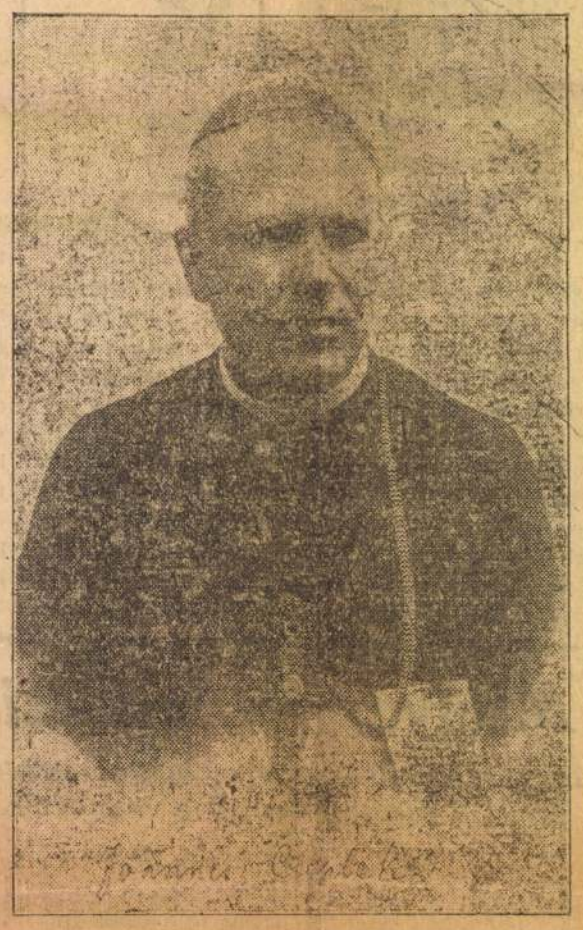

Cieplak érsek

támadják egymást. Az orosz egyház tulajdonképpeni feje Tichon érsek, akit a legnagyobb ragaszkodással és szeretettel vesz körül az orosz köznép, amelynek jóformán sejtelme sincs az egyházat gyöngitő belső háborukról.

A beszélgetés végén megkérdeztem *Cieplak* érseket, hogy mi a véleménye a szovjetkormány helyzetéről.

— Az én személyes véleményem az — mondotta, —, hogy *a szovjetkormány erősen áll.* A birodalom nagy tömegét a korlátoltan ostoba és mindenbe beletörődő orosz parasztok adják és az orosz parasztoknak ez a nemtörődömsége egyelőre a legbiztosabb vára a bolsevizmusnak.

A beszélgetés véget ért. Az érsek felállt, elgondolkodva simitotta végig homlokát, azután hirtelen kezét nyujtotta. Az ajtón ismét bejött az öreg olasz pap és uj látogatókat jelentett be — Oroszországból.

A behozatali tilalom megszünésével

békebeli minőségü külföldi áruinkat

leszállitott gyári áraink on

forgalomba hozzuk különleges kivitelü

férfi és női fehérneműinket,

vászon, sifon, angin és lepedővásznainkat. Flanell-ingek és pyjamák. Oxford- és selyemingek, pouplin és trakk-ingek.

Hálóingek és nadrágok.

Fehérnemü- és pyjamakészités bozott anyagból is. Vidéki rendelések 24 órán belül szállittatnak.

Száz éves a kerepesi temető

30 évig magánkézben volt — Bajza József az első nevezetes halott

A kerepesi temető egy darab történelem. Az ember megrendülve jár a sirok között, mennyi nagy név, egykor égretörő, teremtő zseni, ma mind a porba hullottak és egyformán csöndes, elnémult lakói az anyaföldnek. Van valami félelmetes a halál ily borzasztó aratásában: a mult század és a mostani évtizedek majd minden nagy fia itt nyugszik *Bajza* Józseftől kezdve, aki az elköltözöttek végtelen sorában az első nevezetes halott. Utána nehány évvel *Vörösmarty* Mihály következik.

A Fővárosi Könyvtárban a napokban egy régi okirat került elő, amely szerint Pest város nemes tanácsa 1824-ben engedélyt adott Steiner Flórián halpiaci lakosnak, hogy a kerepesi dülőkön vett telken sirkertet létesitsen. Az okirat szerint Steiner Flórián az engedélyért negyven rhénes forintot tartozott fizetni a városi kasszába, ami akkori fogalmak szerint tekintélyes pénz volt. Ettől az időtől fogva harmino évig a kerepesi temető a Steiner-család tulajdonában volt és csak akkor vette át a város, amikor a régi józsefvárosi temető, amely a józsefvárosi pályaudvar helyén állott, megtelt, ugy hogy a temetkezést oda be kellett szüntetni.

A temetőigazgatóság irodájában egész szobát megtöltenek azok az óriási fekete foliányok,, amelyben az elhunytak adatait feljegyzik. A hatalmas kötetekben lapozva, vagy két évtizedig, nagyobbára német feljegyzéseket találunk s a feljegyzések szerint többszázra tehető azoknak a halottaknak száma, akiket a józsefvárosi temető feloszlatása idején, az akkor még élő hozzátartozók a kerepesi temetőbe áthozattak. Ma e parcellák legnagyobb része uj lakóké, a régiek nagyobbára közös sirba kerültek. A feljegyzések szerint az első halott, akit a kerepesi temetőben helyezték először nyugalomra, *Albert* Gizella volt, akit pontosan 1814 december 3-án temettek, ő tehát a temető legrégibb lakója.

Az árkádos sirboltok egymásnak szembefutó oldalán, többszáz vörös márványtábla diszlik, mögöttük kis fülke, ezek *a csontkamarák*. Ide azoknak a hamvai kerülnek, akik negyven évi nyugvás után nem kerülnek a parcella uj felhasználása alkalmával közös sirba s hozzátartozóik csontfülkét bérelnek számukra. Csupa ismeretlen nevü rég elköltözött csontjait őrzik ezek a fülkék, életükről már csak a legközvetlenebb utódaik tudhatnak . . .

A sirok pedig egyre jobban megtelnek fehér krizantemumok havával.

Halottak napja közeleg . . .

Slachta Margit amerikai utazásának céljáról

Dr. Stefanics Istvánék uri hajlékában, a müvészien szép és meleg környezetben körülnéz Slachta Margit és halk hangon mondja:

— Az amerikai utam? A künn dolgozó testvéreket szeretném meglátogatni elsősorban. Kilencen élnek odakünn. Kaliforniában, Buffaloban, elszóródva a nagy idegenben. Dolgoznak lelkileg és a szó szoros értelmében nehéz fizikai munkát. Amit keresnek, azt a Testvér-szövetség házának felépitésére gyüjtik össze . . . Hiszen nincsen még hajlékunk. A méhkas, ahol megkezdődhetnék az intenziv és szakadatlan munka . . .

— A terveim? Ó, vannak csudálatosan szép eszméink. Azt hisszük, hogy látjuk az utat, amelyen keresztül elérhetünk egy jobb emberiséghez . . . A módokat keressük, amelyeknek segitségével a ma komplikált emberének a lelkületét meg lehet közeliteni. Mert ugyebár világos, hogy korunk társadalma különleges tipust termelt, tehát meg kell változnia vele szemben a módszernek is, ha valóban meg akarjuk találni hozzájuk a kapcsolatokat . . . A szociális, az embermentő, a lélekmentő munkánál természetesen „a megelőzés" a legcélravezetőbb és ez volna az ideális rendszer . . .

— Hiszek az eredményben. Hiszen a lelkek mélyén mindenütt ott van a nemesnek és jónak magva, csak ki kell váltani belőlük. Az amerikai utammal kapcsolatban például fölmerült az a gondolat, hogy virág helyett ismerőseim bucsuzásul egy zsebkendőt fognak felajánlani utamra — a Testvérszövetség céljaira. *Ma már annyi zsebkendő gyült össze és olyan csodálatosan szépek, hogy Amerikában egy bazárban* fogom értékesiteni őket. Mindenki küldött. De nemcsak a tehetősek, hanem idéadta áldozatul egyszerü vászonkendőcskéjét még a diáklány és diákfiu is . . . Ezért megyünk mi előre fanatikus hittel. Ez ad erőt és kitartást. A felénk nyuló kezek megerősitik lelkünket. Érezzük, hogy szükség van a munkánkra . . .

— Elsején és harmadikán fölállitjuk gyüjtőperselyünket a templomajtók előtt. *De szóval nem fogunk kérni senkitől.* Mi a gyüjtésbe is bele akarjuk vinni a lelkiséget. Ez a mi gyüjtésünk ne legyen megrohanás. Hanem valóságos ut a felajánlásra. Aki odaadja az egy szál virág ellenértékét, egy imát kap cserébe. Azzal mi együtt imádkozunk. Azokhoz fordulunk, akik hisznek, ahogyan mi hiszünk az ima erejében . . .

— Meddig maradok? Egy évig szándékozom odakünn dolgozni. De ha hivni fognak, ha szükség lesz munkámra, akkor itt leszek és helyt állok a választások idején. Majd meglátjuk . . .

. . . Finom, törékeny alakja megnő, amikor a jövőről beszél. A szemében fanatikus és tiszta hit. Ez viszi nehéz ujjára — a megvalósulás felé.

Szederkényi Anna.

Körösmezey Kató festő

* **Egy magyar festőművésznő sikere Belgiumban.** *Antwerpenből* jelentik: *Körösmezey* Kató festőművésznő munkáiból most rendeztek kiállitást a *Dirk Bouts* termeiben és kiállitóinak nagy sikere van és a lapok hosszabb kritikákban számoltak be a magyar festőművésznő képeiről, dicsérik különleges tehnikáját, a vonalak és forma egyszerüségét. Különösen azt emelik ki, hogy *Körösmezey* Kató egyéni utakon jár és érdekes, spirituális törekvései vannak.

M. 931. XI. 17.

M.931.XI.17.

Körösmezey Kató festő

N.U. 931. X. 23.

Magyar festőművésznő kiállítása Belgiumban

Louvainben, a *Dirk Bouts* teremben állítja ki legujabb alkotásait *Körösmezey* Kató, az ismertnevü, kitünő magyar festőművésznő, akinek müvészeti szempontból különösen értékes kiállítása általános érdeklődést kelt a belga egyetemi városban.

A fiatal müvésznő, aki az *ösztönös impresszionizmusból* indult ki, mai céljaiban már *a lélek megjelenitésére törekszik*. Minden problémát bámulatos merészséggel old meg *Körösmezey* Kató, akinek portréiban a körvonalak meghátrálnak a gondolat elől. Célja nem a részletekben való finomkodás, hanem *a spiritualizmus*, amelyért gyakran áldozza fel a tömeghatásokat. Legkifejezőbb képeinek egyike a *Madonna*, amelyben a vonalak és formák egyszerüségével a legnagyobb szellemi tisztaságot fejezi ki. „*Fekete fej*" cimü rajzában hatalmas, szinte férfias megjelenitő erőről tesz tanubizonyságot *Körösmezey* Kató, akinek festett portréi valóságos élő, fizikai lények, vagy nem minden drámai intenció nélkül vonalba rögzitett lelkiállapotok.

A magyar müvésznő a fekete és szürke, a

Kőrösmezey Kató

N.U. 933.X.15.

MAGYAR FESTŐMŰVÉSZNŐ A BELGA MŰVÉSZI ÉLETRŐL

Évekig tartó távollét után nemrégiben járt ujra *Budapesten Kőrösmezey* Kató, a nagytehetségü, kiváló magyar festőművésznő, aki már régebben *Belgiumban* telepedett le és aki legutóbb *Antwerpenben* rendezett gyüjteményes kiállításával komoly elismerést és dicsőséget szerzett a magyar művészetnek.

Budapesti tartózkodása során alkalmunk volt elbeszélgetni a finom arcu, elegáns urihasszonnyal:

— Bizony, már több mint hat esztendeje, hogy odakünt élek Belgiumban — mondotta mosolyogva *Kőrösmezey* Kató. — Pár évig külön műtermem is volt és örömmel mondhatom, máris néhány szép sikert könyveltem el. *Louvainban* két évvel ezelőtt rendeztem kiállitást. Mintegy *kilencven szénrajzot, olajfestményt és akvarellt, képmásokat, tájképeket, csendéletet* állitottam ki, nagyrészt már a belgiumi tartózkodásom ideje alatt készült anyagból. Mondhatom, büszke vagyok rá, hogy a munkám nem volt eredménytelen, mert *megnyertem a belga szépművészeti akadémia első díját* és az az elismerés ui

M.Kőrösmezey Kató
Utcarészlet, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 5 l.

M.Kőrösmezey Kató

Csendélet, olaj

O.M.Kir.Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 5 l.

M.Kőrösmezey K.
Arckép, cer.rajz

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 5 l.

M.Kőrösmezey Kató
Sziklás táj, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 8 l.

MDK

Kőrösmezey Kató

illusztrációk

Uj müv.telep Sárospatakon. Nemz.Ujs. 1924.nov.1. 9.l

MDK

Kőrösmezey Kató

Uj müv.telep Sárospatakon. Nemzeti Ujság, 1924, nov. 1. 9.l.

MDK

Kőrösmezei Kató

K.E.-né arcképe, of.

Fürdés után, "

N.Szal. 2. zsürimentes kiáll. 1916. máj.

15 l.

MDK

M.Kőrösmezey Kató

Sziklás táj, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

8. 1.

MDK

M.Kőrösmezey K.

Arckép, cer.

Képzőm.Főisk.ifjuségi kiáll. Ernst Muz.1924.

5. 1.

MDK

Kőrösmezey Kató

Vázlat, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 15. 1.

M.Kőrösmezey Kató

MDK

Csendélet, of.

Képzőm.Főisk.Ifjusági Kiáll. Ernst Mus. 1924.
5. l.

M. Kőrösmezey Kató.

MDK

~~McKőrösmezeyxKatx~~

Utcarészlet, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

5. 1.

MDK

Kőrösmezey M.

Cigányleány, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 16 l.

Körösmezői régi
ruszin fatemplomok

Repr-

Magyar Epitőmüvészet
1942. 147. l.

Óbuda, hol az okleveles emlékek két királyi
ra, melyet 1343-ban anyja lakóhelyéül jelöl
gának váltott meg. Mindkét várnak ma még
gy a téglagyárak által lehordott dombokon
t húzódnak meg alapfalai.
dik királyi székhellyel, Diósgyőrrel. Diós-
ivár állott, melyet a Bors nemzetség vett
nzedék egyik tagja István nádor, a XIII.
ől az időből származik a ma is álló alsó vár
i 1364-ben Miskolc városával együtt egy
omért adja cserébe Nagy Lajosnak. A király
küldi Diósgyőrbe a szükséges építkezések
hosszú ideig tarthattak, mert 1378-ban
ogy Ambrus mestert a város védőfalainak

klevelek tanúsága szerint sokszor és szívesen
utolsó évtizedében az év tekintélyes részét
es ünnepségek keretében 1381. november

Köröspataki rk.
templom falképei

Udvarhely vm.

Gereczefalkepek

534. h.

Ufficio regionale dei monumenti II 190.

Neue Galerie Linz

osztrák kulturális fórum

Dialog
Dialógus

Brus
Gironcoli
Zechyr
Klimó
Körösényi
Szirtes

Osztrák és magyar kortárs képzőművészek kiállítása

Zeitgenössische Kunst aus Österreich und Ungarn

KÖRÖSÉNYI TAMÁS

Die Budapest Galerie und das Österreichische Kulturforum Budapest laden Sie herzlich ein zur Eröffnung der Ausstellung

DIALOG

Károly Klimó, Tamás Körösényi, János Szirtes, Günter Brus, Bruno Gironcoli, Othmar Zechyr

Freitag, 7. September 2001. 18 Uhr

Budapest Galerie
(V., Szabad sajtó út 5.).

Begrüßende Worte:
Dr. Barbara Lee-Störck, Direktorin des Österreichischen Kulturforums Budapest

Einleitung:
Prof. Dr. Peter Baum, Direktor der Neuen Galerie Linz, Wolfgang Gurlitt Museum

Die Ausstellung ist bis 7. Oktober 2001 geöffnet.
Öffnungszeiten: Di-So 10-18 Uhr

A Budapest Galéria és a Budapesti Osztrák Kulturális Fórum meghívja Önt a

DIALÓGUS

című kiállítás megnyitójára

Klimó Károly, Körösényi Tamás, Szirtes János, Günter Brus, Bruno Gironcoli, Othmar Zechyr

2001. szeptember 7-én, pénteken 18 órára

a Budapest Kiállítóterembe
(V., Szabad sajtó út 5.).

A kiállítást bevezeti:
Dr. Barbara Lee-Störck, az Osztrák Kulturális Fórum igazgatója

A kiállítást megnyitja:
Prof. Peter Baum, a linzi Neue Galerie Wolfgang Gurlitt Múzeum igazgatója

Megtekinthető 2001. október 7-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Kőrössy Albert

Rátk. 308. c.

Kőrössy Albert:
Munkácsy-utcai magánpalota kapuzata.

BUDAPEST
11 XI 19 7.
62

Kőrössy A. Kálmán

32. IX. *Szvetenay-utcai* elemi fiu és leányiskola. Az épület három emeletben és manzardban tartalmaz: 24 osztálytermet, 9 egyéb termet, 6 szertárat, 2 tornatermet öltözővel és szertárral, 2 tantestületet (igazgatói iroda, tanácskozó, szertár), ezenfelül 1 igazgatói és 2 szolgalakást. Az összes épitési és berendezési költség 620.000 korona, amiből egy osztályteremre 25.800 korona, 1 m^3 beépitett térfogatra 20 korona esik. Tervező épitész: *Kőrössy A.* Kálmán.

Kabdebo Gyula: A fővárosi új iskolaépületei Gyüllő I. Főv. almanach 1913-15. 135. l.

Királyhalmi Körösy Albert

építész

1907. VII. Városligeti

fasor 47.

Rosenbaum Izidor Légszesz-, vizvezeték- és csatornázási vállalata. **Budapest, VII., Amazon-utca 16.** Alapitva: 1885. Tessék a cimre ügyelni! Telefon: 26-69. Költségvetési tervezetek ingyen és bérmentve.

SZARKA JÁNOS MŰBUTOR-ASZTALOS BUDAPEST, II., MARGIT-KÖRUT 7. TELEFON 113—28. TELEFON 113—28. Készit és állandóan nagy raktárt tart ebédlő-, hálószoba- és iroda-berendezésben. :: EBÉDLŐ-ASZTALOKBAN SPECIALISTA. :: Ajánlja 4—6 táblás önmüködő asztalait. Szolid pontos kiszolgálás!

50 méteren felüli fuvarozási távolságnál 10 fill., VI. a kőhányásnál 50 méteren felüli fuvarozási távolságnál 1·40 kor.-val drágább m³-ként, VII. I. oszt. kőtörmelék hajóba rakva 50 méteren belül 8·40 kor., VIII. I. oszt. kincstári kőtörmelék hajóba rakva 50 méteren belül 5·60 k., IX. I. oszt. kő és II. oszt. kőhányási törmelék hajóba rakva 50 méteren belül 6·40 kor., X. 50 méteren felüli távolságnál vagy más járműbe való berakása 1·40 kor., XI. kőburkolat 2·20 kor., XII. 50 cm. kőburkolat elhelyezése 1·50 kor., Hofbauer és Lehner I. 50 méteren belüli távolságnál 80 fill. egységáron 4708 kor. 48 fill., II. 5 kor. egységáron 82.030 kor. 70 fill., III. 8·10 kor. egységáron 78,683 kor. 40 fill., IV. 7 kor. egységáron 650.860 kor., összesen 816.282 kor. 18 fill., külön munkánál illetve az 50 méteren felüli fuvarozási távolságnál V. 10 fill., VI. nem tesz ajánlatot, VII. 7·50 kor., VIII. 5·50 kor., IX. 6·80 kor., X. 1 kor., XI. 1·60 kor., XII. 1·20 kor., Magyar épitő r. t. I. 60 fill. egységáron 3531 kor. 36 fill., II. 4·40 kor. egységáron 72.186 kor. 40 fill., III. 7·40 kor. egységáron 71.883 kor. 60 fill., IV. 6·20 egységáron 576.476 kor., összesen 724.077 kor. 36 fill., V. 25 fill., VI. 1·20 kor., VII. 6·20 kor., VIII. 4·20 kor., IX. 5·20 kor., X. 1·20 kor, XI. 1·50 kor., XII. 1 kor., Roheim Károly és fiai I. 80 fill. egységáron 4708 kor, II. 6·08 kor. egységáron 99.748 kor. 48 fill., III. 9·48 kor. egységáron 92.088 kor. 72 fill., IV. 7·68 kor. egységáron 714.086 kor. 40 fill., összesen 910.631 kor. 60 fillérrel, V. 12 fill., VI. 1 kor., VII. 8·48 kor., VIII. 6·08 kor., IX. 6·68 kor., X. 1 kor, XI. 1 kor., XII. 80 fill.

Az ajánlatok döntés alatt állanak.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

A Mezőgazdasági Muzeum környékének rendezése. A főváros tanácsa a m. kir. mezőgazdasági muzeum környékének rendezésével kapcsolatban azt a határozatot hozta, hogy az utépitési, járdaaszfaltozási, parkozási, vizvezetéki, csatornázási és légszeszlámpa-elhelyezési munkálatokat a minister által elfogadott tervek alapján és a főváros mérnöki hivatala részéről készitett költségvetés szerint végrehajtatja. Ezeket a munkálatokat a főváros a saját műszaki közegeivel akarja elkészittetni 25533 kor. költség keretén belül. A földmivelésügyi minister a tanácsnak ehez a határozatához hozzájárult.

Főgimnazium epités a tisztviselőtelepen. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter árlejtést tüzött ki a tisztviselőtelepi X. ker. Hungária-körúton emelendő állami főgimnázium épitésénél teljesitendő épitőipari munkákra. Az ajánlatokat a miniszterium segédhivatali főigazgatójához junius 18-án déli 1 óráig kell beadni. Az épület Kőrössy Albert müépitész tervei szerint épül.

Fütési és szellőztetési berendezés. A máv. igazgatósága árlejtést hirdet a nyugoti pályaudvaron létesitendő posta- és távirdaépület gőzfütési berendezésére és az épület pincehelyiségeinek szellőztetető berendezésére. Az ajánlatokat a máv. gépészeti főosztályánál junius 18-án déli 12 óráig kell beadni.

Toronyórák jókarbantartása. A székesfőváros gondozásában levő toronyórák jókarbantartására és javitására a Villamosóra és mechanikai gyár kapott megbizást 4930 koronáért.

Az Istvántelki munkáshazak épitésére Körösi Lajos ujpesti épitész és az Ujpesti iparosok szövetkezete 868.522 koronáért kapott megbizást a máv. igazgatóságától.

Utkaparoház epitése. A székesfőváros tanácsa a VII. ker. Stefánia ut, Gizella-ut és Egressy-ut által határolt fővárosi telken 9000 kor. költséggel szerszámkamrával kapcsolatos utkaparóházat épittet. A munkálatok a jövő évben a Szabó József-utcai kötér áthelyezése alkalmával kerülnek kivitelre.

Lakatos munka. A budapesti fővámházat körülvevő vaskorlát javitását Kondor Rezső késziti 933 k. 50 fillérért.

A krisztinavárosi nyári szinház nézőterén javitások váltak szükségessé, a tanács felhivta a mérnöki hivatalt részletes költségvetés kidolgozására. A mérnöki hivatal elkészitette a költségvetést, mely szerint a szinház nézőterén végrehajtandó tatarozások és átalakitások 21.800 koronát igényelnek. A tanács a munkákat sürgősen foganatositttatja.

A vidéken.

Köanyag szállitás Szatmárnémeti város részére. Szatmárnémeti sz. kir. város tanácsa lapunk mai számában árlejtést hirdetett a város területén végrehajtandó belkövezési munkálatokhoz szükséges 526 m³ nagyszőllősi feketehegyi vagy ehhez hasonló minőségü fejtett terméskő és 2600 db. trachyt, gránit, vagy bazalt fejkő szállitására 9·50 k, illetve 40 fill., egységáron, összesen 6037 k. előirányzattal. Pályázati határidő junius 3-ik napjának d. e. 10 órája.

Főszolgabirói hivatal és lakás épitése Gyönkön. Tolnavármegyei Gyönk község előljárósága lapunk mai számában árlejtést irt ki főszolgabirói hivatal és lakás épitésére. Az előbbire 33,216 kor. 46 fill., az utóbbira 33,276 kor. 22 fillér van előirányozva. Pályázati határidő junius 12-ik napjának d. u. 2 órája.

A marosvásárhelyi állami fa- és fémipari közmühely épitésénél az asztalos, lakatos, mázoló, üveges és vasmunkát Mestitz Mihály és fiai helybeli cég 18,448 kor. 77 fillérért, az összes többi épitő munkát pedig Barabás Domokos m.-vásárhelyi épitőiparos 66,085 kor. 73 fillérért kapta meg.

Hidepitás Árvamegyében. A budapest—besztercebánya—krakói áll. közuton levő 204 sz. chizsnei hid jobbparti hidfőjének ujjáépitését Duschnitz Frigyes alsókubini vállalkozó eszközli 14,394 kor. 43 fillér árban.

Templom és rituális fürdő epitese Pakson. A paksi ort. izr. hitközség 100.000 korona költséggel templomot és 50.000 korona költséggel rituális fürdőt épittet. Az épületek Hirschinger István paksi épitész tervei szerint az ő vállalatában kerülnek kivitelre.

Jegyzői lakás épitese Patkan. Fejérmegyei Pátka község előljárósága jegyzői lakást épittet.

Iskola epités Resicabanyán. Krassó-Szörénymegyei Resicabánya községben létesitendő elemi fiu- és leányiskola épitésénél teljesitendő épitőipari munkáknak elvállalására az ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójához junius 11-én déli 12 óráig adandók be. Előirányzott költség 49.355 kor. 80 fillér. Az épület Medgyaszay István budapesti épitész tervei szerint és művezetése mellett épül.

A barcsi villamos világitás létesitésére két cég pályázott és pedig: Barcsi sertéshizlaló r. t. és Lang és Traubermann (Csurgó). A község előljárósága a Barcsi sertéshizlaló részvénytársasággal kötötte meg a szerződést 50 éves koncesszió alapján.

A munkácsi dohánygyár központi fütésének berendezését Pöhlmann és tsa budapesti cég kapta meg 95784 k. 58 f.-ért.

Jegyzői iroda épitése Csicsmányban. Trencsénmegyei Csicsmány község előljárósága 16.000 korona költségelőirányzat keretében jegyzői irodát és lakást épittet.

A segesvári fütőház és vizállomási berendezés kiegészitéséhez szükséges vizdaruk szállitására és csővezeték fektetésére Törs és Ormai kolozsvári cég 8996 koronáért kapott megbizást a máv. kolozsvári üzletvezetőségétől.

Áruraktár épités Kaposvár állomáson. A Kaposvár állomáson létesitendő áruraktár épitésére árlejtés van kitüzve. Az ajánlatokat a máv. zágrábi üzletvezetőségéhez junius 12-én déli 12 óráig kell beadni.

Mozdonyszin bővités Tövis állomáson. A máv. kolozsvári üzletvezetősége junius 4-én déli 12 órakor árlejtést tart a Tövis állomáson levő 6 állásu mozdonyszinnek további 6 mozdonyállással leendő kibővitéséhez szükséges vasszerkezeti munkára.

A kiskunfélegyházai elemi iötér faellenzőjének helyreállitására Lantos István helybeli épitőmester kapott megbizást 8270 kor. 58 fillérért.

Lakóház épités Tasnádon. Dr. Steer Coriolán ügyvéd emeletes lakóházat épittet Szilágymegyei Tasnádon. Épittető felhivja mindazokat, kik az épitkezést elvállalni hajlandók, hogy ajánlataikat hozzá junius 5-ig adják be Pályázni lehet az összmunkára, vagy külön-külön minden egyes munkanemre, anyag hozzáadásával, vagy anélkül. A tervek épittetőnél betekinthetők.

Az ujpesti izr. templom bővitésére a május 20-án tartott árlejtésen két ajánlat érkezett be és pedig Kaiser Hugó épitőmestertől Budapestről és Hinterreitter és Ehrenwald cégtől Ujpestről. Az ajánlatokat átszámitás végett kiadták Baumhorn Lipót tervező épitésznek.

Iskola épités Mesterszálláson. Jász-Nagykun-Szolnok-vármegyei Mesterszállás község előljárósága árlejtést hirdetett 19.510 kor. 56 fillérrel előirányzott iskola épitésére. Pályázati határidő junius 9. napjának d. e. 9 órája.

Munkásházak épitése Diósgyőrött. A diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár 100 drb. munkáslakóházat és hozzátartozó melléképületeket épittet ottani vasgyára területén 2 millió kor. összegben. Az épitkezést Popper Zsigmond budapesti ácsmester és Dávid János és fia budapesti épitőmesterek együttesen mint alkalmi társvállalkozók vállalták el. A munkákat a vállalkozók megkezdették és még ez év végén át fogják adni rendeltetésüknek.

Raktár epités Kisteremia állomáson. A máv. budapest jobbparti üzletvezetősége május 22-én szükebbkörü árlejtést tartott a Kisteremia állomáson létesitendő csepü, jute és olaj raktár épitésére. Ajánlatot tettek: Sturm Károly (Budapest) 2819 k. 60 fill., Wellauer Károly (Budapest) 2796 k 20 fillérrel. Döntés még nem történt.

Raktár épités Pálfalva állomáson. A Pálfalva állomáson létesitendő raktár épitésére a máv. budapest-jobbparti üzletvezetősége május 22-én szükebbkörü árlejtést tartott. Egyedül Neuschlosz Ödön és Marcell budapesti cég pályázott 7682 k. 08 fillérrel.

A békési villamosmü létesitésére kitüzött versenytárgyalás határidejét a feltételek érvényben maradása mellett junius 10-ik napjáig meghosszabbitotta a község előljárósága.

Hidépités Krassó-Szörény vármegyében. A kereskedelemügyi minister a lugos—orsovai áll. közuton levő 203. sz. plugovai Bella-Réka patakhidnak vasbetonból leendő ujjáépitését Somlyó József budapesti és Fekete Fülöp kassai mérnököknek adta ki, akik a munkát 63.830 kor. 84 fillérért vállalták el.

HERZ HENRIK épület és műbádogos **BUDAPEST, VII., Izabella-u. 10.** Készit: Mindennemü épület- és diszbádogos munkát. **Különlegesség: sajtolt és öntött dombormüvü horgany és vörösréz diszitmények.**

HEHLEIN ISTVÁN
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. Telefon 50—97.

MŰSZAKI VÁLLALAT: Vizmüvek, szivattyu telepek, központi fütés és szellőztetés, légszesz, csatornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m. fürdőtelepek berendezésére

Gáz és villanyvilágitás
teljes berendezését és jókarban tartását a legjutányosabban végzi, a legujabb gáz és acetylen lámpákat valamint gázharisnyákat és villamos izzólámpákat a legolcsóbb árban szállitja, költségvetéssel dijtalanul szolgál
„Fény" vállalat
Budapest, Erzsébet-körut 42. sz.

Utépitès Szabolcsvármegyében. A debrecen—nyiregyháza—csap—ungvári th. közut 105.786—109.171 km. szakaszának kiépitését a kereskedelemügyi minister Katcsmarik Ferenc tokaji kövezőmesternek itélte oda. Az épitési költségek 45.698 kor. 28 fillért tesznek ki.

A pozsonyi postapalota épitésére hozott hirünk kiegészitéseképen közöljük, hogy az ács munkát 16228 kor. 02 fillérért és az asztalos munkát 57070 kor. 96 fillérért Sprinzl Mór, a mázoló munkát 8621 k. 35 fillérért Mensch Lajos, a falkonier üvegezést 1747 kor. 20 fillérért Langenthal György pozsonyi cégek nyerték el. Erdélyi József pozsonyi épitőmester a föld, kőmüves és elhelyező munkára 346.524 k. 63 fillérért, a régi épületek lebontására 8000 koronáért, a lakatos munkára 29689 k. 68 f.-ért, a cserépfedő munkára 9836 k. 97 fillérért, a faburkolati munkára 6952 kor. 40 f.-ért kapott megbizást, a mit helyesbitésül közlünk

Villamos világitás Hajdumegye városaiban. Hajduböszörmény, Hajdunánás és Hajdudorogh városok részvénytársasági alapon szerződést kötnek a budapesti Ganz-gyárral villamos világitás berendezésére. Hajduböszörmény város tanácsa a mult héten már meg is kötötte a szerződést nevezett céggel.

Epitkezések Szatmárott. Szatmár város közgyülése a szentvéri faraktárban egy kezelési és iroda épület, felügyelői lakás, favágószin, sütőkemence, kut és kettős árnyékszék épitését határozta el 14,473 kor. 48 fill. költégelőirányzattal.

A békéscsabai kulturpalota épitésének ügye nemsokára megvalósul, amennyiben az épitési tervek készen vannak és azokat a békéscsabai Muzeum-egyesület választmánya a kivitelre elfogadta. A terveket jóváhagyás végett felterjesztették a vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz.

Iskola bővités Kaposvárott. Kaposvár város tanácsa a donnervárosi elemi iskolát kibővitteti. Az épitési költségek 40,000 koronát igényelnek, mely összeget a vallás- és közoktatásügyi minister tárcája terhére vállalta.

Kutak furása Beregfalucska és Kissarkad községekben A földmivelési minister Beregfalucska községnek 2000 kor. Kissarkad községnek pedig 1500 kor. segélyt engedélyezett egy-egy közkut költségeire.

Az Aradon épülő polgári iskola telekrendezési munkáját Andrási Gergely, az aszfaltozási munkát a Magyar aszfalt r. t., a csatornázást Pellegrini Dávid kapta meg és ezzel az összes épitő munkák már vállalatba vannak adva.

A devecseri vármegyei közkórház épitésére Jaulusz Gyula és Reiszer Ádám budapesti épitőmesterek kaptak megbizást Veszprémvármegye törvényhatóságától. Az épitést mult héten megkezdették a vállalkozók.

Kavics szállitás. A máv. győr—fehringi vonalán az 1909—1912. években szükséges 7500 köbm. kavics szállitását a Sümegi bazaltbánya r. t. nyerte el 5 korona köbméterenkénti egységáron.

Fővárosi hirek.

Epitőmesteri képesités. Az epitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság Szabó Sándor epitőmesternek (Hódmezővásárhely) a május 18 án letett szakvizsgálat alapján a képesitő bizonyitványt kiadta.

A közepitesi bizottság e hó 21-én Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A II. kerületben lévő Donáti-utca rendezésével a bizottság már egy izben foglalzott és a mérnöki hivatal által megállapitott tervet jóváhagyta. A terv a közmunkák tanácsa elé került, amely azonban a kocsiutat szüknek találta és ezért megtagadta a tervhez való hozzájárulást. A bizottság az ügyosztály javaslata értelmében az eredeti terv fentartása mellett döntött, mert a nevezett utcában leginkább csak gyalogközlekedés van. Az I. kerületben levő Sashegy és Németvölgy nyaraló övezetének szabályozására a bizottság legutóbb három tagból álló vegyes bizottság kiküldését határozta el. A bizottság dr. Ripka Ferenc, Neuschloss Kornél és Willinger Ferenc biz. tagokat választotta meg a szükebbkörü bizottság tagjaiul.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. minister Bayer Andor kir. mérnököt a fiumei m. kir. tengerészeti hatóság személyzeti létszámában kir. főmérnökké nevezte ki.

A fővárosi közmunkák tanácsa Wekerle Sándor ministerelnök elnöklete alatt ülést tartott. Báró Gromon Dezső, akit saját kérelmére alelnöki állásától felmentettek meleghangu levélben vett bucsut a tanácstól. A tanács báró Gromon távozása felett őszinte sajnálatának adott kifejezést és elhatározta, hogy szivélyes levélben bucsuzik volt alelnökétől. Az Erzsébet-emlék végrehajtó bizottsága pályázatot irt ki az elipsz-sétánynak oly módon való művészi rendezésére, hogy a rendezés keretében az Erzsébet-emlék méltó elhelyezést nyerhessen. A pályázat juryjébe a tanács Bakos János ministeri tanácsost és Zsigmondy Géza osztálytanácsost küldte ki. A főváros tanácsa a terjedékegyezmény megujitása végett az eddigi szokáshoz képest vegyesbizottság kiküldését kérte. A közmunkák tanácsa a bizottságba dr. Németh y Károly és Hauszmann Alajos tanácstagokat, továbbá Garancsy Mihály és Bakos János ministeri tanácsosokat küldte ki. Az V. kerületben fekvő dunaszabályozási telkek közül, tekintettel az 1908. évi XLVIII. t.-c.-ben biztositott harminc évi rendkivüli adómentességi kedvezményre, áruba bocsátja a Rudolf-rakparton az Országház déli homlokzatával szemben fekvő 908. hrsz. 929 30 négyszögöles telket és pedig egészben vagy három részre osztva. A zárt irásbeli ajánlatok ez év november második felében adandók be.

Kinevezés. A pénzügyminister Török Arthur okl. mérnököt az országos katasztari felméréshez, a XI. fizetési osztály harmadik fokozatába való sorozással, kataszteri mérnöksegéddé ideiglenes minőségben kinevezte.

Felszerelési cikkek szállitása. A m. kir. honvéd Ludovika akadémia részére 127 db. gyalogtiszti kardot 12 kor. egységáron, 64 db. 4 m. lovastiszti kardot 26 kor. egységáron 3188 koronáért Pacholek György, 184 pár tiszti fehér bőrkeztyüt 3·20 kor. egységáron és 584 pár tiszti szürke bőrkeztyüt 3·50 kor. egységáron 2632 kor. 80 fillérért Königstein N. és tsa cég szállit a március 24-én tartott árlejtés alapján.

Ruha és lábbeli szállitás. A budapesti m. kir. postai jármü javitó-műhelynél alkalmazott motorvezetők részére az 1909—1911. években szükséges lábbeliek szállitását Magyar József, a gyapjuárut Plöckl és Haas, a vászon ruhát Kriszháber Leó, a posztó ruhát Blum Sándor nyerte el.

Egyenruha szállitás. A budapesti kir. törvényszék és a hozzátartozó kir. járásbiróság hivatalszolgái egyenruházatának szállitását Spitz Bernát budapesti cég kapta meg 6115 kor. 40 fillérért.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Müegyetem" átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bermentve.

Fénymásoló papir
másoló papir és vászon ugyszintén mindenfajta műszaki papirosok, fénymásoló készülékek a legjobb minőségben és jutányosan beszerezhetők a
Magyar Vegykészitményü Papirgyárban
Budapest, V. Kálmán-utca 12.
Telefon 38—90. Telefon 38—90.
Fénymásolatokat minden időben villanyfény mellett készit.

„Kaláni gyártmány".

Schwarz Sándor és Társa
„Meidinger" kályhagyári raktára
Budapest, V., Vadász-utca 35/a.
Öntöttvas kályhák. Caloriferesek.
Eredeti Meidinger kályhák.
Kályhabetétek. Légfütések.
Költségvetés vagy árjegyzék bérmentve.

KŐSZÉNBÁNYA ÉS TÉGLAGYÁR-TÁRSULAT PESTEN.
Budapest, VI., Teréz-körut 22. sz.
Évi termelőképesség 90 millió drb.
Gyártmányok:
Fali-, konyha- és padlásburkoló- közfal-, vas- :: tartány (travers) tüzálló chamotte-téglák ::
— FALBURKOLÓ- ÉS DISZTÉGLÁK —
bármilyen komplikált alakban.
— KERAMIT-KÖVEK ÉS LEMEZEK. —
utak, udvarok, járdák, folyosók stb. kövezéséhez.
Árjegyzékkel és keramitkövezésekről szóló költségvetésekkel készséggel szolgálunk.

A Magyar Keramiai-Gyár Részv.-Társ. Budapesten
Iroda: VIII., József-körut 14. Telefon 52—74.
Keramit- és téglagyár: X., Óhegy. Telefon 53—09.
Ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott KOCSI-UT, JÁRDA és UDVAROK burkolására kitünően elismert
keramit köveit és keramit-lapjait,
közönséges fali, üreges, tartány-boltozó (ravers), ék, padlás, burkoló és sajtolt kémény-tégláit.
Kivánatra a keramit-burkolással járó munkálatok is elvállaltatnak.
Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

KÖRTING B. és E.
Gyár és iroda: Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 11.
Központi fütési és szellőző berendezések.
Porelszivó berendezések gyárak részére. Injectorok, Pulsométerek gőzsugárszerkezetek, stb. Bordáscsövek és radiátorok. Motor-gáz- : :: fejlesztő telepek és motorok. Gáz- és benzinmotorok. :: ::

Bergsmann Árpád
electrotechnikai és villany- = felszerelési vállalat =
Budapest, VII., Nefelejts-utca 21.
Villamos világitás, villamos csengetyük, telefonok, villámháritók, távirda és villamos órák berendezése. Ugyszintén épületek, lakások, valamint szállodai és irodai berendezések jókarban tartását jutányos árban elvállalom. = Költségvetésekkel és tervekkel dijtalanul szolgálok.
TELEFON 167—26.

Fényképészet és müsokszorositás.
BIRÓ PÁL
Budapest, I., Uri-u 19.
Telefon szám 108—15
Elvállal mindenféle fényképészeti munkát és sokszorositásokat a legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban.

megvalósulása nálunk is kívánatos volna. Úgy látszik, az illetékes tényezőket hasonló meggyőződés hatja át és sietnek az e téren észlelt hiányokat pótolni. A kereskedelemügyi miniszter egy üdvös intézményéről akarunk beszámolni, melyben Szterényi államtitkár iparpártoló szellemét véljük felismerni. Ez az intézmény az állami ipari szakiskolák és iparos továbbképző tanfolyamok szakszerűségének és gyakorlati irányának fokozására az átalános iparfelügyeletet szakfelügyelettel egészíti ki. Hogy e körülmény folytán a szakoktatás gyakorlatiasabb mederbe fog terelődni és hogy a kiképzés az ipar kiválóbb szakférfiainak és sokszor tisztán csak gyakorlati szakemberek bevonásával a megélhetés előfeltételeinek megfelelőbb lesz, az iránt nem lehet kétség. Csak kívánatos, hogy ezek az új tényezők a beleszólás és irányítás széleskörű jogaival legyenek felruházva. —*gri.*

Munkáskert-telepek. Ez intézményt lapunk 1907. évi folyamában megjelent berlini leveleinkben ismertettük; a lényeg az, hogy egyes munkáscsaládoknak 100 - 200 négyzetöles kerteket adnak csekély bérért, ahol azok nemcsak szabadidejüket jó levegőben tölthetik, de a föld művelésével még jövedelemre is tehetnek szert. Ilyen telepek alakultak 1908-ban Debrecenben is. A kezdés érdeme *Szántó* Győző debreceni gyárost illeti, aki nagy propagandát csinált az eszmének és az első munkáskerteket ő maga létesítette. Az eszmét a debreceni társadalom felkarolta és pár nap előtt megalakította a munkáskert-egyesületet, megalkotta az alapszabályokat, megválasztotta az egyesület tisztikarát és átvette Szántó Győző gyárostól az általa létesített munkáskerteket. Az egyesületnek 240 kész, virágzó munkáskertet adott át Szántó Győző. A munkáskert-egyesület védnökéül *Veszprémy* Zoltán főispánt és *Kovács* József polgármestert, az egyesület elnökeivé dr. *Kenézy* Gyulát, dr. *Tüdős* Jánost és *Szántó* Győzőt választotta meg a közgyűlésén. Ezenkívül harminctagú választmányt is választott a közgyűlés. Az egyesület tagjai a közgyűlés után megtekintették a kert-telepet, melynek virágos díszei a munkások szorgalmát tanusítják s a remélt eredményről kecsegtető képet mutatnak.

HIVATALOS.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ACSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Az építésből származó követelések biztositása Németországban. A német birodalmi gyűlés törvényt fogadott el az építésből keletkező követelések biztosításáról. Ez a törvény f. hó 21-én lép életbe. Mikor fog a mi törvényhozásunk is ezzel az építőiparnak vérző sebét képező ügygyel komolyan foglalkozni?

Felmondás nélküli elbocsátás. A sztrájkba lépés indokából fölmondás nélkül elbocsátott alkalmazott csak akkor vitathatja az elbocsátás jogtalanságát, ha bizonyítja, hogy fizikai kényszerrel akadályoztatott a munka folytatásában. (Curia 4616/908.)

Az ipari munkaviszonyból származó bérkövetelés behajtására kirendelt ügygondnok követelésének érvényesítése a bírói eljárást megelőzőleg a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

Az 1884. évi XVII. t.-c. 176. §-ában felsorolt esetekben a rendes bírói perút igénybevételét az iparhatóság, illetőleg békéltető bizottság olyan határozatának kell megelőznie, mely a vitás kérdés érdemét eldönti. (Hb. 60/1908., 1909. III./18.)

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi középitési bizottság f. hó 11-iki ülésében a jövő évi közmunkaprogrammot tárgyalta; minthogy azonban ez a programm az évi költségvetés tárgyalásakor lényeges változást fog szenvedni (mert alig marad meg annak 1/4 része), azért a részleteket a véglegesítéskor közöljük. Tárgyalta még a bizottság a budai vízmű végleges terveit, illetőleg a hegyvidékre vonatkozó részt, melynek főrésze a krisztinavárosi szivattyútelep átépítése, melyet elektromos üzemre rendeznek be; a főtelep az újlaki szivattyútelep mellett lesz; lesz még két kisebb átemelő telep: a svábhegyi medencék számára az Óra-úton, a Szép Juhászné környéke számára pedig a Budakeszi-úton; az Istenhegy legmagasabb pontján toronymedence lesz; ez új zónák számára az újlaki telepen 4 új kútat építenek; a költségek 3·8 milliom koronára rugnak és a munkákat 1911 nyarára elkészíthetik.

A magánépítési bizottságnak június 14-én tartott ülésén

új építkezésre nyert engedélyt:

49989. Dr. Perl Soma, Mester-u. 9155/6. hrsz. négyemeletes ház; terv. Kőrösi Albert.

49548. A cs. kir. szab. déli vaspálya társaság magyar vonalai üzletigazgatósága, Karátsonyi- és Koronaőr-u. 1646/47. hrsz. háromemeletes ház.

47850. Danzig Jakab és neje, Molnár-u. 32/2. hrsz. háromemeletes ház; terv. Fodor Gyula.

46656. M. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium, Hungária-körút, Elnök-, Villam- és Kendeffy-utca 8631/a. hrsz. kétemeletes főgymnasium; terv. Kőrösi Albert.

45044. Héber Mihály, Bánya-u. 7441. hrsz. földszintes ház; é. m. Pucher István.

46729. Olasz Károly és neje, Beleznay-u. 7517/a. hrsz. földszinti ház; é. m. Borsody Sándor.

45629. Farkas Samuné, Szent László-ut 1548/49. hrsz. földszintes bérház; é. m. Scheiring János.

50262. Jerkovicz Mayer, Öv-u. 1959/61. hrsz. földszintes ház; terv. Mellinger Arthur.

32964. Henger Antal és neje, Sarkantyús-u. 485. hrsz. háromemeletes ház; terv. Löllbach Kálmán.

50133. Pollatsek Félix és neje, Mihálkovits-u. 8640. hrsz. háromemeletes ház; terv. Sándor Imre.

51068. Draskóczy Miklósné, Mátrai-u. 1934. hrsz. kétemeletes ház; terv. Fekete Gyula.

50233. Töpfner János, Gyarmat-u. 1869/70. hrsz. egyemeletes nyaraló; terv. Zipfer Nándor.

45600. Sepsy István és neje, Bosnyák-u. 2357. hrsz. egyemeletes ház; é. m. Balogh I. Zoltán.

48064. Palócz Endre és Darmstädter Gyula, névtelen utca 13891. hrsz. egyemeletes lakóház; terv. Darmstadter Gyula.

47172. Vielwenig Lajosné, Szondy-u. 2989. hrsz. földszintes ház.

46910. Mündl Ferenc, Kenyeres-u. 1515. hrsz. földszintes ház.

47180. Burmeister Antalné, Szél-u. 670. hrsz. földszintes ház.

45619. Szupp Erzsébet, Albert-u. 13755/21. hrsz. földszintes ház.

47821. Kolozsy András és neje, Jász-u. 1541/42. hrsz. földszintes ház.

47856. Makk Antal, Bornemissza-u. 13788/43. hrsz. földszintes ház.

45756. Huszár Sándor, Szentes-u. 1937/39. hrsz. földszintes ház; é. m. Varga István.

45628. Tonhauser András és társa, Jász-u. 1541. hrsz. földsz. ház; é. m. Scheiring János.

50240. Holicza Szilárd és neje, Jász-u. 1541. hrsz. földszintes ház; é. m. Marton László.

45389. Szücs Jakab és neje, Remény-u. 2079. hrsz. földszintes ház.

49536. Szekeres István és Gasparik István, Fürész-u. 1995/96. hrsz. két földszintes ház.

46728. Mikulás János és neje, névtelen utca 7522. hrsz. földsz. ház; é. m. Borsody Sándor.

47942. Lang L., Máglya-u. 1540/c. hrsz. két földszintes ház.

46623. Ray Rezső, Soroksári-út 9587. hrsz. földszintes portáshaz.

44393. Bpesti ker. munkásbiztosító-pénztár, Damjanich-u. 4226. hrsz. irodatoldalékra.

45747. Bpesti ügetőverseny-egyesület, Erzsébet-királyné-út 1852—55. hrsz. istállóépület.

47976. Weisz Manfréd, Máriássy-u. 9627/I. hrsz. rajzteremépület.

49124. Miklós és Wirth, Szentendrei-út 8123. hrsz. gyártoldalék.

46083. Szerszám- és fűrészlapgyár r.-t., Palotai-út 1511. hrsz. szénraktár.

49050. M. kir. államvasutak ferencvárosi osztálymérnöksége, Fűtőháztelepen földszintes irodaépület.

33349. „Apenta" keserűvízforrás r.-t., Ökörmező-dülő 14329. hrsz. kútházépítés.

45982. Spitzer Ignác, Telep-u. 1978/79. hrsz. őrház.

Átalakításokra:

48694. Csányi Károly, Ábel-Jenő-u. 10.

48863. Békeffy Géza, Szarvas-u. 30.

48693. Lipcsey József, Diószegi-út 16.

49501. Töttősy Béla és neje, Diószegi-út 13905. hrsz.

47998. Dr. Klinger Zsigmond, Kmetty-u. 18.

46089. Stettner Mátyás és neje, Fűrész-u. 1993. hrsz.

49888. Neuschlosz Emil, Pozsonyi-út 1248. hrsz.

szénsavval együtt 0·4 $l + 0·6\ l = 1\ l$ — tehát pontosan 1‰ CO_2 köbméterenkint.

Kisnyomású gőzfűtéssel, kis hőmérsékletű fűtőtestekkel (Luftumwälzungsverfahren) nem kell attól tartani, hogy a fűtőtest közelében ülők szenvednek, már csak azért sem, mert e fűtőtesteknek csak az *alsó* része hősugárzó némiképp, ami a lábakra csak kellemes lehet. Az iskolafűtés észszerű kezelésekor különben a fűtőtest csak szigoru téli időben, körülbelül a tanóra első negyedében leend tevékeny, ezután pedig elzárandó, amint ez a következőkből adódik. Egy gyermek óránkint körülbelül 50–60 hőegységet *(HE)* szolgáltat, következésképp az egész osztály $50 \times 55\ HE = 2750\ HE$ produkál; az osztálynak 200 m^3 légtartalma van, melyből ötszörös levegőváltoztatással óránkint $200\ m^3 \times 5 = 1000\ m^3$ levegőmennyiség adódik, úgy hogy $2750\ HE : 1000\ m^3 = 2{\cdot}75\ HE$ esik egy m^3-re, és miután $0{\cdot}31\ HE$ szükséges a temperaturának 1^0 *C*-sal gyarapitására, tehát már csakis az 50 gyermek testhőmérséklete által az iskolaszoba temperaturája $2{\cdot}75\ HE : 0{\cdot}31\ HE = 9^0$ *C*-ra növekszik. Eszerint a nyomó szellőzés előmelegitett friss levegője csak $10^0\ C$ meleget kell hogy szolgáltasson, és az iskolaszoba már $9^0 + 10^0 = 19^0\ C$ (közel $15^0\ R$) fokon melegszik. Ez a hőmérséklet véglegesen elégséges az átmeneti időszakra, a fütőtestet tehát a tél kezdetén, valamint a korai tavaszba való átmeneti időszakban már a tanóra kezdetén el kell zárni és csak *szigorú* tél idején kell az első negyedórán át működésben hagyni.

Az iskolaszoba megállapított alapterülete úgy az egészségügyi, mint a paedagogiai követelményeket kielégíti; mert egy helyiség *magasságának* helyes méretezése az egészségügyre fontosabb, mint annak túlságos nagy alapterülete, ahogy másrészt az oktatásra nézve csekély alapterületű és bőséges magasságú tantermek áttekinthetőbbek és jobb akusztikájuk is van. Egy pillantás a 2-ik ábrán levő alaprajzra igazolja, hogy eléggé kényelmes mozgást biztosít, annak dacára, hogy ez alaprajz méretezésekor a népiskolákban még használt *legnagyobb* padasztal vétetett alapul, mégis az összes padok az iskolaszoba alapterületének csak egy harmadát veszik igénybe és miután átalánosságban *közép-* és *kisszámú* padokat is alkalmaznak, azért a legtöbb esetben a szabad és elfoglalt területviszonya még előnyösebb lesz. Mindamellett — anélkül, hogy ez a következőkben a gyermekszám nagyobbítására akarna bíztatni — a látogatottság viszonyaival is számolni kell, amint azok a gyakorlatban ezidőszerint még sokszor megtörténnek, és azért arra kell figyelmeztetni, hogy az iskolaszobának előbb megállapított alapterülete tulajdonképp már 52 munkahely beállítását is megengedi és hogy szükség esetén a látogatottság még 56 munkahelyig is fokozható, amennyiben az *A'* padasztalt be lehet állítani és azonkivül még egy az ablak melletti padsor elé is állítható.

A korlátozás, melyben az egészségügyi követelmények ezáltal részesülnek, amellett még mindig kisebb, mint az iskolaszoba ezidőszerinti leginkább szokásos alapterülete; tekintettel a nagyobb látogatottságra, az órai levegőváltoztatás hatszorosát vesszük, úgy, hogy az összes levegőmennyiség $200\ m^3 \times 6 = 1200\ m^3$ óránkint, mely esetben óránkint $1200\ m^3 : 56 = 21{\cdot}4\ m^3$ levegő jut egy gyermekre. Ezt a következőkben világosítjuk meg: A *3. és 4. ábrán* a gyakorlatból bemutatunk két esetet, amelyek hasonló alakban külföldön gyakran előfordulnak, mert az alapterület nagyságára rendesen 9 *m* hossz- és 6 *m* szélesség elvéből indulnak ki, és ha ez a hosszúság el nem érhető, akkor a helyett a mélységhez toldanak valamit, hogy oly alapterület adódjék ki, mely a $9\ m \times 6\ m$ szorozmányát lehetőleg megközelíti. *Domitrovich Á.*

(Vége köv.)

VEGYESEK.

Kitüntetés. A király *Denkstein* Lipót nyugalmazott kataszteri főmérnöknek és térképtárnoknak az országos kataszteri földmérés terén teljesített sok évi hű és buzgó szolgálata elismeréseül a Ferenc-József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Útaink. A nagy automobil-verseny, mely folyó hó 11—16-án lefolyt és 12. és 14-én Magyarország útait a magas Tátrától Budapestig és Budapesttől Bécsig vette igénybe, nagy erkölcsi elismerést szerzett hazánknak, mert a majdnem kizárólag a legelőkelőb körökből való kirándulók nagy dicsérettel emlékeztek meg útainkról, melyek oly jó karban vannak, hogy a gyorsutazást a legnagyobb mértékben élvezetessé tették.

A Magyar Épitőművészek Szövetsége 1909. évi kispályázata. Tervezendő egy *vasuti őrház* teljes berendezéssel együtt. Az épület tartalmazza ezeket a helyiségeket: 1. egy szoba 18·00 m^2. — 2. egy fülke 2 ágyra közel 6·00 m^2. — 3. Benyíló az előbbi két helyiség között közel 2·00 m^2. — 4. egy szolgálati helyiség az épületnek a pálya felüli részén közel 6 m^2. — Azonkívül szükséges közel 8—10 m^2-nyi pince. A 2. alatt említett fülke esetleg az épület padlásterébe is építhető, mely esetben a padlásfeljáró az épület belsejében legyen, egyébként a külső karfával ellátott padlásfeljáró is megfelel. Szobamagasság 2·60 *m*. Az ablakok külső spalettáblások; a födélhéjazat tűzmentes anyagból legyen. Készítendő egy, illetőleg a szükséghez képest több alaprajz, melyekben a butorzat elhelyezése is feltüntetendő; metszet és homlokzat annyi, amennyi a tervezet megértéséhez elegendő. Fentemlített rajzok mérete 1 : 50. A butorzat 1 : 20 mértékü rajzokban méretezendő; azonkívül készítendő az épületről egy színes távlati rajz tetszőleges méretben. A stylus és az anyagok megválasztása a tervezőre bizatik azzal a megjegyzéssel, hogy minden festőiség mellett az egyszerűség és olcsóság szem előtt tartandó. Melléklendő egy műleírás, mely az épületnek a talajszintől a kötőgerenda felső éléig számított köbtartalmát is közli; zsinórmértékül szolgáland, hogy m^3-jét 13 k.-val számítva az épület költsége berendezés nékül 3000 k-nál több nem lehet. A pályázatban részt vehet a M. É. Sz. minden rendkívüli tagja. Társszerzők művei figyelembe nem vétetnek; a Szövetség tervpályázati szabályzatai minden tekintetben megtartandók. A pályázat nyilt, tehát a tervek a pályázók által aláírandók. A pályatervek beadásának határideje: 1909 november hó 30-án esti 6 óra. Pályadíj ezüstérem és 400 k. Bíráló bizottság tagjai: rendes tagok: *Ágoston* Emil, *Bálint* Zoltán, *Palóczi* Antal; póttagok: *Kiss* Géza, *Pallós* Arthur és *Sebestyén* Arthur mesterek. A tervek a beadási határidő után 6 hét alatt megbiráltatnak és döntés után a M. É. Sz. hivatalos helyiségében 14 napon át kiállíttatnak. A díjazott pályamű a szerző tulajdona marad; minden pályaterv közlési joga elsősorban a M. É. Sz.-et illeti meg. Budapesten, 1909, május hó 26-án. *Palóczi* Antal, I. mester. *Fleischl* Róbert, ü. v. titkár.

Kő- és márványbányát akarnak nyitni a váci püspökség birtokába tartozó Naszályon annak bérlői. Az eddigi próbák a legszebb reményekre jogositanak, és a dúsan található szép anyag termelésére az uradalom belevonásával részvénytársaság alakult. A bányatelep nagy arányára vall, hogy az anyagszállítás lebonyolítására két teljes drótkötélpálya létesítése vált szükségessé. —*gri.*

Az Aerolith-kövek használatára, illetőleg az Aerolith-rendszerű épitkezések engedélyezésére a Fővárosi Közmunkák Tanácsa ezt az elvi határozatot bocsátotta ki: „Fővárosi Közmunkák Tanácsa. 95. szám; 1909 Budapest fő- és székváros t. Tanácsának Budapesten. Hivatkozással 1908. évi szeptember hó 24-én 202820/1908. sz. a. kelt becses átiratára, a csatolmányok '/. alatti visszaküldésével értesítjük, hogy a székesfővárosi mérnöki hivatalnak a Kis J. Jenő-féle aerolith épitőkövekre nézve tett javaslatát, mely szerint az eddigi gyakorlat fenntartásával az Aerolith épitőkövek az I. és II. övezetben a szerkezeti részeknek vasbetétes bétonból való készítése mellett használhatók, a III. és IV. övezetben pedig földszintes lakóházakban, gazdasági épületekben és fészerekben szerkezeti részek előállítására is használhatók, továbbá a falak vastagságát illetőleg a hatóság, a helyiség rendeltetésére való figyelemmel esetről-esetre határozzon, elfogadva, az Aerolith épitőköveknek épitőanyagul való engedélyezéséhez ily értelemben hozzájárulunk. Kelt Budapesten, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának 1909. évi március hó 18-án tartott üléséből."

A mult év eredménye. A Ganz és társa vasöntő és gépgyár r.-t. az 1908. évi 1,790.000 k. tiszta jövedelemből 180 k. (22·5%) osztalékot ad. — A Ganz-féle villamossági r.-t. részvényenkint 20 k.-t fizet részvényeseinek. — A Budapesti Átalános Vill. r.-t. pedig az 1,041.171 k. tiszta nyereségből 16 k.-t.

Szakfelügyeletek. Nemrégen számoltunk be ezen a helyen arról, hogy a berlini iparkamara új, a gyakorlati követelményeknek az eddigieknél inkább megfelelő műszaki tanfolyamokat létesített; ugyanakkor kifejezést adtunk annak is, hogy hasonló intézménynek mielőbbi

CSILLÁR SÁRGARÉZBŐL.
TERVEZTE KŐRÖSI ALBERT ÉPITÉSZ.
KÉSZÍTETTE KISSLING RUDOLF ÉS FIA.

VALKÓHÁZ. (Budapest, Aulich-utca.)
VESZTIBÜL ÉS FŐLÉPCSŐ.
TERVEZTE KŐRÖSI ALBERT.

LÓNYAY-UTCA 25—27. NEY SIMON szobrász LONYAY-UTCA 25—27
MODERN IPARMÜVÉSZET
ÉPÜLET DISZITÉSEK. DOMBORMŰ VÁLLALAT. STUCCO MENNYEZETEK.
TELEFON 69—74. PLAQUETTEK ÉS IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK FÉMBŐL TELEFON 69—74.

kell tulajdonképen az államban létező legnagyobb „mótorikus erő"-nek tekinteni.

És ha megfontoljuk, hogy ez az emberáradat legnagyobb részt még mindig a régi kereseti csatornákon tódul keresztül, akkor mindenekelőtt megértjük, hogy ennek a gyorsan növekvő emberfolyamnak átfolyási sebessége természetszerüleg folyton nagyobbodik és hogy e mellett a fokozott áramlás és előretolás mellett nagyobb belső surlódások is lépnek föl, mint annak előtte. A mai idők hajszoló, mohó és elfojtott lélegzetü munkája tehát nem önkényes és mesterséges, az nem tudható be az u. n. gépkorszaknak sem, hanem az egy olyan szüksegszerüség, amelyet a gyorsan szaporodó népesség és az ezáltal fokozódott létért való küzdelem reánk mért.

Ha a vidéki a nagyvárosba jön, annak utcáin sokkal nagyobb embertömeget lát mozogni, mint otthon és ő is akaratlanul gyorsabb tempóban halad a tömeggel. A gondolkodásnak és cselekvésnek tempója, különösen a mi technikai munkánknál egész természetszerüleg fokozódik a népesség szaporodásával, valamint a hasonló okokból fellépő nagyobb külföldi verseny következtében. Ahol azonban a népesség szaporodásának ez a „mótorikus ereje" kisebb pl. Franciaországban, ott azt hiszem, annak a technikai tempónak is kisebb növekedését észlelhetjük, a természettudományok terén való nagy haladásunk ellenére.

Sokkal érdekesebb és fontosabb azonban ránk nézve ma, bár már sokat megvitatott kérdés és pedig: A gépek bevezetése által tényleg veszit-e folyton ügyességéből a munkás, előmozdiják-e a gépek a középszerüséget és elnyomják-e szellemileg az emberi munkást, tehát lealacsonyitja-e a gép többékevésbbé magát a munkast is géppé?

Ezek a kérdések a különösen nehezen eldönthetők közé tartoznak, mert ahhoz oly nagy áttekintés, oly alapos szakismeret szükséges, amelyekkel magános szakember aligha rendelkezhetik.

Hogy azonban az ügy állásáról némi áttekintést nyerjünk, a Német Mérnökök Egyesületének közvetitésével az ezen a téren ismert autoritások egész sorozatához fordultam, még pedig ugy gyakorlati emberekhez, mint főiskolai tanárokhoz, kik a gyakorlattal még ma is benső érintkezésben állnak.

Már ez a kis hevenyészett magánértekezlet is, a sokoldalu tapasztalatok tömkelegéből oly gazdag és érdekes anyagot hozott napvilágra, hogy teljesen ki van zárva annak lehetősége, hogy az egyes érdekes fejezeteket itt közelebbről tárgyalni lehessen.

Csakis azt kisérelhetjük most meg, hogy ezekből a véleményekből nehány fő mozzanatot állitsunk össze.

Általánosan elismerik, hogy a kézügyességben, különösen a sokoldalu ügyességben visszaesés állt be. Csakhogy ezt egészen természetesnek találják, mert ez önként bekövetkezik, mikor a kéz az eddigi célra alkalmazást nem talál. A technikának magasabb igényei megkövetelik, hogy a munkaeredmény a kézmüves egyéni ügyességétől függetlenittessék és hogy az jobb és egyenletesebb minőségü legyen; ehhez azonban már nem elegendő az egyeseknek az ügyessége

Egy kerékvágó gép, egy önmüködő revolver-esztergapad, egy marógép, egy hengerköszörülő-gép a reá tartozó munkát oly nagy pontossággal — egészen az összes géprészek kicserélhetőségéig — végzi, mily pontosságot a mult idők legügyesebb mechanikusa még csak megközeliteni is alig tudott.

Evvel azonban egyáltalán nincsen az mondva, hogy a lakatos a mi gazdasági életünkben nélkülözhető, tehát annak el kell tünnie. Azt a helyet, amelyet ő eddig a termelési folyamatban elfoglalt, egy más nem képzett munkás tölti be, aki talán előbb a földmivelésnél volt foglalkoztatva és most a gép melletti munkájában már helyzetének javulását látja, mert itt a testi megerőltetés kisebb és kedvezőtlen időjárás ellen védve van. Miután azonban a munkafolyamat egészében megváltozott, az, a helyéből kiszoritott, tanult lakatosnak, talán egészen más helyen, sokkal magasabb foglalkozást és jobb megélhetési feltételeket teremtett.

(Folyt. köv.)

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

Telektulajdonos beleegyezése nélküli épitkezés.

Az egyházközség kizárólagos és korlátlan tulajdonát képező papi telkére, mely mint ilyen a mindenkori lelkész javadalmául szolgált, P. J. mint hitközségi lelkész házat épittetett és kérte a felülépitményi jognak telekkönyvi kitüntetését.

A Curia ezen kérelmet elutasitandónak mondta ki és pedig azért, mert a papi telek, rendeltetésétől vonatnék el, ha arra felülépitményi jog volna szerezhető.

Maga a telken való épitkezés nem eredményezett *osztott tulajdont és felülépitményi jogot*, annál kevésbbé, mert a felsőbb egyházhatóság hozzájárulása nem is állittatott, következőleg a felülépitményi jog bejegyzésének semmi törvényes alapja sem volna.

Minthogy *azonban maga az épitkezés jóhiszemü volt s azáltal a telek értéke növekedett*, ezt az értéket a telektulajdonos az épitkezőnek megtériteni tartozik.

(Curia 1907. V. 17. 3558/906. sz. a.)

A cégben használt „vállalat" szó.

A cégben használt „vállalat" kitétel, mint cégtoldat nem jelenti azt, hogy a cég a rendesnél nagyobb tőkével rendelkezik, vagy nagyobb erkölcsi biztositékot nyujt, tehát az megtévesztésre okot nem szolgáltat.

(Kir. itélőtábla 1907. III/13. 279.)

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1907. julius hó 8-án Wellisch Alfréd biz. tag elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását: a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre**: 150971. Dr. Unger Richard nev. Ágoston Emil (V., Nagykorona-utca 15.) a IV., Irányi-utca 124. sz. a. 3 emeletes ház. — 150713. Dobay János (VII., Bem-utca 7.) a II., Thököly-ut 2841 | 1. hrsz. a. két emeletes ház, ép. Habicht Károly — 149140. Heil Vilmos (I., Maros-utca 21.) ugyanott 3 emeletes ház, ép. Böhm Henrik — 133878. Friedrich Lajos (IV., Veres Pálné-utca 7. sz.) a IX., Ferenc-utca 8965. hrsz. a. 2 emeletes ház, ép. Szuchy János — 155748. Dr. Gonda Dezső (VIII., Práter utca 9.) a II., Hazman-utca 6998. hrsz. a. emeletes nyaraló, ép. Kőrösi Albert. — 148357. Leitner Márk (VI., Klapka-utca 9.) ugyanott földszintes raktár, ép. Scheiring János. — 153160. Holczmann Auguszta (IX., Gyep-utca 23.) a IX., Vendel-utca 8806. hrsz. a 3 emeletes toldalék, ép. Horváth József. — 138517. Goldberger S. és fiai r.-t. a III., Kiskorona-utca 1391. hrsz. a. kerités — 153478. Dr. Erdély Sándor (V. ker., Dorottya-utca 3.) a VI., ker., Délibáb-utca 4158. hrsz. a. emeletes toldalék ép. Ács Aurél — 143603. Ziegler György (III., Vörösvári-ut 133.) ugyanott földszintes ház ép. Schaffler István — 148500. Werth Ádám (IX. Gát-utca 39.) a VII. Kalocsai-utca 39. sz. a. földszintes ház. ép. Miklós József — 148351. Kamenik József (VI., Komáromi-utca 19. sz.) a VI. Gyöngyösi-utca 1540. hrsz. a. földszintes ház. ép. Scheiring János — 142051. Ledács Kiss István (X., Villám-utca 27.) u. o. toldalék — 143602. Fritz István (III. Vöröskereszt-utca 3.) a III. Szél-u. 632. hrsz. toldalék, ép. Schaffler István — 148323. Novotny Alajos (III. Pacsirtamező-utca 3.) a III. Filatori-gát 612. hrsz. a. földszintes ház ép. Schaffler István épitésére vonatkozó tervei jóváhagyattak; b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra**: 150597. Belak Lorand (II. kerület Ilona-utca 13. szám) ugyanott — 154592. Löffler Sándor (VI. kerület Dalnok-utca 20.) a VII., Dohány-utca 4874. hrsz. a. — 154086. Dr. Hültl Dezső (VIII., Eszterházy-utca 1.) az I., Uri-utca 2247. hrsz. a. — 154112. Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár (V., Dorottya-utca 4.) ugyanott — 143611. Wolf Péter (X., Remény-utca 10.) ugyanott — 154550. Dvorák Ede (IV., Muzeum-körut 37.) a VII., Vörösmarty-utca 10. szám alatt, — 153194. Karvaly Gyula (VII., Kertész-utca 27.) a VI., Csengery-u. 54. sz. a. — 138522. Pamuk Sándorné (IX., Viola-utca 43.) ugyanott — 149092. Nemesszeghy Jenőné (II., Mész-utca 19.) ugyanott, — 154565. Fővárosi Casino r. t. (VI., Andrássy-ut 39.) ugyanott — 151457. Pfeiffer István (III., Bécsi-ut 34.) a III., Apát-u. 38. sz. a. — 146431. Frindt Antal (II., Margit-körut 36. szám) ugyanotti házra vonatkozó módositott tervei jóváhagyattak; c) **jóváhagyásra ajánlattak**: 150994. Szehr Péter a IX., Angyal-utca 9168. hrsz. a. — 151681. Feiwel Lipót a VI., Dalnok-utca 3440. hrsz. a. — 144904. Rozmanitz Lajos a II., Alvinczy-utca 6564. hrsz. a. — 145766. Dr. Stern József a III., Lajos-utca 107. hrsz. 154163. „Zion egylet" az Erzsébet-körut 26. sz. a. — 143615. Török Gáspárné a VI., Jászutca 1540. hrsz. a. — 145777. Orr Gábor a III., Zöldmali-ut 5856. hrsz. a. 144323. Renk Emil a III., Vérhalom 6388. hrsz. a. — Ringer Jakab a III., Záránd-utca 68. hrsz. a. — 148817. Ladányi József a X., Kereszturi-út 7609. hrsz. a. — 144879. Ádám Hermann az I., Krisztina-körut 25. sz. a. — 144356. Breitner Imre az V., Zrinyi-utca 760. hrsz. a. — 144878. Hitesi Jenő az I., Krisztina-körut 25. sz. — 147769. Klein Adolf a VI., Andrássy-ut 3420. hrsz. a. — 140979. Boronkai B. Béla a VIII., Népszinház-u. 5804. hrsz. a. — 150984. Kaszelik Jenő az V., Gizella-tér 649. hrsz. a. — 135305. Resch Ferenc a IX., Kálvin-tér 7. sz. házra vonatkozó tervei; — d) **gépekre és felvonókra**: 154089. Gödri Zsigmond (II., Margit-körut 1.) — 154595. Freund Henrik (VII., Thököly-ut 4.) — 156312. Mayer István (VIII., Nagytemplom-utca 6981. hrsz.) 150976. Rechnitz H. (V., Balaton-utca 16.) — 150975. Thék Endre VIII., Üllői-ut 66.) — 150974. Freissler Antal (III., Lajos-utca 93.) — 149876. Biró M. (VI., Városligeti-fasor 22.) — 145555. Horváth Kristóf (V., Vadász-utca 11.) — 135825. özv. Scheinhoffer Károlyné (IV., Szervita-tér 560. hrsz.; e) **elutasittattak**: 134068. Weinberger Cecilia a VI., Alsórákosi-rétek 1937. hrsz. a. — 148487. Brauchler Sándor a VII., Bosnyák-utca 2354. hrsz. a. — 153159. Marschal Ferencné a X., Román-utca 4. sz. a. — 138555. Liebermann Fülöp a VIII., Lujza-utca 6469. hrsz. a.

MUSKÁT JAKAB CÉGNÉL
MOTOROS KERÉKPÁROK és mindenféle KERÉKPÁROK, IRÓGÉPEK, VARRÓGÉPEK és ezek szakszerű javitása, valamint összes alkatrészei a legolcsóbb árban beszerezhetők. TELEFON 28—01.
Fő-üzlet: VI., Podmaniczky-utca 19. szám.
Fiók raktár: Ujpest, Árpád-út 20. szám.
Vidéki megbizások gyorsan eszközöltetnek.

Eredeti Meidinger rendszerü
szabályozó-, töltő és szellőző **kályhák**
minden kivitelben.

EHRLICH J. és H. Meidinger kályhagyára.

BUDAPEST, IX. ker., Lónyay-utca 15. szám.

BUDAPEST és BÉCS

Központi légfütések.
Meidinger caloriféres-ek cserépburkolatban.
Cs. és kir. kiz. szabadalm.
Siemang-Ehrlich-féle **kaszárnya kályhák.**

Pályázatok tervkészitésre

Egyházi épület tervezése. A magyar orsz. refomátus egyetemes konvent céljaira és hivatalos helyiségeire Budapesten VII, Szabó József és Abonyi utcák sarkán emelendő épület tervrajzainak beszerzésére pályázat hirdettetik. A tervezési program és helyszinrajz a Magyar Mérnök és Épitész Egylet titkárságánál (Szemelweisz-u. 2.) átvehetők. A pályatervek benyujtásának határideje f. é. augusztus 31.-ének déli 12 órája. A pályamüvek lepecsételve Báró Bánffy Dezső világi elnökhöz II., Bimbó-u. 7., elismervény ellenében nyujtandók be. Az I. dij 1000 kor., a II. dij 500 kor. A nem dijazott tervek közül bármelyik 400 koronáért megvehető. A pályaterveket az elnökkel együtt 9 tagból álló bizottság fogja elbirálni. A dijazott és megvett tervek a konvent tulajdonát képezik. A hivatalos kiirás a hirdetések között található.

Templom tervezés Szabadkán A szabadkai ev. ref. egyházközség Szabadkán, a Főtéren uj templomot szándékozik épittetni, melynek befogadási képessége a földszinten 600, a karzaton pedig 150 ülőhely legyen. Az épitési költségek a berendezés kivételével 50,000 koronát meg nem haladhatnak. Az 1:200 léptékben készitendő tervek jeligés levéllel ellátva f. é. november 1-éig a szabadkai ev. ref. lelkészi hivatalnál nyujtandók be. A legjobb pályamü 500 koronával dijaztatik. A helyszinrajz és a szükséges adatok a szabadkai ev. ref. lelkészi hivatalról megszerezhetők.

A M. Mérnök és Épitész Egylet nagypályázata. A Magyar Mérnök és Épitész Egylet az 1907 | 8-ik évi épitészi nagypályázatra egy főuri kastély tervezését tüzte ki, amely nagyobbára sik területen lenne felállitandó. A pályázatban résztvehet az egylet minden tagja s a pályatervek jeligével és jeligés levéllel ellátva a Magyar Mérnök és Épitész Egylet titkárságánál 1908. január 6-án este 6 óráig adandók be. Pályadijak: I. dij az egyesületi aranyérem és 1200 korona utazási ösztöndij; II. dij az egyesületi ezüstérem. A biráló-bizottság tagjai: Hauszmann Alajos, Hültl Dezső, Nagy Virgil, Pecz Samu és Rainer Károly.

Pályázatok állásokra.

Szakaszmérnöki állás. A Berettyó vizszabályozó és ármentesitő társulatnál Nagyvárad lakóhelylyel szakaszmérnöki állás üresedett meg. Az állásra pályázhatnak oly okl. mérnökök, kik vizépitészeti és árvédelmi munkálatokkal legalább két éven át foglalkoztak. Járandóságok: Évi fizetés 3000 korona, ezidő szerint 300 korona drágaségi pótlékkal; lakbér 800 korona, melyhez a közgyülés legutóbb továbbiakig 200 kor. pótlékot engedélyezett; napidij és utiátalány Nagyváradról az árterületre s az árterületen belül megtett hivatalos utazásokért 1600 korona, vagy amennyiben pályázó az árvédelmi vonal felső szakaszára alkalmaztatnék, 1300 korona, árterületen kivüli utazások esetén 10 kor. napidij s az utiköltség. A pályázni szándékozók kérvényeiket kellőképen felszerelve augusztus 15-én déli 12 órájáig a társulat igazgatóságához, Nagyváradra beküldeni szivesked jenek.

Villamos szerelői állás. A kecskeméti városi villamos telepnél egy villamos szerelői állás kerül betöltésre évi 1500 kor. javadalmazással. Azok, akik az állami ipariskola gépészeti tanfolyamát vagy a budapesti esetleg pozsonyi elektrotechnikai szakiskolát végezték, kérvényeiket a városi tanácshoz cimezve, f. é. julius 20-áig a városi mérnöki hivatalnál nyujtsák be.

Villamos üzemvezetői állás. Szolnok r. t. város villamos iparvállalatának igazgatósága pályázatot hirdet a városi villamos müveknél betöltendő üzletvezetői állásra. Ezen állással évi 4800 kor. törzsfizetés, természetbeni lakás, fütés, világitás és ezeken felül a vállalat tiszta jövedelméből szerződésileg megállapitandó %-os részesedés jár. Ezen állásra csak a m. kir. József-müegyetemen nyert, vagy honositott oklevéllel biró oly elektrotechnikus gépészmérnökök pályazhatnak, akik az elektrotechnikai és ezekkel kapcsolatos gépészmérnöki szakmakörhöz tartozó tervezésben és épitkezésben teljesen jártasak, városi villamos-telepeknél, vagy más hasonló villamos-vállalatoknál önállóan müködtek, legalább 5 évi elektrotechnikai gyakorlattal és továbbá képességgel birnak ezen telep kereskedelmi és technikai önálló vezetésére. A pályázati kérvények a Szolnok r. t. város villamos iparvállalatának igazgatósága elnökének (Berky József) cimére julius 31-ig küldendők be.

Folyamfelvigyázói állás. A pozsonyi m. kir. folyammérnöki hivatal kezelése alatt álló Dunaszakaszon az oroszvári folyamfelvigyázói állásra Gila Márton András igényjogosult cs. és kir. őrmester neveztetett ki.

Mérnöki munkálatok.

Utcák és terek szabályozása. Az ujvidéki járáshoz tartozó Kölpény község utcáinak és tereinek szabályozási mérnöki munkálataira az ujvidéki főszolgabirói hivatal pályázatot hirdet és felhivja mindazon mérnököket, kik ezen munkálatokat elnyerni óhajtják, hogy irásbeli ajánlataikat ugyanoda julius 31-éig nyujtsák be. Kérdéses munkálatok a zombori államépitészeti hivatalnak e tárgyban kiadott és nevezett hivatalnál betekinthető utasitásoknak szoros betartásával hajtandók végre.

Felmérési munka. Kamocsa nagyközség (Komárom m.) határának (3665 m. hold) ujbóli feltagositása válván szükségessé, az előljáróság az erre vállalkozó okl. mérnököket felkéri, hogy julius 21-én d. e. 11 órakor Kamocsa nagyközség tanácstermében megtartandó kiadáson megjelenni sziveskedjenek, ahol is a feltételek megtudhatók.

Dülőutak kijelölése. Vracsevgáj község dülőutainak felmérésére a f. é. julius 5-én megtartott árlejtésen a következő mérnökök pályáztak: Krausz Adolf (Temesvár) 3003 kor. 60 fillérrel, Weisz Gyula (Temesvár) 2000 kor., Genál Gyula (Temesvár) 1800 kor., Kullics Miklós (Fehértemplom) 800 koronával. Az utóbbinak ajánlatát fogadták el.

Tagositások.

Keresd. A keresdi részleges határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdése, u. m. képviselet rendezése, mérnök választása és költségelőirányzat elkészitése végett határidőül augusztus 6-ik napjának d. e. 8 órája tüzetik Keresd községébe a községházhoz. A birtokrendezési mérnökök felhivatnak, hogy azok, kik ez ügyben müködő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat Kulinelj. kir. it. táblai bíróhoz Erzsébetvárosban, vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister Pallós Ignác budapesti épitési vállalkozónak az általa Nagykanizsától Letenyéig tervezett h. é. vasut folytatásaként Rátka, Alsószemenye, Csörnetöld és Lendvaujfalu községek érintésével a dunántuli h. é. vasutak Alsólendva állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.; a szlavoniai h. é. vasut részvénytársaságnak vasutjának Pozsega állomásától, Golobrdei, Mihaljevci és Mitrovica községek érintésével Velika községig vezetendő szabványos nyomtávú gőzüzemü h. é. vonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; tudomásul vette, hogy a m. kir. államvasutak Baranyavár—Pélmonostor állomásától Karancs, Hercegszőllős, Csuza és Vörösmart községek érintésével Kiskőszegig vezetendő gőzmozdonyu h. é. vasutvonalra kiadott előmunkálati engedélyt Dr. Kepich Gyula budapesti ügyvéd a Fried és Adorján és Deutsch S. épitési vállalkozó cégekre ruházta át s egyuttal az előmunkálati engedélyt további egy év tartamára meghosszabbitotta; a szatmár—bikszádi h. é. vasut részv. társ.-nak a szatmár—bikszádi helyi érdekü vasutvonalra Bikszád végállomásától Terep, Bujánháza, Kányaháza, Lekence és Kistartolc községek érintésével Komorzánig vezetendő keskeny nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára megujitotta.

A torbágy—annavölgy—tokodi vasut. Fried és Adorján épitési vállalkozó cég, mint előmunkálati engedélyes kérelmére a kereskedelemügyi miniszter elrendelte a máv. torbágyi állomásából kiágazólag az annavölgy—sárisápi állomásig vezető h. é. vasut közigazgatási bejárását. A vonal mintegy negyvenhat kilóméter hosszu. A bejárást julius 11, 12. és 13. napjain tartják meg.

A homonna—takcsányi vasut engedélyező tárgyalását junius 29-én tartották meg. A vonal az államvasutak sátoraljaujhely—mezőlaborci vonalának Homonna állomásából indul ki, a Cirókapatak völgyében északkeleti irányban halad és Takcsány községnél ér véget. Völgy vasut jellegü 10‰ legnagyobb emelkedéssel és 250 m. legkisebb

MAYBÖHM KÁROLY
ÜVEGFESTŐ
V., ANGYALFÖLD, ORSZÁGBIRÓ-UTCA 33. SZÁM.

Müvészi kivitelü szakmunkákra vállalkozik.

intézkedése törvényellenes, tehát jogtalan. Mindazon munkaadó, ki tehát eme utánfizetéseket megadja, jogszerüen jár el; akik azonban bármily oknál fogva, esetleg mégis már befizették volna ezen pótkivetések összegeit, jogosan követelhetik, hogy a kerületi pénztár ezen tartozatlan kivetések összegeit, a később fizetendő heti járulékok összegébe betudja. Ha a kerületi pénztár vonakodnék ezen összeget betudni, akkor ellene a peres eljárás az összeg nagysága szerinti illetékes bíróságnál megindítandó. Jelentheijük, hogy ez ügyben a Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége a kerületi pénztárhoz átírt, hogy törvényellenes intézkedését szüntesse be.

Arról is értesülünk, hogy a kerületi pénztár a beteg munkásoktól annak kimutatását kéri, hogy megbetegedésük előtt 6 hétig munkában állottak, minek következtében ezek munkaadóikat megostromolják, hogy ily kimutatásokat adjanak nekik. Figyelmeztetjük a t. tagtársakat, hogy ők ily kimutatás elkészítésére semmiféle törvény által nem kötelezvék és leghelyesebben járnak el, ha munkásaik ilynemű kéréseinek eleget nem tesznek; mert sok-sok heti listának az ily utólagos átnézésekor az adott kimutatásba igen könnyen hiba csúszhatik be, amire aztán a kerületi pénztár, az így kiadott összeállítás alapján, a pótkivetést megejti és a megfelelő összeget a munkaadótól behajtja.

Mindezekből kitünik, hogy leghelyesebb volna, ha minden munkaadó megvenné a munkások biztosításáról szóló törvényt, mely az Országos Törvénytárban megjelent és mint az 1907. XIX. t.-c. minden könyvkereskedésben 1 koronáért kapható.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi középítési bizottmány

ápr. 10-iki ülésén az Andrássy-út faburkolata jókarban tartásának tanulmányozását határozta el; elfogadta a Király-utca aszfaltozásának, a Csáky-utca kövezésének és a Gyáli út kiszélesítésének tervét.

A magánépítési bizottságnak április 13-án tartott ülésén

új építkezésre nyert engedélyt:

90737. Anker élet- és járadékbiztosító társaság, Deák-tér 6. négyemeletes bérpalota; terv. Alpár Ignác.

81530. Perl Benő, Táltos-u. 12891/17. hrsz. há omemeletes ház; terv. Pásztor Béla.

85385. Marillavölgyi betéti társaság, István-út 2868. hrsz. kétemeletes szanatórium; terv. Himmler Miksa.

91575. Erdei Henrik és Dezső, Házmán-u. 7008/1. hrsz. kétemeletes nyaraló; terv. Kőrösi Albert.

83453. Rosenbaum Izidor, Amazon-u. 16. emeletes toldalék; ép. m. Sorg Antal.

84277. Özv. ifj. Kövér János, Stefánia-út 28. emeletes toldalék; ép. m. Boszrucker Lajos.

89746. Reitter Ödön, Fecske-u. 15. emeletes épület; ép. m. Boszrucker Lajos.

85393. Piszmann József, Ferenc-u 8999. hrsz. földszintes épületek; ép. m. Grátz Dániel.

80522. Assziszi szt. Ferenc rend főnöksége, Tárogató-út 7850. hrsz. toldalék; ép. m. Szakál Lukács.

86264. Lakner Lajos, Abonyi-u. 2828/5. hrsz. Cabaret-mulató; ép. m. Vágó László és József.

90716. Holetschny Rajmondné, Columbus-u. 1869. hrsz. nyaraló; ép. m. Pucher István.

71953. Klein Izidor, Lenke-út 12. földszintes ház; ép. m. Molnár Gyula.

84298. Deutsch Arthur, Jászberényi-út 8394. hrsz. toldalék; ép. m. Brezina és Medek.

80509. Özv. Mahler Simonné, Budakeszi-út 7984. hrsz. toldalék; ép. m. Wellisch Sándor és Gyula.

73446. Böhm Izidor, Vörösvári-u. 6. földszintes ház; ép. m. Lasetzky Márton.

83451. Magy. fém- és lámpaárú r.-t., Apaffy-u. 7987/1. hrsz. rakodó; ép. m. Sorg Antal.

90722. Horváth József, Törökvész-dülő 6521. hrsz. toldalék; ép. m. Streller Antal.

86232. Fejes Sándor, Remetehegy 2173. hrsz. földszintes ház.

Átalakításokra:

89750. Haggenmacher Henrik, Andrássy-út 32.
83447. Gelb Malvin, Múzeum-körút 21.
85383. Fleischl Róbert, Kőfaragó-u. 8.
91537. Özv. Atlasz Samuné, Üllői-út 48.
88693. Bauknecht Tamás, Bécsi-út 40.
90763. Prokisch János, Városmajor-u. 58.
78231. Szabó Géza, Mozdony-út 1385. hrsz.
84258. Hoffer Ferenc, Sz.-László-u. 82.
90786. Zenger Agoston, Szondy-u. 30.
90121. Sterk Izidor, Váci-út 163.
90748. Trettina József, Krisztina-tér 3.
86211. Szőnyi Salamon, Toldy-Ferenc-u. 2663. hrsz.
65993. Holub József, Béla király-út 9090. hrsz.

Jóváhagyásra ajánltattak:

74368. Mai Manó, Damjanich-u. 4211. hrsz.
85368. Bohacsek Gyula, Kórház u. 771. hrsz.
63504. Fehérkereszt egyesület, Tűzoltó-u. 9104. hrsz.
71684. Farkas József, Gyömrői-út 7950. hrsz.
83465. Kutlánya János, Bicskei-út 13465. hrsz.
87335. Özv. Kohn Samuné, Tavasz-u. 268. hrsz.
73461. Dr. Dózsa Ödönné, Szerecsen-u. 52.
94043. Bérczy Sándor, Dessewffy-u. 5.
84249. Özv. Heizmann Ferencné, Maros-u. 1939. hrsz.
85323. Schmurkás Jakabné, Solymári-u. 1063. hrsz.
86234. Losser Mátyás, Thököly-út 51.
87329. Gr. Festetich Kálmán, Váci-körút 665. hrsz.
82449. Tóth Vendel, Dömsödi-u. 7590.
85351. Oszmann Pál, Jász-u. 1540.
83456. Szakál Lukács, Pasaréti-út 7067. hrsz.
83435 Godnautz Károly, Királyhágó-u. 12959. hrsz.
85369. János Ádám, Vályog-u. 1631.
80491. Pucher István, Lehel-u. 1751.
87314. Vasgerendákat árusító r.-t., Árboc-u. 1422. hrsz.
257555/1907. Özv. Slubek Istvánné, Városmajor-u. 1570. hrsz.
79639. Fairbanks r.-t., Váci-körút 174. hrsz.
89757. Hoffer Ferenc, Országbíró-u. 1678. hrsz.

Gépekre és felvonókra:

79623. Hungária-fürdő, Dohány-u. 44.
79575. Freissler Antal, Andrássy-út 25.
79576. Milch Dávid, Normafa-út 4.
79577. Waczula János, Kinizsy-u. 9411. hrsz.
69998. Rosenfeld Henrik, Kemenes-u. 38.
83439. Wertheim F. és tsa, Mária-u. 5508. hrsz.
85335. Sparber testvérek, Andrássy-út 1.
85342. Schanzer Ignác, Andrássy-út 101.
85343. Háztartás szövetkezet, Boráros-tér 6.

Elutasíttatott:

82488. Palterer Lipót, Szépvölgy-u. 4311. hrsz.
77455. Neubauer Gáspár, Megyfa-u. 617. hrsz.
87271. Schramek Ferencné, Hermina-út 59/2. hrsz.

TERVPÁLYÁZATOK.

Ápr. 30. Máv. igazgatósága: Ujpest városában létesítendő magyar kir. államvasúti közép- és főiskolai internátus tervei. Díjak 1500, 1000 és 700 k., 2 tervet megvesznek 400—400 k.-ért.
„ 30. Bartha Miklós szoboremléke (költség 35000 k.); díj az építés.
máj. 20. Kaposvár város polgármestere: nyári színkör tervezése. Építőköltség 120.000 k. Díjak 800, 500 és 200 k. Megvétel 200 k.
máj. 31. Somogymegye marcali-i járás főszolgabírája: közkórház-tervezés Marcaliban. Építőköltség 100000 k., díj 300 k. Megvételi ár 200 k.
„ 15. Ujcsalános község (Zemplén vm.) előlj.: községháztervezés. Pályadíj 100 k.

jun. 15. Athénben Constantin császár emléke; díjak: 5 db 5000 k. és 2000, 1500, 1000 k. (lásd a m. é. 40. számban).
okt. 1. Műbarátok köre (Váci-utca 25.): 18 képes levelezőlap; díj: egyenkint 100 k.
okt. 26. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: aranykönyv és állása; díj: Ybl-érem.
nov. 28. Mérnök Mérnök- és Építész-Egylet: ártézivíz ivócsarnok; díj: 100 k. és ezüstérmet.
1909. jan. 9. Magyar Mérnök- és Építész-Egylet: könyvtárpalota; díj: aranyérem és 1200 k.

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

Ápr. 20-án. Breznóbánya polgármestere: **épületátalakítás**; 135000 k.
„ 20-án. Kismarja község (Biharm.) előlj.: **artézikút-fúrás.**
„ 21-én. Máv. aradi üzletvezetősége: **építkezések** Piski rendező-állomáson; bp. 1700 k.
„ 21-én. Veprőd község (Bács m.): **bikaistálló és pásztorlak építése** (7799·22 k.); bp. 383·22 k.
„ 21-én. Gyulai á. é. hiv.: **skolaépítés** Gádoroson (30790·20 k.); bp. 5%.
„ 22-én. Zalaegerszegi á. é. hiv.: **híd- és átereszépítés** (2153, 2819, 1615, 1369 és 6556 k.); bp. 5–5%.
„ 22-én. Ev. ref. egyházközség Szapáryfalva (Krassó-Szörény m.): **templomépítés** (41635·98 k.).
„ 22-én. Debreceni á. é. hivatal: **gazdasági építkezések** (20269, 30282 k.), **dohánytsztképző intézet építése** (32049 k.), **dohánytiszti lakás építése** (45010 k.); bp. 6380·66 k.)
„ 22-én. Borlova község (Krassóm.) előlj.: **iskola- és tanítólakás építése** (11209·20 k); bp. 5%.
„ 22-én. Somogymegye alispánja, Kaposvár: **útépítés** (48611·60 k.); bp. 5%.
„ 22-én. M. áll. vas. igazgatósága: évi **62100 tonna szénszállítása** 1908–1910. évekre.
„ 22-én. Sopronm. alispáni hiv.: **járási szé ház építése** Felsőpulyán (46100 k.); bp. 5%.
„ 23-án. Földmiv. min.: aradi jószágigazg. **épülete** (l. a hirdetések közt.)
„ 23-án. Szaár község (Fehér vármegye) előlj.: **községház építése** (21751·60 k.); bp. 5%.
„ 23-án. M. kir. gazdasági műszaki hivatal Budapest: **az aradi államjószág-igazgatósági épület összes munkái**; bp. 5%.
„ 23-án. G.-kel. egyházközség Ó-Futtakon (Bácsm.): **templ m helyreállítás** (53831·11 k.); bp. 5%.
„ 23-án. Miskolci m. kir. pénzügyigazgatóság: **egyházi épületek helyreállítása** (548.542 és 1035 k.); bp. 10%.
„ 23-án. Szeged város tanácsa: **kövezés és csatornázás** (515. k.) bp. 10%.
„ 23-án. Nyiregyházavármegye tanácsa: **iskolakibővítés** (22209·1. k.) bp. 5%.
„ 24-én. A budapesti munkásbiztosító pénztár építő bizottsága: **intézeti palota építése.**
„ 24-én. Szabadka város tanácsa: **a régi Városház és gymnasium lebontása.**
„ 24-én. M. kir. tengerészeti hatóság, Fiume: **kövezet helyreállítása.**
„ 24-én. Liptószentmiklósi alispáni hiv.: **útburkolás, asphaltjárda-fektetés és csatornázás** (100000 k.); bp. 5%.
„ 25-én. Temesvári á. é. hiv.: **vasbétonhíd építése** a Diksán-patak-híd helyébe (14237·79 k.).
„ 25-én. Liptómegye alispánja: Rózsahegyen **kövezés, csatornázás és aszfaltozás** (100000 k.); (l. a hirdetések közt).
„ 25-én. Székelykeve község (Temesm.) előlj.: **artézikút fúrása.**
„ 25-én. Csurog község (Bácsm.) előlj.: **jegyzőlakás építése** (21039·41 k) **és melléképületek** (2837·65 k.); bp. 5%.
„ 25-én. Orosháza község előlj.: **iskola- és fürdőépítés**; bp. 600 és 100 k.
„ 25-én. Pápa város polgármestere: **kataszteri épület építése**; bp. 100 k.
„ 25-én. Susaki (Horvátország) m. kir. erdőhivatal: **erdőtisztilakások építése** (5950·08 és 8148·57 k.); bp. 10%.
„ 25-én. Nádalja község (Bácsvármegye) előlj.: **iskola- és tanítólakás építése** (20.118·32 k.); bp. 10%.
„ 25-én. Talpas község (Arad vm.) előlj.: **útépítő munkák** (2159 k.); bp. 107·85 k.
„ 26-án. Csorna község előlj.: **betoncsatorna építése** (3450 k); bp. 300 k.
„ 27-én. Aradi á. é. hiv.: **Fehérköröshíd alépítménye és vasszerkezete** (l. a hirdetések közt).
„ 27-én. Pozsonyi kir. törvényszék elnöke: **asphaltjárdaépítés**; bp. 5%.
„ 27-én. Nyitrai á. é. hiv.: **híd- és útépítés**; (l. a hirdetések közt).
„ 27-én. Sümegi elülj.: **iskolaépítés**; bp. 5%.
„ 27-én. Földmivelésügyi miniszterium: **fürdőberendezés** Vizaknán (l. a hirdetések közt).
„ 27-én. Pozsonyi á. é. hiv.: **Iskolaépítés** Vágszeredben; bp. 5%.
„ 28-án. Kolozsvári á. é. hiv.: **iskolaépítés** Vistán (14818·53 k.); bp. 5%.
„ 28-án. Szombathely város tanácsa: **betonjárda fektetése**; bp. 5%.
„ 28-án. Mohács község előlj.: **magtár átalakitás** (7817·73 k.); bp. 5%.
ápr. 28-án. G. keleti szerb egyház község Klári-ban (Torontálvm.): **templomhelyreállitás**; bp. 10%.
„ 28-án. Budapest székesfőváros Tanácsa: **közcsatorna építés** az I. Diószegi- és Karolina-úton, bp. 250 k.; a Vérmező-utcában, bp. 200 k.; a VII. Wesselényi-utcában, bpénz 1270 k.; a VII. és X. Kerepesi-úton, bp. 1400 k.; **járda-kövezés** a II. Margitrakparton, bp. 120 k.
„ 28-án. Bóka község (Torontálm.) előlj.: **tanterem és tanítólak építés** (10074·54 k.); bp. 5%.
„ 29-én. Budapesti á. rendőrség gazdasági hiv.: **kályhás munkák**; bp. 200 k.
„ 29-én. Zilahi alispán: **II áteresz és híd építése** (27674 k.); bp. 5%.
„ 29-én. Szamosújvári főszolgabírói hiv.: **közúti műtárgyak építése** (10532·37 és 6131 k.); bp. 5%.
„ 30-án. Ipolysági á. é. hiv.: **kórházépítés** (bp. 500 k.).
„ 30-án. Földmívelésügyi min.: **71 db telepes ház építése** (lásd a hird. közt.).
„ 30-án. Nagy nyedi á. é. hiv.: **ártéri híd helyreállítása** (6112·53 k); bp. 5%.
„ 30-án. Torontálszöget község előlj.: **tanteremépítés.**
„ 30-án. Balassagyarmati á. é. hiv.: **Ip lyhíd** (45·0 *m*) **alépitménye és vasfő szerkezete**; bp. 1000 k.
„ 30-án. Miskolci á. é. hiv.: **Görömböly-híd átépítése** (8814 k.); bp. 5%.
„ 30-án. Pestvidéki kir. törvényszék elnöksége Bpest: **járásbírósági épület és fogház építése** Ujpesten; bp. 5%.
„ 30-án. Vönöck község (Vasm.) előlj.: **tanácsháza építés.**
„ 30-án. Zalaegerszegi á. é. hiv.: a szentmártoni r. k. **templom helyreállítása** (2702·85 k.); bp. 5%.
„ 30-án. Győri á. é. hiv.: 795 *m* **út burkolása kiskővel** (49985 k.); bp. 5%.
máj. 1-én. Nagykőrös város tanácsa: **világi ólelep építése**; bp. 20.000 k.
„ 1-én. Trencséni á. é. hiv.: 7·14 *m* nyílású **híd alépítménye és vasfölszerkezete**; (l. a hirdetések közt).
„ 2-án. Budapest tanácsa: **kenyérgyár sütőkemencéi és gépberendezése** (nemzetközi árlejtés).
„ 4-én. Ungvári á. é. hiv.: **r. k. épületek tatarozása** (2356 k.) bp. 5%.
„ 5-én. S.-A.-Ujhelyi pénzügyigazg.: **iskolajavitás** (1207 k.), lakóházépítés (6848 k.); bp. 5%.
„ 7-én. Liptóm. alisp.: **kövezés aszfaltozás** (l. a hird. közt.).
„ 7-én. Nyitrai törvsz. elnöke: Nagy-Tapolcsányban **járásbíróság épülete**; bp. 5%.
„ 12-én. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium: **a péc i bábaképezde fölépítése**; bp. 5–5%.

VERSENYTÁRGYALÁSOK EREDMÉNYE.

A fiumei m. kir. állami felső kereskedelmi iskola felépítéséhez szükségelt ipari munkák biztosítása tárgyában tartott árlejtésen a következő legolcsóbb ajánlatot tették és pedig az összmunkára: Grünwald Testvérek 210525·78 k.; a vízvezeték-, csatornázás- és légszeszberendezésre: Lukács és Huppert 13800·61 k.; a tetőfedő-munkára: Eternitművek 5193·08 k.; a vasmunkára: Vasgerendákat árusító r.-t. 18493·30 k.; az üveges-munkára: Weisz Salamon 1792·17 k.; a kárpitos-munkára: Schillinger Simon és tsa 706·90 k.; a takaréktűzhelyekre és kályhákra: Kovács és Szalai 2452 k.; a burkoló-munkára: Walla József 5608·01 k.; a padozó-munkára: Egyesült parketgyárak 6269·78 k., végül Dusák Henrik a szobafestő- és mázoló-munkára 3954·87 és Schwarcz Guidó (Fiume) az asztalos-, lakatos- és mázoló-munkára 22948·66 k.-val.

A veszprémi vármegyeháza átalakításakor végzendő munkákra tartott versenytárgyaláson a következő legolcsóbb ajánlatok érkeztek be és pedig az összes munkákra: Schreiber Gyula (Újpest) 192.507·12 k.; a béton-, vasbéton- és rabitz-munkára: Deutsch B. 9407·95 k.; a műkő-munkára: Budapesti kőgyár 8411·20 k.; a vasmunkára: a Vasgerendákat árusító r.-t. 11.942·50 k.; az Eternit palafedésre az Eternit-művek 3720·60 k.; a bádogos-munkára: Kubányi és Vári 4052·80 k.; az amerikai padlómunkára: Barna Gábor (Gyöngyös) 2224 k.; a hézagmentes padlómunkára: Fónagy és Társa (Budapest) 4216 k.; a cementburkoló-munkára: Walla József 4134 k.; az asztalos-munkára: Valdfogel F. 18.307 k.; a lakatos-munkára: Beregi A. 9725·75 k.; a mázoló-munkára: Irhágyi A. 1885·50 k.; a mázoló- és festő-munkára: Mahacsek Vencel 3761·20 k.; a szobrász-munkára: Szőlős és Teply 1641·50 k.; az üveges-munkára: Rosenberg Ignác 4061·80 k.; az ablak-ponyvára: Paschka és Társa 844 k.; a kályhás-munkára: Magyari Lajos 3945 k.; a vízvezeték-csatornázó-munkára: Lukács és Huppert 12.353·77 k.

A bpesti összekötő vasúti híd mázolására legolcsóbb ajánlatot tett Frischauer és Társa 21.852 k.-val.

Csurog község előljárósága iskolájának építésével (61.794·75 k.) Schmidt Fülöpöt bízta meg 62.721·67 k. árban.

A temesmegyei Paráczon építendő iskola munkáira (31.255·45 k.) legolcsóbb ajánlatot tett

A budapesti Ménesi-út csatornájára Kleindl János 22047·48 k., Hazai Aszf. Váll. 21408·33 k., Halász Hubert 21230 k., Pessi G. 21001·60 k., Melocco Péter 20559·21 k. — A Szentlászló-utca csatornájára Hazai A ztf. Váll. 47381·58 k., Halász H. 47167·50 k., Kleindl J. 45306·37 k., Melocco P. 44806·05 k. — A Mohács-utca csatornájára Halász H. 8637·34 k., Hazai Aszf. Váll. 846301 k., Kleindl János 8285·36 k., Melocco P. 8207·98 k., Pessi G. 7870 k. — A Vas-utca csatornájára Melocco P. 9641·27 k., Kleindl J. 9344·24 k., Hazai Aszf.

osztály tekintettel arra, hogy az egyesület hivatalos lapjában, az „Építő Ipar"-ban már megjelentek, felolvasottnak tekinti. A mai jegyzőkönyv hitelesítésére dr. *Katona* Fülöp és *Barcsai* Lajos kérettek fel.

Barcsai Lajos, a napirend előadója folytatólagosan ismerteti a vállalati általános feltételeket. Kívánja, hogy leszámoló iratok és rajzok részletes elbírálás előtt az építésvezetőség részéről ne legyenek visszautasíthatók, hanem okvetetlenül a felülvizsgáló bizottsághoz terjesztendők. A leszámolás és felülvizsgálás 30 napon belül megkezdendő és a részletes feltételekben minden egyes esetben külön megállapított időben befejezendők. A nem látható építményrészek mennyisége a napló alapján állapítandó meg. Ha a felülvizsgáló bizottság utólagos ásásokat vagy felbontásokat kíván, akkor ennek költségeit az építtető a vállalkozónak megtéríteni tartozik. A szerintezett számlát hiteles másolatban a vállalkozónak kívánságára ki kell adni.

A szakosztály dr. *Katona* Fülöp, *Pál* L. Leó, *László* Richard, *Miklós* Ede, az *elnökök* és a *jegyző* ismételt felszólalása után az inditványokhoz hozzájárul.

Rendkivüli választmányi ülés február 17-én. Elnök *Kúnfalvy* Nándor, jegyző *Miklós* Ede; jelen vannak: dr. *Kéler* Zoltán, *Perndl* Flóris, *Kauser* Gyula, *Sziklai* Zsigmond, dr. *Katona* Fülöp, *Réti* Benő, *Hegyi* Ferenc, *Pál* L. Leó, *Graf* Lajos, *Mirgay* Gyula, *Ziegler* Géza, *Humayer* József, *Pásztor* Béla, *Szalka* J. István, *Székely* Marcell, *László* Richárd, *Schneider* Róbert, *Szeszlér* Sándor, *Mann* József.

Az *elnök* jelenti, hogy helyiségünk bérletének sürgőssége miatt hívta össze a választmányt. Ezután *Mirgay* Gyula beszámol eljárásának eredményéről és közli, hogy a ház gondnoka hajlandó az egyesületünk jelenlegi helyiségei felett levő két III. emeleti lakást három évre bérbe adni, ha az egyesület saját költségén teljesíti a szükséges átalakításokat. Hosszas vita indult meg ez ügyben, melyben részt vettek: *Kauser* Gyula, *Ziegler* Géza, *Sziklai* Zsigmond, *Mann* József, dr. *Kéler* és az előadó. Dr. *Kéler* indítványára az elnök névszerinti szavazást rendelt el arra nézve, hogy a választmány alkalmasnak találja-e és hajlandó-e kibérelni a jelenlegi helyiségünk felett levő két harmadik emeleti lakást. A választmány 11 szóval 6 ellenében nem óhajtja nevezett helyiséget kibérelni és felkéri a lakásügyi bizottságot, hogy alkalmas helyiséget keressen. Az indítvány mellett szavaztak: *Kauser* Gyula, dr. *Kéler* Zoltán, *Humayer* József, *Mirgay* Gyula, *Graf* Lajos, *Perndl* Flóris. Ellene szavaztak: *Mann* József, *Miklós* Ede, *Hegyi* Ferenc, *Sziklai* Zsigmond, *Pásztor* Béla, *Szalka* Jakab, *Schneider* Róbert, *Székely* Marcell. *Ziegler* Géza, *Réti* Benő és az elnök.

A *titkár* felolvassa Kovács Sándor köszönő levelét a küldött részvétiratért és a Magyar Rabitz-vállalat átiratát, melyek tudomásul vétetnek.

Molnár György tatai tagtársunk hátralékos tagdíjának megfizetésére halasztást kér, mit a választmány megad és a levelében kért fölvilágosítás megírására a titkárt kérte fel.

A mult választmányi ülés jegyzőkönyve felolvastatott és Sziklai szakosztályi elnök által javasolt pótlás után jóváhagyatott. Jegyzőkönyvi hitelesítőkül az elnök Kauser Gyula és Mirgay Gyula tagokat kérte fel.

Az épitőmesteri szakosztály ülése febr. 18-án. Elnök *Sziklai* Zsigmond, jegyző *Pásztor* Béla.

Az *elnök* megnyitja az ülést. Felolvastatja a mult ülés jegyzőkönyvét, melyet a szakosztály tudomásul vesz. A mai jegyzőkönyvet *Koch* Richard és *Karvaly* Gyula fogja hitelesíteni.

Dr. *Katona* Fülöp, majd *Koch* Károly, mint a napirend előadója ismerteti folytatólagosan a vállalati általános feltételeket. A kötbért mindig el kell engedni, ha a késedelmezés az építtetőnek kárt nem okoz. Ha az építtető kívánsága folytán az építés korábban készült el, mint az eredetileg kiköttetett, akkor a járandóságot is megfelelőleg előbb kell kifizetni. Nagyobb mű- vagy történelmi becsű tárgyak föltárása esetén az ásás vagy bontás abban hagyásáért a vállalkozót kártérítés és megfelelő munkaidőmeghosszabbítás illeti meg. Versenytárgyalás esetén az ajánlattevők ne legyenek kötelesek a költségvetést fölülbélyegezni. A felülbélyegzés legfölebb utólagos legyen és csupán az a vállalkozó legyen erre köteles, aki a munkát megkapja. Az árlejtési eredmények átszámított és hitelesen megállapított összegei újból publikáltassanak, hogy minden vállalkozó megismerhesse a versenytárgyalás utánszámított végeredményeit is. A munka sohasem a legolcsóbb ajánlattevőnek adandó ki, hanem mindig a számtanilag középen levő végösszeg benyujtója legyen a versenytárgyalás nyertese.

A szakosztály az előterjesztett javaslatokat *Mann* József, *Székely* Marcell, *Karvaly* Gyula, *Koch* Richard, *Ziegler* Géza, *Miklós* Ede, *Mód* Lajos, az *elnök*, a *jegyző* és az előadók ismételt hozzászólása után elfogadja és az előadóknak munkájukért köszönetet mond.

A *Kemény*-féle egyetemes állványhidat építő vállalat meghívja az egyesület tagjait szerkezete megtekintésére. A szakosztály a meghívást elfogadja.

Az *elnök* figyelmezteti a szakosztály tagjait arra, hogy az ipartestület közgyülése f. hó 21-én lesz és kéri, hogy a tagok erről meg ne feledkezzenek.

Kúnfalvy Nándor bejelenti, hogy a szakosztályban jelenleg vitatott tárgyban egy vidéki tagtól levelet kapott. Elmondja annak tartalmát. A szakosztály a bejelentést tudomásul veszi és fölötte napirendre tér.

Meghivó. Az Építőmesterek Egyesületének tagjai f. hó 23-án — kedden — délelőtt ½ 12 órakor megtekintik a Lágymányoson épülő dohánygyárban felszerelve, használatban levő Kemény-féle egyetemes hidat. Találkozás a helyszinen. A tagok minél nagyobb számban való megjelenését kéri *az elnökség*.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ÁCSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

A piaci árakat kutató bizottság jelentése 1909 január végén.

b) *Órai munkabérek:*

		korona
46.	1 épitő-munkavezető fizetése, beleértve a betegsegélypénztári járulék s a balesetbiztosítási díj fizetését	1.50
47.	1 épitő-segédmunkavezető	1.—
48.	1 falazó kőműves	—.75
49.	1 díszvakoló kőműves	—.90
50.	1 fehérmunkás „	1.—
51.	1 kőműves a lógó álványon	1.20
52.	1 állásoló munkavezető	1.—
53.	1 állásoló munkás	—.60
54.	1 habarcskeverő munkás	—.55
55.	1 férfi napszámos	—.50
56.	1 fiú „	—.35
57.	1 női „	—.30
58.	1 kőművestanonc	—.50

(47–58: különben mint 46. tétel)

59. A rendes munkaidőn túl, vagy az előtt 1—2 órával, valamint vasár- és ünnepnapokon teljesített munkáért a bérek 30%-kal nőnek. Éjjeli munkáért kétszeres óradíj számítandó.
60. A munkagépek és függőállások használatáért, azoknak különfélesége szerint külön díj fizetendő.
61. Az állások és kéziszerszámok használatáért a fuvarozó költségeken kívül a béreknek 10%-a jár. Kőfejsze, véső, ékek, sulykok kölcsöndíja naponkint és darabonkint —.30
62. Benzinlámpás kölcsöndíja (benzinnel együtt) óránkint —.25
63. Kokszkosár kölcsöndíja naponkint —.70
64. Javító munkálatokra a munkásoknak az az ideje, melyet a munkahelyre való menéssel, vagy a mesterhez való visszajövetelre, vagy egyes anyagok és szerszámok hordásra fordítanak, az előadott egységárakkal számítandók.
65. Villamos vasút, vagy más forgalmi eszköz költsége, híd- vagy alagúti vám és egyéb külön kiadások felszámítandók.

c) *Falazó, illetőleg vakolómunkák elkészítése:*

66.	*Effektiv (tömör) falazat* I. rendű jól kiégetett, mészmentes téglából, fehérmészhabarcsba rakva állásozással együtt, a földszinten	pr. m^3	28.—
67.	Emeletenkint a többlet-ár	pr. m^3	1.20
68.	*Padlásfalazatra* a többlet-ár az utolsó emeleti falazat árán felül	pr. m^3	4.—
69.	Románcément-habarcsba rakott falazat (keverő arány 1 : 3) egységára fehérmészhabarcsba rakott falazaténál nagyobb	pr. m^3	3.50
70.	Portlandcément-habarcsba rakott falazat (keverő arány 1 : 4) egységára a fehérmészhabarcsba rakott falazaténál nagyobb	pr. m^3	10.—
71.	Sima falvakolás fehérmészhabarcscsal és állásozással együtt	pr. m^2	1.—
72.	Menyezetvakolás, különben mint 71. sz. tétel	pr. m^2	1.70
73.	Egyszeri nádazás minden anyaggal és állásokkal együtt	pr. m^2	2.—
74.	Kétszeri fal- vagy menyezetmeszelés	pr. m^2	—.12

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi középitési bizottság f. hó 12-iki ülésén a jövő évben az iparcsarnok előtti területen rendezendő nemzetközi kertészeti kiállítás számára 3000 koronát ajánlott; elfogadta az Orczy- és Haller-út kövezésének (hat—hatszázezer korona), a Vihar-utca és Hermina-út burkolásának, a Hunyadi-tér aszfaltozásának, az Átlós- és a Gyáli-út csatornázásának terveit, végre az Erzsébet-út végén, a közúti vasútnak a körvasút alatt való átvezetése végett a szabályozás módosítását.

A magánépitési bizottságnak febr. 15-én tartott ülésén

új építkezésre nyert engedélyt:

9685. Rakovszky Antal, Akácfa-u. 37. négyemeletes ház; terv. Révész és Kollár.

7990. Beniczky Zoltán, Maros-u. 1589. hrsz. háromemeletes ház; terv. Balogh és Baráth.

11246. Fogl Emil, Kőfaragó-u. 5614. hrsz. háromemeletes ház. terv. Révész és Kollár.

9958. Bauer Emil és társa, Népszinház-u. 5897. hrsz. négyemeletes ház; terv. Bauer Emil.

8916. Obersohn Benő, Kis-János-u. 4. kétemeletes ház; terv. Körösi Albert.

10833. Faber testvérek, Bimbó-u. 6261. hrsz. emeletes nyaraló; terv. Bierbauer István.

8882. Kerstinger György, Baross-u. 6507. hrsz. emeletráépítés; ép. m. Boszruker Lajos.

10814. Székely Salamon, Zsigmond-tér 6 emeletráépítés.

11497. Csipkay János, Röppentyü-u. 3. földsz. ház; ép. m. Scheiring J.

11157. Mauczfeld Gáspár, Sörgyár-u. 10 földsz. ház; ép. m. Benke I.

12084. Irtl Mátyás, Márga-u. 8. két földsz. ház; ép. m. Kriska János.

11230. Balázs Károly, Apaffy-u. 25 földsz. ház; ép. m. Sorg Antal.

9669. Plauder Lipót, Jász-u. 1541 hrsz. két földszintes ház; terv. Bánszky Mihály.

9597. Vad Károly, Kemény Zsigmond-u. 7, toldalék; ép. m. Stefanovits S. Béla.

9680. Kurázs József, Noszlopy-u. 8241. hrsz. toldalék; ép. m. Rigler József.

4562. Özv. Brauner Alfrédné, Beöthy-u. 2, toldalék; ép. Szehr P.

9939. Bernhárt Károly, Dévény-u. 26, nyári vendéglő; ép. m. Zsolnay István.

Átalakításokra:

10394. Id. Schwarzmeier István, Krisztina-körút 11.

10855. Sklenár Vilmos, Illés-u. 12.

8419. Farbinger István, Kisfaludi-u. 13.

10837. Makk József, Retek-u. 18.

10386. Popelka Tamás, Soroksári-út 9595. hrsz.

Jóváhagyásra ajánltattak:

8002. Vágó László, Népszinház-u. 5787. hrsz.

5392. Dr. Lipták és tsa, Pannonia-u. 25.

11261. Teszák Péter, Szarvas-út 8747. hrsz.

9286. Berlinger Jakab, Lőpormalom-dülő 7972. hrsz.

10402. Schmid Márton, Szél-u. 660. hrsz.

5943. Hazai kőolaj ipar r.-t. Gyömrői-út 8560 hrsz.

9941. Geist Gáspár, Virányos 8657. hrsz.

9963. Steinhaus Naftali, Vérhalom-dülű 6379. hrsz.

6286. Endele Márton, Budakeszi-út 7975. hrsz.

7408. Mayer és tsa., Vörösvári-út 1718. hrsz.

11262. Szakál Lukács, Pasaréti-út 7067. hrsz.

233435. Márton Ákos, Bajza-u, 44. sz. házra vonatkozó tervei.

Gépekre és felvonókra:

292308. Bedő Ottó, Váci-út 175.

12473. Weinberger Aladár, Rottenbiller-u. 30.

1997. Horváth Kristófné, Felsővaspálya-u. 27.

Elutasíttatott:

12427. Liget Sanatorium r.-t. Nagy János-u. 26.

238015. Dr. Csohány Sándor, Aréna-út 4206. hrsz. ház tervei.

TERVPÁLYÁZATOK.

febr. 28. Medgyes á. é. egyházközség: gymnasium tervei; díjak: 1500, 1000 és 800 k.

márc. 1. Szászsebes város tanácsa: új városház tervezése; pályadíj 1000 és 400 k.

„ 2. O. M. Iparművészeti társulat; ablakvirágtartó; díjak: 150 és négy 50 k.

„ 25. Ószivác község (Bács-Bodrog m.): az utcák és terek szabályozása.

„ 31. Kolozsvári kereskedelmi és iparkamara: székház tervei; díjak: 800, 500 és 300 k.

ápril. 15. Makó város tanácsa: a városház átalakításának tervei; díjak: 1000 és 500 k.

„ 27. M. Műhely- és Raktártelep R. T. telepének lakóházzá való átalakítása; díjak: 1500, 1000 és 800 k.

„ 30. Keresk. min.: szegedi ipariskola tervei; díjak: 3600, 2400 és 1200 k.

máj. 10. Csíkmegyei alispán: pénzügyigazgatóság épülete (200000 k.) díjak: 2400, 1200 és 600 k. (lásd lapunk 7. számát).

„ 15. Kossuth-szobor Debrecenben (150.000 k.); díjak: I. a megbízás, II. 6000 k., III. 3000 k.

„ 21. Hódmezővásárhelyi ref. egyház: templomterv (orgona és harang nélkül 75,000 k.); díjak: 400 és 200 k.

szept. 30. Vallásmin.: Rákóczi-síremlék (250000 k.); díjak: 6000, 5000, 2×3000 és 2000 korona. (L. lapunk 1908. 39. sz.)

1910. jul. 1. Zalaegerszegi szoborbizottság: Csányi László szobrának tervei (30—50 ezer k.); díjak: I. megbízás, II. 500 k., III. 250 k.

VERSENYTÁRGYALÁSOK.

febr. 22-én. Segesvári á. é. hiv.: **támfal- és pinceépítés** (1880 k.); bp. 5%

„ 22-én. Makó város polgárm.: **artézi kútfúrás** (2400 k.); bp. 5%

„ 22-én. Nagyszőllősi á. é. hiv.: **iskolaépítés** Túrterebesen; bp. 5%.

„ 22-én. Vallás- és közoktatásügyi minisztérium: **iskola- és internátusépítés** Szilágycsehin.

„ 22-én. Nagykikindai alispán: 4·142 *km* **útépítés**; bp. 5% (2017·63 m^3 terméskő, 1253·9 m^3 zúzottkő, 500 m^3 homok stb.)

„ 22-én. Érmihályfalvi takarékpénztár: **raktárépítés** (36761·53 k.).

„ 23-án. Budapest székesfőv. tanácsa: **kockakőszállítás** a II. Királyhegy-u. burkolásához, bp. 5%; — **csatornaépítések** a II. Marcibányi-téren, a III. Vihar-utcában, a VI. Üteg-utcában, Petneházy-utcában, a X. Maláta és Golgota utcákban, bp. 200, 245, 300, 190, 600 és 1300 k.; — **makadám-útburkolás** a Marcibányi-téren, bp. 550 k.; — **kövezés** az V. Zápolya-utcában (bp. 380 k.), az V. Csanády-utcában (bp. 180 k.), a VI. Üteg-utcában (bp. 100 k.), a X. Zách- és Zsoldos-utcában (bp. 230 k.); — **aszfaltozás** a IX. Tűzoltó és Liliom utcákban (bp. 600 k.); — a **II. Királyhegy-utca aszfaltozása** (bp. 550 k.), **keramitburkolása** (bp. 2460 k.), **kövező előmunkák** (bp. 240 k.), **koesiútkövezés** (bp. 340 k.); — **közcsatornaépítés** az I. Orom-, II. Pázsit- és Küküllő-utcában, bp. 450 és 1200 k.; — **föld-, béton- és elhelyezőmunka** a városligeti két új szökőkútnál, bp. 620 k.; — **csatornaiszap-eladás**, bp. 500 és 200 k.

„ 23-án. Máv. aradi üzletvezetőség: Békéscsabán **postaépület építése** (l. a hirdetések közt).

„ 24-én. Székelyderzs község (Udvarhely m.) előlj.: **községházépítés** (19000 k.; bp. 10%.

„ 25-én. Pebárthidai (Bihar m.) g. kel. egyház: **iskolaépítés** (9452·96 k.): bp. 10%.

„ 25-én. Kőlesd község: **gyermekmenhely munkái** (6520·09 k.).

„ 25-én. Kőszeg város polgármestere: **laktanyaépítés** (492630 k.) bp. 15000 k.

„ 25-én. Máv. debreceni üzletvezetőség: 1200 m^3 **zúzott kő szállítása** (l. a hirdetések közt).

„ 25-én. Nyáregyháza elülj.: **elemi iskolák építése**; bp. 5%.

„ 25-én. Ózdi ref. egyházközség: **templomépítés** (21056·60 k.).

„ 25-én. Törökszentmiklós nagyközség előlj.: **téglagyári berendezés**; bp. 5%.

„ 25-én. Lugosi á. é. hiv.: **vámőrházkibővítés** Adakalén (5139·34 k.); bp. 5%.

„ 25-én. Venter község (Bihar m.) előlj: **körjegyzői lakás építése** (11272·71 k.); bp. 5%.

„ 26-án. Nyiregyházai á. é. hiv: **parkozás** (3370 k.) bp. 5%.

„ 26-án. Budapesti V. k. előlj.: a kerületi **lakatosjavitó munkák** 1909—1911. évben; bp. 100 k.

„ 26-án. Budapest V. k. elülj.: a Klotild-utcában 924·2 □-öl **telek bérbeadása**; bp. 500 k.; — az 1909—1916. évben szükséges **kőmüvesmunkák** (évenkint 2000 k.); bp. 200 k.

„ 26-án. Szegedi á. é. hiv.: Dorozsmán **iskolaépítés** 17 tanteremmel és igazgatói lakással; bp. 5%.

„ 26-án. Alispán (Győr): **uti fedőanyag szállítása** 1909. és 1910. évben.

„ 27-én. Komádi község (Bihar m.) előlj.: **vendéglőátalakítás** (13163·69 k.); bp. 10%.

„ 27-én. Dobsina város polgármestere: **iskolaépítés**; bp. 5%.

Szabadalmakat, védjegyeket és minta oltalmat megszerez = Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. sz. =
Szabadalmakat Értékesitő Vállalat
Pásztor (bej. cég)
Telefon 24—20. Telefon 24 - 20.
Felvilágositás dijtalan.

3387. alapsz. Haendel Henryk gyártulajdonos és Haendel Károl kereskedő Lembergben. — Fütőanyag. (Képv.: Adler.)

—

1008. alapsz. Jägler Karl gyáros Schiltigheimben. — Szerszámvezeték szögletes hornyoknak fába való bevágására. Elsőbbséget 1907 aug. 8-tól igényel. (Kév.: Janssen.)

—

2344 alapsz. Th. Goldschmidt cég Ruhr/m. Essenben. — Szoritó-készülék vasuti sinek, tartók és más effélék befogására és összeillesztésére a hegesztésnél. (Képv: dr. Szilasi.)

—

2455. alapsz. Graepel Hugó gépgyáros Budapesten. — Exploziósmótor. (Képv.: Kelemen.)

—

2604. alapsz. Gyurcsina Mihály vállalkozó Érsekujváron. — Erőátviteli berendezés végnélküli kötéllel. (Képv.: dr. Hebelt.)

—

2617. alapsz. Günthner August kereskedő Prágában. — Berendezés bányákban a vájatok ácsszerkezetének és betemetett csillevágányoknak veszélynélküli visszanyerésére. (Képv.: Neufeld és Fenyő.)

—

1018. alapsz. Jurina Jaroslav Josef kovács Litenschitzben. — Vasból való kocsialváz. (Képv.: Neufeld.)

—

1024. alapsz. Jánszky Jenő László m. kir. statisztikai hivatali tiszt és Szabó Lázár m. kir. statisztikai hivatali főtiszt Budapesten. — Vasuti sinkapcsolás és sinmegerősités. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

2454. alapsz. Lingel Károly és fiai Első Magyar Faáru és Butorgyár cég Budapesten. — Egymásba tolható asztalsorozat. (Képv.: Harsányi és Messinger.)

—

2709. alapsz. Mews Frigyes mérnök Moszkvában. — Zár főként pedig lakat, melynél a kengyel-, illetve a nyelvszáron mozgatható biztositékok vannak elrendezve. (Képv.: Takács)

—

1026. alapsz. Jaubert George Francois vegyész Párisban. — Eljárás a tüzelőanyag táplálására belső elégéssel dolgozó zárt körfolyamatu erőgépeknél. (Képv.: Harsányi.)

—

2368. alapsz. Lossánszky Imre okl. gépészmérnök Budapesten. — Lángzó folyékony tüzelőanyagok számára. Pótszabadalom a 38812. sz. szabadalomhoz.

—

3589. alapsz. Kőszénbánya és Téglagyár-Társulat Pesten cég Budapesten. — Kezdőtégla sikfödémekhez. (Képv.: dr. Wirkmann.)

—

3590. alapsz. Kőszénbánya és Téglagyár-Társulat Pesten cég Budapesten. — Sikfödém. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

2348. alapsz. Leproux Octava hivatalnok Párisban. — Munkaeljárás égési anyagnak és levegőnek keverékével dolgozó erőgépek számára. (Képv.: Kelemen.)

—

2425. alapsz Lowenstein Emil gyáros Prága melletti Karolinenthalban. — Csavarkulcs. (Képv. Török)

—

3157. alapsz. Mews Frigyes mérnök Moszkvában. — Zár. (Képv.: Takács.)

—

3182. alapsz. Marschall János elektromérnök Dresdenben. — Thermooszlop és eljárás annak előállitására. (Képv.: Török.)

—

4466. alapsz. Strasser József bádogos és Hackenberger Martin rézmüves Wienben. — Vizöblitésü köpőcsésze. (Képv.: Fenyő.)

—

3246. alapsz. Mlitz August gyáros Charlottenburgban. — Ajtózár vasuti kocsikhoz. (Képv.: Neufeld és Fenyő.)

—

3270. alapsz. Meister Gyula kereskedő Wienben. — Biztositócsavar tüzszekrényekhez (Képv.: Schön)

—

4491. alapsz. Dr. Senftner Georg mérnök Berlinben. — Uj ivlámpaszén. (Képv.: dr. Szilasi.)

—

474. alapsz. Oesterheld Adolf mérnök Hannover/m. Seelzeben. — Tető. (Képv.: Schön.)

—

4431. Sharp Archibald mérnök Londonban. — Légfékhenger. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

4439. alapsz. Siemens és Halske Részvénytársaság cég Berlinben, Bécsben és Budapesten. — Tüzjelzőhálózat közös fölvevőberendezéssel kapcsolt több zárt jelző vezetékkörrel. (Képv.: Kalmár.)

—

4450. Magyar Siemens-Schuckert-Művek Részvénytársaság cég Budapesten. — Elektromagnetikus tengelykapcsolás.

—

1851. alapsz. Schütte Johann müegyetemi tanár Danzig-Langfuhrban. — Tüz és vizcsöveskazán visszatérő lánggal. (Képv.: Kelemen.)

—

1432. alapsz. Testelin Auguste és Renard Georges mérnökök Bruxellesben. — Eljárás és készülék petroleumnak desztillálására és egy olajszerü testnek a petroleum polymerizálása folytán való előállitására. (Képv.: Adler.)

—

1448. alapsz. Tambling Frank gépész Seattleben és Smiley Elsie magánzónő Steven-Pointban. — Ellencsavaranya gyanánt használható csavaranya. (Képv.: Neufeld.)

—

2410. alapsz. Winkelmann Ernst asztalosmester és Lottmann Hermann szobafestő Lemwerderben. — Kapcsoló vasuti kocsikhoz. (Képv.: Takács.)

—

2421. alapsz. Wegmann Joseph kereskedő St. Pöltenben. — Konyhatüzhelylyel kombinált sütőkemence. (Képv.: Takács.)

—

918. alapsz. Voss Sámuel mérnök Pankowbon. — Teherkötélvezetés fölállitható gémmel biró daruk számára. (Képv.: Bérczi.)

—

926. alapsz. Vári Lajos ácsmester Református-Kovácsházán. — Hornyos tetőcserép. (Képv.: dr. Halász.)

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

Hildreth Herbert L. gyáros Bostonban **„Ujitás cukorkihuzó és hasonló gépeken“** cimü, 25115. számu 1902. január 31-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI. Eötvös-utca 9. szám.

Kályhagyárosok figyelmébe!

„Javitott rendszerü töltökályha“ Gehl György 44202. sz. szabadalma, aki kizárólagos gyakorlatbavételi jogát átruházni, ill. gyártási engedélyt adni hajlandó.

Érdeklődők felvilágositást nyerhetnek: **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői irodában, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. szám.

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1909. február hó 15-én Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

9685. Rakovszky Antal nev. Révész és Kollár (V., Zrinyi-utca 12.) a VII., Akácfa-utca 37. sz. a. 4 em. ház.

7996. Beniczky Zoltán (I., Enyedi-utca 10.) az I., Maros-utca 1589. hrsz. a em. ház, ép. Balogh és Baráth.

11246. Fogl Emil (VI., Gyár-utca 27.) a VIII., Kőfaragó-utca 5614. hrsz. a 3 em. ház.

9958. Bauer Emil és társa (VIII., Népszinház-utca 32.) a VIII., Népszinház-utca 5897. hrsz. a 4 em. ház.

8916. Obersohn Benő nev. Kőrössy Albert (VII., Városligeti fasor 47.) a VI., Kis János u. 4. sz. a. 2 em. ház.

10833. Faber testvérek (II., Zárda-utca 47.) a II, Bimbó-utca 6261 hrsz. a. emeletes nyaraló, ép. Bierbauer István.

8882. Kerstinger György nev. Boszruker Lajos (VIII., Baross-utca 113.) a VIII., Baross-u. 6507. hrsz. a. emelet ráépités.

10814. Székely Salamon (III., Zsigmond-u. 6.) ugyanott emelet ráépités.

11497. Csipkay János (VI., Röppentyü-utca 3.) ugyanott földsz. ház, ép. Scheiring János

11157. Manczfeld Gáspár (X., Sörgyár-utca 10.) ugyanott földsz. ház, ép Benke István.

12084. Irtl Mátyás (X, Márga-utca 8.) ugyanott 2 földsz. ház, ép. Kriska János.

11230. Balázs Károly (VII., Murányi-utca 51.) a X., Apaffy-utca 25. sz. a. földsz. ház, ép. Sorg Antal.

9669. Plauder Lipót nev. Bánszky Mihály (VIII., Vas-utca 18.) a VII., Jász-utca 1541. hrsz. a. 2 földsz. ház.

9597. Vad Károly (VIII., Kemény Zsigmond-utca 7.) ugyanott toldalék, ép. Stefanovits S. Béla.

9680. Kurázs József (X., Maglódi-ut 22.) a X., Noszlopy-utca 8241. hrsz. a. toldalék, ép. Rigler József.

4562. Özv. Brauner Adolfné (IX., Beőthy-utca 2.) ugyanott toldalék, ép. Szehr Péter.

9939. Bernhart Károly (VI., Dévény-utca 26.) ugyanott nyári vendéglő, ép. Zsolnay István, — épitésére vonatkozó tervek jóváhagyattak;

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

10394. Id. Schwazmeier István (II., Krisztina-körut 11.) ugyanott

10855. Sklenás Vilmos (VIII. Illés-utca 12.) ugyanott.

8419. Farbinger István (VIII. Kisfaludi-utca 13.) ugyanott.

10837. Makk József (I. Bercsényi-utca 4.) a II. Retek-utca 18. sz. a.

10386. Popelka Tamas (IX. Ranolder-utca 20.) a IX. Soroksári-ut 9595. hrsz. a. házra vonatkozó tervei jóváhagyattak.

c) **jóváhagyásra ajánltattak:**

8002. Vágó László a VIII., Népszinház-utca 5787. hrsz. a

Szabadalmakat, védjegyeket és minta oltalmat megszerez = Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. sz. =
Szabadalmakat Értékesitő Vállalat
Pásztor (bej. cég)
Telefon 24—20. Telefon 24—20.
Felvilágositás dijtalan.

Szilágyi György épület, mű- és vasszerkezet lakatostelepe
Budapest, VI. ker., Szabolcs-utca 4. szám.
Készit minden ezen szakmába vágó munkákat, valamint **gőzfütés, légszesz** és **vizvezeték szerelők részére szükséges lakatos-munkákat,** u. m. **hideg és melegviz tartályokat** kivánatra hegesztve is; **speeialista szellőzők készitésében. Tervek** és **költségvetések dijmentesen.**

7392. Dr. Lipták és tsa az V., Pannonia-utca 25. sz. a.

11261. Teszák Péter az I., Szarvas-ut 8747. hrsz. a.

9286. Berlinger Jakab a III, Lőpormalom-dülő 7972. hrsz. a.

10402. Schmid Márton a III, Szél-utca 660. hrsz. a.

5943. Hazai kőolaj-ipar r. t. a X., Gyömrői-ut 8560. hrsz. a.

9941. Geist Gáspár az I., Virányos 8657. hrsz. a.

9963. Steinhaus Naftali a III., Vérhalom-dülő 6379. hrsz. a.

6286. Endele Márton az I., Budakeszi-ut 7905. hrsz a.

7408. Mayer és tsa a III., Vörösvári-ut 1718. hrsz. a.

11262. Szakál Lukács a II., Pasaréti-ut 7067. hrsz. a.

233435. Marton Ákos a VI., Bajza-utca 44. sz. a. házra vonatkozó tervei.

d) **gépekre és felvonókra:**

292308. Bedő Ottó (VI., Váci-ut 175.)

12473. Weinberger Aladár (VII. Rottenbiller-utca 30.)

1997. Horváth Kristófné (X. Felső vaspálya-utca 27.)

e) **elutasittattak:**

12427. Liget Sanatorium r. t. a VI., Nagy János-utca 26. sz.

238015. Dr. Csokány Sándor a VII., Aréna-u 4206. hrsz. a. házra vonatkozó tervei.

Pályázatok tervkészitésre.

Kamarai székház tervezése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara részére a Bocskai-tér 18. sz. alatti telken emelendő 2 emeletes székházépület terveinek elkészitésére pályázat hirdettetik. A pályázat titkos. A pályatervek 1 : 200 léptékben készitendők, melyekhez a műszaki leirás és a beépitendő terület köb tartalma alapján számitott költségvetés csatolandó. Az épités részletes programmja és a telek helyszinrajza a kolozsvári kamara titkári irodájában, valamint a Magyar Mérnök- és Épitész-Egyletnél megszerezhető. A pályatervek a kamara titkári hivatalánál jeligés levél kiséretében nyujtandók be március 31-én déli 12 óráig. A három legjobb tervvázlatra kitüzött pályadijak közül az I ső dij 800 koronában a II-ik dij 500 koronában és a III-ik dij 300 koronában van megállapitva. A nem dijazott pályatervek bármelyikét a kamara 200 koronáért megveheti. *A teljes szövegü pályázati felhivást lapunk mai számának hirdető részében tettük közzé*

Tervpályázat a makói városháza átalakitására. Makó város tanácsa pályázatot hirdet a városháza átalakitására vonatkozó terveknek elkészitésére. A tervek 1 : 200 méretben készitendők és azok a költségvetéssel és műszaki leirással együtt Makó város polgármesteréhez április 15-én d. e. 11 óráig nyujtandók be. Dijak: I. 1000 kor., II. 500 kor. A nem dijazott tervek közül bármelyik 200 kor.-ért megvehető. Az épitési programm, helyszinrajz, valamint a jelenlegi épület tervei Makó város mérnöki hivatalától megszerezhetők.

Lejáró tervpályázatok.

Febr. 20. Párkány község előljárósága: vendéglő tervezés. Dijak: I. 100 k., II. 200 k. (5)

„ 28. Medgyesi evang. egyh. zközség: gimnázium tervezés. Dijak: I. 1500 k., II. 1000 k. III. 800 k. (6.)

Márc. 1. Győri első takarékpénztár: takarékpénztári épület tervezése. Kiviteli költség kétemeletes épületnél 300.000 k., háromemeletes épületnél 380.000 kor. Dijak: I. 2000 k., II. 1500 k., III. 1000 kor. Megvételi dij 500 kor. (1.)

„ „ Szászsebes város tanácsa: városház tervezés Dijak: I. 1000 k., II 400 k. (51.)

Ápr. 27. Magyar Mühely és Raktártelep R. T. Budapest: lakóház tervezés. Dijak: I. 1500 k., II. 1000 k., III. 800 kor. Megvételi dij 500 kor. (3.)

„ 30. M. kir. kereskedelemügyi minister: felsőipariskola tervezés Szegeden. Dijak: I. 3600 k., II. 2400 kor., III. 1200 kor. Megvételi dij: 600 kor. (6.)

Máj. 10. Csikvármegye alispánja: pénzügyigazgatósági épület tervezése. Kiviteli költség 200.000 kor. Dijak: I. 2400 kor., II. 1200 kor., III. 600 kor. (6)

Máj. 15. Debrecen város tanácsa: Kossuth Lajos szobra. Kiviteli költség 150.000 kor. Dijak: I. a kivitellel megbizás. II. 6000 kor., III. 3000 kor. Megvételi dij 1000 kor. (29.)

Szept. 30. M. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium: Rákóczi emlékmű tervezés. Kiviteli költség 250.000, 300.000 kor. Dijak: I. 6000 kor., II. 5000 kor., két III-ik dij 3000—3000 kor., IV. 2000 kor. (38.)

1910 Jul. 1. Csányi László szoborbizottság Zalaegerszegen: szobor tervezés. Kiviteli költség 50—50,000 k. Dijak: I. a kivitellel megbizás. II. 500 k. III. 250 k. (1.)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététettek.

Pályázatok állásokra.

Napidijas mérnöki állás. Pancsova város tanácsa pályázatot hirdet a v. mérnöki hivatal átszervezésének befejeztéig betöltendő napidijas mérnöki állásra. Felhivatnak okl. mérnökök, kik ezen ideiglenes állást elnyerni óhajtják, hogy kellő okmányokkal felszerelt pályázati folyamodványaikat Pancsova város tanácsához február 28-ig nyujtsák be. (L. a hirdetések között.)

Műszaki rajzolói állás. Ujvidék sz. kir. város mérnöki hivatalánál megüresedett műszaki rajzolói állás betöltésére pályázat hirdettetik. Javadalmazás havi 180 k. Pályázati folyamodványok Ujvidék sz. kir. város polgármesteréhez február 25-ig adandók be. (L. a hirdetések között.)

Epitészi állás. A herceg Esterházy Miklós hitbizományi uradalmaiban Kismartonban, egy II. oszt. épitészi állás betöltendő, melynek javadalmazása 2000 kor. törzsfizetés, 800 kor. pótlék természetbeni járandóságok megváltása cimén, 4 szobás lakásból és 35 köbm. hasáb tüzifailletményből áll. Ezenkivül hivatalos kiküldetések alkalmával 7 kor. napidij számitható fel. Pályázhatnak müegyetemet végzett egyének és pedig elsősorban épitészek. A sajátkezüleg irt és a főméltóságu herceg urhoz intézendő kérvények okmányokkal felszerelve március 10-ig az „Esterházy hitbizományi javak kormányzósága" cimére Eszterházára küldendők.

Szakaszmérnöki állás. A Margittaszigeti ármentesitő és belvizlevezető társulatnál üresedésben levő, Mohács székhelylyel rendszeresitett szakaszmérnöki állásra pályázat hirdettetik. Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni kivánják, hogy elméleti és gyakorlati képzettségüket, ugy egészségi állapotukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a társulat választmányához cimezve március 31 éig adják be. Kivántatik mérnöki vagy legalább is földmérői oklevél, utóbbi esetben 2 évi gyakorlat. Évi javadalmazás 2400 kor. fizetés, 600 kor. lakbér illetmény.

Téglamesteri állás. Sümeg község előljárósága a téglagyári telepnél megüresedett téglamesteri állásra pályázatot hirdet. A javadalmazást illetőleg a községi előljáróságnál nyerhető értesités. A pályázati kérvények az eddigi müködést igazoló bizonyitvány kapcsán nevezett község előljáróságnál február 28-ig adandók be.

Betöltött műszaki dijnoki állás. A miskolci m. kir. államépitészeti hivatalnál betöltendő műszaki dijnoki állásra Katona István technikus alkalmaztatott.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister a Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaságnak a nagybélic—privigyei h. é. vasut Privigye állomásából kiindulólag Szebidrázs község érintésével Cigel községig vezetendő szabv. nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; Dobsinai r. t. város közönségének a máv. Dobsina állomásából kiágazólag Johánfalva, Imrichfalu, Sztracena, Dobsina-jégbarlang, Pusztamező, Vernár, Szepesvéghely, Hernádfalu és Szepestapolca községek érintésével a cs. kir. szab. kassa—oderbergi vasut Podrád—Felka állomásáig vezetendő fővonalból és ezen vasutvonal Pusztamező állomásától Telgárt (Garamfő) község érintésével a zólyombrezó—breznóbánya—tiszolci h. é. vasut Vereskő állomásáig vezetendő szárnyvonalból álló h. é. gőzmozdonyu vasutvonalakra az előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbitotta.; Brüll Leó jószágigazgató, nagyvázsonyi lakosnak a máv. Jutas állomásából kiindulólag Tótvázsony község határán át Nagyvázsony községig vezetendő szabv. nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra; Müller László okl. mérnök, budapesti lakosnak a cs. kir. kassa—oderbergi vasut Liptóujvár állomásából kiágazólag Királylehota község érintésével a Feketevág folyó mentén Teplicska községig vezetendő keskenyvágányu gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára meghosszabbitotta.

Egy dunántuli vasut terve. A kőszegiek nincsenek megelégedve azzal az uj vasuti tervvel, amely Bükön, Csepregen, Locsmándon át Felsőpulyáig menne. Ez ügyben Auguszt János Kőszeg város polgármestere értekezletre hivta egybe a város polgárságát. Az értekezlet abban állapodott meg, hogy a vasutra maga a város kér előmunkálati engedélyt. A vasut iránya terv szerint: Bük, Csepreg, Szakony, Gyalóka, Salamonfa, Gyülevész, Zsira, Locsmánd, Frankó, Olmod, Horváthzsidány, Kőszeg lenne.

A Mátravidék vasutjai. A kereskedelemügyi ministeriumban elhatározták a putnok—dobsina—poprádi vasut kiépitését és széles arányu akció indult meg, hogy a terv minél hamarább valóra váljék. Heves-, Hont- és Gömörvármegye közönsége már régóta sürgeti, hogy a budapest—hatvan—miskolc—kassai fővonal mellé egy második vonalat is épitsenek. Ez a fővonal volna a putnok—dobsina—poprádi vasut, amely a budapest—hatvan—kassai fővonallal Füzesabonynál csatlakoznék, miután Eger és Füzes-

Eredeti Meidinger rendszerü
szabályozó- töltő, és szellőző kályhák
minden kivitelben.

BUDAPEST és BÉCS

Ehrlich J. és H. Meidinger kályhagyára.

Központi légfütések.
Meidinger caloriféres-ek cserépburkolatban
Cs. és kir. kiz. szabadalm.
Siemang-Ehrlich-féle **kaszárnya kályhák**

BUDAPEST,
IX. ker., Lónyay-utca 15. sz

HATSCHEK SZABADALMA.

Eternit-Pala

A jelenkor LEGJOBB tetőfedő anyaga.
Tüz- és fagyálló, viharerős könnyü, tetszetős és olcsó javitást nem igényel.

Eternit Müvek Hatschek Lajos
Budapest VI., Andrássy-ut 33.
Nyerges Ujfalu Esztergommegye
TELEFON: 12—92.

Legmesszebbmenő jótállás.
Elsőrangu referenciák.
Mintát, ismertetést és árajánlatokat költségmentesen küldünk

lást elnyerni óhajtják, hogy a tégla és cserép elő állitási munkadiját magában foglaló zárt ajánlataikat f. é. március 10 napja d. u. 5 óráig bezárólag a város polgármesterének adják be. Az ajánlattevők tartoznak biztositékképpen 1000 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban ajánlataikhoz becsatolni.

Mérnöki munkálatok.

Kiskér község szabályozási terve. A Bács-Bodrog megyében levő Kiskér község előljárósága a község utcáinak és tereinek sorvonalait egy uj szabályozási terv keretében megállapitani óhajtván, ezen munkálatokra pályázatot hirdet. A pályázni kivánó mérnökök f. évi április 1-ig a községi előljáróságánál nyujthatják be ajánlataikat, hol a közelebbi feltételeket is megtudhatják.

Szabályozási terv készitése. Bátmonostor község (Bács-Bodrog m.) utcái és közterei szabályozására vonatkozó műszaki tervek elkészitésére pályázatot hirdet. Pályázók ajánlataikat f. é. március 26-án d. e. 10 órakor a főszolgabirói hivatalban Baján szóban vagy irásban terjeszthetik elő. A feltételek ugyanott betekinthetők.

Utcák és terek szabályozása. Pacsér (Bács-Bodrog m.) község előljárósága a készitendő törzskönyv, — valamint az utcák és terek szabályozási vonalainak megállapitása iránti müszaki munkálatokra nézve pályázatot hirdet. Felhivatnak mindazon okl. mérnökök, kik a fentleirt müszaki munkálatok elkészitésére vállalkozni óhajtanak, ebbeli ajánlataikat Pacsér község előljáróságához f. é. március 20-áig nyujtsák be. Megjegyeztetik, hogy vállalkozni szándékozóknak egyszerü levélbeni átiratukra a pályázati feltételek megküldetni fognak.

Tagositások.

Babuc. Babuc község általános tagositása ügyében a müködő mérnök megválasztása céljából f. é. február 22-én tárgyalást tartottak. Pályáztak: Barabás Miklós (Kolozsvár) holdankint 3 kor. 60 fill., Bonis János (Gyulafehérvár) 3 kor. 20 fillérrel. Az ajánlatok felett a kolozsvári törvényszék fog dönteni. A munkálatok 7104 koronával vannak előirányozva.

Szászrégen. Szászrégen város határtagositási munkálatait a f. é. február 24-én megtartott tárgyalás alapján Müller Arnold szászrégeni mérnök kapta meg holdankint 5 kor. 60 fillér árban.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister Gfrerer, Schoch és Grossmann épitési vállalkozók, budapesti cégnek a mohács—pécsi vasut Villány állomásából kiágazólag Nagyharsány község érintésével Siklósig a cim által tervezett pécs—dolnji—miholjaci helyi érdekü vasut siklós—dolnji—miholjaci szakaszához való csatlakozással vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra; Krauszhaan Karoly temesvári lakosnak a m. kir. államvasutak Nagykikinda állomásából kiágazólag Nákófalva, Bánátkomlos, Kis-Ösz, Lovrin és Pészak községek érintésével a m. kir. államvasutak Perjámos állomásáig, továbbá a m. kir. államvasutak Varjas állomásától Nagyfalu, Székesut, Munár, Németszentpéter, Fönlak, Ujvinga, Ujbodrog és Zádorlak községek érintésével a m. kir. államvasutak Uj-Arad állomásáig vezetentő rendes nyomtávu gőzüzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egyévre megadta; Schuster Márton és Heinrich Gusztáv nagyszebeni lakosoknak a Szent-Ágotától Berndorf Alcsina, Ujegyház, és Hortobágyfalva irányában Nagyszebenig és Hortobágyfalvától Veresmartig vezetendő gőzmozdonyu helyi érdekü vasutvonalakra kiadott és legutóbb Schuster Márton és Heinrich Gusztáv valamint Schullerus József, Wagner János és dr. Meltzl Oszkár részére meghosszabbitott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára megujitotta; — Dr. Erős Sándor épitész, törvényhat. bizottsági tagnak a budapesti Ferenc József-hid budai hidfője közelében levő valamely alkalmas ponttól a Szt.-Gellérthegyre vezetendé siklóra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára kiterjesztette; — Pallós Ármin budapesti épitési vállalkozónak és Farkas Mór cibakházai mérnöknek a pusztatenyő-kunszentmártoni helyi érdekü vasut Tiszaföldvár állomásától Cibakháza, Nagyrév, Tiszainoka és Tiszakürt községek érintésével a korhányi szőlőtelepig és ezen vonalból Tiszakürtnél kiágazólag Tópart és Göbölyjárás puszták érintésével Kisasszony pusztáig vezetendő 0·70 méteres keskeny nyomtávu, gőzmozdonyu vagy motoros üzemü helyi érdekü vasutvonalra kiadott előmunkálati engedélyt egy év tartamára meghosszabbitotta; — Horovitz Sámuel és Horovitz Béla kolozsvári lakosoknak a m. kir. államvasutak Kolozsvár állomásától kiágazólag Szászfenes, Szászlóna és Gyalu községek érintésével a Hidegszamos községben levő kincstári fürésztelepig vezetendő szabványos esetleg keskeny nyomtávu gőz- vagy más motoros üzemü helyi érdekü vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Az uj Széchenyi-vasut. A Ferenc József-hid budai oldaláról kiinduló uj Széchényi-vasut, mely a Gellérthegy és Sashegy megkerülésével a Farkasvölgyön, a Svábhegyen és Zugligeten át Ürömig vezet és a melynek első részéről (a Szép juhásznéig) az engedélyezési tárgyalások küszöbön vannak, most már a megvalósulás stádiumába jut, miután a második részről: Budaörszi, Julianna-major, Nagykovácsi, Hidegkut, Mária-Remete, Solymár és Üröm állomásokkal és szárnyvonallal a szentiváni kőszénbányáig a kormány a benyujtott terveket már jóváhagyta.

Helyiérdekü vasutak átalakitása villamos üzemre. A budapesti helyiérdekü vasutak cinkotai és szentendrei vonalait át fogják alakitani villamos erőre. Ez átalakitással lehetséges lesz, hogy a helyiérdekü vasutak, mint a többi villamos motor-kocsi, bejöjjenek egészen a város belsejébe, a mi közforgalmi szempontból fölötte előnyös. Az átalakitás elvben már eldöntött dolog s most már csak az átalakitási költségek megállapitásáról lehet szó. E célból a kereskedelmi minister e hó 9-én tanácskozást tart, melyre meghivta a fővárost is.

Körmend - zalalövő öriszentpéter-muraszombati vasut zalalövő-muraszombati szakaszának közigazgatási bejárását dr. Hegyeshalmy Lajos ministeri osztálytanácsos vezetése alatt február 20—24-ig tartották meg. A bejárat vonatszakasz kereken 52 km. hosszú. A pálya általánosságban nehezebb dombos jellegü, a tervezett legnagyobb emelkedés 15%, a legkisebb kanyarulati sugár 250 m. hosszu. Megállapittatott összesen 185 hid és áteresztő, ezek között a Zalahid 30 m., a Kerekpatak hidja 15 m. és a Lendvahid 22 m. nyilással. A Mátyásdomb község határában levő vizválasztó alatt 180 m. hosszú alagutra lesz szükség. Állomásokat: Pankasz, Öriszentpéter, Dávidháza-Kotormány, Hodos, Sal, Péterhegy-Tótkeresztúr, Felsőlendva-Mátyásdomb, Battyánd, és Muraszombat; megállóhelyeket: Nagyrákos és Musznya-Vaslak elnevezéssel terveznek. Muraszombat végállomás olyképen fog elhelyeztetni, hogy az a helyi érdekű vasutnak ugy Alsólendva, mint Radkersburg felé történő meghosszabbitása esetén átmenő állomás lehessen. Az eljárás befejeztével a bizottság vezetője a kereskedelmi miniszter nevében megadta az engedélyt arra, hogy a földmunkat, egyes helyek kivételével, megkezdhessék. Az épitőmunkákat Fábián Lajos budapesti mérnök vállalkozó fogja végrehajtani.

A klostar-virjei vasut. A kőrös-belovár-veröce-barcsi h. é. vasut részvénytársaság kezdeményezésére 1904. évben tervbe vették a nevezett helyi érdekü vasut Klostar állomásából kiágazólag Gjurgjevac község érintésével Virje község belterületére vezetendő h. é. vasut létesitését. A h. é. vasut engedélyezése ügyében a tárgyalások a tervező h. é. vasut részvénytársasággal meg is indittattak és a közigazgatási bejárás 1905. év folyamán megtartatott, a h. é. vasut engedélyezési feltételeit pedig 1906. február 23-án dr. Stetina József ministeri tanácsos elnöklete alatt az állandó vasutengedélyezési bizottság tárgyalta. A gőzüzemü helyi érdekü vasut a kőrös—belovár—veröce—barcsi helyi érdekü vasut „Klostar" állomásától kiindulva Gjurgjevac község érintésével Virje község belterületére vezetendő vonalból állana s a szabványos nyomtávval létesitendő helyi érdekü vasut épitési hossza 14·9 kilométert tenne ki. A bizottság a helyi érdekü vasut tényleges épitési és üzletberendezési tőkéjének 1,150.000 koronában, vagyis pályakilométerenként 77,180 koronaba való megállapitását hozta javaslatba. Tervező helyi érdekü vasut részvéntársaság az épitési tőke 35%-át törzsrészvények, további 65%-át pedig 78%-os árfolyamon kibocsátandó elsőbbségi részvények utján szándékozik beszerezni. A törzsrészvénytőke — a tervező helyi érdekü vasut részvénytársaság kijelentése szerint — 190,000 korona erejéig Belovár megye és Virje község jegyzései folytán már fedezve van, a még hiányzó összeg fedezése céljából pedig külön államsegély és a posta ingyenes szállitása cimén megfelelő hozzájárulás engedélyezését kérelmezte.

A siófok—mocsoládi vasut épitését, mely tavaly annyi megszakitással és zavarokkal történt, most ujból megkezdték. A munkálat főpontja most Kiliti község, a hol a vasutvonal a Sió-csatornát szeli át. A Sió-csatornán átvezető hidra a vasszerkezetet most kezdik rakni. A hidpillérek még a mult nyáron elkészültek.

A temesvár—varjasi vasut müszaki munkálatait Pallós Ignác budapesti épitési vállalkozó teljesen kidolgozta és a részletterveket beterjesztette a kereskedelemügyi ministerhez. A közigazgatási bejárást a közelben megtartják.

Herceg Esterházy agyagárugyára Csáván

szállitja a legmodernebb kiállitású és legjobb minőségü **cserépkályhákat, kandallókat, asztaltűzhelyeket,**

kerti diszedényeket, diszitési tár gyakat, továbbá kőagyag csatorna-, kémény- és szellőztető csöveket.

Árjegyzék és költségvetésekkel díjmentesen szolgál a vezérképviselőség és főraktár:

KOVÁCS és SZALAI BUDAPEST, VII., Rózsa-utca 45. sz. (saját ház.) TELEFON 337.

iránti ügyletnek kell tekinteni. Nem ellenkezik az emlitett felfogás helyességével az sem, hogy a község nem irt alá alakszerü részvényjegyzési ivet, mert a helyi érdekü vasuti részvénytársaság alakulására vonatkozó 1880: XXX. és 1888: IV. t.-cz. szabályai értelmében a községi hozzájárulások a részvénytársaság alaptőkéjéhez számitandók anélkül, hogy e végett alakszerü részvényaláirásra szükség volna. Ebből következik, hogy alp. részvénytársaságnak nem volt joga arra, hogy felp. községgel szemben az elsőbbségi részvényeket a névértékben eladottaknak tekintse. Alp. arra is hivatkozott, hogy felp. község a névértékben számitott részvényeket kifogás nélkül átvette és igy belenyugodott abba, hogy a részvények névértékben számittassanak. Ebből következik, hogy felp. évek letelte után utólag nem tehet kifogást az árszámitás ellen. Az alp.-i előadás csak akkor volna döntő, ha a felp. község vételi ügyletet kötött volna alp.-el, mert a vételi ügyletnek kifogás nélkül való lebonyolitását az árszámitásban való megnyugvásnak lehetne tekinteni. De nem döntő az alp.-i előadás, mert felp. község nem vételi ügyletet kötött, hanem alp. részvénytársaság alaptőkéjéhez járult hozzá, alp. részvénytársaságnak pedig a fentiek szerint törvényileg tiltva volt az alaptőkéhez való hozzájárulást a kormány által megállapitott árfolyamon felül felhasználni. E szerint az, hogy felp. az árszámitást annak idején nem kifogásolta, nem vonja maga után azt, hogy alp. részvénytársaság a tilos árszámitást hatályban fentarthassa. (1902. okt. 22. 73306).

Bpesti T.: Hh. indokainál fogva és mert arra a jogszabályra való tekintettel, holy olyan ügyeletnél, mely meghatározott összegü pénzfizetés ellenében bizonyos nemü értékpapir szolgáltatására irányul, az értékpapir eltérő kikötés hiányában olyan árban szolgáltatandó, a mely a papir valóságos értékének megfelel, az elsőbbségi részvények ellenében kötelezett 33000 frtnyi községi hozzájárulás ellenértékül a dolog természete szerint alp. a felp. részére csakis a kormányhatóságilak a névértek 75%-ában meghatározott kibocsátási árfolyammal, nem pedig azok teljes névértékével számitott elsőbbségi részvényeket volt volna köteles kiszolgáltatni, mivel felp.-el szemben, ki azokat a részvényeket a vasut kiépitésenek elősegitése céljából kötelezett községi hozzájárulás fejében kapja, azok valóságos értékeül csupán a kormányhatóság által megszavazott kibocsátási árfolyam tekinthető és mert a kötelezett községi hozzájárulás fejében felp.-nek kijáró elsőbbségi részvények a község törzsvagyonául lévén tekintendők arra való figyelemmel, hogy a községi törzsvagyon elidegenitése, megcsonkitása vagy felosztása csakis szabályszerüen hozott és a felettes törvényhatóság részéről is jóváhagyott községi határozattal eszközölhető joghatályosan, felperes azt a jogát, hogy a befizetett hozzájárulás összegének megfelelő értékü elsőbbségi részvényeknek kiadását alperestől követelhesse, nem veszitette el az által, hogy felp. község elöljárósága a 33000 frt. névértékü elsőbbségi részvények küldése és átvétele alkalmával a hiányos szállitás miatt azonnal fel nem szólott és az árfolyam szerinti számitás értelmében még hátralékos értékpapiroknak kiszolgáltatását nyomban nem követelte. (1903. okt. 21. 3865).

Curia: Helybenhagyatik elfogadott indokaiból és azért, mert ha a peres felek közt létrejött ügylet adásvételi ügyletnek volna is tekinthető, alperes még abban az esetben is marasztalandó volna. Ha felperes az alperesi vasut létesitéséhez 66.000 koronával akként kivánt volna is hozzájárulni, hogy ezen összegnek megfelelő értékü elsőbbségi részvényeket vásárol az alperestől, akkor sem birna alappal alperesnek az adásvételi ügyletre fektetett védekezése, mert alperes sem szolgáltatott bizonyitékot arra nézve, hogy az ügylet létrejöttekor a felek abban állapodtak meg, hogy az alperes 66.000 kor. ellenében felperesnek 330 drb. elsőbbségi részvényt tartozik szállitani, már pedig ennek a kikötésnek bizonyitása nélkül alperes a 66000 k. vételár ellenében felperesnek annyi elsőbbségi részvényt tartozott szállitani, amennyi ily részvény a kormányhatóságilag a névérték 75%-ában meghatározott kibocsátási árfolyammal ennek az összegnek megfelel, mert az a körülmény, hogy felperes az elsőbbségi részvények atvétele alkalmával a névértéknek, mint árnak felszámitása ellen kifogást nem tett, arra való tekintettel, hogy felperes elsőbbségi részvények kibocsátási értékére nézve tévedésben volt, nem menti alp.-t azon kötelezettség alól, hogy a felp. által tévedésből fizetett többletet vissza fizesse, illetve az ennek a többletfizetésnek megfelelő elsőbbségi részvéényeket a felp.-nek kiszolgáltassa. (1905. II. 22. 29/904).

Magánépitési engedélyek Budapesten.

A fővárosi magánépitési albizottság 1906. március hó 5-én B ó d y Tivadar dr. elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását: a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre**: 30246. Ohmüller Károly és neje (VII., Szövetség-u. 22.) a VII. ker. Baross-tér 4367 | 2. hrsz. a. négy emeletes ház, ép. Kőrösi Albert — 34656. Anbelang Hugó nev. Kemény Simon (V. Báthory-utca 19.) a VI, Frangepán-u. 1587 hrsz, a. halconservgyár, ép. m. Singer Samu — 33039. Rákosi Jakab nev. ifj. Nagy István műépitész (VII. Sajó-utca 5 | a) a VIII Szüz-utca 6270—71 hrsz. a. három em. ház, 39410 Pick Hugó (V. Lipót-körut 6.) a VI. Nagy János-u. 4161 hrsz. a. két emeletes nyaraló, ép. Messinger Alajos — 32619. Danica bosnyák ásványolaj gyár r. t. (VI. Váci-körut 33.) a IX. Csont-utca 3. sz. a. toldalék és támfal, ép. Vagányi Sebestyén — 39418. Lipthay Ágost (I. Csipke-ut 5) ugyanott toldalék — 37463. Benedek Sándor (III. Polgár-utca 12.) a III. Pacsirtamező-utca 1484 hrsz. a föld. ház — ép. Lasetzky Márton 32668. Tóth Imre (III. Táborhegy) a III. Vörösvári-utca 1710 hrsz. a. toldalék, ép. Lasetzky Márton — 33862. Schuhmayer Mátyásné (II. Pasaréti-ut 83.) u. o. földszintes nyaraló ép. Burger István — 33860. Kőbányai polgári serfőzde r. t. (X. Maglódi-ut 8373. hrsz. a. földsz. toldalék, ép. Dura és Szabó — 38020 Tauszky Lipót (I. Krisztina-körut 19.) II. Pasaréti-ut 6699 hrsz. a. szerszámkamra — 30056. König Sámuel és neje (III. Bécsi-ut 21.) u. o. raktár és árnyékszék — 34636. Sedlmayer Ferenc (VIII. Aggteleki-utca 17.) a X. Mogyoródi-ut 2004 hrsz. a. szerszámkamra, ép. Schusser János — épitésére vonatkozó épitési tervei jóváhagyattak; b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra**: 34645. Brodesser János (X. Füzér-utca 19.) a X. Harmat-utca 8160 hrsz. a. — 37457. Hangl Márkus nev. Dávid János és fia (VIII. Kender-utca 41.) a IX. Ferenc-körut 16. sz. a. — 38040. Balogh Loránt (II. Szilágyi Dezső-tér 1.) a IV. Kossuth Lajos-utca 5. 39446. Richtmann Vilmos (VIII. Erzsébet-körut 23.) az I. Krisztina-körut 89 sz. a. — 33868. Kern Emil (II. Kapucinus-utca 16.) u. o. 33490. Breslmayer Román (V. Váci-körut 40.) az I. Attila-körut 25.) — 38831. König György (IX. Tüzoltó-u. 8.) u. o. — 18862. M. kir. államv. budapest-terézvárosi osztálymérnöksége a VI. Podmanicky-utca 2982 | 8 hrsz. a. — 34009. Dr. Kovács József (IV. kerület Vámház-körut 4.) ugyanott — 39455. Hrehus Pál (I. Krisztina-tér 2.) ugyanott — 38033. Schäffer János (II. Margit-körut 28.) a II. Török-utca 2 sz. a. házra vonatkozó épitési módositott tervei jóváhagyattak; c) **jóváhagyásra ajánltattak**: 38047. Jónás Dávid a IX. Ferenc-körut 9160 hrsz. a. — 37476. özv. Breslmayer Gyuláné a IX. Vámház-körut 9 sz. a. — 24041. Első magyar csavargyár r. t. az V. Váci-ut 1477. hrsz. a. — 32665. özv. Medek Vincéné a II. Mecset-utca 3609 hrsz. a. — 34624. Schuler József a X. Cserkesz-u. 7933 | 2. hrsz. a. — 32631. Bay Sándor az I. Krisztina-körut 1141 hrsz. a. — 33821. Auguszt János a VI. Szondy-utca 29 sz. a. — 37470. özv. Pesel Károlyné a VII. Róna-utca 2297 hrsz. a. — 37442. Kanitz József a II. Törökvész dülő 5760 hrsz. a. — 33841. özv. Hampl Józsefné a II. Zsigmond-utca 3475 hrsz. a. — 32674. Hermann Ignác a VI. Szerecsen-utca 3909 hrsz. a. — házra vonatkozó épitési tervek; d) **gépekre és felvonókra**: 33838. Kollár Dávid (VI. Nagymező-utca 43.) — 33839. Magyar élelmiszer szállitó r. t. (IX. Nádasdy-u. 9574 hrsz.) — 33840. Brust Dávid (V. Sas-utca 19.) — 33875, Deutsch Izidor dr. (VI. Szabolcs-utca 4.) — 34630. M. kir. áll. állatorvosi főiskola (VII. Rottenbiller-u. 23—25) — 35242. Műszaki irodalmi és nyomdai r. t. (VIII. Conti-utca 38.) e) **elutasittattak**: 38873. Spitzer Adolf a III. Bécsi-ut 4369 hrsz. a. — 33873. Lord Ignác a VII. Bem-utca 32 sz. a. házra vonatkozó épitési tervei.

Kinevezések.

A kereskedelemügyi m. kir. minister E g a n Lajos ministeri osztálytanácsost a kömives-, kőfaragó- és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Fiuméban szervezett bizottság elnökévé, P o p p József müszaki tanácsost pedig ugyanezen bizottság tagjává nevezte ki.

Pályázatok állásokra.

Téglamesteri állás betöltése. A hajduszoboszlói varosi téla és cserépégető telepen való téglamesteri állásra pályázat hirdettetik, felhivatnak mindazok, akik ezen téglamesteri ál-

Épitési kölcsönök

„az épitési összeg“ előnyös feltételek mellett elérhető **KRAUSZ M.** által V., Lipót-körut 1. sz. ki helyben 15 év óta sikeresen működik és szigoruan correkt eljárása által ismeretes. **Konverziók** elvállaltatnak. **Cautiók** (Bánatpénz) értékpapirokban vagy takarékkönyvvel.

KŐRÖSSY Albert épitész

Bakáts tér, 1837–2001

Egy általános iskolai osztálytalálkozó a legjobb alkalom arra, hogy az ember rádöbbenjen: precíznek vélt memóriája húsz év alatt jó néhány emléket törölt úgy, hogy nyomuk sem maradt. Hogy ki tanította annak idején a fizikát, merre volt a csapatszoba és mikor vágták ki az osztályelsőt a trombitavizsgáról – csupa vadonatújnak tűnő információ.

Az embernek szerencsére van egy kis előnye. Nemrégiben ellátogatott ugyanis a Bakáts téri Általános Iskolába, és jó alaposan körülnézett. Láthatta, hogy az immáron a 163. tanévén is túl lévő ferencvárosi iskola folyosóin tablók sorakoznak, rajtuk a legkorábbi dokumentumok és az épületről készült későbbi leírások is olvashatók. A könyvtárban külön szekrényben kaptak helyet a régi nyomtatványok és a kuriózumok, egy másikba pedig az iskola történetének relikviái kerültek. A legszembeötlőbb helyen néhány fénykép látható: zenei tagozatosok violinkulcsos nyakkendőben. Ha hiszik, ha nem, negyvennél is több évfolyam közül épp a mi osztályunk néz vissza a fotókról.

Az 1987/88-as tanévben megünnepelt százötvenedik, majd a százhatvanadik évforduló szerencsére arra is alkalmat adott, hogy az iskola tantestülete egy régi hagyományt felelevenítve évkönyvet készítsen. Ezekben a dr. Balogh Endréné és dr. Csepeti Péterné – a könyvtár vezetői – által szerkesztett könyvekben nemcsak az iskola padjait éppen akkor koptató osztályok névsora kapott helyet, hanem egy történeti összefoglaló, jó néhány visszaemlékezés, sőt egy tanári névsor is. Hétszáznál is több pedagógus lajstroma, akik az elmúlt bő másfél évszázadban a Bakáts téri elemiben, illetve a Knézich utcai polgáriban (a „Knézich-egyetemen"), majd a két – 1962-ben végül összevont – általános iskolában tanítottak.

Az iskolatörténet évszámokat, neveket és eseményeket rögzít, de megismerhető belőle az épület históriája is. Kiderül például, hogy a második világháborúban kibombázott családok kerestek menedéket a falai között, miközben egy fel nem robbant bomba ékelődött a födémbe. Az udvaron lecsupaszított lócsontváz hevert. Későbbi magyartanárnőnk saját kezűleg ásta el az udvar még fagyos földjébe.

N. K. J.

Légből kapott művészet

Játékos szobrok kötelező lufikkal álltak a Liszt Ferenc téren

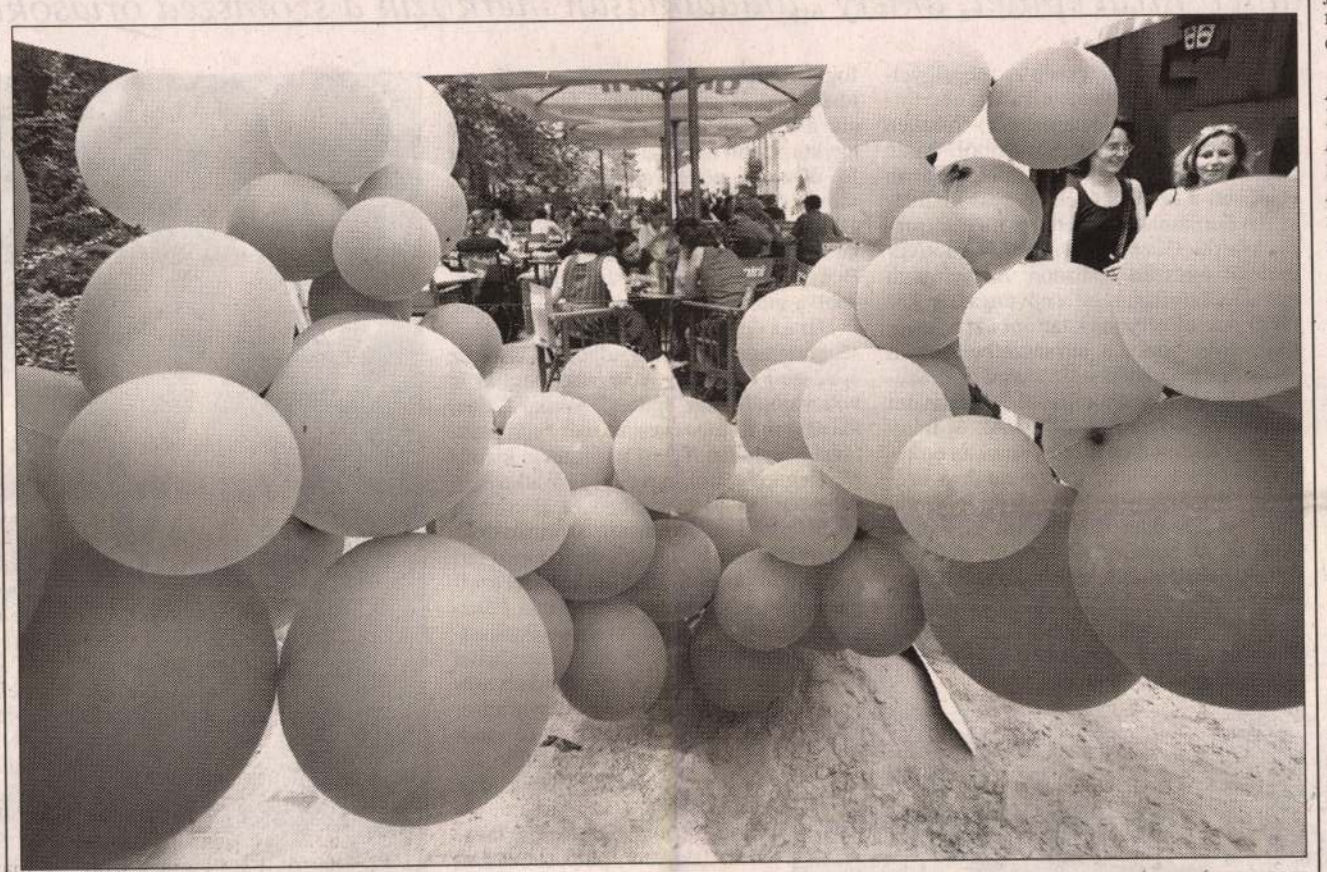

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Légszobrászok versenye

Erre szokták mondani: magas labda, nem illik leütni. Az első Légszobrász verseny és kiállításnak ne adjon az ember olyan címet, hogy „Légből kapott művészet". Mégsem állom meg, hogy a beszámoló fölé ne ezt írjam, mert a Pesti Est Kávézó és a Broadway Egyesület által, az elmúlt hétvégére szervezett művészeti akció sem volt több, mint játék, nem akarta magát komolyan venni, mi sem vettük hát komolyan.

A Liszt Ferenc tér ma már mediterrán hangulatú, fővárosi félsziget, tetszik, nem tetszik, nem a klottgatyás kissrácok birtokolják, teraszain pedig nem az identitásukat keresgélő, tengődő művészek ücsörögnek. Errefelé egy fokkal elegánsabb a világ, koktélok vannak, divattrendek, minőség és sokak számára vonzó kulisszák. A Légszobrász verseny és kiállítás is illett a képbe: az utcára, alkalmi sátrak alá terelt művek csak erősítették azt az életérzést, amelyben a divat forrósítja fel, és az elegáns italokban lötyögő jégkockák hűtik le a hangulatot.

A légszobrot egyébként csupán annyi különbözteti meg a hagyományos szobortól, hogy a műbe (mely inkább installáció, mint szobor) kötelező léggömböket komponálni. Szilas Judit például úgy oldotta meg mindezt, hogy óriási pezsgőspoharat formázott átlátszó fóliából, melybe, mintegy buborékként kerültek a lufik. A fotográfusokból álló V.A.N. Csoport tagjai fényérzékenyített léggömbökre nagyították le önarcképüket, míg Herczeg Zoltán két felfújható gumibabát öltöztetett parádésan giccses ruhákba, és ültetett még annál is sziruposabb környezetbe. Akadtak aztán nehezebben megfejthető és szerényebb alkotások is, ez azonban alighanem lényegtelen, hiszen a szervezők is bevallották: játék az egész. Sokan játszottak a hét végén a Liszt Ferenc tériekkel, sokan sétáltak el a tett helyszínére, szemlélődtek kedvünkre, és nem nézték levegőnek a légszobrászok munkáit. Aki mégis úgy érezte, hogy kicsit fel van fújva ez az egész, legyintett egyet, leült valamelyik teraszra, és ivott egy jó hideg limonádét. Kifújta magát.

Trencsényi Zoltán

PALETTA

A GÖDÖLLŐI Királyi Kastélyban folytatódik a kamarazenei fesztivál. Ma este fél nyolctól az Erato Vonósnégyes játszik, két nap múlva pedig – többek mellett – *Szabadi Vilmos, Onczay Csaba* és a Budapesti Tomkins Énekegyüttes.

A ZEBEGÉNYI Kenderes hotelban július hatodikán, délután öt órakor nyílik *Korodi Szász Albert* marosvásárhelyi festőművész kiállítása. A tárlatot *Elekes Botond,* a kulturális minisztérium nemzeti és etnikai kisebbségekkel foglalkozó főosztályának vezetője nyitja meg.

A ZSÁMBÉKI romtemplomnál július 6-án, este hét órakor kezdődik a New Classy Four Saxophone Quartet és a Dresch Trió Szaxofon-orgiája. A koncert vendége az amerikai Chico Freeman.

A KISMAROSI katolikus templomban kamarazenei koncert lesz július 6-án, este nyolc órakor. A hangversenyen a MÁV Szimfonikusok zenekarának szólistái Mozart- és Haydn-műveket játszanak, *Bogányi Bernadett* fuvolaművész közreműködésével.

A VÁCI városháza udvarán *Gerendás Péter* és zenész barátai lépnek fel július 7-én, este nyolc órakor. Az előadás része a Millenniumi városházi esték című sorozatnak, amelyben több neves előadó adott műsort a barokk épület kertjében.

A VÁCRÁTÓTI botanikus kertben július 7-én, este hét órakor vendégszerepel a Budapest Ragtime Band. A program része a júniusban kezdődött zenés nyári esték eseménysorozatnak.

SZÍNHÁZMŰSOR

Július 2–8-ig

Fővárosi Nagycirkusz: SZE-CS-P-SZ: Állati show (3, 7). V: Állati show (fél 11, 3). **Hadtörténeti Intézet és Múzeum Udvara:** SZE: Szalai Antal népi zenekara. Vendég: Lindri Quartett (7). CS: Santa Monica Chamer Philharmonia (7 – USA). SZ: Rigócsőr királyfi (11). V: Cambridge University Simphony Orchestra (7 – Nagy-Britannia). **Lézerszínház:** H: Vangelis 3D (fél 8). K: J. M. Jarre 3D (fél 8). SZE: Apocalyptica 3D (fél 8). CS: Pink Floyd 3D (fél 8). P: Mike Oldfield 3D (fél 8). SZ: Carmina Burana (fél 8). **Madách Kamara Színház:** K-SZE-CS-P-SZ-V: Vacsora négyesben (fél 8).

Politikai gyilkosságok – filmen

Politikusok és titkosszolgálatok rejtélyes világába tekinthetünk be az Örökmozgó Filmmúzeum

kört, konkrétan gyilkosságokat bemutató filmeket vetítenek le.

A huszadik század végére ki-

es dosszié (1978) és a Dominóelv (1977).

Nemcsak az 1962-es de Gaulle

A 14. BKV Rt. Plusz márkavédjegyes járat: a 72-es trolibusz

Tisztelt Utasunk!

Nagy örömmel tájékoztatjuk, hogy július 1-jétől a 72-es trolibusz Budapest 14. BKV-Plusz

Csodaszámba menő, hatalmas paloták

Az Aulich utcai épület, amely „diadalmasan mérkőzik a szomszéd óriásokkal”

A Szabadság térről nyíló egyik rövidke, de annál szélesebb utcácskában elhanyagolt homlokzatú, omladozó vakolatú épület tűnik a szemünkbe. Az Aulich utca ez, és a hármas számú ház, amely a neves építész, Körössy Albert tervei alapján készült el Walkó Lajos és neje számára, éppen 100 éve.

A mai Szabadság tér és a környező utcák a XIX. században még az Újépületként ismert hatalmas épülettömbnek adtak helyet. Csak ennek lebontása után, vagyis 1899-ben kezdhették meg e terület felparcellázását. A telkek többségét nagy vállalatok, a tőzsde, az Osztrák–Magyar Bank, a Postatakarékpénztár, illetve hajózási és vasúttársaságok vették meg, és építtették ide akkor szinte csodaszámba menő, hatalmas palotáikat. A gazdagabbak, tehetősebbek is előszeretettel vásároltak itt telket: így került a mai 3. számú ház helyén lévő, beépítetlen rész 1900-ban az akkor még igen fiatal Walkó Lajos tulajdonába.

A Walkó család a korszak egyik legjelentősebb mesterét, Körössy Albertet (1869–1955) bízta meg az épület tervezésével. Körössy – a Kölcsey Gimnázium és a volt Néprajzi Múzeum alkotója – az új, nyugat-európai művészeti törekvések egyik legkorábbi közvetítője volt, és ebben a szellemben tervezte meg az Aulich utcai házat is. „A homlokzat megoldásánál az volt a fő nehézségem, hogy a telek igen keskeny, a szomszéd házak pedig (amelyeknek magasságát be kellett tartanom) igen magasak és nagy tömegűek voltak. Ha a nagy oszlopokat, kiugró párkányokat, erős lizénákat alkalmazok, azok csak még inkább megszűkítették volna épületem arányait. Helyesebbnek véltem tehát a homlokzatot nem a történeti stílusok keretében, hanem egészen szabadon, a modern törekvések értelmében megoldani. E körülményekből szükségképpen az következett, hogy homlokzatomban nem a szerkezeti, hanem a díszítőelemekre fektettem a súlyt” – olvashatjuk Körössy szavait a Magyar Iparművészet cikkírójának tolmácsolásában a lap egyik 1902-es számában.

Végigpillantva épületünknek mind a négy emeletén, a megkopott homlokzat ellenére is megfigyelhetjük, hogy az ornamentikában elsősorban az állatfigurák dominálnak – részben kőbe faragva, részben stukkóból. Talán kevesen tudják, hogy ezek mintázásában részt vett a későbbi évek magyar kiállítási pavilonjainak nemzetközi hírű mestere, Maróti Géza is. „Dekoratív motívumaimat egészen szabadon választottam úgy az állatvilág, mint a növényvilág köréből, mivel helyesnek tartom azt a felfogást, hogy nincs a természetben olyan elem, amelyet kellő stilizálással és összehangolással díszítés céljából felhasználni ne lehetne – írja Körössy. – Az új irány ebben a tekintetben is felnyitotta az építészeknek és művészi iparosoknak a szemeit. Buzdít arra, hogy alkalmazzuk mindazt, amelyet már azelőtt is ismertünk, de ne zárkózzunk el új motívumok felhasználásától, sőt keressük azokat. Keressük különösen a flórában, ennek kifogyhatatlan változatossága, a változatosságban is szimmetrikus formái képezik a modern díszítő stílus alapját.” Az egykor szebb napokat is látott homlokzat fő dísze a növényábrázolások mellett minden bizonnyal az a csempelapokból álló kerámia falkép, mely a tető oromzatát uralja, és amely ritkaságnak számít Budapesten. (A fővárosban ugyanis inkább a mozaikképek terjedtek el.)

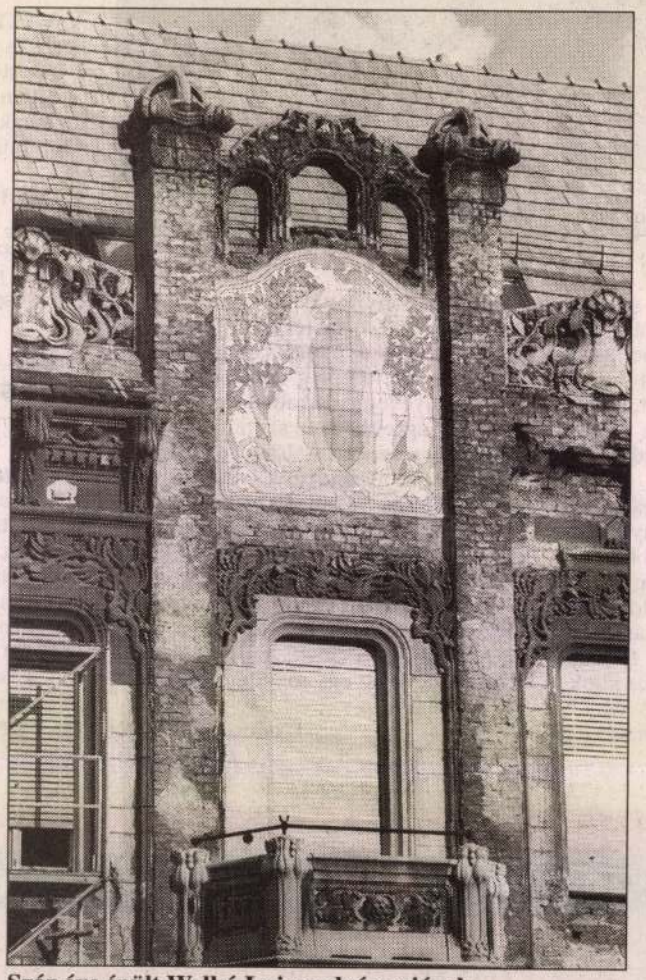

Száz éve épült Walkó Lajosnak és nejének

Bár az épület homlokzata sok érdekességet rejteget még, szakadjunk el kissé az építészeti leírástól, és nézzük meg, ki is volt valójában az építtető, Walkó Lajos, aki alig múlt húszéves, és már saját palotával büszkélkedhetett az újonnan kiépülő, elegáns városnegyedben. Walkó Budapesten, majd Lipcsében és Berlinben végezte jogi tanulmányait, ahonnan doktori oklevéllel és ügyvédi diplomával tért vissza a fővárosba. 1911-ben állami szolgálatba lépett: kivételes tudását a Pénzügyminisztériumban értékesítette, ahol nyolcévi szolgálat után eljutott az államtitkári rangig. 1921-ben a Külügyminisztériumba helyezték át, és rendkívüli követté nevezték ki, 1926 októberében pedig már miniszterként dolgozott tovább. A rákövetkező év tavaszán számos tanácskozáson, nemzetközi konferencián képviselte a kormányt: 1929 őszén például Mussolini olasz miniszterelnökkel folytatott megbeszéléseket a keleti jóvátétel ügyében, emellett – külügyminiszterhez illően – számos, nagy jelentőségű diplomáciai úton vett részt: tárgyalt többek között Párizsban, Ankarában és Athénban is. 1930 decemberében azonban váratlanul lemondott a tárca éléről, és bár Károlyi Gyula gróf kormányában rövid időre ismét elvállalta a Külügyminisztérium vezetését, hamarosan teljesen visszavonult a politikai életből.

Walkó Lajos csaknem negyven évig, egészen 1937-ig volt tulajdonosa az Aulich utcai háznak, melyet ezután egy cukrászipari társaság igazgatója, majd egy vetőmag-értékesítő rt. vett meg. Még ekkoriban, a harmincas évek közepén sor került az első nagyobb szabású homlokzati renoválásra. S bár az épület a világháborúban súlyos károkat szenvedett (ekkor veszítette el különleges tetődíszeinek nagy részét), a következő felújításra csak a hatvanas évek végén került sor, amikor kicserélték a liftet, és tatarozták a belső, keretes beépítésű – vagyis a szomszéd házakkal közös – udvart is. Három éve, 1998 tavaszán ismét végeztek nagyobb szabású munkát az épületben: a házbelsőt festették ki. A homlokzat jelenlegi állapota már hosszú évek óta aggasztja az itt lakókat, akiknek a múlt évben pályázati úton szerencsére sikerült megszerezniük a helyreállításhoz szükséges összeg nagyobb részét. Így remélhetőleg már nem kell sokat várnunk, hogy elkezdődjön a nagy múltú, egykor gyönyörű lipótvárosi ház külső felújítása is.

Belül felújították

FOTÓK: SZABÓ BERNADETT

Prusinszki István

KÖRÖSSY *Albert Kálmán*, építész. Szeged 1869 jún. 18. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult, azután Budapesten telepedett le. K. tervezte és építette a m. kir. osztálysorsjáték palotáját (Sebesetyén Artúrral közösen, 1898—99), a Walkó-palotát (1901), a Kölcsey-főgimnáziumot (1908), a Szvetenay-utcai iskolát (1911), a Magyar Agrár- és Járadékbank előkelő hatású palotáját (Kiss Gézával közösen, 1911), a Kutnewsky-áruházat (1910—11), a tisztviselőtelepi főgimnáziumot, amelyben utóbb a Néprajzi Múzeumot helyezték el (1911), a Zwieback-áruházat (1912), a Sziget-Klub székházát (1913), valamennyit Budapesten. K. Lechner Ödönnel együtt készítette a kultuszminisztérium palotájának első díjjal jutalmazott, de kivitelre nem került terveit. K. többnyire neobarokk és neorenaissance stílben tervezte épületeit; utóbb Lechner is jótékonyan hatott művészetére.

Lo. L. I 1941

II. Lipót megkoronáztatása:

A koronázási eskü:

E „№ 78" jelzésü és lent
Ungarn Beschwört die
reichs zu Pressburg am
der Barmherzigen Bru
emelvényen teljes koroná
emelve s baljában keresztet
által felolvasott esküt ~~tet~~
és a kettős keresztet vivő f
és világi főurak ~~ex~~ meg (az o
térben, a templomon inna

Rézmetszet, méret

9280

Körösy Albert

fiatal budapesti
építész

Magyar Nemzet
1901. máj. 31-

Osztrák-Magyar
Bank terep.
III. díj

MIDEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
372
1910 ÉV 9

A vallás és közoktatásügyi
35283.sz.a.kelt és a IX.ke
t

Az ottóvölgyi S
tási költségeire Ezerhár
fillért engedélyezvén, ut
szeget a Mienlékek Ország
nyugtájára elszámolás kö
tárcám fent megjelölt al
Budapest, 1910.április 25.
államtitkár.

Kőrössy Albert, építész /1869-1955/. 2.) Folytatás

Megújult századfordulós bankpalota a Münnich Ferenc utcában.

Kőrössy Albert – Kis Géza, építészek

2 és **5** A Bp. V., Münnich F. u. 16. sz. épület belseje: a második emeleti igazgatói előcsarnok, üvegablaksor, előtte az eredeti berendezés

2

Művészet, 1987. jan, 3-old.

az 5. kép a túloldalon.

melynek mai, emeletraépítéssel elcsúfi-
tott homlokzata aligha adhat képet az
eredeti, 1904-ben megvalósult elképze-
ésről. Ez a ház is bizonyítja, hogy sze-
cessziós stílusigazodása ellenére, Kőrös-

6

Kőrössy Albert, építész (1869-1955). 1.) Folytatás

Megújult századfordulós bankpalota a Münnich Ferenc utcában

1 Kőrössy Albert–Kis Géza: Az egykori Agrár- és Járadékbank, 1912, ma OTP Központ, Bp. V., Münnich F. u. 16., a homlokzat délkelet felől (Vigyázó F. u.–Münnich F. u. sarok)

Művészet, 1987. jan. v-old.

1

1

Tanulmány

fordulós bankpalota a Münnich Ferenc utcában *Gonda Zsuzsa*

Dokumentum

Martyn Ferenc emlékezése szobrászatáról *Láncz Sándor*

A Magyar Nemzeti Galéria műhelyéből

Történelmi festészet *Szij Béla*

Műhely

y és új tartalmak (Pátzay Mária munkásságáról) *Heitler László*

Létezésképek (Fazakas Magdolna festészete) *Kovács Gyula*

Kiállítás

Egy elfelejtett festő (Marosán Gyula kiállítása) *Keserü Katalin*

Szája sincsen, úgy üvölt" (Egy kiállítás emléke) *Pogány Gábor*

Nyugtalan tájakon (Dinnyés Ferenc emlékezete) *Szuromi Pál*

Nézzük meg együtt!

Az Esterházy család rendjelei *G. Héri Vera*

Bemutatjuk

A debreceni Déri Múzeum képtára *Sz. Kürti Katalin*

Kitekintés

Türelmes megfigyelés (Franz Bayer tájrajzai) *Walter Schurian*

Két monumentális szobor Japánból *Rideg Gábor*

Urzsin Jadamszuren *Rincsengijn-Habajeva*

Csíkszeredában (Arcképvázlat Gaál Andrásról) *Banner Zoltán*

Nemzetközi sajtószemle

Napló

ath-rend I. osztályának részlete, arany, zománc (fotó Somfai István)

VALKÓHÁZ. (Budapest, Aulich-utca.)
NAGY ERKÉLY ÉS BEJÁRÓ KAPU KORONÁZAT.
TERVEZTE KŐRÖSI ALBERT.

Magyar Iparművészet
1902. 13–16. l.

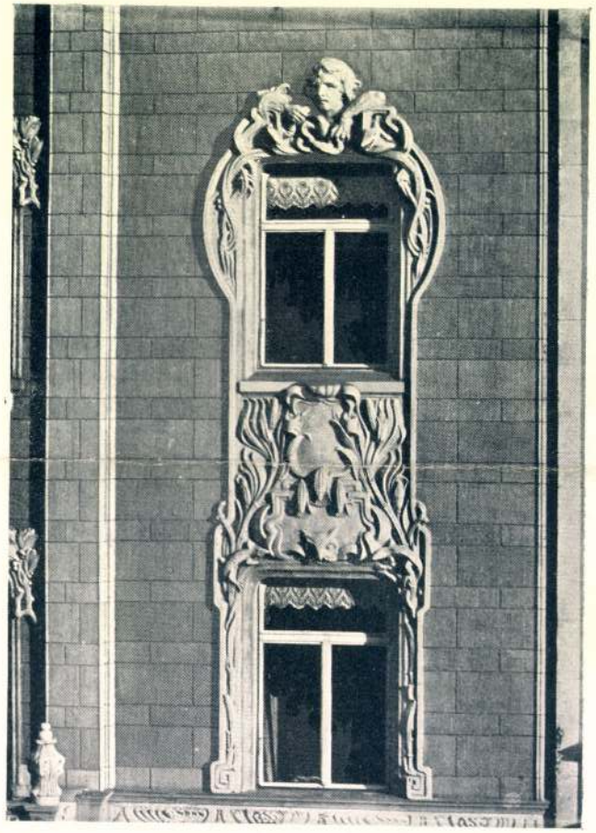

VALKÓHÁZ. (Budapest, Aulich-utca.)
MÁSODIK ÉS HARMADIK EMELETI ABLAK.
TERVEZTE KŐRÖSI ALBERT.
A SZOBRÁSZMUNKÁT KÉSZÍTETTE OPPENHEIMER ÉS RINTEL.

FŐPÁRKÁNY-RÉSZLET.

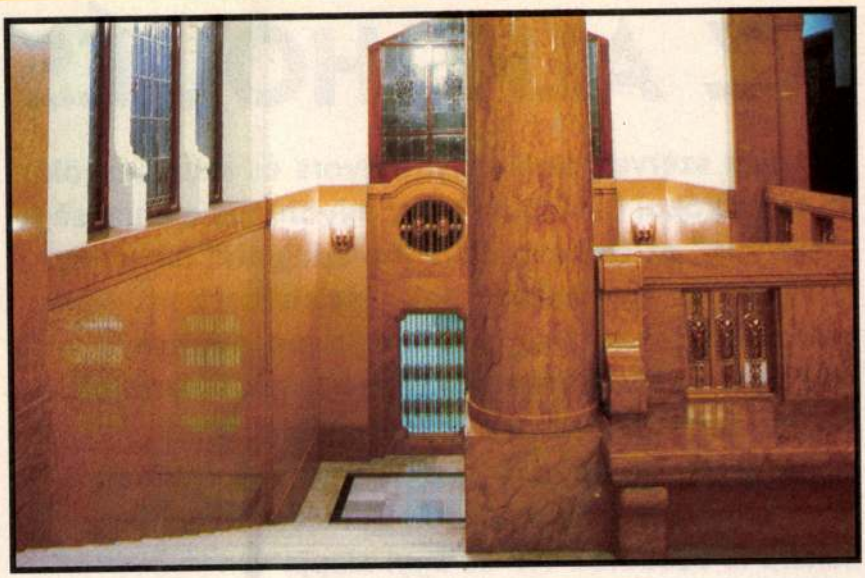

tárteremmé alakult. Csodálatos üvegtető képezi a terem mennyezetét. A szépen kialakított előtérből pompás lépcsőház vezet fel a második emeletre. A márványok szép erezete, a rézbetétek és bronzcsillárok nemes veretű eredetisége teszi művészi jelentőségűvé az épületnek ezen részeit. A lépcsőházat harmonikusan tetőzi a második emeleti hall. Kétségkívül, egyike a legszebbeknek a modern budapesti építkezés történetében. A hosszúkás négyszög, mely a hivatali helyiségek előtt húzódik, az esti világítás fényében imponáló képet ad."

Az Agrár Bank 1926-ban az épületet eladta, s az a bankok államosításáig új tulajdonosának, a Magyar Olasz Bankrészvény Társaságnak a székháza volt. Aztán egy rövid ideig a Belügyminisztérium használta, 1951 novemberétől pedig az OTP székháza.

A háború pusztítása megkímélte az épületet, majd – szerencsésen túlélve a rövid intermezzót is – folytatta banki életét. Az OTP vezetése 1984. év elején elhatározta, hogy az épület legforgalmasabb részeit felújíttatja. Ma a Belváros egyik régi épületét eredeti szépségében láthatják az OTP Bank Rt. hazai és külföldi ügyfelei.

Képeink a Palota homlokzatát, művészi kivitelű üvegablakait (*Róth* Miksa munkái) és tágas tereit mutatják. *(x)*

Gergely Lajos

AZ ALKOHOL ÉS AZ AGY

Egyetlen szerven sem annyira gyors és szembeszökő az etil-alkohol hatása, mint az agyon. Kis mennyisége „feldobja" az embert, nagyobb adagjától ellenben romlanak az agyi működések. Ezt elsősorban az értelem hanyatlása, a reflexidő megnyúlása és a mozgások összerendezettségének zavara jelzi, ám az idegsejtek alkohol okozta mérgezése eszméletvesztésre, sőt – nagyon súlyos esetben, az agytörzsi légzőközpontok bénulása révén – halálra is vezethet. No és agyi alapja van az alkoholistává válásnak is!

Sok minden, persze, szokásnak a dolga. Agyunk rendelkezik azzal a különleges képességgel, hogy *alkalmazkodik* (hozzászokik) a rendszeres italozáshoz, s az ilyen agy alkohol jelenlétében is – legalábbis egy ideig – elfogadhatóan működhet. Ilyenkor éppen abból származik a baj, ha a szeszes italt hirtelen *megvonják* az embertől, mert emiatt nyugtalanság, remegés, verejtékezés, álmatlanság, érzékcsalódás és görcsök támadhatnak. De a szokványosnál erősebben jelentkezik ilyenkor a szeszes ital utáni *vágy* is, amely az alkoholizmus uralkodó motiváló tényezője.

Eddig talán idilli a kép, mert még nem említettük, hogy az *etil-alkohol* és *bomlástermékei* az évek múltával egyre jobban kikezdik az agyat (az idegsejteket), s ebből – a többi szerv alkoholos sérüléséhez hasonlóan – *maradandó* elváltozás származhat. Minthogy ez egy-egy család több italozó tagján megmutatkozhat, ez is amellett szól, hogy az italozásra, azaz az alkoholizmusra való *hajlamban* – mint azt már az ókori görög *Hérodotosz* történetíró is hirdette – az *öröklődésnek* is szerepe van.

Ingerületközvetítő anyagok

Elsősorban az állatkísérleteknek köszönhető, hogy az alkohol *heveny* és *idült* agyi hatásának egyre jobban kirajzolódnak az idegkémiai alapjai. A vízben jól oldódó és zsíroldó hatásáról is ismert etil-alkoholról már századunk első évében azt hirdette H. H. *Meyer*, hogy „kinyújtja" az idegsejtek két lipidrétegből álló határhártyáját *(membránját)*. Szakszerűbben úgy mondhatnánk ezt, hogy fokozza a sejthártya lipidjeinek *folyékonyságát*. De nem hagyja érintetlenül a sejtmembrán *fehérjeit* sem, amelyek közül az ingerületközvetítő anyagok és egyéb szabályozó molekulák jelfogóinak *(receptorainak)* fő szerepük van az agy működésében. Az előbbiek közül a szerotoninnal, a noradrenalinnal és a dopaminnal végezték a legtöbb kísérletet.

A *szerotonin* aktivitásának csökkenése jellegzetes *antiszociális személyiségzavart* – erőszakosságot és megfontolatlan cselekedeteket – von maga után, ami az alkoholizmus egyik altípusára (ezt C. R. *Cloninger* II. típusúnak nevezte el) is jellemző. Kiderült, hogy ebben a biokémiai rendellenességben nemcsak az örökletesség játszik szerepet, hanem az italozás is. Minthogy az idült alkoholfogyasztáshoz való alkalmazkodás az agy szerotininszintjének csökkenésére vezet, ám az italozás alkalmankénti elkezdésekor fokozódik ennek az ingerületközvetítő anyagnak a termelődése, nem véletlen, hogy a páciens a szeszes ital után nyúl, mert azzal – úgymond – *önkezelést* végez, azaz enyhít a tünetein. Emellett azok a kísérletek szólnak, amelyekben szerotoninszintet *növelő* gyógyszert adtak a kísérleti személyeknek. Egészen pontosan ezek a gyógyszerek azt akadályozzák meg, hogy az idegsejtek a szerotonint felvegyék, s ezáltal mint ingerületközvetítő anyagot kivonják a forgalomból. Azt tapasztalták a kutatók, hogy az ilyen emberek (és a kísérleti állatok is) *kevesebb* szeszes italt fogyasztottak az addiginál, mert – jóllehet erről fogalmuk sem volt – a gyógyszer elvégezte azt, amit alkohollal akartak ösztönösen elérni.

A *noradrenalin* és a *dopamin* szerepe akkor válik nyilvánvalóvá, amikor az italozó ember nem jut hozzá a napi alkoholadagjához (például azért, mert elvonókúrán van). A noradrenalin hatásának fokozódásával hozzák összefüggésbe az ilyenkor tapasztalható *alvászavart* és *hőszabályozási* rendellenességet (verejtékezést), míg a dopamin termelődésének és szabaddá válásának visszaszorulása szembeszökő *hangulatváltozást* okoz. E tekintetben is amolyan „öngyógyszerezésnek" számít az italozás, mert rendezi az alvást és enyhíti, megszünteti a hangulati problémákat.

Receptorok

Az idegsejtek membránjában levő *receptoroknak* az a biológiai feladatuk, hogy az ingerületközvetítő anyaggal összekapcsolódva lehetővé tegyék annak hatását. Az alkoholnak nincs saját receptora, bizonyos membránfehérjék azonban reagálnak a jelenlétére. Sőt, egész láncreakció indulhat meg miatta: az egyik rendszer működésének a módosulása elindítója lehet egy másikban bekövetkező változásnak.

A központi idegrendszer fő gátló ingerületközvetítő anyagával – a gamma-aminovajsavval (GABA-val) – fajlagosan kapcsolódó receptor annak a fehérjeegyüttesnek a tagja, amely a *kloridiont* a sejtbe beengedő ioncsatornával van kapcsolatban. Amikor a GABA a receptorához kötődik, több kloridion jut be az idegsejtbe, s ezzel az idegsejt érzéketlenebbé válik a *többi* ingerületközvetítő anyaggal szemben. Alkohol hatására ugyanez következik be. Amikor ugyanis alkoholra érzékeny és érzéketlen egértörzzsel végeztek kísérletet, az előbbiben a GABA serkentette a kloridionoknak az idegsejtekbe áramlását, míg az érzéketlen állatokban ez a reakció nem volt szembeszökő. Minthogy e két egér-

Körössy Albert épitész
Nagy Lajos u. 10

1999. november 24., szerda

Átadták a Budapest építészeti nívódíjat

Az értékteremtést jutalmazták

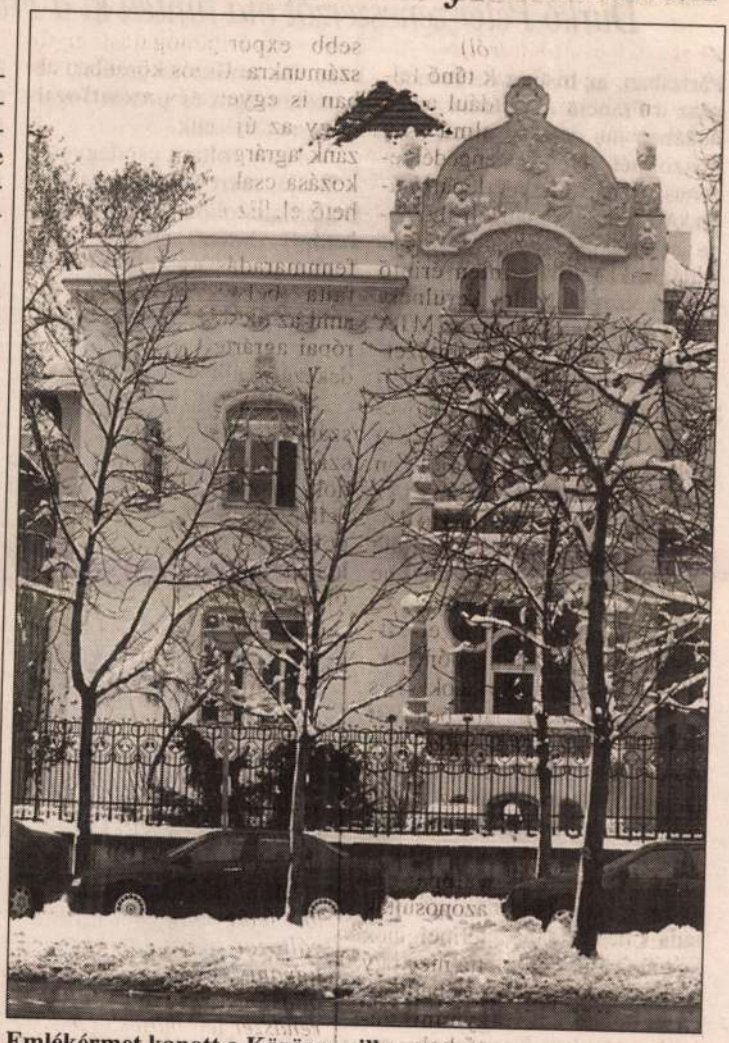

Emlékérmet kapott a Körössy-villa VAJDA JÓZSEF FELVÉTELE

Öt épületet jutalmazott az idén a főpolgármesteri hivatal Budapest építészeti nívódíja elnevezésű címmel – tudtuk meg a főépítészi iroda munkatársaitól. A kiírt pályázatra az idén húsz pályamű érkezett, a benyújtott anyagok tanulmányozása során a bírálóbizottság 15 épületet látogatott meg, ez után írásos bírálatot készítettek a házakról. A november 8-i döntés értelmében a Siemens Hungária körúti irodaépülete és a Matáv Krisztina körúti igazgatási központja kapta meg a nívódíjjal járó címet és emlékérmet, valamint a felajánlott 350 ezer forintot. Emlékérmet nyert a Városligeti fasorban található Körössy-villa felújítása, az Fővárosi Állat- és Növénykert elefántházának és kifutójának újjáépítése, elismerő oklevelet pedig ugyancsak az állatkert tervezői kaptak a japánkert rekonstrukciójáért.

A két fődíjazott kitüntetésének indoklása szerint mind a Siemens, mind pedig a Matáv épülete átgondolt városrendezési terv alapján készült. A házak mind megjelenésükben, mind pedig funkciójukban példaértékűek lehetnek a fővárosban. A nívódíjpályázat célja az építészeti és környezetkultúra fejlődésének, új érték teremtésének, valamint a hagyományos értékek megőrzésének elősegítése és a városképet formáló, jelentős nagyságrendű épületek vagy épületegyüttesek elismerése és megismertetése. A hivatal a pályázattal és az elismeréssel ösztönözni szeretné a beruházókat, hogy igényesen megépített és magas színvonalon, értéknövelő módon rehabilitált nagyobb lakóházak és középületek létesülhessenek a fővárosban. Az évente kiírt pályázaton részt vehet minden, Budapest területén megvalósult új, illetve értéknövelő módon rehabilitált középület, valamint négylakásosnál nagyobb lakóépület. **(w. b.)**

Az oldalt szerkeszti:
Halász Csilla

Aki nem volt csodag

Durkó Péter zeneszerzőt ma tünteti ki a Fra

Párizsban, az Institut de France, azaz a Francia Akadémia székházában ma délután adják át a huszonhét éves *Durkó* Péter zeneszerzőnek az Akadémia díját. A kitüntetés méltó elismerése a fiatalabb zeneszerző-nemzedékhez tartozó magyar muzsikus tehetségének.

Durkó Péter nemrégiben tért haza a Párizsi Konzervatóriumból, ahol öt társával, nemzetközi csapat tagjaként töltött három évet Jacques *Charpentier* tanítványaként, és elnyerte az I. díjjal járó diplomát. Felvették a londoni Királyi Zeneakadémiára is. Francia zenei körökben kezdik jól ismerni a nevét. Még a budapesti Zeneakadémián szerezte Concertino című, vonószenekarra írott munkáját – tavaly az ötödik helyre rangsorolták az UNESCO által évente megrendezett, rangos zenei versenyen (Tribune internationale des compositeurs) –, amelyre rádiók nevezhetnek egy-egy kortárs darabbal. Az ő Hangzásképek zongorára című művét adta elő októberben Andrej *Kaszparov*, az orléans-i nemzetközi zongoraverseny díjazottja a Cité de la Musique-ben. Legutóbb a Párizsi Magyar Intézetben aratott nagy sikert, ahol Visszhang Apollinaire verseire című művét (1997) adta elő – amely tavaly a tavaszi fesztiválon is elhangzott –, a mezzoszoprán szólót *Csordás* Klára énekelte. Amikor Jacques *Taddei*, a Párizsi Konzervatórium orgonista-igazgatója Budapesten koncertezett, a lapunknak adott interjúban nemrégiben külön kiemelte Durkó Pétert mint egyik legérdemesebb tanítványukat.

Könnyű neki, mondják sokan, hiszen köztudomású, hogy a zenei tehetség gyakran öröklődik, és ő *Durkó* Zsolt fia. Nehéz neki, mondják mások, hiszen állandóan bizonyítani kell, hogy önálló egyéniség.

Máris komoly „életműve" van, koncertek sorával dicsekedhet mint zeneszerző, és előadóművészként is megismerhette a közönség. Hegedül és zongorázik. A zene a kifejezőeszköze. De amikor megszólal, választékosságra és pontos fogalmazásra törekszik.

– Nem voltam csodagyerek – állítja, mert nagyon szerény. De pillanatokon belül kiderül, amikor beszélgetünk, hogy négyéves korára már kívülről

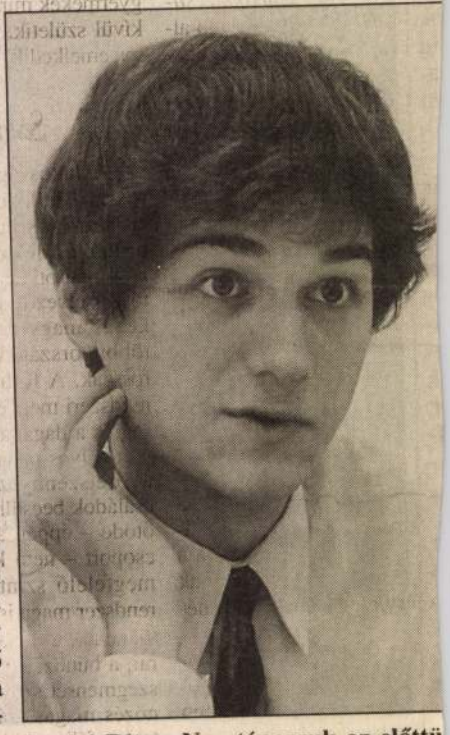

Durkó Péter: Ne utánozzuk az előttünk járók stílusát HAVRAN ZOLTÁN FELVÉTE

énekelte a Beethoven-hegedűversenyt. Muzsika vette körül kezdettől fogva, és ő lubickolt a zenében. Egyre jobban tudatosodott benne a kortárs zene, ezért nem keveredett később szellemi útvesztőkbe – mondja.

Lehet, hogy nem is volt igazán gyerek?

– Dehogynem – nevet föl –, épp az ellenkezője igaz, sokkal később nőttem fel, mint mások.

A zeneszerzés alapelemeit a Bartók-konzervatóriumban *Kocsár* Miklóstól tanulta. Két évet végzett zeneszerzés szakon a Zeneakadémián, ahol *Petrovics* Emil, *Bozay* Attila, *Balassa* Sándor és *Szokolay* Sándor volt a mestere.

A „konziban" olykor túlságosan sokat akart markolni. „Nagy művek" megírására készült, de hamar megtanulta, hogy előbb kisebb műfajokkal kell kísérleteznie. Rövid novella című cimbalomszólója volt az első műve (1991). Reggel, délben, este című zongoraművét

HOMLOKZAT.

BUDAI BÉRVILLA. TERVEZTE: KŐRÖSSY ALBERT.

Magyar Építőművészet
1908. 3. sz.

HOMLOKZAT-RÉSZLET.

BUDAI BÉRVILLA. TERVEZTE: KŐRÖSSY ALBERT.

OTP BANK

BANKPALOTA A NÁDOR UTCÁBAN

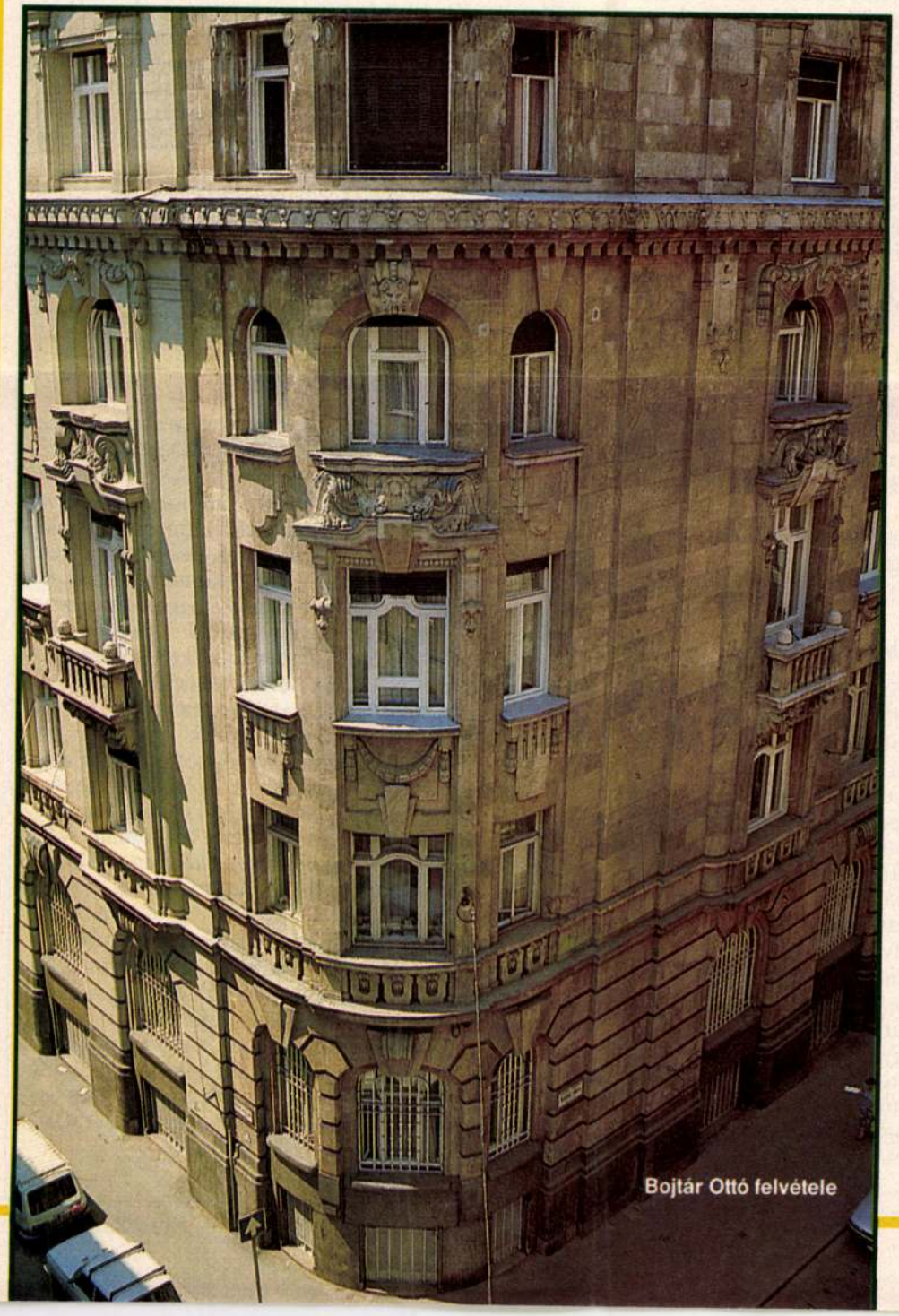

Bojtár Ottó felvétele

A Nádor utca 16. szám alatti telek, amelyen ma a banképület áll, már a XIX. században be volt építve. A régi épületet a Magyar Agrár és Járadék Bank vásárolta meg (két részletben 1906-ban és 1910-ben), majd nyomban lebonttatta. Az új, a kor követelményének megfelelő bankpalota terveit *Kőrösy* Albert és *Kiss* Géza műépítészek készítették el. A bank az építésengedély-kérelmet 1910. május 2-án nyújtották be a hatósághoz, s 1912 októberében kapta meg az épület használatbavételi engedélyét. Az épület a *Wellisch* Sándor és Gyula építőmesterek irányításával – mind a mai napig változatlan formájában – tizenhét hónap alatt készült el.

Megnyitásáról 1912-ben több újság is beszámolt, például a korabeli Ország Világ című művészeti és irodalmi hetilap az épületet így mutatta be olvasóinak:

„A Nádor utcában egy szürke, unalmas bérkaszárnya helyén szinte máról holnapra kelt ki a földből egy új palota, a Magyar Agrár és Járadék Bank Rt. gyönyörű háza. A Tervező olyan homlokzatot rajzolt, mely nyíltan hirdeti a palota hivatását. A renaissance derűs, mosolygós rajza ékeskedik a palota külsején. A négyszögletű udvar roppant tere egyetlen pénz-

MAGYAR TÖRTÉNETI KRONOLÓGIA 1971–1990

Iskolások, tanárok, a történelem kedvelői jól ismerik a négykötetes *Magyarország Történeti Kronológiáját*. Ez a szó teljes értelmében kézikönyv – jó, ha az ember keze ügyében van. Ám a negyedik kötet 1970-nel lezárul. Most megszületett a „folytatás". *Dr. Seifert* Tibor könyve, persze, nem tekinthető egyszerűen ötödik kötetnek, hiszen más a kiadó és főként más a szerző, de szándékát tekintve mindenképp amannak a négynek a folytatása. Az azonban majd csak a használat közben derül ki, hogy mennyire sikerült ezt a szándékot megvalósítani. A könyvet forgatva mindenesetre úgy tűnik fel, hogy jól be fogja tölteni a neki szánt szerepet.

Igazában nagy szükség volt már erre a kötetre, hiszen olyan fontos időszakot tekint át, amelybe a rendszerváltozás, illetőleg az odáig elvezető legfontosabb események is beleesnek. A legtöbb dologra magunk is emlékszünk, de így rendszerezve már másként látjuk és értékeljük olykor azt is, amit átéltünk. És ráadásul mennyi minden olyasmi is szerepel itt, amiről nem is tudtunk, csak később értesültünk róla.

A kötet 1990 májusáig, a szabadon választott parlament és kormány megalakulásáig tekinti át a történéseket. Ám a legutóbbi három és fél év történeti feldolgozásához még hiányzik az a távolság, amely szükséges ahhoz, hogy valamennyire objektívan lehessen felmérni, mi fontos és mi nem az. (1992 végéig függelékben jelölik a fontosabb adatokat.)

Ízelítőül és kedvcsinálóul álljon itt két nap eseménye: *„1971. január 1. Életbe lép a módosított közgazdasági szabályozórendszer. A foglalkoztatottak létszámának emelése helyett a már alkalmazásban levő dolgozók bérét kell emelni. 1992. december 31. Az országgyűlés elveti a médiatörvényt."*

Az *IKVA Kiadó* a kronológiát igényes kivitelben és 575 forintos áron hozta forgalomba.

– j –

A GONDOLKODÁS ISKOLÁJA

Pólya György (1887–1985) magyar származású professzor az Amerikai Egyesült Államokban élt, s a XX. század egyik legkiválóbb matematikus egyénisége volt. Elsőrendű matematikusként több mint 250 tudományos cikket írt, s eredményei nagy hatást keltettek a matematika több ágában (például a függvénytanban, a kombinatorikában, a számelméletben, a valószínűségszámításban), kiváló tanárként pedig világszerte személyesen és könyvei útján tanította a tanárok sokaságát. E két képesség ritkán testesül meg egy személyben. Nos, Pólya György ilyen kivételes személyiség volt.

A gondolkodás iskolája című kötetében (amelyet tizenhat nyelvre fordítottak le, s amelyből csaknem egymillió példányt adtak el) arra a kérdésre keresett és adott tágyszerű választ, hogy egy matematikai (és általánosítva: egy tetszőleges) probléma megoldása érdekében hogyan viselkedjünk, milyen módszereket keressünk és alkalmazzunk, hogyan dolgozzunk, hogyan aknázzuk ki eredményeinket. A nagy fölfedezések nagy feladatokat oldanak meg, de nincs olyan feladat, amelynek a megoldásához ne volna szükség valami kis fölfedezésre. Lehet, hogy a megoldandó feladat egyszerű, de ha fölkelti érdeklődésünket, máris mozgósítja ismereteinket és találékonyságunkat, s ha sikerül önállóan megfejtenünk, átéljük a fölfedezés izgalmát és diadalát. Egy probléma megoldására a következő forgatókönyvet ajánlja a szerző. *Először:* Értsd meg a feladatot! *Másodszor:* Keress összefüggést az adatok és az ismeretlen között! Ha nem találsz közvetlen összefüggést, nézz segédfeladatok után! *Harmadszor:* Hajtsd végre a tervedet! *Negyedszer:* Vizsgáld meg a megoldást!

A kötet négy részre oszlik: *A tanteremben; Hogyan oldjuk meg? Párbeszéd; A heurisztika rövid szótára; Feladatok, útmutatások.* Bár ez a könyv elsősorban a matematikát tanítóknak, tanulóknak és a matematikával foglalkozóknak készült, mégis minden olyan olvasónak az érdeklődésére számíthat, akit érdekelnek a fölfedezés és a megfejtés módszerei, az, hogy miképpen lehet rájönni valamire, hogyan lehet valamit fölfedezni, hogyan fest egy állítás a születése pillanatában. Az ezzel összefüggő vizsgálatoknak a – *heurisztikának* – nagy egyénisége volt Pólya György.

A könyv első magyar nyelvű kiadása 1957-ben jelent meg. A jelenlegi kiadás az 1971-ben megjelent 3. kiadás alapján készült, s a könyv ötödik magyar kiadása, amelyet a *TYPOTEX Kiadó* jelentetett meg 1994-ben. Ára 330 forint.

(Sch. V.)

VADVIRÁGOK

A májusi esős hetekben naponta jártam el egy lepusztult bérház mellett, amelynek törött esőcsatornájából egyenest a járókelőkre zubogott a víz. A törés mellett, a nedves, mohos falon egy kecses, lilás virágú növényke bontogatta szirmait. Kíváncsi voltam, mi lehet az, elővettem hát a *Vadvirágok* című könyvecskét, de nem találtam benne. Aztán a rádióban hallottam a *parlagfű*ről, nosza, fogtam a könyvecskét – nem volt benne. Levettem hát a polcról a *Magyarországi edényes flóra határozójá*-t, s a vaskos kötetben mindkettőt megtaláltam. Az egyiket – *falgyom* a becsületes neve – *Parietalia orientalis*, a másikat *Ambrosia elator* néven. Már-már bosszankodni kezdtem volna, minek egy ilyen kis könyv, ha nincs benne semmi, ám ekkor egy harmadik növény is utamba esett, amelynek azóta sem jutok a nyomára még a legnagyobb kézikönyvekben sem.

A Vadvirágok zsebbe való kötete az *acsalaputól* a *zsoltináig* mintegy *háromszáz vadon élő virágos növényt* mutat be ízléses, szakmailag hiteles rajzokon, viráguk színe szerint csoportosítva őket. Az erdőn-mezőn járóknak sokuk ismerős, hiszen valóban a leggyakoribbak lehetnek – ha nem is nálunk, hanem Európában. Arról pedig, hogy a növényvilág sokfélesége nem fér bele egyetlen zsebkönyvbe, igazán nem a szerzők tehetnek. Ha ezt el nem felejtve forgatjuk a *Kis természethatározó* sorozat e kötetét, sok örömünk és hasznunk lesz belőle. *(Pamela Forey – Cecilia Fitzsimons: Vadvirágok; A leggyakoribb európai vadvirágok; Panem Kft. – Grafo Kft., Budapest, 122 oldal, 296 forint)*

(sn)

VII. 15.

VEGYESEK.

Kitüntetések. A király *Banovits* Kajetán m. á. v. igazgatónak nyugdíjaztatása alkalmából a Lipót-rend lovagkeresztjét, — *Schober* Albert m. á. v. igazgatónak nyugdíjaztatása alkalmából a Szent-István-rend kiskeresztjét adományozta.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter zépethneki *Töttössy* Béla műegyetemi nyilvános rendes tanárt az építőmesteri képzettség megvizsgálására Budapesten szervezett bizottság tagjává nevezte ki.

A marosvásárhelyi állami fa- és fémipari szakiskola ez évi értesitője szerint az idén már a gyakorlati oktatás lépett előtérbe, mert a keresk. miniszter intézkedése értelmében az elméleti és rajztantárgyak előadó óráinak a száma csökkent, a negyedik évfolyamot pedig majdnem kizárólag műhelyi gyakorlatra forditották, ugy, hogy a gyakorlati órák 70%-ot foglalnak le. A tanárok állandó összeköttetésben voltak a helyi műszaki és ipari élettel; az intézetben az igazgatón kivül 6 rendes és 5 óraadó tanár, 6 művezető és 3 szolga működött. Az év elején beirt 106 tanuló közül az év végéig 88 maradt, még pedig a faipari szakban 21, a fémipariban 47, és az épitő ipariban 20. Ez volt a 13-ik év; ehhez képest az ifjusági segitőalap aránylagosan lassan gyarapodik; most 428 korona, bár, mint emlitettük, az intézet számottevő tényező a székelyföldön.

A budapesti téli kikötő a Lágymányoson lesz. A terv szerint az a dunaág, melyet az összekötő vasúti híd töltése egy alsó és felső medencére választ szét, akként képeztetik ki, hogy az alsó medence 280 hajó részére és 567.000 kőburkolatú rézsükkel 900.000 korona költséggel létesül; a felső medence pedig 350 hajó részére 1,468.000 k. költséget igényel, kőburkolatú rézsükkel pedig 1,740.000 k-t.

A liege-i közkiállitás 110.000 m^2 területet foglal el és 98 csarnokban van elhelyezve. A kiállitás középpontja a Vennes; itt van a nagy iparcsarnok, az ünnepélyeknek XV. Lajos korabeli stylusban épült csarnoka stb.

„A Duna és nagyobb mellékfolyói mentén feltárt kőfejtőtelepek és müvelésük leirása." Ez a cime egy 200 lapra terjedő munkának, melyet *Darányi* Ignác volt földmivelésügyi miniszter megbizásából Schaffer Antal müszaki tanácsos, a kincstári bányák kezelőségének a főnöke saját vizsgálódásai és hivatalos adatok alapján állitott össze. Az egyes kőbányák ismertetése a telep helyi fekvésén és a tulajdonosnak, illetőleg a bérlőjének megnevezésén kivül kiterjeszkedik a fejtett kőzet föld- és ásványtani leirására, a viz- és utépitő, továbbá az ipari és egyéb célokra való használhatóságára, az esetleg szállitható darabok és lemezek méreteire, az évi termelés mennyiségére, valamint a forgalmi viszonyokra. A Duna völgyében 75, a Dráva mentén 9, a felső Tiszán 17 és az alsó Maroson 13, összesen tehát 104 bányával ismertet meg a munka, és ezek részletes leirásán kivül közli az osztályozó kimutatásokat is. A nagy szorgalommal, gyakorlati érzékkel összeállitott mü elénk tárja azokat a gránit-, trachyt-, márvány-, mészkő-, homokkő- és agyagpalabányákat, melyeket a magyar ipar már eddig is kisebb-nagyobb, de semmiesetre sem elég nagy mértékben használ; azért az érdekelt köröket e könyv elvezeti azokba a bányákba, melyek főleg a vidéki városok szükségleteit nemcsak a viz- és utépités terén, de az épitő ipar egyéb ágában is okszerüen alkalmazva teljesen kielégitik. Azért ajánljuk a müvet az érdekeltek figyelmébe. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium.

A németországi portlandcément-gyárosok egyesülete évek óta fáradozik azon, hogy a szilárdsági próbákhoz alkalmazott cémentkockák készitéséhez használt *szabványhomok* helyébe, mely egyforma nagyságú homokszemekből áll, kevert szemnagyságú homokot állitson elő. Ezzel kettős célt szeretnének elérni. Ugyanis, egyrészt a szilárdsági eredmények jobban közelednének a gyakorlatban használt kevert szemű homokéhoz, — ami nem csekély fontosságú —, másrészt pedig a kevert szemű homok alkalmasabb volna a cémentek minőségének megállapitására, amennyiben az úgynevezett salakcémentek kevert szemű homokkal jelentékenyen kisebb nyomószilárdságúak, mint a portlandcémentek, holott szabványhomokkal a kétféle cément szilárdsága közel egyenlő. Noha a gyakorlat szempontjából a kérdés megoldása igen fontos, sajnos, ez irányú fáradozásaik eddig eredménytelenek, mivel sem Németországban, sem másutt eddig ilyen kevert szemű tiszta homokot nagyobb mennyiségben nem találtak, a mesterséges készités pedig többféle akadályba ütközik. *L—r.*

Az északamerikai vasútak. Hogy minden nagyszabású fejlődést megfelelő reactió követ, azt most az északamerikai vasutak fejlődésének statisztikája mutatja. Eszerint 1904. évben az ipari viszonyok pangása miatt az előbbi évekhez viszonyitva az újonnan gyártott vasúti járóművek száma erősen csökkent, mivel a vasútvonalépités ez idő alatt úgyszólván szünetelt. 1899-ben körülbelül 120,000 teher- és személyszállító kocsit, 1902-ben már 170,000 darabot, lokomotivot pedig ugyanakkor 4—5000 darabot készitettek; de 1904-ben csak 63,000 teher- és személyszállító waggont és csak 3441 lokomotivot gyártottak. Az óriás uzemképességre berendezett gyáraikat most külföldi szállitásokkal igyekeznek foglalkoztatni, ami sikerült is, amennyiben Spanyolország, Franciaország és Egyiptom részére szállitanak most lokomotivokat és vasúti kocsikat, továbbá Japán részére 300 lokomotivnak és 2500 különböző vasúti waggonnak készitésére szereztek megrendelést. *L—r.*

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A magánépitési bizottságnak aug. 7-én tartott ülésén *új épitkezésre nyert engedélyt:* 151653. „Hangya" szövetség, Boráros-tér 9432. hrsz. négyemeletes ház; terv. Sándy Gyula.

153193. Ziegler Géza és Nocker Ferenc, Klauzál-utca 4953. hrsz. háromemeletes ház; terv. Ziegler Géza.

154942. Proksch József, Homok-u. 4. kétemeletes ház ép. m Raucker Rezső.

151644. Schefcik Károly, Kelemen-u. 7996. hrsz. földszintes ház; ép. m. Grátz Dániel.

156621. Kellner György, Gyep-u. 6. telken földszintes ház; ép. m. Sorg Antal.

156691. Szalay József, Kőbánya-dülő 10490 hrsz. istálló és fészer; ép. m. Walter Ferenc.

154926. Spitz Mór, Hunyady-u. 25. üvegtető.

157944. Zlinszky Béla, Tárogató-út 7787. hrsz. toldalék.

157486. Ujlaki tégla és mészégető r.-t., Bécsi-út 1668 hrsz. körkemence.

147619. Vőgerl Rezső, Delej-u. 207. szerszámkamra.

151627. Schwarc Mór, Váci-u. 5. sz. boltkapuzat.

145322. Róbert Gyula, Váci-u. 13. sz. boltkapuzat.

150819. Gorecky Ferenc, Baross-u. 48. sz. boltkapuzat.

Átalakitásokra:

156620. Böszörményi Pál, Martinovics-tér 10.

155830. Jakabffy Ferenc, Erkel-u. 18.

156689. Darmstädter György, Márton-u. 13.

158887. Weisz Lázár, Síp-u. 25.

149296. Stahl József, Conti-u. 38.

153221. Varga Lajos, Práter-u. 50.

154948. Grosz János, Remény-u. 2148. hrsz.

158122. Magyar ált. kőszénbánya r.-t., Kőbányai-út 2.

Jóváhagyásra ajánltattak:

156042. özv. Hafner Józsefné, Ferenc-körút 9465. hrsz.

156603. Haumann Ferenc, Szemlőhegy 6082 hrsz.

158884. Vancsó Gyula, Gellérthegy 13150 hrsz.

127773. Dr. Martiny Vilmos, Baross-u. 6571. hrsz.

153938. Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár, Fő-utca 2.

132132. Pollák Manó, Margit-u. 11.

140821. Moltem János, Baross-u. 7256. hrsz.

Gépekre és felvonókra:

154929 gr. Zichy Nándor, Szcitovszky-tér 2.

154930. Bpest székesfőváros, Vigadó-u. 640. hrsz.

hogy összeállíthatók legyenek. Ez esetben is az első kocsin álló vonatvezetőnek feltétlenül biztosan kell megindítani, illetőleg megállítani tudni vonatát.

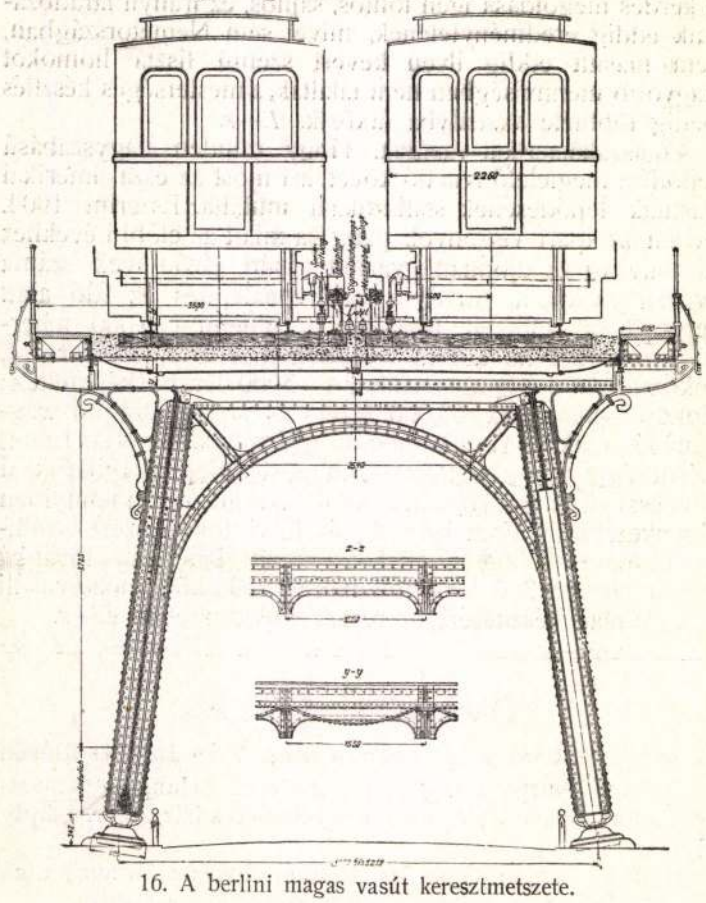

16. A berlini magas vasút keresztmetszete.

E vonatokon oly mellékáramkörű mótorokat használnak, melyeknek tengelye a hajtott tengelylyel azonos. Ez az elrendezés azt az előnyt biztosítja, hogy fékezéskor vagy völgymenetekben munka visszanyeretik.

Az áramot a két járó sín között elhelyezett harmadik sín vezeti. (Folyt. köv.) *Balogh Emil.*

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium palotájának tervpályázata.

(Különvélemény a biráló bizottsági határozat ellen.) *

Alulirottak, mint a kultusminiszteriumi tervpályázat biráló bizottságának tagjai f. hó 14-én az első díj odaítélésére vonatkozó határozatot a pályázati feltételekkel és az igazsággal meg nem egyeztethetőnek tartjuk és ezért különvéleményünket ezennel előterjesztjük.

A beérkezett 28 pályamű között kettő találtatott olyannak, mely az első díjra tekintetbe jöhetett, nevezetesen a 25. sorszámú (Alpár Ignác) és 19. sorszámú (Lechner Ödön és Kőrösi Albert). Két eredménytelen szavazás után a harmadik titkos szavazáskor a 25. sorszámú tervnek ítéltetett az I. díj szótöbbséggel.

Ezen határozat azonban éles ellentétben áll a pályázati feltételek két igen lényeges pontjával, de ellentétben áll a biráló bizottságnak közvetetlenül a szavazás előtt — hosszú vita után — létrejött egyhangú határozatával. A pályázati feltételek szerint t. i. az I. díj csak absolut becsű műnek ítélhető oda, pedig a 25. számú mű az albizottság jelentése szerint — melyet a biráló bizottság elfogadott — lényeges hibákban szenved, tehát nem bír absolut becscsel.

A biráló bizottság egyhangulag elhatározta, hogy előnynek tudja be a kisebb költséget, hátránynak a nagyobb költséget, úgy, hogy előnyt ád az olcsóbb tervnek, még akkor is, ha a drágább mű talán valamivel jobb is volna, ami jelenleg nem áll. Ezen egyhangú elvi határozatot azonban a titkos szavazáskor a többség ignorálta.

* A közlemény teljessége érdekében, ide igtatjuk a különvéleményt is. *A szerk.*

Az I. díjjal jutalmazott tervnek 3 kardinális hibája van:

1. Kapubejáratok által az első emelet két részre van osztva, melyek egymással összefüggésben nincsenek. Tehát az első emelet egyik felében elhelyezett tisztviselők a miniszterrel, államtitkárral csakis úgy közlekedhetnek, ha lemennek a földszintre, a Klotild-utcán átmennek és a másik épületrészben felmennek az első emeletre, vagy pedig ha felmennek a második emeletre, ott átmennek és ismét le az első emeletre. Ez nemcsak igen lényeges építészeti hiba, nemcsak nagy hátrány a közszolgálatra nézve, hanem egyenesen ellenkezik a pályázati feltételeknek erre vonatkozó kikötésével.

2. A homlokzat a megszokott barokkos oszlopsort mutatja, mely azonban az első emeletbe benyuló kapu által kellemetlen és sértő módon van megszakítva. Ha már valaki lemond arról, hogy homlokzata önálló művészi alkotás legyen és a szokott traditiós formákban mozog, akkor a megszokott és átalánosan elfogadott szabályok megsértése által a mű relativ értékét is elveszíti.

3. A költségek maximumát a pályázati feltételek 2 milliom koronával szabják meg. Az I. díjjal jutalmazott terv költsége pedig 3 milliom 55 ezer korona, ehát több mint felével tullépte a megengedett összeget.

Tehát a biráló bizottság többsége e határozat által ellentétbe jött a pályázati feltételek egyik leglényegesebb pontjával, ellentétbe jött a saját határozatával, az igazsággal és méltányossággal az összes többi pályázóval szemben.

Igazságtalan és jogtalan ez nevezetesen azon pályázókkal szemben, akik becsületesen és őszintén iparkodtak az adott összegen belül a programmnak megfelelni.

A 19. számú terv, melyet a biráló bizottság kisebbsége az I. díjra méltónak talált, magában egyesíti a 25. számú tervnek összes előnyeit, azonban annak hátrányait szerencsésen kikerülte, költsége 916 ezer koronával kisebb. A pályázati feltételek szerint, de saját elvi határozata szerint is a biráló bizottság akkor járt volna el igazságosan, ha a 19. számú tervnek alaprajzi és homlokzati fölényénél fogva és a lényegesen kisebb költségek miatt az I. díjat ennek ítélte volna

Az előadott három kardinális hibán kívül a 25. számú tervnek még vannak egyéb hibái is. Dupla ablakok elé választófalakat tesz; három fogalmazó számára három egyablakos szoba helyett (amit a pályázati feltételek követelnek) egy szobát ád, melynek azonban csak egy ablaka van, ott három fogalmazó nem dolgozhatik. Némely hivatalos helyiségbe nincs külön bejárás, hanem más hivatalos helyiségeken kell átmenni. Egyes helyiségek sötétek.

A homlokzat a megszokott sablonos formákban mozog, semmi sem árulja el, hogy ez a magyar kulturpalota.

Ily karakterű homlokzatot tucatjával találunk a német városokban. És ugyanaz a biráló-bizottság, mely e tervnek ítélte oda az I. díjat, néhány perccel később a kultusminiszterium művészeti ügyek előadójának indítványa folytán egyhangúlag elhatározza, hogy: „a magyar kulturpalota homlokzata művészi egyéniség és magyar zamat bélyegét viselje magán".

Ez egyhangú határozattal a legélesebb ellentétben áll az első díjjal jutalmazott homlokzat, holott a 19. számú terv e követelményeknek is teljesen megfelel.

A pályázatnak az volt a tárgya: a programmot az adott költségen belül megoldani. A 19. számú tervnek sikerült a feladatot művészi és tökéletes módon megoldani olyképp, hogy az adott költségeket megközelítette.

Valamennyi terv között a legjobb és legolcsóbb és ezért az első díj igazság szerint őt illeti.

Azt hisszük, csakis a nyilvános pályázatok helyes elvének kompromittálásához vezet, ha a jury helyes elveket hirdetve és helyes elvi határozatokat hozva, a titkos szavazás leple alatt ezeket a helyes elveket és a pályázati feltételeket ítéletével halomra dönti.

Budapesten, 1905. junius hó 15-én.

Zala György s. k., *Quittner Zsigmond* s. k.,

Rekonstruált csodák és üvegorrú emberek

A Kőrössy-villa Budapestet gazdagítja – mondja Csabai Flóra építész, aki a helyreállítást vezette

Csabai Flóra építész névjegyén a Városligeti fasorban található Kőrössy-villa rajza látható. A Resonator Kft. tulajdonában lévő műemlék épület általa irányított helyreállítását tavaly Budapest Nívódíjjal, nemrégiben Podmaniczky-díjjal jutalmazták. Szakértők szerint a munka kiválóan sikerült, pedig a fiatal építész csak most képezi magát műemlékvédelmi szakmérnökké.

Én azt mondom: van minek örülni

FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

– Mi lehet az a szakmai többlet, amit egy Podmaniczky-díjjal jutalmazott munka után még kaphat valaki?

– Az épületek felújítása, rekonstrukciója a forrás ápolását, megtisztítását jelenti. Ha pedig az építész valóban figyelmet szentel – figyelje csak meg, milyen szép ez a kifejezés: figyelmet szentelni – ilyen munkának, akkor a forrást keltheti életre, varázsolhatja élővé. Ehhez speciális szaktudásra, odaadó figyelemre, érzékenységre, kitartó munkára, valamint időre és a megrendelő részéről türelemre van szükség.

– A Gellért Szállót is tervező Kőrössy Albert építésznek 1905-ben épült, egykori villája ma ismét eredeti állapotában gyönyörködteti a járókelőket. Ennek a rekonstrukciónak láthatóan mindenki figyelmet szentelt: építtető, építész...

– Ne felejtsük ki a sorból munkatársaimat sem: Reichard Ágnes, belsőépítészt, Koloncsák Ferenc szobrászművészt, aki a homlokzati díszeket és Nemesi Attilát, aki a lámpákat készítette. Egyébként itt nemcsak a díjazott Kőrössy-villáról kell beszélni, hanem a körülötte lévő, további négy épületről is, amelyekben korábban az Ofszet Nyomda üzemei voltak, és amelyeket szintén fel kellett újítani.

– A hírek szerint az utolsóként felújított Kőrössy-villáról mindössze egyetlen, nem túl jó minőségű fénykép, és egy eredeti skicc állt rendelkezésükre.

– Így igaz, és éppen ezért sok, a képen nehezen kivehető részletről úgy kellett kiokoskodni, hogy milyen lehetett a valóságban. Hosszú ideig mást sem csináltunk, csak elemeztük az eredetileg szecessziós, ám a háború után eklektikus stílusban helyreállított villa homlokzatának díszeit, formavilágát.

– Most minden dísz olyan, mint az eredeti volt?

– Többnyire. Akadtak egészen érdekes helyzetek is. Azon a bizonyos skiccen például látható volt, hogy az egyik ablak fölé két sárkányt tervezett annak idején az építész, de az elnagyolt rajz nem adott pontos útmutatást arra nézvést, hogy milyennek is képzelte az állatokat. Így aztán gyerekeink mesekönyveit búvva kerestük a választ, milyen is egy sárkány, melyet végül is Reichard Ágnes fogalmazott meg.

– Nem valamiféle úri huncutságról van itt szó? Végül is egy gazdag befektetési és kereskedelmi kft. megvett egy villát, és gyönyörűen helyreállíttatta. Nekünk mi közünk ehhez?

– Nagyon fontos, hogy a Resonator eredeti állapotában állíttatta helyre, és ezzel nemcsak a cég gazdagodik, hanem Budapest is. Komoly értékmentés történt.

– Miért ilyen fontos az ön számára a házak lelke?

– Mert a ház: ember. Az épület és a benne lakók egymást alakítják, táplálják. A jó házakban az élet minősége feljavul, a rosszakban pedig elromlik.

– Ma, a célszerűség korában, figyel erre valaki?

– Fontos, hogy figyeljünk erre, mert az emberek élete a városban becserélődik házakra, utcákra, terekre. Ezek a házak, utcák, terek viszont olyanok, amilyenekké tesszük őket. Mindenki felelős a város egy kis mozaikjáért. Nekem kicsi, de szép mozaikok jutottak, igyekszem rájuk figyelni, értően vigyázni.

– Gondolom, valamennyi építész így van ezzel, Budapesten mégis látható egy-két szörnyűség. Én például képtelen vagyok megbarátkozni a Kálvin téri üvegmicsodával, vagy a Rákóczi úton nemrég átadott Mir űrállomással.

– Az ősi harmónia és a szép iránti érzék mindenkiben benne van. Vagyis minden épület körbebástyázható a létét igazoló ideológiákkal, ám amikor hazajön a fiam, és azt kérdezi: anya, láttad itt és itt azt a szörnyűséget, akkor arra gondolok, hogy ezeket a jelzéseket az építészeknek komolyan kell venniük. Hinni kell a laikusoknak, hiszen őket nem érdeklik a teóriák, ők csupán azt érzik, hogy bizonyos épületekből hihetetlen agresszivitás, diszharmónia árad feléjük.

– Ennek ellenére úgy tűnik: mostanában itt minden építész önmegvalósít.

– Pedig az építész dolga nem az önmegvalósítás. Neki nem saját emlékművét kell felépítenie, inkább arra van szükség, hogy odaadó figyelemmel dolgozzon, és a környezet elemzésével nyúljon bele a tájba, gyógyítsa annak sebeit. Ez persze nem azt jelenti, hogy hazug, történeti épületeket kell tervezni a régiek helyére, de ha egy építész figyel a környezetre, előbb-utóbb észreveszi, mit kíván az adott terület.

– Számomra a tájidegen üvegpaloták pontosan olyanok, mintha egy plasztikai sebész üvegorrot operálna a páciens fejére, pusztán azért, mert ez jobban tetszik neki az eredetinél.

– Igaza van, bizonyos épületek léptéke, struktúrája, anyaghasználata, ritmusa, mondandója nem illik az adott környezetbe. Márpedig ez nagy hiba, hiszen ezek az épületek sem a pillanatnak készültek.

– Budapest tele van régi, patinás házakkal. Mégsem látom, hogy ezek mintát adnának a városkép mai alakítóinak.

– Hivatkoznak pénzhiányra, de szerintem az is oka ennek, hogy a mai kor emberei nem mindig értik a múlt üzeneteit, a régi épületek szimbolikáját. A belső tereket nézve jobb a helyzet: az emberek mostanában kezdik felfedezni a Feng Shui, azaz a térrendezés jelentőségét. Általánosságban azonban a vizuális kultúra és az esztétikai nevelés hiánya okozza az igénytelenséget.

– Másfelől viszont harsány kulisszavilágot építünk magunk köré.

– Pontosan olyat, amilyet a televízió kereskedelmi csatornáin látunk, és amit ott a valódi értékek helyett kínálnak.

– Egyáltalán: tetten érhető még valahol, hogy pestiek vagyunk? Nincsenek már kávéházak, presszók, kiskocsmák...

– Szerintem újra lesznek kávéházaink, talán újra éled a Dunakorzó, már vannak szép számmal kávézóink, de vannak élhető, pici zugaink is, mint például a Liszt Ferenc vagy a Mikszáth Kálmán tér, ám ami számomra a legfontosabb: vannak hídjaink, és ezeken átmenni akkora élmény, amit még Európa egyetlen városában sem kaptam meg. A hidakról elénk táruló látvány méltósága és eleganciája Budapestnek adatott meg. Én azt mondom: van minek örülni.

Trencsényi Zoltán

A 2001. évi Podmaniczky-díjat Budapesten a következők kapták:

A *Budapest Bank*, azért, mert tíz esztendeje létrehozott egy alapítványt, amellyel az épített környezet védelmét segíti, valamint azért a támogatásért, amellyel az utóbbi években a társasházi közösségeket segítette épületük értékeinek megóvásában, helyreállításában.

Barkó Antal, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának műszaki osztályvezetője, a kar Szentkirályi utcai épületeiben végzett építészeti értékmentésért.

A *Resonator Kft.* a fenti írásban említett, Városligeti fasor 47. szám alatt található Kőrössy-villa helyreállításáért.

A *Lindner Kft.* a Reáltanoda és a Károlyi Mihály utca sarkán található, a Vízművek tulajdonában tönkrement, Ybl Miklós tervezte banképület példaértékű tatarozásáért.

A *Mérték Építészeti Stúdió* sokéves műemlékvédelemmel, értékmegőrzéssel összefüggő munkájáért.

Dr. Czaga Viktória levéltáros, a Fővárosi Levéltár munkatársa, Budapest múltjának megismerése érdekében végzett több évtizedes munkájáért.

Dr. Holló Szilvia, a Budapesti Történeti Múzeum titkára a fővárossal kapcsolatos helytörténeti munkájáért.

N. Kósa Judit, lapunk munkatársa azokért az írásokért, amelyekkel Budapest lassan feledésbe merülő értékeit megismerteti az olvasókkal, és amelyekkel ezek megóvására mozgósít.

SZALON

Összművészet

Ajánló: Paláncz Antónia
csellóművész

A nagyszabású produkciók kedvelőinek ajánlom a Matáv Szimfonikus Zenekar mai koncertjét, amely este fél nyolckor kezdődik a Zeneakadémián. Műsoron Csajkovszkij: Variációk egy rokokó témára, a szólista Mario Brunello csellóművész. Akik kamarajellegű muzsikára vágynak, azoknak ugyanebben az időpontban a Nádor terembe érdemes ellátogatniuk. Az Il Primo Amoroso együttes hangversenye igazi csemege: ők barokk zenekar, a négy muzsikus blockflőtén, csembalón, csellón és egy különleges lanton játszik. A műsor többek között J. S. Bach és Telemann műveiből áll.

Én a szimfonikus zenekart és a kamarazenét muzsikusként is egyformán szeretem. Operában, oratóriumban játszani azért jó, mert fantasztikus csapatmunka részese az ember; kamarázáskor mindenki inkább szólista egy kicsit. Abban az a szép, hogy nagyobb jelentősége van az egyéniségnek, míg a szimfonikus zenekar teljesítménye a karmester ízlésvilágát tükrözi.

Az opera-előadások közül Kovalik Balázs Turandotja szerintem az egyik legjobb mostani rendezés. Legközelebb holnap este játsszák. Érdekes szerelmi történet: Kalaf érzelmei olyan erősek, hogy képessé teszik életeken átlépni, Turandot pedig hidegen, kegyetlenül teszi ugyanezt. A végén aztán, amikor a szerelem kölcsönössé válik, a sanyargatott nép is felszabadul. Az előadás színpadképei csodálatosak, a rendezés gigantikus. Mindez illik a műfajhoz, hiszen az opera egyszerre színház, tánc és zene. Igazi összművészet.

Lejegyezte: Rados Virág

A nagy Frank-hegyi parti

Lesz Csendes Éjszaka, Hangos Éjszaka és funky bambi

Frank-hegy egyszerre szabadtéri kiállítóterem és alkotótábor, illetve a magyarországi elektronikus zenei élet kiemelkedő eseménye. Azt mondják róla, ha valaki évente egy partira megy el, Frank-hegyet választja. A rendezvény tavaly óta kétnapos.

Frank-hegy a kilencvenes évek elején indult, és születésnapi összejövetelből lett mára az összművészeti törekvések fóruma – mondja *Kozma Péter.* A főszervező egyébként a külföldön is elismert (sőt főként külföldön tevékenykedő) alkotócsoport, a Dork&Kozma egyik tagja. A csapat gyakorlatilag segítség nélkül rendezi meg évről évre a partit.

Az első napon, a Silent Nighton (Csendes Éjszaka) elsősorban azokat várják, akik szeretnék nyugalmas – ambient – zenei aláfestés mellett megtekinteni a több tucat ipar- és képzőművészeti alkotó és alkotócsoport műveit (közöttük a Dork&Kozma sugárfestészet nevű új iparművészeti formáját, a Gödör helyszín falára vetítve, mindkét napon). Ezeknek egy része lényegében a rendezvény tereit (egy lépcsős hegyoldali telekről van szó) alakítja át művészi térré, a környezettel harmonizáló alkotásokkal.

A parti fő helyszínén, a Gödörben ekkor kísérleti elektronikus zenét hallhatunk, élőzenés produkcióktól (Alpina, Trell, The Corporation), illetve dj-k, közöttük az egyik alkotóművész (egyben szervező), *Berkes Dorka,* azaz *dj Dork* (a Dork&Kozma másik tagja) kezei alól. A Yin-yan helyszínen dzsesszes törtütemeket szólnak majd péntek este-éjszaka, *dj Marka, TB Gon* és *6. Sebesség* jóvoltából. A Csigateaházban szintén kellemesen nyugodt zenéket élvezhetünk: a lemezeket *dj Mikusz, Suhaid, Christian* és a Szamosi Brothers teszi fel. A Fénykertben távol-keleti ihletésű ambientzene fog szólni; a fellépők között ott lesz az OM csoport, a Pasta élő zenés produkció, illetve *dj Thomas Kröger, Mauwrssi* és *Placid.* Az etno és a dzsessz mellett a Gödörhöz hasonlóan szintén kísérletező jellegű muzsikákat hallhatunk a Mederben, ahol külföldi fellépők is lesznek. A Büfé helyszín zenei megjelölése pedig: „funky bambi".

Ahogy péntek meghatározója a nyugalom, az ambienthangulat és a képzőművészet, a szombati Loud Night (Hangos Éjszaka) főszereplője pedig a zene lesz. Kozma Péter úgy fogalmazott, most is szeretnének irányt mutatni a magyar modern zenei életben. A Gödörben szombaton a technostílus egyik bölcsője, a világhírű berlini Tresor Club Headquarter csapatának négy dj-je, *Dry, Mack, Kriek* és *Ste* teszi tiszteletét. A Jin-janban (nem tévedés, csak az első napra vonatkozóan írandó ipszilonnal ennek a helyszínnek a neve) szombaton drum'n'bass fog szólni, többek között *dj Longman* és *Bratwa, Skeam,* illetve *Acryl* játéka nyomán. A Csigateaházban most is ambient lesz, *dj Bosi, Skunk* és *Mira* kezei alól (Fénykert uralkodó stílusa és fellépői ugyanazok, mint pénteken.). A Lugasban hiphopot játszik majd például *dj Mango* és *Kanada.* A Barackosban hamisítatlan technozenével lép föl többek között *dj Karamel, Sinko.* A Mederben változatos, de mindenképpen nagyon erős zenei kínálatra számíthatunk, elég, ha megnézzük a fellépőket: a *dj Naga, Oleg, Titusz* hármast a Korai Öröm zenekar Korai Ütősök formációja és *dj Lee'n'gum* egészíti ki.

A partit csak a Központi Fizikai Kutatóintézet (Konkoly-Thege út) felől lehet megközelíteni. Partibuszok is indulnak a Moszkva térről, este tizenegytől félóránként.

Zubor Tamás

Marczibányi téri Fülharmóniák

Játszva tanulják a gyerekek a komolyzenét azokon a koncerteken, amelyeket a Nestlé cég az új tanévben is megrendez.

Az április óta tartó Nestlé Fülharmóniák elnevezésű rendezvénysorozat egyedülálló kezdeményezés Magyarországon. Lényege, hogy népszerű könnyűzenei előadók a zene egyetemességét hirdetve szimfonikus kísérettel adják elő műveiket. A kisiskolásokat a Budapest Juventutis Szimfonikus Zenekar ismerteti meg a különböző hangszercsaládokkal, a zenetörténet leghíresebb szerzőivel és melódiáival, valamint népszerű komoly- és könnyűzenészekkel.

A koncerteken – amelyek háziasszonya *Hűvösvölgyi Ildikó* színművész lesz – bemutatkoznak a legfiatalabb korosztály képviselői is. A szervezők nem titkolt szándéka, hogy ezzel kedvet csináljanak a muzsikáláshoz a nézőtéren ülő gyerekeknek is. Az iskolások közelről is megnézhetik a hangszereket a koncertek végén rendezett hangszerbemutatón, sőt ki is próbálhatják őket.

A Fülharmóniák első őszi előadásain, ma délelőtt tizenegy, valamint délután két órakor *Geiger György* trombitaművész és a United együttes lép fel. Október 12-én *Pitti Katalin* a Vénusz zenekarral ad közös koncertet, november 15-én pedig *Sebestyén Márta* énekel, és a Back II Black játszik a Marczibányi Téri Szabadidőközpontban.

D. V. G.

Áramszünetben

Kizárólag akusztikus hangszereket szólaltatnak meg az előadók az idén indult Dalok áramszünetben című sorozatban. A Fővárosi Művelődési Központban minden hónap utolsó szombatján a Vas-Bocskai Bistro vezetésével tartott összejövetelen a szervezők nem titkolt szándéka, hogy a hetvenes évek második felében ugyanitt működő VÁZA klub hagyományait próbálják meg újjáéleszteni.

Az eredetileg bluesduónak induló Vas-Bocskai Bistro repertoárjában csak saját szerzemények vannak, amelyek ma már nem kizárólag bluesformájúak. Vendégük szombat este a szintén csak saját dalokat előadó *Viszló Éva* és Transz Formáció nevű kísérete, valamint az elsősorban versmegzenésítéseket játszó *Sipos Bea.*

J. B. Sz.

Natalia Oreiro ismétel

MUNKATÁRSUNKTÓL

Bő egy évvel azután, hogy látogatása valóságos tömeghisztériát váltott ki, és fél évvel ezelőtti

a nagycsaládosoknak és a szerényebb jövedelműeknek is. A tavaszi késői, kilenc óra helyett ezúttal este hétkor kezdődik a műsor, ami elsősorban a vidéken élőknek és a

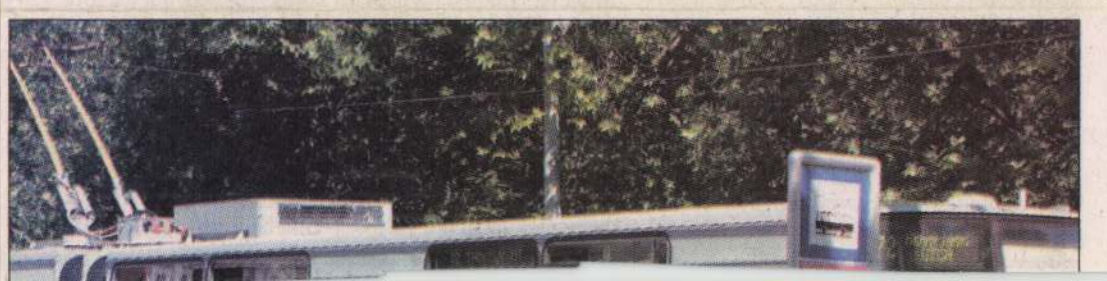

PALETTA

JÓTÉKONYSÁGI KONCERTET szervez a fővárosi Szent Imre Kórház egy – a rákbetegségek diagnosztikájához – szükséges, hárommillió forint értékű eszköz érdekében. Rossini Strabat Mater című oratóriumát holnap este fél nyolckor hallhatja a közönség az Óbudai Szent Péter és Pál-plébániatemplomban (III., Lajos utca 168.). Közreműködnek: *Péter Cecília, Bokor Jutta, Molnár András* és *Berczelly István.* A plébánia Albert Schweitzer kórusát és zenekarát vezényli *Kenessey László.* A belépés ingyenes, támogatását köszönettel fogadnak.

A SZENTENDREI RÉGI MŰVÉSZTELEP (Szentendre, Bogdányi utca 51.) Őszi tárlatát ma délután hat órakor rendezője, *D. Udvary Ildikó* művészettörténész nyitja meg. A tárlat megtekinthető – hétfő kivételével naponta dél és délután négy óra között – október 14-ig.

A PÉNTEK ESTI DZSESSZT ma este hét órától a Monniot Mania nevű együttes garantálja a Francia Intézetben. A csapat: *Christophe Monniot* (szaxofon), *Denis Charolles* (ütős hangszerek), *Astushi Sakai* (gordonka), *Spányi Emil* (billentyűs hangszerek), *Daniel Zimmermann* (trombita) és *Manu Codija* (basszusgitár).

SZÍNHÁZMŰSOR

Buda Stage: Gyermekdalfesztivál (fél 8). **Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban:** Frédérick (7). **Budapesti Kamaraszínház Ericcson Stúdió:** Bűn és bűnhődés (7 – őszi bemutató). **Budaörsi Játékszín:** Marica grófnő (7). **Budapesti Operett Színház:** Funny Girl (7 – bem. ea.). **Katona József Színház:** Az óra, amikor semmit nem tudtunk egymásról (7 – zártkörű ea.). **Kolibri Színház:** Spárga tengeralattjáró (fél 11). **Komédium Színház Kávézó-Szalon:** Dunakanyar (7). **Magyar Állami Operaház:** Cosí fan tutte (7). **Merlin Kamaraterem:** Frank McGuinnes Someone Who'll Watchover Me (fél 8). **MU Színház:** Csúcs és hang (7). **Pesti Magyar Színház:** István, a király (7). **Pesti Színház:** Kövekkel a zsebében (7 – bemutató ea.) **Piccolo Színház:** Utazás nénikémmel (7 – főpróba). Studió K Színház: Marcello és Camillo (fél 8). **Szkéné Színház:** MayFly (9). **Térszínház:** Antigoné (7). **Thália Színház:** Kolumbusz (7 – Kertész u. ált. iskola ea.). **Thália Színház Új Stúdió:** A vihar kapujában (fél 8). **Új Színház:** A mizantróp (7 – premier).

KÖRÖSSÉNYI Tamás

Sárvár, Thermál Hotel, 1985

Keszthelyi S.: Mo. napórái. Bp. 1998. 101–102, ill

zelnen Formen ist
seitig Freien und
kaum angedeu-
die Wirkung des
ochene klar be-
isiert. Ihre Bezie-
rhalb dieses ge-
in vielgestaltiges
ch eben bei der
zen Konstruktivis-
onkreten Vielheit
iche wie bei den
orm in Spannung

KOROSSI FAZEKAS GYORGY, fazekas

A pataki haban fazekasok neveiben allandóan szerepel a "Fazekas" mesterségnév, s mintha ekkor még allandó vezetéknevük nem lenne. Az 1723-as céhlevélben pl. Körössi Fazekas György, Fazekas Lukacs János, Fazekas András. 422. old. 14. jegyz

KATONA IMRE: A sárospataki habán-kerámia-receptkönyv tanulmányi 416. old

A Herman Ottó Múz. Évkönyve, XIII-XIV. Miskolc, 1975

Kőrösy András

Győr 1712-1718

l.

Jankó Ötvösapródok

J. l.

MDK

Körösi Albert Kálmán építész

a belügyminiszter élt a jogával és az államkincstá
részére megvásárolta a pályadijnyertesek után
következő négy legjobb pályművet. 1000-1000 koroná
"Dymphne" jeligés művét.

A Kecskeméten létesitendö elmegyógyintézet.
EP-IP 14.sz. 1908 ápr.5. 153.1.

Körösi MDK

Budai vigadó pályaterve, tus, vizf.

tervezett bérház homlokzata, tus, vizf.

Tervezett kastély metszete, tus, vizf.

Tervezett kastély látképe, tus, vizf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Körösi Albert

öjiten

erod

Vámos Bp vários Eipe

22. l –

erek, átm. 15·5 cm.

. kép. *Krisztus siratása. Üvegfestmény, 1500 körül.*

K ó r ö s i A l b e r t építész

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
430.
"Kitüntetések"

Kőrösi Albert építész

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
62.
"Hazai krónika"

MDK

Kőrösi Albert

Épitő Ipar 17.sz. 191o. ápr. 24. 184 l.

MDK

Tóth és Pogány és Körösi,

a bizottság 5 pályaművet vásárolt meg Szeb koronájával. Ezekhez tartozik fentiek közös terve.

A Szabadságharc-szobor-pályázat.
Művészet. 1905. 2o2.1.

MDK

Kőrösi, Bálint és Jámbor

Művészet 1903. 22o.l.

Körössy Albert
építén

Tisztviselőtelepi gimnázium / ma Néprajzi Múzeum. /

Rados: Magyar építészettört. 321.
Műszaki kiadó 1971.

MDK

Kőrösi Albert

Lukács-szálló, rajz

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 51.l.

MDK

Kőrösi

A Kossuth-szobor pályázat... Művészet 1905. 202. l.

MNK

Tóth István, Pogány Móricz és Körösi Albert

Szabadságharcz-szobor pályaművükön a főalak egy hatalmas férfi, stb.

Kép. 313.l.

minikét pályázaton 8t-őt szobrművet találtak megvételre érdemeseknek.

B.L.: A szabadságharcz- és a Kossuth szobor-pályázat. Vasárnapi Ujság. 1905. 52.évf. 2c.sz. 313-315.l.

MDK

Kőrösi Albert

VI. ker. Munkácsy-utcai gimn.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.1.

Kőrösi Albert MIK

Épitészi müterem terve, vizf.

Philautia virágüzlet tervrajza, toll

Vázlat a VI.ker.áll.főgimnázium tervezetéhez,vizf

Bérpalota távlati képe I-II. vizf.

Müncsenek 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Kőrösi Albert MDK

VI.ker.Munkácsy utcai gimnázium

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Körösi Albert és Sebestyén Artur, építészek.

450. A m.kir. szab.osztálysorsjáték r.t. palotájának homlokzati rajza. Vizf.

451. XXXXXXXXXX Nyaraló távlati képe. "

Műcsarnok.1900/1. téli kiáll. Kat.46.1.

Kőrösi Albert MDK

Épitészeti müterem terve, vizf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Körösi Albert

épitész

Tervpályázat...

Épitő Ipar, 1905. aug. 20. 290. l.

MDK

Körösi, Pogány, Tóth

Kossuth-szobor pályamüve, repr.

Vas, Ujs. 1905. 311 l.

MDK

Körösi Albert

M.kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, Munkácsy-u. 2984. hrsz. kétemeletes gymn.épület terv. Körösi Albert.

Épitő Ipar, 13.sz. 1907.márc.31. 129.l.

MDK

Kőrösi és Sebestyén épitészek

sárgaréz gázcsillár

Kormányvásárlások az Iaprm. Társ. karácsonyi kiáll. Műcsarnok, 1899. 3.sz. 42 l.

Kőrösy

Fraxinus Gáspár

l.

Takrajzok

III. 121. l.

122. l.

123. l.

124. l.

125. l.

126.

127. l.

128. l.

129. l.

Lásd meg Kőrösy alatt is

Nagytekintet

Csatolva benyujtom
Karcsára tett hivata
uti számlámat. Tele
az említett helyeken
alaprajzait csatolni
rajzokkal elkészülök
Budapest 1927 IX/1

M.D.K.

Körösi Albert Kálmán, építész

a marosvásárhelyi gimnáziumra kiírt pályázat első díj-nyertese már dolgozik a részletes terveken.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1903. XXIV. évf.
jan. 14. sz. 9. old.

Kőrösi Albert. Epesti építés M.D.K.

elhészítette a r.k. Status Kérdivásárhelyen építendő uj főgimnáziumának terveit

Vállalkozék Lapja, Bp. 1903, XXIV. évf.

márc. 18. sz. 6. old.

M.D.K.

Körösi Albert, építész

tervei szerint építendő tisztviselő telepi gimnáziumra [ma Néprajzi Múzeum] hirdet a versenytárgyalást

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910.XXXI.évf.

jun. 5. sz. 8. old.

M.D.K.

Kőrösi Albert, építész

terve 1000 K-ás megvételben részesült a hecskeméti elmegyógyintézet pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

ápr. 1. sz. 13. old.

MDK

Körösi Albert műépitész

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll. 59.1.

M.D.K.

Kőrösi Albert, építés

tervei szerint épül a tisztviselőtelepi uj állami főgimnázium [ma Néprajzi muzeum.]

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

máj. 26. sz. 8. old.

M.D.K.

Körösi Albert, építész

terve 1000 K-ás megvételben részesült a kecskeméti állami elmegyógyintézet pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

márc. 18. sz. 10. old.

M.D.K.

Kőrösi Albert, építés

és Pogány kőric körös terve első díjat nyert a Sátoraljaujhelyen építendő megyeház-pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

jun. 27. sz. 3. old. és 9. old.

Körösi Albert, építész M.D.K.

tervei szerint felépítendő Munkácsy-utcai főgimnázium részére kiírtak a versenytárgyalást.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.
jul. 3. sz. 9. old.

M.D.K.

Kőrösi Albert, építész

tervei szerint épül a Munkácsy-utcai főgimnázium, melyre kiírták a versenytárgyalást.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1907. XXVIII.évf. márc. 6.sz. 8.old.

Körösi Albert

épitész

irod

Kertész K. Róbert

Nemzeti épitőmű-
vészet. Bp. 1916
16. l.

9 Nagymélt. Vallás- és K
Miniszterimnak Pa

Rövid uton kapott utasításra v
szerencsém közölni, hogy az
~~Az~~ 1937-38. költségve
tési évben elodázhatatla
műemléki szükséglete
a következők:

MDK

Kőrösi Albert

Kőrösi Albert és Pogány Móric, Sátoralja-Ujhelyi megyeház távlati képe. Szines ónrajz. Mgt.

Kőrösi Albert és Pogány Móric, Sátoralja-Ujhelyi megyeház főhomlokzata. Ceruzarajz. Mgt.

Műcsarnok, 1906/7. téli nemzetk.kiáll.
57.lap

(Kőrösi Albert)

cikke

Grünwald Mór (?)

Az 1900. évi párizsi
világkiállítás.

MMÉKözl

1895. évf.

Kőrösi Albert Kálmán

Királyhalmi

Thieme Becker

XXI. 186. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK

Kőrösi Albert

Vámos F.: Budapest városképének átalakulása József nádor korától napjainkig. MMÉKözl. Havi Füzetei 1926. III. évf. 9-12. sz. 127-150.l.

Körösi Albert

Körösi Albert MDK

A m.kir.szab.osztálysorsjáték palotájának
távlati képe, vizf.
Nyaraló távlati képe, vizf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Körösi Albert MDK

A m.kir.szab.osztálysorsjáték palotájának homlokzati rajza, vizf.

Nyaraló távlati képe, vizf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Kőrösi Albert épitész

Kőrösi Albert és Sebestyén Artur épitészek:
A m.kir. szab. osztalysorsjáték r.-t palotájának homlokzati rajza. Vizfm.

Nyaraló távlati képe. Vizfm.

KMTárs. 1900/1. téli kiall. 46.l.

MDK

Kőrössy Albert építész

Főgimn.ép. a tisztv.telepen

Épitő munkálatok. Vállalk. Közl. 1909. V.26. 5. l.

MDK

Kőrösi Albert

Magánépitési engedélyek Budapesten. Vállalkozók Közlönye 1906. márc. 7. 5.l.

MDK

Kőrössy Albert épitész
"Dymphne" jeligéjü pályaterv

A kecskeméti tébolyda tervpályázata. Vállalkorók Közlönye, 1908. 17.sz. ápr. 22.

KÖRÖSSY Albert építész

Tiszteletbeli tagja

Tiszteletbeli tagja

Tiszteletbeli tagja

MDK

Kőrössy Albert

Vállalkozók Közlönye 1908. dec. 30. 8.l.

MDK

Kőrössy Albert.

A szegedi felsőipariskola tervpályáz atán
II. dijat nyert.

Müvészet, 19o9. 264. l.

MDK

Körössy Albert

"Árkád és terrasse" jeligés tervének főhomlokzat
I.em. és földszinti alaprajz repr. 36, 37.old.

Magyar Épitőművészet 1907. 7.sz.

MDK

Kőrössy Albert

Mocsonyi-bérpalota tervpályázata. Magyar Épitő-művészet 1907. jul. 36.l.

Kőrösy Albert

tervezte a Bp. II. Pasaréti út 69. sz. villát

1908-ban

Gerle János: Fényképek a századforduló épületeiről

Budapest 1981/11 17-21. o.

Körössy Albert, épitész

gazda lett.

A Magyar Épitömüvészek Szövetségének közgyülése. Vállalkozók Közlönye. Bp.1907 máj. 29 4.old.

MDK

Kőrössy épitész

Kárpáti A: Magyaros épitészeti ... kiáll. a N. Szal.-ban. Magy. Iparmüvészet. 1930. 161 l.

MDK

Kőrössy Albert

400 K adományozott

Magy. Építőművészek Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

Körössy Albert MDK

Kőrössy Albert kezdetben Sebestyén Arturral müködött együtt az Osztálysorsjáték bérpalotájának tervezésében. Hasonló modorban tervezte a tisztviselő telepi gimnáziumot, amelyben most az Országos Néprajzi Muzeum van.

Később Lechner Ödön követője lett. Saját neve alatt, de nyilta Lechner közremüködésével épiti a Munkácsy utcai gimnáziumot és egy bérházat az Irányi utcában. Közösen dolgoznak a a Kultuszminisztérium épületére kiirt tervpályázaton.

Dr. Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961.

130.1.

MDK

Kőrössy Albert

különböző épitkezések tervpályázatának zsüritagja

Magy.Épitőmüv. Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 1908. jun. 3. 23.sz.

4 l.

MDK

Kőrössy Albert

VIII. bécsi épitészeti kongresszuson vett részt.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése

MDK

Kőrössy Albert építész

Mosonyi bérpalota tervpályázatban dijazott terv

Magyar Építőművészet, 1907. jul. kép és alaprajzok

MDK

Jajczay J: Képzőművészeti szemle. Magyar Kultura
1933. máj. 5. 419-422. l.

MDK

Kőrösi

Kőrösi és Sebestyén:Gázcsillár.Készitette: Hochmann József.A megvásárolt műtárgy az Iparm. Muz.-ba kerül.Az Iparműv.Társ.1899.évi karácsonyi tárlatán volt kiállitva.

Cikk: A miniszter vásárlásai.

Magyar Iparművészet, 1899. 38.l.

MDK

462. Körösi Albert, ép.

Szül.: Szeged, 1869 Okl. kelte: 1891 Sz.: 834

A m. kir. József müegyetemen oklevelet, absoluteriumot vagy oklevélbenosítást nyert építészek névjegyzéke 1873-1928-ig.

MP-IP - MP-MÜV 1931 márc. 1. 41. l.

MDK

Kőrössy Albert épitész

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3.
4 l.

MDK

Kőrösi Albert

Valkó-ház /Bp. Aulich u./ terv.: Kőrösi Albert
szobrászmunkák: Oppemheimer és Rintel

kőmüves: Modern épitészet. M.Iparm. 19o2 1.sz.
11-17. o.

MDK

Kőrösi Albert

Friedmann József és Oser Jakab, Vörösmarty-u.
3300. hrsz, háromemeletes ház; terv.Kőrösi Albert.

Épitő Ipar, 1909. Máj.10. 185.lap

MDK.

Kötössy Albert Kál-
mán ésnikó
szeged 1869-1956

Dömötös István
Körlése.

MDK

Kőrösi Albert

Valkóház. Vesztibül és főlépcső, repr.

Csillár sárgarézből, repr.

Magyar Iparművészet 1902. 13-16.l.

Kőrösi Albert

MDK

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Vállalkozók Közlönye 19o7. jul.24.

M.D.K.

Kőrösi Albert, építész

épitette át a Skalniczky Antal tervei szerint megépült Andrássy-ut-Ohtogen-tér sarhi bérpalotát [Abbazia-étterem], ahol „nemcsar tatarozta, de valósággal nagtakaritást csinált Skalniczky reneszansz szemöldökpárhány-rengetegében."

Vámos F.: Budapest városképének átalakulása József nádor korától napjainkig.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1926. 60. köt. Havi Füzetek, III. évf. 9-12. sz. 148. old.

MDK

Körösi, Bálint és Jámbor épitészek

Magyar Pályázatok. 1903. 2. sz. 19-21.l.

MDK

Kőrösi Albert

Valkóház. Nagy erkély és bejáró kapu koronázat, repr.

Második és harmadik emeleti ablak, repr.

Magyar Iparmüvészet 1902. 13-16.l.

Kőrösi építész. M.D.K.

2-III

Bálint Zoltánnal és Fáinbos Lajossal közösen készített tervével a budapesti áru- és értéktőzsde szabadkézi pályázaton második III. díjat nyert.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1908. 42. köt. 4. old.

Körösi Albert

tervezte a bp.-i Munkácsy utcai bér-
házat: 1904. 59 sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967 Budapest, 1970.

461

Lőrinszy Albert

Pesten kezdett tanulmányait - Párizsban folytatta - majd a müncheni műegyetemen fejezte be

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

191

MDK

Körösi Albert

M. Pályázatok. 1904/5. 12. sz.

Kövössy Albert építész

neve említve az Art Nouveau,1904.Miskolc - egy érdekes iparművészeti kiállitás a századelőn/D.I.-V.L./ c.cikkben

/A cikket lásd Körösfői Kriesch Aladárnál/

Napjaink 1979.december 35-37.o.

Körössy Albert, építész

Maróti Géza még Openheimerrel együtt (díszítőszobrász) közös munkája volt az Aulich u.3. sz. alatti lakóház díszítése. E lakóházat Körössy Albert építész tervezte Walkó Lajos számára.

„Homlokzatrészlet a Walkó-házról" (repr.)

Gerle János: Maróti Géza építészet és szobrászat határán. Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 50-51-old.

Körössy Albert, építész

. Iskolánk elődjét — a Népligetben — *„tündérpalotának”* nevezte el az alapító igazgató, *Gaál Mózes*, aki *Körössy Albert* építésszel együtt gondolta ki, milyen épület felelne meg legjobban a nyomdaipari képzés céljainak.

Pálffy Judit: Nyomdászok lesznek 2.

Esti Hírlap, D. 1978 máj. 24.

KÖRÖSI Albert építész

Erdei 1991 52.
63. p. - Szerecsen u. irodaházak

der Gravitation, der Molekular-
tes, der magnetischen und
Wien-Leipzig, 1907, Fromme

nd bürgerliche Verfassung.

nd Reichsherrschaft. Berlin-

es eljárás zsebkönyve. Bp,

Körösi Albert épitész M.D.K.

Hungária körúti gimn zium, / ma: Néprajzi Muzeum /

preisich Gábor: Bp. xpitás városépitésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig

Bp. 1964. 133.1.

KÖRÖSI (KÖRÖSSY) ALBERT Kálmán építész

GÁBOR Eszter: Ki mit csinált, és mit nem csinált? = Buksz, III.évf.4.sz. 1991 436.p.

Az építési szerződések feltá

1024.
Építőanyagok. Bp, ,0953, Épi

859.
Építőgépkezelők könyve. 1.Al
Építőipari K.

314.
Építőipari anyagárak 1948.no

994.
Építőipari egységárgyüjtemér

931.
Építőipari fuvarozási költs
Építésügyi Dokumentációs Ir

Körösy Albert 92
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

Bp. V. Aulich u. 3. 1901

TIPUS :

Gyári szám:

Üzembehelyezés 1 9 8

infotec

ENŐRZŐ LAP

Oldal

AT CSAK AZ ELLENŐRZŐ LAP ALAPJÁN

IGYELEMBE VENNI!

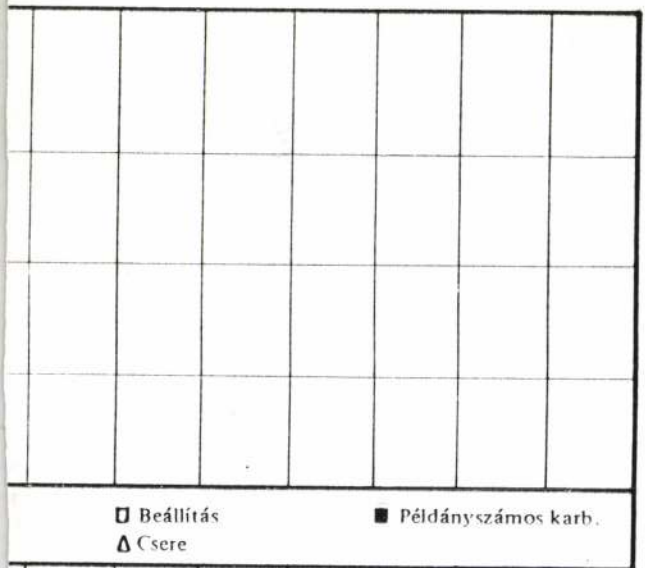

□ Beállítás
△ Csere

■ Példányszámos karb.

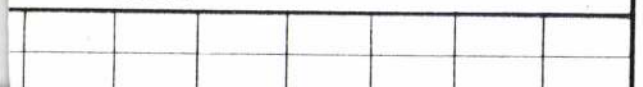

Körösi Albert

Öpesti épitész

vöd

Értesítője, Az Erdélyi Római Katholikus Státus kézdivásárhelyi fögimnaziumának — az 1906–7. tanévről

Kézdivásárhely

1907. 17. l.

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ A
SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
EGYESITETT ÜZEMEI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 30. Telefon [illegible]-5-69.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő
Tekintetes

LEVÉLSZEKRÉNYRŐL

Müemlékek Országos Bizottsága úrnak
úrnőnek

tekintetes Igazgatóságának,

Budapest

VI. Aréna ut 41.

IX

vármegye

Körösi Albert Kálmán

épitész

Ujv. Mzs. L.

505. l.

II. 5. 52

III. 1. 85

VII. 16.

épit.

1 Rot.
8°

Rivoira
G. T.

Le origini della architettura
lombarda
e delle sue principali derivazioni nel paesi
d'oltr'alpe

Kőrösi Albert Kálmán

a Kecskeméti állami elmegyógyintézet tervpályázatán pályamüvét megvették.

Magyar Építőművészet

1908. 4. sz. 28. l.

Kövössy Albert

épitész

lásd

Révai XX. 575. l

D. E. 10 ÓRAKOR ÜNNEPÉLYES SZENTMISE.

)ROZAT:

ficus megnyitó beszéde.
ztendővel ezelőtt felavatott doktorok képviselőinek.

É. SZEPTEMBER 25—28-IG TERJEDŐ IDŐBEN FOGJUK MEGTARTANI.

M. E. Ny.

Körössy Albert

építész

ivad

Jánformtörekv. 37. l.

s z á g o s B i z o t t s á g a

A P E S T

~~eum , Üllői út 33.~~

eum aréna út 41.

ia.

Kőrössy Albert

rod

= Jakab, Dezider =

Die Gefolgschaft Edmund Lechners. A Műgyűjtő

1930. 8-9. sz.

245, 246 l.

Barbacs.

Gyártmányok:

Lenfonal- és lencérna-áruk nyers, fehéritett és festett kivitelben.

Cipészfonal, nyerges-, cipővarró-, kézimunka és egyéb ipari célokra szolgáló különleges cérna minőségek.

Orsók és különféle faáruk.

~~Fellner és Helmer~~

Körösy Albert

tovább

vod

z

Jablonszky Ferenc:

Magyarország. 1901.

máj. 31.

91/1900 sch 7

Méltóságos Fo

„Műemlék sz"

*Van szerencsénk 19*00. marcz

kivonatát, mely

3482 *korona* 35 *fillé*

megküldeni és kérjük, hogy ez egyenleget rendben
történtéről pedig bennünket az ide csatolt minta
Azon esetre, ha ezen tudósitást 14 nap lefolyása
kivonat rendben találtatott.

Ügyfeleinkkel való üzleti összeköttetésünk

1. Számlakivonatainkat rendszerint minde

2. Az ügyfeleinktől átvett értékpapirok k
sitését, visszafizetések bevételezését, értékpapirok

Körösy Albert

Lvod

s

Liber Spectrorum

2821. 287. l

Tartalomjegyzék.

	Oldal
Sásdy-Schack Béla dr. Emlékének	3
„Hősi Halottaink Emlékkövénél" (Óda)	4
Iskolánk ötvenéves jubileuma és Hősi Halottai Emlékkövének felavatása	6
A 35, 25 és 10 éves együttes érettségi találkozó kegyelete Hősi Halottaink Emlékművénél	31
I. Az 1936—37. év története	34
II. Felettes hatóságok	41

Körösy Albert Kálmán

épitész

Kül. 1869. Szeged

lásd

Ki-Kicsoda?

460. l.

Kőrösy Albert

A VI. ker. állami főgymnázium pályatervei. (Kőrösy Albert, Vágó József és László, Dümmerling Ödön, Balázs Ernő, Pártos Gyula, Kármán és Ullmann pályaművei). Magyar Pályázatok, IV. 1.

(Művészet 1906. 144. l.)

mincs cád

Tóth József IV. 257

Kőrösi és Sebestyén

Budapest.

Műszaki

1897/98. téli félév.

Kard, hontoglaláskori VI. 168.

Kövesy Albert Kálmán

MAGYAR MÜVÉSZET
1928. 462

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kőrösy Albert Kálmán

építész

l.

Révai XXI, 526. l.

Kőrösi Albert Kálmán

Műszaki optika

1907–8. téli félév. 472, 475

~~1879. Lotz~~ Károly:

c) Az Astronomia.

Egész alak, ~~ül,~~ kissé job
nyitott könyvön és balját ég
hullámos, fátyolja vállaira om
tette, redős.

Szénrajz, méretei 240:
Az egyetemi könyvtár dé
Az 1898: XI. 14-diki el
sz. leirattal vétetett (384/9
(18/99). Az elszámolást 1900:
Degyékbe foglaltatot

204:5-7

1898

Körösy Albert Kálmán

mineptész

udvari tanácsos, 1909

vio. biz. tag

l. VI. Városligeti

fasor 49

Jobb mines

Gúthi 60

Gyurikovics György II. 32

1904. X. 28.

Deés.

Könyvszemle 1904 évf. III. füzete (828/1904.)

Kőrösi Albert

l. Vámos 148. l

Körösy Albert

epiley, az épitészet
teren szerzett érdemei
elismeréséül 1911 ben
udvari tanácsosi ismet
Lapott

Lvod

Épitő Ipar 1911. 267 l.

.... *műhely.*

főnökség!

y ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számú .....

am

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kőrösi Albert

Művészet 1902 430
– 1903, 62. 220.
– 1904. 406.
– 1905. 142, 202, 212, 271, 422
– 1906. 144
– 1909. 70, 264

Kőrössy Albert Kálmán
Magyar Művészet
1928. 462

Kőrösi Albert

Műegyetemi építész. Budapest

1900-1. téli kiáll

1906-7. téli kiáll. 615-620, 660
667

Felirat Esterházy címeres harczi-csáka-
nyán VI. 136.

Körösy A Kálmán

ép. Budapest

bvá

Magyar Építőművészet

1911. 9 sz. 18 – 20 l.

(Budapest, IX ker. Szoltenay utcai iskola)

..... *mühely.*

yfőnökség!

ev ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kőrösy Alb

Irod

M. Pályázatok

1904/5. 10 n. 11–15 l

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
irása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Körösy Albert

epitéz

vod

M. Építőművészet

1907. 7 szám

..... *mühely.*

főnökség!

..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kőrösi Albert

ép

cred

Magyar Építőművészet

1909. 8–9 sz. 24. l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191

tésénél

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt , 191

tanu.

tanu.

Körössy Albert

építész

Lad
II

Magyar Építőművészet

1908. 3-12. 25 fl.
-26

magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191

tésénél

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbi

Kelt , 191

tanu.

tanu.

Károssy Albert

ép. Pécs

rod

Magyar Építőművészet

1908. 9 f. 27 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

K ö r ö s s y A l b e r t

műépitész

Körössy Albert: A Kossuth-szobor háttere. Pesti Napló. 1927.szept. 16.

Körösi Albert

Grod

M. Pafaiatok

1904/5. 12. 4.

22-23.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..... , 191 ...

.....

tanu.

.....

tanu.

Körösi Albert

optép

lásd

M. Iparmuvesek

1902. 12 l.

Körössy Albert

l.

Szefelslex. 318, 319. l.

Élektr. arch.

n. o. 779. l.

Kőrösi Albert Kálmán

a budapesti VI. ker.
állami főgimnázium
épületének tervei.

I-dij.

Vállalkozók Kőrl

1905. aug. 16.

(Főgimnáziumi terv-
verés Budapesten.)

Kőrössy Albert

A VI. ker. áll. főgymn.
pályázatán
I. dy.

Magyar Pályázatok
1906., 1. sz.

Ferencki Zoltán VII. 136

Kőrösy Albert

bevette az alábbi

bérpalotát

Magyar Pályaratok

1906. 1. sz. (Sonnenberg Emil Munkácsy-utcai bérpalotája, 2 lépcsővel.)

~~Fábián Sándor VII 170.~~

Kőrösy Albert

építész

l. Medvey

63. l.

Kōrōsi Albert

w d

~~[illegible]~~ Ď

Körösy Albert

l. Jaroszky 1929

37. l. 45. l.

79. l.

Korössy Albert Kálmán

építész

lásd

életrajz

Karczagmagyállam

662. h.

Mátyás-ház, beszterczebányai

VI. 154.

Körösi Albert

épitén

l.

Bierbeptört

264. l

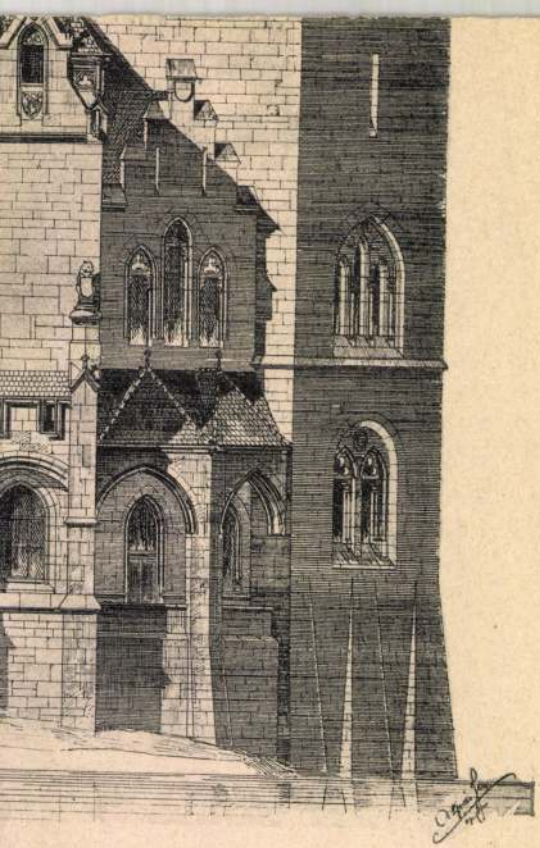

Körösi Albert és
Sebestyén Artur

írod

K.

M. Pálfalatok –

1904/5 12 n

(A m. kir. osztály-
sorsjáték palotája
Budapesten –
kapunállékhely)

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Kövesy Albert

építette a Néprajzi Múzeum épületét.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

144. l.

M.D.K.

KÖRÖSSY Albert Kálmán építész

Baros-tér 15
Menekácsy-út 23 } sz. alatti házak
Práter u. 9.

Kép

Budapester Neubauten, Wien Schroll 1908.

26 – 31.k.

MDK

Kőrösi Albert

Épitő Ipar 19o8. ápr. 19. 175.l.

MDK

Kőrösi Albert

terve:

Valkó-ház, Bp.Aulich u.

Kömüves: Modern épitészet. Magyar Iparmüvészet
19o2, 1.sz. 11-17.o.

KŐRÖSSY ALBERT Kálmán építész

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 105 - 108.p. és ill.

M.D.K.

Kőrösi Albert, épitész

Bálint Zoltánnal és Fáncsy Lajossal közösen készített terve a két egyenként 3000 koronás harmadik dij egyikét nyerte el a Tőzsdepalotára kiirt pályaraton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.
dec. 27. sz. 3. old.

KÖRÖSSY Albert építész

felvidéki munkáiról ld.

Stefan Slachta: Magyar építészek munkássága Szlovákiában 1871 - 1918. = Pavilon, 2/3. sz. 1990 53 - 54. p. ill.

.Subject Catalog, 1950-1982
.National Union Catalog Audiovisual Materi
.National Union Catalog Cartographic Mater
database through 1990
.Music, Books on Music and Sound Recording

We would be pleased to send you complete information
Please contact us by letter or Fax number 508-685-5
forward the information to you.

Sincerely,

John A. Sammataro
Director of International Sales

Serving Libraries throughout th

M.D.K.

Körösi Albert,

600 K-ás harmadik díjat nyert a trencsényi leány iskola és internátus pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

nov. 16. sz. 14. old.

MDK

Kőrösi Albert épitész

A nagyváradi Fekete-Sas-szálló tervpályázata.

Épitő Ipar, 1905. okt. 29. 361 l.

MDK

Kőrösi, Jámbor és Bálint
3ooo koronás dij

C-s: Az uj tőzsde-palota tervei. Műcs. 19oo.
2.sz. 17 l.

Körösi Albert MDK

Lukács-szálló. rajz

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Kőrösi Albert

Lukács-szálló, rajz

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 51.l.

MDK

Kőrösi Albert

VI.ker. Munkácsy-utcai gimn.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK.

Kőrösi Albert épitész

A trencséni leányiskola és internátus terveire hirdetett pályázaton a 6oo koronás III. dijat kapta.

Müvészet, 19o4. 4o6. l.

K.D.K.

Kőrösi Albert, építész

Valamikor együttdolgozott Lechner Ödönnel, de később más irányzatnak hódolt.

Kertész K. Róbert előad.: a „Nemzeti építő művészetről"

Építőipar- Építőművészet, Bp. 1916 évf. 23 sz.
138. old

Körösi Albert

építész.

Szül. Szeged 1869.

Oklevelet nyert 1891.

Névjegyzem műegyetem II. é.

M.D.K.

Kőrössy, A. K. építész

tervezte 1910-ben a pozsonyi Lesz-ámítolóbank átépítését, melynek homlokzati tervét a városi műszaki osztály nem fogadta el, mert nem illeszkedett bele a város képbe.

Eduard Toran: Beitrag zur Erforschung der Architektur der zweiten Hälfte des 19. Jh-s in der Slowakei

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Bratislava, 1967. 2.sz. 19. old.

Körösy Albert

épitész

irod

Magyar Pályázatok

1905 - 6. 7 sz. 8-10

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

.

Endrényi Imre, Szeged.

Kőrössy Albert

Rátkai - 309. l.

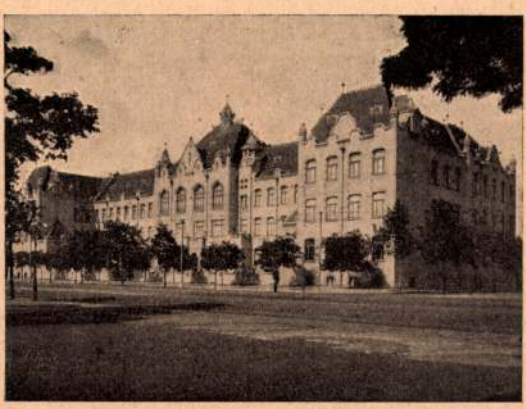

Kőrössy Albert:
A Néprajzi Muzeum főhomlokzata.

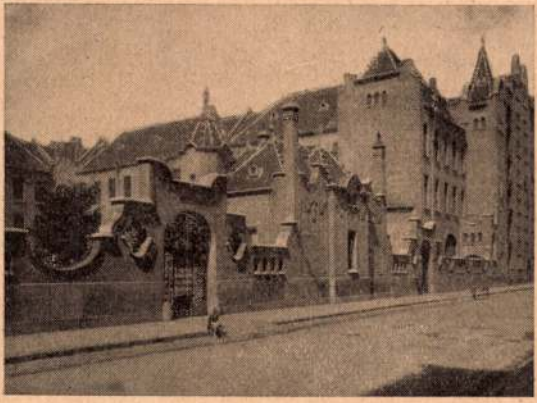

Kőrössy Albert:
Munkácsy-utcai állami főgimnázium.

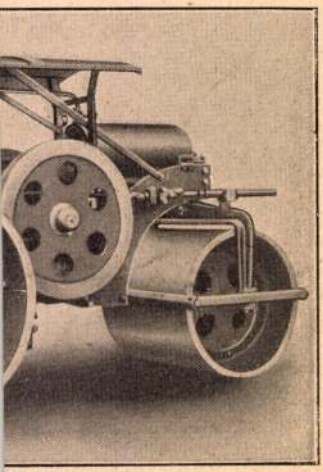

yu Diesel-motoros uthengerlő.

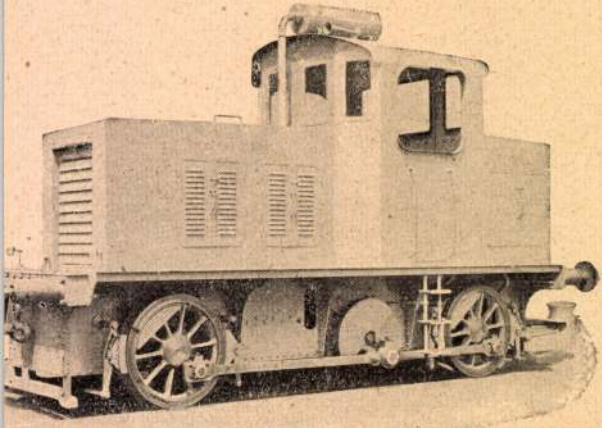

Kőszegi Brandl Gustav

Sopron 1862 nov. 6

+ Bort 1908 márc 21.

Th. B - 21 K 193 l.

Kőszegi-Fangh Dezső

Nul. 1876 jan 7. Sopron

no. 193. l.

Kővári Hilárd n. 196. l.

Kővári Endre 196. l.

Kővér Gula "

Kővér Janis "

Kőves Izró "

Kövesdy Géza

Kövesházi Kálmán Elza

csak indikalva

Körmendi Frinn Ervin festi

szül. Bpest 1885 márc. 27

Thieme B. 21 K 177. l.

Körmendi Frinn Jenő

szül. Budapest 1886. okt. 21.

Thieme B. 21 K 177 l.

Körössy Albert ép

szül. Szeged 1869 jun. 18.

u. o. 186. l.

Körösy Vilmos

szül 1891 nov. 24. Bpest

u. o. 186 l.

Körrey György

Tótmegyer 1811 nov. 21

+ Segesvár 1880 apr. 3.

Thieme B. 21 K

186. l.

KÖRÖSSY Albert épitész

LEHNE, Andreas - PINTÉR, Tamás: Jugendstil in Wien und Budapest. Wien : Edition Wien, 1990 92,93,129.p. és ill.

M. D. K.

Kőrösi iparművész

Az 1899-i oroszországi osztrák-magyar kiállitáson szerepel

Bronz gázcsillár terve Sebestyénnel

kivitelező Hohmann

Magy. or. iparmův. lk.

Weinerné: Orosz kapcs. 153.

Kőrössy Albert

pesti tanulmányai befejeztével a párizsi Ecole des Beaux Arts-on tanult.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

201

MDK

Kőrössy Albert

Jakab Dezső: Die Gefolgschaft Edmund Lechners.
A Mügyüjtő, 193o. 8-9.sz. 245-47 l.

MDK

Körösi Albert, Bálint és Jámbor

Épitő Ipar 1900. 259,271.l.

Körössy Albert

Tervezte a Bp. XII. Alkotás u. 7/a - 7/b s.

lakóházakat 1905 ben.

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kövessy Albert

tervezte a Bp. V. Váci u. 9. sz. Philantia

virágboltot 1906-ban.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kőrösi Albert építész

Magyar Iparművészet 1902

1. sz. 11–17. o.

kötőüres: Modern építészet.

Kőrösy Albert

tervezte a Bp. IX. Lenhossék u. 24-29. sz.
iskolát - 1911-ben.

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kövössy Albert

Terveste a Bp. VII. Landler J. u. 49. s.

lakóházat 1904-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kárász Albert

Lakása a Bp. VI. Szondy u. 75. sz.
lakóházat 1906-ban, továbbá a VI.
Városmarty u. 61. sz. lakóházat 1909-ben.

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Körössy Albert

terveste a Bp. V. Aulich u 3. n. lakóházat, (1901)
melynek gazdag szobrászati díszeit Mereti Géza
kivitelte.

Gerle János: Elszámolás a sz̦áz̦adfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kőrösy Albert

tervezte a Bp. VI. Munkácsy M. u. 23. sz.

lakóházat 1904-ben

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kőrössy Albert

terveste az egykori tiszt vizelételepi gimnázium épületét. Bp. VIII. Könyves Kálmán krt. 40. – 1911-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről

Budapest 1981/11 17-21.o.

Károssy Albert

tervezte a Bp. VIII. Práter u. 9. sz. laktanyát

1904-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kőrössy Albert

terveste a Bp. II. Török u. S. y. lakóházat.

1907-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Körösi (Albert?) és

Lechner Ödön

Tovább

2

1905. A kultuszminisztérium pulotájának tervpályázatán (II. díj - az első)

wód

2

Magy Alp.

72 – 79. l. Abrázkal-

...tetü Bizottság méltányolni, és
...ik.

...egújítva, a Nagytekintetü Bizott-
... a legalázatosabb szolgája.

...is hó 7-é Nagrand Mihály
művezető

Körösi Albert

Lechner Ödön

Avvabb

Magyar Pályázatok.

III. 7. 4. (A kultusz-
miniszteri palota,
abrakkal.)

Herr Baron würden mich zu großem Danke verpflichten, wenn die Sache erledigt würde, da ich mit meinem Verleger in Straßburg abgeschlossen habe und die Ablieferung des deutschen Manuskriptes nicht mehr lange hinausschieben kann.

Hochachtungsvoll und ergebenst

Dr Victor Roth.

Körösy Albert

A Lechner Ödön-Társaság építészeti bizottság alelnöke.

Reggel, 929.VI.17.

Kőrössy Albert

Lechner Ödön köréhez tartozott: alkotásai: a bp-i Kölcsey gimnázium és a Néprajzi múzeum. Sebestyén Ar-túrral egy ideig közösen tervezett.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

461

Körössy Albert

1905-ben a Közoktatási Minisztérium székházára hirdetett pályázatra Lechner Ödön Körössy Albert épitésszel társulva nyujt be tervet.

A terv inkább Körössy munkája.

Dr. Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp. 1961.
104.1.

M.D.K

Kőrösszy Albert Kálmán
építész

Lechner Ödön munkatársa volt

Vámos Ferenc: Adatok Lechner Ödön épületei működésé-
hez
Művészet, 1964. szeptember – 11 lap.

Kőrösi Albert, építész M.D.K.

volt társa Lechner Ödönnel a kultuszminisztériumi palota pályázatán második díjat nyert tervének elkészítésénél. A miniszter döntése értelmében - Alpár 7000 koronás első díjas tervével szemben - ez a terv kerül kivitelre.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

Jan. 3. sz. 3. old.

M.D.K.

Körösi Albert Kálmán, építész

Lechner Ödönnel körös tervét a cikkíró, Ezrey - a kultuszminisztériumi palota pályanünvei körött, mint a legjobbat ismerteti és magasztalja. - (Alpár első díjas tervével szemben ők csak az egyik második díjat nyerték el.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

jun. 21. sz. 4. old. és 8. old.

Körössy Albert építőművész

A Lechner Ödön-Társaság építészeti bizottságának alelnöke volt.

M.929.VI.18.

MDK

Körösi Albert, müép.

A kultuszminszterium uj palotájának tervpályázatán a két második dij közül az egyiket ő nyerte. Lechner Ödönnel közösen.

Kitüntetések. -Müvészet.1905. 4.sz. 271.l.

Kőrösi Albert, építész M.D.K.

Sebestyén Artúrral Kőrösen tervezte az újonnan rendezett Eskü-téren az Osztálysorsjáték palotáját.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII. évf.

jan. 9. sz. 5. old.

Körösi Albert és Sebestyén Artur, épitészek. MDK

450. A m.kir. szab.osztálysorsjáték r.t. palotájának homlokzati rajza. Vizf.

451. XXXXXXXXXXXX Nyaraló távlati képe. "

Műcsarnok.1900/1. téli kiáll. Kat.46.1.

Körösi Albert, építész M.D.K.

Sebestyén Artúrral körösen készített terve a Caritas jótékonyzási egylet bérház-pályázatán harmadik díjat nyert.

Vállalkozók Lapja, Bp.1896. XVI. évf.

jun. 9. sz. 3. old.

Körösi MDK

Tervezett kastély homlokzata, tusrajz, vizf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

MDK

Kőrösi Albert Kálmán épitész

Technikus városatyák. Épitő Ipar 19o9. nov. 28.
448 l.

Kőrösi Albert

építész

róla

Magyar Pályázatok.

1906. 6-ik. (Az Osztrák-Magyar Bank palota pályázata.)

III. díj.

Körösy Albert
épitész

1911-ben fenti terve
szerint (épült) a Szabolcsi,
Agrár Tatarékpénztár
(utóbb Magyar-Olasz
Bank) székháza Nyíregy-
házán.

Hunek
54. l.

a tudományos világ.
l megismertessék, úgy
zem tudományi és
lturalis reputatiánk
éltán követeli."

A fentebbiekben, a je,
tésünk elején idézett
ottsági határozat 2-ik
ntja első részének, t.i.
eddig tett intézkedések
azok eredményéről szóló
lentésünknek megfelel,

/.

Kőrössy Albert
és Kiss Géza

épülések
tervei szerint épült
a Magyar Agrár
és Járadékbank
palotája 1911–12
a Nádor utcában

Igen nagy

~~Gyulafehérvár VI. 113, 114.~~

Körösy Albert épitőmüvész

Tervezte a Nádor utcában a Magyar Agrár és Járadékbank Részvénytársaság palotáját. Az épületet és néhány helyiségét bemutatja a lap "a zseniális tervező" munkájának méltatása mellett: "Az Agrárbank uj palotája", "A pénztár-terem", "A hall", és „a lépcsőház" képeit.
Repr.-ók.

A HÉT, Bp. 1912. május 3. XXIII. évf. 18. sz. 290-291. lap.

~~Jak~~ Körössy Albert, építész (1869–1955).

A magyar századfordulós építészet emlékei III. rész Temesvár (Timisoara).

Bár Temesváron megtalálhatjuk Komor* és Jakab bank-épületét, Körössy Albert Mihailich Győzővel közösen tervezett Béga-hidját, a lechneri formák és a főváros hatása még kevésbbé jellemző, mint arad esetében. — Írja Gerle János építész.

Magyar Építőművészet, 1986. 4., 54-old.

Körössy Albert, építész 3.) Folytatás.

Megújult századfordulós bankpalota a Münnich Ferenc utcában

Építész: Körössy Albert és Kis Géza.

6. A Bp. V. Münnich F. u. 16. sz. épület belseje: a második emeleti igazgatói előcsarnok. /repr./

7. Díszlépcsőház az első és a második emelet fordulójából nézve. /repr./

8. Kapualj. átlátással az előcsarnok és a pénztárterem felé. /repr./

Művészet, 1987. jan. 4–5 old.

M.D.K.

Körössy Albert

Az Osztrák Magyar Bank budapesti palotájának felépitésére kiirt terv-pályázaton a harmadik dijat nyerte.
A beérkezett tervek a Mérnök és Épitész-Egylet helyiségeiben kerültek kiállitásra.

Magyar Salon, Bp. 1901. julius hó
344-348. lap

M.D.K.

Körösi Albert, építész

2000 koronás bermadír díjat nyert az Osztrák Magyar Bank bpesti palotájára kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII évf.

máj. 15. sz. 7. old.

M.D.K.

Körösi Albert, épitez

nyert megbizást a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank porsonyi pelotájának terveire.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

márc. 16. sz. 9. old.

KŐRÖSSY Albert épitén

Porsony, Fő tér, bank, 1906

Szőnyi 1996 95.

M.D.K.

Kőrösi Albert, építész

Kiss Gézával közös terve második díjat nyert a szegedi felsőipar iskola és technológiai muzeum pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

máj. 12. sz. 12. old.

Kőrössy Albert és Kiss Géza

Serveste 1911-12-ben a Ap. V. Krištof fés

6. y. lakóházat

Gerle János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Kövesy Albert és Kiss Géza

tervezte a Bp. Benczúr u. 26. családházat

1913-ban.

Gerle-János:Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

KÖRÖSSY Albert építész

Festészet fényírással

Angyalföldön él a holográfia magyar mestere

Voltaire mester csúfondárosan bámulja az orra előtt rezgő rugót. Ha tudná, hogy a rugó valójában nem is az orra előtt, hanem mögötte rezeg, valószínűleg arcára fagyna a mosoly. Törni kezdené a fejét, hogy mi is van akkor a jó öreg perspektívatörvénnyel. Hiszen csakis az a tárgy takarhat egy másikat, amelyik térben előrébb van. Vagy mégsem?

Az ipari rugó és a racionalitás atyjának halotti maszkja *Csáji Attila* angyalföldi műtermében ad egymásnak találkozót. Új látásalternatíva, modern térdimenzió, fejtetőre állított vizuális logika: ez a hologram. Az ember zöld tengermélységet lát úszó tárgyakkal, de ha úgy dönt, körbejárja a látványt, hamar csalódik. Kiderül, hogy az egész síkban van.

Ha művésznek és kutatónak egyaránt ambíciója, hogy kizökkentsen a megszokásból, akkor ez Csáji Attilának duplán sikerült. Ő ugyanis egyszerre képzőművész és tudományos kutató. Már a hetvenes években kísérletezett azzal, hogy a természetes fényt kirekesztve alkosson látványt, rendezett is eredményeiből a Nemzeti Galériában egy tárlatot. A kiállításra *Kroó Norbert* fizikus is ellátogatott, és rögtön fölajánlotta Csáji Attilának: folytassa vizsgálódásait lézerfénnyel nála, a Központi Fizikai Kutató Intézet laboratóriumában. És a festőművész belevágott.

Akkor még ismeretlenek voltak a lézer képi lehetőségei. Azt már tudták a tudósok, hogy speciálisan rendezett és irányítható fénnyel van dolguk, nem úgy, mint a volfrámizzónál, amely a térben „kócosan" világol. Tudták azt is, hogy a lézer egyenesen átfúrja magát a víztiszta anyagból készült tárgyakon, például a katedrálüvegen, ellentétben a hagyományos lámpafénnyel, amely jórészt az üveg mögött marad, és a túloldalon csak a foltjai látszanak. De nem tudták, hogyan lehet lézerrel festeni és rajzolni.

Csáji Attila volt az, aki erre rájött. Mert ő festőművészként közeledett a titokhoz, olyan ember kíváncsiságával, aki a lézerre mint a művészi produktum anyagára tekint. Míg a régi festők a fény teremtményeit, a külvilágot tanulmányozták, addig a modern művész ezúttal a fénnyel teremt önálló valóságot.

Három évig tartott a kísérletezés korszaka. Megalkotta a „lézerszemet", a speciális műszert, benne lencserendszerekkel, tükörtechnikával, polárszűrőkkel, képlemezzel, prizmákkal és az egészet vezérlő elektronikával. Az általa teremtett képekről maguk a tudósok is azt hitték, atomok, sejtek, kristályok belső szerkezetét látják, holott mindez csak a lézer műve volt. Groteszk szemnek nevezte el találmányát.

Az első nagyszabású fénybemutatón a Nemzeti Galériában 1980-ban tömegek tolongtak. „Magyarországon kitört a lézerláz" – írta a *The Times,* és Csáji Attila előadásokat tartott Stuttgartban, Koppenhágában, Bécsben és az amerikai Cambridge egyetemén, amelynek tagjává is választották, és amelynek alkalmazott vizuális tanulmányi központját a téma legjelentősebb kutatóintézeteként tartják számon. Részt vett különböző külhoni kiállításokon, például a párizsi Modern Művészetek Múzeumában vagy Frankfurt am Mainban, a Fénypillantás című nemzetközi tárlaton.

És tervezett a lágymányosi egyetemvárosba egy fénytornyot. A tizenkét emeletnyi üvegtest közepében helyeznék el a fénykutató intézetet, a torony fölött pedig ötven méter magasan lángoló lézerkorong jelezné az időt minden órában. Olyan lenne, mint egy modern katedrális.

Rados Virág

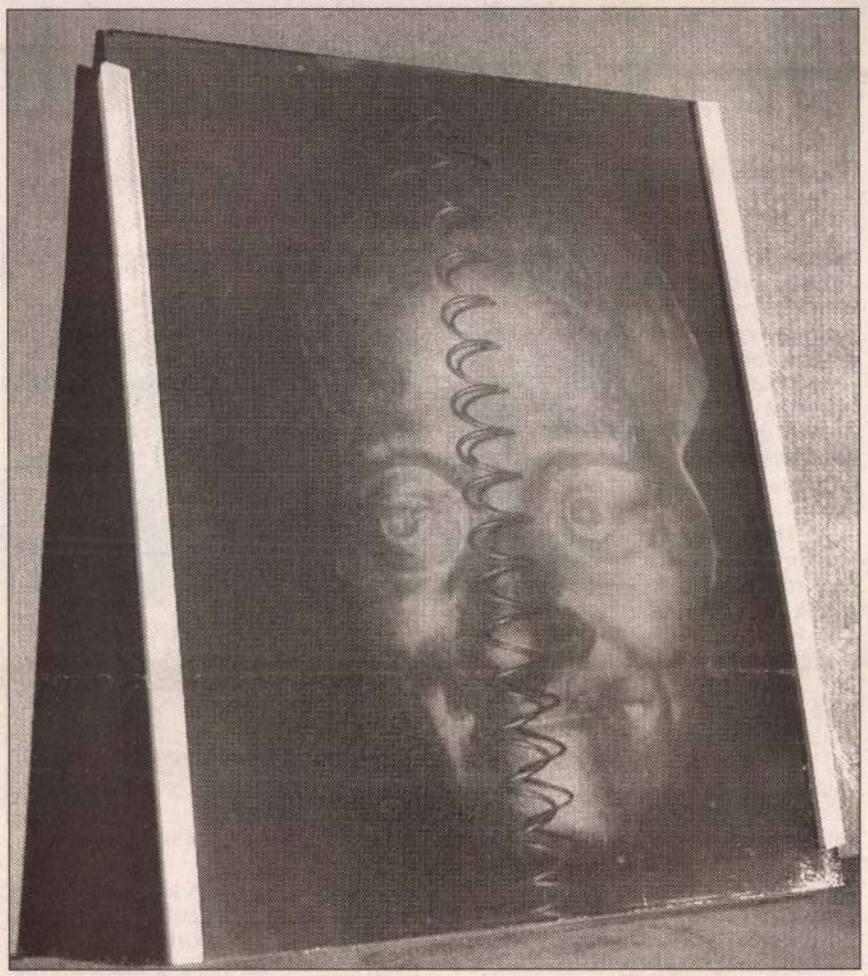

Csáji Attila: Rugó Voltaire-nek

Írónő a nyolcadik emeleten

Aba Sámuel után Kőbányát választotta

A gödöllői írónő, *Nádudvari Anna* egy palotakerti toronyház nyolcadik emeletén lakik. Délre nyíló ablakaiból akár 8-10 kilométerre is ellátni, sokszor mégis csak párás panoráma tárul elé, mert a park, távolabb az arborétum, majd az isaszegi dombok erdőinek nedves lehelete megtöri a fényt. Szélfútta, tiszta időben azonban ellát az isaszegi Öregtemplomig, amely éjjelente kivilágítva hívja fel a vándorok figyelmét Árpád-kori eredetére. A tizenegy kötetes művészt ez a jel köti össze – ez a jel mindennap összeköti – a középkorral. Azokkal a letűnt századokkal, amelyek kiemelkedő korszakáról, a magyar államalapítás évszázadáról írta legújabb kötetét Magyarok Istene címmel.

Aba Sámuel nagyapjáról kapta a nevét. Az unoka tette át székhelyét Abasárra – tanít a szerző. Viskéről történelmi források is említést tesznek.

– Igyekeztem beleélni magamat a korba, amelyben a magyarság államalapítása és kereszténnyé válása mellett egy sor más nép is megkapaszkodott úgy a Kárpát-medencében, mint a Mátraalján vagy az egész későbbi Palócországban.

Nádudvari Anna huszonöt éve él Gödöllőn. Mindig író akart lenni, magányt kedvelő volt, álmodozó. Első elbeszélését 1968-ban közölte az Új Írás. Később elbeszéléskötetei, regényei jelentek meg, s közben egy színészportré-gyűjtemény és egy útirajz.

Hosszabb ideje munkatársa az

A Nádor utcai bankpalota belső szépségei

Várakozás közben megcsodálhatjuk a vitrinekben elhelyezett régi tárgyakat és az ólomüveg ablakokat

Aligha jut kellő figyelem hétköznapi ügyeink intézése közben a főváros megannyi szépségére. Pedig érdemes megállni egy-egy percre, vagy akár úgy nekivágni, mondjuk valamely bankügylet intézésének, hogy pár percet szentelünk magának az épületnek a megtekintésére. Számos gyönyörűséggel találkozhatunk. Munkatársunk az OTP Nádor utcai székházába látogatott.

A tavasz allegóriája ólomüvegből

Az 1880-as években szörnyű járvány pusztította ki a magyarországi szőlők nagy részét, ekkor tűntek el a híres budai szőlők is. Vajon mi köze van ennek az OTP-hez? Nem kevés. A filoxérajárvány után néhány évvel, 1895-ben ugyanis megalakult a Magyar Agrár- és Járadékbank, amely a nagy szőlőpusztulás károsultjait volt hivatva megsegíteni. A bank 1911–12-ben székházat is építtetett magának a Nádor utca 16.-ban, mégpedig Körössy Albert és Kiss Géza tervei alapján. Az épület ma az OTP központja. Ezért az OTP-székház homlokzatán a kaptáros hölgy és az arató férfiak.

Az épületbe bárki beléphet, mivel az üvegtetővel fedett udvarban nyilvános bankfiók működik, így aztán nem kell nyílt napokra várni, hogy ízelítőt kaphassunk a belső szépségekből. A nagy trezorig persze csak a kiválasztottak juthatnak, mi sem láttuk.

A bejárati lépcsőházat színes ólomüveg fal választja el az udvari nagy pénztárteremtől. A fal egyes elemei állítólag eredeti Róth Miksa-üvegek, nagyobb része azonban második világháború utáni rekonstrukció: erre utal, hogy vannak ablakok, amelyekbe már az OTP-monogram is szépen belekomponáltatott – az OTP pedig csak 1951-ben költözött az épületbe.

A ház egyik legszebb része a belső udvarból kialakított pénztárterem. Pontosabban ennek prizmaüveg teteje, amely zöldessárgára színezi a csarnokba áramló fényt. A kasszák modern bútorzata egyesek szerint illeszkedik ehhez a hangulathoz, másokat inkább zavar dísztelen szögletességük, s a pénztárablakok fölött végigfutó rézcsövekkel is lehetett volna szerényebb a belsőépítész. Központi helyen áll a teremben Fáy András szobra, aki első bankunk, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár alapítója volt (1840) – ennek egykori székháza egyébként a nemrég felújított Ybl-palota. Két régi pad is áll a terem közepén. Nehéz, faragott bútor mindkettő, oroszlánfejes karfával és a háttámlán egy monogrammal: PMKB. Ez pedig a második magyar bank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank (1841) monogramja, a patinás bútorok onnan kerültek át ide. Egyébként ennek a pénzintézetnek is híres épület volt a központja, a mai Belügyminisztérium háza a Roosevelt téren.

Az OTP-palota emeleteire egyszerű betétesek már nem juthatnak, csak azok, akiknek a bank valamelyik osztályán van dolguk, vagy éppen a második emeleten, Csányi Sándor vezérigazgató szobájában. Súlyos márványlépcsők vezetnek fölfelé. A másodikon, a váróban három tömzsi ellipszisasztalka mellett foglalhatnak helyet a vendégek klasszicista vonalú ülőalkalmatosságokon – melyek szintén a Pesti Magyar Kereskedelmi bútorai voltak egykor. Várakozás közben megcsodálhatják a vitrinekben berendezett régi banktárgyakat vagy az évszakokat allegóriáival díszített ólomüveg ablakokat. Ez a helyiség az épület egyik legszebb része. A Barna teremben, melynek neve felkelti érdeklődésünket, éppen tárgyalnak, az igazgatói szobában pedig vezetőnk szerint az eddig látottakhoz képest semmi különös nincs, és ezt elhisszük neki.

Csordás Lajos

Pénztárterem: régi prizmaüveg tető és modern kasszák

FOTÓK: GÁRDI BALÁZS

Súlyos márványlépcsők vezetnek fölfelé

Ahol a vezérigazgatóra várnak

POPPER ZSIGMOND

ácsüzlete és építési vállalata

BUDAPESTEN.

Iroda: V., Lipót-körut 15. Telep: Dráva-u. 12.

Elvállal minden e szakmába vágó ácsmunkákat, épületek tervezését és kivitelét, — ugyszintén becsléseket és expertiseket.

Telefon 44—73. Telefon 44—73.

Vasbetonszerkezetek elkészitését elvállalja

Gerstenberger Emil építőmester

(Mészáros és Gerstenberger cég)

Budapesten, VII., Thököly-ut 77.

Vasbetonfödémek 15 m. fesztávolságig, szabadon felfekve; vastartók, vasoszlopok, falkapcsok fölöslegessé válnak. — Korlátlan hordképesség. Leggyakorlatibb térkihasználás. — Teljesen hangelszigetelő. Egész épületek elkészitése vasbetonból, közraktárak, áruházak, gyári épületek gabonatárházak, lépcsők, hidak csatornák, vizi-épitkezések, viztartányok, alapozások készitése. **Tetemesen olcsóbb és müszakilag tartósabb mint vastartók közötti boltozat.**

— TELEFON 56—81. —

UJLAKI TÉGLA- és MÉSZÉGETŐ R. T. BUDAPEST.

Központi iroda: V., Akadémia-utca 9.

Telefon szám 74—30 és 74—31.

Tetőcserépgyára szállit: géppel gyártott, tehát egyenletes, vizhatlan, fagyellentálló **hódfarku-, hornyolt és francia-tetőcserepet** valamint az ezekhez szükséges szegélycserepet nagy választékban. — Bármely vasuti vagy hajóállomásra versenyképes!!

A m. kir. József-müegyetem 40/1901. számu hivatalos bizonyitványa szerint ezen gyártmány **fagyellenállónak** bizonyult.

Dunakotrási vállalata szállit: bárhová hajón vagy vasuton, ugyszintén helyben dunakavicsot utépitéshez és betonmunkákhoz. Apró kavicsot aszfaltgyárak részére és rostált dunahomokot.

Téglagyára szállit: Szárazon sajtolt falburkoló disztéglát (Verblender), falburkoló lapokat, szabadalmazott „Reform“ válaszfaltéglát, vastartó-, burkoló és üreges téglát, valamint leghordképesebb falitéglát, továbbá kéménytéglát kerek kéményekhez.

Terméskőbányáiból szállit: Követ cyklopfal épitéséhez és alapozásához; zuzott követ betonmunkákhoz és utépitéshez.

Mészégető-telepe termel: budai zsiros meszet.

Mühabarcsgyára termel érdes dunahomokból készült mühabarcsot.

BEKE LAJOS

gépész-, épület- és mülakatos

Budapest, Ferenc József-rakpart 19. (Lyka-féle ház).

Elfogadok mindennemü lakatos munkát a mai modern kor igényeinek megfelelő kivitelben. Csiga lépcsők készitését és épületek teljes felszerelését, ugymint keritést és fagon ablakokat bármely kivitelben. Több éven át elsőrendü vasgyárak részére és vasutépitésnél nagyobb szabásu munkákat elismeréssel végeztem. Elfogadom sodrony keritések és vaskapuk készitését.

TELEFON 47—07

KULICSKA ANTAL

BUDAPEST,

II. KER., ISKOLA-UTCA 6. SZ.

Cs. és kir. szabad. első magyar villamos órakészitő.

A m. kir. államvasutak, m. kir. posta és a cs. kir. szab. délivasut szállitója.

SPECIALISTA: villamos fő- (Normál) órák, villamos mellékóra, villamos éjjeli őriórák, villamos jelzőórák gyárak és iskolák részére.

Elvállal mindennemü mechanikai-munkát, valamint kerékfogak marását.

○○○○○ Költségvetés ingyen és bérmentve. ○○○○

HALUSKA PETER

ércfényező és mázoló

Budapest, VI., Andrássy-ut 77.

Rózsa-utca sarok.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m. épületek, kávéházak, szállodák és mindennemü butorok festését és erezését a legegyszerübb kiviteltől a legfinomabb kivitelig.

Téglagyártó gépek és teljes keramiai berendezések

u. m. kör-, gáz- és csatornakemencék épitése

Bühler-féle szab. görgőjáratokat

és mindennemü sajtolókat szállit

mint különlegességeket

BÜHLER ÉS DRÖSSLER

BUDAPEST, VI. KER., ANDRÁSSY-UT 51. SZ.

Passepartout-müintézet — villamos erőre berendezve

CZIRER LAJOS

Budapest, VII., Dob-utca 10. szám.

Épitészeti tervek passepartourozását és cachirozását elvállalja. — Az épitőművészek hivatalos szállitója.

LIFT A SCHLICK-FÉLE FELVONÓK ZAJTALANUL, RÁZKODÁS MENTESEN ÉS BIZTONSÁGGAL MŰKÖDNEK.

ISTÁLLÓ BERENDEZÉSEK. KÖZUTI ÉS VASUTI ○○○ VASHIDAK. ○○○ IPARTELEPEK GÉPEZETI BERENDEZÉSE. ÉPITÉSI VASMUNKÁK. QUOILIN-FÉLE FÉM- ○○ TETŐFEDÉSEK. ○○

VASUTI KOCSIK: TEHER- ÉS SZEMÉLY SZÁLLITÁSRA. VILLAMOS VASUTI KOCSIK. GÖRPÁLYAKOCSIK.

Mindennemü épületbádogos munkák, tetőfedések vas-, horgany- és rézbádoggal, serpenyő- és hullámos lemezekkel.

Épitési féműntvényeuk fém- és bronz-kandelaberek, lámpakarok, kutalakok, horgany és bronzdiszitmények és mütárgyak. **Müemlékek és szobrok.**

Állandó nagy raktárkészlet: **hengerelt vasgerendákból** vasuti sinek, bányasinek, mindenféle épitkezési vasnemüek.

SCHLICK-FÉLE VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

BUDAPEST,

GYÁR és IRODÁK: VI., VÁCI-UT 45.

SZOLNOKY ANTAL és TÁRSA

betonépitési vállalkozók

Budapest, VI., Nagymező-utca 41. szám.

Elvállalnak minden e szakmába vágó betonépitési munkálatokat. — Nevezetesen: Menyezeteket uj systhem szerint saját szabadalom; semmi vasgerenda nélkül, fesztávolság 66—7 méter. 35%-kai olcsóbb a vasgerenda menyezetnél, csatorna épitést, csömöszölést, legfinomabb terazzót, modern kivitelben. — Keramia burkolatokat, stb. beton munkálatokat a legolcsóbb kivitelben, tervek, statikai számitások és költségvetésekkel dijtalanul gyorsan szolgálok.

Kálazdy Andor

Budapest, V., Sziget-utca 4.

Mintaraktár: **Triumph-tüzhelyek, légszeszfürdőkályhák, fürdőkályha alsórészek, felirati táblákban központi fütések minden kivitelben.**

HAZAI ASZFALT ÉS BETONÉPITÉSI VALLALAT

KÖVÉRKÁROLY

BUDAPEST, V., Klotild-u. 22. sz.

Aszfalt burkolások, elszigetelések **magyar bányában termelt természetes és valódi aszfaltból. Ugyanezen anyagból, négyszögletes, magas nyomással előállitott aszfaltlapok burkolása és szállitása. BETONÉPITÉSI MUNKÁK:** csatornák, vasbetonhidak, zsilipgátak stb. szakszerü kivitelben.

NEMEZ MECHLOVITS FERENC FILZ

BUDAPEST

VIII., SALÉTROM-UTCA 10.

Rabitz, tömitő, burkoló, kazán, szivó és polirozó nemezek, fémek és üvegcsiszoláshoz nemezcsövek téglagyárosok részére.

Uj! székülés-párna Uj!

uj találmány!

vasnemez és minden e szakba vágó nemezek.

TELEFON 67—49. TELEFON 67—49.

Irógép „Munkatárs“

Eredeti amerikai azonnal látható irással.

Tiszta acél szerkezet | Gyönyörü szép irással | Az irógépek legolcsóbbja.

Tej es felszereléssel 300 korona. Irógép kellékek nagy raktára.

Amerikai butorok minta raktára.

Tessék árjegyzéket kérni. **KAUFMANN és TÁRSA** BUDAPEST, V., Zoltán-utca 16. szám.

KORNFELD ÁRMIN

épület, diszmü bádogos és ércnyomó mühely

IRODA: KISPEST, BOCSKAI UTCA 5. SZ.

Gyártelepekhez szükséges bádogosmunkákban specialista. Vidék megbizások árfelemelés nélkül elfogadtatnak.

Hat. eng. villanyfelszerelési vállalat. Telefon 101-52

GOMBOS HUGO

○○○○ BUDAPEST, EÖTVÖS-UTCA 46 SZ. ○○○○

Villamos müszerek, mótorok, szellőztetők és

ivlámpák

készitése és jókarban tartása.

Villamos csengők, órák, jelzőkészülékek, telefon és távirda müszerek

készitése és javitása.

Nagybani raktár legjobb minőségü ivlámpaszenekben és 70% áramot megtakaritó Wolfram-izzólámpákban.

MUZSIK P. PÁL

képkeret és épület üveges vállalata.

Elvállal: mindennemü épület üveges munkálatokat; készit kép és tükör kereteket, valamint aranyozásokat minden stylben.

BUDAPEST, VIII., GYÖNGYTYUK-U. 6.

PIQUET K. és LAJOS

ÉPÜLET BÁDOGOS, LÉGSZESZ, VIZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS, CLOSET, FÜRDŐK ÉS HÁZISÜRGÖNY BERENDEZÉSI VÁLLALAT

BUDAPEST, VIII., FECSKE-U. 18.

TELEFON: 68—99.

ALAPITTATOTT: 1885.

PETERKA LAJOS

BUDAPEST SZÉKES FŐVÁROS ○ SZERZŐDTETETT TORONY-ÓRÁSA.

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 57. SZ.

TORONY-ÓRA BUDAPEST, ○○○○○○○

○ MŰHELY: IV., BÁSTYA-UTCA 22. SZ.

Elvállal minden e szakmába vágó torony-óra, laktanya-óra, kastély-óra készitését, valamint öreg órák javitását.

Vidéki megbizások pontosan és gyorsan teljesittetnek.

Amerikai és saját rendszerü JÉGHÁZAK és HÜTŐK

tervezését, valamint azok épitését vidéken is elvállalja e téren egyedüli specialista

SORG ANTAL KŐMŰVES MESTER ÉS ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ **BUDAPEST** X., KŐBÁNYA GERGELY UTCA 8.

A Kőbányai sörgyárak, jégházak és hütőberendezések készitője.

RÁKOS MANÓ szobrász

TELEFON 75 60. Budapesten, VII. ker., Bálint-utca 9. (Aréna- és Thököly-ut mellett.) TELEFON 75—60

Készit mindennemü GIPSZ-, KŐ-, MŰKŐ-, STUCCATUR-, RABITZ- ÉS MŰMÁRVÁNY-MUNKÁKAT. Ajánl mint különlegességet

STUCCOMENYEZETEKET.

Munkácsy Gyula

lakatosmester

Budapest, VI. ker. Kis János-utca 10. szám.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény és szellőztető toldóinak készitője. (E számunkban foglalt hirdetésére e helyen is felhivjuk olvasóink figyelmét.)

Figyelmeztetés.

Akinek kubikusokra, földmunkásokra, vagy bármilyen erdei vagy gazdasági munkásokra van szüksége, forduljon ezeknek szegődtetése végett közvetlenül a m. kir. földmivelési ministerium munkásügyi osztályához, a hol a munkaközvetités teljesen dijtalanul eszközöltetik. Szóbeli, levélbeli és távirati megkeresésre dijtalanul válaszolnak. Cim: Földmivelési ministerium munkásügyi osztálya Budapest, Nádor-utca földmivelési ministerium, II. emelet 78. szám.

Versenytárgyalási hirdetmények.

a) Épitő munkálatokra.

Budapest. (Betoncsatorna épités.) Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános árlejtést hirdet a X. ker. Asztalos Sándor-utcában tervezett betoncsatorna épitési munkáira (bánatpénz 515 kor.) Az ivenkint 1 kor. bélyeggel ellátott irásbeli ajánlatot julius 10-én d. e. 11 óráig a tanácsi II. ügyosztály vezetője vagy helyettese kezéhez (Központi városház, II. em. 256.) kell benyujtani. A bánatpénzt készpénzben, vagy elfogadott értékpapirokban kell letenni a központi pénztárba vagy bármelyik kerületi előljáróság pénztárába. A bánatpénz letételéről szóló nyugtát, vagy postai feladóvényt az ajánlathoz kell csatolni. Az ajánlati és szerződési föltételek és tervek a tan. II. ügyosztály hivatalos helyiségében (IV., Városház-utca, Központi városház, II. em. 256. ajtó) megtekinthetők és ugyanott a szükséges felvilágositások is nyerhetők

Budapest. (A Munkácsy utcai főgimnázium belső berendezése.) A VI. ker. Munkácsy-utcai áll. főgimnázium épületének belső berendezéséhez szükséges és 78.898 kor. 10 fillérrel előirányzott fabutorok, kárpitozott butorok, szőnyegek és függönyök — hajlitott faszékek, és tornaterem felszerelések, felirati táblák és különféle felszerelési tárgyak, továbbá kéménytoldók elkészitésére, illetve szállitására és elhelyezésére árlejtés hirdettetik. Ajánlat az egyes munkanemekre külön-külön teendő. A munkakivonatok, ajánlati ivek, rajzok, illetőleg mintadarabok és általános és részletes feltételek Kőrösi Albert épitész irodájában (VII, Városligeti fasor 47.) fognak kiszolgáltatni, illetve ott megtekinthetők. Csakis azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatott eredeti költségvetéseken és ajánlati iveken nyujtatnak be. A munkák és szállitmányok 2 hó alatt eszközlendők, illetve a helyszinén felállitandók. Az egy kor. bélyeggel ellátott ajánlatok julius hó 13-án déli 1 óráig a vallás és közokt. m. kir. ministerium segédhivatali főigazgatójánál (V. Hold-utca 16. sz.) nyujtandók be. Ajánlattevők tartoznak az ajánlati összeg 5%-át bánatpénz gyanánt a budapesti m. kir. állampénztárnál, vagy bármely m. kir. adóhivatalnál letenni és az erről szóló eredeti letéti nyugtát az ajánlathoz csatolni. A beérkezett ajánlatok a m. kir. vallás- és közokt. ministerium müszaki osztályában (V., Báthory-utca 10. IV. em. 14.) julius 14-én d. e. 11 órakor fognak felbontatni.

Budapest. (Villamos világitás Zimony állomáson.) A máv. igazgatósága Zimony állomás villamos világitási berendezésére pályázatot hirdet. Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok „Ajánlat 133 862/1908. számhoz Zimony állomás villamos világitási berendezésére“ felirással julius 10-én déli 12 óráig a máv gépészeti főosztályánál (Andrássy-ut 73—75.) nyujtandók be, a bánatpénz pedig az ezt megelőző napon déli 12 óráig teendő le. A szállitási feltételek müszaki leirás, költségszámitás, lámpaelosztási kimutatás, vázlatrajzok, valamint a 122.291/1896 sz. „I. Általános feltételek anyagok és leltári tárgyak szállitása iránt az államvasutak E. I. szakosztályában megtekinthetők, illetőleg a nyomtatványtárban 5 koronáért beszerezhetők.

Budapest. (Makadam ut épitése.) Az ujpesti kikötőben a Nicholson hajógyártól a Zaccaria gyárig épitendő macadam ut munkálataira augusztus 3-án d. e. 10 órakor a budapesti állami téli kikötők m. kir. kezelőségének V., Váci-ut 206. sz. alatti irodájában versenytárgyalás fog tartatni. Az ajánlati feltételek és a használandó ajánlati minta a fentemlitett irodában dijtalanul megszerezhetők, s ott a tervezetek, a kötendő szerződés mintája és az annak kiegészitő részét képező mellékletek megtekinthetők.

Budapest. (Vizvezeték és klozett átalakitás.) A m. kir. honvédelmi ministeri palota vizvezetéke és klozettjei átalakitási munkálataira 11.000 kor. hozzávetőleges előirányzattal pályázat hirdettetik. Az átalakitási munkálatok a jelenlegi csővezetékek felcseréléséből vizeldék és árnyékszékek felállitásából stb.-ből állanak. Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok julius 20 ig a m. kir. honvédelmi ministerium palotagondnokánál nyujtandók be. Bánatpénzül az ajánlathoz a kereseti összeg 5%-ának valamelyik állampénztárnál letétbe helyezéséről szóló elismervény az ajánlathoz csatolandó. Az ajánlatok julius 27-én déli 12 órakor fognak felbontatni. Bővebb felvilágositást a honvédelmi ministerium palotagondnoka julius hó 20-ig ad. Ugyanott a teljesitendő munkálatok részletes leirását tartalmazó költségelőirányzat is megkapható.

Besztercebánya. (Hidalépitményi és vasfelszerkezeti munka.) A besztercebánya—erdőközi th. közut 16—17 km. szakaszán Lucató község határában átalakitandó 50 sz. Garam-hid a) alépitményi és ezzel kapcsolatos egyéb munkáinak, b) vasfelszerkezeti munkáinak biztositása céljából árlejtés hirdettetik. A versenytárgyalás a besztercebányai m. kir. államépitészeti hivatalban és pedig az alépitményi és kapcsolatos munkákra julius 22-én d. e. 10 órakor, a vasfelszerkezeti munkára pedig ugyanazon napon d. u. 4 órakor fog megtartatni. A müszaki müvelet nevezett államépitészeti hivatalnál megtekinthető és az alépitményre vonatkozó ajánlatok az ugyanott megszerezhető ajánlati mintán teendők. A vasfelszerkezetre vonatkozó ajánlatokhoz a vasszerkezet általános elrendezését, hosszméret- és keresztmetszetben feltüntető vázlatrajz mellékelendő. A szerződési minta, általános és részletes feltételek, valamint a hid általános elrendezését feltüntető vázlatrajz a besztercebányai m. kir. államépitészeti hivatalnál megtekinthetők, illetve a nyomtatványok dijtalanul beszerezhetők. Az ajánlatokhoz 5% bánatpénznek letételét igazoló állampénztári nyugta csatolandó. Az alépitményi munkák 4 hó, a vasfelszerkezeti munkák 9 hó alatt befejezendők. A teljes szövegü hivatalos kiirás a hirdetések között található.

Kassa (Betonátereszek épitése, hidfafelszerkezet helyreállitása.) A bárca—nagyszalánc—szécskereszturi th. közut 19·9—10 km. szakaszán Nagyszalánc község átkeletén levő áteresz, továbbá ugyanezen uton levő 21. és 34. sz. átereszek betonból való ujjáépitésének, valamint a 28. sz. hid fafelszerkezete helyreállitásának és a gibárt—budi th. közuton levő 6. sz. betonáteresz ujjáépitésének biztositása céljából Abauj-Torna vármegye alispánjának hivatalos helyiségében julius 20-án d. e 10 órakor zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni. Az ajánlathoz az általános költségvetés végösszegének megfelelő bánatpénznek letételét igazoló adóhivatali nyugta csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek a kassai m. kir. államépitészeti hivatalban megtekinthetők, ugyanott a költségvetés megszerezhető. A hivatalos kiirás a hirdetések között található.

Garamkovácsi. [Bars m.] (Jegyzői lak és iroda épités.) A garamkovácsi-i körjegyzői lak és irodahelyiség felépitése 14 247 kor. 61 fill. előirányzott költséggel elhatároztatván, e munkálatnak biztositása céljából julius 7-én d. e. 11 órára a garamkovácsi körjegyzői irodában tartandó versenytárgyalás hirdettetik Az ajánlathoz az előirányzott költség 5%-ának megfelelő bánatpénznek a Garamkovácsi községi pénztárnál történt letételét igazoló nyugta csatolandó. A müszaki müvelet és részletes feltételek és ajánlati minta nevezett község biró házánál megtekinthetők. A munkálatok 75 nap alatt befejezendők. (L a hirdetések között.)

Mateóc. [Szepes m.] (Malom berendezés.) Mateóc nagyközség előljárósága a község tulajdonát képező malomban létesitendő: 38 HP turbina meghajtó müre, valamint az ahhoz szükségelt beton és épitési munkálatokra versenytárgyalást hirdet Zárt ajánlatok az összes munkálatokra együttesen, vagy külön a meghajtó müre s külön az ehhez szükségelt beton, kőmüves s ács munkálatokra stb. azoknak részletezésével megfelelően kidolgozott terv rajzok kiséretében julius 12-ig Mateóc nagyközség előljáróságánál benyujtandók. Az épitésre vonatkozó adatok és egyéb feltételek az előljáróságnál betekinthetők Tervek és költségvetésekért ajánlkozó dijat fel nem számithat. A turbina szállitására nézve a 83000/III. 907. B. M. szabályrendelet irányadó. Szállitási határidő a meghajtó müre 30 nap. Az ajánlatok felbontására határidőül julius 15-ik napjának d. u. 2 órája tüzetik ki. A teljes szövegü hivatalos kiirás a hirdetések között található.

Aszód. (Kutfurás.) Az aszódi kir. javitó intézet területén létesitendő 400 m. maximális mélységü mély furásu kutra julius 25-én d. e. 9 órakor nevezett javitóintézet helyiségében zárt irásbeli ajánlatok elfogadásával nyilvános árlejtés fog tartatni. Ajánlati minta mely szerint az ajánlat kiállitandó, az aszódi kir. javitóintézet igazgatóságánál ingyen kapható, a részletes épitési feltételek és a szerződésben foglalt feltételek ugyanott megtekinthetők. A furás 15 napon belül megkezdendő.

Mezőtelegd. (Óvoda épités.) Mezőtelegd községben létesitendő óvoda és felügyelőnői

Barabás Géza OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK MŰSZAKI VÁLLALATA BUDAPEST, VI., BAJZA-UTCA 28.

Központi fütés, vizvezeték, csatornázás és világitás tervezési és szerelési vállalata. Telefon 110—26

Gombkormányos liftek. | „Peschke“-féle betonkeverőgépek. | Bernhardt-Blackman ventilátorok.

MOLNÁR SÁNDOR építész

Építőmesteri-szakiskolája

Budapest, VII., Rákóczi-ut 78., II. em. 9. Telefon 159—08.

Előkészit épitő-, kőmives-, kőfaragó- és ácsmesteri szakvizsgákra.

HOCK és STADT

bronzmű-, csillár-készitők
és galvánizáló műintézet

Budapest, VII., Damjanich-utca 35. sz.

Készitünk modern és stilszerü csillárokat Izléses átalakitásokat. Aranyozást, ezüstözést, nikkelezést, oxidálást és minden vas- és fém- :: tárgy színezését. ::

Költségvetéssel készséggel szolgálunk.

TELEFON 157—51.

Fratricsevits István

:: diszitő-festő ::

Budapest, VII., Hernád-utca 24. sz.

Vállalkozik: **épületek, templomok, kávéházak** és lépcsőházak festésére stylszerü kivitel, izléses munka, szolid árak mellett.

Specialista diszfestészetben.

Munkácsy Gyula

lakatosmester

Budapest, VI. ker. Király-utca 102. szám.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény és szellőztető tolódának készitője. (E számunkban foglalt hirdetésére e helyen is felhivjuk olvasóink figyelmét.)

Vasbetonszerkezetek elkészitését elvállalja

Gerstenberger Emil épitőmester

(Mészáros és Gerstenberger cég)

Budapesten, II., Aranka-utca 10.

Vasbetonfödémek 15 m. fesztávolságig, szabadon felfekve; vastartók, vasoszlopok, falkapcsok fölöslegessé válnak. — Korlátlan hordképesség. Leggyakorlatibb térkihasználás. — Teljesen hangelszigetelő. Egész épületek elkészitése vasbetonból, közraktárak, áruházak, gyári épületek gabonatárházak, lépcsők, hidak csatornák, vizi-épitkezések, viztartányok, alapozások készitése. **Tetemesen olcsóbb és műszakilag tartósabb mint vastartók közötti boltozat.**

— TELEFON 56—81. —

BURZA és RÁCZ

fényező és mázoló mesterek

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 5. (a Bőrze palotánál).

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát u. m. **épületek, kávéházak, szállodák, portál és mindennemü butorok festését és erezését,** valamint mindennemü **gazdasági gépek fényezését a legmodernebb kivitelben és a legjutányosabb árban.**

SZILÁGYI ÁRPÁD

menyezet, rabitz és gipsztábla falak épitési vállalata.

BUDAPEST, VIII., KENDER-U. 14.

Elvállal minden e szakba vágó munkálatokat.

∴ ∴ ∴ KÖLTSÉGVETÉS INGYEN. ∴ ∴ ∴

ELSTER S.

LÉGSZESZGYÁRI SZÜKSÉGLETEK GYÁRA
Erzsébetfalva, Soroksári-ut 55.

Gyártási ágak:

Nedves és száraz légszeszmérők, többféle typus szabadalmazva; a legjobb anyagból, több évi jótállás. Gázautomaták, nedves és száraz szerkezettel, bármilyen légszeszárra beállithatók. Gázszivógépek (Exhaustor) teljes felszereléssel. Állomási légszeszmérők, tetszés szerinti nagyságban. Tisztitó berendezések, Jäger-féle szabadalom szerint Városi nyomás szabályozók, suly és automatikus megterhelésre. Önműködő nyomásmérők, szivás és nyomásra, csinos kiállitásban, kézben vihetők. Különleges nyomásmérők (Manometer) állandó vizszinnel. Fényvizsgálati müszerek és kellékek. Gázfőző- és fütőkészülékek, vasalók, takaréktüzhelyek.

Mindennemü nagyobb és kisebb kőmüves munkákat legszebb kivitelben, gondosan és megbizhatóan, olcsó árak mellett elvállal

SCHOSSÉE ÁDÁM kőmüves mester

Budapest, Podmaniczky-utca 1. sz.

KORNFELD ÁRMIN

épület, diszmü bádogos és ércnyomó mühely

IRODA: KISPEST, BOCSKAI UTCA 5. SZ.

Gyártelepekhez szükséges bádogosmunkákban specialista. Vidéki megbizások árfelemelés nélkül elfogadtatnak.

HUSZÁR A. Budapest, V., Gresham-palota

(Mérleg-utcai oldal) Telefon szám 81—08.

a főváros legmegbizhatóbb irodája.

Lakások, butorozott szobák és bérhelyiségek azonnalra is.

Üzletek vétele és eladása

Állásközvetités ingyen, minden jutalék nélkül, a legbiztosabb, legmegbizhatóbb, reális hirdetési alapon. — Válaszbélyeg.

LIFT

Haverland Antal, Budapesten, VIII., Nap-utca 22. Telefon 29—66. — Gyárt: személy-, teher-, ételfelvonókat és vasszerkezeteket minden kivitelben.

ORTIS ANTAL

márvány-csiszoló és kőfaragó

BUDAPEST,

VIII. kerület, Tavaszmező-utca 14. szám.

Müller és Hahn

ÉPÜLET- ÉS DISZMÜ-BÁDOGOS, LÉGSZESZ-, VIZVEZETÉK-BERENDEZŐK.

Iroda és műhely: Budapest, Kis Diófa-utca 3/a.

Lakás: Damjanich-utca 36. sz.

Minden e szakba vágó javitások olcsón és pontosan eszközöltetnek. Házak évi karbantartása jutányos áron elfogadtatik.

Telefon 85—43. **Költségvetések ingyen.** Telefon 85—43.

GERENDAY A. ÉS FIA

Akad. szobrász. Első orsz. szabadalmazott

siremlékmű gyárosok.

Főraktár: Budapesten, Rákóczi-ut 90.

Vidékre rajzokat és vázlatokat dijmentesen küldünk.

Telefon szám 63—30. **Telefon szám 63—30**

Molnár Andor

iparművészeti asztalos

Budapest, VIII., Luther-utca 6. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát. Teljes lakberendezéseket, saját művészi tervei szerint a legmodernebb stylusban és legjobb kivitelben.

Művészi kivitelü képkeretezések.

Izzólámpa raktár. Valódi Auerégők kaphatók.

Telefon: 69—91.

Schrettner Ede

elektrotechnikai vállalata

Baross-utca 5. (Calvin-tér közelében.)

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: **házicsengő-, telefon-, villamosvilágitás-, ivlámpák-, motorok- és dinamók** szakszerü és lelkiismeretes szerelését és javitását.

Szerelési anyagok raktáron.

Szolid munka. — Házak jókarban tartása.

Schläffer Nándor

ácsiparos

Budapest, VII., Columbus-u. 12.

SZELLE K.

BUDAPEST, VII. ker., Sip-utca 22. sz.

Mindennemü fémcsavarok, öntött, esztergált, préselt áruk és forrasztók.

Légszesz- és villanyvilágitási cikkek raktára nagyban és kicsinyben.

Lefelé égő modern égők és lámpák.

SZABÓ KÁROLY

□ ASZTALOS ÜZLETE □

Bank, iroda. boltberendezés különleges készitője, elvállal minden e szakmába vágó szolidabb kivitelü munkákat.

Budapest, VII., Izabella-utca 5. sz.

BETON-TERAZZÓ-munka.

Cement és fayenc burkolat fektetése.

FALBURKOLAT.

Szakszerü kivitelben és legjobb :: :: ajánlatokkal szolgál :: ::

MARIK ÉS TÁRSA

Budapest, VII., Abonyi-utca 14. sz.

Telefon 102—08. ■ Telefon 102—08.

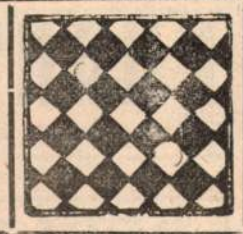

RÁKOS MANÓ szobrász

TELEFON 75 60. Budapesten, VII. ker., Bálint-utca 9. (Aréna- és Thököly-ut mellett.) TELEFON 75—60.

Készit mindennemü GIPSZ-, KŐ-, MŰKŐ-, STUCCATUR-, RABITZ- ÉS MŰMÁRVÁNY-MUNKÁKAT. Ajánl mint különlegességet

STUCCOMENYEZETEKET.

MELOCCO L. BUDAPEST.

TELEFON 41—03. CEMENTGYÁR. TELEFON 41—03

Gyár és iroda: III ker., Ürömi-utca 24—32. sz

AJÁNL: KITŰNŐ MINŐSÉGÜ LASSAN ÉS GYORSAN KÖTŐ ROMÁNCEMENTET ÉS MŰPORTLANDCEMENTET BÁRMELY VASUT VAGY HAJÓÁLLOMÁSRA SZÁLLITVA, IGEN JUTÁNYOS ÁRON és JÓTÁLLÁS MELLETT

Rosiváll Ferenc

mérnöki műszaki és vállalati irodája

Budapest, VII., Nagydiófa-utca 10. sz.

Beton és vasbeton épitkezések

u. m.: hidak, csatornák, viztornyok, gépalapzatok, vizi erőművek, zsilipépitések, turbina telepek kivitele a modern technika vivmányainak megfelelőleg.

Tervezések és véleményadások.

UJLAKI TÉGLA- és MÉSZÉGETŐ R. T. BUDAPEST.

Központi iroda: V., Akadémia-utca 9.

Telefon szám 74—30 és 74—31.

Tetőcserépgyára szállit: géppel gyártott, tehát egyenletes, vizhatlan, fagyellentálló **hódfarku-, hornyolt és francia-tetőcserepet** valamint az ezekhez szükséges szegélycserepet nagy választékban. — Bármely vasuti vagy hajóállomásra versenyképes!!

A m. kir. József-müegyetem 40/1901. számu hivatalos bizonyitványa szerint ezen gyártmány **fagyellenállónak** bizonyult.

Dunakotrási vállalata szállit: bárhová hajón vagy vasuton, ugyszintén helyben dunakavicsot utépitéshez és betonmunkákhoz. Apró kavicsot aszfaltgyárak részére és rostált dunahomokot.

Téglagyára szállit: Szárazon sajtolt falburkoló disztéglát (Verblender), falburkoló lapokat, szabadalmazott „Reform" válaszfaltéglát, vastartó-, burkoló és üreges téglát, valamint leghordképesebb falitéglát, továbbá kéménytéglát kerek kéményekhez.

Terméskőbányáiból szállit: Követ cyklopfal épitéséhez és alapozásához; zuzott követ betonmunkákhoz és utépitéshez.

Mészégető-telepe termel: budai zsiros meszet.

Műhabarcsgyára termel érdes dunahomokból készült műhabarcsot.

STERNBERG I.

szobrász

Budapest, VIII., Nap-u. 18.

Elvállal mindenféle szobrász munkát művészi és tiszta kivitelben.

Mükö, cement, gipsz, fehér rabic és műmárvány munkákat.

Specialista stuckmenyezetek és stukolin készitésében.

Acetylen világitási ujdonságok.

Vizvezetéki, légszesz, gőzkazán, központi fütési felszerelési fémáruk, gummi és kender tömlők, mindenféle tömitések, asbest lemezek.

Legolcsóbb árakban szállitok.

:: Árajánlat kivánatra bérmentve. ::

SZÁNTÓ MÓR

Budapest, VII., Akácfa-utca 54. sz.

„HUNGARIA" ASZFALT IPAR ÉS BETONÉPITÉSI VÁLLALAT

SZIRMAI ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 48.

Aszfalt-masztixfőző és bitumenfinomitó-gyár.

Járdák, kocsiutak, átjárók, udvarok, kapubejáratok stb. készitése természetes aszfaltból.

Versenytárgyalási hirdetmények.

a) Épitő munkálatokra.

Budapest. (Főgimnázium épités a tisztviselőtelepen.) A tisztviselőtelepi X. ker. Hungária-körut 8631/a. 1—10—19. hrsz. a. emelendő állami főgimnáziumi épület felépitése alkalmával teljesitendő föld, kőmives, elhelyező, ács, vas, falkötők, cserépfedő, vasbeton födém, bádogos, vizvezeték, csatornázás és légszeszvezeték-berendezés, valamint központi fütés és szellőztetési munkálatok elkészitése iránt árlejtés hirdettetik. Az ajánlat az összes munkákra, egyes munkacsoportokra, vagy pedig minden munkanemre külön-külön is tehető. A munkakivonatok és ajánlati minták vállalkozók rendelkezésére bocsájtatnak, és csak azon ajánlatok fognak figyelembe vétetni, melyek a kiszolgáltatott eredeti iveken tétettek. Az 1 kor. bélyeggel ellátott ajánlatok junius 18-án déli 1 óráig a vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójánál (V., Hold utca 16.) nyujtandók be. A beadott ajánlatok a ministerium műszaki osztályában (V., Báthory u. 10. IV. em. 14.) junius 19-én d. e. 11 órakor felbontatnak. Tartoznak az ajánlattevő vállalkozók 250.000 koronát meg nem haladó ajánlati összeg után az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő, 250000 koronát meghaladó ajánlati összeg után pedig 2%-nak megfelelő bánatpénzt a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárnál letenni és a nyugtát az ajánlathoz csatolni. Az általános különleges feltételek és tervek királyhalmi Kőrössy Albert épitésznél (Budapest, VII., Városligeti-fasor 47.) megtekinthetők és ugyanott fognak az ajánlati minták és munkakivonatok vállalkozóknak kiszolgáltatni.

Budapest. (Fütési és szellőztetési berendezés.) A máv. igazgatósága a budapesti nyugoti pályaudvaron épitendő uj posta- és távirdaépület gőzfütési berendezésére s az épület pincehelyiségeinek szellőztető berendezésére pályázatot hirdet. Az ivenként 1 kor. bélyeggel ellátott ajánlatok „Ajánlat a 94559/1909. számhoz" felirással junius 18 án déli 12 óráig a máv. gépészeti főosztályánál (Budapest VI., Andrássy-ut 73—75. sz. III. em. 17.) nyujtandók be. Az ajánlathoz csatolandók az ajánlott berendezéseknek oly részletesen kidolgozott rajzai, hogy azokból a berendezések pontosan megitélhetők legyenek. Bánatpénz fejében az ajánlott árnak 5 százaléka az ajánlatok benyujtási határideje előtti napon déli 12 óráig a máv. budapesti főpénztáránál leteendő. A műszaki leirás és az uj posta- és távirdaépület tervei, valamint az általános és különleges szállitási feltételek a máv. E. II. szakosztályában megtekinthetők. A szerszámgépek és készülékek szállitására vonatkozó 41727/1903. sz. különleges szállitási feltételek műszaki leirás és a fentemlitett tervek a máv. épitési és pályafentartási osztálya tervtárában 17 koronáért beszerezhetők. Az odaitélés 1909. szeptember 18 ig fog megtörténni.

Budapest. (Mozdonyforditó korong felállitása Hidasnémetiállomáson.) A máv. igazgatósága versenyt hirdet Hidasnémeti állomáson létesitendő egy 100 m. átmérőjü mozdonyforditó korong vasszerkezetének szállitására. A terv és az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a műszaki leirás és szállitási feltételek betekinthetők, illetőleg 3 koronáért megvehetők a máv. központi tervtárában (Budapest, VI., Teréz-körut 56. földsz.) Az ajánlatok junius 12-én déli 12 óráig nyujtandók be a máv. épitési és pályafentartási főosztálya titkáránál (Budapest, VI., Terézkörut 56. II. em. 10 ajtó). Junius 11 én déli 12 óráig az ajánlati költségösszegnek 5%-a mint bánatpénz teendő le a máv. központi főpénztáránál (Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 75. sz. földsz.). A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Budapest. (Tüzjelző-telefon berendezése.) A székesfőváros területén levő és ujonnan felállitandó tüzjelző-telefonkészülékek és azok tartozékai fenntartási és berendezési munkálatainak vállalatba adása céljából a székesfőváros tanácsa versenytárgyalást fog tartani. Felhivja a tanács mindazokat, akik ezen munkálatokra vállalkozni akarnak, hogy ajánlataikat junius 15-én d. e. 11 óráig Almády Géza tanácsnok, vagy helyettesének (IV., Központi városház, II. em. 222. ajtó sz. a. a tanácsi IX. ügyosztályba) nyujtsák be. Ajánlati és vállalati feltételek, valamint ajánlati mintalapok a tan. IX. ügyosztályban dijtalanul kaphatók.

Budapest. (Iskola épités Resicabányán.) Resicabánya községben létesitendő állami elemi fiu- és leányiskola épitésénél teljesitendő föld, kőmüves és elhelyező, vasbeton, szobrász, asztalos, lakatos, mázoló és üveges, ács, bádogos, tetőfedő, hézagmentes padozati, villamosjelző, kárpitos, deszkakeritès, kutépitési, melléképület épitési, szobafestő, villamosvilágitás berendezési munkák biztositására árlejtés hirdettetik. Ajánlat ugy az összes munkákra, mint munkanemenként külön-külön is tehető. A vállalati általános és részletes feltételek, valamint az 1 50 és 1 10 mértékü tervek megtekinthetők Medgyaszay István művezető épitésznél (Budapest, I., Lágymányos-u. 5) és a lugosi államépitészeti hivatalban, ugyanott megszerezhetők az ajánlati ivek és munkakivonatok, Lényeges kérdésekben Medgyaszay István művezető épitész ad felvilágositást. Csak azok az ajánlatok érvényesek, melyek az eredeti iveken nyujtattak be. Az egy kor bélyeggel ellátott ajánlatok junius 11 én déli 12 óráig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium segédhivatali főigazgatójánál (Budapest, V. ker., Hold-u. 16.) adandók be. Ajánlattevők a vállalati összeg 5%-át bármely m. kir. adóhivatalnál letenni tartoznak bánatpénz gyanánt és az erről szóló nyugtát az ajánlathoz tartoznak csatolni. A munka azonnal megkezdendő és f. é. november 1-én teljesen készen átadandó. Az ajánlatok junius 12-én d. e. 11 órakor a vallás- és közoktatásügyi ministerium műszaki osztályában (V. ker., Báthory-u. 10. IV. emelet) felbontatnak. Előirányzat 49.355 kor. 80 fillér.

Szatmár-Németi. (Kőanyag szállitás.) Szatmárnémeti sz. kir. város területén végrehajtandó belkövezési munkálatokhoz az 1909. évben szükséges kőanyag szállitásának biztositására a városi gazdasági hivatalban junius 3 án d. e. 10 órakor tartandó szó- és irásbeli árlejtés hirdettetik. Szállitandó 526 köbm. nagyszőllősi feketehegyi, vagy ehhez hasonló minőségü fejtett terméskő és 2600 db. trachyt, gránit, vagy bazalt fejkő, melyeknek beszerzésére 9·50 kor., illetve 40 fill. egységárral összesen 6037 korona van előirányozva. A feltételek a városi mérnöki és gazdasági hivatal-

HANTOS Testvérek festő, mázoló munkák modern kivitelére vállalkoznak. Budapest, VII., Rózsa-utca 34.

Nagyobbitott külön osztály ércfényezésben és kávéházi terasz festésre. Specialista kádzománcozók. TELEFON 16—34.

PERLMUTTER SAMU, épület és műlakatos.

Budapest, VII. Rózsa-utca 1. szám. (Dohány-utca sarok.)

Készit műkovács, vas és réz portálokat, csillárokat és minden e szakmába vágó vas és fémipari műtárgyakat. Tervek és költségvetések ingyen.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG olcsóbb a mésznél, fagymentes, szintartó, kőkemény, plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

gedélyt. A vonal közigazgatási bejárását f. é. március 13-án tartják meg.

Iparvágány. A sopronmegyei Csapod állomásról, a herceg Eszterházy uradalmi majorig iparvágányt épitenek. A vonal közigazgatási bejárását f. é. március 13.-án tartják meg.

A balassagyarmat—zólyomi vasut. Hontvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 19-én tartott ülésében a balassagyarmat-zólyomi és a zólyom—korponai vasut épitési költségeire 40,000 koronát szavazott meg.

Vizépitészet és szabályozás.

Medertisztitási munkák. A Zala folyó kehida—tüskeszentpéteri szakaszának tisztogatásánál 6[illegible].000 m³ földkiemelési munka végzendő. A vállalat biztositására a zalaszentgróti főszolgabirói hivatalban f. é. március 26.-án árlejtést tartanak.

Belvizlevezető munkák. Tolna vármegyei Sióagárd község a határában levő belvizeket levezetteti s intézkedett, hogy a vonatkozó tervek és költségvetések mielőbb kiolgoztassanak.

A temeskubin—dubovaci ármentesitő és belvizszabályozó társulat árterületén dunai védtöltést és csatornahálózatot létesit, melynél mintegy 3,169.250 köbm. földmozgósitási munka végzendő. A vállalat biztositására a társulat igazgatóságánál Temeskubinban f. é. március hó 27-én árlejtést tartanak.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Állami főgymnasium épitése a VI. kerületben. A vallás és közoktatásügyi minister kiirta az árlejtést a VI. ker. Munkácsy-utcában épitendő VI. ker. főgymnasiumi épület épitési munkáira. Pályázati határidő f. é. március 11.-ik napjának déli 1 órája. Az iskola királyhalmi Kőrösy Albert épitész tervei szerint és művezetése mellett épül.

Csatorna épités és utcarendezés. A tanács elrendelte a IV. ker. Sarkantyus és Vármegyeház-utca csatornázását, a VII. ker. István-ut kövezését és a VII. ker. Hunyady-utca rendezését.

A Budapest-Ferencváros állomáson levő marharakodók bővitésénél és átalakitásánál előforduló bontási, falazási, csatornázási és vas munkákra, utburkolási és betonutalapozási munkákra, valamint a vizvezeték berendezésére a m. kir. államvasutak jobbparti üzletvezetősége árlejtést hirdetett. Pályázati határidő f. é. március hó 15. napja.

Felvonó berendezés. A m. kir. államvasutak igazgatósága a VI. ker. Andrássy-ut 73 | 75. számu házában végzendő felvonó berendezési munkák végzésére f. é. október 31-én tartott árlejtés alapján Kovács és Szalai cégnek adott megbizást 7449 kor. 50 fill. vállalati árban.

Lakatos munka. A belügyministerium és a várbeli országház épületeiben 3 éven át teljesitendő lakatos munkákra árlejtés van kitüzve március hó 10.-iki határidővel.

A Pesti Hazai Takarékpénztár uj palotája. Megirtuk, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület elhatározta, hogy megvásárolja a Gizella-tér és Váci-utca sarkan levő báró Drasche-féle házat, amelyben, most az Első Magyar Iparbank helyiségei vannak elhelyezve. A vételár 1,800.000 korona. Most arról értesülünk, hogy a takarékpénztár igazgatósága megvásárolta a mellette levő Deák Ferenc utca 3-ik számu négyemeletes házat is a Magyar Francia Biztositó társaságtól 950.000 koronáért. A takarékpénztár a két házat lebontatja és az ingatlanra hatalmas modern bankpalotát épittet. Az uj palotában helyezik el az intézet Egyetem-utcai igazgatóságát és a Dorottya utcai fiókot. A takarékbetéti központ továbbra is megmarad az Egyetem-utcában. Az épitkezéshez csak három esztendő mulva foghatnak hozzá, mert az Iparbanknak csak három év mulva jár le a bérleti szerződése.

Földmunka. A m. kir. dohányjövedéki központi igazgatóság a kelenföldi dohánygyár épitési helyéül szolgáló területet feltölteti s az előforduló földmunkákkal Lusztig Tóbiást bizta meg köbméterenként 1 kor. 95 fill. egységárban.

Uj téglagyár. Bohn M. és tsa nagykikindai cég 450.000 koronáért megvette az óbudai Viktoria téglagyárat és a mellette fekvő területeket, melyeken nagyobb tégla cserép és chamotte árugyárat fog létesiteni.

Városi bérház épitése. A székesfőváros tanácsa elhatározta hogy a Wesselényi és Dohány utcák sarkán fekvő üres városi telkek egyikén uj bérházat épittet.

Kavics szállitás. A székesfőváros részére az 1907. évben, esetleg 1907—1911. években szükséges évenként mintegy 16.000 köbméter dunakavics szállitására ujabbi árlejtés fog kitüzetni.

A vidéken.

Vashid épités Máramaros vármegyében. A kereskedelemügyi minister lapunk mai számában árlejtést hirdetett a Mojszin község határában ujjáépitendő 215. számu Drágos-hid alépitményi és vasfelszerkezeti munkáinak biztositására. Az alépitményi munkákra 11472 kor. 69 fill. előirányzattal f. é. március 11-én tartják meg az árlejtést a máramarosszigeti államépitészeti hivatalban, mig a vasfelszerkezetre ugyanakkor a kereskedelemügyi ministerium 1 C. I. szakosztályában tartanak árlejtést.

Vendéglő épités Nagylakon. A nagylaki ágt ev. egyház vendéglőt épittet és az épitkezés a f. é. március 12-én tartandó árlejtésen vállalatba adja.

Műmalom épités Versenden. Strasser Lajos és társai műmalmot szándékoznak létesiteni Versenden. Ezért ingyen telekért és 15 évi adómentességért folyamodtak az előljárósághoz. A képviselőtestület az ingyentelket és 10 évi adómentességet hajlandó biztositani.

Csatornázás és vizvezeték épitése Zsolnán. Zsolna város képviselőtestülete a csatornázásra és vizvezetékre vonatkozólag a nyáron határozatot hozott, melylyel mindkét munkálatot egy morva-weisskircheni vállalkozónak adta. Felebbezés folytán e határozatot a belügyminister megsemmisitette és a város tanácsát uj árlejtés kiirására utasitotta.

Az aszódi uj izraelita templom ügye, végre dülőre került. Marosváradjai Glück Sománé egy nagyobb családi alapitvány rendeltetését ugyanis ugy módositotta, hogy annak kamatja 25 éven át az épitendő uj templom javára essék.

A kaposvári kath. kör háza. Kaposvár város tanácsa a Medgyes téren telket ajándékozott a kath. körnek, melyen ez diszes épületet fog emeltetni. A város intézkedését a belügyminister és jóváhagyta már.

Iskola épités Zsolnán. A zsolnai izr. hitközség egy uj, minden korszerü igényt kielégitő iskola épitését határozta el.

Érsekujvár város csatornázása. Érsekujvár város tanácsa a városi csatornahálózat terveinek elkészitésére felkérte Krasánszky Henrik társulati főmérnököt s igy a város csatornázási mánkálatainak megkezdése a közel jövőben várható.

Müut épités Pest vármegyében. Kalocsa és Kiskőrös között tervbe vett műut vonalának közigazgatási bejárását március hó 7-és 8. napjain tartják meg.

Kasinóépület átalakitása Baján. A bajai kaszinó legutóbbi közgyülésén 40.000 koronát szavazott meg a jelenlegi kaszinó épületnek megfelelő kibővitésére és modern berendezésére. A tervek és költségvetés kidolgozásával Vadász Pál bajai mérnököt bizták meg. A munkáknak vállalatba adása iránt a lépéseket legközelebb megteszik.

Artézi kut furása Szentesen. Szentes város képviselőtestülete Horváth István és társai Kossuth-utcai lakásoknak megengedte, hogy a Feiler-féle ház előtti téren saját költségükön artézi kutat furassanak s annak fölösleges vizét házaikba bevezettessék.

Az aradi Weitzer-gyár kibővitése. Az aradi Weitzer-féle waggongyár igazgatósága elhatározta, hogy a gyár bővitési munkálataira 1½ millió koronát fog forditani. A várostól 2111 négyszögölnyi telket kérnek épitkezési célokra.

Iskola épités Tordán. A tordai állami leányiskola épitését a közoktatásügyi minister elhatározta. A szerződés szerint az épitést Király József tordai épitésznek szeptemberig be kell fejezni.

Vasuti laktanya épités Szabadka állomáson. A m. kir. államvasutak jobbparti üzletvezetősége árlejtést hirdetett a Szabadka állomáson létesitendő laktanya-épület előállitására. Pályázati határidő március 16.

Vizvezeték épités Szentesen. Burián Lajos inditványára a képviselőtestület elhatározta, hogy az általános vizvezeték létesitésének kérdését a városi főmérnökkel tanulmányoztatni fogja.

Iskola épités Érsekujváron Az érsekujvári izr. hitközség elhatározta, hogy a polgári leányiskola és elemi iskola elhelyezésére 50.000 kor. költséggel emeletes iskolai épületet fog emeltetni.

A nagyszebeni törvénykezési épület és fogház felépitésénél végzendő összes munkák kivitelével az igazságügyminister Grünwald testvérek budapesti céget bizta meg. A vállalatból csupán a kőfaragó munkák vétettek ki, melyet Beck Sámuel erdőbényei cég fog végezni.

Villamos világitás Moholon. Mohol község képviselőtestülete legutóbbi közgyülésén elhatározta, hogy villamos közvilágitást létesit.

Laktanya épités Nyiregyházán. Nyiregyháza város képviselőtestülete mult év november 23 án tartott közgyülési határozatában kimondta, hogy az 5. honvédhuszár-osztály részére a jelenlegi laktanya helyett egy uj I. osztályu laktanya épitésére hajlandó. Ennélfogva a honvédelmi minister felhivta a vármegye alispánját, hogy az általános épitési tervezet szerkesztésére hivatott helyi vegyes bizottságot lehetőleg folyó évi április hó második felében a törvényhatóság

IMREI JAKAB
cimer- és cimtáblafestő
Budapest, VII., Kertész-utca 30. szám.
Készit: üveg, fa, vászon- és bádog cimtáblákat. — Specialista udvari és családi cimerfestészetben. — Külföldi ujdonságok: Mélyre maratott zománcozott réz cimtáblák és üveg plakátokban. — Épitészek részére: amerikai műmárványutánzat üvegből.

Központi fütő, hütő, szellőztető, szárító és portalanitó stb. berendezéseket
Vizellátó, világitó telepeket, modern gyár berendezéseket
Tervez és szállit:
HOFFMANN MIKLÓS MAGÁNMÉRNÖK
TELEFON 96—96. BUDAPEST, VI. TERÉZ-KÖRUT 35. TELEFON 96—96.

által kitüzendő napra hivja egybe, illetőleg a polgári hatóság részéről tagokat rendeljen ki s a bizottság megalakulásának idejét és helyét a honvédségi bizottsági tagok kirendelése végett jelentse be.

A Ferenc-csatorna hidjai a nagyobb teherbirás céljából át fognak épittetni. A helyszini bejárásról fölvett jegyzőkönyvet, illetőleg hozott javaslatokat a minister elfogadta. A Ferenc-csatorna részvénytársaság e célra 490,300 koronát vett költségvetésbe, a javaslatok szerint pedig 868 ezer, illetve egy millió 208 ezer kor. szükségeltetik. Átépitésre kerül összesen 22 hid.

Templom épités Temesvárott. Miután a Temesvár-Józsefvárosi templom felépitése a megvalósulás stadiumába jutott, a város legutóbbi közgyülése elhatározta, hogy a templom és a paplak közötti Deutsch Márkus és Vilmos tulajdonát képező házat 60,000 koronáért megveszi.

Postapalota épités Csáktornyán. A csáktornyai posta és távirda hivatal jelenlegi helyisége már régóta szüknek bizonyult s már évek óta folynak is a tárgyalások Csáktornya nagyközség és a postakincstár között egy uj, modern és megfelelő tágasságu postatávirda épület épitésére nézve. A pécsi postaigazgatóság értesitette Csáktornya nagyközséget, hogy a zalaegerszegi államépitészeti hivatal által készitett s Csáktornyán a régi városháza helyén épitendő postaépület tervezetét megfelelőnek találja. A községi képviselőtestület a február hó 22-én tartott ülésében elhatározta, hogy hajlandó a postapalotát 60,000 korona költséggel felépittetni, amennyiben a postaigazgatóság 20 éven át évente 4000 korona bért fizet. A tervezetet jóváhagyás végett a kereskedelemügyi ministeriumhoz terjesztették fel.

Kórház épités Csornán. Csorna nagyközség képviselőtestülete 5000 koronát szavazott meg a Csornán létesitendő közkórház céljára s elhatározta, hogy küldöttséget meneszt a kormányhoz a kórház részére kieszközlendő államsegély és a közkórházi jelleg engedélyezése érdekében.

Gyár alapitás Szatmáron. Friedmann Henrik kassai fakereskedő Szatmár város tanácsához ajánlatot adott be az avasi erdőből kitermelendő bükkfarönkökre. Az ajánlat elfogadása esetén Avasfelsőfaluban gőzfürészgyárat, Szatmáron pedig székgyárat állit fel, melyben 400 munkást foglalkoztat. A városi tanács az ajánlathoz elvileg hozzájárult s a tárgyalások felvételével a polgármester elnöklete alatt a tiszti főügyészt, a gazdasági tanácsost és a főerdészt bizta meg.

A dési vármegyei közkórház kibővitése. A dési Rudolf-közkórház kibővitésének tervezetét a belügyministerium elfogadta. A tervezet szerint a jelenlegi főépület egyik szárnya átalakittatik elmebetegek osztályává, épül egy teljesen uj modern, 20 ágyra berendezett sebészeti pavillon és egy uj modern gazdasági épület. A költségek fedezésére a vármegye 130.000 korona kölcsönt fog felvenni. A dési m. kir államépitészeti hivatal még a folyó évben el fogja készitteni a részletes tervezeteket, amelynek felsőbb jóváhagyása után, a jövő évben kezdik meg az épitkezést.

Iskolák épitése Nagykanizsán. Nagykanizsa város tanácsa két uj elemi iskola épitését határozta el, mivel a meglevő iskolák a tanköteles gyermekek befogadására nem elegendők. Király Sándor városi mérnök már ki is dolgozta az uj iskolák terveit. Ezek szerint egy 8 tantermes iskola Nagykanizsan, egy 2 tantermes iskola Kiskanizsán épülne.

A beregszászi villamos világitás berendezése tárgyában a város közgyülése jóváhagyta a Magyar Siemens-Schuckert müvekkel megkötött szerződést A szerződés szerint vállalkozó cég a város villanyvilágitásához szükséges telepet felépiti körülbelül 300,000 koronáért.

Iskola épités Debrecenben. Debrecen város 120.000 korona költségen emeletes iskolát épittet az ispotályi telepen. Az épitési munkálatokat Tóth István debreceni épitőmester a napokban már megkezdte.

A szegedi állami szemkórház épitési bizottsága a megtartott árlejtés alapján Ligeti Béla szegedi épitésznek az összes munkákra 205,982 kor. 13 fillérrel tett ajánlatát terjeszti fel elfogadás végett a belügyministeriumhoz.

Fővárosi hirek.

Épitőmesteri képesités. Az épitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság Leitner László-nak (Pozsony), az 1907. évi február hó 26-án letett szakvizsgálat alapján, a képesitő bizonyitványt kiadta.

A középitési bizottság f. hó 22-én Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklete alatt ülést tartott. Tárgyaltattak és a bizottság által elfogadtattak a mérnöki hivatalnak következő előterjesztései:

a 2. ker. Batthyány-tér egy részének rendezése iránt;

a 4. ker. Himző-utca aszfaltozása ügyében;

a 4. ker. Irányi-utca aszfaltozása ügyében;

a 7. ker. István-tér keleti oldalának rendezése tárgyában;

a 7. ker. István-ut burkolása ügyében.

Tárgyaltatott továbbá Kaszelik Jenő háztulajdonos kérvénye az 5. ker. Gizella-ter és Deák Ferenc-utca sarkán fekvő telkének szabályozása iránt.

Folyamodó előadja kérelmében, hogy miután a telkéből a megállapitott szabályozás folytán nagy rész elesik és igy nézete szerint ezen épiteni nem lehet, kéri a szabályozás módositását akként, hogy telkének az egész Deák Ferenc-utcai homlokzata megmaradhasson. A bizottság ezen ügyben felhivja a mérnöki hivatalt, hogy ezen szabályozási kérdést vegye tanulmanyozás alá, vajjon nem lehetne-e oly megoldást találni, hogy a közérdek és a szépészeti érdekek megóvása mellett a magánérdek is lehetőleg kielégittessék.

A Blackman Export Company Limited londoni cég, világhirü és nálunk is majdnem kizárólag használt Blackman ventilatorjainak képviseletét a Magyar Szt. korona országainak területére Hoffmann Miklós magánmérnökre (VI., Teréz-körut 35.) bizta.

Zsineg szállitás. A m. kir. államvasutaknál 1907., 1908. és 1909. években szükségelt zsinegáruk szállitására a f. é. január 24.-én tartott árlejtés alapján a Szegedi kenderfonógyár r. t. nyert megbizást kötélzsinegre 90 fillér egységáron 5400 korona összeg mellett, kötőzsinegre 1 kor. 04 fillér egységáron 1040 korona összeg mellett, ólomzsinegre (vágott és vágatlan) 1 kor. 40 fillér egységáron 2800 kor. illetve 1400 korona összeg mellett.

Faggyu és szappan szállitás. A m. kir. államvasutaknál 1907. évben szükségelt faggyu és szappan szállitására a f. é. január 20.-án tartott árlejtés alapján a következő cégek nyertek megbizást: Hutter József fehér mosószappanra 88 koronával 100 kg.-ként 3520 kor. összeg mellett, Wollner Alajos faggyura 100 koronával 100 kg.-ként 8000 korona összeg mellett.

Papirnemüek és levélboritékok szállitása. A m. kir. államvasutaknál szükségelt papirnemüek és levélboritékok szállitására a m. é. december 11.-én tartott árlejtés alapján az Első magyar papiripar r. t. nyert megbizást különféle egységárakon 38500 korona összeg mellett egy évre.

Puhafaköteg szállitása. A m. kir. államvasutak balparti üzletvezetőségének vonalain az 1907. évben kályhafütésnél alágyujtásra használandó 100.000 köteg puhafa szállitására a f. é. január 26.-án tartott árlejtés alapján a következő cégek nyertek megbizást: Diósi Ignác fia Lajos nagyváradi fakereskedő 24 fillér egységáron 16800 korona összeg mellett, Laendler Aladár budapesti fakereskedő 25 fillér egységáron 6000 korona összeg mellett, herceg Pálffy Miklós malackai erdészeti hivatala 30 fillér egységáron 1800 korona összeg mellett.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Müegyetem" átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

LÁNG FERENC
müszerész és elektrotechnikus
Hatóságilag enged. villamos szerelő
Ajánlkozik minden e szakmába vágó munkák kivitelére, ugymint: villamosvilágitás, erőátvitel, jelző és távbeszélő berendezések készitése és évi jókarban tartására. Elvállal szabatossági müszerek és szerszámok készitését, kerékpárok és varrógépek javitását, beszélőgépek, kinematograph, automobil és reflektorok, valamint ezekhez való segédgépek készitését.
Mühely:
Budapest, VII, Alpár-utca 5. (Garay tér mellett.)

SZAKACSICS JÁNOS
• • ÉPÜLET-, PORTÁL- ÉS BUTOR-ASZTALOS • •
BUDAPEST, VI., LOVAG-UTCA 7. SZ.

Magyar Fémipar-Vállalat
Beck Ernő mérnök és Társa
Budapest, VI. ker. Dessewffy utca 34.
Telefon sz. 90—09.

Szőlő és pincegazdászati gépek.	Kazán-armaturák..
Palacktöltő-, dugaszoló- és mosógépek.	Vizvezetéki és légszeszfelszerelések.
Sörkimérő készülékek.	Gőzfütési felszerelések.
Sör- és borszivattyuk.	Gépalkatrészek.
Sör- és borcsapok.	Vagon felszerelések.

Phosphorbronze és különleges összetételü fémöntvények, gyárak, malmok és petroleum vállalatok részére.

ELSTER S.
LÉGSZESZGYÁRI SZÜKSÉGLETEK GYÁRA
Budapest, V., Tisza-utca 9.
Gyártási ágak:
Nedves és száraz légszeszmérők, többféle typus szabadalmazva; a legjobb anyagból, több évi jótállás. Gázautomaták, nedves és száraz szerkezettel, bármilyen légszeszára beállithatók. Gázszivógépek (Exhaustor) teljes felszereléssel. Állomási légszeszmérők, tetszés szerinti nagyságban. Tisztitó berendezések, Jäger-féle szabadalom szerint Városi nyomás szabályozók, suly és automatikus megterhelésre. Önműködő nyomásmérők, szivás és nyomásra, csinos kiállitásban, kézben vihetők. Különleges nyomásmérők (Manometer) állandó vizszinnel. Fényvizsgálati müszerek és kellékek. Gázfőző- és fütőkészülékek, vasalók, takaréktüzhelyek.

THOLT ISTVÁN mérnök,
EGÉSZSÉGÜGYI MÜSZAKI EREDEZÉSEK ÚTJÁN ALATA
Telefon 96—66. KÖZPONTI FÜTÉS-, SZELLOZTETÉS-, LÉGSZESZ-, VIZVEZETÉK-, CSATORNÁZÁS-, FÜRDŐ- ÉS SZIVATTYU-BERENDEZÉSEKRE. Telefon 96—66.
BUDAPEST. Iroda és mühely: VIII., Mária-utca 23. szám.
Fióktelep: o o o III., Zsigmond-tér 11. szám.

Körössy Albert, építész

Megújult, századfordulós bankpalota a Münnich Ferenc utcában. Építész: Körössy Albert és Kis Géza

Mindszent, 1987. január, a hátsó külső korítón.

A Bp. V., Münnich F. u. 16. sz. OTP-központ: a földszinti pénztárterem az üvegtetővel (fotó Somfai István)

) × 150 cm, 1985

0 × 150 cm, 1985

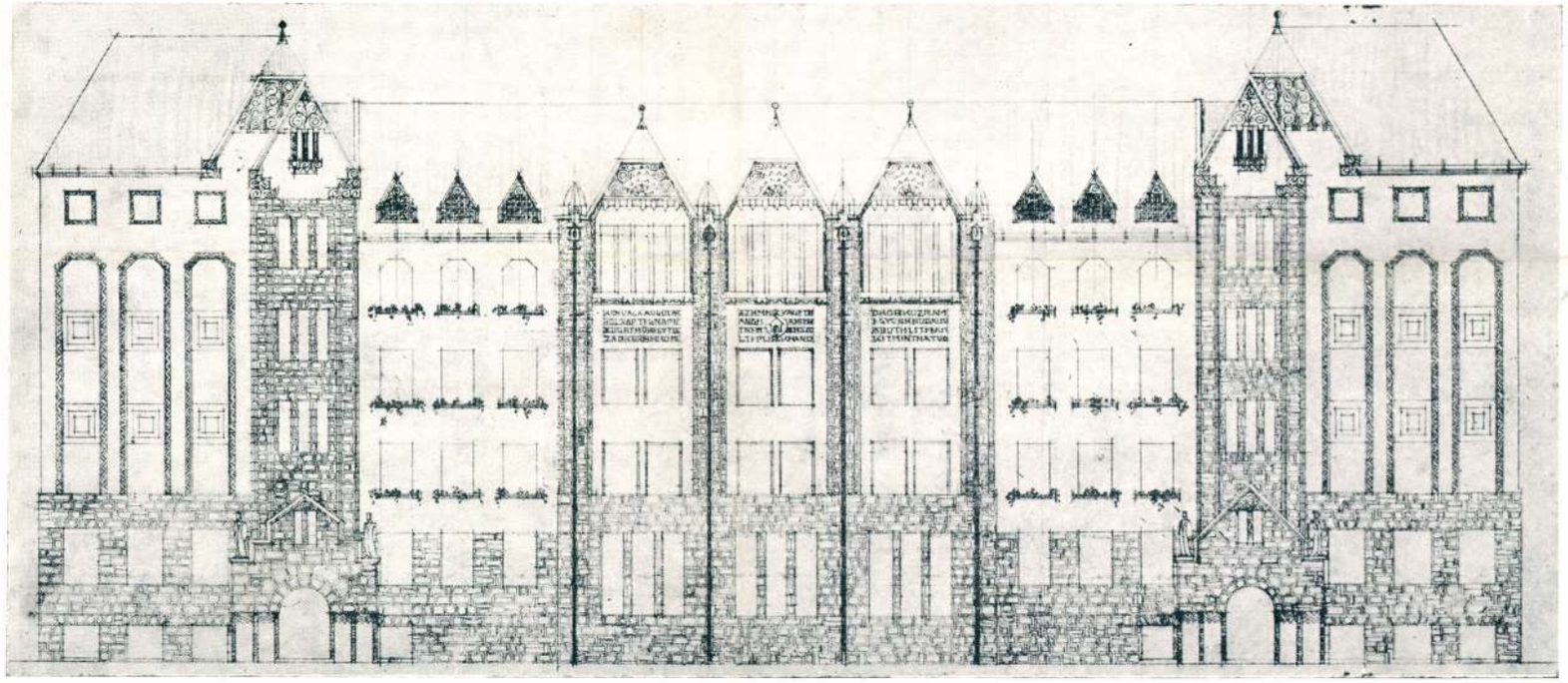

IX. KER. SZVETENAY-UTCAI ISKOLA. HOMLOKZAT. KŐRÖSY A. KÁLMÁN ÉPÍTÉSZ.

Kőrösy A. Kálmán

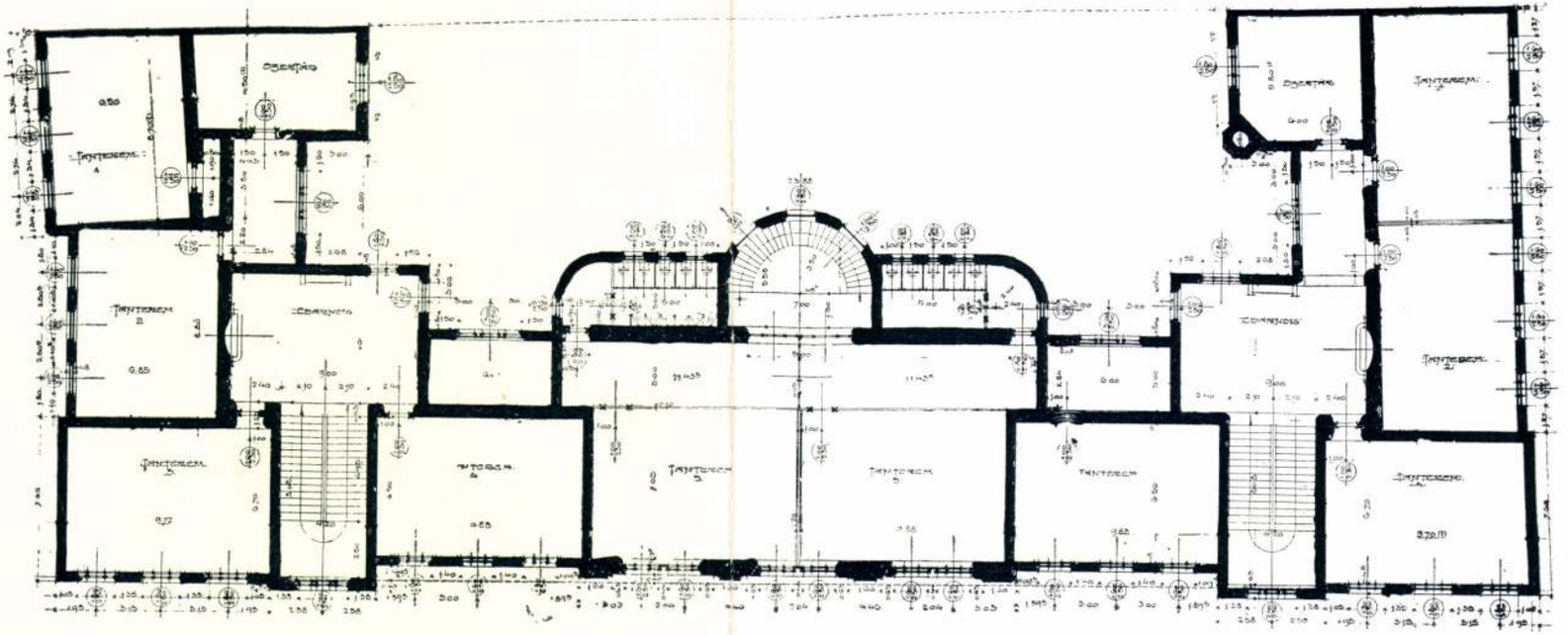

II. EM. ALAPRAJZ.

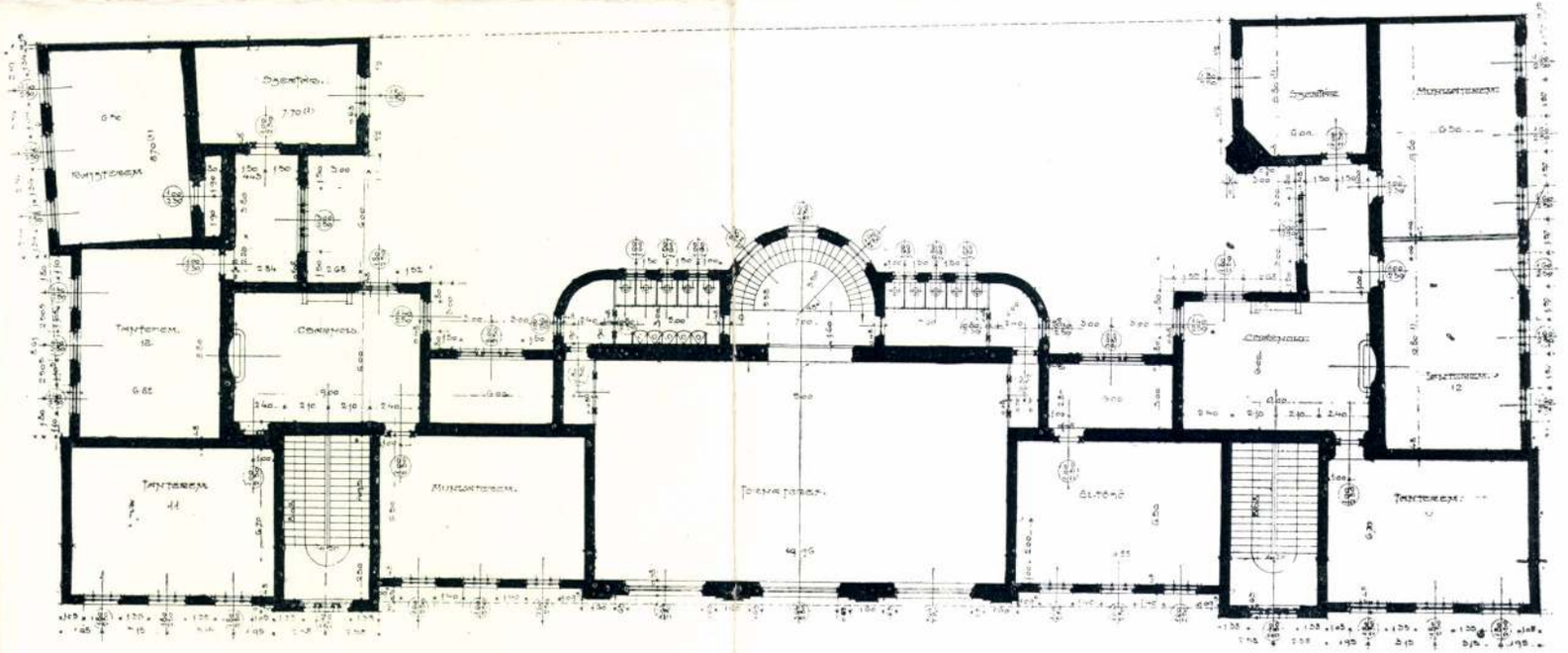

IX. KER. SZVETENAY-UTCAI ISKOLA. III. EM. ALAPRAJZ. KŐRÖSY A. KÁLMÁN ÉPÍTÉSZ.

19 12

könnybe lábbadnak szemei. Gyakran esengő arccal hozzám férkőzik, de gyorsan elvesztve bátorságát, visszahőköl. Látszik rajta, hogy velem valamit közölni akarna, de nincs hozzája kellő bátorsága.

Szinte már bosszantott ez a bizalmatlanság. Hisz én erre soha rá nem szolgáltam. Elnéző, a gyengédségig kiméletes voltam irányában mindig. Magamhoz édesgettem, megosztottam vele szobámat, asztalomat. Kitapasztaltam, hogy mit szeret, mit kedvel és lehetőleg megszereztem neki. Enyelegtem vele, nyájas, őszinte voltam irányában s törekedtem tőlem minden kitelhető módon szivét, bizalmát megnyerni. Lehetséges volna tehát, hogy mindekkorig nem sikerült célt érnem?

Dél van. Az ebédnél ülünk. Előttünk az asztalon párolgó tálak tele nasival, paprikától pirosló szambalannal, leveses karejjal, ikankringgel, prikadellel, szájurral és még egyébbel, ami a rizsebédhez tartozik. Veszünk belőle. Szárina most is nagyon szórakozott. Tányérjába böki az ujjait és kevergeti a rizs közé a leveses fűszereket. Erre aztán én egy nagyot

A MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK ÚJ PALOTÁJÁNAK ELŐCSARNOKA.

néztem. Hisz erről az isten adta veleszületett velláról, mely adott esetben kanál is egyúttal, már rég leszoktattam, s ime most újra visszatér elődeinek ősi szokásához.

Rászóltam. Szeméből könny csordult, sirva fakadt. Könnyeket én nem láthatok. Ilyenkor az én szivem is elfacsarodik. Hogy csúfos, gyáva elérzékenyülésemet leplezzem, keményen firtattam:

— Mi a baj?

Habozott, hogy mit feleljen. Szemei könyörögve rám tapadtak, kiméletért esedeztek. Majd megnyiltak ajkai, de szava zokogásba fúlt.

— Sok bánat, — felelt egy kis vártatva és aztán újra hallgatott.

Megszántam szegényt. Letöröltem könnyeit, megcirogattam orcáját és sajnálkozva vállára hajtottam fejemet. Szárina látva őszinte jó szivemet, hogy sajnálom, megvigasztalódott csak valahogy. Bátorságot merítve csitító becézgetésemből, mélyen sóhajtva így folytatá keservesen:

— Sajnálatra méltó teremtés vagyok. Egynéhány évvel ezelőtt nyái voltam tuán Haszeltnél. Nagyon jó tuán volt. Egyszerre csak megbetegedett és két évi szabadságra ment Negri Volandába ⟨Hollandiába⟩. Engem itt hagyott, sírtam is eleget utána. Visszaköltöztem ismét szüleim házához. Pár hétre rá már jött a patjuk ⟨egy vén banya⟩. Szidin küldte, feleségnek kért engem. Az alku hamar megköttetett. Szidin fizetett szép összeg mászkavint, tizenöt forintot. Csakhamar meg is tartottuk a lakodalmat. Ránk adta az áldását a panghulu is. De bizony nem volt foganatja, meglehet, mert talán nem jól számították ki a lakodalom napját és óráját. Bizony nagyon bonyolult számvetés ez. Könyvek és kalendáriumok szükségesek hozzá.

Szárina ismét hallgatott. Szívére szorítá a kezét és a földre szegzé tekintetét.

— Miért hallgatsz ismét? — kérdém részvevően Szárinát.

— Szidin munkakerülő, léha ember volt. Kószált a passzaron, de pikulant nem vett a vállára. Szerette a tjandut ⟨ópium⟩, sőt még a szopitól ⟨pálinka⟩ sem irtózott. Lassanként kifosztott mindenemből. Ellopkodta és elkótyavetyélte ruháimat, aranyomat, ékszereimet. A házban nem volt brasz ⟨rizs⟩, még egy kevés gyümölcsre sem futotta. Éheztem. Hogy azonban éhen ne haljak, faképnél hagytam Szidint és újra szüleimhez mentem vissza.

— Tán bizony bánkódol megint Szidin után és újra visszakivánkozol hozzája?

— Isten ments! Sőt inkább az bánt, hogy utánam jár, amióta megtudta, hogy most itt a tuánnál jó dolgom van. Folyton pénzt akar és fenyegetődzik, hogy visszakényszerit hozzája abba a piszkos viskóba.

— És miért nem váltál el már régen?

— Nagyon bajos dolog. Nem volt miből visszafizetnem a mászkavint, mert ez így szokás.

— Sose busulj. Majd végzek én rövidesen azzal a Szidinnel. Biztosítlak, hogy nem sokára kezedben lesz a válólevél.

Szárina örömében a nyakamba borult és malájosan agyoncsókolt.

A válást a javánoknál a mohamedán házassági törvények szabályozzák. Az elválás lehetséges ugyan, de a Korán megátkozza azt, aki súlyos ok nélkül elválik. Esküvőkor a laki ⟨férj⟩ kötelezi magát a panghulu előtt, hogy feleségéről, családjáról mindenha gondoskodni fog, azt étellel, ruhával társadalmi állásához méltón ellátja. Ha ennek a fogadalmának eleget nem tesz, akkor a bini ⟨feleség⟩ panaszt emelhet a panghulunál és kérheti a válást.

Ezen az alapon megindítottam a tárgyalást Szidinnel. De ő kelme tagadásba vett mindent és váltig azt hajtogatta, hogy ő bizony nagyon szereti és becsüli Szárinát. Más alapon kezdtem tehát vele tárgyalni, mert különben a pap nem mondhatja ki a válást.

Míg a férj a feleségétől nagyon könnyen válhat, addig az asszonyokra nagyon szigorúak a válási törvények. Kisegíti őket azonban a hinárból egy törvény, melynek segítségénél fogva magukat kártérítés fizetése ellenében férjüktől megválthatják. Ezzel a törvénynyel élnek rendesen a tehetősebbek, kiknek módjukban áll, hogy fizessenek. Ez kellett Szidinnek is. Meg is egyeztünk csakhamar, miután megértettük egymást. Mert hát mi türés-tagadás: a pénz, vagy negyven rupia beszélt ékesszólóan.

Szárina pedig mint valami kincset őrizte a válólevelet. Egyre sillabizálgatta, mikor egyedül volt. De bizony nem értette meg szegény, mert az olvasás tudományára sohasem tanították.

⟨Folytatása következik.⟩

AZ AGRÁRBANK ÚJ PALOTÁJA.

A magyar pénzügyi világ egyik fő-fő hatalmassága, a Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság e napokban költözött be új palotájába. A Nádor-utca és Béla-utca sarkán épült a szép ház, amelyet Kőrösy Albert építőművész tervezett.

Lehetetlen megtagadnunk az elismerést tőle, mert a tér adta szokatlan nehézségeket is bravurosan oldotta meg. A házak közé ékelt ház homlokzatát nagy koncepcióval monumentálissá fejlesztette és a dekorativ elemek ízléses és mérsékelt alkalmazásával derűssé tette.

A négyemeletes palotának egyelőre a földszintjét és két első emeletét foglalja el az Agrárbank. Harmadik és negyedik emeletét bérbe adja addig is, amig terjeszkedése szükségessé nem teszi ezeknek az osztályoknak használatát is. Mostani állapotában is egészen egységes, egyöntetű és nagyszabású műalkotás ez a bankpalota, amely a közönség kényelméről, minden rangú alkalmazottjának egészségéről és testi ereje kiméléséről s a rábizott vagyon biztonságáról egyképpen bő kézzel gondoskodik.

A díszes és világos vesztibül-ön át a cour d'honneur-be jutunk, amely a pénztárakat fogadja magába. A fedett és kitünően világított és szellőztetett udvar, amelynek üvegteteje külön látványosság, rendkivüli kedvező benyomást tesz egységes, tagozatlan szerkezetével. A box-rendszer helyett tágas négyszögben osztatlanul húzódnak végig a pénztárak. A bank kincsének mennél biztosabb megőrzéséről újszabású, leleményes acélkamrák gondoskodnak, amelyek anyagával nem birkózik meg semmiféle betörő-szerszám. Az angol bank világhirű pincéit nem őrzi elmésebb és megbizhatóbb készülék ennél. A safe-ek eredeti, befelé, a szekrényekre vetített világítása ugyancsak e cél szolgálatában áll.

A földalatti helyiségekben vannak a világító áram szolgáltatására való gépek, a póstaterem, a kezelő szobák és a telefon-középpont, amely az itteni bonyolult és terhes munkát a legnagyobb elérhető könnyűséggel és egyszerűséggel teljesíti.

A lépcsőház márványfalainak, rácsai dús aranyozásának, a pazar világításnak nagy része van abban az imponáló benyomásban, amelyet a mű egésze a szemlélőre gyakorol. Maguk a hivatali szobák, a fogadó és tanácskozó termek azzal a modern ízléssel vannak fölszerelve, amely a vonalak szinte geométriai kimértségével és a színek tompított diszkréciójával is elárulja fejlettségét és nobilitását.

Minden szép, stílszerű és nemes hatású az új palotában, méltó ahhoz a hatalmas intézethez, amely most otthonát ütötte föl benne.

ÉKSZERVÁSÁRLÓK FIGYELMÉBE!
TIRNER TESTVÉREK
TELEFON: 11-37
UTÓDA:
LISZT HUGÓ
BUDAPEST, V., VÁCI-UTCA 2.
MINDENNEMŰ ARANY- ÉS EZÜSTÁRÚKBAN, GYÖNGYÖKBEN NAGY VÁLASZTÉK. MINDEN TÁRGYON A LEGOLCSÓBB ÁR VAN FELTÜNTETVE.

A LÉLEK CSŐDJE.

4-ik közlemény.

Most biztatja a két nőt, hogy ne félkenje a felborulástól, hogy húsz-harminc bárkával fognak találkozni kint a nagy öbölben. Még sohasem történt szerencsétlenség, legfölebb a bórával dacolók lakolnak meg vakmerőségükért . . . Most indul a bárka . . . A leány felsikolt s belekapaszkodik az ő karjába . . . És csendesen siklik tova a kékdrapériás bárka, amelyben Eleonora akart ma délután kirándulni.

Jól mondja Turgenyeff, hogy legkifürkészhetetlenebb titok a szerelem. Hozzátehette volna ezt is: és a legleleményesebb.

Az Amália-villában kitört a forradalom. Legalább olyan volt látszata. Az urnő idegesen osztogatta parancsait és az angol misstől kezdve a mindenesig az egész háznép idegesen szaladgált, ki erre, ki arra. A cukrászhoz, a gyógyszertárba, az osteriába és a bérkocsiállomásra. Egy-kettőre üres volt az egész villa, csak az úrnő öltözködött lázas sietséggel. Egy félóra mulva pedig szürke porköpönyegben, fehér fátyolban, nagy firenzei szalmakalappal a fején belevetette magát a villája elé rendelt bérkocsiba. A fiakkeres engedelmeskedett a gyorsan osztott parancsnak és őrült vágtatásban hajtott végig az ikai országúton, keresztül Icici regényes parti részletén Abbaziába, ahol Eleonora rövid tárgyalás után beült egy motoros csónakba. És uccu, neki a tengernek!

Eleinte a gépésze mellett foglalt helyet. Volt egy kis közölnivalója, amit az, a búsás borravalót elzsebelvén, azonnal megértett. Azután hátra ment az úrnő az üres ülőhelyekre és előre is élvezte a remek esti tájképet, mely számtalan változatban kínálta gyönyöreit a nyugodt léleknek.

De nem az ő lelkének . . . Most hiábavaló volt minden. Nem látta ő a fiumei kikötőben kigyulladó esti csillagokat, melyek a part mentén, a rivákon, a molókon, a házak fölött és a hajókon káprázlatják a szemet; fent, a vén Risznyák fölött kiemelkedő holdnak kíváncsi, széles ábrázata sem érdekelte. Hiába szikrázott feléje a távolból egy-egy hullámhegy. Ő nem látott semmit. Talán ha körülötte delfinek bukfenceztek volna széles jókedvükben, azokat sem méltatta volna egyetlen tekintetre. Azt a nagy, két sötét foltot nézte csak ott a távolban: Vegliát meg Chersót.

A motoros csónak még sohasem zakatolt olyan rémes gyorsasággal, mint most. Félve nézték közeledtét az ábrándozó kirándulók, akik egy-egy szerény bárkán élvezték az esti hangulatot. Mint valami hajópusztító torpedó, úgy rohant feléjük az a csodálatos gépezet. Azonban nem bántotta őket. Ártatlan játékait űzte csak — egyelőre. Majd ide, majd oda kanyarodott, aztán megint nyílsebességgel haladt egyenes irányban. Keresztül a fehérvitorlás halászbárkák csendes csoportján.

Azokon túl ringatózott nyugodt méltósággal egy magányos bárka. Kőváryék ültek benne. A mind magasabbra emelkedő hold talán éppen az ott bennülők számára vetítette oda a vizre azt a széles fénysávot, hogy még regényesebb legyen az útjok.

Csendesen evezett a széles kalapú olasz, nem igen törődött a háta mögött ülőkkel. Csak mikor figyelmessé lett a motoros csónak zakatolására, akkor fordult féloldalt és hátraszólt:

— Az ördög masinája!

Mind a hárman odafordultak a motor felé, amely őrült zakatolással közeledett. Az orrán himbálódzó lámpa vörös fénye egyre izzóbbnak látszott s a háttérben ülő alak libegő fátyola kisértetiesen úszott a levegőben.

Kőváry Margit borzongott a gondolattól, hogy beléjük talál ütközni a gép. Hogy mer odatolakodni az ő szép ábrándjai közé! Hát nem lát a kormányosa? Vagy a halálba viszi kormányos nélkül a rajta ülő alakot?

Borzongva simult a leány Jenőhöz. Szinte vállára hajtotta fejét.

A motor ott keringett már egészen közel a bárka körül. Hirtelen rohammal megelőzte, majd megkerülte a másik oldalon s már-már úgy látszott, mintha nekidűlve fel akarná borítani.

A két nőnek elállt a lélekzete. Jenő sem titkolhatta már félelmét. Éppen oda akart szólni a motor gépészének, hogy takarodjék onnét, mikor a fátyolos hölgy rémes sikoltással hátradűlt a motorban.

— Segítség! Elájult! — ordítá nyomban a gépész.

Kőváryné és a lánya halálra rémülten kapaszkodtak Jenőbe, aki hirtelen elhatározással fel akart ugrani ülőhelyéről.

— Ne menjen! Nem eresztjük!

A gépész újra ordított:

— Elájult! Segítség!

S nyomban meg is állította a motort, közvetlenül a bárka mellett.

Az orvos rövid küzdelem és lelki tusa után átugrott a motoros csónakba az elájult nőhöz. Így parancsolta ezt orvosi lelkiismerete.

A másik pillanatban már zakatolni kezdett a gép és veszedelmes sebességgel eltünt a bárkában ülők szeme elől Cherso sötétlő háttere felé.

Talán a halál torkába viszi a gépezet Jenőt...

(Folytatása következik.) TEVELI MIHÁLY.

A MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK UJ PALOTÁJÁNAK PÉNZTÁRI TERME.

A MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK UJ PALOTÁJÁNAK IGAZGATÓSÁGI ÜLÉSTERME.

10

11

8. „Vöcsök" csónakház, Római part 3—4.
9. „Vörös Csillag" csónakház, Római part, Nánási út 67.

12

13

8. Garage de canots « Vöcsök », 3—4 quai Római
9. Garage de canots « Vörös Csillag » au quai Római, 67 avenue Nánási

10, 13, 15. „Vöcsök" csónakház
11. „Bíbic" csónakház
12, 14. „Vörös Csillag" csónakház

14

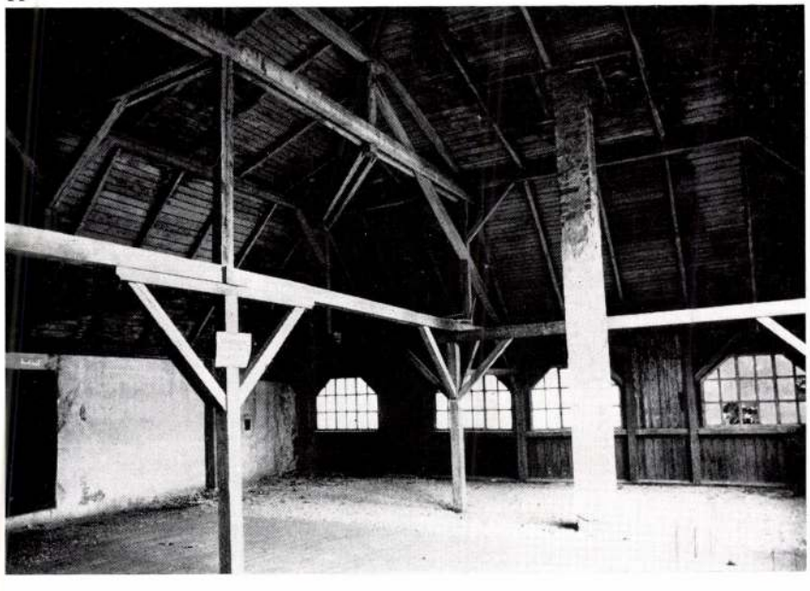

15

10, 13, 15. Garage de canots « Vöcsök »
11. Garage de canots « Bibic »
12, 14. Garage des canots « Vörös Csillag »

A csónakházakról a fotókat Gollob József készítette

Százéves a Budapesti Tisztviselőtelep

2 1

3

Fotók: Lábas Endre

1. Reguly Antal u. 21.
2. Villám u. 21.
4. Benyovszky u. 23.
3. Bíró Lajos u. 44/b.

1. 21, rue Reguly Antal
2. 21, rue Villám
4. 23, rue Benyovszky
3. 44/b, rue Bíró Lajos

I. A tisztviselőtelep kialakulása

A szervezet és a feltételek megteremtése

Kerek száz évvel ezelőtt, 1883-ban alakult meg a „Házépítő Tisztviselők Egyesülete" azzal a céllal, hogy olcsó családi házak építéséhez szerezzen a várostól telket s valamely pénzintézettől kölcsönt. Ez utóbbi fontos tényezője volt a vállalkozásnak, hiszen a megelőzően hasonló céllal alakult két egyesület — elsőként 1871-ben a „Hivatalnokok Első Házépítő Egyesülete", majd 1883-ban a „Budapesti Tisztviselők Házépítő Egyesülete" — sikertelensége azon múlt, hogy nem tudott kölcsönt szerezni vállalkozásához.

A „Házépítő Tisztviselők Egyesülete" megalakítását a főposta tisztviselői kezdték szervezni, az érdeklődők számának gyarapítására felhívásokat küldtek szét, s az Egyesület háromszáz tagot tudott maga mögött, amikor a telek és a kölcsön megszerzése után látott.

Csakhamar meg is találták az alkalmasnak ítélt területet.

„Az Üllői úti vámsorompón túl, balra az Orczy-kerttől nagy üres telkek voltak, csupa városi birtok, úgy nevezték: kisrákosi telkek. Az egyesület elhatározta, hogy itt kér a fővárostól a családi házak építésére olcsó telket, még pedig négyszögölenként 1 korona vételárban."

A fent mondott városi telkek leltári értéke 8 korona volt négyszögölenként. Nem volt tehát előrelátás nélkül, hogy az időközben végleg megalakult egyesület alelnökül fővárosi tanácsnokot választott, s hogy házépítő mozgalma népszerűsítésére-elfogadtatására minden eszközt megragadott, hiszen a városi telkek átengedésének ellenzői is voltak. Végül azonban az 1884. okt. 1-i fővárosi közgyűlési határozat kimondja 30 109 négyszögöl átengedését 1 korona négyszögölenkénti vételár fejében, ami az akkori Orczy—Szabóky—Szapáry—Elnök (a mai Mező Imre—Bíró Lajos—Bláthy Ottó és Elnök) utcák közötti terület birokbavételére nyújtott lehetőséget.

A közgyűlési határozat rögzíti a feltételeket is: az átengedett telkeken kizárólag családi házat szabad építeni, legfeljebb két lakással, melyek egyikében a házat építtető tisztviselő maga lakik; a telektulajdonos ingatlanát az egyesület és a főváros beleegyezése nélkül sem el nem adhatja, sem meg nem terhelheti. Kötelezi a főváros az egyesületet arra, hogy a közmunkákat — a főváros kitűzése és ellenőrzése mellett — saját költségén végezze el. Ígéretet tesz viszont, hogy az átengedett terület teljes beépítése esetén a szomszédos területből hasonló célra további telkeket enged át.

Ezt követően elkészülnek az egyesület végleges alapszabályai. Ezek egyik pontja kimondja, hogy a „Házépítő Tisztviselők Egyesületének" csak Budapesten lakó állami, fővárosi, megyei tisztviselők, tanárok, tanítók és közintézetek hivatalnokai lehetnek tagjai.

A terület beépítése

Az egyesület legelőször a telkek vételára előlegének fejében beszed a tagoktól 200—200 koronát és letétbe helyezi a fővárosnál. A főváros mérnöki hivatala elkészíti a parcellázási tervet, amely az átengedett telektömböt 117 házhelyre osztja, kijelöli az utcákat és kiszámítja a talajegyengetés, utak, utcák gyalogjárók, csatornázás, vízvezeték, közvilágítás és az utcák befásítása költségeit s ennek 1 négyszögölre eső hányadát. Ennek ismeretében további 400 korona befizetése válik szükségessé.

1886 márciusában megtörténik a parcellázott telkek kisorsolása a tagok között. Most már a tulajdonosok a teleknagyság szerint kivetett hozzájárulási illetéket fizetik. A főváros felmondja a terület korábbi mezőgazdasági hasznosítása bérleteit, rendezik a telekkönyvi átírások feltételeit és létrejön az egyesület és a főváros közötti adásvételi szerződés. Ez rögzíti a főváros feltételeit a közmű, útépítés, közvilágítás megvalósítására, korlátozza a beépítés mértékét az egyemeletes ill. kétlakásos maximumban, a beépítés módjára és milyenségére azonban nem tesz semmiféle előírást.

A kor felfogása szerinti városi családi ház lényegében egy meghatározott épületfajtát jelentett, amelynek itt földszintes, egyemeletes, magasföldszintes változatai voltak, az utcavonalra építve, az eklektikus architektúra szokványos kellékeivel. E stíluson belül a típusmegoldások sokfélesége a részletalakításban nagy változatosságot jelentett: a kváderek, párkányok, könyöklők, keretezések, balluszterek, klinkertégla burkolású felületek, itt-ott kerámia és majolika elemek, a kapuk, rácsok, kerítések sorolódása a hasonló, de részletmegoldásaiban mégis eltérő elemek által az utcakép kiegyenlített változatosságát adja. Az engedélyezési tervek minderről többnyire sematikus — néha már-már primitív — rajzot adnak, többségükben átlagos kismesterek munkájaként. Nem is volt szükség többre, a kor ízlése egységes volt, a díszítőelemek előregyártottak és ismertek — a Nagykörút megnyitásának ideje ez.

Az utcaképre nézve semmi megkötöttséget nem tartalmaz a várossal kötött szerződés — házának az utca felé való megjelenésében a város polgára önmaga volt igényes. Amögött, hogy a háztulajdonos ilyen értelemben „ad magára", nemcsak rátartiság vagy hiúság lehet, hanem a közösség mértékéhez való igazodás jó szándéka, egy általa is értékesnek tartott nagyobb városi környezet közízlés szerinti követelményeinek elfogadása és szolgálata.

Előbb azonban még az utakról és közművekről kellett gondoskodni, ezeket elkészültük után az egyesület a fővárosnak kezelésre átadta. Létrejött a bankkölcsön, mely az épülő ház becsértékének 50 %-át adta 38 és fél évi törlesztésre, s Bobula János építési vállalkozó hajlandó volt további 30 %-ot 8—10 évi törlesztésre előlegezni. Az első ház 1885-ben az Orczy út 39. szám alatt épül meg, majd 1886 nyarán már nagyban folyik a munka különböző építővállalkozók embereivel.

Csakhamar áll majdnem mind a 117 ház, s mivel újabb megtelepülni kívánók is akadnak, 1888-ban megindítják a telep kiterjesztésére irányuló akciót, de ez a kérdés már elutasítással találkozik abból a meggondolásból, hogy a főváros ne pocsékolja el üres telkeit.

Budapest múlt század végi térképén a „Házépítő Tisztviselők egyesületének telepe" felírással megjelölt részt (amely nagyságában majdnem a fél Belváros területéhez hasonlítható) még több oldalról beépítetlen területek veszik körül.

Itt kezdte meg a Tisztviselőtelep a maga külön életét, amelynek külső szabályozói nem nagyon voltak, de amely valami sajátos és kisvárosi jelleget nemcsak városképi megjelenésében, hanem belső tartalmában is — mind a mai napig — megőrzött.

II. Városi élet a Tisztviselőtelepen
Az első világháború előtt

A telep kezdeti évtizedeinek ismertetésére fogadjuk el kalauzunkul Gaál Mózest, akinek a telep negyedszázados évfordulójára készült könyve még a közeli múltnak emlékeit tekinti át. Ennél is lényegesebb, hogy érződik könyvében a városi közösségi szellem tudatos átélése — és az érte való munkálkodás szándéka.

Magyarország legszebb kert-városkájának, a legintelligensebb falunak nevezi a telepet Gaál Mózes.

„Dalárdát kell alapítani! Ez az első jelszó. A szervezkedés megtörténik, akár karhatalommal is. Hogy nincs hangja, nincs hallása: kopasz mentség. Egy jóraváló telepesből okvetlenül kitelik dalárdista is. Énekelni hazafias kötelesség. A dalárda megalakult. És szólt a nóta, a vidám társas összejöveteleken, fölzendült komoly, megható erővel a temetéseken. A társas élet lüktetésének első jelensége volt ez a telepen. A fiatal lelkesedésnek szép szülötte, s mikéntha jellemezni akarná fajunkat: mintegy hat évi fennállás után részvétlenség miatt — megszűnt. Íme egy kései bánatos akkord, mely a magyar felbuzdulást nyomon szokta kísérni."

Rövid életű volt a fűszeresbolt is, melyet kényszernyugdíja után nyitott egyik postatisztviselő. Rövid életű a kecsketartás is, melyet egyik lakó- országos hírű tudós — a Rezső tér füvének hasznosítására kezdett. Rövid életű egy szamárfogat is a kisebb teherszállításokhoz.

Vívmány volt a közlekedésben, mikor

4

a Ludoviceumnál levő végállomáshoz lóvasúti összeköttetést létesítettek.

Egyszerű kis favázas épület volt a telep első kaszinója, Hofbauer János készítette el a terveit és 1888. őszén már át is adták rendeltetésének.

Idővel ez a favázas épület már kicsinek és alkalmatlannak bizonyult. Ebben az időben történik a főváros és az egyesület között a közműveket illetően a végleges elszámolás; a közműveket a város átveszi és a tulajdonosok által megelőlegezett összegből felesleg maradván, felmerül a gondolat, hogy ha erről a tagok lemondanának, a pénz az Egyesületi Ház javára lenne fordítható. Két tag kivételével mindenki hozzájárul.

Az iskolák kérdései a telep fontos közügyeit jelentették. A megtelepülés első éveiben a telepen magániskola működött, nagyobb gyerekek pedig a város belső területén levő iskolákba jártak. A tankötelés gyerekek számának emelkedésével a főváros először ideiglenesen — a favázas kaszinóépületben — létesít iskolát, majd 1893-ra megépül egy nyolctantermes végleges iskola, később a Simor utcai is.

A gimnázium ügye úgy kezdődött, hogy 1904-ben a főváros középiskoláinak első osztályából mintegy 100 tanuló kiszorult. Ezek elhelyezését végül a Tisztviselőtelep elemi iskolája épületében oldották meg — az elemi iskola osztályait megint csak a kaszinó épületével segítve ki, s a VI. kerületi főgimnáziumból ide kihelyezett két gimnáziumi osztályban kezdődött az oktatás. Néhány év múlva a főváros egyik legkorszerűbb iskolája épült meg itt — Kőrösy Albert tervei szerint —, a Széchenyi István főgimnázium. (Ez az épület is méltatlan sorsa jutott: később, a gimnázium megszüntetése után a Néprajzi Múzeum otthona lett, ma különböző művelődési intézményeknek ad helyet.)

1911-ben adják át a végleges főgimnáziumot rendeltetésének, és egykori diákjai ma is lelkesedéssel beszélnek róla. Igazgatója Gaál Mózes volt és olyan tanárai voltak, mint Dienes Pál, Kallós Ede, Alszeghy Zsolt, Beke Ödön, és fogarasi évei után Babits Mihály is.

A legnagyobb városi fejlődést a közlekedés jelentette: huszonöt év leforgása alatt a telep a főváros minden főútvonalával összeköttetésbe került.

A háborút megelőző években a Kálvária térről a Golgota térre áthelyezett Kálvária kápolnája szolgált a katolikus felekezetűek templomául — amíg a Rezső térre tervezett templom később (végül 1931-ben) meg nem épült, a protestáns felekezetűek pedig az egyesület dísztermét használták.

A sportélet korán kezdett kialakulni a telepen, már az 1888/89-i télen felöntik a korcsolyapályának az Egyesületi Ház akkor még üres telkét, s a következő télen pedig megszerzik használatra a Héderváry, Család, Hungária utak által határolt üres telket. Később, 1896-ban a fokozódó igényekhez a főváros a Népligetben nagyobb területet enged át sportcélokra bérben. Itt állítják fel a millenniumi kiállításon vásárolt csinos torna- és korcsolyázócsarnokot.

Hagyománnyá vált az egyesületben a Március 15-e ünnepének megülése — az ünnepi társasvacsora 1894-től vált szokássá, ahová agg honvédeket hívtak meg, az ünnepi szónoklatot emlékkönyvbe jegyezték.

Gaál Mózes iskolája nemcsak a Munkásgimnáziummal, az alagsori műhelyekkel — ahová délután is bejárhattak az emberek és könyvkötést, lakatos-, asztalosmunkát lehetett végezni — volt korszerű, hanem az adott valósághoz való kapcsolatai is figyelemre méltóak, valamelyik társadalmi csoportja a telepnek például alapítványt tett szegénysorsú gyerekek taníttatására. Idézzük Gaál könyve befejezését: „...tiszteletünk és hálás érzésünk köteles adó, melynek lerovása éppen a múltra való visszapillantásnál erkölcsi jelentőségű is. Hadd hirdesse az ifjabb nemzedéknek, hogy az úttörő munkást a legnagyobb elismerés illeti meg, s hogy amely nemzedék nem tud hálás lenni, az alkotásra nem való.

Vajha a továbbfejlesztés, a teljes kiépítés munkájában a közös cél minél tisztábban állna mindnyájunk lelki szeme előtt s megértenénk, mint úttörőink megértették, hogy magunkért és embertársainkért lelkesedéssel dolgozni: az emberi bölcsességnek teljessége."

A két világháború között

Egységes hangulatát a telep még a két világháború közötti időszakban is megőrizte, noha a kezdeti kötöttségek már ekkor lazulni kezdtek. A két háború közötti idő „modern" stílusában épült házakat azért a telep még asszimilálni tudta és az emeletmagasságban a korlátozás még fennállt.

A telep még mindig külön világ, bár a házak többsége már gazdát cserélt, s az egykori, eredeti tulajdonosoknak csak csekély töredéke élt itt tovább. A kaszinó alsó részét kiadták vendéglőnek, abból fedezték a felső rész fenntartásának költségeit.

Új épületet még mindig csak két lakásra lehetett tervezni, de a földszinti lakást azért már két bérlőnek adták ki néhol. Az újabb házak a régi, nagyobb kertek kihasználásával épülnek, s a beépítés néhol már zártsorúvá alakul emiatt — de a városrész még mindig kertváros jellegű marad.

Jó volt a közellátás; a köztisztviselők boltja, a hentes, zöldséges a centrumban volt, reggelente biciklivel körbeszaladt a fűszeres és felvette a rendelést. Később cukrászda is nyílt a telepen.

Jó volt a közlekedés: két villamosvonal kötötte össze a várossal, ahová egy szakaszjeggyel be lehetett menni. Volt egy autóbuszvonaluk a Bimbó útig.

A Rezső téri templom furcsa léptékváltás a területen, de a telep magáénak érezte, s anyagi támogatásuk is fűződött hozzá.

A második világháború után

Az újabb korszak, a második világháború utáni, nem tekintette többé egységesnek a telepet. A korszakváltás újabb cserélődéseket hozott a tulajdonosokban, akadtak házak, melyek gazdája nem tért vissza a háború után, voltak akiket kitelepítés érintett. A nagyobb házakat államosították.

Az együttes nagyon megsínylette a jellegétől idegen használatot: az ipari — raktározási — célokra igénybe vett épületek, telkek idegenül ékelődnek az együttesbe, hasonlóan a munkásszállások más jellegű, más tömegű épületei. A Rezső tér is osztozott a környék többi parkterületének sorsában, csak míg az Orczy-kertet az ipar emésztette fel, ez a terület a gyerekkórház kisegítésére épült be — noha csak ideiglenes jelleggel.

Fogjuk fel ezeket külső kényszer hatásának. Kár, hogy a város nem tudta jobban képviselni a város érdekét — ami itt a városi lakókörnyezet és az építészeti jelleg megőrzése lehetett volna. Kár, hogy rossz döntések is születtek; ma talán nem gondolnák feleslegesnek a műteremház nagy kertjét, s ma már a Golgota téri kápolna és stációk oktalan elbontását is el lehetne kerülni. Akkor ezek a dolgok történtek és az együttes így maradt ránk.

Mi történik korunkban? Az egyéni kezdeményezés került előtérbe. A beépítés tovább sűrűsödik — ahol a kertekből még futja. Magasodik is. Lehet egy régi házra emeletet építeni 5 lakással. Lehet szabványos, ma típusos társasházat építeni. Szép nagy kertek vannak. Lehet bennük autószerelő műhelyt csinálni. Meg mindenféle műhelyt. Lehet régi házat is felújítani, ablakot cserélni, rácsot cserélni, klinkertéglát levakolni, zárt kerítést, magas kaputt csinálni, alumínium lemezből.

III. A Tisztviselőtelep jövője

A Tisztviselőtelep egyéni karakterű, sajátos atmoszférájú városrész még mindig, noha egyre több és több, jellegétől idegen épülettel kell megbirkóznia. Függetlenül a nosztalgiától, amely a századvég iránt mostanában megnyilvánul — ha van egy hely, ahol az emberek szerettek és szeretnek lakni, akkor igyekezzék azt fenntartani a város. Mintául ugyan nem szolgálhat a mai, megváltozott körülmények között, de mégis példa: egy példa a lehetséges sok közül.

Valójában készülhetne erre a területre egy saját — más területekre pedig más, az ottani adottságokból kiinduló — egyedi „szabályzat", ami itt még jogfolytonos is lenne. És sokat jelenthet az építési hatóság és a műemlékvédelem nagyobb figyelme, hogy a változtatások olyanok legyenek, amit a környezet még elbír — vagy éppen amit megkíván.

Ennek kapcsán azt a kérdést is végig kell vagy lehet gondolni, hogy mennyire lojális a város maga a saját múltjával? Hajlandók-e az utódok végigvinni elődeik szándékait? Nem kritika, vagy a szükséges módosítás-alkalmazkodás nélkül, de mégis: ismerve legalább, figyelembe-fontolóra véve, tudva és megértve, ami egy-egy városrész jellegében kifejeződik.

A Tisztviselőtelep még mindig egy békebeli kisváros atmosztféráját őrzi, ha nincs is már saját közélete, ami volt — és ami tán ismét lehet. A Hazafias Népfront kerületi helytörténeti bizottságának centenáriumi ünnepsége nagy érdeklődést váltott ki, a város különböző részeiről is eljöttek egykori telepi lakosok és kötődésük tanúsítja, hogy a városlakónak valami biztonságtudatot jelent a kontinuitás.

Hinnünk lehet tehát és hinnünk is kell ebben a tartalomban, ami a telepiek közösségtudatában jelentkezik és ami összeköti őket a magukénak vallott környezet múltjával is. És hinnünk kellene abban, hogy a jó építészeti környezet megtartásával együtt megőrződhet az a városi szellem is, amely iránt való adósságunk törlesztésére készült ez a tanulmány.

B. Kaiser Anna

FORRÁSOK:

Huszonöt év. A Tisztviselőtelep története. Összeállította: Gaál Mózes. Budapest, 1911.
Beszélgetés Dienes Valériával. Vitányi Iván tévéinterjúja. Valóság, 1975. 8. sz.
A Fővárosi Tanács tervtárának anyaga és a tanácsülési jegyzőkönyvek anyaga.
Hazafias Népfront helytörténeti bizottságának 1982 májusában tartott ünnepsége résztvevőinek nyilatkozatai, emlékei.
Budapest lexikon és Budapest Enciklopédia.

6 5

7

5. Villám u.
6. Delej u. 36.
7. Benyovszky u. 50.

5. Rue Villám
6. 36, rue Delej
7. 50, rue Benyovszky

Kőrösy Albert, építén

26-27

B. Kaiser Anna: Kázéves a Budapesti Tintaiselő telep

Magyar

Építőművészet, Bp. 1983

83/3

KŐRÖSSY JÁNOS:

		Pengő
57. Őszi szinek	olajfestmény	220.—
58. Halászbárkák	„	180.—
59. Sziklák	„	260.—
60. Balatoni alkony	„	280.—
61. Nyári csend	„	260.—
62. Parti sziklák	„	240.—
63. Vándorúton	„	120.—
64. Tabáni utca	„	160.—
65. Tabán, Hadnagy-utca	„	160.—
66. Tabán alkonya	„	120.—
67. Balatoni holdsütés	„	240.—
68. Cineráriák	„	180.—
69. Szicilia	„	180.—
70. Duna Esztergom felé	„	120.—
71. Tehenek a Balaton partján	„	200.—
72. Dunaligeti táj	„	160.—
73. Téli nap	„	320.—
74. Tanyák	„	300.—
75. Adria	„	400.—
76. Parti részlet Cazza szigetéről	„	400.—
77. Jégzajlás	„	160.—
78. Szebenicoi kikötőrészlet	„	500.—
79. Patak mentén	„	200.—
80. Őszi verőfény	„	

Szenthelyi Ferenc úr tulajdona.

A kiállítást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Merkur IV., Prohászka Ottokár u. 6

PÉCHYNÉ RÓNAY KYNGA
REZES MOLNÁR LAJOS
KŐRÖSSY JÁNOS
FESTŐMŰVÉSZEK

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

„MŰTEREM“

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSOK K. F. T.

BUDAPEST

IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12, FÉLEM.

TELEFON: 189-554

A KIÁLLITÁS MEGTEKINTHETŐ: 1938. ÉVI ÁPRILIS HÓ 3-TÓL ÁPRILIS HÓ 14-IG NAPONTA 9–6-IG, VASÁRNAP 10—2-IG

KATALÓGUS ÁRA 30 FILL.

PÉCHYNÉ RÓNAY KYNGA:

(Az árak keret nélkül értendők.)

		Pengő
1. Patak partja	vizfestmény	150.—
2. Hid	„	150.—
3. Zuzmara	„	150.—
4. Téli Dunapart	„	200.—
5. Téli hangulat	„	150.—
6. Papsziget	„	150.—
7. Magányos csónak	„	100.—
8. Szigeti strand	„	100.—
9. Öreg füz	„	100.—
10. Naplemente	„	100.—
11. Napozás	„	80.—
12. Lofoták	„	150.—
13. Lofoták vihar után	„	150.—
14. Hajóállomás	„	60.—
15. Török udvar Szentendrén	„	80.—
16. Görög templom Szentendrén	„	60.—
17. Görög utca Szentendrén	„	60.—
18. Hősi lovas emlék	„	40.—
19. Kiscelli parkból	„	50.—
20. Zugspitze	„	100.—
21. Norvég part	„	100.—
22. Norvég gleccserek	„	100.—
23. Vihar a Lofotoknál	„	100.—
24. Balholmi öböl	„	100.—
25. Merok	„	100.—
26. Gudvangen fjord	„	100.—
27. Kitzbühel	„	100.—
28. Megyünk sielni	„	100.—
29. Hahnenkamm	„	100.—
30. Nordcap (kerettel együtt)	„	300.—

PÉCHYNÉ RÓNAY KYNGA:

		Pengő
31. Kiscelli részlet	vizfestmény	50.—
32. Havas háztetők	„	150.—
33. Téli fenyő	„	100.—
34. Befagyott patak	„	80.—
35. Téli vihar a Dunán	„	60.—
36. Kertkapum télen	„	100.—
37. Téli táj	„	60.—
38. Japán hid a Duna partján	„	80.—
39. Dunapart nyáron	„	60.—
40. Alkony	„	60.—
41. Partrészlet	„	60.—

REZES MOLNÁR LAJOS:

42. Falusi Zsuzsanna	olajfestmény	300.—
43. Arckép	„	m. t.
44. Leány mézeskalács-szívvel	„	250.—
45. Tavaszi este	„	250.—
46. Mandolinos leány	„	250.—
47. Leány babával	„	250.—
48. Leány kék gyönggyel	„	200.—
49. Rózsaszinkendős leány	„	200.—
50. Tavaszi virágok	„	200.—
51. Paraszt leányka	„	200.—
52. Leányka hóvirággal	„	200.—
53. Kékblúzos leányka	„	250.—
54. Sokácruhás leány	„	250.—
55. Munkásember tanulmány	„	250.—
56. Férfi tanulmányfej	„	250.—

Kőrössy János

A Müterem csoportkiállitása

Három rokonvilágu festőnek képeit csoportositotta össze ezalkalommal a Müterem csoportkiállitása. Mindhárman távol állanak a nemrég lezajlott és még utóhullámzásait mutató forradalmaktól, talán átal se mentek megkisértésein. Közös vonásuk a harmonia és őszinteség, becsületesség. A tárlatra belépőt *Kőrössy* János olajfestményei fogadják. A meleg, gondosan összehangolt szinek, békés hangulatok festője, elrendezése, rajza gondos, tárgyai méltán népszerüek. Legtisztább sikereit szerény, kisebb témáinak köszönheti. De vonzódik a tengerviz drámai nagy témáihoz is és néha csakugyan megkapó erővel sikerül megsejtetnie a nagy vizek titkát. Csupa nagyméretü vászon, igen szerény árakon, ami különben két társánál is felötlő. *Rezes Molnár* János csupa alakképpel szerepel, szintén nagyobb méretü olajképekkel. Hüségre törekvő realizmussal ábrázol arcot, ruhát, környezetet. Szintén a népszerün tetszetőset szereti témául választani, amiben helytelen volna bármi kevéssé is gáncsolni, a festészetnek csak a festészeten kivüli értékében közömbös lehessen-e tárgya? Szines ruhái tarka elevenségét kellemesen összehangolja az arcok s a kedély szineivel. *Falusi* Zsuzsánna képe bravuros aktkép. Péchyné *Rónay* Kynga csupa vizfestményeket állitott ki, helyesen ismeri tehetségét, mely éppen erre jelölte öt ki. Életvidámság, frisseség, kellem és báj hangulatai áradnak el képein. Vannak távoli norvég partokról hozott, bravurosan megragadott témái is, de még több harmoniát, befejezettséget mutatnak itthoni kisebb tárgyai, tabáni, Dunamenti hangulatai. Az akvarellnek tiszta stilusáig érkezett, őszinte rokonszenvet keltő.

b. a.

Magyarság 1938 ápr. 3.

végrehajtó Bizottság elnökétől az Akadémiához intézett átirat véleményadás végett a Történelmi Bizottsággal közöltetvén ; a nevezett bizottság f. évi január hó 7-én tartott ülése a feltett öt kérdés közül négyre, mint amelyekre a véleményadás a Történelmi Bizottság tudománykörébe vág, a véleménynyilvánításra fölkért Pauler Gyula biz. tag írásban beadott jelentésének egész teljességben történt elfogadása után, a következő egyetértőleg mondott véleménynek adott kifejezést :

A nevezett bizottság azon véleményben van, hogy a kérdésekre oly módon, a mint tétettek, tulajdonképen felelni nem lehet, mert hazánkat a IX. század végén nem *egy* nép lakta, az nem képezett *egy* államot, s ha itt is, ott is történt önkéntes meghódolás, *általános* meghódolásról beszélni nem lehet.

Igy tehát a bizottság a kérdésekre csakis hozzávetőleg válaszolhat, még pedig a kérdések sorrendjét követve, következőképen :

I. *A bennszülött népfajoknak a győztes Árpád színe előtt való meghódolása az ország mely vidékére tehető?*

Anonymus többféle meghódolást említ. A köztudatban azonban leginkább az a jelenet él, midőn Szalán (a Képes Krónika Szvatoplukja) követei füvet és vizet hoznak, jóllehet a cselekmény tulajdonképen nem volt meghódolás, hanem csak ajándékozás, melyből a magyarok a meghódolást, a föld átadását csak következtették. E jelenet *színhelye*, mint Anonymus 16. és 17. feje-

Kovácsy Tamás

Tobisch Ilona: Kidőlt fák.
(Műterem, Gyűjteményes kiállítás.)

Felelj . . .

Felelj . . .
mért nincs erőd bevallani,
hogy szeretsz,
hogy kívánsz?

Mért nevetsz,
mikor reszketve várom
a csókod,
s karom kitárva,
remegve lesem a percet,
hogy szerethesselek . . .

Gyere . . .
csak egyszer gyere,
úgy, mint én mentem,
láztól remegve,
önfeledten,
vágytól hajtva:
Feléd . . .

Valld be . . .
valld be,
hogy szeretsz,
hogy kívánsz,

hogy reszketve vágyod
a csókom,
s karod kitárva
lesed a percet,
hogy szeresselek!

Juhász Alice.

szó tiszta forrásában, s így nyitott szemmel látni

Művész Kurír
1938. 1 - 2. sz. 19. l.

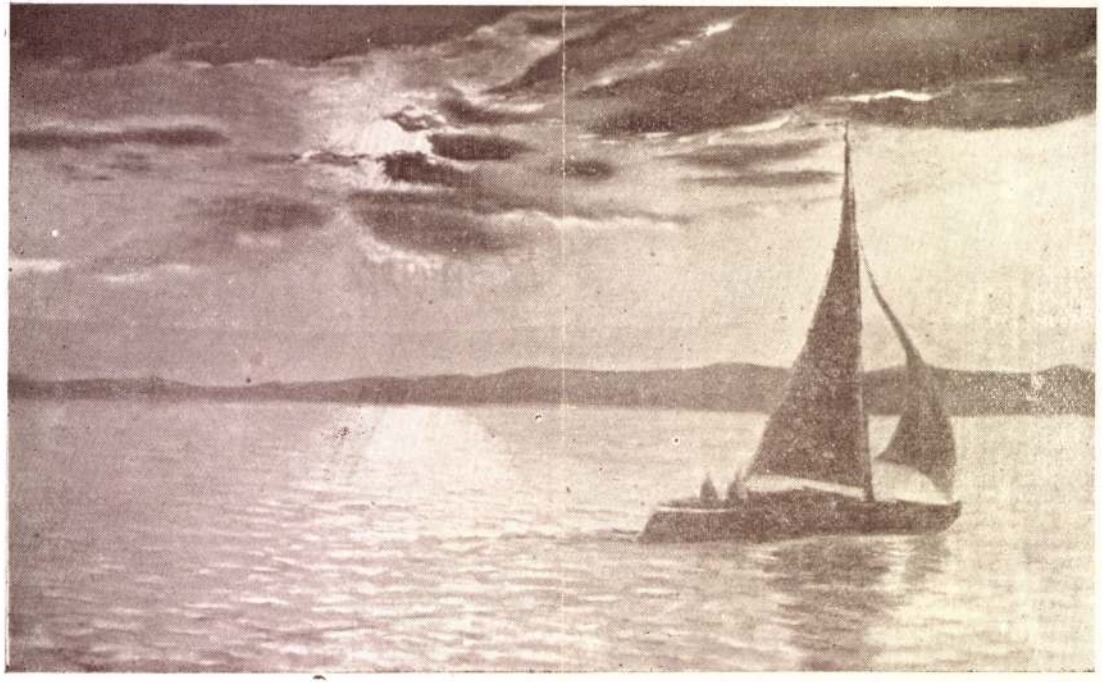

Körössy János: Balatoni holdsütés.

A Téli tárlat megnyitása

mindig a bomlasztás eszközeivel próbál magának létjogot szerezni. Kétségtelen, hogy a művészet

MŰVEK JEGYZÉKE

1.	Zöldruhás nő	1943.	olaj	22×28	cm
2.	Szentendre	1948.	olaj	18×26	cm
3.	Az Adria Dubrovniknál	1948.	olaj	20×28	cm
4.	Részlet Dubrovnikból	1948.	monotípia	24×30	cm
5.	Részlet Splitből	1948.	monotípia	24×30	cm
6.	Embervadászok 1944-ben	1949.	monotípia	24×30	cm
7.	A pécsi Tettye	1949.	monotípia	24×30	cm
8.	Vörösvércsék	1949.	monotípia	16×20	cm
9.	Fiatalság — öregség (két rajz)	1949—1953.	monotípia	18×24	cm
10.	Önarckép	1951.	monotípia	20×26	cm
11.	Illusztráció József Attila: „Külvárosi éj" c. verséhez	1951.	monotípia	19×16	cm
12.	Fegyvercsenolstej	1952.	monotípia	34×44	cm
13.	Velencei-tó	1952.	olaj	23×29	cm
14.	Badacsony	1952.	olaj	23×28	cm
15.	Interieur	1952.	pasztell	41×51	cm
16.	Amerikai megszállók	1952.	monotípia	31×38	cm
17.	Makronizosz	1952.	monotípia	23×28	cm
18.	Kőrösi-Csoma Sándor Tibetben	1952.	monotípia	31×40	cm
19.	A földalatti vasút építése	1952.	monotípia	27×35	cm
20.	Kökényvirágok	1952.	monotípia	38×49	cm
21.	Öreg fejek (két rajz)	1952.	alumínium-vesszőrajz	18×24	cm
22.	Kőrajztanulmány	1952.	kőrajz	14×28	cm
23.	Parasztlány	1952.	kőrajz	24×27	cm
24.	Tihanyi borpincék	1953.	olaj	22×29	cm
25.	Fésülködő	1953.	aquarell	28×40	cm
26.	Mátraszentimre	1953.	pasztell	35×45	cm
27.	Feleségem arcképe	1953.	pasztell	35×45	cm
28.	Kis híd Dunaharasztiban	1953.	monotípia	25×31	cm
29.	Öreg modell	1953.	monotípia	15×18	cm
30.	Feleségem	1953.	rézkarc	16,5×18	cm
31.	Illusztrációk Kónya Lajos: „Bányászlámpák" című versesköteténez, 7 db. rajz	1953.	krétarajz monotípia	(6 db.) (1 db.)	
32.	Mátraszentimrei táj	1953.	monotípia	34×40	cm
33.	Délután Zsennyén	1954.	olaj	60×80	cm
34.	Reggel	1954.	olaj	60×80	cm
35.	Fenyves	1954.	olaj	50×60	cm
36.	A zsennyei művésztelepen	1954.	olaj	25×34	cm
37.	Akt	1954.	olaj	24×28	cm

Felelős kiadó: Szurdi Márta
54-15103 — Egyetemi Nyomda, Budapest. F. v.: Janka Gyula igazgató

Kőrösy Lajos

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSAI

KŐRÖSY LAJOS

GRAFIKUS MŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

1954

Kőrösy Lajos

A képzőművész munkásságában mindig nagy jelentőségű az évek során készült művek egy-egy kiállítása, de sorsdöntő az első, a legelső bemutatkozás. Nem mindegy, so hosszú alkotóév után visszanézni a megtett utat jelző alkotásokra ; önbírálatot tartani, kikérni a közönség, a kritikusok, a szaktársak véleményét. Az elhangzottakból erőt lehet meríteni, de ugyanúgy elkeseríthetnek is ; lehet változtatni sok mindenen, lehet továbbbfolytatni a megkezdettet. Százszorosan igazabb ez a legelső kiállításkor,

Mint minden művészi pályának elején álló alkotó, így Kőrösy Lajos is úgy adja át ezeket a műveket, mintegy bemutatkozásképp — ez vagyok én, ezek célkitűzéseim, eredményeim, ilyenek törekvéseim —, hogy várja a visszhangot, bírálatot, bátorítást egyaránt.

Nem grafikusnak készült. 1910-ben Biharkeresztesen született, apja asztalos volt. Előbb fivéreivel együtt az apja szakmáját tanulta, később Nagyváradon fényképészsegéd lett. A román burzsoá társadalom éppenúgy nem adta meg a lehetőséget, hogy szíve vágyát követhesse, hogy festő lehessen, mint 1940-től Magyarországon a Horthy-rezsim. A napi munka után festegetett. Nem járt akadémiára, nem volt mestere, lépésről lépésre magányosan tanult, fejlődött. Még Romániában kapcsolatba került 19 éves korában a munkásmozgalommal, azóta művészi elképzeléseinek előbb csak sejtette, később tudta társadalmi vonatkozásait.

A felszabadulás után lassan megnyíltak a lehetőségek. Művész lett, egyelőre csak grafikus, ezt szűkös anyagi helyzete jobban bírta. Grafikus, a szó klasszikus értelmében, mert nemcsak rajzolt, hanem egyik technikát a másik után vette sorra, a litográfiától a rézkarcig, míg eljutott legkedvesebbjéhez, az egyszínű monotípiához.

A monotípiát napjainkban úgy emlegetik, mint a burzsoá-formalista művészet legjellemzőbb műfaját, az érdekességhajhászó véletleneket megörökítő lehetőséget. Minden műfajt lehet erre is, arra is felhasználni. De hogy mikép lehet a relaista grafika egyik legszebb kifejező eszközévé tenni a monotípiát, azt épp Kőrösy Lajos bizonyította be. „A monotípiában sok véletlen lehet — mondja a művész —, de ezeket a véletleneket lehet úgy irányítani, hogy az legyen belőlük, amit én akarok."

Nemcsak technikában újszerűek Kőrösy lapjai, hanem szemléletükben, tartalmukban és témájukban is. A látható életelemekből indul el, de átkölti szenvedélyes szubjektumán, átforgatja és úgy jeleníti meg, hogy az már többet mond az egyszer láthatónál, összegez, költ, teremt, gyönyörködtet, lelkesít. A mult, a jelen emberét úgy ábrázolja, hogy az a jövőben és a jövő számára is hasznosítható. A valóság elemeiből költői, de igaz, nemes érzelemteli világot teremt.

Szinte egyetlen művészünk, ki a hazai földről távolra is tekint. Korunk nagy harcát, a demokrácia és újfasizmus küzdelmét, a békemozgalom eszményeit, melyek szerte a világban hőstetteket követelnek, grafikai lapjaiban a magyar közönség elé tárja. Tehetségéből arra is futja, hogy hitelesen ábrázoljon olyan eseményeket, melyeket ő sem látott, csak a hírekből tudhatott, átérezhetett.

Kőrösy Lajos a tavaszt Zsenyén töltötte. Festett, most itt a fővárosban is folytatja figurális és táj olajfestmény kísérleteit. Abbahagyta a grafikázást. Reméljük, kiállításának tanúsága nyomán újra előveszi a tűt, krétát és a nyomdafestéket, folytatja sikeres munkáját a grafika, épp talán a monotípia és illusztráció területén, melyekkel már eddig is 1952-ben és 1953-ban két első díjat nyert. Meg fogja találni a társadalom, a művésztársak részéről egyaránt az elismerést és megbecsülést.

Bolgár Kálmán

MŰVEK JEGYZÉKE

1. Zöldruhás nő	1943.	olaj	22×28	cm
2. Szentendre	1948.	olaj	18×26	cm
3. Az Adria Dubrovniknál	1948.	olaj	20×28	cm
4. Részlet Dubrovnikból	1948.	monotípia	24×30	cm
5. Részlet Splitből	1948.	monotípia	24×30	cm
6. Embervadászok 1944-ben	1949.	monotípia	24×30	cm
7. A pécsi Tettye	1949.	monotípia	24×30	cm
8. Vörösvércsék	1949.	monotípia	16×20	cm
9. Fiatalság — öregség (két rajz)	1949—1953.	monotípia	18×24	cm
10. Önarckép	1951.	monotípia	20×26	cm
11. Illusztráció József Attila: „Külvárosi éj" c. verséhez	1951.	monotípia	19×16	cm
12. Fegyvercsenolstej	1952.	monotípia	34×44	cm
13. Velencei-tó	1952.	olaj	23×29	cm
14. Badacsony	1952.	olaj	23×28	cm
15. Interieur	1952.	pasztell	41×51	cm
16. Amerikai megszállók	1952.	monotípia	31×38	cm
17. Makronizosz	1952.	monotípia	23×28	cm
18. Kőrösi-Csoma Sándor Tibetben	1952.	monotípia	31×40	cm
19. A földalatti vasút építése	1952.	monotípia	27×35	cm
20. Kökényvirágok	1952.	monotípia	38×49	cm
21. Öreg fejek (két rajz)	1952.	alumínium-vesszőrajz	18×24	cm
22. Kőrajztanulmány	1952.	kőrajz	14×28	cm
23. Parasztlány	1952.	kőrajz	24×27	cm
24. Tihanyi borpincék	1953.	olaj	22×29	cm
25. Fésülködő	1953.	aquarell	28×40	cm
26. Mátraszentimre	1953.	pasztell	35×45	cm
27. Feleségem arcképe	1953.	pasztell	35×45	cm
28. Kis híd Dunaharasztiban	1953.	monotípia	25×31	cm
29. Öreg modell	1953.	monotípia	15×18	cm
30. Feleségem	1953.	rézkarc	16,5×18	cm
31. Illusztrációk Kónya Lajos: „Bányászlámpák" című verseskötetéhez, 7 db. rajz	1953.	krétarajz monotípia	(6 db.) (1 db.)	
32. Mátraszentimrei táj	1953.	monotípia	34×40	cm
33. Délután Zsennyén	1954.	olaj	60×80	cm
34. Reggel	1954.	olaj	60×80	cm
35. Fenyves	1954.	olaj	50×60	cm
36. A zsennyei művésztelepen	1954.	olaj	25×34	cm
37. Akt	1954.	olaj	24×28	cm

Felelős kiadó: Szurdi Márta
54-15103 — Egyetemi Nyomda, Budapest. F. v.: Janka Gyula igazgató

Kőrösy Lajos
grafikus

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSAI

KŐRÖSY LAJOS

GRAFIKUS MŰVÉSZ KIÁLLITÁSA

Kőrösy Lajos

A képzőművész munkásságában mindig nagy jelentőségű az évek során készült művek egy-egy kiállítása, de sorsdöntő az első, a legelső bemutatkozás. Nem mindegy, sok hosszú alkotóév után visszanézni a megtett utat jelző alkotásokra ; önbírálatot tartani, kikérni a közönség, a kritikusok, a szaktársak véleményét. Az elhangzottakból erőt lehet meríteni, de ugyanúgy elkeseríthetnek is ; lehet változtatni sok mindenen, lehet továbbbfolytatni a megkezdettet. Százszorosan igazabb ez a legelső kiállításkor,

Mint minden művészi pályának elején álló alkotó, így Kőrösy Lajos is úgy adja át ezeket a műveket, mintegy bemutatkozásképp — ez vagyok én, ezek célkitűzéseim, eredményeim, ilyenek törekvéseim —, hogy várja a visszhangot, bírálatot, bátorítást egyaránt.

Nem grafikusnak készült. 1910-ben Biharkeresztesen született, apja asztalos volt. Előbb fivéreivel együtt az apja szakmáját tanulta, később Nagyváradon fényképészsegéd lett. A román burzsoá társadalom éppenúgy nem adta meg a lehetőséget, hogy szíve vágyát követhesse, hogy festő lehessen, mint 1940-től Magyarországon a Horthy-rezsim. A napi munka után festegetett. Nem járt akadémiára, nem volt mestere, lépésről lépésre magányosan tanult, fejlődött. Még Romániában kapcsolatba került 19 éves korában a munkásmozgalommal, azóta művészi elképzeléseinek előbb csak sejtette, később tudta társadalmi vonatkozásait.

A felszabadulás után lassan megnyíltak a lehetőségek. Művész lett, egyelőre csak grafikus, ezt szűkös anyagi helyzete jobban bírta. Grafikus, a szó klasszikus értelmében, mert nemcsak rajzolt, hanem egyik technikát a másik után vette sorra, a litográfiától a rézkarcig, míg eljutott legkedvesebbjéhez, az egyszínű monotípiához.

A monotípiát napjainkban úgy emlegetik, mint a burzsoá-formalista művészet legjellemzőbb műfaját, az érdekességhajhászó véletleneket megörökítő lehetőséget. Minden műfajt lehet erre is, arra is felhasználni. De hogy mikép lehet a realista grafika egyik legszebb kifejező eszközévé tenni a monotípiát, azt épp Kőrösy Lajos bizonyította be. „A monotípiában sok véletlen lehet — mondja a művész —, de ezeket a véletleneket lehet úgy irányítani, hogy az legyen belőlük, amit én akarok."

Nemcsak technikában újszerűek Kőrösy lapjai, hanem szemléletükben, tartalmukban és témájukban is. A látható életelemekből indul el, de átkölti szenvedélyes szubjektumán, átforgatja és úgy jeleníti meg, hogy az már többet mond az egyszer láthatónál, összegez, költ, teremt, gyönyörködtet, lelkesít. A mult, a jelen emberét úgy ábrázolja, hogy az a jövőben és a jövő számára is hasznosítható. A valóság elemeiből költői, de igaz, nemes érzelemteli világot teremt.

Szinte egyetlen művészünk, ki a hazai földről távolra is tekint. Korunk nagy harcát, a demokrácia és újfasizmus küzdelmét, a békemozgalom eszményeit, melyek szerte a világban hőstetteket követelnek, grafikai lapjaiban a magyar közönség elé tárja. Tehetségéből arra is futja, hogy hitelesen ábrázoljon olyan eseményeket, melyeket ő sem látott, csak a hírekből tudhatott, átérezhetett.

Kőrösy Lajos a tavaszt Zsenyén töltötte. Festett, most itt a fővárosban is folytatja figurális és táj olajfestmény kísérleteit. Abbahagyta a grafikázást. Reméljük, kiállításának tanúsága nyomán újra előveszi a tűt, krétát és a nyomdafestéket, folytatja sikeres munkáját a grafika, épp talán a monotípia és illusztráció területén, melyekkel már eddig is 1952-ben és 1953-ban két első díjat nyert. Meg fogja találni a társadalom, a művésztársak részéről egyaránt az elismerést és megbecsülést.

Bolgár Kálmán

B. KŐRÖSSY Ibolya
Kolozsvár, ?
IA Képz. Főisk. Kvár,
textiles

Banner Erdély

$(\bigcirc^{\triangle} 8) - 13 = \square$

4	4	
4	34	
5	45	

KŐRÖSSY György
Brassó, 1914. augusztus 9.–NSZK, 1985.
Magániskolák, grafikus

Banner Erdély

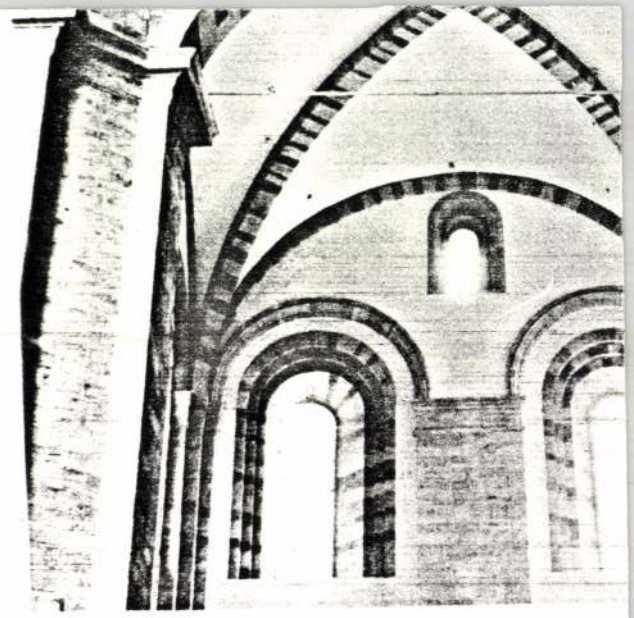

2 Speyer, Vierungsturm und Gewölbe des Nordquerarms nac

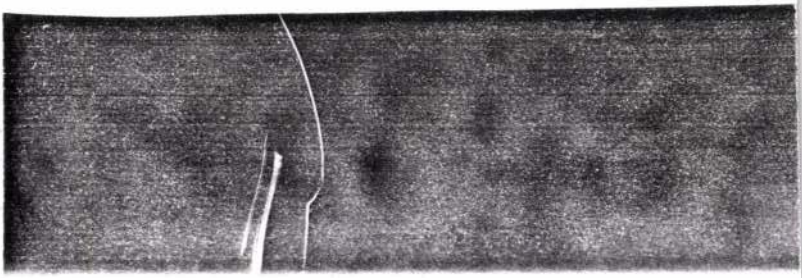

Körössy Izabella

~~Borbíró Tamás~~

~~Danziger Sándor~~

~~Gabriel Trigger~~

Körössy Izabella

Weidlinger Julia

Kismarty-Lechner

Jenő ifj: Városi lakástipusok. Orsz. Építésügyi Kormánybiztosság Építésracionalizálási osztály. Bp 1947.

Készítették a rajzokat az alábbi nincs [illegible]

B. Kőrössy Ibolya

Kalotaszegi pásmacsúp (rajz)

Konstr. 1974. júl. 33 elf. 7 tr. 825 p.

Kőrössy Ibolya

Kendő

Repő.

Korunk 1970. XII. 1825.

Br. Körössy Nóra textilfestő

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

309. old

Kőrössi Ibolya, ipazmúvész
-M.D.K.
növendék

festett hendőrek állitok ki, a kolozsvári képrőművészeti Intézet növendék kiállitásán

Igazság - Kolozsvár, 1955. aug. 7.sz.

M.D.K.

Körössi Vilmos

Portréja Biller Irén szinmüvlsznőről "A müvésznő igaz arca" c. közl. illusztrálására.

Szinházi Élet. Bp. 1929. dec. 22.- XIX. évf. 52. sz. 33-43. lap.

Kőrössy János

festő

Sziklák c. képe

repr.

Magyar Sors

1937. 5. 4.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Körössy János

Sebenicói bárkák

c. képe

a Műterem kiállításárot

Művészet

1938. 64. l.

114. kép. *R*

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Budapest

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor

Kőrösy János

festő

Műcs. kiáll, 1940-től

Pipics 116. l.

Körössy János

Virágszedés c.
olajf.
Műcsarnok, gyermek
a művészetben

Repr.

Tavasz a művészetben
(Bpest, 1940.) 59. l.

Kőrössy János

Tengerből c. képe

A Műcsarnokban rendezett őszi kiállításon megvette a főváros

Repr.
Művészet Kurir
1938. 4. 7. 56. l.

BUDAPEST
18a

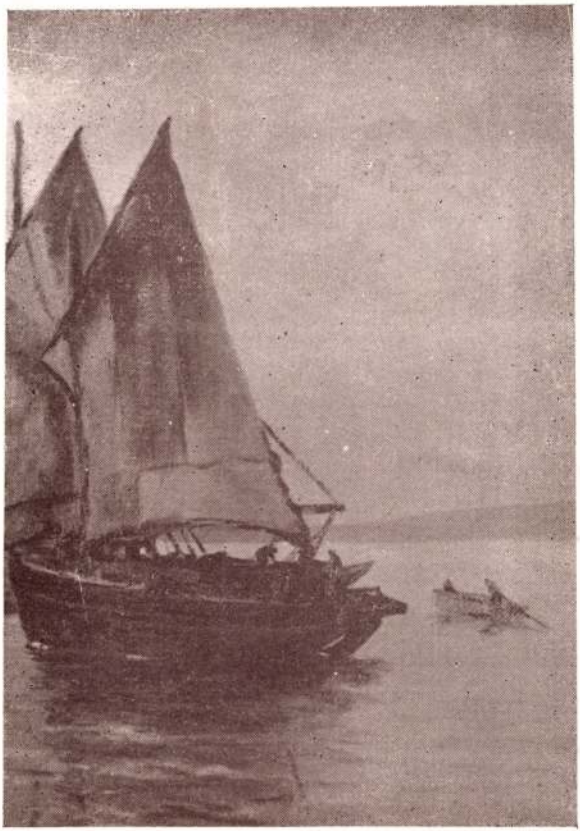

Kőrössy János: Bárkák.
(Műterem, Gyűjteményes kiállítás.)

kotás, mint legmagasabb szellemi produktum, ma-
n viseli az isteni eredetet.

Kritika tárgyává tette a mai beteg művészetet
hangsúlyozta, hogy térjünk vissza a tiszta művészi
rmákhoz.

Rámutatott arra, hogy a műkritikusok a té-
eket valósággal meghamisítják, amidőn egyes je-
ntős műveket lekicsinyelnek.

Végül vetített képekkel vont párhuzamot a
giek egészséges művészete és a mai elfajzott mű-
szet között.

A közel 2 órán keresztül tartott előadást a
llgatóság nagy tetszéssel honorálta.

Előadás után a téli tárlat díjnyertes művészei
zteletére vacsorát rendezett a vezetőség. Utána
nc. A közönség vidám hangulatban a hajnali órá-
g maradt együtt.

★

A Pátria Magyar Írók, Hírlapírók és Művészek Klubja márc. 15-én tartotta évi rendes közgyűlését. Hindy Zoltán elnök a klub alakulásának 15. évfordulója alkalmából vázolta az elmult 15 év nehézségeit és megemlékezett arról az áldozatos munkáról, melyet a klub ezen idő alatt végzett.

Gáspár Jenő főtitkár jelentésében beszámolt a klub évi működéséről és a következő év művészi programmjáról.

A március 15-e alkalmából a közgyűlést ünnepi vacsora követte.

Kőrössy János

Tchenek a Balaton
partján c. képe
(Műterem., gyűjt. kiáll.)
Palagyi Róbert tulajd.,
Repr.
Művész Kurír
1938. 3. sz. 39 il.

Kőrössy János

Müterem, koll. Eiah.

Művész Kurír

1938. 3 sz. 38. l.

Kőrössy János anyaga jobbára mind a tenger, tágabb értelemben a víz és vízpart festőiségét hangoztatja. Képei művészetének skálaszerü fokozódását mutatják, utóbbi alkotásai, — bárkás, — lágy szürke tónusu képei sokkal szélesebb művészi látókört és nagyobb készség felett való rendelkezést vallanak, mint korábbi, akadémikusabb felfogásu dolgai. Szinte szemünk láttára változik a művész a dalmát vizek megfestőjéből azok igazi átérzőjévé, veleérezzük a tenger életét, továbbcsengését, azt a költői átérzést, ami a szürke szinek fátyolos, halk szinskálájából árad, amit átérzett és amit velünk is képes éreztetni.

38

169 LENKEINE (Hofmann Ilona). Tót trifolium. Olajf. 350 frt.

170 BACHRACH (Bareé) Manó. A két ujoncz. Olajf. 400 frt.

171 De MIGL Árpád. Virágszedő. Olajf. 500 frt.

172 KOSZKOL Jenő. Csendélet. Vízf. 180 frt.

173 KOVÁCS Károly. Haragszom rád. Olajf. 300 frt.

174 NAGY Ignácz. Őszi csendélet. Vízf. 100 frt.

175 BRUCK Miksa. Erdőrészlet. Olajf. 800 frt.

176 ÚJHÁZY Ferencz. Chrysanthemum. Olajf. 300 frt.

177 THEIN Miksa. Női arczkép. Olajf. Magánt.

178 PAPP Sándor. Férfi-arczkép. Olajf. Magánt.

KŐRÖSSY JÁNOS

114. Nehéz hullámzás, olajf.

115. Szeles tenger, olajf.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

KÖRÖSSY JÁNOS

77. Partrészlet, olajf.
78. Velence, olajf.

Nemzeti Szalon

Őszi Kiáll. 1939-ből.

Kőrössy János

KMTárs 1940. A gyermek

Virágszedés

Löfkovics Artur VI. 156.

Kőrössy János

Partrészlet, olaj
Velence, olaj

Őszi kiállitás. Nemzeti Szalon, 1939, szept. 9 l.

tsch: Szent család.

0

M.D.K.

Körössy János

571. Virágszedés.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója
Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 32. l.

MDK

Körössy János

A mólónál.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 23.l.
Mücs.

MDK

Körössy János festőművész

Kiállitása a Kossuth Lajos utcai műteremben.

/pö/ : Három festő a Műteremben.

Az Est, 1938.ápr.3.

Körössy János, festőm. MNK

114. Nehéz hullámzás. Olf.
115. Szeles tenger. "

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939. jun.10.-25.-ig.

MDK

Körössy János festő

A Műteremben rend.gyüjtm.kiall.-on tajképekkel szerepel, tengeri részletei pillanatfelvételeket örökitenek meg.

Cikk: Három kiallitás.

Pesti Napló 1938.apr.3.

Kőrössy János MDK

Fasor, olf.
Piac, olf.
Erdőszéle, olf.

Műterem XVII. Csoportkiáll. 1938. jul.

Kőrössy János MDK

Az erdő, olf.

A Műterem XVI. Csoportkiáll. 1938.

Körössy János MDK

A mólónál

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Körössy János MDK

Őszi hangulat

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Körössy János

Répaszedés, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. 11-ig.

Körössy János MDK

Virágszedés

Mücsarnok 1940 Gyermek a müvészetben c.kiáll.

Körössy János MDK

Tanyák, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Kőrössy János

Tájképekkel vezetjel a
műtekem csoportdiálításán a
Kossuth Lajos utcában

Nemzeti Ujság 1938 IV. 3

Körösy János

Tengerpartti tájképekkel nekepel a „Műterem" nevű kiállítóhelységben a Kossuth Lajos utában

Magyar Hirlap 1938 IV. 10

Kőrösi Józsefné

„Gondolkodó nő" c. képe a borsodi képzőművészek III. kiállításán.

Hajdu Béla: A Borsod megyei képzőművés znők III. kiállitása a Herman Ottó muzeumban. Északmagyarország 1961. III. 5. 5.1.

Kőrössy János

kezdet a „Mütterem" csoport kiállításán

Nemzeti Újság 1938 IV. 5

Kőrössy János

Tájkápakkal szerepel a „műtekem" c. oportkiállításán
(Kossuth Lajos utca)

Pesti Napló 1938 IV. 3

MDK

Körössy János,

Virágszedés.

Műcs.-MKT."A gyermek a művészetben" kiáll. 1940.II.-III
Kat. 32.l.

MDK

Kőrőssy János festőművész

Kiállitása a Müteremben.

Művész Kurir 1938. 3.sz. 38.1.

MDK

Kőrőssy János festőművész

Hangulatos tájképei a Müteremben megnyilt kiáll.-on.

Cikk: Kiállitás a "Müteremben".

Nemzeti Ujság 1938.ápr.3.

MDK

Körössy János

Répaszedés.Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 34.l.

MDK

Kőrössy János

A Müterem kiáll. Művészet 1938. 12o.1.

MDK

Kőrössy János

Hullámzó tenger c. műve a Nemzeti Szalon 1939-es kiall.-án.

(esszi):Kiállitásokról.

Magyar Nemzeti Művészet,1939.4.sz.95,96.l.

MDK

Kőrössy János

Szebenicoi kikötőrészlet, of.

Patak mentén, of.

Őszi verőfény, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Kőrössy János

Dunaligeti táj, of.

Téli nap, of.

Tanyák, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Kőrössy János

Adria, of.

Parti részlet Cazza szigetéről, of.

Jégzajlás, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Kőrössy János

Balatoni alkony, of.

Nyári csend, of.

Parti sziklák, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Kőrössy János

Szicilia, of.

Duna Esztergom felé, of.

Tehenek a Balaton partján, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Kőrössy János

Vándoruton, of.

Tabáni utca, of.

Tabán, Hadnagy utca, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Kőrössy János

Tabán alkonya, of.

Balatoni holdsütés, of.

Cineráriák, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Kőrössy János

Őszi szinek, of.

Halászbárkák, of.

Sziklák, of.

Péchyné, Rezes Molnár és Kőrössy gyüjt. kiáll. kat. "Müterem". 1938. ápr.

MDK

Körössy János

Művével résztvett a kiallitason.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 27.lap

MDK

Körössy János

Tanyák, olajf.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec 15 - 1941 Jan.12. 23.1.

MDK

Kőrössy János

b.a.: A Müterem csoportkiállitása. Magyarság 1938. ápr. 3.

MDK

Kőrössy János

Balatoni holdsütés, repr.

Müvész Kurir 1938. 1-2. sz. 19.1.

INDEX

Körössy János

A mólónál, festm.

Tavasz a művészetben. Bp. 1940. 25 l.

NÉPRAJZI MUZEUM ETHNOLOGIAI ADATTÁR

56. VI. 26

Kérjük, hogy az 19 ....-án
..... c. könyvet
visszaküldeni sziveskedjék. Amennyi
vételárát /..... Ft/ Gazdasági Hivat
június 22.

Budapest, 1965. .....

Zenta János közs.tanács vb.titkár
Kémes
Baranya m.

MDK

Körössy János

Répaszedés, olf.

Műcsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Körössi Klára
rajzai emlitésre méltók a Derkovits Gyula Művelődési központ képzőművész körének kiállitásán.

A mester és tanitványai

Észak-Magyarország 1973/283 4 old.

Körössi Klára

Leninvárosban, a Derkovits Gyula Művelődési Központ, képzőművész köre grupp-kiállítása nov. második felében megnyílt, melyen rajzai szerepelnek.

Északmagyarország, 1973. dec. 4.

Körösi Lajos

Szovjet katonákhidat vernek a Dunán, monotipia

Miccarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kövesy Lajos

q: kiállítás Nagymaroson

Irodalmi Újság 1956 III évf. 30 sz. jul. 28. 8 l.

Körösy Lajos festő MDK.

Neve szerepel a többi kiállító közöl.

Nikelaky Géza: „Bpesti és pécsi Képzőművészeink csoportkiállítása."

Dunántúli Népszava. 1946. II. évf. dec. 88. l.

MDK

Körösy Lajos, festö

a nagymarosi uj müvésztelep tagja.

U.L.: Képkiállitás Nagymaroson.
MN. 1956.jul.17.

Badál

Kőrösy Lajos: Makronizosz /Monotipia/

Müvelt Nép
1954.aug.1./V.évf.21.sz./7.l.

/C.P.:Kőrösy Lajos kiállitása/

Rónay Mária

Kőrösy Lajos: Illusztráció Kónya Lajos: "Bányászlámpák" c. verskötetéhez

SZABAD MŰVÉSZET

1954. szept. 283. l.

/D. Fehér Zs.: Kőrösy L. kiállitása/

MDK.

Körösy Lajos festő

"Látogatás" /olaj/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 18.1.

MDK.

Kőrősy Lajos grafikus

"A földalatti vasut épitése a Stadion-állomásnál" /monotipia/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 13.1.

MDK.

Kőrősy Lajos grafikus

"Partizánharc" /kőrajz/
"Kiszállitás.Földalatti épitése " /kőrajz/
"Földalatti vasut épitése a Vérmező alatt"
/monotipia/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 1 5.1.

MDK

Körösy Lajos, festö

Kovácsok. Monotypia.

Bp.Mücs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.11.1

KŐRÖSY LAJOS

A földalatti vasut épitése a Stadion-állomásnál.
Monotipia 6ox7o.
Partizánharc. Kőrajz 49x57.
Kiszállitás. Földalatti épitése. Kőrajz. 49x57.
Földalatti vasut épitése a Vérmező alatt. Monotipia
6ox7o

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

Körösy Lajos, festö MDK

Délután Zsennyén. Olf.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat.14.l.

MDK

Kőrösy Lajos

Sashegy, of.

Kora tavasz, of.

Tav. Tárl. 1957. Mics.

MDK

Körösy Lajos,festö

Sashegy. Olaj.
Kora tavasz. "

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.lo.l.

MDK

Kőrösy Lajos

Kovácsok, monotypia

II. Képszőm. Kiáll. 1951. nov. 11 l.

MDK

Kőrösy Lajos

Hajójavitás, monotipia

Hidépitők, "

Három munkás, "

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Műcs. 1950. aug.
9 l.

MDE

Körösy Lajos grafikus

A zsennyei müvésztelepen, of.

Akt, of.

Ucc. Kiáll. 1954.?

MDK

Körösy Lajos grafikus

Fenyves, of.

Műcs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Fésülködő, akv.

Mátraszentimre, paszt.

Feleségem arcképe, "

Műcs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Kis hid Dunaharasztiban, monotipia

Öreg modellek, "

Feleségem, rk.

Műcs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Zöldruhás nő, of.

Szentendre, "

Az Adria Dubrovniknál, of.

Mücs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Illusztrációk. kr.monotipia, 6 db

Mátraszentimrei táj, monotipia

Délután Zsennyén, of.

Műcs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Részlet Dubrovnikból, monotipia

Részlet Spiltből, "

Embervadászok 1944-ben, "

Mücs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Önarckép, monotipia

Illusztr. "

Fegyvercsenolstej,"

Műcs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

A pécsi Tettye, monotipia

Vörösvércsék, "

Fiatalság-öregség, " 2 db

Mücs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Velencei tó, of.

Badacsony, of.

Onterieur, paszt.

Műcs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Kőrajztanulmány

Parasztlány, kőrajz

Tihanyi borpincék, of.

Mücs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Földalatti vasut épitése, monotipia

Kökényvirágok, "

Öreg fejek, 2 rajz, alumvesszőr.

Mücs. kiáll. 1954.?

MDK

Kőrösy Lajos grafikus

Amerikai megszállók, montip

Makronizosz, "

Kőrösi-Csoma Sándor Tibetben,"

Műcs. kiáll. 1954.?

MDK

Körösy Lajos

Látogatás.Olajf. 70x100

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 18.1.

MDK

Kőrösy Lajos

Szentendrei táj, temp.

Zuglói udvar, "

Alkotás Művészház 39.kiáll. 1949. febr.

MDK

Körösy Lajos

Szovjet katonák hidat
vernek 1952 monotipia MSzt tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 19.1.

MDK

Körösy Lajos

Kis hid Dunaharasztiban 1952 monotipia Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiallitott művek jegyzéke. 19.1.

MDK

Kőrösy Lajos

Amerikai megszállók 1952 monotipia Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 20.l.

Kőrösy Lajos
festő

XIV. Nagy Lajos király
n. 187

MKSz 1947

Kövény Lajos

Szabad Művészet

1952. 6n. 277. l.

Elischer, J. v.

Rembrandt und seine grafische Kunst.
Separatabdruck aus dem „Pester Lloyd" vom 3. Juni 1903.
Budapest, 1903. 8-r, 10, 2. l. Füzol.

I. 4. p. b.

—,50

Kisimi

Kórósy Lajos festőművész

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kőrösy Lajos

Szabad Művészet

1950.10.415.l

285. kép. *Miseruha. Velence, 1480 körül.*

Danko 97—100. l. (Képe XXXVI. táblán.) — Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ., XIV., 1880., 289—290. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap. I., 1880., 370—371. l. — Czobor—Szalay

Kőrösy Lajos

D. Fehér Zs.: K. L. kiállítása. Sz. M. 1954. 282-84. l. (képpel)

Kisimus

Jegyvesen mysére r.
(Körösy Lajos festőművész fedmége)

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5-old.

Kirimi

Mátraszentimrei táj.
(Kőrösy Lajos festménye)

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kiszinus

Kulvárosi éj.
(Kötöszy Lajos festőmutatvány festménye)

Müvelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kirimi

Amerikai megszállók
(Körösy Lajos festőmúvész műve)

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kirinn

Kőrényvirágok.
(Kőrösy Lajs festőművész nyomatai)

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kirimi

Bányászlámpák.
(Kövösy Lajos festőművész illusztrációi.)

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kierimi

Makronizosz. (monotipia)
(Körösy Lajos fatörmür. mūve)

Münchl Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kirimi

Reggel.
(Kőrösy Lajos festőművész festménye)

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kirimi

Zöldrühás nő
(Kőrösy Lajos festőművész festménye)

Művelt Nép, 1954. aug. 1. 5. old.

Kiszimi

Délutáni Zsennyén.
(Kőrösy Lajos festménye)

Művelt Nép, 1954. ang. 1. 5. old.

Kőrösy Lajos, grafikus, sz. 1910.

Erdélyben töltötte ifjukorát, nehéz anyagi körülmények között. A fényképész mesterséget tanulta ki. Rajzolgatni már Nagyváradon kezdett helyi művészek korrigálták rajzait. 1940-ben Bpestre költözött, ahol különböző magánrajziskolákban folytatta tanulmányait. A felszabadulás után fényképezésből próbált megélni, de emellett lelkiismeretesen foglalkozott művészi munkával is. Csak néhány év óta van lehetősége a rendszeres munkára. A M.-Szovjet Társ. pályázatán az elmult évben grafikájával I.dijat nyert. A grafikai eljárások közül különösen a monotypia és a kőrajz érdekli

Uj M.Képzm.III. 1953.
84.l. és kép

Körösy Lajos

grafikus

D. Fehér Zsuzsa:

Körösy Lajos kiállitása. Szabad Művészet. 1954. 282–284. l. (Képjel)

Kiállitása a Fenyes Adolf teremben. Illuntrálta Kónya Lajos Bányászlámnak c. veskötetét.

Körösy Lajos MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 196o VIII.Magyar képzőművészeti kiáll.

yKörösy Lajos MDK

Sashegy, olf.

Kora tavasz, olf.

Mücsarnok 1957. Tavaszi Tárlat

Kőrösy Józsefné

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1960. JUN. 17.

Öntevékeny diósgyőri képzőművészek az Egressy Klubban

117

Több fővárosi öntevékeny képzőművészkör után most öröm látni, hogy egy vidéken működő csoport hasonlóan színvonalas tevékenységről számol be. A Diósgyőri Gépgyárak Szinvavölgyi Művelődési Körének festő- és szobrászszakosztálya rendezett kiállítást az Egressy Gábor Művelődési Otthonban. Formai megoldás tekintetében talán nem olyan változatos az anyag, mint amit a központi köröknél már megszoktunk. A szigorúbb ragaszkodás a valóság objektív visszaadásához ugyanakkor megóvja az öntevékeny művészeket az egyéniskedés helytelen kinövéseitől.

A kiállításon túltengenek a tisztán tanulmány jellegű csendéletek és modellstúdiumok. Még keveset dolgoznak fel az élet gazdagon kínálkozó témáiból — az anyag összeválogatása legalábbis ezt mutatja. Amit mégis láttunk ebben a vonatkozásban — a többi között *Kolozsvári D.* és *Bodenlosz E.* kovácsokat, *Kőrösy Józsefné* ruhaszárítást ábrázoló képe — kiérlelt, szépen megkomponált munka.

(havas)

Konfekció

fehérneműt

és

felsőruha varrónőket

bedolgozónak

FELVESZÜNK

azonnali belépésre.

Fővárosi VIII. Kézműipari Vállalat

Budapest, VIII., Kisfaludy utca 28/b. munkaügyi osztály.

IV., Baross utca 99. Munkaerőgazdálkodás.

Frottier szövőt, orsózó-tanulót

és

portás-éjjeliőrt

FELVESZ

a Pamutszövőipari Vállalat Frottiergyára, Budapest.

Főv. 9. sz. Építőipari Vállalat

azonnali belépésre felvesz

nőt és férfi

segédmunkásokat

kizárólag budapesti kőművesipari munkákhoz.

Jelentkezés:

V., Vadász utca 30, munkaügyi osztály.

MŰVEK JEGYZÉKE

1.	Zöldruhás nő	1943.	olaj	22×28	cm
2.	Szentendre	1948.	olaj	18×26	cm
3.	Az Adria Dubrovniknál	1948.	olaj	20×28	cm
4.	Részlet Dubrovnikból	1948.	monotípia	24×30	cm
5.	Részlet Splitből	1948.	monotípia	24×30	cm
6.	Embervadászok 1944-ben	1949.	monotípia	24×30	cm
7.	A pécsi Tettye	1949.	monotípia	24×30	cm
8.	Vörösvércsék	1949.	monotípia	16×20	cm
9.	Fiatalság — öregség (két rajz)	1949—1953.	monotípia	18×24	cm
10.	Önarckép	1951.	monotípia	20×26	cm
11.	Illusztráció József Attila: „Külvárosi éj" c. verséhez	1951.	monotípia	19×16	cm
12.	Fegyvercsenolstej	1952.	monotípia	34×44	cm
13.	Velencei-tó	1952.	olaj	23×29	cm
14.	Badacsony	1952.	olaj	23×28	cm
15.	Interieur	1952.	pasztell	41×51	cm
16.	Amerikai megszállók	1952.	monotípia	31×38	cm
17.	Makronizosz	1952.	monotípia	23×28	cm
18.	Kőrösi-Csoma Sándor Tibetben	1952.	monotípia	31×40	cm
19.	A földalatti vasút építése	1952.	monotípia	27×35	cm
20.	Kökényvirágok	1952.	monotípia	38×49	cm
21.	Öreg fejek (két rajz)	1952.	alumínium-vesszőrajz	18×24	cm
22.	Kőrajztanulmány	1952.	kőrajz	14×28	cm
23.	Parasztlány	1952.	kőrajz	24×27	cm
24.	Tihanyi borpincék	1953.	olaj	22×29	cm
25.	Fésülködő	1953.	aquarell	28×40	cm
26.	Mátraszentimre	1953.	pasztell	35×45	cm
27.	Feleségem arcképe	1953.	pasztell	35×45	cm
28.	Kis híd Dunaharasztiban	1953.	monotípia	25×31	cm
29.	Öreg modell	1953.	monotípia	15×18	cm
30.	Feleségem	1953.	rézkarc	16,5×18	cm
31.	Illusztrációk Kónya Lajos: „Bányászlámpák" című verseskötetéhez, 7 db. rajz	1953.	krétarajz monotípia	(6 db.) (1 db.)	
32.	Mátraszentimrei táj	1953.	monotípia	34×40	cm
33.	Délután Zsennyén	1954.	olaj	60×80	cm
34.	Reggel	1954.	olaj	60×80	cm
35.	Fenyves	1954.	olaj	50×60	cm
36.	A zsennyei művésztelepen	1954.	olaj	25×34	cm
37.	Akt	1954.	olaj	24×28	cm

Felelős kiadó: Szurdi Márta
54-15103 — Egyetemi Nyomda, Budapest. F. v.: Janka Gyula igazgató

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSAI

KŐRÖSY LAJOS

GRAFIKUS MŰVÉSZ KIÁLLITÁSA

Kőrösy Lajos

A képzőművész munkásságában mindig nagy jelentőségű az évek során készült művek egy-egy kiállítása, de sors döntő az első, a legelső bemutatkozás. Nem mindegy, sok hosszú alkotóév után visszanézni a megtett utat jelző alkotásokra ; önbírálatot tartani, kikérni a közönség, a kritikusok, a szaktársak véleményét. Az elhangzottakból erőt lehet meríteni, de ugyanúgy elkeseríthetnek is ; lehet változtatni sok mindenen, lehet továbbbfolytatni a megkezdettet. Százszorosan igazabb ez a legelső kiállításkor,

Mint minden művészi pályának elején álló alkotó, így Kőrösy Lajos is úgy adja át ezeket a műveket, mintegy bemutatkozásképp — ez vagyok én, ezek célkitűzéseim, eredményeim, ilyenek törekvéseim —, hogy várja a visszhangot, bírálatot, bátorítást egyaránt.

Nem grafikusnak készült. 1910-ben Biharkeresztesen született, apja asztalos volt. Előbb fivéreivel együtt az apja szakmáját tanulta, később Nagyváradon fényképészsegéd lett. A román burzsoá társadalom éppenúgy nem adta meg a lehetőséget, hogy szíve vágyát követhesse, hogy festő lehessen, mint 1940-től Magyarországon a Horthy-rezsim. A napi munka után festegetett. Nem járt akadémiára, nem volt mestere, lépésről lépésre magányosan tanult, fejlődött. Még Romániában kapcsolatba került 19 éves korában a munkásmozgalommal, azóta művészi elképzeléseinek előbb csak sejtette, később tudta társadalmi vonatkozásait.

A felszabadulás után lassan megnyíltak a lehetőségek. Művész lett, egyelőre csak grafikus, ezt szűkös anyagi helyzete jobban bírta. Grafikus, a szó klasszikus értelmében, mert nemcsak rajzolt, hanem egyik technikát a másik után vette sorra, a litográfiától a rézkarcig, míg eljutott legkedvesebbjéhez, az egyszínű monotípiához.

A monotípiát napjainkban úgy emlegetik, mint a burzsoá-formalista művészet legjellemzőbb műfaját, az érdekességhajhászó véletleneket megörökítő lehetőséget. Minden műfajt lehet erre is, arra is felhasználni. De hogy mikép lehet a relaista grafika egyik legszebb kifejező eszközévé tenni a monotípiát, azt épp Kőrösy Lajos bizonyította be. „A monotípiában sok véletlen lehet — mondja a művész —, de ezeket a véletleneket lehet úgy irányítani, hogy az legyen belőlük, amit én akarok."

Nemcsak technikában újszerűek Kőrösy lapjai, hanem szemléletükben, tartalmukban és témájukban is. A látható életelemekből indul el, de átkölti szenvedélyes szubjektumán, átforgatja és úgy jeleníti meg, hogy az már többet mond az egyszer láthatónál, összegez, költ, teremt, gyönyörködtet, lelkesít. A mult, a jelen emberét úgy ábrázolja, hogy az a jövőben és a jövő számára is hasznosítható. A valóság elemeiből költői, de igaz, nemes érzelemteli világot teremt.

Szinte egyetlen művészünk, ki a hazai földről távolra is tekint. Korunk nagy harcát, a demokrácia és újfasizmus küzdelmét, a békemozgalom eszményeit, melyek szerte a világban hőstetteket követelnek, grafikai lapjaiban a magyar közönség elé tárja. Tehetségéből arra is futja, hogy hitelesen ábrázoljon olyan eseményeket, melyeket ő sem látott, csak a hírekből tudhatott, átérezhetett.

Kőrösy Lajos a tavaszt Zsenyén töltötte. Festett, most itt a fővárosban is folytatja figurális és táj olajfestmény kísérleteit. Abbahagyta a grafikázást. Reméljük, kiállításának tanúsága nyomán újra előveszi a tűt, krétát és a nyomdafestéket, folytatja sikeres munkáját a grafika, épp talán a monotípia és illusztráció területén, melyekkel már eddig is 1952-ben és 1953-ban két első díjat nyert. Meg fogja találni a társadalom, a művésztársak részéről egyaránt az elismerést és megbecsülést.

Bolgár Kálmán

MŰVEK JEGYZÉKE

1. Zöldruhás nő	1943.	olaj	22×28	cm
2. Szentendre	1948.	olaj	18×26	cm
3. Az Adria Dubrovniknál	1948.	olaj	20×28	cm
4. Részlet Dubrovnikból	1948.	monotípia	24×30	cm
5. Részlet Splitből	1948.	monotípia	24×30	cm
6. Embervadászok 1944-ben	1949.	monotípia	24×30	cm
7. A pécsi Tettye	1949.	monotípia	24×30	cm
8. Vörösvércsék	1949.	monotípia	16×20	cm
9. Fiatalság — öregség (két rajz)	1949—1953.	monotípia	18×24	cm
10. Önarckép	1951.	monotípia	20×26	cm
11. Illusztráció József Attila: „Külvárosi éj" c. verséhez	1951.	monotípia	19×16	cm
Fegyvercsenolstej	1952.	monotípia	34×44	cm
Velencei-tó	1952.	olaj	23×29	cm
14. Badacsony	1952.	olaj	23×28	cm
15. Interieur	1952.	pasztell	41×51	cm
16. Amerikai megszállók	1952.	monotípia	31×38	cm
17. Makronizosz	1952.	monotípia	23×28	cm
18. Kőrösi-Csoma Sándor Tibetben	1952.	monotípia	31×40	cm
19. A földalatti vasút építése	1952.	monotípia	27×35	cm
20. Kökényvirágok	1952.	monotípia	38×49	cm
21. Öreg fejek (két rajz)	1952.	alumínium-vesszőrajz	18×24	cm
22. Kőrajztanulmány	1952.	kőrajz	14×28	cm
23. Parasztlány	1952.	kőrajz	24×27	cm
24. Tihanyi borpincék	1953.	olaj	22×29	cm
25. Fésülködő	1953.	aquarell	28×40	cm
26. Mátraszentimre	1953.	pasztell	35×45	cm
27. Feleségem arcképe	1953.	pasztell	35×45	cm
28. Kis híd Dunaharasztiban	1953.	monotípia	25×31	cm
Öreg modell	1953.	monotípia	15×18	cm
Feleségem	1953.	rézkarc	16,5×18	cm
31. Illusztrációk Kónya Lajos: „Bányászlámpák" című verseskötetéhez, 7 db. rajz	1953.	krétarajz monotípia	(6 db.) (1 db.)	
32. Mátraszentimrei táj	1953.	monotípia	34×40	cm
33. Délután Zsennyén	1954.	olaj	60×80	cm
34. Reggel	1954.	olaj	60×80	cm
35. Fenyves	1954.	olaj	50×60	cm
36. A zsennyei művésztelepen	1954.	olaj	25×34	cm
37. Akt	1954.	olaj	24×28	cm

Felelős kiadó: Szurdi Márta
54-15103 — Egyetemi Nyomda, Budapest. F. v.: Janka Gyula igazgató

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
ÉS
A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSAI

KŐRÖSY LAJOS

GRAFIKUS MÜVÉSZ KIÁLLITÁSA

Kőrösy Lajos

A képzőművész munkásságában mindig nagy jelentőségű az évek során készült művek egy-egy kiállítása, de sorsdöntő az első, a legelső bemutatkozás. Nem mindegy, s[e] hosszú alkotóév után visszanézni a megtett utat jelző alkotásokra ; önbírálatot tartani, kikérni a közönség, a kritikusok, a szaktársak véleményét. Az elhangzottakból erőt lehet meríteni, de ugyanúgy elkeseríthetnek is ; lehet változtatni sok mindenen, lehet továbbbfolytatni a megkezdettet. Százszorosan igazabb ez a legelső kiállításkor,

Mint minden művészi pályának elején álló alkotó, így Kőrösy Lajos is úgy adja át ezeket a műveket, mintegy bemutatkozásképp — ez vagyok én, ezek célkitűzéseim, eredményeim, ilyenek törekvéseim —, hogy várja a visszhangot, bírálatot, bátorítást egyaránt.

Nem grafikusnak készült. 1910-ben Biharkeresztesen született, apja asztalos volt. Előbb fivéreivel együtt az apja szakmáját tanulta, később Nagyváradon fényképészsegéd lett. A román burzsoá társadalom éppenúgy nem adta meg a lehetőséget, hogy szíve vágyát követhesse, hogy festő lehessen, mint 1940-től Magyarországon a Horthy-rezsim. A napi munka után festegetett. Nem járt akadémiára, nem volt mestere, lépésről lépésre magányosan tanult, fejlődött. Még Romániában kapcsolatba került 19 éves korában a munkásmozgalommal, azóta művészi elképzeléseinek előbb csak sejtette, később tudta társadalmi vonatkozásait.

A felszabadulás után lassan megnyíltak a lehetőségek. Művész lett, egyelőre csak grafikus, ezt szűkös anyagi helyzete jobban bírta. Grafikus, a szó klasszikus értelmében, mert nemcsak rajzolt, hanem egyik technikát a másik után vette sorra, a litográfiától a rézkarcig, míg eljutott legkedvesebbjéhez, az egyszínű monotípiához.

A monotípiát napjainkban úgy emlegetik, mint a burzsoá-formalista művészet legjellemzőbb műfaját, az érdekességhajhászó véletleneket megörökítő lehetőséget. Minden műfajt lehet erre is, arra is felhasználni. De hogy mikép lehet a relaista grafika egyik legszebb kifejező eszközévé tenni a monotípiát, azt épp Kőrösy Lajos bizonyította be. „A monotípiában sok véletlen lehet — mondja a művész —, de ezeket a véletleneket lehet úgy irányítani, hogy az legyen belőlük, amit én akarok."

Nemcsak technikában újszerűek Kőrösy lapjai, hanem szemléletükben, tartalmukban és témájukban is. A látható életelemekből indul el, de átkölti szenvedélyes szubjektumán, átforgatja és úgy jeleníti meg, hogy az már többet mond az egyszer láthatónál, összegez, költ, teremt, gyönyörködtet, lelkesít. A mult, a jelen emberét úgy ábrázolja, hogy az a jövőben és a jövő számára is hasznosítható. A valóság elemeiből költői, de igaz, nemes érzelemteli világot teremt.

Szinte egyetlen művészünk, ki a hazai földről távolra is tekint. Korunk nagy harcát, a demokrácia és újfasizmus küzdelmét, a békemozgalom eszményeit, melyek szerte a világban hőstetteket követelnek, grafikai lapjaiban a magyar közönség elé tárja. Tehetségéből arra is futja, hogy hitelesen ábrázoljon olyan eseményeket, melyeket ő sem látott, csak a hírekből tudhatott, átérezhetett.

Kőrösy Lajos a tavaszt Zsenyén töltötte. Festett, most itt a fővárosban is folytatja figurális és táj olajfestmény kísérleteit. Abbahagyta a grafikázást. Reméljük, kiállításának tanúsága nyomán újra előveszi a tűt, krétát és a nyomdafestéket, folytatja sikeres munkáját a grafika, épp talán a monotípia és illusztráció területén, melyekkel már eddig is 1952-ben és 1953-ban két első díjat nyert. Meg fogja találni a társadalom, a művésztársak részéről egyaránt az elismerést és megbecsülést.

Bolgár Kálmán

Körössy Lajos

MDK

Hajójavitás, monotipia

Hidépitők, monotipia

Három munkás, monotipia

Műcsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kőrössy Lajos

MDK

Mátraszentimrei táj, monotipia

Műcsarnok 1953-54 IV. Magyar Képzőm. Kiáll.

Kőrösy Lajos

festő

Gallé Tibor iskolájában tanult és részt vett az iskola 1942. évi kiállításain.

Uj Szó. 1942. szept. 9. (e. a.: Festőiskolai növendékek kiállítása.)

Körösy Lajos

Látogatás, olf.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Körössy Lajos, graf.

Mátraszentimrei táj. Monotipia.

M.Ecs. - IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.15.l.

MDK

Kőrössy Lajos

Dutka M: III. m. képzőmüv. kiáll. grafikája.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 9. 2.l.

MDK

Kőrössy Lajos
Pécsi külváros

M. Képzőm. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

M.D.K.

Körösy Lajos festő

művei tizenkilenc festő és grafikus kiállított anyagában szerepelnek

U.J.: Képkiállítás Nagymaroson

Magyar Nemzet, 1956. jul. 17.

.1.0.1.

Kőrösy Lajos

MDL

Csendélet, of.

VIII. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

Körösy Lajos MDK

Délután Zsenyén, olf.

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Körösy Lajos MDK

Szovjet katonák hidat vernek, 1952 monotipia

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Körösy Lajos

MDK

Kis hid "unaharasztiban, 1952, monotipia

Mécsarnok 1955. Képzőművészetünk tíz éve

Kőrösy Lajos

Amerikai megszállók, 1952, monotipia

Műcsarnok 1955 Képzőművészetünk tíz éve

MDK

Kőrössy Lajos

Sztahanovista, cer.

Arcképkiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Kőrössy Lajos

Sztahanovista, cer.

Arckép kiáll. Ernst Mus. 1952. aug. 9 l.

Kőrösy Lajos
grafikus

a Magyar-Szovjet Baráti Képzőművészeti kiállításon szerepelt „Szovjet katonák lidat vetnek a Dunán" c. műve, mely a Magyar-Szovjet Társaság (grafikus) pályázatának I. díját kapta. (emlitve.)

Uj Világ, 1952. Márc. 20.

MDK

Körössy Lajos, graf.

Illusztráció, Kónya Lajos: Bányászlámpák c.
művéhez. Monó.

Ernst Muz. -Plakátművészeti kiáll. -1953. Kat.

Körössy Lajos MDK .

Szerepelt a kiállításon.

Dr. Gáspárdy Sándor: A soproni nyári művésztelep kiállítása.

KISALFÖLD. 1962. aug. 26.

Körösy Lajos MDK

A földalatti vasut épitése a Stadion-állomásnál, monotipia
Partizánharc, kőrajz,
Kiszállitás.
Földalatti vasut épitése a Vérmező alatt, monotipia

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kőrösy Lajos MDK

Kovácsok, monotypia

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kőrössy Lajos.

Az MSzT. képzőművészeti pályázat I. díját kapta a „Szerjet Katonák hidat vernek a Dunán" c. grafikájáért. (nulétve)

Népszava, 1952. márc. 15.

MDK

Körössy Lajos

Plakátmüvészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Kőrössy Lajos

Illusztráció, Kónya Lajos: Bányászlámpák c. művéhez. /monó/ Repr.

Plakátmüvészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953. Kat.

MDK

Körössy Lajos

Ernst Muz. M.Plasztikai 1s graf.kiáll.
1954. szept.

12. 1.

Kövesy Lajos

kiállított festményei:

Sashegy, olaj, 70 x 85 cm.

Kora tavasz, olaj, 80x100 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

10. l.

Körösi Lajos

Sashegy olaj, 70 x 85 cm
Kora tavan, " 80 x 100 "

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957.
Kat. nevt. kisdéginé Kisimi Irén.

10.

MDK

Kőrössy Lajos

Illusztráció, Kónya Lajos: Panyaszlampak c. művéhez /monó/ Repr.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

MDK

Körössy Lajos

Résztvett az Ernst Múzeumban rend. Plakatmű-
vészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll. 1953. Kat.

Kőrösy Lajos

Szabad Művészet

1952. 4. n. 175. l.

(Pauer János)

Nefelejts a sz.-fehérvári székes- és plébánia-egyháznak százados ünnepére 1768–1868.

Kivonat az 1847-iki „Religio és nevelés" Kath. egyházi folyóiratból s az 1866-iki sz.-fehérvári „Emlék-lap"-ból.

Székesfehérvár, 1868. Özv. Strámmer Pálné. 8-r, 48 l, fűzve.

I. 5. p. h.

2.–

Körösy Lajos

festő és grafikus

l. ⇒Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

Nagyg. Dr. Szentiványi Gyula ur.
Budafoki út 10 cm

Kérem a képet a két
Embernek kiadni.

Kiváló tisztelettel
Wolauschék György

Bp. 936 IV
24

WOLAUSCHÉK GYÖRGY
aranyozó és képkeret készitő
BUDAPEST,
VI. ker. Podmaniczky-u. 69.

Körösy és Kós

B. alla Henrik részére
Vaci utca 568 hrsz.:

3 emeletes ház

Építő Ipar 1912. 29. l.
(Magánépítési enge-
délyek.)

Kövesy Margit

1924. máj. MKE

ki ll. Nemzeti Szalonban

Olasz úrinő arcképe, pasztell.

Árpádkori Karpercez VIII. 185.

Körösy Margit

Festő

XIV. Gyarmat u. 20

MKSz 1947

Kőrössy Marianna - Blaschberger János

„Újpesti izraelita mártír emlék"

3 dombormű (1947) Bp. IV. József A. u. 25.

Rajna György: Elvámolás a külső kerületek műemlékeiről

Budapest 1982/12

Kőrösi Sándor

1916. ápr. Kiáll. N. halom
Néplegeti részlet, olaj. 300.–

Kőrösy Sándor

1919. okt. Kiáll. m. o.
Műterem, olaj. 2000.–

Tiszapüspöki gard. népkrd. III. 237

kezeket, melyek révén a modell még erőteljesebben kifejeződik. Így pl. egy ülő pap jól megfigyelt gesztusa bravurosan viszi előre a modell karakterének érvényesítését. — *Szente* János neve nem ismeretlen a tárlatlátogató közönség előtt. Ügyes és törekvő művész, akinek különösen kolorisztikája fejlett. Erőteljes és széles ecsethúzásainak technikája még nem engedelmes eszköze. Ez akadályozza abban, hogy eredeti természetszemléletéből tanulmányok helyett képek szülessenek. Minden okunk megvan arra, hogy bízzunk Szente János művészi egyéniségének kibontakozásában. — *Aikelin* Lajos erős színérzésű nem tehetségtelen piktor. Kár, hogy maga grafikus marad. Finom ízlés, egyéni látás jellemzik ezeket a lapokat, akár a fehér feketében, akár a pasztell színek széles skálájában fejezi ki művészi élményeit. Tárlatának számos darabja van, melyek a magyar grafikus művészetnek legszebb példái közé tartoznak. — *Kőrössy* Vilmos első kollektív bemutatkozása ez a kiállítás. Sokat használt művészi reputációjának ezzel a kis kollekcióval, mert képei így együtt azt bizonyítják, hogy Kőrössy Vilmos erős színérzésű és amellett a rajzot is finoman értő művész, aki képeiben nemcsak a mesterségbeli járatosságot, de a táj hangulatát is bele tudja vinni. — *Gedőné Lukács* Anna munkáival először találkozunk

KŐRÖSSY VILMOS: KIRÁNDULÁS
A Nemzeti Szalon csoportkiállításáról

sem tudja, mit akar. Az eredetiségre való törekvés még nem azonos a célkitűzéssel. A piktor csak akkor válik művésszé, ha tehetségét be tudja állítani egy művészi célkitűzés elérésére, a maga művészi egyéniségének kiélésére. Túl vagyunk már azon, hogy a mindenáron való szenzációt tekintsük művészetnek.

A NEMZETI SZALON 76. CSOPORTKIÁLLÍTÁSA. A kiállítók között kétségtelenül *Cserepes* István a legérettebb és legérdekesebb művész. Nevét már több kollektív kiállításáról ismerjük és eddigi szereplése csak megerősíti a mostani kiállításának tanulságait. Cserepes István ugyanis mint grafikus kezdte és most már évek óta a szín problémájával folytatja művészetének kiérlelését. Bármennyire színes is igyekszik lenni, velejében azonban mégis és megállapíthatjuk, hogy portréit találó karakterérzékkel adja vissza, lokálszíneit hatásosan helyezi el és különösen önarcképén a modell arcának hangulatát is hatásosan tolmácsolja, *Mayerszky* Róbert kollekciója egészen különleges. Ő épületeket és épületcsoportokat fest, melyek csak fantáziájában élnek. Így kerülnek egymás mellé a gótikus stílus reprezentáns tornyai és az amerikai felhőkarcolók szerkezeti elemei. Mindenesetre igen érdekesek ezek a kis képek, melyek ügyes kézről és erős fantáziáról tanuskodnak. *Jancsek* Antal még a kibontakozás útján van. Festői mondanivalóival még ő maga sincs teljesen tisztában. Mindenesetre szerencsésebb eset az övé, mint kiállító társáé, *Csejtei* Ferencé, akinek mondanivalóit mások már túl sokszor elmondották előtte.

Képzőművészet
1932. VI. 48.

IN MEMORIAM! Mély gyásza van a magyar képzőművészetnek: *Udvary* Géza meghalt. A magyar kompozíciófestés egyik legkiválóbb mesterét vesztette el benne. 1872-ben született, Bihary Sándor, Karlovszky Bertalan és Lotz Károly voltak mesterei. Lotz Károly volt rá legnagyobb hatással. Az ő freskóinak szellemében igyekezett a nagy magyar tradiciók ápolója lenni. Első nagy munkája a pannonhalmi millenáris emlékkápolna freskója volt és legutolsó nagyszabású munkája, melyet tavaly fejezett be, ugyancsak egy freskó volt: a parlament elnöki fogadótermének a magyar kormányzókat ábrázoló falfestményei. E két freskó közé esik hosszú művészi pályájának számtalan figurális ábrázolása. Olaszországban töltött évei döntő hatással voltak művészetének kifejlődésére. A renaissance mesterek nagyszerű színérzéke és páratlan kompoziciós hajlandósága mindvégig jellemzi az ő művészetét is. Az Iparművészeti Iskolán 1903 óta az aktrajz és kompozició tanára volt és keze alól igen sok kitűnő festőművészünk került ki. Családján, fián, *Udvary* Pál festőművészen kívül az egész magyar képzőművészet mélyen gyászolja a kiváló művész és nagy szerű pedagógus halálát.

Nem kisebb csapás érte az elmult hónapban a magyar építőművészetet *Árkay* Aladár halálával. 64 éves korában hunyt el egy rendkívül termékeny művészpálya mindig felfelé emelkedő ívén. Csak nemrégiben érték egymás után a jelentékeny kitüntetések. A Kisfaludy Társaság a képzőművészeti Greguss-díjjal tüntette ki és ezt az alkalmat felhasználta az egész művelt világ, hogy Árkay Aladárral szemben érzett nagyrabecsülését szinte tüntetésszerűen kifejezze. Egymás után nyerte el a nagy pályázatok első díjait: Erzsébet sugárút, a Gellért fürdőt a Rudas fürdővel összekötő Dunapart kiépítése és az Orczy ház felépítésére kitűzött tervpályázatok első díját. Négy évtizedes építőművészi pályáját Hauszmann Alajos oldalán kezdte meg. Folytatta tanulmányait Fellner és Hellmernél, a híres bécsi színházépítőknél. Budapestre visszatérve egymás után kapta a megbízatásokat, bár újító törekvései miatt igen sok akadállyal kellett megküzdenie. Nevezetesebb alkotásai a Vilma királynő úti református templom, Városmajori kápolna, Mohácson a fogadalmi templom és a városháza és a győri templom. Építő stílusát a magyaros ízlésre való törekvés és a modern szellem összeegyeztetése jellemezték. *Karcsay* Lajos személyében a mult század nyolcvanas-kilencvenes éveinek egyik népszerű művésze hunyt el. Az aggastyán korban elhunyt festőművész a Műcsarnok egyik legismertebb kiállító művésze volt a maga korában. Különösen zsánerképei voltak igen népszerűek. Hosszú évek, sőt évtizedek óta a művészi termelésétől teljesen visszavonultan hunyt el vidéki birtokán.

Rerrich Béla váratlan halálával a magyar műépítész társadalmat újabb súlyos veszteség érte. Ő volt a szegedi Fogadalmi Templom-tér kiképzője és úgy látszott, hogy ennek a nagyszabású kitűnően sikerült műnek hatása alatt Rerrich Béla művészi pályája most kezd igazán merész ívben felfelé kanyarodni. 51 éves korában váratlanul megakasztotta művészi kiteljesülését a halál.

Két tragikus végű festőművész haláláról kell még beszámolnunk. Az egyik, *Gulácsy* Lajos az elmegyógyintézetben, másik, *Bednár* János, a szegényházban fejezte be életét. Gulácsy Lajost 17 év óta tartó elmebetegség fosztotta meg attól, hogy nem mindennapi tehetsége nagy művekkel ajándékozza meg a magyar festőművészetet. A 900-as években tünt fel sajátos, rendkívül finom, szinte nőies érzékenységű piktúrájával, melynek mindenki nagy jövőt jósolt. 1915-ben már zárt intézetbe kellett szállítani, ahol halála napjáig ápolás alatt állott. Számos műgyüjtemény őrzi a kettétört művészpálya érdekes emlékeit. *Bednár* János a 910-es évek egyik legnagyobb ígérete volt. Különösen színeinek finom harmóniájával hódított nagy közönséget. A háború alatt gyógyíthatatlannak bizonyult betegség támadta meg, mely megbénította művészi vénáját és hosszas vergődés után kioltotta életét is.

A KÉPZŐMŰVÉSZET ERDÉLYI SZÁMA. Egyre sűrűbben érkezik hozzánk a sürgető kívánság úgy az utódállamok területéről, mint műpártoló közönségünk részéről, hogy adjunk kimerítő ismertetést az elszakadt területek képzőművészeti kulturájáról. Az utódállamok területén élő művészekben él a természetes vágy közölni az ittthoniakkal, mire mentek, mire jutottak az elmult másfél évtized alatt. Ugyanez a természetes kíváncsiság fűti a magyar közönséget is, mely soha nem szűnt meg érdeklődni az utódállamokbeli magyarság kulturális fejlődése iránt. Ennek az innen is, onnan is megnyilatkozó érdeklődésnek teszünk eleget, mikor sorozatos cikkek keretében ismertetni fogjuk az erdélyi, a szlovenszkói és a jugoszláviai magyarság kulturájából kivirágzott festő- és szobrászművészetet. Elsőnek az erdélyi festőkkel és szobrászművészekkel fogunk foglalkozni és legközelebbi számunkban a nagyváradi művészek, *Balogh* István, *Baráth* Móric, *Fodor* E. Böske, *Macalik* Alfréd, *Mikes* Lajos, *Pozsonyi* Jenő, *Tibor* Ernő és *Ványai* Imre festőművészeket mutatjuk be olvasóinknak.

A MŰCSARNOK REPREZENTATIV KIÁLLÍTÁSÁNAK ÉS A NEMZETI SZALON CSENDÉLET-KIÁLLÍTÁSÁNAK illusztrációit folytatólagosan közöljük áprilisi számunkban.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **Dr. Gyöngyösi Nándor**

Elek-nyomda Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.

Felelős vezető: Elek L.

Női melltű. Tervezte: Förk E.
Készítette: Róger A.

Zománczos hajtű.
Tervezte: Förk E.
Készítette: Róger A.

Női melltű. Tervezte: Huszka J.
Készítette: Hibján S.

Női melltű. Tervezte: Förk E.
Készítette: Hibján S.

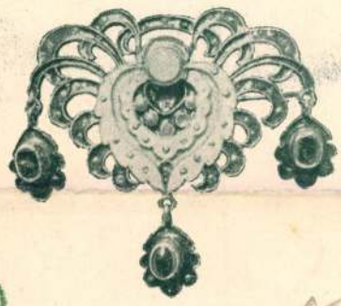

Női melltű. Tervezte: Förk E.
Készítette: Róger A

Női melltű. Tervezte: Förk E.
Készítette: Róger A.

Gázcsillár sárgarézből.
Tervezték: Körösy és Sebestyén.
Készítette: Hochmann J.

Magyar Iparművészet
1899. 65. l. képek

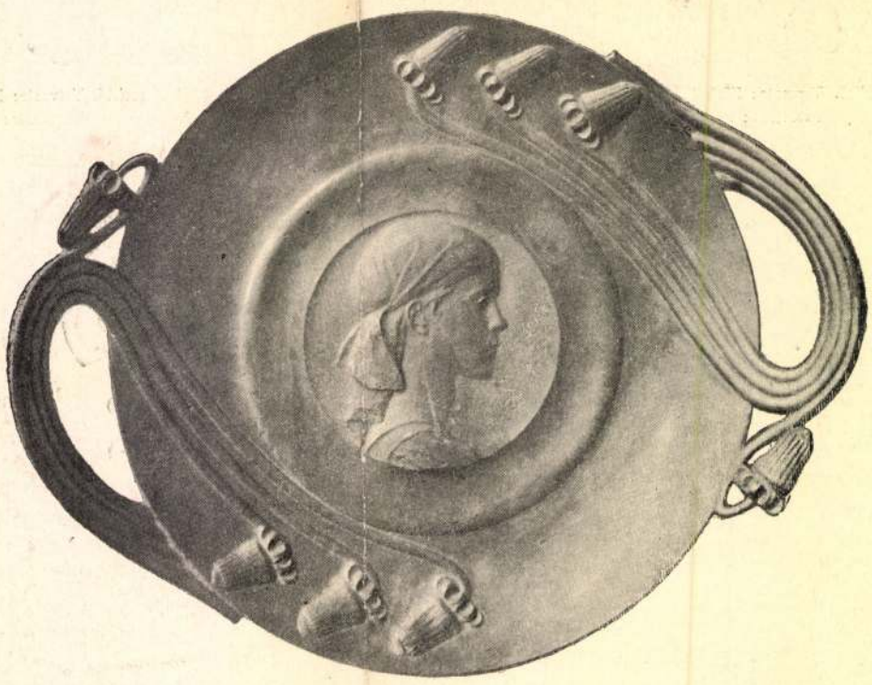

Bronz díszedények. Beck Ö. Fülöptől.

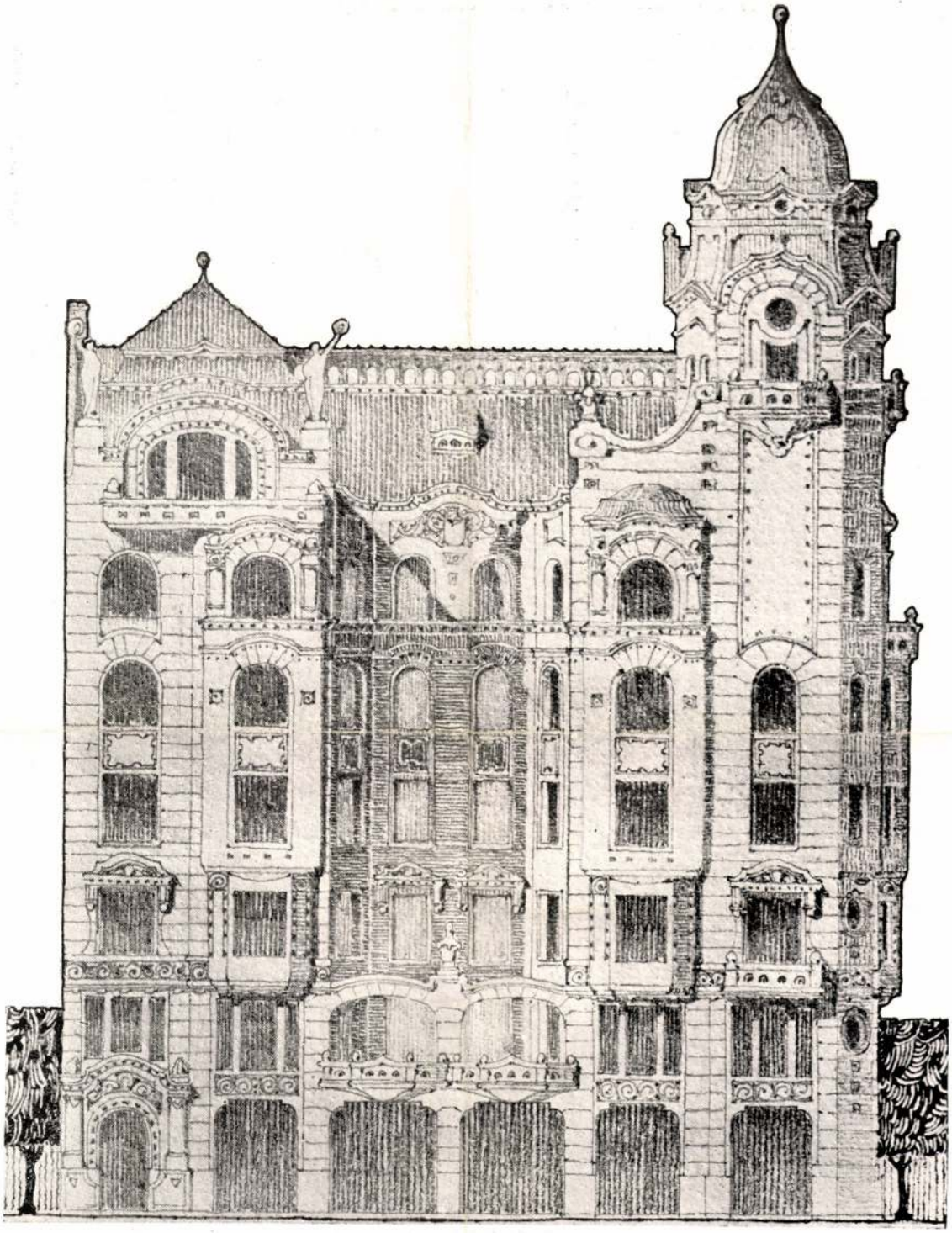

FŐHOMLOKZAT.

JELIGE: ARKÁD ÉS TERRASSE.

KŐRÖSSY ALBERT, BUDAPEST.

Mocsonyi-berpalota terv pályázat.
Nem díjazott terv

Magyar Építőművészet
1907. julius.

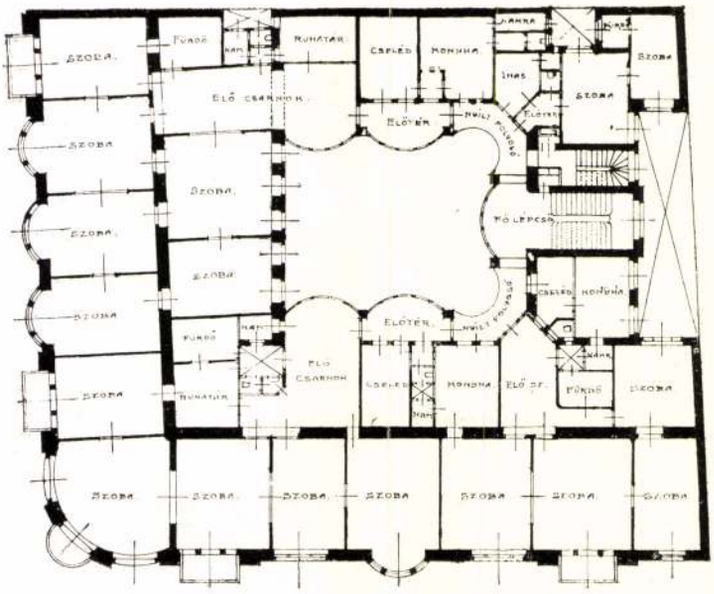

I. EM. ALAPRAJZ.

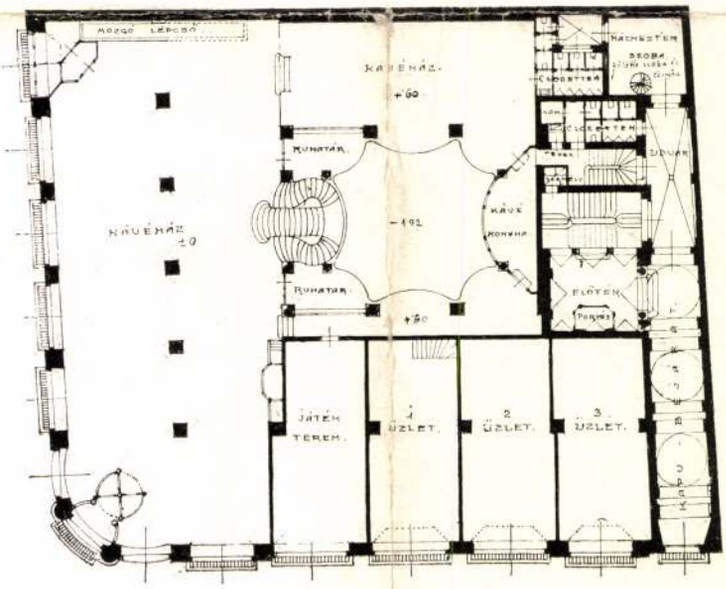

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

JELIGE: ERZSÉBETTÉR.

HEGEDÜS ÁRMIN, BUDAPEST.

Kisvasuti különlegességek gyára.

LAUFER JÓZSEF mérnök

Tervez és gyárt **15 évi** tapasztalat alapján: sodrony kötélpályát, siklót, függőpályát, felvonót, amerikai szállitó müvet és kisvasuti berendezéseket

Gyár: Budapest, VI., Váci-ut 13.

Iroda: Ujpest, Árpád-ut 14.

TELEFON 75—40. TELEFON 75—40.

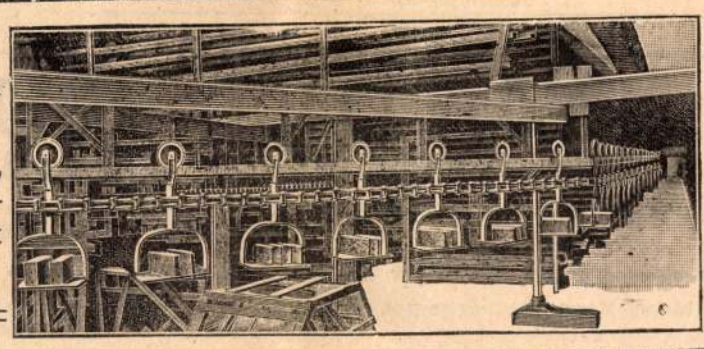

Stotz-rendszerü téglagyári himbaszállitók. 1904. óta több mint 8000 m. helyeztetett üzembe.

Elsőrendü referenciák.

Billenő kocsik és sinek raktáron

41826. lajstromsz. Fodor Antal és Büky Aurél gépészmérnökök Budapesten — Kulcsnélküli zár. VIII/d. oszt. 1907. jan. 16.

—

41845. lajstromsz. Griffin Walter Timothy mérnök és Tucker Benjamin Whitehead mérnök New-Yorkban. — Tőzegszáritó berendezés. II/a. oszt. 1907. aug. 22.

—

41848. lajstromsz. Pecar Cvjetko épitőmester Zágrábban. — Ujitás vasbetontalpakon. Va/1. oszt 1907. jun. 22-én.

—

41862. lajstromsz. Rácz József kereskedősegéd Budapesten. — Ujitások klozetteken. XXI/b. oszt. 1907. aug. 14.

Fölszólalási határnapok.

Az alább fölsorolt találmányi bejelentések ellen emelt fölszólalások tárgyalására határnapokul kitüzettek:

Dobsa Miklós rákosszentmihályi lakos „Eljárás műmárványkőnek hideg uton való előállitására“ cimü bejelentésére nézve április 30 ika.

—

Bergmann Elektricitäts Werke A.-G. berlini cég „Zománcozott és fáncolt fémköpenynyel ellátott szigetelőcső elektromos vezetékekhez“ cimü bejelentésére nézve május 16-ika.

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

Tillmanns Gottfried Lebrecht kereskedő moszkvai lakós a **30713.** számu

Berendezés cigaretta hüvelyszopóka készitő gépeknél a papirtekercs fogvatartására és a papir vagy kartoncsik egyenletes letekerésének biztositására

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmait eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** hites szabadalmi ügyvivő Budapest, VII.. Rákóczi-ut 44.

Tillmanns Gottfried Lebrecht kereskedő moszkvai lakos a **30715.** számu

Berendezés cigaretta hüvelykészitő gépeknél a papir hozzávezetésére

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** hites szabadalmi ügyvivő. Budapest, VII, Rákóczi-ut 44.

Tillmanns Gottfried Lebrecht kereskedő moszkvai lakos a **30714.** számu

Berendezés cigaretta hüvelyszopóka készitő gépeknél a szopóka tekercselésére és a hüvelybe való bevezetésére

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres; esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad.

Bővebb felvilágositással szolgál **Kalmár J.** hites szabadalmi ügyvivő Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

SZABADALMAK, TALÁLMÁNYOK

ügyeit szakszerüen intézi a világ minden államában **Török László** okl. gépészmérnök, hites szabadalmi ügyvivő, kir. törv. hites szakértő

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30.

TELEFON 87—02.

The Toledo Glass Company cég, mint **Owens József** üvegmunkás jogutódja Toledóban

„Javitás az üveggyártasban“

cimü, 29397. számu 1903. junius 16 iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositás nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII., Akácfa-u. 63. szám.

Wright Richárd Harvey kereskedő, Durham-i lakos,

„Gép szivarkáknak és hasonló tárgyaknak dobozokba csomagolására“

cimü, 35236 számu, 1905. március 9-iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest VII., Akácfa-u. 63. sz.

Fulton Ottó fényképész Chiswickben és **Gillard Mountsteven Vilmos** fényképész Twickenhamban,

„Eljárás duplex fényképek előállitására“

cimü, 31211. számu 1904. március 30-iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII., Akácfa-utca 63. sz.

Osburn Harry Gould elektrotechnikus Hobokenben

„Szövőszék hajlékony tömlők szövésére“

cimü, 24341. számu, 1901. október 8-iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda VI., Budapest, Akácfa-utca 63. sz.

Aktiebolaget Stockholms Vapenfabrik cég Stockholmban,

„Ujitások önmüködő lőfegyvereken“

cimü, 12229. számu, 1908. március 20-iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII., Akácfa-utca 63. szám.

Herm. Heinr. Böcker & Co. cég Reimscheidben

„Javitás sineken mozgó járművek alvázain“

cimü, 33821. számú, 1905. március 4 diki keletü magyar szabadalomnak belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII., Akácfa-utca 63 sz.

Batcheller Birney Clark mérnök, Philadelphiában,

„Berendezés pneumatikus csőposta-berendezések szállitóhüvelyeinek fölfogására“

cimü, 17725 számu 1899. május 2-iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII. Akácfa-utca 63. szám.

Batcheller Birney Clark mérnök, Philadelphiában,

„Szállitó-hüvely pneumatikus csőpostaberendezések számára“

cimü, 17724. számu 1899. május 2-iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VII. Akácfa-utca 63. sz.

Magánépitési engedélyek Budapesten

A fővárosi magánépitési albizottság 1908. április hó 13-án Kun Gyula tanácsnok elnöklete mellett a következők részére hozta javaslatba az épitési engedély kiadását:

a) **nagyobb és kisebb épitkezésekre:**

90737. Anker élet- és járadék biztositó társaság (VI., Deák tér 6.) ugyanott négy emeletes bérpalota, ép. Alpár Ignác.

81530. Perl Benő (VII., Thököly-ut 23.) az I., Táltos-utca 12981 | 17. hrsz. a. 3 em. ház, ép, Pásztor Béla.

85385. Marillavölgyi betéti társaság nevében Himmler Miksa (VI., Király-utca 12.) a VII., István-ut 2868 hrsz. a. 2 emeletes sanatorium.

91575. Erdei Henrik és Dezső (III., Óbudai-rakpart 3) a II., Házmán-utca 7008 | 1. hrsz. a, emeletes nyaraló, ép. Körösy Albert.

83453. Rosenbaum Izidor (VII., Ovoda-utca 24) a VII., Amazon-utca 16. sz. a. emeletes toldalék, ép. Sorg Antal.

84277. özv. ifj. Kövér Jánosné nev. Boszrucker Lajos (VIII., Baross-utca 113.) a VII, Stefánia-ut 28. sz. a. emeletes toldalék.

89746. Reitter Ödön (VIII., Fecske-utca 15.) ugyanott emeletes épület, ép. Boszrucker Lajos.

85393. Piszmann József (VIII., Nap-utca 30.) a IX., Ferenc-utca 8999. hrsz. a. földszintes épületek, ép. Grátz Dániel.

80522 Assziszi Szt.-Ferenc rend főnöksége (II., Margit-körut 9.) az I., Tárogató-ut 7850. hrsz. a. toldalék, ép. Szakál Lukács.

86264. Lakner Lajos (VIII Rákóczi-ut 63.) a VII. Abonyi-utca 2828/5 hrsz. a. cabaret mulató, ép. Vágó László és József.

90716. Holetschny Raymondné (VI. Szondy-utca 98.) a VII. Columbus-utca 1869. hrsz. a. nyaraló, ép. Pucher István.

71953. Klein Izidor (I. Lenke-ut 12.) ugyanott földsz. ház ép. Molnár Gyula.

84298. Deutsch Arthur (VI. Andrássy-ut 120.) a X. k. Jászberényi-ut 8394. hrsz. a. toldalék ép Brezina és Medek.

80509. özv. Mahler Simonné (VI. Váci-körut 59.) az I. Budakeszi-ut 7984. hrsz. toldalék, ép. Wellisch Sándor és Gyula.

73446. Böhm Izidor (III. Vörösvári-utca 6.) ugyanott földszintes ház, ép. Lasetzky Márton.

83452. Magyar fém és lámpaárugyár r. t. (X. Apaffy utca 798711. hrsz.) ugyanott rakodó, ép. Sorg Antal.

90722. Horváth József (Törökvészi dülő 6521. hrsz. a.) ugyanott toldalék, ép. Streller Antal.

86232. Fejes Sándor (II. Vitéz-utca 10.) a III. Remetehegy 2173. hrsz. a. földszintes ház épitésére vonatkozó épitési tervek jóváhagyattak.

b) **nagyobb és kisebb átalakitásokra:**

89750. Haggenmacher Henrik (V. Visegrádi-utca 7.) a VI. Andrássy-ut 32. sz. a.

83447. Gelb Malvin (IV. Muzeum-körut 21) ugyanott

85383. Fleischl Róbert (VI. Teréz-körut 40—42.) a VIII. Kőfaragó-u. 8.

91537. özv. Atlasz Samuné (VIII. Üllői-ut 48) ugyanott

88693. Bauknecht Tamás (III. Bokor-utca 9.) a III. Bécsi-ut 40.

90763. Prokisch János (VII. Ilka-u. 46.) az I. Városmajor-u. 58. sz. a.

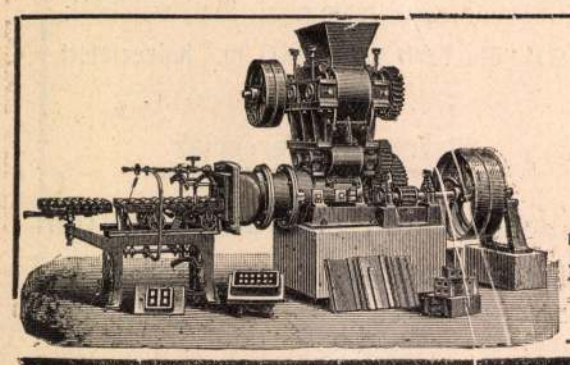

BENDEL GUSZTÁV

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 80. SZ.

Ajánlja mint egyedelárusitó **Magyarország és melléktartományai** részére a hires **konstanci vasöntöde- és gépgyár r.-t. (Rieter & Koller)** legujabb

TÉGLAGYÁRTÓ-GÉPEIT.

Különös figyelmet érdemel: Az összes téglagyártó gépek és készülékek a legujabb kivitelben vannak épitve és pedig 30 évi tapasztalatok alapján.

Kitünőnek bizonyult modernebb készülékek cserepek gyártásához!
Kivánatra költségvetések és külön katalogusok!

78231. Szabó Géza (I. Mozdony-ut 1385. hrsz.) ugyanott
84258. Hoffer Ferenc (VI. Tüzér-u. 2.) a VI. Szent László u 82. sz. a.
90786. Zenger Ágoston (VI. Szondy-u. 30.) ugyanott
90121. Sterk Izidor [illegible]ffy-u. 10.) az V. Váci-ut 163. sz. a.
90748. Trettina Jó[illegible]sztina-tér 3.) ugyanott
86211. Szőnyi Sala[illegible] Rottenbiller-utca 46.) a II. Toldy I[illegible]563. hrsz. a.
65993. Holub Józse[illegible]ássy-ut 86.) az I. Béla Király-ut [illegible]. házra vonatkozó módositott te[illegible]attak;

c) **jóváhagyás[illegible]k:**

74368. Mai Manó a[illegible]ich-u. 4211. hrsz. a.
85368. Bohacsek Gy[illegible]rház-u. 771. hrsz. a.
63504. Fehérkereszt[illegible] IX., Tüzoltó utca 9104. hrsz.
71684. Farkas Józ[illegible] Gyömrői ut 7950. hrsz.
83465. Kutlánya Jáne[illegible]. Bicskei-ut 13465. hrsz.
87335. Özv. Kohn S[illegible]I., Tavasz utca 268. hrsz
73461. Dr. Dózsa Ö[illegible] Szerecsen-utca 52. sz.
94043. Bérczy Sándor a VI., Dessewffy-utca 5.
84249. özv. Herzmann Ferencné az I. ker,, Maros utca 1939. hzsz.
85323. Schmurkás Jakabné a III., Solymári-utca 1063. hrsz.
86234. Loser Mátyás a VII., Thököly-ut 51.
87329. Gr. Festetich Kálmán az V., Váci-körut 665. hrsz.
82449. Tóth Vendel a X., Dömsödi-utca 7590 hrsz.
85351. Oszmann Pál a VI. ker., Jász-utca 1540 hrsz.
83456. Szakál Lukács a II. ker., Pasaréti-ut 7067. hrsz
83435. Godnautz Károly az I., Királyhágó-utca 12959. hrsz.
85369. János Ádám a III. ker., Vályog-utca 1631. hrsz.
80491. Pucher István a VI. ker., Lehel-utca 1751. hrsz.
87314. Vasgerendákat árusitó r. t. az V., Árbóc-utca 1422. hrsz
257553/1907. özv. Hubek Istvánné az I, Városmajor-utca 1570. hrsz.
79639. Fairbanks r. t. az V., Váci-körut 174. hrsz.
89757. Hoffer Ferenc a VI., Országbiró-utca 1678. hrsz. házra vonatkozó tervek;

d) **gépekre és felvonókra:**

79623. Hungaria fürdő (VII, Dohány-utca 44.)
79575. Freissler Antal (VI., Andrássy-ut 25.)
79576. Milch Dávid (I, Normafa-ut 4.)
79577. Waczula János (IX., Kinizsy-utca 9411. hrsz.)
69998. Rosenfeld Henrik (I., Kemenes-utca 38.)
83439. Wertheim F. és tsa (VIII., Mária-utca 5508. hrsz.)
85335. Sparber testv. (VI., Andrássy-ut 1.)
85342. Schanzer Ignác (VI,, Andrássy-ut 101.)
85343. Háztartás szövetkezet (IX., Boráros-tér 6.)

e) **elutasittattak:**

82488. Palterer Lipót a III. Szépvölgyi-utca 4311 hrsz. a.
77455. Neubauer Gáspár a III. Megyfa-utca 617 hrsz. a.
87271. Schramek Ferencné a VI. Hermina-ut 59 | 2. hrsz. a. házra vonatkozó tervek.

Pályázatok tervkészitésre.

Nemzetközi pályázat Kalvin szobrára Genfben. Genfben két évvel ezelőtt társaság alakult, mely céljául tüzte ki, hogy Kalvin születésnapja négyszázadik évfordulójára nagyszabásu emléket állit a svájci reformátornak. A gyüjtést az egész világon megindították, s remélik, hogy körülbelül félmillió frank fog egybegyülni. A szobor tervére most nemzetközi pályázatot hirdetnek. Kivánják, hogy az emlékmünek kifejezetten történelmi karaktere legyen, de ez ne ártson a mü népszerü hatásának, az allegoriát a müvészek lehetőleg kerüljék. Kalvin alakja mellett szerepeljenek mindazok a férfiak, a kik a kálvinista reformáció eszméjét világszerte képviselték s érte harcoltak, igy kivánják az emléket nemzetközivé tenni. A tervek dijazására 30.000 frankot szánt a bizottság. A nemzetközi zsüri tagjai a következők: Bartholomé A. (Páris), Guirault Charles tanár (Páris), Tuaillon tanár (Berlin), Schmitz Brunó tanár (Berlin), Frampton J. George, a Roval Academy tagja (London), Gull müegyetemi tanár (Zürik), Cartier Alfréd, a genfi muzeumok igazgatója, De Sausure Horace, a genfi müveszegyesületek szövetségének képviselője, s a szobor-bizottság egy tagja. A szobor a genfi Promenade des Bastions-ra kerül, festői helyre, a várfalak alá. A müvészek, a kik a pályázaton részt venni óhajtanak, tiz frank beküldése ellenében megkapják a részletes föltételeket s hely-tervrajzát és profilképét. Az irományokat a titkárság: Secrétariat de l'Association du Monument de la Réformation, 56, rue du Stand, Genéve küldi szét. A pályázat titkos, a határidő 1908. szeptember 18-ika.

Alapitványi ösztöndij. Budapest székesfőváros tanácsa nyilvános pályázatot hirdet a Ferenc József koronázási jubileumi alapitvány 1907. évi 4800 koronás müépitészeti dijára. A kormányhatóságilag jóváhagyott alapitó okirat rendelkezéséhez képest elhatározza a székesfőváros tanácsa, hogy a pályázók egy a villaövezetben fekvő 40 öl utcai homlokzatu (75·86 m.) és 30 öl (68·27 m.) mélységü, 1200 négyszögöl területü szabályos, köröskörül kertekkel övezett telken épitendő minta iskolaépület tervét tartoznak kérvényükkel kapcsolatban bemutatni. Az iskolaterv nem kiviteli, hanem csak vázlatos terv legyen, ugy, hogy az épület vagy alaprajzok, homlokzat és metszetrajzok 1:200 méretben készitendők, a helyszini rajz pedig 1:500 méretben rajzolandó. A tervezendő iskola egy óvodával kapcsolatos elemi iskola legyen. Az óvoda a szükséges előszoba és mosdóval, különálló kis várószobával a gyermekek kisérői részére, ruhatárral, munkateremmel, játszóteremmel, pihenővel, klozetekkel, fedett és szabad játszótérrel legyen tervezve 40—60 gyermek részére. Az elemi iskola körülbelül 10 iskolai tanteremmel tervezendő (5 fiu-, 5 leányosztály egyenkint 50—60 tanulóra), igazgatói irodával, tantestületi szobával, szertárral, 2 drb. várószobával, kapus páholylyal, tornateremmel, tornaszertárral és tornaöltözővel és mosdóval, továbbá napközi otthonnal az alagsorban vagy egyéb emeleten. Mindez a szükséges folyosókkal, mosdókkal és klozetcsoportokkal. Ezeken kivül gondoskodni kell igazgatói-, óvónői-, dajka- és egy szolgalakásról, továbbá szabad játszóterekről a fiuk és leányok részére, szintugy zuhanyos fürdőkről is. Pályázónak teljes szabadságára bizatik nemcsak az épitészeti stil megválasztása, hanem az is, hogy tömb vagy pavillon rendszerben véli-e legsikeresebben megoldhatónak a kitüzött feladatot. A pályázó a tervhez részletes épületleirást és beépitett köbméter szerint számitott megközelitő költségvetést is tartozik csatolni. A pályázati hirdetés, valamint az alapitó okirat egyes példányait a tanács közoktatási ügyosztályában (Központi városház, IV. ker., Városház-utca, II. em. 225. sz.) bárki dijmentesen megkaphatja. Akik a kiirt alapitványi dijra igényt tartanak, erre vonatkozó kérvényüket, az alapitó okiratban kikötött feltételeket igazoló hiteles okmányokkal s a fent kivánt tervekkel felszerelve, augusztus 31-én nyujtsák be a tanács segédhivatalához (Központi városház, I. em. 107 sz.)

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet 1908. épitészeti kispályázata. Tervezendő egy teljesen szabadon álló artéziviz-ivócsarnok a Városligetben a műcsarnok háta mögött, a mai ivócsarnok helyén. Az épület tartalmazzon 2 irodahelyiséget, egyet 36, egyet 18 négyszögméter alapterülettel, előtérrel és klozettel, az artéziviz megrendelési irodája részére. Tartalmazzon továbbá 60 négyszögméter alapterületü üvegezett ivócsarnokot a szükséges mellékhelyiségekkel, előtérrel s pihenőszobát 30 négyszögméter alapterülettel. Azonkivül nyerjen elhelyezést egy töltőház 30 négyszögméter, egy dugaszoló helyiség 18 négyszögméter alapterülettel a szénsavval telitett artéziviz részére, végül 1 palackmosóhelyiség 30 négyszögméter alapterülettel. Terveztessék az épülettel kapcsolatban egy háromcsapos szabadkut, melyből a viz állandóan folyhatik és egy aláhajtó, hol a terherszállitó kocsik felvehetik a vizet. Az épület padlásterében egy őrnek lakása tervezendő, mely áll 2 szobából, 1 konyhából, előtérből, kamrából és klozettből. Készitendő 2 alaprajz, 1 metszet, 2 homlokzat, 1:100 léptékben és egy távlati kép. A szabadon álló épület jellegzetes homlokzati kiképzésére sulyt kell helyezni a takarékosság szempontjának szemmeltartásával. Pályadij az egyesületi ezüstérem és 100 kor. jutalom. A pályázaton a Magyar Mérnök- és Épitész Egylet minden tagja résztvehet. A pályatervek 1908. november 28-án d. u. 6 óráig nyujtandók be jeligével és jeligés levéllel az Egyesület titkári hivatalához. A biráló-bizottság tagjai: K. Császár Ferenc, Lux Kálmán és Rerrich Béla.

Az 1908. évi Ybl-pályázat programmja. Terveztessék meg a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet bőr bekötési táblával ellátott „Aranykönyve", melynek célja az, hogy abban az egyesület kitüntettjeinek névsora megörökittessék. A bekötési tábla rajza 28 cm. széles, 37 cm. magas legyen; megrajzolandó a könyv háta (vastagsága) is, mely 5 cm. széles. A kivánt

Kartellen kivüli parket
gyári raktár.

Politzer és Oklejszky
Budapest, VII., Bethlen-utca 14. sz.
Elvállal mindennemü parket- és padozati munkákat.
Aszfalt-parket különlegesség. **Telefon 61—92.**

kezeket, melyek révén a modell még erőteljesebben kifejeződik. Így pl. egy ülő pap jól megfigyelt gesztusa bravurosan viszi előre a modell karakterének érvényesítését. — *Szente* János neve nem ismeretlen a tárlatlátogató közönség előtt. Ügyes és törekvő művész, akinek különösen kolorisztikája fejlett. Erőteljes és széles ecsethúzásainak technikája még nem engedelmes eszköze. Ez akadályozza abban, hogy eredeti természetszemléletéből tanulmányok helyett képek szülessenek. Minden okunk megvan arra, hogy bízzunk Szente János művészi egyéniségének kibontakozásában. — *Aikelin* Lajos erős színérzésű nem tehetségtelen piktor. Kár, hogy maga grafikus marad. Finom ízlés, egyéni látás jellemzik ezeket a lapokat, akár a fehér feketében, akár a pasztell színek széles skálájában fejezi ki művészi élményeit. Tárlatának számos darabja van, melyek a magyar grafikus művészetnek legszebb példái közé tartoznak. — *Kőrössy* Vilmos első kollektív bemutatkozása ez a kiállítás. Sokat használt művészi reputációjának ezzel a kis kollekcióval, mert képei így együtt azt bizonyítják, hogy Kőrössy Vilmos erős színérzésű és amellett a rajzot is finoman értő művész, aki képeiben nemcsak a mesterségbeli járatosságot, de a táj hangulatát is bele tudja vinni. — *Gedőné Lukács* Anna munkáival először találkozunk

KÖRÖSSY VILMOS: KIRÁNDULÁS
A Nemzeti Szalon csoportkiállításáról

sem tudja, mit akar. Az eredetiségre való törekvés még nem azonos a célkitűzéssel. A piktor csak akkor válik művésszé, ha tehetségét be tudja állítani egy művészi célkitűzés elérésére, a maga művészi egyéniségének kiélésére. Túl vagyunk már azon, hogy a mindenáron való szenzációt tekintsük művészetnek.

A NEMZETI SZALON 76. CSOPORTKIÁLLÍTÁSA. A kiállítók között kétségtelenül *Cserepes* István a legérettebb és legérdekesebb művész. Nevét már több kollektív kiállításáról ismerjük és eddigi szereplése csak megerősíti a mostani kiállításának tanulságait. Cserepes István ugyanis mint grafikus kezdte és most már évek óta a szín problémájával folytatja művészetének kiérlelését. Bármennyire színes is igyekszik lenni, velejében azonban mégis és megállapíthatjuk, hogy portréit találó karakterérzékkel adja vissza, lokálszíneit hatásosan helyezi el és különösen önarcképén a modell arcának hangulatát is hatásosan tolmácsolja, *Mayerszky* Róbert kollekciója egészen különleges. Ő épületeket és épületcsoportokat fest, melyek csak fantáziájában élnek. Így kerülnek egymás mellé a gótikus stílus reprezentáns tornyai és az amerikai felhőkarcolók szerkezeti elemei. Mindenesetre igen érdekesek ezek a kis képek, melyek ügyes kézről és erős fantáziáról tanuskodnak. *Jancsek* Antal még a kibontakozás útján van. Festői mondanivalóival még ő maga sincs teljesen tisztában. Mindenesetre szerencsésebb eset az övé, mint kiállító társáé, *Csejtei* Ferencé, akinek mondanivalóit mások már túl sokszor elmondották előtte.

Képzőművészet
1932. 78. m.

IN MEMORIAM! Mély gyásza van a magyar képzőművészetnek: *Udvary* Géza meghalt. A magyar kompoziciófestés egyik legkiválóbb mesterét vesztette el benne. 1872-ben született, Bihary Sándor, Karlovszky Bertalan és Lotz Károly voltak mesterei. Lotz Károly volt rá legnagyobb hatással. Az ő freskóinak szellemében igyekezett a nagy magyar tradiciók ápolója lenni. Első nagy munkája a pannonhalmi millenáris emlékkápolna freskója volt és legutolsó nagyszabású munkája, melyet tavaly fejezett be, ugyancsak egy freskó volt: a parlament elnöki fogadótermének a magyar kormányzókat ábrázoló falfestményei. E két freskó közé esik hosszú művészi pályájának számtalan figurális ábrázolása. Olaszországban töltött évei döntő hatással voltak művészetének kifejlődésére. A renaissance mesterek nagyszerű színérzéke és páratlan kompoziciós hajlandósága mindvégig jellemzi az ő művészetét is. Az Iparművészeti Iskolán 1903 óta az aktrajz és kompozició tanára volt és keze alól igen sok kitűnő festőművészünk került ki. Családján, fián, *Udvary* Pál festőművészen kívül az egész magyar képzőművészet mélyen gyászolja a kiváló művész és nagy szerű pedagógus halálát.

Nem kisebb csapás érte az elmult hónapban a magyar építőművészetet *Árkay* Aladár halálával. 64 éves korában hunyt el egy rendkívül termékeny művészpálya mindig felfelé emelkedő ívén. Csak nemrégiben érték egymás után a jelentékeny kitüntetések. A Kisfaludy Társaság a képzőművészeti Greguss-díjjal tüntette ki és ezt az alkalmat felhasználta az egész művelt világ, hogy Árkay Aladárral szemben érzett nagyrabecsülését szinte tüntetésszerűen kifejezze. Egymás után nyerte el a nagy pályázatok első díjait: Erzsébet sugárút, a Gellért fürdőt a Rudas fürdővel összekötő Dunapart kiépítése és az Orczy ház felépítésére kitűzött tervpályázatok első díját. Négy évtizedes építőművészi pályáját Hauszmann Alajos oldalán kezdte meg. Folytatta tanulmányait Fellner és Hellmernél, a híres bécsi színházépítőknél. Budapestre visszatérve egymás után kapta a megbízatásokat, bár újító törekvései miatt igen sok akadállyal kellett megküzdenie. Nevezetesebb alkotásai a Vilma királynő úti református templom, Városmajori kápolna, Mohácson a fogadalmi templom és a városháza és a győri templom. Építő stílusát a magyaros ízlésre való törekvés és a modern szellem összeegyeztetése jellemezték. *Karcsay* Lajos személyében a mult század nyolcvanas-kilencvenes éveinek egyik népszerű művésze hunyt el. Az aggastyán korban elhunyt festőművész a Műcsarnok egyik legismertebb kiállító művésze volt a maga korában. Különösen zsánerképei voltak igen népszerűek. Hosszú évek, sőt évtizedek óta a művészi termelésétől teljesen visszavonultan hunyt el vidéki birtokán.

Rerrich Béla váratlan halálával a magyar műépitész társadalmat újabb súlyos veszteség érte. Ő volt a szegedi Fogadalmi Templom-tér kiképzője és úgy látszott, hogy ennek a nagyszabású kitűnően sikerült műnek hatása alatt Rerrich Béla művészi pályája most kezd igazán merész ívben felfelé kanyarodni. 51 éves korában váratlanul megakasztotta művészi kiteljesülését a halál.

Két tragikus végű festőművész haláláról kell még beszámolnunk. Az egyik, *Gulácsy* Lajos az elmegyógyintézetben, másik, *Bednár* János, a szegényházban fejezte be életét. Gulácsy Lajost 17 év óta tartó elmebetegség fosztotta meg attól, hogy nem mindennapi tehetsége nagy művekkel ajándékozza meg a magyar festőművészetet. A 900-as években tünt fel sajátos, rendkívül finom, szinte nőies érzékenységű piktúrájával, melynek mindenki nagy jövőt jósolt. 1915-ben már zárt intézetbe kellett szállítani, ahol halála napjáig ápolás alatt állott. Számos műgyüjtemény őrzi a kettétört művészpálya érdekes emlékeit. *Bednár* János a 910-es évek egyik legnagyobb ígérete volt. Különösen színeinek finom harmóniájával hódított nagy közönséget. A háború alatt gyógyíthatatlannak bizonyult betegség támadta meg, mely megbénította művészi vénáját és hosszas vergődés után kioltotta életét is.

A KÉPZŐMŰVÉSZET ERDÉLYI SZÁMA. Egyre sűrűbben érkezik hozzánk a sürgető kívánság úgy az utódállamok területéről, mint műpártoló közönségünk részéről, hogy adjunk kimerítő ismertetést az elszakadt területek képzőművészeti kulturájáról. Az utódállamok területén élő művészekben él a természetes vágy közölni az ittthoniakkal, mire mentek, mire jutottak az elmult másfél évtized alatt. Ugyanez a természetes kíváncsiság fűti a magyar közönséget is, mely soha nem szünt meg érdeklődni az utódállamokbeli magyarság kulturális fejlődése iránt. Ennek az innen is, onnan is megnyilatkozó érdeklődésnek teszünk eleget, mikor sorozatos cikkek keretében ismertetni fogjuk az erdélyi, a szlovenszkói és a jugoszláviai magyarság kulturájából kivirágzott festő- és szobrászművészetet. Elsőnek az erdélyi festőkkel és szobrászművészekkel fogunk foglalkozni és legközelebbi számunkban a nagyváradi művészek, *Balogh* István, *Baráth* Móric, *Fodor* E. Böske, *Macalik* Alfréd, *Mikes* Lajos, *Pozsonyi* Jenő, *Tibor* Ernő és *Ványai* Imre festőművészeket mutatjuk be olvasóinknak.

A MŰCSARNOK REPREZENTATIV KIÁLLÍTÁSÁNAK ÉS A NEMZETI SZALON CSENDÉLET-KIÁLLÍTÁSÁNAK illusztrációit folytatólagosan közöljük áprilisi számunkban.

Szerkesztésért és kiadásért felel: **Dr. Gyöngyösi Nándor**

Elek-nyomda Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.

Felelős vezető: Elek L.

MDK

Körösy Sándor, festöm.

Mütermem. Of.

Nemz. Szal. 1916. okt.hiáll. Kat. 9.l.

MDK

Körösy Vilmos, festö

műveivel szerepelt a csoportkiállításon.

Nemzeti Szalon LVI. csoportkiállítása, 1927. IX.21.
Magyar Művészet. 1927. 7. sz. Kiállítások.

MDK

Körösy Vilmos,

a N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll. egyik-másikán szerepelt müveiről. 1927.

A Nemz. Szal.400-ik jub. és a KÉVE XX8ik kiáll.-a. 1929.febr.

M.D.K.

KÖRÖSY Vilmos festő

1914.-ben nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Vö.ti: Nagybánya... Bp., 1954. 331.l.

KÖRÖSY Vilmos tanító

M.D.A.

1913.-ban Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott

Rétfi: Nagybánya... Bp., 1954. 330.l.

Körösy Vilmos.

1912-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 89.l.

~~Bálint Zoltán~~

~~Jambor Lajos~~

Körösy Albert

tovább

a Budapesti Áru-és Értéktőzsde palotájá-nak tervpályázatán 1899. a második III. díjat fentiek nyerték

Magy Alp

227. l.

228. l.

232. l. Keppel

3/Pg

Kœchlin Raymond: – La miniature persane.

Revue de l'Art ancien et moderne.

1930. II. p. 131-137. 4 fig.

~~Fellner & Helmer~~

Körösy Albert

Lechner Ödön

Wagner Otto

hess. ejnten

forabb

wsd

Politisches Volksblatt

1901. maj. 30.

Az Osztrák Magyar

Bank terép.

a Gyulai m. kir. adóhiva-
tal utaltotta, hogy ~~[illegible]~~ ~~rendeletével~~ a
cselfalvi ág. hitv. ev. templom
helyreállitási munkálatai köl-
sé geinek fedezésére hatszáz
(600) korona államsegélyt en-
gedélyezvén, eren összeget ~~a t.~~
~~Hitkünej~~, a kotnlós-cselfalvi ág. hitv.
ev. egyház felügyelőjének bélyeges,
és a sáros-templeni ág. hitv.
ev. főesperes által láttamozott
nyugtatványára ~~felvétel~~ tesetteki.

Van szerencsénk eren enge-
délyezésről oly hozzá adással érte-
siteni, hogy a szóban levő összeg
segélyével a templom közepkori
fédélszékén elkorhadt ge-

~~Fellner és Helmer~~

Körösy Albert

Lechner Jenő

Wagner Otto

becsi éjutár

vod

Magyar Szó

1901. máj. 30-

(A becsiek kudarca.)

Az Osztrák-Magyar Bank tervpályázata.

A minister helyett:

Zilin

államtitkár.

56 kor. 50 fill.

kifirettve

900 V/17

[illegible]

[illegible]

Körösy Albert

épitész

vrod

2

Magyar Hirlap

1901. máj: 30.

Az Osztrák - Magyar

Bank pályázatán

III. díj.

nak alaprajzára. Tisztelettel kérem, szíveskednék értesíteni, hogy a Műemlékek országos bizottságának tulajdonában van-e oly alaprajz, melyről egy a vár pikvését, fölé boostását feltüntető kis vázlatot lehetne készíteni az említett munkában leendő körös céljából, o miképen juthatnék ily kis vázlat birtokába? Szíves értesítését eleve köszönve, maradok kiváló tisztelettel kész hive

dr. Thirring Gyula

I. Karátsonyi utca 15.

Körösy Albert

rod

Komor Marcell:

Pesti Hirlap - 1901
máj 31.

Osztrák - Magyar
Bank terep.

Körösy Albert

wód
z

Gerő Ödön: A
budapesti bankház.
Pesti Napló. 1901.
máj. 31.

Az Ontrak Magyar
Bank terop

Tehtrem

9

a ~~tisztelt~~ Hitkerségi
tisztelt Elöljáróságot

Kőrösy Albert Kálmán

építész

Kabdebo Bp.

4. P. 134. l.

meg.

1./ -ph

Műemlékek országos Bizotts
munkálataihoz szállitott 2
képtartó mappa vételára fe
pengőt a 127.690. számu ki
lat 54.035. sz. postatakar

2./ a Műemlé
zer László fényképész ált
kákért /:487:/ azaz Négysz
Olasz Bank R.T. Károly Kirá
Kiraly-ut 14./ mint a neve
127.690. számu kiadási cse

MDK

Körösy és Sebestyén

gázcsillár sárgarézből

Magyar Iparmüvészet, 1899. képe 65 l.

M. D. K.

KŐRÖSY Albert építész

„munkái nem ismertik fel a külföld nagy haladóitól érkező nyomt impulzusokat, s ezért stagnálást jelentettek"

Kubinszky Mihály: Gondolatok a századeleji magyar építészetről

Magyar Építőművészet 1961. 1. sz. 43. l.

MDK

Kőrösy Albert épitész
A trencsényi állami leányiskola és internátus pályatervei.

Müvészet,1905.142.l.

MDK

Körösy Albert építész

részt vett az Osztrák Magy. Bank palotájának tervpályázatán 1900-1-ben.

Magy Alp. 98 l.

MDK

Kőrösy Albert, építész

Építési eng. Bpesten. Vállalkozók Közlönye,
1908, ápr.15. 5. 1.

MDK

Kőrösy Albert

a Bpesti Áru- és Értéktözsde palotájának tervpályázatán 1899. a második III. dijat nyerte.

MagyAlp. 227, 227, 232 l, képpel

Körösy Albert, építés

M.D.K.

tervei szerint a Hungária Belgyógyászati rt. gyógyintézetet létesít a Stefánia-uton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

Jan. 24. sz. 14. old.

MDK

Kőrösy Albert Kálmán műépitész

Guthi I. Főv.Almanach 1916-18. 60.lap

MDK

Körösy Albert és Márton Ákos mü ép.-ket

kérte föl a bizottság, h. a Vörösmarty-szobron eddig végzett munkálatokat szakértöileg megvizsgálják.

A Vörösmarty-szobor és a Gizella-tér rendezése.
Vállalkozók Közlönye. [illegible]
1907.dec.4. 7.l.

Kőrösy Albert Kálmán, építész M.D.K.

3000 koronás első díjat nyert a Munkácsy-utcában építendő állami főgimnázium tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.
jun. 7. sz. 6 oldal

MDK

Kőrössy Vilmos

Kirándulás, of.

Klotildligeti nyaraló, of.

Klotildligeti táj, of.

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

MDK

Kőrössy Vilmos

Fák, of.

Esti táj, of.

Béke, of.

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

MDK

Körössy Vilmos

Farsang, of.

Kertrészlet, of.

Hegyoldal, of.

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

MDK

Kőrössy Vilmos

Chimsee, of.

Erdei ut, of.

Esti szinjáték, of.

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

MDK

Körössy Vilmos

Pihenés, of.

Fehér - fekete, of.

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

M.D.K.

Kőrössy Vilmos

"Biller Irén" cimmel kép a Nemzeti Szalon LVI. csoportkiállitásáról. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1927. okt. 9-15. XVII. évf. 41. sz. 49. lap.

L.D.R.

MDK

Dr. Kőrössy Vilmos

Karnevál, repr.

RátStr. 185.1.

MDK

Kőrössy Vilmos

Kirándulás, repr.

Képzőművészet 1932. 48. sz. 71.l.

Körössy Vilmos.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1932-be

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Körössy Vilmös, festö

Nyári nap.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1932.szept. Kat.

Körössy Vilmos festö.

Katol.Szemle.1932.I.289-95.l.

MDK

Körössy Vilmos

Farsang

Pihenés, kréta

Akt kiáll. Uj Szal. 1934. nov. 4 l.

Kőrösy Vilmos

• (A margitszigeti képkiállításon) *Petrovich* Elek, a Szépművészeti Muzeum főigazgatója *Kőrösy* Vilmos műveiből megvette a muzeum grafikai osztálya számára a »*Margitszigeti részlet*« című képet.

Magyarság, 1925. június 28.

MDK

Körössy Vilmos

Erdélyi művészeti kiáll. Walter Gyula: Festők és szobrászok. Erdélyi Szemle, 1919. jun. 284 l.

MDK

Kőrössy Vilmos

Napnyugta, of.

Nyári kép, of.

Feloldozás, of.

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

Körössy Vilmos

Nemzeti Szalon kiállításain szerepelt.

8.ó.u.932.II.7.

Körössy Vilmos

Nemzeti Szalon csoportos kiállításán tájképeivel szerepelt.

Pesti Napló 1932. II. f.

Kőrössy Vilmos

Nemzeti Szalon kiállításán
neve szerepelt.

M.932.II.7.

Körössy Vilmos

Nemzeti Szalon csoportkiállításán neve szerepelt.

BH. 932. II. 7.

Körössy Vilmos

Nemzeti Szalon csoportos kiállításán szerepelt.

Reggeli ujság 932. II. 8.

Körössy Vilmos

Nemzeti Szalon kiállításán neve szerepel.

Ell 932.II.7.

Körössy Vilmos

Nemzeti Szalon csoportkiállításán neve szerepelt.

M.O.932.II.7.

Körösy Vilmos.

festőművész

a Nemzeti Szalon legközelebbi csoport-kiállításán művei szerepelni fognak.

Magyarság, 1927. szept. 20.

Körösy Vilmos.

Fotómásolás

A Nemzeti Szalon legfőrelebbi szerint-
kiállítása műszeri szerepelni fog-
nak.

Haggonsky. 1927. szept. 20.

Körösi Vilmos.

festőművész.

A Nemzeti Szalon 56-ik csoporthiállításán részt vez műveivel.

Esti Kurir, 1927. szept. 20.

Mr. Ralph Villiers.
Pennsylvania.

I have been requested to
return this to the writer.

Körösy Vilmos.

festőművész

A Nemzeti Szalon megnyíló kiállításán pasztell-portréi „Mária" – „Kalostorrom Mária-makkon" és „Erdőrészlet" c. olajfestménye szerepelnek. (említve.)

Budapesti Hírlap, 1927. szept 21.

Kőrösy Vilmos.

A Nemzeti Szalon új csoportkiállítá-
sán, portréi, pasztelljai, köztük ön-
arcképe szerepel. (említve.)

Esti Kurir, 1927. szept. 22.

Verein Villmar.

Der Verein setzt sich zusammen aus –
Aktiven, Passiven, Ehrenmitglieder, Gönner –
(Mitglieder monatl. 1 Mark.)

Statt Visite, 1913. Postk. 13.

Körösy Vilmos.
festő

A Nemzeti Szalonban megnyíló 56-ik csoport-kiállításon portréi, pasztelljei: „Ramok" – „Reggel" – szerepelnek. (említve.)

Nemzeti Újság, 1927. szept. 21.

Kárósy Vilmos.

A Nemzeti Szalon új csoportkiállításán
pasztell-képmásai szerepelnek.
(emlékez.)

Pesti Hírlap, 1927. szept. 21.

Kőrösy Velmos.

A Nemzeti szalon új szaportbiélletőném
partiell-légyenmai rezepcionele.
(szalóna)

Partié [illegible], 1927. szept. 21.

MDK

Kőrössy Vilmos

Hegytetőn, of.

Kőbánya, of.

Kis kilátó, of.

Nemzeti Szalon 76. csop. kiáll. kat. 1932. febr.

Kőrössy Vilmos dr

Karneval (női akt)
c. - kéje repr. -

Rát Str. 185. l.

A magyar úricsaládok
képes irodalmi hetilapja

Kiadóhivatal
Budapest, VI., Andrássy-út 16.

Kőrösy Vilmos

Kolozsvárt született, ahol jog és államtudomány i doktorrá is avatták. De közben Nagybányán töltötte tanne évet Ferenczi, Réti és Thomas mesterek mellett. 1919-ben Pestre jön és a Bajza-uccai Epreskertben tölt négy évet a Réti osztályon, azután Bécsbe és Münchenbe megy, ahol tájképeivel szerez elismerést. Hazajöve figurális irányban dolgozik és nemsokára már arcképeit nemcsak itthon ismerik, hanem Amerikába is kiviszik. Első kollektív kiállítása 1919-ben volt Kolozsvárt, ahol már az uj román impérium vásárolt a városszámára Kőrösytől. Utolsó csoport kiállításával 1925-ben tünt fel a Margit szigeten, ahol már a Magyar Állam és Budapest Székesfőv. tüntette ki vásárlásaival.

Jordik

II. József:

Mellig, négynyolczai
dad medaillonban. Paro
jusza leberetvált. Tehér n
mell-fodra látható s kaba
felé rendszalagok vonuln
jelvénye nyugszik. A e
nán a császári koronát és
juk. A talapzat előtti
lett, jobbról s balról egy-
térben a fák mögött két
~~irata a~~ A kétfejű sas gyor

„Josephvs. II.
Avgvstvs."

Rézkarcz, magassága 2.

Lassa 7526.

Koll. kiáll. a Nemzeti
Szalonban 1927. nepl.

Kövesy Vilma

Nagybánya k. k.
1912

89

Tragor Ignácz dr. VI. 304

Körösy Vilmos

szül. Kolozsvár. Jogi és
áll. mtud. doktor. Köz-
ben Nagybányán tanult
Frenczynél, Rétinél és
Thormánál. 1919 Pesten
a képzőmű főiskolán Ré-
tinél, majd Bécsben és
Münchenben tanul. ~~Ha-~~
~~za~~ Eleinte tajképeket fest.
Hazatérve foglalkozik a fi-
gurális dolgokkal és arckép-
pel. Első kollektívje 1919
Kolozsvárt volt. 1925
a Margit szigeten, 1927
a Nemzeti Szalonban
volt koll. kiállítása.

802

Piringer Benedikt

Remetelak a rocsonyei parkban. (~~Re~~ Einsiedelei im Garten zu Rocsonye.) ~~Kng.~~ ~~Fe~~ Rk. Felsenberg után.

291 m. 406 sz.

K. 1. —

Körösy Vilmos dr.

Margitszigeti részlet c. krétarajzát 1925-ben Petrovics Elek a Szépmű-vészeti Múzeum grafikai gyűjteményének ajándékozta. Ugyanez évben kollektív kiállítást rendezett Körösy Budapesten.

Grabismopoljai vándorkvt. III. 179

Kőrösy Vilmos dr

MAGYAR MŰVESZET

1925. 171
1927. 490
1932. 195

Körösy Vilmos

Kolozsváron született és jogi tanulmányai mellett a nagybányai festőiskolában, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult. Ferenczy és Réti voltak a mesterei. Tanulmányait később Berlinben és Münchenben folytatta. Első kollektív kiállítása 1919-ben volt Kolozsvárt. Budapesten a Margitszigeten rendezett gyűjteményes kiállításával tűnik fel, amikor az állam és a főváros is kitüntetik vásárlásaikkal. A Nemzeti Szalonban ez a második gyűjteményes kiállítása 1932. febr. Koll. kiáll. a Nemzeti Szalonban Féleg olaj. tájképei -

3135

9 Ismeretlen:

Julius Caesar.

Mellig s balra
szeme barna, bajusza
Régi római pánczélt
fodros széle kilátszik.

„C. CÆS

Vászon, méretei 69.5:
Ar. ~~pron~~ Kept. 75. — Dep
~~Uj pa 29.~~
~~Lomt. 75.~~

Lasza

Kőrösy Vilmos dr

Magyar Múzeum

1925. 171.

1927. 490

Kard vasból, bronzfogantyus, hallstatti

VI. 127

Körösy Vilmos dr.

szül. Kolozsvárt 1891 nov.
24. Rk. jogvégzett.
1915/16. I. elsőéves művész-
nov. Ferenczy Károly.
1919/20 I-II. másodéves Réti I.
1920/21. I-II. másodéves
Réti I.

Kőrössy Vilmos dr.
186. l.
Szefeltlex. 187. l.
Élet. arck.
u. o. 779. 780 l.

Kőrössy Vilmos okl

1915/16 I., 1915/20 - 1923/24

Ferképzomfoiskévk

105. l.

bormüvekkel díszített Trajanus-oszlop. A körülfutó reliefek a dák háborúknak mintegy kőbe vésett krónikája, melyen a császár mindig visszatérő alakja adja meg a ritmust. A művész az alakokat élesen és keményen faragta ki, amivel erősebb árnyékhatásokat ért el és az alakokat a háttér síkjától ezáltal jobban különválasztotta, így a dekoratív hatást is fokozva. 114-ben keletkezett Trajanus beneventói diadalíve. A képmásszobrászatban szintén érezhető a keményebb kifejezésmód, mint ezt Trajanus kopenhágai szobra mutatja. A mellszobornál a fejjel ábrázolt mell és vállrész, mely Augustus korában alig ért a kulcscsontig, mind nagyobb lesz, míg Commodus korában az egész felsőtest a karokkal is belekerül.

A Trajanus alatt egységes és jellegzetes művészet Hadrianus eklektikus sokoldalúságának hatása alatt több, egymástól eltérő irányt tartalmaz. A nemzeti, történi domborműben azonban tovább fejlesztik a korabeli művészek a Trajanus idejében követett irányt, mint ezt a Constantinus diadalívén alkalmazott medaillonok mutatják. Hadrianus korában a képmásokat sima elegáncia, gazdag ruhamotívumok, bizonyosfokú „akademizmus" jellemzik; különösen feltűnő ez a császár számtalanszor ábrázolt kegyencének, Antinousnak portréin.

Az Antoninusok alatt keletkezett nyilvános emlékek: Antoninus Pius tiszteletére emelt oszloptalapzat, melynek előlapján az Apotheosis ábrázolásában a művészt a tradíció nyügözte le, úgyhogy a mozdulat szélessége és a kompozíció egyensúlya mellett érezhető a forma üressége, míg az oldalrészeken a művész az őt érdeklő térproblémát megkapó közvetlenséggel éreztette azzal, hogy az alakokat nem helyezte egy alapsíkra és a háttértől lehetőleg elválasztotta őket; a Marcus-oszlop a Trajanus-oszlop mintájára készült, csakhogy itt is az alakok erősebben kiemelkednek, amit a Marcus Aurelius idejétől fogva mindgyakrabban használt erős

KÖRÖSY *Vilmos*, festő. * Kolozsvár 1891 nov. 24. Budapesten végzett jogi tanulmányokat s azután a képzőművészeti főiskolán és Nagybányán tanult. Főleg táj- és arcképeket fest. 1925. és 1927. kollektív kiállítása volt Budapesten. Margitszigeti részlet c. krétarajza a Szépmüv. Múz. tulajdona.

Kg. I. 594 l

„Kaißer Leopold der II. als König von
Aufrechthaltung der Freyheiten des König-
15ten November 1790 auf den Platz
"der" feliratú lapon, a tér közepén felállított
zási diszben látjuk a királyt, ki jobb kezet fel-
t tartva a herceg Batthyányi József primás
eszi. Mögöttük a balról álló ~~[illegible]~~ egyháznagyon kívül, a pallost
öüt és pap van. Az emelvény körül az egyházi
rszág tíz zászlóját vivok helyezkedtek el. A hát-
n, a katonaság népes sorfalat a körönség előtt.

i a rézlapnak 15·9 : 19·7 cm.

(szmeó).

140/95 № 183

Kőrösy Vilmos

kiáll.

Nemzeti Szalon

1932. febr.

Főv. képt.

Kőrösy Ferenc

kiáll.

Nemzeti Salon

1927. szept.

Főv. Képt.

Körösy Vilmos

Thieme Becker

XXI. 186. l.

(Lyka)

BIBLIOTEKA

tásával tünik fel, amikor az állam és a főváros is kitüntetik vásárlásaikkal. A Nemzeti Szalonban ez a második gyüjteményes kiállitása.

Olajfestmények:

137	Hegytetőn	60.—
138	Kőbánya	200.—
139	Kis kilátó	60.—
140	Napnyugta	250.—
141	Nyári kép	300.—
142	Feloldozás	Mgtul.
143	Farsang	300.—
144	Kertrészlet	200.—
145	Hegyoldal	100.—
146	Fák	500.—
147	Esti táj	120.—
148	Béke	300.—
149	Kirándulás	800.—
150	Klotildligeti nyaraló	Mgtul.
151	Klotildligeti táj	Mgtul.
152	Chimsee	150.—
153	Erdei út	180.—
154	Esti szinjáték	300.—
155	Pihenés	40.—
156	Fehér — fekete	300.—

Dr. GEDŐNÉ LUKÁCS ANNA

Született 1908 január 23-án, Szarvason. Atyja Dr. Lukács Izsó kir. kőrjegyző, erdélyi állomáshelyén már zsenge korban felismerte a gyermek sarjadó tehetségét. A középiskolákat Budapesten, majd Baján látogatta. Itt Gáspár János, a zirci szerzetesek főgimnáziumának rajztanára,

112	A gond	Mgtul.
113	Virágcsendélet	180.—
114	Tanulmány	Mgtul.
115	Virágos kertrészlet	Mgtul.
116	Halászbárkák	350.—
117	Krisztus keresztrefeszitése előtt (vázlat)	
118	Téli szürkület	600.—
119	A kertben	700.—
120	Cseresznyeszüret	800.—
121	Este a kikötőben	500.—
122	Joachim Piroska arcképe	Mgtul.
123	Bohémélet	Mgtul.
124	Cseresznyésben	300.—
125	Virágos kertrészlet	700.—
126	Sziklás tengerpart	350.—
127	Őszi táj	Mgtul.
128	Őszi táj	Mgtul.
129	Tavasz	Mgtul.
130	Tavasz	Mgtul.
131	Tavasz	Mgtul.
132	Nyári virágoskert	Mgtul.
133	Téli napsütés	Mgtul.
134	Kerti parkrészlet szökőkuttal	Mgtul.
135	Téli napsütés	Mgtul.

Nemzeti Szalon
76. csp. kiáll. 1932. febr.

KŐRÖSSY VILMOS. 7

Kolozsváron született és jogi tanulmányai mellett a nagybányai festőiskolában, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult. Ferenczy és Réti voltak a mesterei. Tanulmányait később Bécsben és Münchenben folytatta. Első kollektiv kiállitása 1919-ben volt Kolozsvárt. Budapesten a Margitszigeten rendezett gyüjteményes kiálli-

Kiállítás, Szeget-klub

Pesti Hirlap. 1925. jun. 6. 10

Körösy Vilmos képkiállítása

Körösy Vilmos müvész

Magyar Müvészet 1925.171.o.
Kiállitáosok.

Paulinyi Béla festő.

Népszava XXXVIII.1910 ápr. 20.
93 sz. 7 - 8 lap.
Nemzetközi humorisztikus kiállitás.

Kövesy Vilmos dr

festő

A margitszigeti Sziget Klub-ban koll. kiállítás rendezek margitszigeti tájképeiből - 1925. júniusában.

Magyarság

1925. jun. 7. (Margitszigeti kiállítás.)

~~Rálosnentumkúly~~
~~Margit utca 16.~~
~~Bujtár Béla.~~

Körösy Vilmos

festő

* **(Körösy Vilmos képei.)** A margitszigeti Sziget-Klub földszinti két termében holnaptól kezdve *Körösy* Vilmos dr. olajfestményei és pasztelljei láthatók. Körösy szinte kizárólag tájképeket fest, erre készteti őt fejlett színérzéke, mellyel a napsütés és az árnyék összes színhatásait, reflexeit, a levegős hangulatokat meglátni és ábrázolni képes. Néhány olajképén és pasztelljén kitünően érezteti a fák közé beszürödő napfény játékát, a fák leveleinek különféle zöldjét, az őszi lombok sárgáját, vörösét. Mindegyik képe egy-egy emlék a Margitsziget meghitt természeti szépségeiről. Csak a figurálisban kell még Körösynek erősödnie, az alakoknak a tájakba való belekomponálását, a kettőnek együttlátását kell még megtanulnia. A kiállítást különösen Margitsziget barátainak ajánljuk figyelmébe. Ezeknek bizonyára kettős örömük lesz nem egy kép előtt.

multia.) Junius 8-án.

7) Ernst cementre

vagyis kereken

Befejezést nyerek néjer is
mennyezet lebolhozása, a lep
aládúczolása, s egyébb kisc

Schaccbárya 190

Körösszeg. csonkalovag

15–

Bihar

M

Sztehlo G. 1917.

1) fedélszék alapraje 1:50 – 1/a alapraje 1:100.

2) síret "

4) fedélidom alapraje és síret.

5) fedélszék metszet. – 1:50. elvetve-

tanulog

6.) 21 db várlat és 3 felmerési várlat

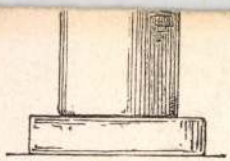

11.

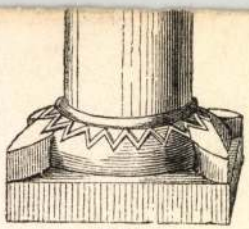

12.

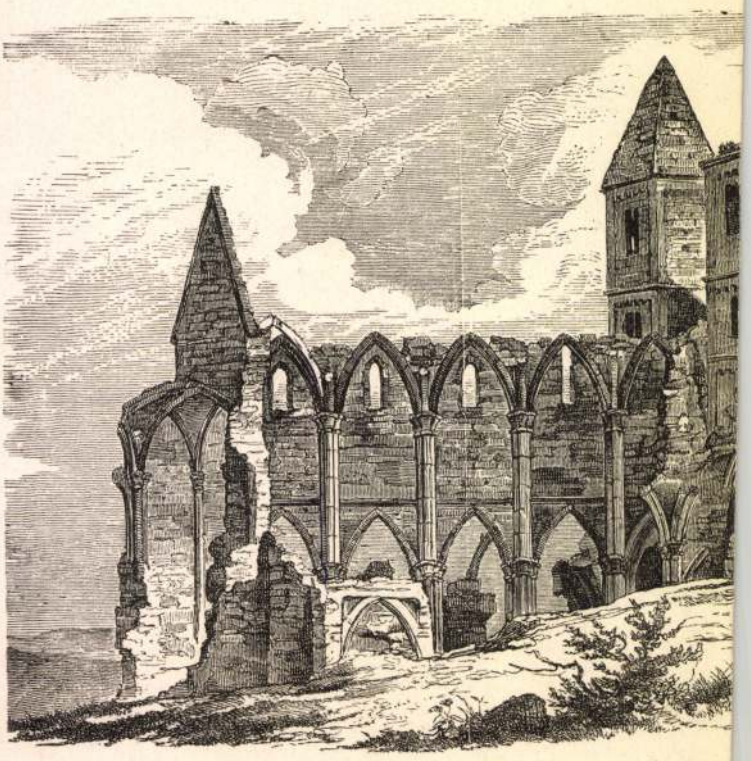

29.

35.

Körösszegi lakótorony

képi repr.

Magy. Művelődéstört

I. 293. P.

HELYSÉG Budapest. VÁRMEGYE	SZAKCSOPORT Festményeka.	ALCSOPORT
	KOR 1859.	SZÁRMAZÁSI HELY
ÖRZÉSI HELYISÉG		MESTER [illegible]
TULAJDONOS dr. Gyulavics Tibor.	MÉRET	SZEMÊLYI VONATKOZÁ
TÁRGY		EGYEB ADAT

MILYEN KÉP VAN RÓLA?

Körösszegapáthi

gkeleti templom

falképei

l.

Gerecze falképek

491. h.

Kőrösszegi vár

Kimnach László
felvételi rajzai
repr.
Szabó Károly

Kun László. 1272–
1290. M. Tört. Életr.
Bpest. 1886. 178, és
178. l. után

A Szent Jakab-kápolna plébánia-t
és alakja is valószínűvé teszi.
~~is mutatja~~. A temetőkápolnák v.i.re
oldalán vagy háta mögött kaptak hel
hasonló ~~kör~~ ~~centrális~~ elrendezésű,
~~xixxxxx~~ érseki, püspöki székesegyhá
szont plébánia-templomul szolgáltak
kirche, az essení Frauenstiftskirch
dóm mellett a Liebfrauenkirche stb./

Kétségtelenné teszik a kápolna r
bach János végrendelete is "ecclesi
1756,1780,1802,1815 évi püspöki egy
látogatásának jegyzőkönyvei, pedig
György nek szentelt apátsági templom
kápolna volt a tulajdonképeni pléb
pátság jövedelméből, hanem a plébán
község erejéből tartották fenn.

Az épület sorsát az 1697-es egy
Ekkor cseréppel volt fedve, egyetle
részletesen leirják. Már igen rossz
részben mert a villám még a "kőszerk
verte. Cserép teteje közepén fatorc

Körös szegi várrom

Vas. Ujs. 1860. 608. l

610. l. keppel –

Murillo

Velhagen &
Klasing

I/2 pol.c

Körösszegi vár

Irényi Sándor

A körösszegi
várrom. Vas. Ujs
1860. 608, 610 l
keppel

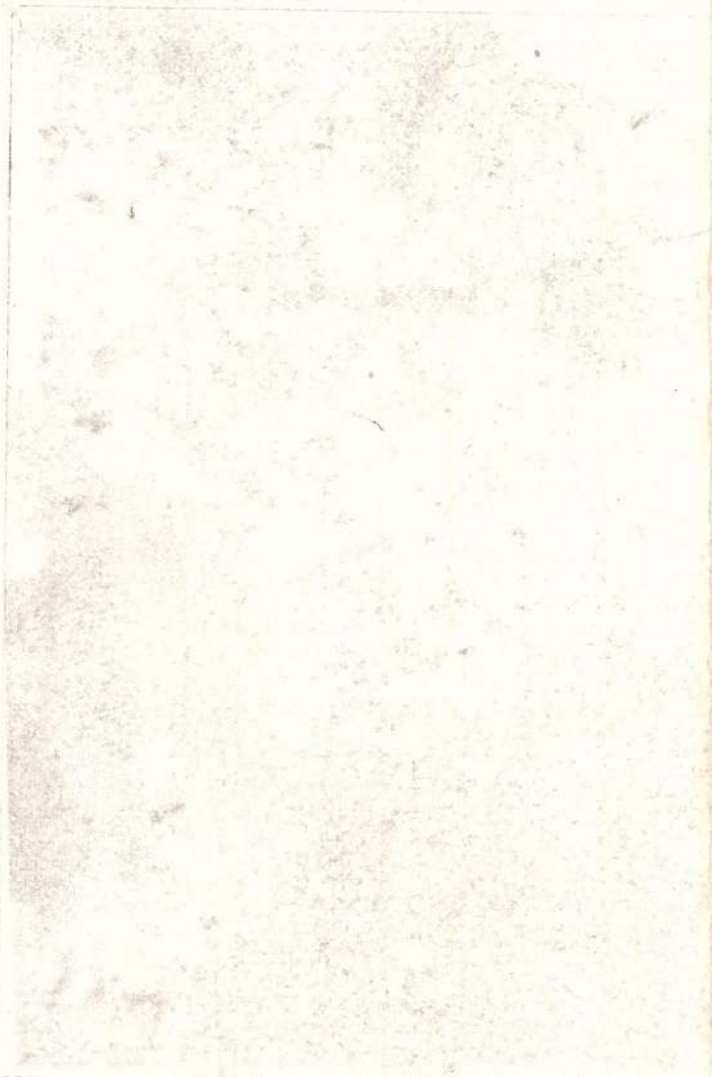

Kőrösszeg vára

Varjú: Magyar várak

Kőrösszeg.

A kőrösszegi csonkatorony tövében

Kőrösszeg, augusztus végén.

Tulajdonképpen nem is Kőrösszegnek, hanem Keresszegnek hívja minden erre felé jövő ember, de mindegy. Ugyis régen tudjuk, hogy más a valóság és megint más az írott szó. Most csak annyit, hogy csudálatos szépségben őrizte meg történelemnélküli történelmét ez a táj. Ha van róla tudomása valakinek, ha nem: de az évszázadok, sőt az évezredek nyomtalanul száguldanak el felette s maguk előtt görgetik az egészen bizonyosan ránkköszöntő holnapot. Iskolákban, történelmi munkákban csak annyit tudnak róla, hogy a kunok itt ölték meg IV. Lászlót és nemrégiben még itt végződött a dákóromának zagyva álma: itt volt a határ. Mindössze néhány művész, író állott meg a tájon pillanatra, kereste titkát, lelkét s ez a pillanat életének és művészete értelmének ki nem fogyó forrása lett. Arany innen emelte a szellem színpadára Toldiját, Gulácsy Irén itt próbálta meglobogtatni a Fekete Vőlegények nászi keszkenőjét, Jókai a keresvölgyi nádasokban ásta ki a mocsári tájak soha el nem avuló romantikáját és bizonyos, hogy Petőfit is ez a táj kusztonozta egyik legszebb alkotásának megalkotására, melynek neve: Téli világ.

Mert szél azután csakugyan szokott erre járni. Lezúdul az erdélyi hegyekből és végigsepri a falvak sokaságát, a Keres völgyében Váradtól le egészen Gyomáig, vagy Karcagig. Jön a szél s a víz az erdélyi hegyekből, kavicsot görget, vagy magvakat szór, de egyformán termékenyít meg földet, eget s embereket. Legendákat terit az őszbe hajló éjszakákra, csodákat igérget, ha beállnak a tavaszi áradások. A falvak örök harcban állanak széllel, vízzel, aszállyal, porral, sárral, ami aztán az esztendő némely szakaszában fenketlen. Mindegy. Örök az emberség, mert örök a harc: ezért van, hogy a táj parasztságának lelkében soha nem nyilott ki a népművészet. Se ruházkodásban, se faragcsálásban, se sehogy. Ha érdeklődő idegen vetődik a tájra, nyomban megállapítja, hogy itt él hát az a bizonyos rideg paraszt, de csalódik. Mert nem az. A paraszti lélekben csudálatos pompában élnek, virágzanak az elmult évszázadok legendái. Színesedve, lobogva, bételjesedve. Táltosok, lidércek, boszorkányok, veszett farkasok hullnak le az őszi avarba, hogy belőlük ugyancsak hasonlók keljenek, aszerint, ahogy rászabadul a tájra a modern és egyre modernebb idők szele. Határőrök nevei őrzik, hogy valóban itt a multban királyt is öltek és saját szakállukra háborúkat is kezdeményeztek. A jobbágyvilág is más volt ezen a tájon, mint egyebütt: Telegdy Pál kincstartó azzal dicsekedett az örökkön panaszkodó Ulászlónak, hogy neki olyan jobbágya van, aki éppen most (akkor) adott neki kétezer aranyat kölcsön. Nyilván utalt arra, tartson Ulászló is olyan jobbágyot.

*

Keresszeg vallása görögkeleti, ami nem azt jelenti, hogy vére, vagy alkata román, hanem azt, hogy a lakosság elrománosodott magyarság. Neveik tipikusan bihari nevek: Szabó, Pap, Karácsony, Fehér, Konda, stb. Amikben aztán semmi meglepő, semmi nevezetesség sincs, széltére így van ez a parciumbéli falvakban. Kevés kálvinista és sok görögkeleti, rengeteg falu van ilyen. A görögkeletinek hatalmas tornya, temploma, a kálvinistának semmi egyebe csak a háza, a falu széle és irdatlan magasságban és messzeségben a püspöksége. A harc évszázados, de egyre tart. Most is, mint a multban, a kisebbségnek nincs más segítsége, csak a saját kezebelije. Nem sok, azért bukásról még szó sincs, hiszen a mesterséges tervszerű telepítések se tudták megadásra birni.

A román megszállás alatt határszéli vámsorompó volt itt, egy elrománosodott török-örmény vérkeveredésü vámtiszttel, aki többek között engem is elfogatott egyszer a granicsárokkal, mint „kémgyanus" magyart, hát akkor erről volt híres Keresszeg. Ma, meg azelőtt arról, hogy a falu tulsó szélén valami jó kilométernyire áll a csonkatorony.

Áll a csonkatorony ki nem nyomozható idő óta, messziről szemébe ötlik az utasnak, falukon, folyókon, ködökön át, mert csaknem állandóan kék köd ül a tájón. Teteje hova lett, ki tudja, bent is le vannak szakadva a mennyezetek, pincéje, a várpince beszakadva, ha az ember belé akar látni, meggyujt egy csomó szalmát vagy gazt és lehajitja.

A torony roppant nagy alkotás, nem egészen szabályos négyszög, egész várrendszer terül el körülte, persze már csak a földben és alapjaiban, gödrök, amikben gyikok sütkéreznek, kötörmelékek, amik között vigan tenyészik a laboda és szederinda. Holdvilág kell hozzá, hogy az új Jósikát regényes történelemre inspirálja. A torony apró vassá égetett téglából van épitve, de ebből volt valaha az egész vár, amit meghatározhatatlan anyag kötött össze, aminek szilárdságához a cement csak szekérkenőcs, vagy kulimász. A román megszállás mindent elkövetett, hogy ezt a tornyot, várat eltüntesse. Robbantani nem lehetett mégse, mert összedőlt volna a falu, hát csak a falut szabadította rá. Hogy a torony még áll, nem ezen mult, hanem azon, hogy nem birja a csákányt.

*

A keresszegi vár úgy bukkant elé az Árpádházi királyok történelmében, készen, erősen, mintha mindig ugyanolyan erősség lett volna, mióta világ a világ. Hogy mi volt azelőtt, kié volt, ki tudhatja? A Csáky-nemzetség történelmi szereplése a keresszegi várral kezdődött s az is birta egészen a legutóbbi időkig változatlanul. Mig aztán a roppant Csáky-birtokot elmorzsolta a környékbeli parasztság, maradt árván, egyedül a vár. Mint községi közbirtokossági tulajdon. Ennyi a látható történelme mindössze.

De valójában a keresvölgyi parasztság lelkének legmélyében van, teméntelen legendákat ragasztanak hozzá, nincs rá eset, ha naponta látja is a paraszt, hogy újra és újra belé ne döbbenjen a felelősség magával, multtal és jövendővel szemben. A bihari síkságon az irott, vagy kőbe vésett, avagy erősségbe rakott történelemnek semmi nyoma, a szél s legenda szabadon kószál keresztül-kasul rajta. Csak ez az egy torony van meg, ami látható. És ezzel se törődik a kutya se. A falu, amelyik birtokolja, önmagával vivja iszonyú harcát, hitéért és multjáért és jövendőjéért: ezzel se törődik senki se. A torony néz le a falura a magasságból, a földben régi hősök, királyok, hadvezérek porladoznak s felettük közeli s távoli faluk népe napjában többször erre néz és azt mondja:

— Igen. Az ott a mi tornyunk.

Mert éppen annyira magáénak tekinti, mint a történelemnélküli történelmet és a csillagot.

Közben arról beszélgetnek évről-évre, hogy majd egyszer újra fedelet huzat rá az állam, kibontja a vetemedett sáncokat, pincéket és alagutakat, megint lesz, ami volt, a keresvölgyi népnek, hite, ereje, büszkesége.

Mert bármennyire erös is valamely nép, szükséges, hogy néha megújhodjon hite, bizodalma azokban, akik uralkodnak mult, jelen és a történelmet átivelő kegyelet felett.

De vajjon olyan sokba is kerülne a keresszegi csonkatorony műemlékké való nyilvánitása akár a vármegye, akár pedig az állam terhére, hogy nem lehet megtenni? Vagy hogy éppen annyira gazdagok vagyunk az ilycsmikben, hogy nem éri még?

Szabó Pál

A felvidéki magyarság tönkretételét célozta a megszálló csehek adóügyi politikája

A Kuria érdekes döntése a csehek idején eltitkolt adóalapok ügyében

Évszázados üzlet Kassán az *Eschvig-Hajts* Kornél-féle sportárunagykereskedés. A város főterén virágzott az üzlet, amikor *a cseh Bata-gyár felmondási pert indított a magyar cég ellen* azzal, ohgy az épületet le akarja bontatni és új üzletházat épít a helyébe. *A brünni felsőbíróság el is rendelte a magyar cég kilakoltatását,* de attól tette függővé, hogy 3 hónap alatt fel kell épiteni az üzletházat. Ez azonban nem történt meg, csupán mintegy háromnegyedév mulva. Ebből igen nagy kára származott a magyar cégnek, annál is inkább, mert *a Bata-cég a bíróságnak azt az utasitását sem teljesitette, hogy megfelelő helyiséget szerezzen a sportárunagykereskedésnek.*

Hajts Kornél ekkor kártérítési pert indított Batáék ellen, akiktől 25.000 pengőt követelt. A cseh bíróságok az ügyet szakértőkre bizták és ezek a magyar cég adókönyvei alapján megállapították, hogy csak mintegy 3000 pengő kár származott a Bata-gyár hibájából. A bíróság, Batáék jogellenes eljárását megállapitva, 3000 pengő kártérítés megfizetésére kötelezte a cseh céget.

A fellebbezési bíróság megerősitette a döntést, ami igy jogerőre emelkedett. Amikor azután a Felvidék visszatért az anyaországhoz, a 100 éves magyar cég perújitást indított Batáék ellen. Előadta a bíróság előtt, hogy a megszállás alatt *a csehek valóságos adóstatáriumot rendeztek a magyarság ellen.* Az adóhatóságoknál talált adatokat elvetették, illetve *tizszeres, sőt húszszoros adóalapokat állapitottak meg,* ezek alapján történt a magyarok megadóztatása és *a követelt összegeket irgalmatlanul behajtották. Igen sok magyar cég ment igy tönkre, sőt több kereskedő öngyilkos is lett.*

Ekkor a magyar párttal történt megbeszélés alapján, hogy a visszatérésig fenn tudják tartani magukat, a valóságos jövedelmeknél sokkal kisebbeket jelentettek be az adóhatóságoknál. Igy járt el a sportárunagykereskedés is és a cseh bíróságok a Batáék elleni pörben ezeknek a valóságnak meg nem felelő adatoknak figyelembevételével állapitották meg természetesen az ő kárát is. Most a magyar bíróságoktól valóságos kárának megitélését kérte a kassai sportárunagykereskedés és kész volt igazi könyveit beterjeszteni, amelyeket a csehek elől az emlitett okokból eltitkolt. A Bata-cég tiltakozott mindezek ellen, mert szerinte a felvidéki magyarok semmiben sem voltak hátrányosabb helyzetben a csehéknél, igy nem volt okuk valóságos jövedelmük eltitkolására; egyébként is a jó erkölcsbe ütközik ez a követelés az adóeltitkolások miatt, de különben sem alkalmasak perújitásra a bejelentett körülmények, mert ezek nem új bizonyitékok, hiszen az alapperben is birtokában voltak már a cégnek a valóságos üzleti könyvei. *Az alsóbíróságok ezeknek az érveknek alapján elutasitották a magyar cég perújitási keresetét.*

Ilyen előzmények után került az érdekes ügy a Kúria Antalffy-tanácsa elé. *A Kúria megváltoztatta az elutasító döntéseket és a perújitásnak helyt adott. A legfelső bíróság indokolása szerint semmi ok sincs arra, hogy a felperes bizonyitékait el ne fogadják.* Utasitotta ezért a fellebbezési bíróságot, hogy a felperes cég által beterjesztendő valóságos üzleti könyvek alapján állapitsa meg a kárait. A Kúria új bizonyitéknak fogadja el a csehek előtt a jelzett okokból be nem mutatott üzleti könyveket és nem tekinti jó erkölcsbe ütközőnek a kényszerü adóeltitkolást.

A Kúria elvi jelentőségü döntése most már alkalmat nyujt a csehek által sanyargatott felvidéki magyaroknak jogaik érvényesitésére.

Az osztálysorsjáték csütörtöki huzása

10.000 pengőt nyert: 28883

5000 pengőt nyertek: 14574 21163

4000 pengőt nyertek: 7785 44689 61624 90379

2000 pengőt nyert: 28096

1000 pengőt nyertek: 15855 30841 53308 53851 55058 56638 69109 76206

800 pengőt nyertek: 1358 18360 28313 28870 44171 52034 64230 65741 72877

600 pengőt nyertek: 41132 46882 49656 54897 58709 83311 94071

500 pengőt nyertek: 6168 13668 15766 17442 19329 22802 28557 42288 52828 67110 78724 88205 90535 92464 95479

300 pengőt nyertek: 3329 5813 10100 10957 11535 13080 19040 19953 21975 28895 29071 29576 31587 32621 34370 36317 38682 38773 41680 41993 42547 44596 45434 46029 46258 46599 47356 53851 56262 61730 64295 65011 66872 67414 67729 68818 73058 73304 74093 79593 83116 86020 86520 87488 90128 90393 91249 94625 96279 97314 97354

175 pengőt nyertek:

6 66 125 134 184 203 245 270 280 310 318 317 327 361 454 497 650 714 722 792 890 942 954 969 999 **1003** 148 181 245 364 393 487 581 734 771 850 975 **2011** 058 129 168 431 473 477 488 868 **3068** 079 100 161 286 379 483 514 641 517 567 588 604 615 616 660 668 701 748 827 647 658 692 751 839 851 875 991 **4015** 045 085 110 237 295 373 530 546 573 575 617 663 672 674 686 883 864 999 **5052** 112 140143 293 402 426 461 476 510 520 561 613 661 724 731 797 800 859 962 **6039** 043 062 089 142 218 222 224 284 291 506 527 556 583 592 605 660 698 774 825 892 968 970 **7010** 053 061 266 306 341 401 527 628 629 630 647 695 730 769 788 817 822 831 **8004** 007 077 078 179 249 417 454 470 665 672 735 801 812 887 916 929 931 934 980 **9035** 115 219 223 229 342 355 368 470 489 490 516 520 525 549 606 634 645 655 817 930

10011 137 139 204 268 311 315 473 518 520 634 644 704 732 735 768 830 839 886 933 949 **11275** 372 564 567 572 604 625 680 684 707 849 904 968 **12160** 128 178 220 280 348 565 603 621 708 713 885 924 952 971 995 997 **13001** 017 123 135 172 201 343 349 486 552 625 690 756 778 810 841 846 848 853 910 **14068** 082 083 098 254 251 289 319 386 425 501 508 528 558 580 585 660 699 764 842 848 851 860 909 920 959 **15005** 052 093 105 166 188 189 292 331 401 519 523 547 584 650 671 734 786 789 797 852 937 **16219** 248 265 301 645 777 910 362 365 467 488 722 726 767 798 870 907 913 938 952 977 **18087** 111 128 135 163 225 252 276 284 308 391 397 670 698 699 753 873 946 978 990 **19057** 099 162 174 208 257 272 307 498 506 538 598 758 882 892 899

20137 231 318 555 575 596 610 679 708 841 **21023** 078 083 117 146 163 170 184 219 239 269 273 320 331 427 602 729 815 816 861 872 909 975 **22015** 019 027 038 115 144 257 366 407 432 522 537 634 730 753 771 781 788 802 920 945 957 984 992 994 **23088** 089 094 134 164 226 358 375 489 551 695 843 895 914 924 942 **24020** 060 176 236 265 298 456 579 530 602 798 **25030** 101 200 209 247 260 440 443 486 487 507 528 543 695 699 755 765 847 866 936 961 **26055** 132 150 171 185 221 228 243 252 260 300 303 372 520 568 619 639 764 971 **27006** 145 159 176 251 307 453 455 455 579 585 656 667 684 709 758 816 934 964 **28007** 096 145 221 270 293 313 505 516 520 557 559 592 682 570 903 987 **29046** 071 210 229 262 266 373 518 528 565 576 755 756 761 778 813 866 902 910 940

30133 138 173 251 279 292 440 474 547 548 627 647 693 709 731 807 924 943 **31122** 151 253 256 257 315 333 324 474 587 753 850 911 **32020** 048 080 182 312 384 386 459 488 582 616 707 724 752 808 930 **33036** 138 147 152 170 207 251 293 302 324 356 388 397 427 446 493 549 559 562 584 621 678 698 733 875 911 **34230** 325 335 370 452 462 509 521 566 621 632 659 715 733 734 768 859 905 982 **35027** 072 087 176 366 432 509 515 519 535 587 592 644 775 790 943 **360903** 078 146 228 317 399 426 495 523 546 731 806 813 872 874 895 931 968 978 982 985 **37000** 017 069 078 128 192 208 241 284 367 371 387 453 584 589 609 651 807 910 **38023** 024 091 148 221 237 259 264 275 386 395 417 546 563 591 678 682 773 833 836 941 956 969 995 **39044** 195 240 271 535 547 549 561 570 661 716 724 737 752 769 921 922 950

40024 037 062 084 086 100 182 185 319 320 329 331 388 392 399 453 526 551 566 644 710 739 781 788 792 895 919 968 **41072** 156 167 188 189 190 206 238 362 369 399 669 712 726 763 835 932 939 986 **42034** 062 133 145 156 191 291 376 574 588 679 784 775 809 890 898 43141 270 273 394 525 526 550 588 685 713 774 786 806 813 855 875 888 927 942 956 974 **44131** 138 290 320 337 392 561 582 627 682 717 754 835 851 929 971 **45060** 085 280 342 359 455 481 545 568 616 651 968 **46104** 115 182 259 280 302 349 381 434 452 467 470 479 517 558 598 607 704 776 860 930 981

50047 055 100 226 299 376 399 421 425 437 460 537 615 709 751 846 955 **51090** 218 288 313 329 365 380 473 476 599 602 626 627 651 699 728 786 742 747 928 936 942 **52089** 074 161 195 280 423 514 582 645 684 733 801 218 969 **53034** 110 121 232 288 295 380 445 498 562 674 786 817 820 880 883 950 967 **54077** 136 211 230 369 431 478 483 490 590 711 777 785 786 815 875 886 938 987 **55037** 141 153 245 253 274 382 394 425 456 460 465 626 707 786 849 **56032** 043 054 065 069 085 097 416 439 463 565 660 720 847 855 919 922 935 960 **57041** 058 104 106 377 468 497 548 558 562 595 633 672 782 787 825 847 849 915 925 991 **58000** 009 094 221 268 307 476 601 614 695 705 801 933 **59043** 065 130 131 181

60000 010 112 234 342 365 383 407 458 554 566 617 726 822 853 900 **61080** 097 139 287 246 326 357 409 416 474 649 709 729 749 750 760 839 853 948 962 990 **62010** 043 224 228 247 326 402 480 489 555 559 620 671 719 770 791 831 838 839 965 978 **63034** 043 091 158 166 227 280 349 388 414 417 420 628 679 755 783 880 903 959 972 997 **64005** 019 110 140 161 178 227 234 241 332 349 409 477 497 524 607 669 689 674 680 693 723 728 728 762 774 775 804 821 940 988 **65130** 133 246 424 442 449 467 625 715 755 636 846 907 989 **66070** 082 087 089 125 252 272 287 302 407 450 519 604 662 663 695 721 833 977 981 **67003** 054 059 156 234 235 341 381 542 564 654 727 779 869 889 913 924 969 **68033** 093 145 163 178 228 259 303 336 339 418 437 465 596 690 734 846 943 948 978 992 **69023** 027 064 072 076 130 190 273 278 365 377 392 404 453 504 615 655 706 714 742 756 809 909 974 976

70006 041 109 163 259 333 397 533 652 750 811 863 893 954 957 **71061** 115 267 288 294 304 337 504 569 616 658 658 703 709 807 899 942 **72034** 069 100 113 116 163 483 512 579 589 634 703 791 845 560 980 987 **73019** 125 131 234 241 248 283 299 312 434 435 **74058** 132 159 199 203 524 690 773 885 921 964 972 **75074** 088 128 165 258 276 299 353 438 611 **76006** 053 073 187 191 220 277 290 367 451 463 560 765 793 932 **77086** 102 259 341 456 515 519 590 722 805 964 **78017** 039 130 823 843 879 889 908 994 996 **79012** 119 295 393 565 737 745 793 881 950 894

80033 212 213 238 272 273 281 350 448 455 467 473 484 540 562 581 608 632 675 736 750 770 777 790 824 834 838 909 971 **81048** 079 108 119 129 192 280 365 405 531 459 519 538 573 650 846 880 909 967 **82165** 359 369 376 384 527 566 725 749 858 891 905 986 972 990 **83055** 158 224 306 310 455 448 509 522 599 657 724 890 933 963 **84009** 081 091 099 109 118 225 244 368 374 510 517 528 601 731 732 798 934 981 **85154** 166 172 176 231 262 415 436 479 582 592 620 637 638 771 776 846 970 **86037** 039 044 067 074 082 092 105 185 209 373 375 406 413 556 593 687 724 747 775 780 964 970 983 **87624** 123 346 422 549 554 596 710 753 800 901 **88043** 107 112 132 138 155 181 817 376 396 440 468 529 548 574 651 658 709 711 715 747 750 803 946 **89006** 181 352 456 519 600 642 761 850 858

90041 084 093 236 274 324 365 379 382 417 542 623 631 643 655 818 896 903 941 **91029** 154 158 159 216 230 290 370 385 402 403 467 474 511 529 556 567 576 676 742 832 884 880 916 944 **92111** 161 206 239 334 347 389 456 542 546 592 606 708 709 744 778 838 930 **93002** 032 171 208 228 285 371 376 377 401 416 453 560 653 668 683 811 905 950 979 **94002** 017 055 172 207 227 332 379 387 448 469 477 516 541 546 700 712 822 825 851 889 924 953 968 979 **95020** 045 143 167 215 359 379 383 405 408 433 480 535 552 591 642 683 758 858 873 890 893 918 951 967 970 **96043** 104 113 136 148 360 403 587 596 618 620 656 697 771 857 **97108** 138 173 264 271 297 310 314 363 470 598 604 669 673 686 722 858 950 **98079** 101 169 191 192 239 282 283 291 306 359 471 483 527 595 651 672 756 835 913 948 961 913 **99004** 053 066 133 149 211 245 257 282 313 326 384 387 398 398 400 411 475 492 541 554 561 585 594 607 610 723 776 809 821 831 935

*

Esetleges számhibákért nem vállalunk felelősséget. A húzást szeptember 4-én, pénteken folytatják.

A főhuzásokra sorsjegyek még kaphatók

SUCHTÁR BANKHAZ-pál, BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 6.

Levelezőlapon vagy telefonon: 132—203.

KÖVETKEZŐ HUZÁSI NAP: szeptember 4. Szerencsesorsjegyek az V. osztályra és a következő sorsjátékra kaphatók:

UJHELYI ÉS TSA

Szent István-körút 27. Telefon: 123-271.

Kisszakasz

Milliméntersor ára hétköznap és ünnepnap 40, vasárnap 45 fill, Legkisebb hirdetés (10 mm) 4 P. Álláskeresőknek 50% kedvezm.

Levelezés

Komárom!

Istentől áldott, boldog életet. Jósorom van. Forró szeretettel: Erzsid.

VADVIRÁG! Millió csók leveledért. Lélekben mindig Veled vagyok és fáj, hogy nem találkozhattunk most, amikor oly egyedül voltam. Szombaton megint leutazom és vasárnap végleg visszajövök. Jöjj mielőbb, nagyon várlak. Sok-sok csók.

Foglalkozás

TELJES ELLÁTÁSRA elvállalok a tanévre úrileányt 14—18 éves korig, részben természetbeni fizetségért. Német, francia társalgás, zongora otthon lányos házamnál.

Ruházkodás

Perzsabundák

szépek, olcsón Szemere szűcsnél, Erzsébet-körút 26 MASODIK EMELETEN

HASZNÁLT ruháért, egyenruháért LEGTÖBBET FIZET: **HOCH** Erdélyi-u. 17. Telefon: 143—925.

Kid, hörcsög, pézsma és

perzsabundát

olcsón vehet Pletenik szűcsnél, Erzsébet-körút 26, első emelet

HASZNÁLT férfi-, egyenruhaért, **ZÁLOG** TÁRGYÉRT legtöbbet fizet RUHÁZLET, Népszinház-u. 20. Telefon: 342-957.

Vétel, eladás

Használt ruhát, cipőt, bútort szőnyeget, tollat szenzációs áron veszek. Pfeifer, Kálvária-tér 16, f. 9. Telefon **134-807**

Hangszer

OLCSÓ, JÓ HANGSZER **Sternberg** BAKÓCZI-UT HATVAN

Az ország a honvédekért

József főherceg tábornagy a tulajdonában levő és a József nádor nevét viselő gyalogezredbeli honvédeknek meleg télruhákat küldött. A főherceg *sajátmaga válogatta ki ruhatárából azokat a darabokat, amelyeket az első vonalban küzdő honvédeknek szánt.* Többek között két vadászbundát, fókabőr sapkát, hatalmas kesztyűket, meleg alsó ruhákat, vadászingeket, gumilábbeliket, stb. ajándékozott a honvédeknek s ezeket saját vadászruhatárából, illetve felszereléséből adta át. *A ruhanemüeket Jékey László tb. máltai lovag, vöröskeresztes tömegmegbizott szállítja az arcvonalra.*

Budapest gyüjtökörzeteiből a szeptember 1-ig befutott jelentések szerint a következők gyültek össze: 8274 pár érmelegítő, 30.803 pár gyapjúharisnya, 3189 pár lábszárvédő, 32.712 fülvédő és nyaksál, 6651 kötszövött alsónadrág, 18.960 kötszövött ujjas, 1696 tábori takaró, 1113 sífelszerelés, 277 pár sícipő, 1642 drb hószemüveg, 7775 pár szőrmés kesztyü, 1074 szörmés mellény, 2155 szörmés sapka, 778 férfibunda, 1480 női bunda, 625 bundabélés, 461 lábzsák, 2101 muff, 1590 boa. Ezenkívül összegyült 4 mázsa és 1200 gombolyag gyapjúfonal, valamint 20 kocsi szörmés bőr. Előreláthatólag *a téliruhagyüjtés nagyszerü eredménnyel zárul fővárosunkban, hiszen az eddigi jelentések még nem tartalmazzák az összes holmikat, mert oly hatalmas tömeg gyült össze, hogy az összeszámlálás még mindig folyik.*

Székesfehérváron az első hat nap alatt a honvédség részére folytatott téliruhagyüjtés során szép eredményt értek el. Összegyüjtöttek eddig 571 pár gyapjúharisnyát, 326 pullovert és gyapjúmellényt, 506 nyaksált, 420 szörmesapkát és kesztyüt, 127 pár érmelegitőt, 39 bundát, 88 muffot és boát, 407 szörmét és 240 méter flanellt. Ugyancsak összegyült 7000 pengő készpénz, amiből szintén meleg ruhanemüt vásárolnak. A város területének felén még ezentúl történik meg a gyüjtés, igy a végeredmény igen jelentősnek igérkezik.

Beregszászon a gyüjtés már az első napon meglepő eredményt ért el. Az eredmény 18 szörmebunda, 112 szörmekucsma, 100 kötött kabát, 8 pár csizma, 160 gyapjúmellény, 175 pár érmelegitő, 122 pár fülvédő, 8 párna, 320 pár téli harisnya, 210 nyaksál, 320 szörme és közel ezer pengő készpénz volt.

Kecskemét belterületén befejeződött a gyüjtés. Az eredmény összesen 6128 darab téliholmi, közötte 18 férfidunda, 858 fülvédő és hósapka, 467 pullover, 872 szörme, 452 pár gyapjúharisnya, 208 szörmés sapka és sok más értékes téliruhaanyag. A leventék most a város külterületén folytatják a gyüjtést és itt is szép eredményt várnak. Egyébként a város belterületén lakók közül azok, akik a leventék látogatása alkalmával nem voltak otthon, még mindig viszik adományukat a gyüjtőközpontba.

Komáromban a gyüjtés eredménye eddig meghaladja a háromezer darabot. A hajójavító műhelyek munkásai, számszerint négyszázan, kétórai munkabérüket ajánlották fel a nemes célra.

Szabadkán is lelkesen folyik a gyüjtés. A már pedig osztályozott adományok értéke 100.000 pengőnél többet tesz ki. A Barosszövetség külön gyüjtést indított az iparosok között és ez is igen eredményes. A bunyevácok és a szerbek is jelentékenyen hozzájárultak a gyüjtőmozgalom sikeréhez. A tanyavilág is példásan adakozik. Sok esetben kilométereket gyalogolnak a tanyai magyarok, vagy bunyevácok, hogy eljuttassák a távolabbfekvő gyüjtőhelyekre az adományokat.

Kaposváron a gyüjtés eredménye eddig a következő: 435 pár érmelegitő, 956 pár gyapjuharisnya, 207 pár lábszárvédő, 413 fülvédő, 944 nyaksál, 212 hósapka, 10 sísapka, 291 kötszövött alsónadrág, 754 pullóver, 66 tábori takaró és paplan, 10 pár sífelszerelés, 1 pár sícipő, 4 pár hócsizma, 152 darab hószemüveg, 358 pár szörmés- és egyéb keztyü, 49 szörmés mellény, 262 szörmés- és egyéb sapka, 29 férfi és 16 női bunda, 57 bundabélés, 1313 szörmés bőr, 14 szörmés lábzsák, 123 muff, 112 boa, 25 kg gyapjufonál, 39 kg feldolgozható gyapju, 19 baskötő, 102 férfi és női télikabát, 149 gyapjuáru, termoszok, flanelláruk és 1743 pengő készpénz.

Ujvidéken eddig 325.000 darab érkezett be a központi gyüjtőhelyre. Ezek közül 1508 érmelegitő, 6469 pár gyapjuharisnya, 472 pár lábszárvédő, 5449 fülvédő és nyaksál, 967 kötszövött alsónadrág, 2243 kötöttszövött ujjas, 210 tábori takaró, 85 pár sífelszerelés, 12 pár sícipő, 273 hószemüveg, 1261 pár szörmés keztyü, 346 darab szörmés mellény, 907 szörmés sapka, 50 férfi bunda, 11 női bunda, 10 bundabélés, 2579 szörmés bőr, 21 szörmés lábzsák, 59 karmantyu, 58 boa, 98 kg gyapjufonal, 110 kötött gyapjuhulladék és 30 kg gyapju.

Baján a városháza előtt felállított sátrak előtt napokon át tolongott a közönség, hogy átadja a honvédek számára a meleg téli ruhaanyagot.

Fontos könyv! Stádium-kiadás

FRANZ OTTO WREDE:

Amerika, az olvasztótégely

Amerika történelmét adja ez a könyv felfedeztetésétől napjainkig, a kevert népélek minden fonákságával és bünével együtt. Különös történelmi alakulás eredménye, hogy más népcsoportok után bár utolsónak érkeztek: az angolok nyomták rá bélyegüket erre a földrészre. Amerika ezért nem tud más lenni, mint amilyen s másképpen cselekedni, mint ahogy cselekszik.

ÁRA KARTONÁLVA 4.— PENGŐ

Kapható: Stádium könyvkiadónál (Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.) és minden könyvkereskedésben.

Egy uj élet:
Kocsatovkai Karabély Frigyes

Orosz front, augusztus hó.

Az olajszagú kozák ház kevés árnyat adott. A port kavarták a robogó autók a faluban.

— *Fritz,* gib mir meine Karte! — szólt hátra a százados.

A háta mögött a *honvéd* idegen kiejtéssel mondta:

— *Páráns!*

És előírásos hátraarc után futva hozta a térképet.

A tüzérkapitány előzékenyen magyarázta a kivánt gyors és jó útvonalat, de alig figyeltem oda.

A lányosképü katonát néztem, ezt *a német szóra igazodó honvédet.*

— *Ki ez?*

— *Ez Fritz. Fritz Karablin. Érdekel a históriája?*

— *Ha históriája van ...*

Az olajszagú kozák ház kevés árnyat adott. A port kavarták a robogó autók a faluban. Ott mondta el a százados Fritz Karablin történetét:

— *Az anyja német nő volt. Fedor Karablin az első világháborúban német fogságba esett.* Egy majorban dolgozott, mint hadifogoly, aztán *Stettinbe* került, kitanulta a kovácsmesterséget. És egy német nő, akibe beleszeretett, szinte el is feledtette vele a Don-vidéket. *Fedor Karablin szorgalmas, jól kereső, becsületes polgára lett a német államnak.* A stettini kovács fiát, Fritzet, német szón tartotta, de oroszul megtanította azokra a régi imákra, amelyeket hazájának érthetetlen, új törvényei üldöztek, megvetettek. Fritz 14 éves mult, amikor a német-orosz megnemtámadási szerződést megkötötték. Apja már öregedett. A munkájából hazatért, a rádiót hallgatta, Moszkvát, amely azt hirdette az otthonuktól elszakadt, idegen földön élő oroszoknak, hogy a szovjetföld a világ munkásainak oroszul beszélő paradicsoma.

— *Fedor Karablin nem sokáig tudott ellentállni a hazahivó szónak.* Halála előtt vissza akart telepedni hazájába, *ott akart meghalni a Don partján, ahol született.*

— Egy napon a Karablin-család *vonatra ült, elhagyta Németországot és letelepedett Voronyezsben.* Fedor Karablin munkát kapott egy vasgyárban.

— De akkor, már az első napokban, *Fedor Karablin megdöbbenve és kétségbeesve vette észre, hogy nem leli meg lelkinyugalmát régi hazájában.* Rájött, hogy *becsapták, félrevezették,* munkás karjának izmait *kizsákmányolták* s hiába dolgozik megfeszített erővel, sem családjának, sem magának nem szerezheti meg a szükséges mindennapit.

— *Fedor Karablin naponta megsiratta elhagyott stettini otthonát.* Nyomorogtak, éheztek. Az apa a nagy robot apró csavarja lett, hangja nem volt, szava nem lehetett.

— *Egyszer mégis kitört. Keserüségében odavágta a szerszámait ... Fritz és az anyja aznap látták utoljára Fedor Karablint. Másnap elhurcolták.*

— Akkor már a német harckocsik mélyen bent jártak a szovjet területén s *Voronyezs is hamarosan a rettegés városa lett.* A stukák rohanták meg éjszakánként ...

— *Fritz és az anyja átéhezték a telet.* Csak az a tudat tartotta őket, hogy lassan *közeledik a felszabadulás.* Tavasszal a légitámadások elől kiszöktek a városból. *A környéken egy faluban jelentkeztek a bevonulóknál. Honvédcsapatok voltak, az én csapattestem.* Fritz és az anyja az én kezembe helyezték sorsuk irányitását. *Papirjaik rendben voltak. Az ellenőrző vizsgálat is mellettük szólt.* A német asszonyt nagynehezen el tudtam helyezni egy vonaton, amely a birodalom felé indult. *Karablin* asszony *Lodzba* utazott, ahol rokonai élnek. Nem hiszem, hogy valaha is el tudjam felejteni ennek a sokat szenvedett nőnek boldog hálálkodását.

— *És akkor lépett elő Fritz,* aki katonaköteles sorban lévén, felügyelet alá tartozik. Azt mondta, *próbáljam ki hűségét, szorgalmát, munkabirását,* azt mondta, hogy *a honvédség kötelékében akar harcolni a bolsevisták ellen,* akik becsapták, kizsákmányolták és elhurcolták az apját, megkeserítették anyja életét s tönkre tették az ő jövőjét. *Fritz elszántsága őszintének bizonyult* és próbaképpen magam mellé vettem, különleges munkaszolgálatra.

— A próbaidő alatt Fritz bebizonyította szolgálatkészségét, munkakedvét és *őszinte rajongását a honvédség iránt.* Értelmes, gyors felfogású fiatalember. És bátor. Lassan egy-két szót is megtanult magyarul.

— Abban az időben *Kocsatovkán* állomásoztam s az ottani falusi templomot munkaszolgálatosaink rendbehozták, kitakarították. Uj kereszt került a régi templomra. A jámbor falusi nép, amelynek természetes, ősi hitét semmiféle bolsevista fondorlat, vagy erőszak nem tudta elfojtani, heteken át készült a templomszentelésre. Felszólítás nélkül a falu aprajanagyja ott buzgólkodott a templom helyreállítási munkálatánál, előkerítették, kiásták eldugdosott régi ikonjaikat, imádságoskönyveiket, templomi kegyszereiket. Alkonyatkor vallásos énekeiket gyakorolták s az idősebbek éjjel-nappal tanitották a fiatalokat, meg a gyerekeket imádkozni.

— A templomszenteléskor könnyben úszott a régi Istenháza töredezett kőpadlója. A vének zokogva emelték arcukat a Kid és az ikonosztázia felé s a fiatalok megrendüiten ismételgették az ujjonan tanult igéket.

— *A templomszentelés után, amelyen a magyar katonai hatóságok is megjelentek, a hadseregparancsnok úr külön engedélyével a templom előtt emelt hármas halom és kettős kereszt tövében Fritz Karablin honvédujonc teljes menetöltözetben, acélsisakkal és puskával felesküdött a Legfelsőbb Hadúrra.* Az esküminta német nyelven én olvastam fel *Karablin Frigyes honvéd előtt. Most Fritz boldog honvéd.* Beosztása egyelőre — a tényleges kiképzésig — mellém rendelte. *Magyarul tanitom és szépen halad előre. Ha hazakerülök, magammal viszem és otthon tisztességes magyar nevet adunk neki: Kocsatovkai Karabély Frigyes lesz ...*

Eltapostam a cigarettacsonkot. Tisztelegtem a százados előtt, aztán *kezetfogtam Fritzzel* és már vitt is az autó olajszagú kozák falvakon, hervadó orosz mezőkön át, ahol *a honvédség az élet, az új életek ura.*

Németh György karp. honvéd
(Honvéd haditudósító század)

PRO PATRIA

Vitéz *Kovács* Dezső tartalékos főhadnagy, szociális felügyelő, okl. gazda, a III. osztályú katonai érdemkereszt, a Signum Laudis, az arany, a nagyezüst és a bronz vitézségi érmek, a Károly-csapatkereszt és a felvidéki emlékérem tulajdonosa 44 éves korában az orosz harctéren hősi halált halt. Hősi haláláról az országos szociális felügyelőség külön gyászjelentést adott ki.

Pártos József m. kir. páncélos főhadnagy, Pártos Ferenc ny. váci járásbirósági alelnök fia, augusztus 16-án az orosz harctéren hősi halált halt.

Geöbel László tartalékos tüzérhadnagy, járásbiró 29 éves korában augusztus 10-én az orosz harctéren hősi halált halt.

Postupici *Kostka* László tartalékos tüzérzászlós augusztus 10-én az orosz harctéren hazája védelmében hősi halált halt.

Ifjabb *Dávid* János tartalékos zászlós 30 éves korában augusztus 10-én az orosz fronton közelharcban, kézigránáttól találva hősi halált halt.

Revü a pokolban

Heinemann Sándor szeptemberi revükülönlegessége a

ROYAL Revüszinházban

PREMIER: MA!

Kezdete minden este fél 9 órakor

Fellépnek:

Rév Erzsi, Nagy Anci, **DÉRY SÁRI**, Bárczy Kató, Vay Ilus

Bognár Elek konferál

Fodor Artúr — **Lugosi György**

Temesváry László rendező

Utassy Jenő, Bata Béla, Óváry Tibor

Heinemann Sándor és 16 tagú jazzzenekara

Uj artista műsor

IVANOFF-CSOPORT világrekorderek

4 Misley olasz akrobaták — **Fernandó** ugró csoport

2 Delly's komikus excentrikusok — **2 Merki** a levegő tündérei

Mérsékelt helyárakkal csütörtökön, szombaton, vasár- és ünnepnap **délutáni** előadás a **teljes** esti műsorral. A délutáni előadás fél 5 órakor kezdődik.

Pénztár-telefon: 224-064.

Fontos ülésre készül a bolgár képviselőház

Szófia, szeptember 3.

Hir szerint *a képviselőházat* legközelebb, valószinüleg *szeptember 10-re összehivják.* Az ülésnek *nagy jelentőséget* tulajdonitanak. Előreláthatólag beszédet mond a nemzetközi helyzetről *Filov* miniszterelnök és külügyminiszter is. A belügyminiszter a belügyi, a kereskedelmi miniszter a gazdasági helyzetről nyilatkozik.

A kormányzóhelyettes emléke

A keresztényszocialista egyesületek országos szövetségébe tömörült szakszervezetek *Horváth* Balázs elnöklésével rendkívüli tanácsülést tartottak, amelyen *Szabó* József volt országgyülési képviselő kegyeletes szavakkal emlékezett meg a kormányzóhelyettes hősi haláláról. A szövetség vitéz *Horthy* István emlékét jegyzőkönyvében örökitette meg.

Máramarossziget törvényhatósági bizottsága gyászülést tartott, amelyen *Jurka* Flaviusz főispán emlékezett meg kegyeletes szavakkal a hősi halált halt kormányzóhelyettesről, majd *Katrics* Kálmán tecsői közjegyző mondott emlékbeszédet.

Békéscsaba képviselőtestülete rendkívüli közgyülésen hódolt a kormányzóhelyettes emlékének. Vitéz *Jánossy* Gyula polgármester emlékbeszédét a megjelentek állva hallgatták végig.

Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyülésén az alispán indítványára a kormányzóhelyettes emlékét jegyzőkönyvben örökitették meg, majd vitéz *Biró* István felsőházi tag és *Török* Ferenc esperes emlékeztek meg a nemzet nagy halottjáról.

Háromszék vármegye gyászközgyülésén *Kászonyi* Richárd főispán és *Szentiványi* Gábor méltatták a hősi halált halt kormányzóhelyettes érdemeit.

Több mint 1700 esztendő

a rádiumelem és rádiumsók „félértékállandója", ami azt jelenti, hogy több mint másfélezer év multával veszti el sugárzó energiájának, illetve anyagának — **felét** a rádium. A „HÉVIZI RADIUMUS GYÓGYISZAP" dús rádium tartalma tehát szárított állapotban is hatékony és ezért használhatjuk otthon is fájdalom csillapitásra és gyógykezelésre. Hévíz (Keszthely mellett) Gyógyfürdőigazgatóság. Rádiumos Gyógyiszaposztály.

MDK

Körösztös Imre kőmüves

1866. Hochrein J.-nek házat épit

Cserkuti A: Pécs 1848-67. Dunántul, 1925.márc.12. 3.l.

Körösztös Ignác
szobrász.
Pécsről, 1882-3. szobrá-
szati osztály.

Körösztös Ignác, szobrász (születési éve és helye kitöltetlen), Pécsről, 1882—83 mint vendég az ált. szobrászati szakosztályban E. Hellmer tanítványa volt.

lása
Fleischer Béés Co. l.

Szofia.

Az előtérben a nagy-vez
vezérlete alatt, élükön lobogó
a mint az támadásra indul; a
kötik le figyelmünket. Felira

Vorstellung der Türkische
bei Sophia in Bulgari

legalól: Wien im Verlag bei L
handler am Kohlmar
magyarázó szövegének kezdete:
f. die Festung Pirlip.

Szines rm., mér. a

Körösudvarhelyi Mihály ötvös-
mester

Győri Szemle 1942. 132.

A győri ipar történetéről

MDK

Körösztös Antal, festö
kivitelezö

1894 -töl kb. 54 évet töltött a gyárban.

Nikelszky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár művészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

MDK

Körösztös Antal, festö, kivitelezö

1894-töl

a Zsolnay gyárban dolgozott kb 54 év.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői
Pécs. 1949. ápr. 12.

Körösztös Antal

MK

Porcelánfestő

Szül: Bikal 1882

A Zsolnay gyárba lépett: 1894

74.o. 16. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MIK

Körösztös Antal

Edényfestő a Zsolnay-gyárban.

a "Tutenkamon" figurális rajzok kiviteleszője.

46.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Körösztös Antal

edény festő

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közre-
működött

1894-től.

66.o.

NIKELSZKI GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Körösudvarhelyi

Mihály

győri ötvös

XVI. sz

Bedy Vince

Adalékok a győri
ipar történetéhez.

Győri hemle

1942. 132. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Körösudvarhelyi

Mihály

Ötvös

l.

Yankó Ötvös-apródok

15. l.

MAGYAR KIR. POSTA
30

Kőrösudvarhelyi Mihály

Ötvös Győr

XVI. 7:

l.

Jankó Ötvös-apródok

5. l.

30f
MAGYAR KIR. POSTA

KÖRÖSZTÖS Imre építész

LEVÁRDY Ferenc-LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 16.p.

1968 JAN 21
1021

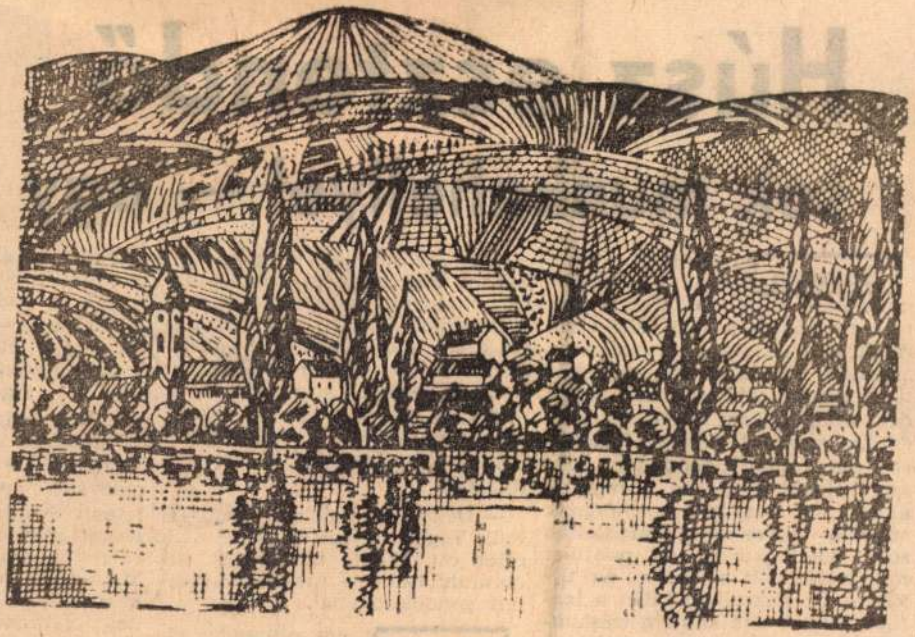

Körösztös István

Dunakanyar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968. január 21.

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

Húsz es

sok munkahellyel — egy

Sokszor gondoltam már magamban: az elmúlt húsz esztendő alatt vajon merre vetődtek a régi, lelkes barátok, akikkel még a szocializmus „falujáró korszakában" meneteltünk együtt világmegváltó szándékokkal, fiatalos hévvel és mindenkin segítni-akarással. Különösen egy valakire gondoltam sokszor, akivel 1948-ban a megyei, akkor még nagyon nagy rangnak számító háromhetes pártiskolán sokat vitatkoztam. Ő politikai munkatárs volt az MB-n, én újságíró, de akkoriban talán a legtöbb ötletet tőle kaptam írásaimhoz. Ha eszembe jutott, valahányszor magam előtt láttam hátracsapott szőke haját, kamaszos, vékony alakját, arca jobb felső részén az ötforintnyi forradást, csillogó lelkes szemét és állandó gesz

— A legfőbb elvre gondolok. Ejh! — Hát, hogy a szocializmusban mindenki annyiban részesül a javakból, amennyiben hozzájárul azok előállításához... Emlékszel, milyen hittel énekeltük: .....Egyik ember annyi, mint a másik, s mennyi munkát végez, annyit ér...!" Na, mit bambulsz! Talán már a dallamára sem emlékszel?

— Dehogynem, dehogynem... Te, Pali. Téged e húsz év alatt nem értek csalódások, mellőzések, kiábrándulások? — rukkolok ki rejtett gondolatommal.

Arca egy pillanatra elkomorul, aztán megint az ifjú gesztikuláló mozdulat, s szinte támadóan szegezi nekem:

mezőgazdasági
lettem. Érdekes
tavasz volt éle
sok időszaka —
va. — Egy évr
a párt ösztöndí
Gödöllői Agrá
temre, s négy
bentlakásos na
kitűnővel tette
okleveles mez
lettem. S utána
vissza pártvon
rűen mondja,
Mit adott boh
házi járási
nek választot
fájt a változás
mondanák... D

— „Örökös
ben porszemel
zem vigasztal

1968 FEB 18

1021

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

Kőrösztös István — Köröspart

Körösztös István kamara-kiállítása Gyulán

Az elmúlt évi képzőművészeti kiállítás-sorozat és a nagy sikerű Klub—67 tárlat után Körösztös István ismert békéscsabai színművész 12 képből álló tárlatát láthatták az érdeklődők a gyulai Jókai Művelődési Otthon ifjúsági klubjában.

Tizenkét akvarell képzőművészeti munkásságának csak egy kis töredéke. E műfajon kívül a kiállító otthonosan mozog a sokszorosító grafika, olajfestés és egyéb technikák területén is.

A bemutatott képanyag a szemlélőt az első pillanatban megragadja a látvány egyértelműen imponáló egységességével. Csak hazai tájakat látunk, de ez az egységesség nagyon távol áll az egyhangúságtól.

A művek első nagyobb csoportjára teljes egészében a hagyományos, klaszszikusan szép akvarelltechnika a jellemző. Az egymásba olvadó hideg és meleg színek ritmusa a táj, és emberének nagy-nagy szeretetéről vall. E művek közül kiemelném a művész balatoni tájait, és a Kora tavasz című képét, mely oldott líraiságával, levegős kék-zöld színharmóniájával a megújuló természet szimfóniája.

A kiállítás négy lapján a vízfesték mellett feketeszürke grafitvonalakat fedez fel a látogató, s ezek a vonalak biztos kézzel rajzolva az egyetemes konstruktív rend érzését keltik. A kellemes színakkordok ezáltal egy komolyabb, mélyebb érzést sugallnak, mely érzés az emberben a kiállítás megtekintése után is sokszor tisztán visszacseng. A Balatoni hegyek, Régi paraszthéz című képek a kiállító művészetének emberközpontú voltát bizonyítják.

Kedves színfoltot jelent a tárlaton az egyetlen, könnyed, reklámgrafikai jellegű rajzos akvarell, a művész szellemességéről árulkodva.

A művek maradandó értékét a biztos képkivágás, az ízléses, azonos hangvételű rajz- és színharmónia, az elegáns, könnyed ecsetkezelés, mindvégig azonos gondolat — és megoldásbeli alapállás garantálja, melynek alapja a művész táj- és emberszeretete, dicsérendően igaz és őszinte lírai realizmusa.

E szubjektív vélemények után szabadjon kijelentenem azt az objektív tényt, hogy mindezek alapján Körösztös István a színház közönsége után megérdemelt sikerrel meghódította a gyulai tárlatlátogató közönséget is.

Póka György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp., V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968. február 18.

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

Tél végi vitaminfo
az étrendben

Jóllehet a tél kalóriadúsabb táplálkozást kíván, mert a szervezet a kaloria egy részét a hideg ellensúlyozására használja fel, de szervezetünk az egészséges működéshez ezekben a napokban, talán még fokozottabban igényli a különböző vitaminokat tartalmazó élelmiszereket is. Gyakran előforduló panasz a tél végi és kora tavaszi hónapokban, az egyébként indokolatlan fáradtságérzet, ami minden bizonnyal a C-vitamin hiányát jelzi a szervezetünkben. Ezáltal csökken a szervezet ellenállóképessége például a *fertőző, influenzás* megbetegedésekkel szemben is.

Szükséges, hogy az étrendünkben a zsíros, húsos ételek mellett naponta szerepeljenek *zöldfőzelékek, saláták, gyümölcsök.* És miután erre az időre a nyersen tárolt zöldségféléknek, gyümölcsöknek is felére, sőt negyedére csökkenhet a C-vitamin tartalma, még fokozottabb mértékben lenne szükséges a fogyasztásuk. Mégis milyen jó C-vitamin források állnak rendelkezésünkre ezekben a hónapokban?

Nagyon jó C-vitamin forrás a télire elrakott *savanyúpaprika*, a levével együtt. Azután a nyers (nem pirított) *savanyú káposzta*, amelyből naponta egy-egy tányérkával salátaként fogyasszhatunk a zsíros húsokhoz, tepertőhöz, szalonnához. Csaknem teljesen megőrzik C-vitamin tartalmukat a mélyhűtött, *mirelit zöldség- és gyümölcsfélék.* Kevesen tudják, hogy a helyesen tárolt burgonya a tavaszi hónapokig is képes megőrizni C-vitamin tartalmának felét is. Azokhoz az ételekhez, amelyekhez csak lehetséges, *héjában főzzük* a burgonyát, hogy a C-vitamin kioldódása, elroncsolódása minél kisebb legyen.

A citrom és a narancs mellett a legbőségesebb C-vitamin forrás a langyos vízben áztatott, (nem főzött) és meleg vízzel felöntött *csipkebogyó tea*, azután a különböző gyárilag konzervált *valódi gyümölcslevek.* Zsíros, vajas kenyérre kenve, nagyon ízletes és a már elkészült ételek ízesítésére nagyon kitűnő az A- és C-vitaminban gazdag, piros paradicsompaprikából készült *Pritamin konzerv.* Próbáljuk ki a következő vitamincsemegét: fele-fele arányban *reszelt sárgarépa és reszelt alma.* Egy kis porcukorral vagy mézzel, citromlével ízesítve, esetleg pár csepp étolajat is cseppentsünk rá.

Meg lehet tehát találni a módját, hogy a tél végi, kora tavaszi „vitaminszegény" hónapokban se szenvedjünk hiányt — vitaminokban.

H. J.

Ki mint veti ágyát...

A közmondást az alábbiakban az ágyak és az ágyneműk helyes ápolására vonatkoztatjuk. A fekhely már csak azért is megérdemli a gondoskodást, mert érdekünk, hogy jó állapotban maradjon, hiszen életünk jelentős részét ágyban töltjük.

Az ágymatracokat egyszer hetenként élére állítva jól ki kell szellőztetni, majd szellőzés után átkefélni vagy kiporszívózni. Porolni nem szabad, mert ezzel csak felkeverjük a port s megsértjük a matrac anyagát. A háromrészes matracok elhelyezését gyakran változtassuk, az egyrészeseket pedig fordítsuk meg. Fontos, hogy óvjuk a nedvességtől.

A dunyhák kezelésében sok háziasszony hibát követ el, amikor kirakják a napra levegőzni, mondván, a toll így megtartja ruganyosságát. Ez tévedés. A naptól a tollak — a várt hatás-nedvesség ellen. Leghelyesebb, ha száraz helyiségben, papírral bélelt ládába helyezzük. A biztonság kedvéért molyírtót is tegyünk hozzá.

A vattapaplanokat gyengéden porolhatjuk és puha kefével tisztíthatjuk. Abban az esetben, ha nagyon piszkosak, adjuk tisztításra. A pehelypaplanokat időnként fel kell rázni és kiszellőztetni. Nem szabad porszívózni, mert a leheletkönnyű és hajszálvékony pelyheket a gép áthúzná az anginon.

Ha már a fekhelyeknél tartunk, elmondjuk, hogy a színes, sőt, tarka ágyhuzat mindinkább divatos. A rózsaszín-fehér, kék-fehér ágyhuzatokat fehér csipkebetétek teszik még frissebbé. A damasztok közül különösen a pasztellszínekből összeállított csíkozásúak divatosak. Újabban az ágyhuzat apró virágos, és egyéb mintás batisztból készül.

az

Minden kornak
divatos szenzáció
a csészealj-láz tö
repet. A képesla
zölnek kalap vag
ábrázoló fotókat,
az igazi. Kennetl
kai pilóta éppen
keresztelte el rep
ezeket a mindmá
tartott, sok vitát
ket. Az UFOK-ka
anyag már bizon
kat töltene meg,
böző pontjain idő
ismeretlen repülő
ra fellobbantja a
kíváncsiságát. A
csészealj-ügy a kö
zéppontjában áll,
lommal várja a
hogy aztán egy
jelentés nyomán
végiggyűrűzzék
láma. Megalapoz
sek, rémhírek, ig
tazmagóriák, hite
nek tartott UFO-
napvilágot, s ke
olyan tömegber
ováció közepette
rek már szinte s
nek tekintik a re
kal kapcsolatos
dését.

Abban a szere
vagyunk, hogy eh
vitához hazánk e
szaktekintélyének
kérhetjük ki. Az
vizsgáló Intézet
Kulin György v
inkre.

— Professzor
áll közelről ismé
problémát. Jelezt
csillagvizsgáló m
len eredetű tárgy
teznek-e a repülő

— A kérdés eg
lasz is az lesz.
csenek. Műszere
fényév sugarú tér
zékelni, de még e
nyosan igazolt té
Föld felszínétől m
méterre vagy k
repülő csészealja
lett. Higgyék el,
alaposan utána n
rejtélyes, sok emb
kozmikus testekn
tan kijelentem, i

— Ezek szerin
ítéli az összes sze
Ezek az emberek
hogy idegen boly
retlen eredetű tá

— Nem azt vi
tak-e valamit va
UFO-nak véltek,
eredetű tárgy, es
ből idetévedt met
hogy idegen égit
nyei kutatnák
fürge kis űrhajók
oda. A szemtanúk
félremagyarázzák
Csak a Meteoroló
légkörkutató

osott-vasalt
ízott ágyba
közmondást
Ki mint
alussza ál-

ztán majd
gy ki, mit
rjük, vála-
az alábbi
e: 1. Mi
avaszi eső,
savanyúcu-
re vonatko-
ar utolsó
„Te is fiam,
3. Mennyi-
gy hatvan-
yeg? A he-
ítők között

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kőrösztös István

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP
1981 MÁJ 12

1021

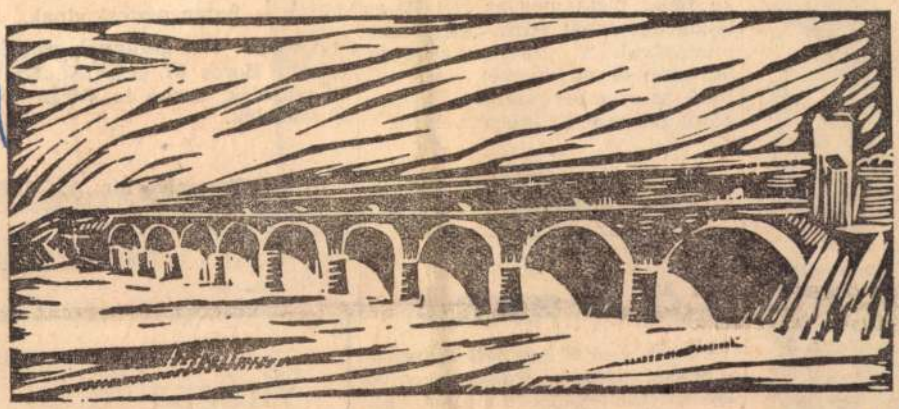

Kőrösztös István — Hortobágyi híd

Berta József távozása után Csonka Bélát bízta meg az NB III-as labdarúgócsapat edzői teendőinek ellátásával. A fiatalokkal évek óta szép eredményeket elérő, kitűnő sportember szeretné a csapatot felhozni az utolsó helyről.

•

FIGYELEMREMÉLTÓ Medgyesbodzás bekapcsolódása a me-

Lövészet

A Békés megyei Sportlövő Szövetség a Szabad Május 1. Emlékversenyt 30 lövéses kispuska, felnőtt, ifi, női csapat és egyéni számban rendezte meg.

A csapatverseny eredménye a következő. Férfi felnőtt: 1. MHSZ

ellen sz
gólján

A csa
kában:
53 száz
50 száz

EGY kellemetlen
I. számú fegyelmi bizottsága a **KISTEXT** ellen kiállított Kvaszt (Bcs. Előre) 2 bajnoki mérkőzéstől tiltotta el.

Virágpalántát,
muskátlit,

Körösztös István

Résztvesz a pápai „Mai magyar és nemzetkori ex libris ~~ko~~ művészet" c. kiállításon.

Békés megyei Népnyíség, Békéscsaba
1969. sep. 11.

Körösztös István

Békésvarbán él

Szerepel az alábbi tárlaton

Veszprémben.

(vezhát): Ex Libris művészei

Kiállítás a magyar könyvtárban

Napló 1969 VII. 18

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NEPÚJSÁG
Békéscsaba

1969 SEP 11

1021

1969. szeptember 11.

Békés megyei művészek Pápán

Az elmúlt napokban rendezték meg Pápán, a Jókai Könyvtárban a „Mai magyar és nemzetközi ex libris művészet" című kiállítást. A kiállítás anyaga 28 magyar és 13 más ország 28 grafikusművészének kétszáznyolcvan lapját tartalmazza. Részt vettek Békéscsabáról öt-öt lappal Körösztös István, Lipták Pál, Gyuláról Meskó Anna és Póka György, aki egyúttal tárlatvezetést is tartott.

A feleségem így szólt hozzám:

— A meghatalmazást sürgősen alá kell íratnod Feri bácsival, mert holnap korán reggel jönnek érte. Ott van a kredencen, vidd el a kórházba. Első emelet tizenhetes.

Az utcán jutott eszembe, hogy kedd van és tudvalevően

kor vettem észre, hogy öt óra van. Bizonyára már másik portás lesz szolgálatban, és talán könnyebben megy. A presszóból felhívtam a kórház sebészeti osztályát, és a jelentkező ápolónőtől megkérdeztem:

re átüt a kötésen. A portás kalapban látott — gondoltam —, alig pillantott rám, nem ismerhet meg a nagy turbánban.

— Ambulancia — mondtam, és a kapu alatt meggyorsítottam lépteimet.

A portás bólintott.

Körösztös István

Kerejtő a Csongrád megyei
Könyvtár ex libris kiállításán

F. J.: ha magyar ex libris
művészet

Csongrád megyei Hírlap (Szeged)
1969 VI. 13

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Körösztös István

szinművész képei, Gyula, Jókai Müv. Otthon. - Ism: Róka György, Békés Megyei Hirlap, 1968.febr.14.

A 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-162.l.

169.l.

Körösztös István

1971 MAR 2 1

1021

Körösztös István

Ex libris

Kilencvenké
a szoc

Élüzem lett a n
a dévaványai

A Békés megyei Téglarépipari Vállalat dolgozó — méltó módon ahhoz, hogy másodszor is elnyerték a Minisztertanács és a SZOT Vörös Vándorzászlaját — a felszabadulási jubileumi évforduló, majd a X. pártkongresszus tiszteletére csaknem hatmillió forint túlteljesítést vállaltak, amit a termelékenység 11,1 százalékos növelése mellett tízmillió forintra teljesítettek. Ez a siker főként a szocialista brigádoknak köszönhető.

A vállalat a napokban értékelte a brigádok eredményét. Ennek alapján 92 brigád nyerte el a szocialista címet, közülük három már 11-szer, egy 9-szer, egy 8-szor, öt 7-szer. A mezőbe- [illegible] cialista munka gyarc[illegible] met. A vele járó 15—15 ezer forintot április 4-én adják át. A vállalat az új elismerési és kitüntetési rendszernek megfelelően a szocialista címet többszörösen kiérdemelt brigádok tagjait összesen 90 ezer forinttal jutalmazza meg.

A kiemelkedő eredmény alapján a Szocialista munka üzemrésze címet 20 munkacsoport nyerte el. Ezek közül a békéscsabai I-es számú téglagyár 5-ös kemencéjének dolgozói ötödször, mindkét cseréppréss dolgozói pedig harmadszor, a többiek másodszor, illetve először.

„Tavaszi szél vizet áraszt"

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ipoly út 51
Telefon: 138-058, 337-748, 340-726

Körösztös István

1021

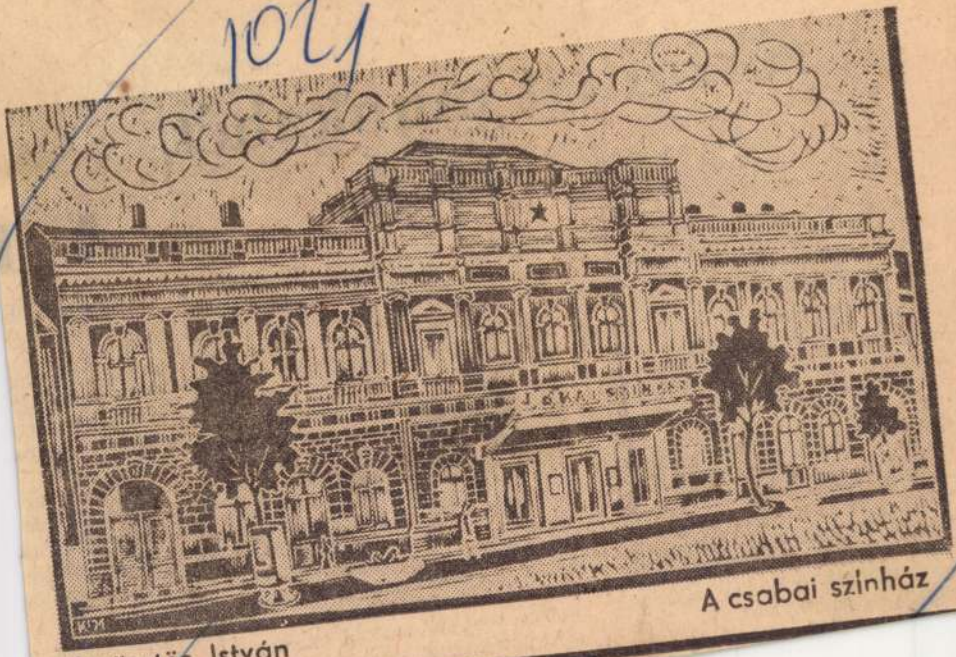

A csabai színház

Körösztös István

1971 JUN 8.

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
Békéscsaba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A rövidítet
tapasz

A szabad szombat bevezetésével a fővárosi kereskedelemben a vásárlási szokások fokozatosan megváltoznak — állapították meg a budapesti munkaügyi szervek. Az élelmiszerkereskedelemben például bizonyos árufajtáknál a vásárlások csúcsideje szombatról péntekre helyeződött át. Ilyenek például a húsfélék — tőkehús és a baromfi —, valamint a zöldség, gyümölcs, tojás és egyéb termelői áruk. Az egyéb közszükségleti cikkek — kenyér, tej, vaj stb. — vásárlási ideje lényegesen nem változott.

A vendéglátóiparban a megváltozott munkarenddel össz-

vidékről bejáró dolgozók jelentős részének hétvégi hazautazása szombatról péntekre tevődött át, ami a pályaudvarok környékén levő vendéglátó egységek forgalmában is jelentkezik. A kirándulóhelyeken levő büfék, sörözők viszont vasárnap látogatottabbak.

Méltányolták az illetékesek a

másik, témánk
lehetne, ha val
hogy az önkisz
a pénztárgép és
sét is bízzuk a
. Tekintsünk e
ségektől, két
mindjárt az ele
le: Újítónak

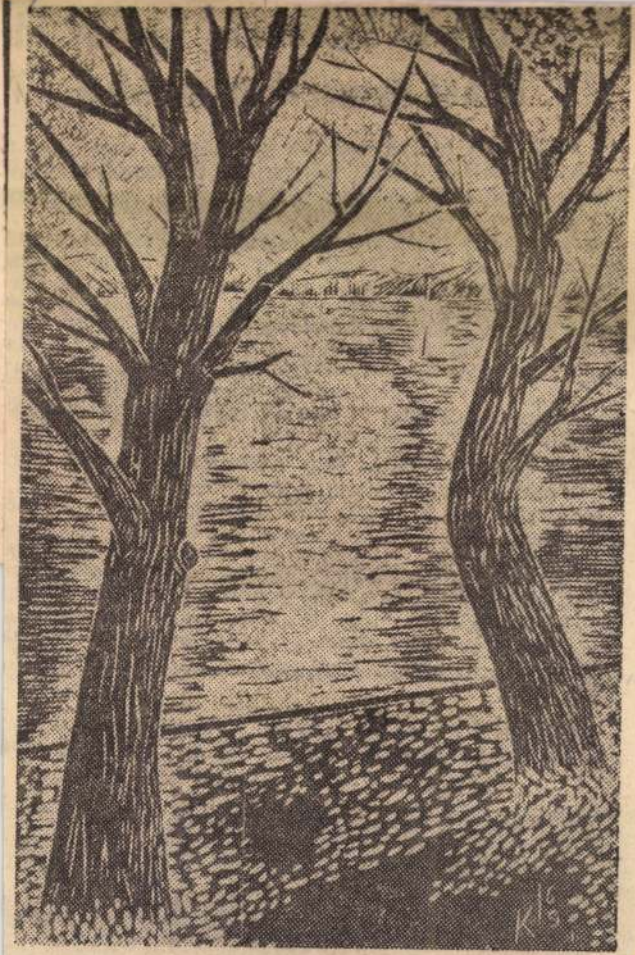

Körösztös István · Balaton

1971 AUG 17

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

rületen.

Javába
A vásárt
iránt máris
lemző, hog
méter szab
tanak ki.
taság köve
mindenkor
Az idén a
majd a vá

Minder
elnyeréséér
mányt nev
ezt a nagy
mányos és
többek köz
nyitvatartása alatt, mégpedig Karlovy Varyban, Prág
Brnoban. Ezenkívül nyolc szakmai napot rendeznek,
témái mind az ipart, mind a mezőgazdaságot felöleli

Aratnak az egyetem

Körösztös István grafikai tárlata Gyulán

Hétfőn este 7 órakor újabb klub-kiállítás nyílt Gyulán a Harisnyagyár művelődési otthonában. Ez alkalommal *Körösztös István* színművész akvarelljeit mutatta be az ifjúsági klub tagjainak és a meghívott vendégeknek. A kiállítást *Sass Ervin*, lapunk kulturális rovatának vezetője nyitotta meg, bemutatva a művészt, és hangsúlyozva azt a becsülendő akarást, mely ezeknek a tárlatoknak a sorát életre hívta, szolgálva ezzel a képzőművészeti ismeretterjesztés, a közízlés alakításának ügyét. Feltétlenül jó, hogy Gyulán van egy kis közösség, ahol várják és szeretettel fogadják azokat, akik túljutottak azon a határvonalon, hogy amit csinálnak, azt csak önmaguk szórakoztatására, gyönyörködtetésére teszik. Ebben a klubban jó otthonra talált a művészet és nemcsak otthonra, hanem műhelyre is, mert itt az őszinte, bíráló szó is kötelező, nemcsak az elismerés.

A kiállítót ezután *Volent Zoltán*, a művelődési otthon igazgatója köszöntötte és átadta neki az ifjúsági klub tiszteletbeli tagsági igazolványát.

Sass Ervin újságíró megnyitja a kiállítást. Mellette Körösztös István.

A vendégek közül: Miszlai István, a Jókai Színház főrendezője és Gaburek Károly festőművész a kiállítóval.

Fotó: Demény

BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP
1968 FEB 1
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

rúgó-bajnokság:

0 14 7 9 65:53 35

Boncolgatva az együttes teljesítményét, meg kell állapítani, hogy a formát egész évben nem sikerült egy szinten tartani. Kimagaslóan jó játékot váratlanul gyenge teljesítmény követett. A csapat tavasszal 18, ősszel 17 pontot szerzett. Közrejátszott a forma ingadozásában az, hogy sok labdarúgó munkahelyi elfoglaltsága miatt rendszertelenül járt az edzésekre. Ennek tulajdonítható, hogy a védelem, a kapusok többször bizonytalankodtak, nem sikerült megtalálni az igazi középpályásokat, s a csatársor — bár 35 gólt lőtt — mégis rengeteg helyzetet hagyott ki.

Az elmúlt évben két edző tevékenykedett a csapatnál. A tavaszi forduló befejezése előtt **Balázs Pál** helyére **Farkasinszki András** került.

*

A Szeghalmi Petőfi január 7-én kezdte meg a felkészülést az 1968-as évre. Előkészületi mérkőzéseiket februárban kezdik meg. A szakosztályvezetői teendőket a tövő évben **Baksa Antal** látja el, ugyanis **Vigh Károly** munkahelyi elfoglaltsága miatt kénytelen volt lemondani.

Farkasinszki András edző így nyilatkozik: — Nem könnyű az edzői munka, pláne, ha más szakosztályi probléma megoldása is az emberre szakad. Bár az őszi fordulótól nem 17, hanem 20 pont megszerzését vártam, végeredményben a teljesítménnyel elégedett vagyok. Bízom az együttes idei jó szereplésében. Célkitűzésünk az, hogy továbbra is az élmezőnyben maradjunk. Tervünk fiatal, lelkes csapat alapjainak lerakása, ebben a munkában feltétlenül számítunk az idősebb játékosokra. Tovább javítjuk a közösségi szellemet, s nagyon szeretnénk, ha a vezetők és játékosok terveiket eredményesen valósítanák meg. Ehhez a munkához azonban szurkolóink nagyobb megértését és türelmét kérjük.

Közületek munkaerőigénye

A Békés megyei Tanács Építőipari Vállalata felvételre keres kőműves, asztalos, központifűtés-szerelő, autóvillamossági szerelő, nehézgépkezelő szakmunkásokat. Jelentkezni lehet: Békéscsaba, Kétegyházi út 1921/2.

572

A MÉH Vállalat orosházi telepe két fő segédmunkást vesz fel azonnali belépéssel, Orosháza, Huba utca 31.

114070

4. Szánt... Kovács SE 5 2 — 3 73:86 4

Férfi ...
14:10, ...
2.
1. Tótk...
2. Gér...
3. Oh. ...
4. Oh. ...
5. Sze...

Dön...
cus é...

Fé...
31:17 ...
Mezőh... ...
nya—Tótkom...

1. Határőr					
2. Battonya	4	2 —			
3. Mezőh. ITSK	4	2 —	2	60:6...	
4. Mg. Technikum	4	2 —	2	77:89	4
5. Tótkomlósi Spart. II.	4	— —	4	59:79	—

Döntőbe jutott a Határőr és a Battonya.

Nők: Tótkomlósi Spartacus I.—Tótkomlósi Spartacus II. 14:7.

1. Tótkomlósi Spart. I.	4	4 —	—	56:31	8
2. Szentetornya	4	3 —	1	67:46	6
3. Nagyszénás	3	2 —	1	26:29	4
4. FMGT	4	1 —	3	18:29	2
5. Gerendás	3	1 —	2	45:57	2
6. Tótkomlósi Spart. II.	4	— —	4	32:52	—

Nőknél az utolsó forduló dönt az első három hely kérdésében. A serdülőknél az ITSK A—B-csapata találkozik a döntőben. Az úttörőfiúknál döntőbe került a II-es iskola, a I/A, III/A és a Szentetornya. A lányoknál az I., II., III. iskola és a Szentetornya csapata.

Ülést tart az MTS elnöksége

Az MTS Békés megyei Tanácsának elnöksége pénteken, február 2-án ülést tart 9 órai kezdettel a megyei TS székházában.

Az elnökségi ülés napirendjén szerepel a Békés megyei Kézilabda Szakszövetség munkájának a sportág helyzetének megtárgyalása, az 1967. évi statisztikai jelentés jóváhagyása, valamint az idei TS-költségvetés megtárgyalása.

A SZENTESI ÚJ BARÁZDA TERMELŐSZÖVETKEZET
1968. március 1-től zöldségkertészetébe

női munkavállalókat keres

Bérezés: órabér és teljesítmény szerint.
Vidéki munkavállalók részére munkásszállást biztosítunk. Érdeklődni:
ÚJ BARÁZDA TSZ, SZENTES, Dónát.
Telefon: 640.
Mihály András főkertész.
145852

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1988 OKT 16.

1021

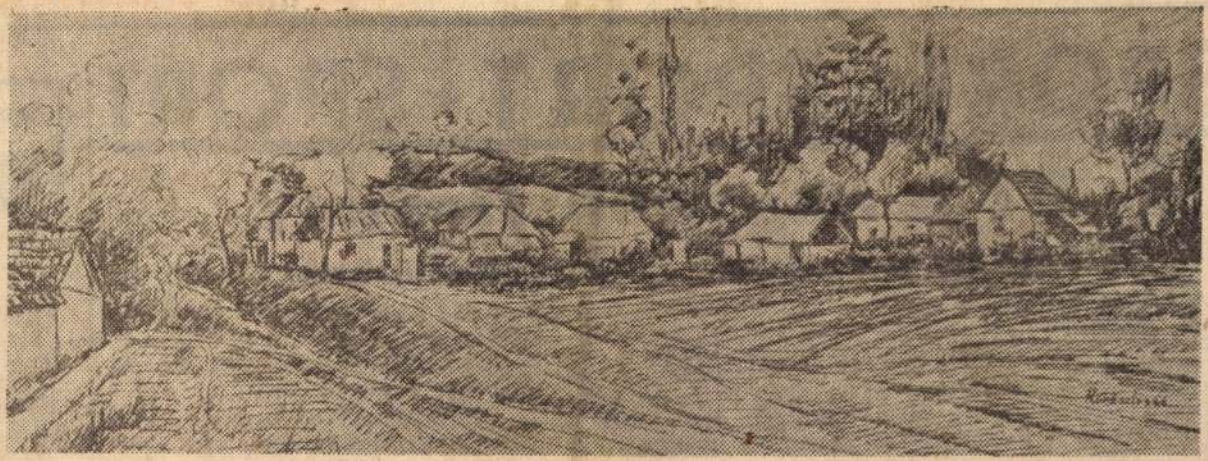

Körösztös István: Faluszéle

SPORT * SPORT * SPORT

Ki a nagyobb firkás?

— Taktikai megbeszélés a SZÚR nézői számára —

„A suszter maradjon a kaptafánál", ahogy mondoni szokták, s folytathatnánk, hogy az újságíró maradjon a pennájánál (írószerszám), a színművész meg a súgólyuk mögött — kinek hol a helye. Most viszont azt hirdetik öles plakátok, hogy SZÚR! Színész—Újságíró labdarúgó-mérkőzés! Jogos a kérdés, miért cserélik fel a kissé recsegő-ropogó, ott is középcsatárok, akik primadonnáskodhatnak, mert hiszen az ő nevük vonzza a közönséget a pályára (nézőtérre, előfizetők táborába), pedig hol gólt rúgnak, hol öngólt (vagy luftot). Vannak szorgalmas szélsők, akik kiteszik a lelküket, alájátszanak a nagyoknak, önmaguk mégsem kapnak labdát sohasem. Bizony, nem ritka a lesteltik

kor megjelenik egy cikke az újságban, dicsérik, hogy milyen tehetséges labdarúgó; máskor, mikor a pályán látja az ember, kénytelen megállapítani: sokkal rátermettebben forgatja a tollat, mint a labdát. Akad ilyen kettős tehetség mondjuk, színész és fotóriporter változatban is...

MAI MAR
Körösztös István

1021

Körösztös István

Öreg udvar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉSMEGYEI NÉPÚJSÁG

ORT·SPORT

-bajnokság kezdetére

várják haza, esen! A durva- megnyilvánu- ta sportember állnak az ilyen

játékos érezzen or magára ölti és egyetlen cél, lem, a példa- lebegjen szeme bdarúgó példa- a munkahe- ben és vasárna- a mérkőzések is.

sohasem, hogy nemes játék, is. Jó és kelle- en menni le a portszerűen vi- dicséret illeti. kkor vezet jól, venni, hogy ő ő a szabályok en játékvezető- lvárjuk, hogy ob tudása sze- minden mérkő-

ge árgus szemekkel figyeli minden mozdulatát, ítéletét. Éppen ezért a mérkőzések izzó légkörében a játékvezető valóban álljon a helyzet magaslatán és mindenütt bátran, igazságosan ítélkezzen! Az utóbbi időben lényegesen javult megyénkben a játékvezetés színvonala. Szeretnénk hinni, hogy ez a nívó továbbra is emelkedni fog.

A labdarúgó sport vezetőinek áldozatos munkáját mindig nagyra értékeltük. Bizony, az elismerés eléggé ritka az itt működő társadalmi munkásokkal szemben. Jóleső érzés vezetőnek lenni akkor, ha győz a csapat. A sportszereplésnek vannak azonban árnyékos, borús napjai is. Ekkor kell csak igazán körültekintően dolgoznia a vezetőségnek, még pedig egységesen! Sportvezetőink legyenek példamutatóak a sportszerűségben is. Tegyék kellemessé, barátságossá a vendégcsapat fogadtatását is, hiszen a figyelmesség a szocialista sporterkölcs kifejlődését szolgálja labdarúgó sportunkban. Legyenek a vezetők

FILMHIRADÓ

Ki ártatlan?

Egy fiatal katonáról szól a film meséje, életének drámai epizódját elevenítik fel. (Bemutatja a sarkadkeresztúri Béke mozi, március 10—12.)

A tv műsora

Körösztös István
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 DEC 2 0.
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG

1021

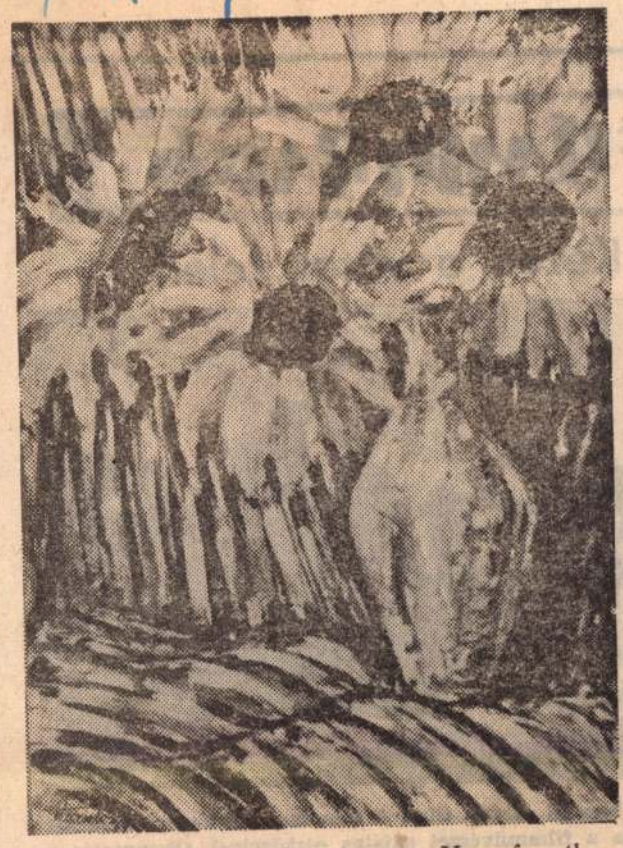

Körösztös István — Napraforgók

Mikes Ferenc — Vázlat

FILMHÍRADÓ

Kezek a város felett

ul beszélő olasz film. A bűn és a felelősség kérdését tja a filmművészet sajátos eszközeivel. (Bemutatja a dombegyházi Dózsa mozi december 20-án.)

MOZI

ECEMBER 20.

ya: Szörnyetegek. **Bé-gád:** Kéz kezet mos. **Bé-badság:** A Preludió-ak-**bai Terv:** Szegény gazda-**Szabadság:** A párduc I—**kel:** Új Gilgames. **Gyulai** yszer 20 év múlva. **Mező-örös Október:** Özvegy k. **Orosházi Béke:** Mon-ófja I—II. **Orosházi Par-**mber ára. **Sarkadi Pe-**r. **Szarvasi Táncsics:** Úri **lmi Ady:** A hazudós

ECEMBER 21.

ya: Nincs többé válás. **Brigád:** Félelem. **Békés-ság:** Az ördög és a tíz-**Békéscsabai Terv:** A ge-**ai Szabadság:** Morál — **rkel:** Új Gilgames. **Gyu-** Preludió-akció. **Mező-örös Október:** Rocco és **ázi Béke:** Monte Christo **Orosházi Partizán:** Egy **arkadi Petőfi:** Havanna **vasi Táncsics:** Úri muri. **v:** Rómeó a szomszé-

ház műsora

-án 19.30-kor:
A PER
-én, 19.30-kor Keverme-

A tv műsora

DECEMBER 20-ÁN, VASÁRNAP

9.35 Iskola-tv. Kémia a középiskolák I. oszt. számára. A kémiai számítások. 10.05 Angol nyelv kezdőknek (ism.). 10.25 Hétmérföldes kamera. Úttörőhíradó. 10.45 Foxi Maxi kalandjai. Amerikai rajzfilmsorozat. 11.05 Vadászat felvevőgéppel. Divatkodó bohócok. Angol ismeretterjesztő kisfilmsorozat. 11.30 „Debrecennek van egy vize"... Közvetítés a debreceni Csokonai Színházból. 15.10 A Magyar Hirdető műsora. 15.20 Mezőgazdasági szakfilmsorozat. Gépek az állattenyésztésben (ism.). 15.50 Guliver Liliputban. Magyarul beszélő amerikai rajzfilm (ism.). 17.00 MAFC—Honvéd kosárlabda Magyar Népköztársasági Kupa döntő közvetítése a Sportcsarnokból. 18.40 Képek és emberek (magyar kisfilm). 18.50 A debreceni Déry Múzeum kincsei. Közvetítés a várostörténeti és néprajzi kiállításról. 19.20 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 19.50 Mai vendégeink: Gódor Ferenc, a Hajdú-Bihar megyei pártbizottság első titkára, Valkó Mihály, a debreceni városi pártbizottság első titkára, Ambrus István, a Hajdú-Bihar megyei Tanács VB-elnöke és dr. Szilágyi Gábor, a Debreceni Városi Tanács VB-elnöke. 20.15 Egy óra Fred Astair-rel (amerikai film). 21.05 Kellemes vasárnap. Magyarul beszélő nyugat-

1021

Fák

Körösztös István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 JAN 1

...er-
...készüljenek
...ortszerete-
...is bebizo-
...supán egy-
... el, hanem
...r valami-
... tőle. Ha-
...z orosházi
...javító ál-
...vendéglátó
...yi olyan
...ol sporto-
...tlenül ne-
...ogy a fel-
...felelő sza-
...ők rendel-

...ények azt
...agas szín-
... kollektív
...rek eléré-
...patot. Ezek
...n kötelez-
...atot rója a
...zetésre és
...t, hogy to-
...l igyekez-

szükségességéről sem s...
feledkezni, s ennek...

A Meteorológiai Ir...
délutáni jelentése be...
hogy az országot f...
mindenütt alkalmas...
Az előrejelző szolg...
vábbi havazás csa...
hegyeken várható, ...
viszont inkább havas eső lene...
gés, és némi olvadás következhet.
A hótakaró vastagsága: Szabadsághegy 20 cm, Királyrét 14 cm, Nagyhideghegy 56 cm, Dobogókő 30 cm, Nagyvillám 26 cm, Lajosforrás 24 cm, Galyatető 48 cm, Kékestető 52 cm, Mátraháza 23 cm, Bükkszentkereszt 45 cm, Farkasgyepű 22 cm, Mecsek Misinatető 8 cm.

*

Az NDK pénteki sajtója vezérkikkekben és nagyobb írásokban kommentálja a chilei Colo-Colo Klub elhatározását, amely sze-

...rú-
...en-
...sen
...fog-
...tlan
...ejte-
...lalkoznak. „A ...
eset Bonn mesterkedése ...
geti a Neues Deutschland. Ez a lap, de a többi is arról ír, hogy a kierőszakolt lemondás „árát" Bonn fizeti, hiszen a chilei nyugatnémet nagykövet, Nostitz a chilei fejlesztési hivatalnak 920 ezer márkát adott át.

A Sportecho írja: Ha valahol a világon az NDK neve szalagcímben megjelenik, a bonni Schaunburg-palotában riadóztatnak. Bonn parancsára történt az is, hogy a chilei nyugatnémet nagykövet

...n
...ga
...ig
...za
...lév
...Kl
...sze
...(2:1
...A
...a tí
...Hol
...tolój
...man
...el a
...Ér
...ján
...szere
...hamb
...re ke
...replő
...helye

Körösztúri kastély

régi képe

repr.

Bubller

67. l.

ja, jobbjával áldva, baljában az
kétoldalt egy-egy angyallal. Stil
riai hatásra mutat. Ivmezejében,
stilü alakitásban ugyanez az ábrá
a mai déli kapun, amely egyik le
sa az országszerte, a Dunántul ép
déken és Erdélyben elterjedt eszt
nak. A XII. században fénykorát é
rályi műhelynek igen nagy hatása
követték, kőfaragómesterei az ors
szeibe n ertek meghivást. Az oszl
estergomi kapu tipusa éljutott ny
m g

Körösztös József

építész

Szül. 1857. nov. 13.

Körösztös József, építész, szül 1857 nov. 13-án, 1882—83 az épité-

60

lásd Fleischer Béla. 60. l.

Zólyom.

A középtérben a Slatina
a bástyákkal és őrtornyokkal
nek épületei közül a templomo
lámzanak, az előtért pedig fo

ALTSOL, O SWOL

fölül jobbra: 93.
magyarázó szövegének kezdete:
un pezzo di cannone és
oro puro.

Rm., mér. a rl. 2

123-91-12

MDK

Kőrözsy, 19.sz.

Rózsaszin ruhás nő, vizf.

Ernst Múz. 18. suk. 1921. dec.
57 l.

Körpel Károly

építész

szül. 1876. Nyár

l.

Perepatits

156. l.

Nagytekintetü

Junius hó 30-án 448/1911
felhivására tisztelettel
mellékelve, – a m. kir
ministeriumhoz felter

MDK

Körrey György

Ltáb IV.

137.1.

hagyta Bécset, hogy Münchenbe menjen (1840), közben Pesten egy sor arcképet festett. 1845-ben Olaszországba utazott, előbb azonban Pesten munkálkodott rövid ideig. Eközben állandóan kiállitott Pesten, igy pl. egy Gyermekszobát (1840), egy Amor és Pszichet (1843), Mátyás királyt s a szép juhásznét, Ibikusz darvait (1845). Körrey György Peskynél tanult Pesten, bécsi tanulmányai után visszatelepedett ide, eleinte első mestere műhelyében dolgozott, aztán önállósitotta magát s mint Pesky, ő is elsősorban vidéki templomokat látott el oltárképekkel. Jelenléte nem adott uj szint a főváros művészetének. Heinrich Ede olaszországi utja előtt (1846) éveken át Pesten működött s szülőföldje közönsége elé vitte táj- és arcképeit, de kiállitott egy Meglesett vallomástételt is (1841). Hunyadi Mátyása 1847-ben gyengeségeinél fogva nagyon kellemetlen kritikákat szerzett neki. Kisebb darabjain az átlagos középszer képviselőjét ösmerjük fel benne, nagyobb hibák, de egyben művészi erények nélkül. Steiner Fülöp, aki művészete elemeit szülővárosában, Pesten, szerezte meg, a negyvenes évek közepe táján festett itt képmásokat. A művészet szempontjából meglehetősen közömbös képirók közül felemlitjük még Gyurkovics Károlyt, a siketnéma festőt, Doctor Albertet, Engerth Vilmost, Gschwindt Jánost, aki 1844-től fogva, midőn Bécsből hazatért, az előbbiek módjára temérdek kisebb-nagyobb arcképet festett.

A meglehetősen hosszu névsor, amelyet ide igtattunk, részben fiatal kezdőkre, részben csekély tehetségü képirókra utal, részben olyanokra, akik egy-egy megrendelés szokványos teljesitésére szükitették munkásságukat. Hora, Kozina, Beck, Weber valamivel keményebben markolják meg tárgyukat és mig a legtöbbnél az előadás inkább egy formanyelv megszokását jelenti, eme-

zeknél itt-ott valamely személyi stilusra való törekvés is jelentkezik. Festésük, ha nem is éppen szélesebb, mégis valamivel erőteljesebb és mentesebb legtöbb kortársuk fő-bajától, a tulságos átlagositástól. Képeiken a normál-ember helyét lassankint a modell egyéni jelleme kezdi elfoglalni, bár egy hangulat megérzése, egy állapot megragadása még kivül esik művészi céljaikon. Egy Zichy szándékaival össze sem hasonlithatók e rendkivüli jelenséggel szemben a jó polgári hétköznapot képviselik.

Az ő sorukba állithatjuk Schimon Ferdinándot is, aki e korszakban csak utazgatásai közben tölt némi időt Pesten, arcképeket festegetve. Előnye, hogy valamivel frissebb az átlagnál. Györgyi (Giergl) Alajos festőibb tehetség s mig amazoknál szinte tulteng a rajzvonal s formák elkülönitése, ő egységesebb, összefoglalóbb, finomabban érzi meg a tónust s annak ellentéteivel is mer operálni. Arcképei képszerübbek és stilusosabbak az átlagnál.

Ez az átlag most, a negyvenes években, több jegyben elkülönödik az előző nemzedékektől. Kevesebb benne a dilettáns vonás, kevesebb az iparszerüség, kevesebb a képeken az egykedvüség. Jobban elmélyednek, sőt előadásukba itt-ott beleszerénykedik némi elmésség is, kivált az akvarellbe. Mintha kissé megélénkült volna művészi becsvágyuk, amit nyilván a kiállitásokon való verseny szitott fel. A heroikus vonás, az erélynek cselekvésre való törekvése teljesen ismeretlen a műhelyükben: az emberek érzelmeibe belemarkolni, mint utóbb Madarász tette: ilyesmiről álmodni is alig mertek volna, Zichy, Kisfaludy kivételével. De amaz minden részében a következő korszak embere, az igazi modern ember, emez pedig, mikor magára talál, az irótollra bizza mondanivalóit. Mindazonáltal van ebben az átlagban is egy

KŐRREY György fest.

1867 oltárkép, Csongrád, Nagyboldogasszony-templom

CSMÉE 53.

A szeri oszlopszobrok különöss
töredékességük és kivitelük nyerse
második felének igen elökelö franc
utalnak. Az ábrázolási forma kvali
kivitel közötti hasonló feszültség
hasonlóval találkozunk a somogyvá
töredékein is. A két fennmaradt sz
mantes-i portálokon, a Saint-Denis
portálokon, a laoni nyugati portál
rokon. Ugyanebbe a körbe tartozik
drapériakezelés típusa. A figura é
oszloptörzs viszonyára az elöképek
Porte des Valois vagy a senlisi ny
nevezhetők meg előképekként. Ugyan
irányított lábfejekkel álló, minte
előzményei.[34] A 12. század hetve
azonban nem mutathatók ki közelebb
stílusa és a lágyságra hajló drapé
châlons-sur-marne-i Notre-Dame-en-
szobrászatára - oszlopszobrok (5.
szűz alakjával - vezethető vissza.
1200 tájáig eleven volt a laoni ny
bélletszobrain (Laon, Musée munici
klasszikus gótikus szobrászat egyi
jelentette.[36] Más szálak Sens-ba
valószínüleg kerengőből származó c
municipal) kínálkozik párhuzamul.[

KÖRREY György festő

Szent Rókus oltárkép, 1869

CSMÉE 69.

ekben lehetett.
stílusa durvább,
kifejezetten esetlen.
gal datálható a 13. század
yen esetekben mindig
kell számolnunk: azzal az
a művészettörténet
dási folyamattal eltelt.
hogy számára a 13. század
vívmányai már nem voltak

nlítás szemléltetheti, a
abb jellegű, fej és láb
(magassága: 35 cm)[38] és a
táról való, véletlenül
ga: 96 cm, Párizs, Musée de
zója között.[39] *(9., 10.*
sak a formális hasonlóság,
g okán is (a párizsi torzó
lső, részben a továbbiakat
i adottságokban van: a
életnagysághoz közelítő
építészeti méretek ugyanis
zsi rokon finom szemcsés
agában. Ezekkel a
tne zárni az

MDK

Körrey György,

öt Károlyi István gr. tanittatta a bécsi akadémián.

?: A táblabiró-világ gyüjtöi és mecénásai. /18sc-185c
A Mübarát.1922.II.évf. 1.sz. 1c.l.

KÖRREY *György*, festő, * Tótmegyer 1811 nov. 21., † Segesvár 1880 ápr. 3. Pesky L.-nél és a bécsi akadémián tanult. Hazatérve Pesten Pesky műtermében főleg oltárképeket festett. 1858. Segesvárott telepedett le. K. festette a félegyházi rk. templom két oltárképét.

L. Gy. I. 594 l.

bra, fölül félkörives ablaknál állva. Jobb
n, melylyel az asztalra nehezedik „Ungarn
a fésült haja hosszú, bajusza kicsinyés sza-
s be van gombolva, derekát öv szorítja s men-
bra az asztalon prémes kucsmáját, melyet két
gyes vidék erődökkel, melyek körül csata dúl
_ s jobbra „Polnische Grenz" szemlélhető a
diszes keretben, melynek felső répén, ember fej

Original-Bildnuß deß Ungarischen
eld-Herrn
ici Tökeli"

malkeretnek 18.4 : 14.8 c/m.

354.

Körrey György

Lsáb I. 104 | 1811 – 1880

II. 63, 71

IV. 131, 137, 150

Körrey, Georg

Maler, geb. 21. Nov. 1811 in Tótmegyer, gest. 3. Apr. 1880. lernte zuerst bei Johann Pesky in Pest, setzte dann seine Studien an der Malerakademie in Wien fort. Von dort zurückgekehrt, arbeitete er anfangs im Atelier seines Meisters Pesky, dann machte er sich, nach einigen Jahren, selbständig und versah so, wie sein Meister, mehrere Kirchen der Provinz mit Heiligenbildern. Sein letztes Werk waren die zwei Altarbilder in der Kirche zu Félegyháza.

Krück. II. 88 l.

Scorell, Jan, ~~Hammond~~ Festa

TV 241

Körrei György

Thieme Becker

XXI. 186-l.

(Lyka)

Magyarlápos

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Körrey György

festő

mil 1811. nov. 21

† 1880 apr. 3.

életr.

Revai lexikon

12 k 176 l.

Körrey

l.

LykaMagyműI800-50

106, 209, 525, 533. l.

6.

8.

Körrey György

Pesto

1) Pieta, 110×90 cm 1865 k
örkényi rk. pléb. templ.

2) Mária menny bemenetele
110×90, 1865 k.
u. o.

Tml

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Kõrri Jenő

foto

Ferk'pzomfoisk'vk

1939-41. 148. l.

24—73. Divald graf. müint.

Kõrri Jenő

Ferk. pzomfoisk.vk
1939–41. 141. l.

261		
130	8.- P	1.- P
131	8.- P	1.- P
23	8.- P	1.- P
24	8.- P	1.- P
57	8.- P	1.- P
144	8.- P	1.- P
65	8.- P	1.- P
	72.- P	9.- P
	81.- P	

18.

elnök

MDK

Körstner Dénes

Tájkép

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.
1933. márc.

11 l.

Kőrtvélyes
r.k. templ.

Myskovsky 1875

1) alapmajzás távlati kép. 6 III = 1 öl.

hepesm

32.

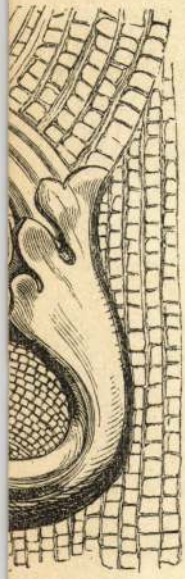

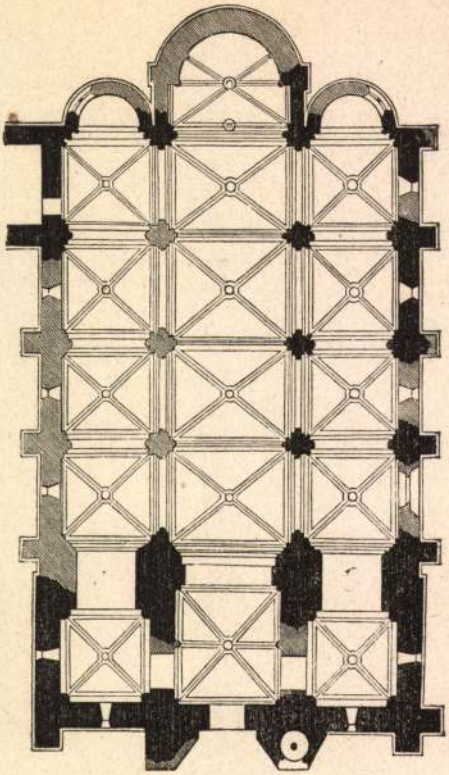

54.

KÖRTVÉLYES.

Az Árpádok idején Körtvélyes, mint Torna megye egész területe, királyi birtok volt és a királyi udvartartás céljaira szolgált. 1243-ban jutott magánkézre. A 14. században a pelsőczi Bebek-családé lett. 1427-ben csak 40 portával szerepel az összeirásban. Néhány évtizeddel később a tornai vár tartozékai között találjuk és valószínű, hogy az uradalomnak is voltak részei Körtvélyesen. Török uralom alatti sorsa ismeretlen. A szatmári békekötés után alakult ki a lakossága. Földesura a herceg Esterházy-család az újabb korban. Lélekszáma 1869 és 1920 között 470-ről 411-re esett vissza.

Kisközség a tornai járásban. Területe 2921 k. hold, lakosainak száma 476, mind magyarok és közülük 104 rk., 372 ref. vallású. Lakói őstermeléssel foglalkoznak. Lakóházak száma 97. Ref. templom van a községben. Közoktatásügye szolgálatában áll 1 ref. népiskola. Vasútállomása: Torna, u. p. és u. t.: Szádalmás.

Csikvári Ábrahám

194. l.

VÁRMEGYEI S

AZ ELŐZŐ KÖ

BACSÓ NÁNDOR dr., a M. Kir. Orsz. Meteorológiai és Fö
mágnességi Intézet oszt. vez. adjunktusa.
BAKÓ LÁSZLÓ, ref. lelkipásztor.
BALLA SÁNDOR dr., egyetemi tisztv.
BÁLINT SÁNDOR dr., egyetemi m. tanár.
BÁRDOSS BÉLA, Szeged sz. kir. város ny. főjegyzője.
BELOHORSZKY FERENC dr., gimn. tanár, a Bessenyei Kör iro
oszt. elnöke.
BEREI SOÓ REZSŐ dr., a debreceni M. Kir. Tisza István Tud
mányegyetem ny. r. tanára.
BERZENCZEY DOMOKOS, műszaki főtanácsos, Szeged sz. k
város főmérnöke.
vitéz BESZTERCZEY MIHÁLY, gazd, felügyelő, kir. tvszéki ga
hit. szakértő.
vitéz BORBÉLY-MACZKY EMIL, Borsod vármegye főispánja.
BUGYI ISTVÁN dr., sebészfőorvos, a csongrádvármegyei kö
kórház igazgató-főorvosa.
CSALLÁNY DEZSŐ dr., Szeged sz. kir. város múzeumának vezető
CSEKEY ISTVÁN dr., egyetemi nyilv. rendes tanár, jogkari dék
CSENKI LAJOS, a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár cégvezető
a szegedi kir. Törv.-szék és az O. H. E. hites könyvszakértő
CSERGŐ KÁROLY, ny. alispán, az Országos Mezőgazdasági S.
ciálpolitikai Tanács elnöke.
CSIKY JENŐ dr., vitéz, a Szegedi Csillagbörtön igazgatója.
CSIKÓS NAGY JÓZSEF dr.-né, a Szegedi Kat. Nővédő Egyesü
h. elnöke.
CSONKA MIKLÓS dr., városi tanácsnok, a gazd. ügyo. vezető
DIENES ISTVÁN, városi tisztviselő, szakíró.
DIÓSI GÉZA dr., kegyesrendi gimnáziumi tanár, a Dugonics T

Körtvélyesi templom

ciborium, aranyozott
réz,

leírva repr.

Pul Rad

II. 1, 2. l.

Körtvélyesi ref.

templom

1937-ben újították.

Csikvári Ábrány

sz. a. 141. h.

Körtvélyesi rk. pléb.

templom

Szepes vm.

Div Felsőm

244. l.

ɔretlen festő.

századból.

ɔalrafordultan áll, de szembe
ɔen parancsnoki pálcza van,
ɣó díszkardjának markolatát
ısza, szemöldöke és szeme
retvált. Kalpagját ékköves
éje, atillája és szűk nadrágja
ɔröv szorítja, jobb vállon
ves paszománt, magasszárú
A koczkás padlózatú terem-
ɔtt, függöny lóg és balról a
hol város és lovasság szem-
ra a kis táblán: »N. 12.«

; cm. — Lelt. sz. 579. — Véte-
5389 és az 1895 márczius 26-iki
ea Lanfranconi gyüjteményéből
- Átvétetett 1895 márczius 5. és 6.
gyta az 1895 május 30-iki 28402
rzék 565. tétele.

Körtvélyesi ciborium.

Körtvélyesről

Ismeretlen helyről

Részlet a körtvélyesi cibóriumról. Krisztus ostorozása. Angyali üdvözlet

CIBÓRIUMOK

Budapest, Nemzeti Múzeum

Keresztény: Nagy Lajos kora

61. tábla

HIRDETÉS

AZ OLCSÓNÁL IS OLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT az **eg-zo-mo** Divatáru -ban

Sárga rövid ujjú póló	150 Ft
Hosszú ujjú póló	650 Ft-tól
Garbók	380 Ft-tól
Férfiingek	590 Ft-tól
Flanelingek	630 Ft-tól
Testnadrágok	390 Ft-tól
Szabadidőruhák	1150 Ft-tól
Pizsamák (gyermek, férfi, női)	520 Ft-tól
Vászoncipők (20-34)	350 Ft
Női fehérneműk	65 Ft
Indiai táskák	990 Ft

Várjuk Önt is! Nyíregyháza, Vay Á. krt. 8.
eg-zo-mo
ahol az árak magukért beszélnek.
57812/1H

KORANDO 4 WD
Terepjáró haszonjárművek Dél-Koreából.

Miért vegye meg a Korandót?
Kényelmes
Olcsó
Reprezentatív
Alapos
Nem hagy cserben
Diesel
Oda megy ahová akarja

Dealere a Willys BT
tel.: 42-316 180
42-316 028

Korando Family
Family R
1 699 000 Ft + ÁFA

Korando K 4 R 1 449 000 Ft + ÁFA
Megtekinthető a Bugi autó KFT. László u. 6. sz. alatti telepén
Az ÁFA mind a 16 típusnál visszaigényelhető.

TOVÁBBRA IS AKCIÓS ÁRAK!!!

SZÍNES TV-, VIDEO- ÉS HŰTŐGÉPVÁSÁR
a megye egész területén, előleg nélküli hitelakció!
Kamat 7,2%-tól.

Engedményes áraink:

JAPÁN 37 cm TV	24 500,—	20 900-tól
JAPÁN 51 cm TV	26 900,—	24 900,—
JAPÁN 51 cm TXT	28 900,—	26 900,—
JAPÁN 55 cm TV	28 900,—	26 900,—
JAPÁN 55 cm TXT	30 900,—	28 900,—
FUNAI 51 cm TV	28 900,—	26 900,—
FUNAI 51 cm TXT	33 900,—	31 900,—
FUNAI 55 cm stereo	33 900,—	31 900,—
SONY 55 cm (HI-BLACK)		51 900-tól
SONY 55 cm TXT (HI-BLACK)		69 900-tól
SONY 63 cm TXT (HI-BLACK)		86 500-tól

TOSHIBA, HITACHI, JVC 55 cm TV	39 900,—
ORION 51 cm, 55 cm TV	26 900-tól
VIDEORECORDEREK	19 900-tól
VIDEOLEJÁTSZÓK	16 900-tól
MUSICCENTER (távsz.)	5 290-től
Parabola ASTRA SZETT (forgatható)	23 500-tól
NINTENDO TV-játék (Piszt.)	6 490,—
Mikrohullámú sütő (sima, grilles)	16 900-tól
Fagyasztószekrény 240 l	30 500,—
Kombinált hűtő 270/80	27 500,—
Hűtőszekrény	21 500,—

Az árak az áfát is tartalmazzák

12 féle Videoton hangsugárzó választék

❑ Használt színes tv-k már 9900-tól!
Mosógép, centrifuga, Hajdúsági termékek még a régi áron!
Használt színes tv-je árát beszámítva új tv-re cseréljük!
HIFI CENTER Nyíregyháza, Vay Ádám krt. 14.

ROWENTA REMINGTON termékek nagy választékban.

A taxiállomással szemben, *(a sarki órástól befelé)* az építkezés mellett. Tel.: 312-510/10.
DÍJTALAN HÁZHOZSZÁLLÍTÁS! KÍVÁLÓ PARKOLÁSI FELTÉTELEK!

HASZNÁLJA KI MOST!

Édesanyámnak, Orosz Ferencnének Nagyon Sok Boldog Mária-napot kívánok. Leánya: Melinda

Stréger Jánosnak 61. születésnapja alkalmából jó egészséget kíván családja

agrogép

NÉMET NYELVTUDÁSSAL rendelkező munkaerőt keres az

AGROGÉP Gépgyártó kft.

— titkár ill. titkárnő,
— lakatos,
— művezető,
— kereskedelmi előadó,
— kalkulátor
munkakörökbe várjuk a jelentkezőket.

Érdeklődni: *Nagy Sándor*
ügyvezető igazgatónál

Nyírtelek, Petőfi S. u. 3.
Tel.: 42/315-671
315-022.

Nyelvtudás kötelező, kezdő szakembereket is várunk. Magas kereseti lehetőség!
57962/1H

VÁSÁROLJON a Gépkomplex Bt.-nél
Nyíregyháza, Kállói u. 18.
AKCIÓS ÁRON!

HYPÓ 1/1	14,50 Ft
TOMI SZTÁR 3 kg	389 Ft
TOMI KRISTÁLY 2,4 kg	317 Ft
WC-papír 8 db	93 Ft
4 db	47,50 Ft
2 db	25 Ft.
Papír zsebkendő 10 db	5,50 Ft.

Az árak az áfát tartalmazzák.
Nyitva: hétfőtől péntekig: 8—16 óráig.
Telefon: 60/356-149.
57998/1H

ORIGO Vadász-Horgászbolt
Nyíregyháza, Bocskai u. 61. sz.

Kínálatunkból:

— golyós- és sörétes vadászfegyverek	28 000 Ft-tól
— önvédelmi és gáz- riasztópisztolyok	8 500 Ft-tól
— légpuskák, CO_2 patronos légpisztolyok	6 500 Ft-tól
— „Paint Ball"-t (festék golyó) kilövő pisztolyok	3 500 Ft-tól
— lőszerek	
— horgászbotok, orsók, damilok	
— etetőanyagok, élő csalik stb.	

Az árak az áfát tartalmazzák.
Már kapható az uneverzális amerikai/angol
WD 40
ami nem más, mint egy kitűnő kenőanyag — nem olaj.
Hétfőtől péntekig 8.30—17.00-ig
szombaton 8.00—12.00-ig rendelkezésére állunk. *58008/1H*

Aki a jég hátán is megél

Nem adja fel a harcot, keresi az újabb és újabb lehetőségeket

Nyíregyháza (KM) — Sok emberrel előfordul, hogy válás után üres kézzel áll a világban. *Décsy Zsolttal* is ez történt. Manapság azért küzd, hogy fenn tudjon maradni az élet sűrűjében.

Pályafutását a honvédségnél kezdte, ahonnan nyolc év után főhadnagyként szerelt le. Több munkahelyen anyaggazdálkodási osztályvezetőként tevékenykedett, sőt egy évet Tengizben is dolgozott. A közvélemény általában azt tartja, hogy a Kaszpi-tenger mellett, félsivatagi klíma közepette nagyon nehéz körülmények között élnek és dolgoznak hazánk fiai, Décsy Zsolt ezzel szemben megtalálta Tengiznek is a jó oldalát. Az első pillanatban rendkívül sivár tájnak tűnik a vidék, rejtegeti szépségeit a felfedező ember előtt. Túrái során megismerkedett az ottani emberekkel, életmódjukkal és természeti kincseikkel. Elmondhatja, hogy „tevegelt" és a magyar emberek számára ismeretlen gyümölcsöket ehetett.

Annak ellenére, hogy járműgépész, üzemmérnöki diplomával és műszaki tanári oklevéllel is rendelkezik, jelenleg munkanélküli, ám nem adja fel a harcot, keresi a lehetőségeket, hogy munkát találjon.

Décsy Zsoltnak kedvenc időtöltése a túrázás. A képen egy Korandóval, egy újonnan forgalmazott terepjáróval látható

BALÁZS ATTILA FELVÉTELE

Nagyon szereti a természetet, sokat túrázik a hegyekben. A környező várakat több alkalommal is meglátogatta, ám a kárpátaljai területen is ismerős. A técsői várat csak úgy tudja leírni, hogy egyszerűen gyönyörű, de legkedvesebb számára a füzérradványi vár, ahová a leggyakrabban kirándul. Már hét alkalommal részt vett a nemzetközi Tisza túrán. Hobbiként veterán autókat is restaurál. Jelenleg egy 1930-ban gyártott Mercedest újít fel. A közelmúltban ismerkedett meg egy új márkával, a Dél-Koreában gyártott Korandóval (terepjárók és haszonjárművek), amely nagyon sok meglepetést tartogat az autózás szerelmesei számára, műszaki tulajdonságai kiemelkedőek.

Úgy érzi előtte még az élet, semmi sem elérhetetlen számára, csak az önmaga által felállított korlátok szabhatnak határt.

Mivel alkalmazkodó típusnak vallja magát, feltalálja magát mindenhol, és nem fél a jövőtől.

Megszépül a református templom

A templom a felújítás előtt

HARASZTOSI PÁL FELVÉTELE

Balsa (KM – HZs) — Negyven évvel ezelőtt épült meg Balsán a református templom *Körtvélyessy László* tervei alapján. (A tervező egyben Tildy Zoltán személyi titkára volt.) Ám nemcsak a terveket készítette el, ő kezdeményezte az építkezést és a kivitelezést is ellenőrizte. Mivel adományokból építették a templomot, elfogyott a pénz a burkolás előtt. Ez a hiányosság észrevétlen maradt, ez lett a templom sajátossága. Az idő vas foga azonban így kikezdte, a szakértők szerint konzerválni és fúgázni kell.

A község lakosainak összefogásával adományokból isnét megkezdődött a felújítás. Körtvélyessy László fia olyan terveket készített, hogy a felújítás után a templom emlékeztessen eredeti állapotára. Új burkolatot kap, ám elveszti sajátosságát.

A munkálatok összköltsége mintegy másfél millió forint, amelynek csak egy része áll rendelkezésre. A fennmaradó összeg előteremtése végett Balsán létrehozták a Körtvélyessy László Alapítványt.

Bíznak abban, hogy segítségével újabb támogatókat találnak a templom burkolatának teljes befejezéséhez.

Olvasói levél

Ajándék gyermekeknek

Nemrégiben a Nyírbogdányi Református Nőszövetség ruhaneműket osztott az arra rászorulóknak. Ezúttal A Nyíregyházán működő Magdalénium-ban ápolt fogyatékos emberek számára vettünk ajándékokat.

Két hónappal ezelőtt vendégünk volt a Magdalénium egyik vezetője és videofilm segítségével bemutatta az ott ápolt és nevelt gyermekeket. Bizony, mindenkinek könnyes lett a szeme!

Elmondta többek között, hogy nincs videolejátszójuk, pedig nagyon sok mesekazettát kaptak már. Sajnos anyagi helyzetük nem engedi meg annak megvásárlását.

Így született meg az ötlet, amibe mindenki beleegyezett, hogy dobjuk össze a rávalót. Mivel százan vagyunk már a Nőszövetségben, a legkisebb nyugdíjas tag sem érzi meg ennek a hátrányát, és ezzel az ajándékkal örömet szerezhetünk ezeknek a gyermekeknek. A vásárláshoz csatlakozott a községben működő Keresztény Ifjúsági Egyesület is.

Augusztus 27-én átadtuk a kiváló márkájú, felvételre is alkalmas videokészüléket. Természetesen már vártak bennünket. A gyerekek verset mondtak és énekeltek húsz fős delegációnknak. Szavakban nem lehet kifejezni azt az érzést amit ott átéltünk az ajándék átadásnál.

Ahogy bontották ki a gyerekek az ajándékot, ahogy örültek, hogy már aznap este mesefilmet nézhetnek, és azok a versek, ahogy azt egy szellemi fogyatékos gyermek — egyébként nagyon szép fiúk és lányok — szájából hallani kell, azt könnyek és szívfájdalmak nélkül nem lehet elviselni. Ahogy körülvettek bennünket, az egyik gyermek megölelt, és azt mondta: Te vagy az én mamám! Meghatódtam.

Regényt lehetne írni élmményeinkről. Elismeréssel tartozunk az ott dolgozóknak, akik törődnek velük és gondoskodnak róluk!

Tóth Miklósné
Nyírbogdány

Farmergazdaság

Nyíregyháza (KM) — A dán demokráciáról, oktatásról és farmergazdaságról tart előadást *dr. Széles Csaba*, a mezőgazdasági főiskola docense szeptember 9-én 17 órától Nyíregyházán a Szakszervezeti Székházban. Az előadást a Nyíregyházi Központi Kertbarát Klub és a Westsik Farmer Népfőiskola közös szervezésében rendezik meg.

Kõrtvélyessy Dezső

1912/13 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

105. l.

Medea, Hippolytos, Meleagros, Aktaion stb. mondáit használták fel. A halottat sokszor ábrázolták a szárkofágok tetején fekve, néha reliefek alakjában a síron vagy mellette.

A mythikus elbeszélést Hadrianus korától kezdve legtöbbször folytatólagos formában ábrázolták, a hős több jelenetben szerepel, melyek nincsenek egymástól elválasztva (Medea-szárkofág, Berlin; Alkestis-szárkofág, Vatikán), ritkábban foglalja el egy jelenet az egész felületet (Niobida-szárkofág, Laterán). Az eleinte háttér előtt, egy vagy két sorban elhelyezett alakokat később oly szoros elrendezés váltotta fel, hogy a háttér teljesen eltűnt (Achilles-szárkofág, Capitolium), még később az egységes talajsíkot is hagyja a művész és az alakokat vad tömegben, egymás fölé helyezi (Barbárharc, Róma). Mindezek a törekvések tulajdonképen a térhatároló hátlap eltüntetését célozzák. A probléma továbbfejlesztését a keresztény művészet veszi át, mely a szárkofágok formáját, díszítési módját, sőt sokszor, szimbolikus értelemben, alakjait is átveszi. A római szárkofágokat mesteremberek készítették, kik valószínűleg mintakönyvek alapján dolgoztak, mert egy és ugyanazon tárgy többször, szükségszerinti változásokkal is előfordul.

A festészet, melynek emlékei etruszk sírkamrákban oly nagy számmal maradtak ránk, Rómában a Kr. e. I. sz. előtti időből alig ismeretes. A hagyomány a IV. sz. végén említi C. Fabius Pictor-t, kinek műveinél a kiemelt kvalitások görög iskolázottságra vallanak; ugyanígy az Esquilinuson talált falfestménytöredék, harci jelenetek, a III—II. sz.-ból. A Rómában talált kevés emlék mellett a Vezuv által elhamvasztott városok őrizték meg nagy számmal a Kr. e. és utáni első századok festményeit. A főleg Pompejiben talált falfestményeket (most nagyrészt Nápolyban) négy „stílusba" szokták osztályozni. Az elsőnél a falakat tarka márványlapokat utánzó stukkóréteg borította

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Magyar Hírlap

1972 MÁJ 10

Körtvélyessy Magdolna

festőművésznő

KÖRTVÉLYESSY MAGDOLNA FESTŐMŰVÉSZNŐ kiállítását május 11-én, csütörtökön este nyitja meg Szíj Rezső művészettörténész a békéscsabai Ifjúsági Ház klubtermében.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 APR 12

Magyar Hírlap

Körtvélyessy Magdolna festőművész

KÖRTVÉLYESSY MAGDOLNA festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás csütörtökön a békéscsabai Kulich Gyula Ifjúsági Házban. A tárlaton Szíj Rezső művészettörténész mondott bevezetőt.

Körtvélyessy Magdolna festő

Békéscsabán a Kulich Gyula idj. házban rendezték meg kiállítását.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetet, 1972. jún. 5.

Körtvélyessy Magdolna, festő

Békéscsabán nyílik meg kiállítása
máj. 11-én.

— :o Körtvélyessy ... 8.

ESTI LAP, Bp. 1972. máj. 11.

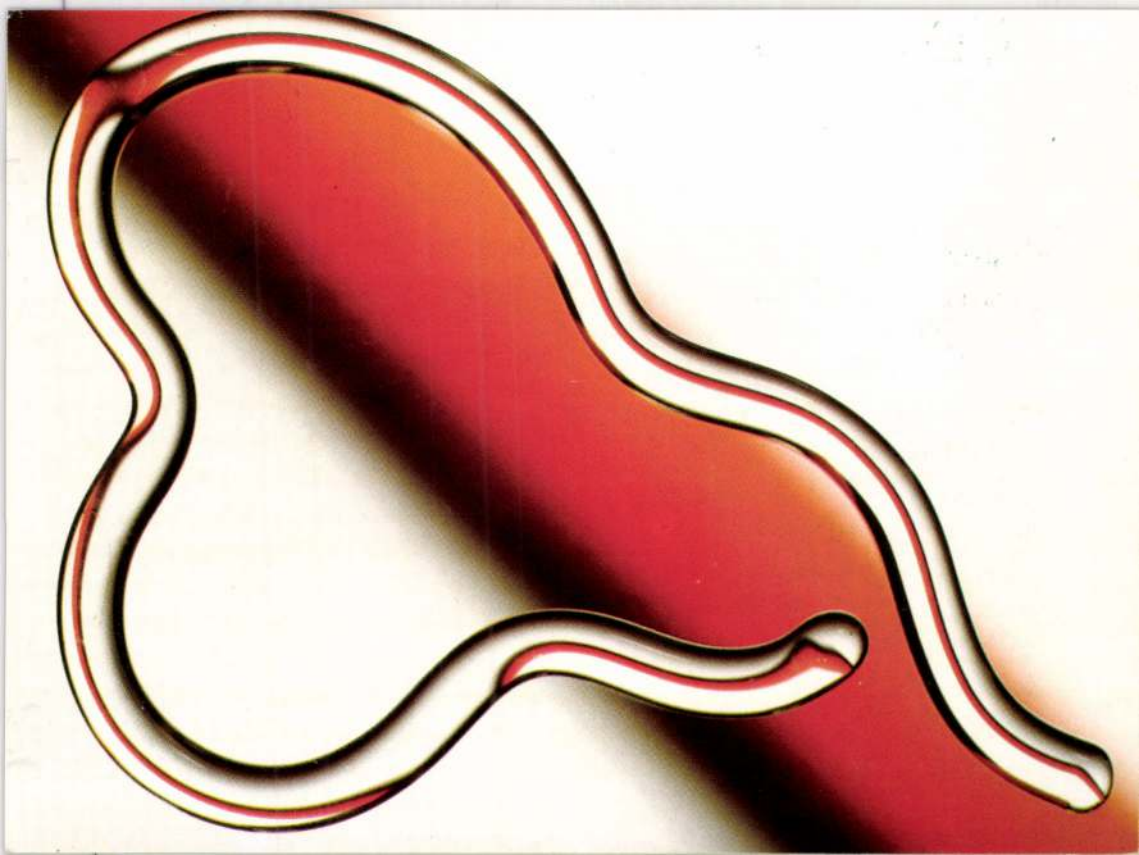

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja

KÖRTVÉLYESI László

fotóival való találkozásra
a Pécsi Kisgalériába
(Szent István tér 4.)

1992. december 11-én, pénteken
délután 5 órára.

A képeket CSOSZÓ Gabriella
ajánlja a nézők figyelmébe.

A kiállítás megtekinthető
január 9-ig, naponta 12–18 óráig,
szombaton 10–18 óráig

Kedd szünnap

PÉCSI GALÉRIA H-7601 Pécs, Pf.: 162, telefon: 72/15-623

PÉCS 1992 XII 8 Se 1 Se

Sinkovits Péter
Uj MÛvészet Szerkesztôsége
Budapest
Báthori u. 10.
1054

Körtvélyessy Magda

Szülőfalunja Miáltítás-rendezésre hívta meg.

Kürthy Sándor festőművész...
Hajdu-Bihari Napló, Debrecen
1970. nov. 20.

Körtvélyessy Magda

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRLAPTÖ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068. 337-748. 340-726

HAJDU-BIHARI NAPLÓ

1979 NOV 11.

BÁRÁNDON nyitották meg kedden este a községi tanács vb tanácstermében Körtvélyessy Magda festőművész kiállítását. A tárlatot — mely november 23-ig tart nyitva — Kürthy Sándor festőművész nyitotta meg.

Kórtvélyessy Magda festő

az Építők Műszaki Klubjának
lépzőművész tagja, művével szerepel
az Iparterv Tiállításán

Magyar Nemzet
1969 május 16

– Napló –

Körtvélyessy Magda

Dinamikus formák	I.	1969.	olaj	35 x 44 cm
— " —	II.	"	"	36 x 50
Szárnyak		"	"	36 x 27
Indián vizeken	1968.		"	33 x 28
Tükröződés	1969.		"	42 x 38
Érnaki nél	1968		"	47 x 35
Vihar után	1969		"	49 x 32
Szürke kövek	"		"	40 x 30

A katal. címlapján egy képe reprodukált.

Körtvélyessy Magda kiállítása 1970. jan. 16 - febr. 16.
Hanafias Népfront VI. ker. Bev.: Barát Endre

Körtvélyessy Magda

Akvárium I.	1969	olaj	30 x 37 cm
Akvárium II.	"	"	35 x 48
Költöző madarak	1967	"	55 x 33
Romok két figurával	1969	olaj	30 x 40
Éjjel a hegyen	1968	olaj	28 x 47
Inka templom	1969	"	48 x 68
Célpont a fák között	1969	olaj	45 x 68
Kövek beszéde	1969	olaj	58 x 68
Farsang	1969	"	42 x 58

Körtvélyessy Magda kiállítása. 1970. jan 16 - febr. 16.
Kazafias Népfront VI. ker. Bev.: Barát Endre

Körtvélyessy Magda

A Bihar megei Báránd községből indult. Először divattervező, műszaki rajzoló, ezután fordul határozottan a képzőművészet felé. A Dési-Huber szabadiskolán Gráber Margit és Tamás Ervin tanítványa. Kezdetben hangulatos akvarellek, hagyományos csendéletek, tájképek. Később elvontabb. Zárt Kanadában. Az őri indián művészet is hat rá.

Kiállításai:

1963: Dési-Huber képzőművészkör (csoportos)
1964: XIV. ker. művészek kiáll. (– " –)
1965: Danuvia Kulturház – " –

Körtvélyessy Magda kiállítása. 1970 jan. 16 - febr. 16. a Harafias Népfront VI. ker. helységében. Bev.: Barát Endre.

Körtvélyessy Magda

1967: IX. ker. Képző- és Iparművészeti Kiállítás (csoportos)

1969: Építők Klubja művészkagjainak kiállítása (csoportos)

Kiállított művei:

Felhőkarcoló	1968	olaj	35 x 33 cm
Niagara	"	"	37 x 32
Negyed között	"	"	35 x 45
Emlékezés Torontóra	1967	"	30 x 50
Őszi táj	1969	"	45 x 35
Szikla és virág	"	"	48 x 64

Körtvélyessy Magda kiállítása. 1970. jan. 16 - febr. 16.
Kanadai Népfront VI. ker. Bev.: Barát Endre

Körtvélyessy Magda

Hóvihar	1968	olaj	26 x 36 cm
Hegyi-patak	1969	" "	42 x 59
Pálmaliget	1968	"	37 x 50
Bogáncs	1969	"	46 x 23
Mákgubók	"	"	35 x 28
Napraforgók	1968	"	45 x 36
Halak tánca	1967	"	30 x 40
Halak	1968	"	26 x 36
Tengermélyén I.	-"-	"	28 x 23
Tengermélyén II.	1967	"	27 x 32

Körtvélyessy Magda kiállítása. 1970. jan. 16 – febr. 16.
Hanafics Népfront VI. ker. Bev.: Barát Endre

Kőstvélyessy Magda

Szerepel a VI. kel. művészek

táslatón

Maghívó 1970. XI. 27

ari Müvek Debreceni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Kortvélyessy Magda

1958 MÁR 20

KÖRTVÉLYESSY MAGDA FESTŐMŰVÉSZ élménybeszámolót tartott Bárándon az elmúlt évi montreali világkiállításon látottakról. Mintegy kétszázan hallgatták meg a beszámolót — írja Deli Andor tudósítónk.

AZ EGRES TERMESZTÉSE ÉS

Körtvélyessy Magda

A szerző K. M. festőtechnikáját ismerteti: a tubusból kinyomott festéket „elefántcsont" fehetével vonja be, majd óvatosan hifedi a színeket. Így születnek a tárgyias és a nonfigurató határán mozgó alkotások.

Barát Endre: K. M. képeiről; Műgyűjtő, 1971. 2. sz. 46. p.

Körtvélyessy Magda, festő

A Műgyűjtő új száma ad ismertetést róla.

— : Füst Milán hagyatéka

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. júl. 27.

Kőrtvélyessy Magda

Árnán 1970 (reprò)
Niagara falls (reprò)

Mügyűjtő, 1971. 2. sz. 46. l.

Kövtvélyesi Magda festőművész

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeumban Kövtvélyesi Magda festőművész és Bodrogi Lajos szobrászművész kiállítása látható.

Láttuk, hallottuk...

1975. XI. 30. 20.48 Petőfi.

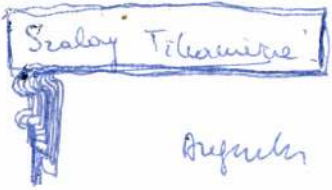

Szalony Tikamiście

Augusta 31 - Modrz.
Mehé.

Sept. 16. Barcelona
Zürich - Bp.

Modrzy
Grecsek. | Gier.
Ber.

23 - a..

73 2745 — FNYV 7

A CSEPEL GALÉRIA
SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT

KÖRTVÉLYESSY MAGDA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

VIZY OTTÓ
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ,
A MŰCSARNOK MŰVÉSZETI OSZTÁLYÁNAK VEZETŐJE

1973. JÚNIUS 26-ÁN, KEDDEN 18 ÓRAKOR

NYITVA: JÚLIUS 8-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 12–18 ÓRÁIG;
SZOMBAT–VASÁRNAP 11–18 ÓRÁIG.

CSEPEL GALÉRIA

BUDAPEST, XXI., RÁKÓCZI F. ÚT 142. TEL.: 142-407
BORÁROS TÉRTŐL A HARMADIK HÉV MEGÁLLÓ.

Kőrtvélyessy
Magda

MEGHÍVÓ

Körtvélyessy Magda

festőművész.

foto.

Ország-Világ 1970/5 23 old.

Körtvélyessy Magda 2

Hegyoldalon lapuló házikók és felhőkarcolók, hóviharok s zuhatagok, hullámok, költöző madarak, indián lótemek és dzsungelek világa tárul elénk, s a leigázott és féken tartott termé szet arculata-érzelemgazdag, de a tudat pa rancsára rendre szorított ábrázolásban. Egyéni kifejezésmód s a fantázia gazdag sága jellemzik a mi[illegible] [illegible]-kes és izgalmas képeit.

Il Látomások a Körondön

Ország-Világ 1970/5 23 old.

Körtvélyessy Magda 1.

Különös, nyugtalan vonalú, többségük-
ben ragyogó színvilágú képek sorakoznak
a Hazafiás Népfront V. kerületi helyisé-
geinek falaiu. Körtvélyessy Magda olaj-
festményei a posztimpresszionizmus je-
gyeit viselik magukon. Harmonikus szine-
ikkel, dinamikus formáikkal s a témák
hol reális, hol álomszerü, mégsem extrém meg-
választásával erős, kerező feszültséget, szenvedé-
lyes indulatot fejeznek ki.
(b.e.) Látomások a Köröndön.

Ország-Világ 1970/5 23 old.

Körtvélyessy Magdolna
festőművész alkotásaiból nyílt kiál-
lítás csütörtökön a békéscsabai
Kulich Gyula Ifjúsági Házban.

Magyar Hírlap 1972/130 Sold.

Körtvélyessy Magda

MEGHÍVÓ

CSEPEL GALÉRIA

BUDAPEST, XXI., RÁKÓCZI F. ÚT 142. TEL.: 142-407
BORÁROS TÉRTŐL A HARMADIK HÉV MEGÁLLÓ.

A CSEPEL GALÉRIA
SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT

KÖRTVÉLYESSY MAGDA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

VIZY OTTÓ

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ,
A MŰCSARNOK MŰVÉSZETI OSZTÁLYÁNAK VEZETŐJE

1973. JÚNIUS 26-ÁN, KEDDEN 18 ÓRAKOR

NYITVA: JÚLIUS 8-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 12–18 ÓRÁIG;
SZOMBAT–VASÁRNAP 11–18 ÓRÁIG.

Ünnözlettel:
Kőszitvélyes Magda

73 2745 — FNYV 7

Kövesligethy Magda

festményeinek kiállítása

június 26-án nyílik a Csepel-

galériában

Magyar Nemzet 1973 június 24

11. old.

Körtvélyessy Magda képei Bárándon

Ha valaki figyelemmel kíséri Hajdú-Bihar megye képzőművészeti életét, örömmel állapíthatja meg, hogy az évek óta tartó hullámvölgy után mintha emelkedőben volna. Felnőtt egy fiatal nemzedék, s ez a hazai képzőművészet élvonalába tartozó idős mesterek nyomában vérátömlesztést hivatott adni a város művészeti életének. A kiállítások szaporodása a megyében és újabb művészek letelepedése Debrecenben szintén a várható fejlődés előjelei. Nemcsak debreceni művészek mutatkoznak be Budapesten, hanem a megyéből elszármazottak is hazalátogatnak. Legutóbb *Körtvélyessy Magda* állította ki képeit szülőfalujában, *Bárándon*.

A művész a hagyományos akvarellfestészettől érkezett el mai önmagához. Művészete határeset a meglehetősen elvont és a tisztán színekre épülő absztrakció között. Más szóval: egyrészt nem mindegyik képén szakad el a felismerhető valóságtól, másrészt teljesen tárgy- és figuramentes képei is határozott valóságképzeleteket keltenek, amire különben a képcímek is utalnak. A *Niagara I., II.*, a *Sziklák és vizek*, a *Tájemlék* — valóságidéző képek, anélkül, hogy naturalisztikus elemeket vennének igénybe. A *Színpadi jelenet* a címaláírás nélkül is fölidézi az antik színpadi jeleneteket, természetesen a festő sziporkázó színgazdagságába bújtatva a távoli, a történelem évezredeibe vesző, valójában már csak „romokban" megképződő színpadi világát. De ugyanígy kelthetik a nézőben a homokból kiásott romvárosok, mondjuk Palmyra és társai képzetét is, sűrítve természetesen, akár hegyoldalra települt városok képei elemeiből is válogatva. Ugyanakkor a *Szentendrei teátrum*ban — a nagy sikerű nyári játékok színpadi jelenetét és nézőterét a valóság tárgyi motívumaival komponálja kitűnően a mai értelmű realizmus szellemében. Az utóbbin is elvontan rakja föl a *részleteket*, mint a teljesen absztrakt képein, tehát közös a nyelv, a kifejezés. Mindenütt a *színek* az építőelemek és eszközök, az ecset kizárásával, kizárólag csak spachnival. Fő erőssége a szín, bármilyen témához nyúl is. A *Liliomok* c. képe áll legközelebb a korszerű értelemben vett „hagyományos" fölfogáshoz, amit a dühödt absztrakciósok már „naturalizmusnak" minősítenek, míg az utóbbi hívei talán „érthetetlennek", holott ugyanaz a látásmód és festői nyelv érvényesül, csak kizárva minden szemléletbeli egyoldalúságot.

Körtvélyessy a Dési Huber István szabadiskolából indult el, Tamás Ervin volt a mestere, mai fölfogásához azonban kimondottan belső fejlődése eredményeképpen jutott el. Még kanadai útja sem hatott rá. Az *Expo 67* káprázatos színvilága, kolosszális méretű, változatosságú és fényhatású reklámcsodái nem fölszabadították, legfőképpen igazolták a színek elsődleges fontosságába vetett hitét. A színekkel való fölényes bánása teszi képessé mindannak érzékeltetésére, ami tulajdonképpen megfoghatatlan, mint egy-egy táj *szellemének*, a virág *szépségének*, a halak *táncának*, az indián rezervátum *életének* és *hangulatának*, a vihar utáni fölszabadult, de még a hatás alatt álló *lelkiállapotnak* a kifejezésére. A szűkebb haza kíséri Körtvélyessyt a város kőrengetegében is, erre utalnak a *Mákgubók*, a *Bogáncs*, a *Napraforgók*, a *Költöző madarak* és az *Alföldi tájemlék* c. képei. — A bárándi kiállítást *Kürthy Sándor* festőművész, Berettyóújfalu Pesten élő szülötte nyitotta meg.

Szíj Rezső

ommechanikai
motorkerék-
sát! Minden

ok

nárcius 31-ig
zménnyel vé-
őségi munka!

EG.

A HAJDÚ MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

felvételre keres gyakorlattal rendelkező

GYORS-GÉPÍRÓKAT.

Jelentkezni lehet a személyzeti osztályon. Kálvin tér 9—11., I. em 137.

IBUSZ

Több szobás nagyerdei házat fizetővendéglátó szolgálat céljára, állandó bérbeadásra keres a debreceni IBUSZ-iroda. Vörös Hadsereg útja 11.

Jacquard Szö
si idő 12 hét.
a PTM Jacqu
gazdasági o
XIII., Szekszá

A XIII. sz.
1. sz. üzemeg
bognár, aszta
továbbá beta
kat és gépkoc
Debrecen, Gy
vezetőnél.

A Debrec
Egyetem felv
zői gyakorlattal
technikusokat,
pész-technikust.
mélyesen a műs
jénél.

A Magyar Gö
vek felvételre k
rendelkező gyor
és női betanított
segédmunkásokat
kat és lányokat
Térítés ellenében
kezés igénybe ve
déki férfi dolgo
szállást biztosítunk. Jelentkezni lehet a vállalat debreceni gyárában, Debrecen, Szabadság útja 113.

Matrózokat, uszálykormányosokat, hajóvezetőket, kapitányokat, hajógépészeket felveszünk. Érettségizett fiatalokat parancsnokká és gépésszé képezünk. Jelentkezés: Folyamszabályozó és Kavicskotró Vállalat, Budapest, XIII., Cserhalom u. 2.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726

SAJTÓIGAZOLÓ

1970 NOV 15

...gépkocsivezetőt alkalmaz az Agrártudományi Egyetem. Debrecen, Böszörményi út 138. Jelentkezés önéletrajzzal a gazdasági osztályon.

A Hajdú-Bihar megyei Víz- és Csatornaművállalat azonnali belépéssel alkalmaz mélyépítésben jártas munkavezetőt, középiskolai végzettséggel rendelkező számlázót, építőipari kalkulátort, váltó őrportást és fúrókocsira jogosítvánnyal rendelkező gépkocsivezetőt. Jelentkezés: Debrecen, Hét vezér u. 21., munkaügy.

MEDICOR felvételre keres kezdő vegyésztechnikusokat sterilizáló munkakörbe. Jelentkezés a gyár munkaügyi osztályán. Debrecen, Hámán Kató u. 98.

TIGÁZ Debreceni Gázmű Üzemegysége felvételre keres azonnali belépéssel építőipari technikusi végzettséggel teljesítményelszámolót. Bérezés megegyezés szerint. Jelentkezés: Mikepércsi út 2.

Gyors- és gépírót azonnali belé-

GYAR
ÓKLUB

Az Autóklub Hajdú-Bihar megyei Szervezete és a VOLÁN Utazási Iroda 3 napos

ROMÁNIAI UTAT SZERVEZ

Felveszünk

csőüzemünkbe férfi betanított munkásokat

1021

Körtvélyessy Magda

Látomások a Köröndön

Körtvélyessy *Magda festőművész kiállítása*

Különös, nyugtalan vonalú, többségükben ragyogó színvilágú képek sorakoznak a Hazafias Népfront V. kerületi helyiségeinek falain. Körtvélyessy Magda olajfestményei a posztimpresszionizmus jegyeit viselik magukon. Harmonikus színeikkel, dinamikus formáikkal s a témák hol reális, hol álomszerű, mégsem extrém megválasztásával erős, kereső feszültséget, szenvedélyes indulatot fejeznek ki. Hegyoldalon lapuló házikók és felhőkarcolók, hóviharok s zuhatagok, hullámok, költöző madarak, indián totemek és dzsungelek világa tárul elénk, s a leigázott és féken tartott természet arculata – érzelemgazdag, de a tudat parancsára rendbe szorított ábrázolásban. Egyéni kifejezésmód s a fantázia gazdagsága jellemzik a művésznő érdekes és izgalmas képeit. A kiállítást Kürthy Sándor festőművész rendezte, s az ő értékes bevezető előadása nyitotta meg.

(b. e.)

sott nemi felvilágosító könyvet, melynek kisebb részét a szülőktől vagy pedagógusoktól kapták, de leggyakrabban a barátoktól, ismerősöktől jutottak hozzájuk. A válaszolók 80 százaléka kapott otthon felvilágosítást a kamaszkorról, a nemi életről 52 százaléka hallott, és ezeknek is csak egy része tartotta kielégítőnek az információt. A megkérdezettek 12 százaléka egyértelműen azt állította, hogy a szexuális kérdésekkel kapcsolatosan egyáltalán nem kapott otthon felvilágosítást. A budapesti lányok 25 százaléka szerint az iskolában sem hallottak a nemi élet kérdéseiről. Az érettségizett lá-

Az a bizonyos példamutatás

Tulajdonképpen minden kommentár nélkül érdemes idézni a lányoknak a közvéleménykutató lap hátoldalára írt szöveges véleményéből. A gyakran egymásnak ellentmondó megállapítások híven tükrözik azt a tájékozatlanságot, amely nemcsak a megkérdezett lányokra jellemző.

— „Az ember mindig mást hall és mást lát. A felnőttek példaadása sokszor nem a legjobb, függetlenül az esetleges

veszítenek semmit, h
nek, hogy abból ne le
rek. Ezt az elgondolás
ják alá az olvasmány
mek és a tévé műsor

Következő műsorunkba

Kezdhetnénk úgy is
idézeteket, hogy „szer
figyelem!" —, de rögtö
tesszük: nem volna hely
méremövet" akasztani
zió képernyőjére, a k
adásra vagy a filmforga
ra. A szülőknek, a nevelőknek kell elérniük, hogy a fiatalok valóban a legmegfelelőbben vá-

szüleim is azt hitték: titokban folyik a családi életük, nem látja senki. A szülőknek meg

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-124
ORSZÁG VILÁG
Budapest
1970 FEB 4.

Körtvélyessy Magda

KÖRTVÉLYESSY MAGDA festményeit tekinthetik meg az érdeklődők a Budapesti Művészetbarátok Egyesülete klubjában (Budapest, VII., Nefelejcs u. 65.) szerda délután fél hat órától. Ugyanakkor hangzanak el D. Anna Elvira és Faidl Zsuzsanna versei.

Népszabadság, 1986. IV. 22

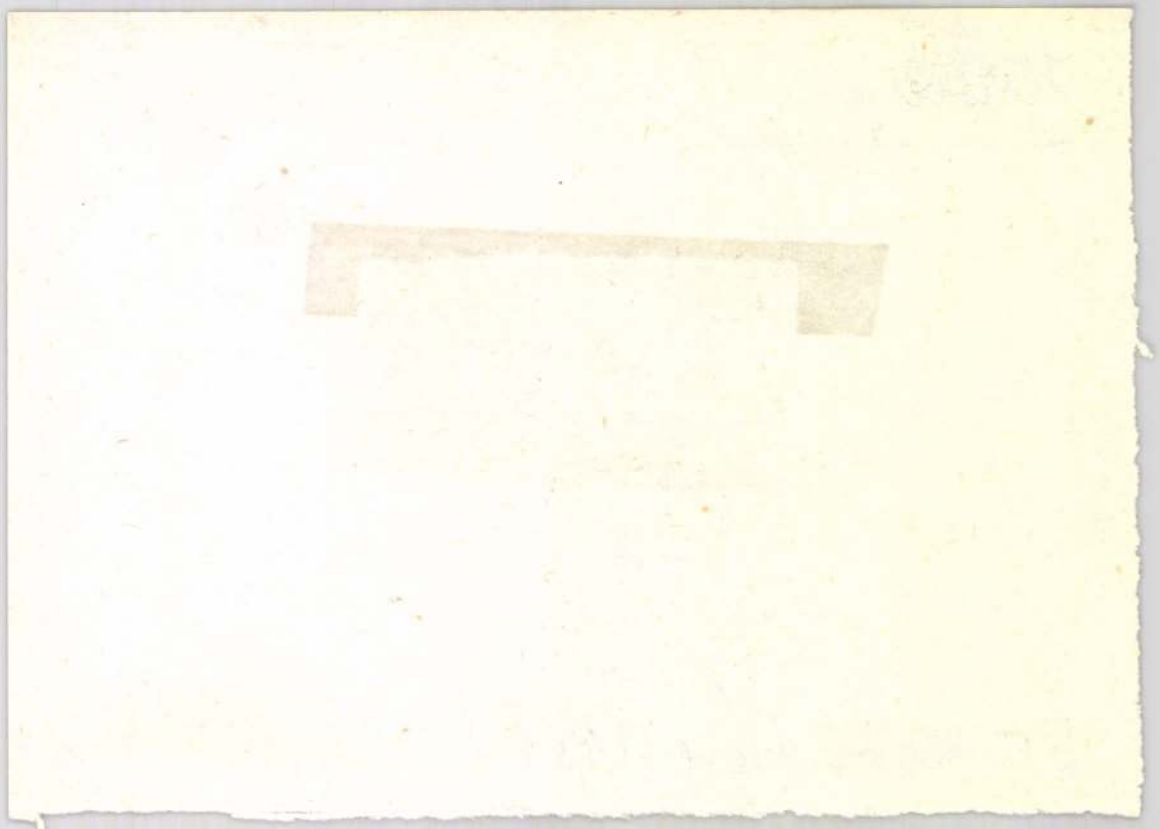

Körtvélyessy Magda

Horváth Gábor, K. Kovács Imre és Zana Sándor a Ferencvárosi Pincetárlaton febr. 13.-ig,
Szemadám György a Fényes Adolf teremben febr.14-től
Erdős János a Pécsi Galéria Széchenyi téri termében március 3.-ig,
Makovecz Imre a Zalaszentgróti Művelődési Központban,
Oláh Jolán, Balogh Balázs András, Kalányos Lajos és Kiss József a Komáromi Csokonai Művelődési Központban mutatja be műveit.
Körtvélyessy Magda és Pálffy Katalin: "Természet a képzőművészetben" c. kiállítása a Csepel Galériában február 17.-ig,
Féner Tamás fotókiállítása a Marcali Galériában febr. 28.-ig, Vécsy Attila fotóművész kiállítása a Fiatal Művészek Klubjában látható febr. 15.-től.

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr. 9. XXIV.évf.6. sz. 8. lap.

Körtvélyesi Magda festőművész

▲ Körtvélyesi Magda festőművész kiállítását hétfőn nyitja meg Pogány Ö. Gábor művészettörténész a Metró Klub kupolatermében.
^ A csehszlovák fotóművészetből

Népszabadság, 1985. IX. 27

Körtvélyessy Magda festőművész

KÖRTVÉLYESSY MAGDA *festőművész kiállítását a nádudvari Ady Endre Művelődési Központban november 25-én nyitják meg. A tárlat december 8-ig tekinthető meg.*

Népszabadság, 1985. XI. 21.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068/ 337-748,340-726

Körtvélyessy Magda,

festőművész

1979 MAR -6

Zöldért Híradó

1021

Pincetárlat

A Művelődési Intézmények Igazgatósága szeretettel vár mindenkit a Ferencvárosi Pincetárlat kiállítására. Körtvélyessy Magda festőművész és Hajtun Klára grafikusművész alkotásai láthatók március 14-ig a Mester utca 5. szám alatti kiállítóhelyiségben.

ja leplezni igazi célját. Vietnamot vádolja és azzal indokolja barbár cselekedetét, hogy csapatai „önvédelmi ellentámadásba" mentek át. A hazugság annyira nyilvánvaló, hogy senki sem ad hitelt ennek a kínai propagandának. Akiknek drága a haladás és a béke ügye, akik nem tagadják meg rokonszenvüket Indokína népeivel, valódi szabadságáért és függetlenségéért vívott küzdelmükkel, nem haboznak, hogy egyenesen és egyértelműen kiálljanak Vietnam mellett és követelik: Agresszorok, takarodjatok Vietnam földjéről!

Ezt sürgette a Salvador Allende és a Teleki Blanka szocialista brigád felhívására a Budapesti Zöldség-Gyümölcs Értékesítő Szövetkezeti Vállalat szocialista brigádvezetői-

Körtvélyessy Magda, festő

Kiállítási Kalendárium:

Budapesten:

a művész műveinek kiállítását a Ferencvárosi kiállításeremben rendezték meg.

Szocialista Művészetért, 1949. ápr. 4.

A Hazafias Népfront VIII. kerületi bizottsága, valamint a Móricz Zsigmond Művelődési Házban működő Képzőművészek és írók bagáti köre rendezésében július 28-án, csütörtökön nyitották meg Körtvélyessy Magda festőművész és Solymár-Walkó László szobrász- és festőművész kiállítását. A tárlat augusztus 12-ig látható a HNF Képzőművészeti Galériájában (Bp. VIII., Rákóczi tér 2.).

Magyar Nemzet 1983. VIII. 11.

Körtvélyesi Magdai festő

KÖZÖS TÁRLAT. Körtvélyesi Magda festőművész főleg tájakat bemutató olajképei és Hajtun Klára grafikusművész csendéleteket ábrázoló grafikái láthatók azon a közös kiállításon, amelyet tegnap nyitottak meg a püspökladányi művelődési központ kiállítótermében.

– :Hú

8.

Népszabadság, Bp. 1981 okt. 10

A művészre vonatkozó fontosabb cikkek:

Barát Endre: Látomások a Köröndön
ORSZÁG VILÁG, 1970. február 4.

Dutka Mária: Körtvélyessy Magda kiállítása
MAGYAR NEMZET, 1970. február 19.

Barát Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
MŰVÉSZET, 1970. április

Dr. Szíj Rezső: Körtvélyessy Magda képei Bárándon
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ, 1970. november 15.

Barát Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
MŰGYŰJTŐ, III. évf., 1971/2. szám

Sós Zsuzsa: Festőnő ecset nélkül
KÉPES ÚJSÁG, 1972. június 17.

Barát Endre: Kiállítás a Csepel Galériában
MAGYAR NEMZET, 1973. július 29.

Tandi Lajos: Szegedi bemutatkozások
DÉL-MAGYARORSZÁG, 1975. november 18.

Szabó Endre: Szegedi bemutatkozások
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP, 1975. november 17.

Dr. Tóth Ervin: Színek, vonalak
HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ, 1979. december 22.

Építők Rota – D: 498

KÖRTVÉLYESSY MAGDA

MEGHÍVÓ

KORÁBBI EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK:

1970 VI. ker. Hazafias Népfront

1970 I. ker. Művelődési Ház

1970 Báránd, községi Tanács

1972 Békéscsaba, Művelődési Központ

1972 I. ker. Vízivárosi Galéria

1973 Hódmezővásárhely, Medgyessy terem

1973 Csepel Galéria

1975 Szeged, Móra Ferenc Múzeum Képtára

1977 Veszprém, városi Tanács

1979 Ferencvárosi Pincetárlat

1979 Debrecen, Helyőrségi Művelődési Otthon

1980 Csepel Galéria

1980 VII. ker. Hazafias Népfront

1981 Csongrád, Kossuth Művelődési Központ

1981 Karcag, Déryné Művelődési Központ

1981 Püspökladány, Művelődési Központ

Az ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA igazgatósága

meghívja Önt

KÖRTVÉLYESSY MAGDA

festőművész kiállításának megnyitására

1982. január 13-án, szerdán du. 5 órára

Színhely:

ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA,
Budapest V., Petőfi Sándor utca 5.
Telefon: 185-406

A kiállítást megnyitja:

KURTHY SÁNDOR
festőművész

A kiállítás megtekinthető:

1982. január 14-től 29-ig,
délelőtt 10 órától este 20 óráig.
Szombaton, vasárnap zárva.

Köstvényessy Magda

Szerepel az Építők Műszaki Klubja
táslatán az Iparterv ben

Nephivó 1969 V. 5

Körtvélyessy Magda
festő

Nonfiguratív képei hol a homályos
ős multat jelzik, hol meg az elkép-
zelt fantasztikus jövőt. Van hogy
a roppant természeti erőket ideri.

Bálint Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
Művészet, 1970. április – 46 lap.

Körtvélyessy Magda
festő -

Képeire megelevenítí tengeri
utazásait, halászbarkákat,
akháró halrajokat, furcsa fél-
állat - félnövény képződményeket

Bálint Endre - Körtvélyessy Magda képeiről
Műrészet, 1970. április - 46 kep.

abpall, pnaqnéaraal
-ára

arpad Hiveelpaes eiegő
, tosbsbrdmaeb, tnaéaraa
-ky aonad; tadojnaeb aéddo
tabqaaebárjal paeaeudj-tallo

Körtvélyessy Magda
festő

Kezdetben hangulatos akvarellekel
csendéleteket, hagyományos tájképeket
festett. Majd elvordabb bonyolultabb
lett kifejezési készsége.

Bálint Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
Művészet, 1970. április - 46 lap.

Vörösigsny Magda
festő

Vendetten hangulatos, ekvatellet
csendéletet, hagyományos tájképet
festett. Magd elvonult hovyhullatt
lett hiszpán hírsége.

Bálint Ernőre: Vörösigsny Magda képeinek
Miskolcz, 1970. Szeptis - 4 lap.

Körtvélyessy Magda
festő

"Erdőrizik kárak"
(repr)

Bálint Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
Művészet, 1970. április – 46 lap.

Körtvélyessy Magda
festő

Van festménye, amelyik apró piros tetős házakkal, nyurga jegenyékkel a szülőföld tájait idéré.

Bálint Endre: Körtvélyessy Magda képeiről.
Művészet, 1970. április - 46 lap

Körtvélyessy Magda
festő

Riaszló látomásait is vásznaira
vetítve a művész.

Bálint Endre: Körtvélyessy Magda képeiről.
Művészet, 1970. ápriles - 46 lap

Körtvélyessy Magda
festő –

Megjárta Kanadát, ezek a látott élmények új szinket hoztak művészetébe. Nemcsak az amerikai építhéres monumentálitása, de az ősi indián művészet formái és szinei hatottak rá.

Bálint Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
Műrészet, 1970. április – 46 kep.

Vörtsidgessy Magda
festő –

Magyarra Vonatót, ezt a lehet
elvinyik az Vonatot hatalmúnire –
tele. Vonatot az gyerekei éjtlen
mozgatóbása, de az ön vidám
mérvet forman és nem hatalták tér.

Bálint Endre. Vörtsidgessy Magda képeiről
Műszet, 1970. éjtelen – 46 kg

Körtvélyessy Magda
festő-

A Bihar megyei Bánaúd községből
indult el.

Barát Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
Művészet, 1970. április – 46 lap.

Körtvélyessy Magda
festő –

A Dési-Huber Stabadiskolában
években keresztül Laborcz Ferenc,
Gáber Margit, Tamás Erzsi
tanítványa volt

Barát Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
Műhészet, 1970. április – 46 lap

Körtvélyessy Magda
festő

Sokféle próbálkozás után
(divattervezés, műszaki rajz)
fordult a képzőművészetfelé.

Baráti Endre: Körtvélyessy Magda képeiről
Művészet, 1970. április – 46 lap

abszolút gyógyítás
ára

Szóbeli vizsgára való felkészülés
(egyéni készülés, csoportosan)
Vizsgatételsorok elkészítése a tételekre

Kőstvélyessy Magda

Kerepelar Építők Műszaki Klubja
Liánításán

Magyar Nemzet 1969 V. 16

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Körtvélyessy Magdi

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 ÁPR 15

KÖRTVÉLYESSY MAGDA FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁT kedden nyitották meg az I. kerületi népművelési ház (Bem rakpart 5.) dísztermében. A kiállító művész minden tekintetben figyelemre méltó tehetség, látása egyéni, költői, mondanivalóihoz igyekszik a megfelelő festői formát felkutatni. Sokat várunk fejlődésétől, s attól a festészetéből kiolvasható őszinte szándéktól, hogy nem kíván kitaposott utakon járni.

1024

Körtvélyessy Magda festőművén 1

Ziállítása nyílt a Hasafian
Népfront VI. Zemleti Ziállítótermében.

— Napló —

Mappan Nemzet 1970 február 19
4. old.

Körtvélyessy Magda 2

Gráber Margitnál tanult a Pécsi Huber szabadiskolában.

Magyar Nemzet 1970 február 19.

– Napló –

Kold.

Köstvélyessy Magda

Szerepel a Ji. lex. művészek

Táslatán (1970 XI.)

Meghívó

Körtvélyesi Mária

Kerepesi Ferenc - Kalocsai István - Szegedi Ferenc - Thury László tervének munkatársa

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.

A terv megvételben részesült:

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz.2.1.

Kertészetty Magda

MEGHÍVÓ

A Hazafias Népfront XIV. ker. Bizottsága meghívja
Önt és kedves családját

.....Körtvélyessy Magda festőművésznő.....
Kanadai vetítettképes uti beszámolójára

..... kiállításra, műteremlátogatásra, munkabemutatójára,

melyet 196...7. évi .....október... hó ....20 napján ....19. órakor
XIV. ker. .Thököly ut 73..... utca ..... szám alatt tartunk.

Hazafias üdvözlettel
HAZAFIAS NÉPFRONT
XIV. KER. BIZOTTSÁGA
Művészcsoport

3545 65. FNyV. 9. t. (K)

HAZAFIAS NÉPFRONT
XIV. KER. BIZOTTSÁGA
BUDAPEST, XIV., THÖKÖLY ÚT 73.
Telefon: 297-936

Ő. e.

Németh Lajos művészettörténész

BUDAPEST

XIV. Bókai János u. 73.

ÉLYESSY Magda festő

Faluszél c. fetménye

Hevesi Szemle XVI. évf. 3.sz. 1988

kipengetem, van nálam cipi. De ha dübörögsz, nemcsak téged, az egész famíliádat kiirtom. Ez egy kekec manus volt. Azt mondja, hogy szól a rendőrnek. Kimentünk a peronra. Mondom, maradjál már, ha még egy szót szólsz — itt a feleségem előtt mondom —, lepusztítalak. Úgy kiváglak a vonatról, hogy azt kívánod, csak még egyszer szedjenek össze. Jellemző! Beszólok neki kettőt, erre ő: óh, alig ismerlek meg. Hát mindjárt felkapod a vizet. (Sose láttam a komát!) Hát van egy kis piád? Mért nem adsz? Mit érdekel engem, hogy az életben se veszel jegyet. Csak tudod, ez a munkám. Na, mondom, gyere be, igyál valamit. Visszamegyünk mint puszibarátok. Jól meghúzta a Martinit, a felét lenyomatta. Arra gondolt, hogy most az egyszer linkre iszik. Negyven forint a jegy, ez meg fél üveg Martinit lezavart, tehát baró a helyzet. A lánnyal megbeszéltünk egy randevút, de nem mentem el.

Befutunk Ceglédre, szeretett városomba. Annak idején egy rendőr rájött, hogy ha én megérkezem, az úgy érinti a várost, mint bányászt a sújtólégrobbanás. Alig hogy leszállok a tujáról, avázok be a restibe. Lehet, hogy egy filmsztárnak nem örültek volna annyira, mint nekem. Körbeszaladtak a manusok, átöleltek. Szevasz! Csókolgattak. Egy vastag bajuszú roma — Hajnóczynak meg a Rákóczinak volt ilyen bajusza — szájon csumidelt. Ha te itthon vagy, mindjárt más minden. Benyúlt, elővette a pénztárcáját, teli volt bankóval. Fiam, amennyi kell, annyit vegyél. Na de én se vagyok kétéves. Mert ha elveszek kettőt, holnapután ötvenkettőt kell visszaadni. Fater, én nyista nyúlok a brifkódba. Hajítsd ki a lóvét, amit rám szántál, mert pusztulok a sóhajtástól. Egy ezrest vett ki, amihez még kétszázat kellett tennem, hogy a kört kifizethessem. Nagy mulatozás meg minden . . . Ekkor jöttem rá, hogy senki nem tartozhat a városban annyi embernek, mint én. Akárhová nézek, tudom, hogy ennek ötszázassal, annak kettővel . . . A bankókra restaurált fényképek ugranak be, frankón. Elkezdődött az italozás. Közben azért elgondolkodtam. Úristen, most még friss, új az ember. Három hét múlva mi lesz? Megálltam a Rákóczi úton a taxival — minek menjek én egy kilométert gyalog, az úr nem gyalogol —, behozott a komálósom. Lecövekeltünk ott, ahol régen laktunk. Ha belegondolok, hogy harminc évig éltem itt, és most lepusztították a házat . . . Építsd vissza a fedelesemet, mert agyonverlek.

Ára: 16,— Ft

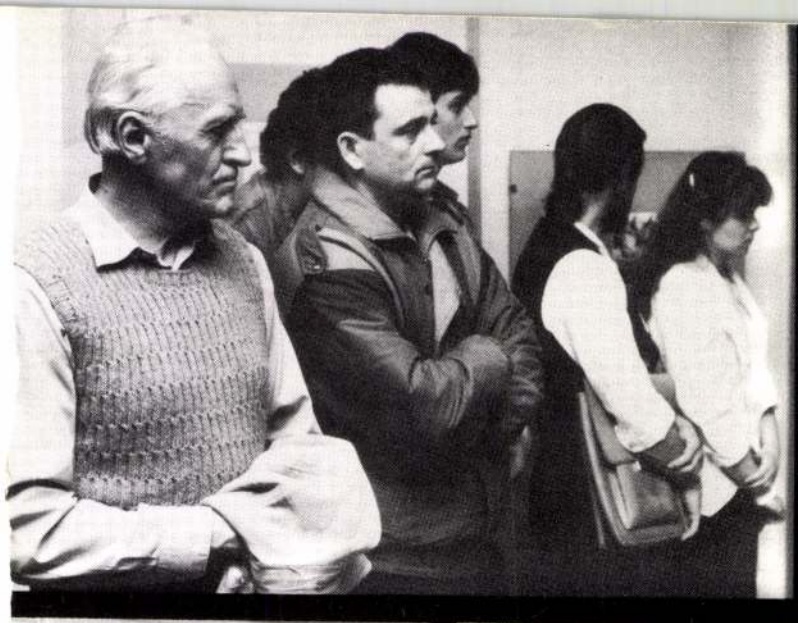

Pillanatfelvételek Bulla Márta és Koch György tárlatának
április 18-i megnyitójáról

KÖRTVÉLYESSY Magda festő

A HEVESI SZEMLE GALÉRIÁJÁBAN

Tárlatról-tárlatra

Az idei évet galériánkban meghívott művésszel kezdtük. A hazai művészeti élet egyik furcsa vonása, hogy azokat a művészeket, akik néhány évvel ezelőtt meghaltak, a legnagyobbakat is alig véve ki, gyorsan beborítjuk a feledés szürke leplével. De nem szerzünk tudomást azokról a még élőkről sem a foghíjas kritikai munkálkodás folytán, akik megérdemelnék, hogy az országos közvélemény is tudomást vegyen róluk; lássa, értse, netán szeresse műveiket, mert kifejezik a kort és benne mi-magunkat is. Ez a viszonylag mostoha bánásmód kijut

Körtvélyessy Magdának

is, aki éppen ezzel az egri vendégszerepléssel jutott el negyvenedik tárlataig. Negyven képével — ne gondoljunk babonára vagy számmisztikára! — összegezte az egri közönség előtt azt az utat, munkásságot, érettséget, amit az évtizedek összehoztak benne. Tájképek, virágok, erős színek, szinte ránk támadó látványok, olykor a látomások sűrűjével, feloldatlanságával, titokzatosságával tárulnak fel a formák, amiket a festő által megérintett, megfogott, megélt pillanat, hangulat tesz teljessé.

Belelapozva emlékkönyvébe is, a róla és képeiről írott ítészi vallomásokba is, mindenképpen sajátos alkotói egyéniséget ismerünk meg Körtvélyessy Magdában. Nem szabványsors, már csak azért sem, mert a mai, közép-európai átlagember lehetőségeit, tájoltságát ismerve és ahhoz viszonyítva mindazt, amit a festőnő felfedez és bejár, lefest, tehát átél, megörökít másoknak és magának, az nem csak a szűken vett haza, a hazai tájak. Az is, azok is. De négy világrész ismert és félig ismert utait bebarangolva, átélte a Niagara-vízesés moraját; a sivatagot éppúgy, mint az antik kultúra észak-afrikai, karthágói maradékának felemelő, és ugyanakkor elszomorító romjait; Indiában a szerelem nagy emlékművét. Látta és átélte. Átélte — mondom még egyszer —, mert nemcsak az éber turistafigyelem működött benne ott, ahol a többiek a fényképezőgépüket, netán filmfelvevőjüket kattogtatták-működtették, de *oda tudott állni, arra a bizonyos pontra, ahonnan az a bizonyos látvány csak neki és csak azt vallotta, amit ő aztán leskiccelt, vagy „csak a fejében hazahozva az élményt", feldolgozta, később „leképezte".*

Ez a későbbi feldolgozás nála azt is jelenti, hogy mindazt a nyers valóságot, amit ő látott, alaposan átmosva magában, átszínezve rakta fel kitűnő rajzkészségével, apró felkenő késecskéjével a megőrző felületre, ahonnan a létezésnek egy összetettebb, másabb figurája tekint vissza ránk. Mondandóm lényegét talán egy alkotásával világítanám meg. Itt van a Tadzs Mahal. Mindenki tudja, aki kijárta a négy elemit, hogy ez a kő-csipke-csoda, ez a márványból készült csipkeköltemény a maga szikrázó testével a trópusi fényben, maga a ragyogás. Előtte nyúlik el a márványfoglalatba kényszerített kis tavacska, talán arra is szánva,hogy a síremlék tükörképét ragyogtassa az egekre, ahonnan az építtető is gyönyörködik elképzelésében. Nos, ez a remekmű az idegenforgalmi fotókon egészen más „aspektusban" jelenik meg. A fotósok csaknem kivétel nélkül az épületet magasztalják azzal, hogy a környezetéből mintegy kiemelve, a márvány ragyogását nyújtják át nekünk. Körtvélyessy a hosszanti fekvésű kis tavacska innenső bal csücske mellé áll, onnan szemléli az így „kurcba vett" Tadzs Mahalt, mert arra volt kíváncsi, mekkora azonosság van a víz tükrén lebegő Tadzs Mahal-képmás és a tükröztető elevenség között. S míg mindezt akár tudatosan, akár ösztönösen — rossz ez a fogalmazás, de elvisz a lényeghez — felméri, kiválasztja a sok megoldás közül, már tudja, hogy ezért is a víz tükrén lebegő képért ment oda; neki így, csakis így kellett megörökítenie ezt a látványt. Benne és általa csak ez a lényeges, a tartalma annak a látványnak, amit mások a szerelem, az örök egybetartozás emlékműveként tisztelnek és tartanak számon.

De ne keressük olyan nagy szorgalommal a mese hibáit. Kárpótolnak minket, mesehallgatókat Mihail Dörmögics, Macsek Ivanovics, a Zöldboszorka, a kutya, ama bizonyos Vakkancs és a két egér társaságában. Ezek az állatok hordják a maguk állati valójukat, tollazatukat, bundájukat, jellembeli adottságaikat. De itt — hála a nagy égnek! — nem a szövegnek van felnyitó szerepe, hanem annak a remek pantomimikának, mozgásnak, koreográfiának, nevezzük, aminek akarjlk, amiben a humor, ez a mozdulatokkal kifejezhető remek különösség elcsábítja a nézőt: akarja is, hogy ezek az állatok mindig és mindenütt ott legyenek. Még akkor is, ha a Zöldboszorka kemény szolgaságát kell eltűrniök.

Gali László — határozottan jól teszi — felnőtteknek játszatja ezt a darabot. Vagy legalább felnőtteknek is! Talán koromnál, vagy viszonylagos érettségemnél fogva úgy éreztem, hogy ez a darab, ahogyan ezt a három felvonást színpadra állította Gali László, a felnőttek érdekében is történt. Horváth Ferenc, Epres Attila, Tunyogi Péter, Fehér István, de az egereket játszó Bárdos Margit és Szász Andrea is élvezték, ahogy a jelmez alatt a lényeget vallhatták szerepeikről.

Csonka Anikó szereplehetőséget kapott, de az író elképzelésében ő is csak vázlat maradt két testvérével együtt. Talán azért, hogy a Dolgos Vaszilissza figurájában *Bókai Mária* — egyébként figyelemre méltó beszédkultúrával — mondhassa a magáét.

Az elvarázsolt testvérek díszleteit és jelmezeit *Piros Sándor* alkotta meg. De mindez lehetett volna egyszerű színházi leckefelmondás is, ha nincs a színpadi történés tengelyében, a tudatos hatáskeresésnek ez a remek eszköze, amit felfokozott mozgásnak fogunk fel csak. Pedig több is ennél, valahol a legszebb ritmusok indulnak el olyankor, amikor az indulat a kezek, lábak dobálására, netán táncra készteti azt a világot, amit magunkban hordunk. Hány áttétel, hány fogódzó, hány kakasszó kell ahhoz, amíg egy-egy jellem utolsó részlete szervesen beleilleszkedik a játékba. Mint itt is, amikor „csak" időközi ráadást kapott az egri közönség a hivatását élvező színházi gárdától!

A *Harlekin Urbán Gyula Minden egér szereti a sajtot* című gyerekszínházával kezdte az idei bemutatók sorát.. Az áttekinthető mese szerint az egerek egyik családja a sajtok birodalmában „birtokon belül van", a másik éppen be akar oda költözni. A szürke meg a fehér egércsalád — óh, Capulet és Montague! — ölre is megy, de hát itt-ott megjelenik a macska is, villogó szemeivel. Majd aztán elrendeződnek a dolgok!

Az együttes, *Stuth Zsuzsa, Havassy György, Kiss Árpád, Gelen Mária, Balogh Ági* és *Tóth Erzsébet* befogadta Zakariásként *M. Tóth Józsefet*, így a kép kikerekedett, amit *Székely Andrea* rajzolt meg, *Orosz Klaudia* bábjaival és díszletei között.

A játék minden mozzanatában jelenlevő zenei hangoltságot *Gulyás László* zenéje biztosította. S ha van láthatatlan érdem, ne hallgassunk róla: minden bemutatóban valahol ott *van Demeter Zsuzsa művészeti* és *Kátai László* zenei vezető értése és szakmai szorgalma.

Ez így mind színház! És nekünk tetszik!

Farkas András

És mert ez a kép jelen elmélkedésem egyik fontos pontja, el kell mondanom azt a meglepetésemet is, hogy ezen a képen olyan színeket veszek észre, amik az ottani, az indiai valóságban nem is léteznek; kizárt, hogy maga a márvány olyan színesen árnyalt és olyan kolorittal köszöntse európai vendégét, mint ahogyan azt a festőnő megfogta, átértelmezte. És itt jutunk el ahhoz a ritkán elemzett ponthoz, amikor a művész egyéniségét, stílusát, a mindenki mástól elhatároló karakterjegyeket szeretnénk elkapni.

Körtvélyessy Magda jó kolorista és határozott színekkel ábrázoló alkotó. A sárga minden változata, árnyalata minden képén megtalálható. Még a legborúsabb, a legködösebbnek szándékolt, úgynevezett misztikát árasztó témáiban, műveiben is ott van a sárga. A Niagara lezuhanó víztömegét is, nemcsak keretként, de kontrasztos hatásként gazdagítja az ingerlő, ez a támadó, ez a makacsul hűséges szín. A víz, mint könnyed, mozgékony természeti jelenség, ettől a színtől elnehezül, veszti táncos könnyedségét. A Niagara álmosan, csaknem azt mondanám, ólmosan hull alá a mélybe. Ez talán azért is van, mert ez a látvány épp azt a mélységet hangsúlyozza, amit a víz dübörgése nélkül nem érzünk félelmetesnek. S ha már a rendezés jóvoltából nem messzire került a Niagarától a sivatagi homok, a szfinx, a homok más feldolgozású emlékképe is, könnyen kiolvashatóvá válik a törvényszerűség: ez a művész a gyerekkorából, valahonnan az alföldi világ, netán Báránd környékéről hozhatott, szerezhetett olyan élményeket, netán drámaiakat, mindenesetre komoly nyomot hagyókat, hogy ez a sárga, vagy a mélységnek, mint látványnak, vagy mint veszélytudatnak a megközelítése örök kísértésként benne maradt a művész agyában, testében, idegeiben, tudatában, lelkében. Ezek a lefelé nézések, aki nem tagadja, viszonylag jól fogalmazott magánéletében — procul negotiis, ezek a mélyre, mélybe látások a félelem és az öröm társutasai a művésznőnél; távol a mindennapi gondoktól — megengedheti magának azt a légies könnyedséget, hogy álmai, látomásai, virágszirmai, színei és remek formái között vándorolhasson kiállításról kiállításra képeivel. És folyton újat kereső önmagával. Miközben mindig is azokat a pontokat kerülgeti, ahonnan csak ő látja azt a bizonyos élményt, a látványt adó természetet, annak egy szeletét, amelynek megörökítésére odaadja teljes önmagát, egész életét.

Amikor csak egy feltételezésként használt felismerést választottam arra, hogy gondolataimat, a Körtvélyessy Magda által megalkotott művészvilágról szóló rokonszenvemet leírjam, az a szándék is vezetett: *be kellene egyszer már bizonyítani, hogy a beleélés, mint a valóság megközelítésének, feltárásának módja, legalább annyira fontos, ha nem fontosabb, mint az a szakszerűnek tűnő szakmai elemzés, amelyben „a tanult kortárs" a láthatót tapogatja, kísérli meg elmagyarázni az alkotás lelkét, ami alkalmasint több is, más is, mint néhány deka festékanyag, meg a vászon, meg a keret, meg a tér, ahová az alkotásokat ki szokták függeszteni. Szemtől szembe és elsősorban azért, hogy a közönség beleélhesse magát abba, amit a művész megélt. Neki is, az ő hasznára is. Mert nem lehet kevesebb a célunk, mint megérteni a tartalmat, ami mindannyiunkat összeköthet.*

Szabó Sándor

az MTI fotóriportere a borkombinát aulájában mutatkozott be felvételeivel. A kiállításnak azt a címet adtuk, hogy az „MTI jelenti...". A cím bizony megtévesztő, kicsit nagyzolósan választottuk Szabó Sándor gazdájának a köpenyét, gondolván arra, hogy ennek a jó szemű, tehetséges fotósnak, éppen fiatalsága okából, tekintélyt kölcsönözzünk. Nincs neki erre szüksége.

Azt a szakmabeliek jól tudják, hogy a mindennapi rutin és a mindennapi feladat egymást kiegészítő malomkövek, őrlik is tisztességesen a szerszám gazdáját.

A fotós élete, művészete a pillanaté: a pillanat múló, elpárolgó realitását kapja lencsevégre úgy, ahogyan azt észrevette, ahogyan azt észre kellett vennie. Rendszerint a megrendelő szándékát is szolgálva, sokszor alárendelve annak a mondanivalónak, amit a fotóssal a föléje-köréje kerülő szöveg mond. Ezt a mindennapi realitást azonban úgy kell meglátnia a fotósnak, hogy az általa megörökített pillanat élményt szerezzen a kép szemlélőjének. Netán örömöt. És, mert mindig is a realitást kérik számon a riportertől, torzításmentesen kell szolgálnia az igazságot is. Amit manapság sem könnyű adekvátan meghatározni. Mi is segíti a művészi igénnyel fellépő szakembert abban, hogy témájáról, tárgyáról, saját világáról az igazságot megvallhassa? Az a szeretet, az a nemes önzés, amelyet a szokott környezet, netán otthona, hazája iránt érez.

Ez a fiatal fotós Heves megyei. Hatvanban élte le induló éveit, emlékei, hangulatai ehhez a tájhoz, ehhez a népfajtáshoz kötik. Amikor a boldogiak udvarán

megfordul, hogy az asszonyt, meg az embert megörökítse a ragyogóan, napban sütkérező paprikahalom mellett, nemcsak a robbanóan szép termés a témája, hanem az arc is, ahogyan ezek a földhöz kötött sorsok ott, a két szem sarkából kipislognak a nagyvilágra. Ez a boldogi férfi és asszonya úgy néz, olyan feszesen vizsgálódik, hegyesre élezett tekintettel, akkora szorítással árulja el izgalmát, mint nem egy, századeleji fényképen azok az őseik, akik még az új módi, a fényképezés ördöngős kimerevítésével áhítoztak az örökkévalóságba. Mert ebben a Hatvan környéki világban, a falvakban, a fejekben, a pillanatból kiszakítottan megmaradni, kicsit, morzsányit olyanfélével is kecsegtet, hogy az unoka is meglátja, milyen mokányul hordoztuk itt magunkat és életünket. Ezt az életérzést, életlátást fogta fel portréin Szabó Sándor.

Amúgy a színek izgatják az ő képzeletét. A nyers hús színe, ahogy a kolbászt töltik a disznótoros időkben, vagy ahogyan a láng felcsap még a kucu megszúrása után a boldogi portán, vagy ahogyan a kovácsműhelyben felparázslik, felizzik a mester keze nyomán a tennivalóhoz szükséges tűz és betölti a helyiséget, az élet-

Arcok Szabó Sándor fotóriporter kiállításának megnyitójáról

— Gondoltam kiengesztellek — mondja a férfi hangos szuszogással.

— Gyere be — szalad ki a nő száján.

Jóleső érzéssel fedezi fel vendége kelttészta arcán a kékesen fénylő „flekket".

— Mindjárt jövök, addig tedd le magad!

A fürdőszobatükör előtt áll, s az arcát paskolja. Csak a lábai ne fájnának! Az időt húzza. Mi a frásznak engedte be! Leül a kád szélére. A lábait nézegeti. Micsoda tramplik! Ott ül jó darabig a mesterkélt csendben, aztán meghallja az ajtó kattanását. Felsóhajt. Még mindig elviselhetetlenül sok ideje van reggel fél ötig!

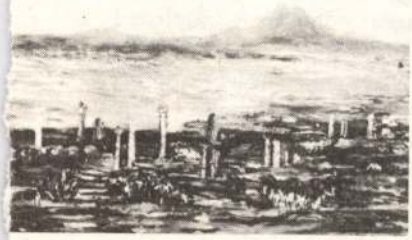

Karthágó

KISS OTTÓ

Vigasz

No, ne sírj már!
Hisz az igazgyöngyök
is láncra vannak fűzve.

REMENYIK ZSIGMOND

Szemétdomb

(Naplójegyzetek)

Rengeteg a restanciám — papírfecnikre írtam közben a schlágwortokat —, most visszatérőleg építgetem ezeket a fecniket, kitölteni az. űrt, az emlékezés üeregeit. Elsősorban sorba raktam a papírfecniket, leskiccelni egy mesém vázlatát egy *rossz kiskutyáról*, aki elűzi a kertből a vakondokot, majd a verebeket, stb., egyszóval az életet. A büntetés nem marad el, mert még a szelet, a napot és a világosságot is száműzte a kertből a kiskutya, — a sötétség formájában, hideg csend formájában jött a büntetés. Ekkor megtört a kiskutya, stb. Ez a mese . Egy másik a cigányokról, akik a falut megmentik egy szerencsétlenségtől, de utána végigapasztják, végiglopják a vidéket, szenvedést. félelmet és nyomorúságot hagyva maguk után. Nagy munkába telik, amíg megrendszabályozzák és jobb útra térítik a „felszabadító" cigányokat.

*

Az emberiség egyet jól megtanult ötezer év alatt: hazudni. Természetesen egy pillanatig sem hiszem vagy állítom, hogy száz vagy ezer évvel ezelőtt különbek lettek volna az emberek, hogy kevesebb hitványság töltötte volna meg a világot, de azt sem állíthatom, hogy a következő száz vagy ezer esztendőben csökkenni fog ez a hitványság, ez az infámia. Azt azonban állíthatom, hogy az idővel tökéletesedik a bűnözési forma, — mennyi technikát sikerül belevinni a hitványságba az emberiségnek. Vége a durva gyilkolásnak, a mérgezés-

nek, a bunkóknak és a vasvilláknak, vége a deresnek és a kerékbetörésnek, máglyán való elégetésnek, de itt van máris az arcátlan hazugság, a büntetlenül bűnre való kényszerítés helyette...

*

Megcsalt férj — detektívjelentés: mielőtt bármit is tenne, saját magáról kér jelentést. Az eredmény lesújtó. Meggondolja a dolgot... Egy másik történet: egy idős hölgy kérvényt ír egy régi alkalmazottja érdekében, utána átgondolja a múltat, átgondolja ennek a fickónak egész jellemét, életét, s ebből természetesen egy egészen más figura bontakozik ki, mint ami előbb, a támogató kérvényből kialakult. „Ez az élet" — gondolja az idős hölgy szelíd mosollyal.

*

Miért becsüljük túl magunkat, mi írók? Honnan ez az önhittség, ez a beképzeltség, ez a gőg? Mintha a föld egyéb lényeinek nem lennének gondolatai, érzései, vágyai, elképzelései, tervei. Mintha mindenki más fából lenne faragva, méghozzá taplós, süket fából, — csak nekünk, „íróknak" és „gondolkodóknak" adta volna meg az ég, hogy lássuk, érezzük és álmodjuk a dolgokat. Kár és szégyenletes ez a nagyzási hóbort, — be kell látnunk végre, hogy éppen olyan lények vagyunk, mint a rongyszedők, a béltisztítók, a zsákügynökök vagy a textilesek; a rangsorban nem sokat jelent az elsőség, ebben az *emberi* rangsorban, ahogy következünk szorosan egymásután. Tiszteljük a többieket is, írótársaim, ez a nagy világ tele van álmokkal, vágyakkal, tervekkel, gondolatokkal. Főként a hallgatag *szegény* emberek álmait tiszteljük, főként azoknak a suttogását hallgassuk figyelmesen, — sok testvért találunk majd közöttük —, egyébként is micsoda beszéd, százszor többet ér egy szegény cseléd, mint egy szemtelen, önhitt író!

*

Förtelmes irodalom, átkozott politikai helyzet. Hallom, a napokban már a hetilapokat is államosítják. Ami, hogy mit jelent, mindenki tisztában lehet vele. Erőszak és önkény dúlják a világot, hovatovább az *egész* világot! Vagy nem lehet ezt az emberi csordát tovább szép szóval összetartani? Csak furkósbottal, kancsukával, félelemmel? Hát ez elég szomorú! Különösen nekünk, a természet által szabadnak teremtett, szabadnak és *embernek* alkotott embereknek!...

*

Olvasmányaim hatása alatt jobban és pontosabban megközelítettem az igazságot, mint közvetlen élményeim hatása alatt. Talán most tárgyilagosan, kívülállóbban szemlélhetem a dolgokat, — talán mert nem befolyásoltak a személyes motívumok, a közvetlen érintkezés kapcsai. Könyvből megismerni a lényeget, az életet, mégis csak más, biztosabb, mint *tanulságosabb* (vagyis tanulságokat a filozófiai átszűrés helyett) mondjuk magából az életből.

*

Belátom — már régen beláttam —, a magántulajdon erkölcstelenségét, majdnem azt is mondhatnám: abszurditását. Az emberiség jó része még nem jutott el arra a pontra, csak szajkózzák; a szegények és a pártkulik, a huligánok azt sem tudják, mit karattyolnak. De hol vannak ezek még attól a szemlélettől, hogy — túl a magántulajdon abszurditásán — a *nemzeti tulajdon* abszurditását is lássák! Én már látom ezt, tudom, hogy mindaz, ami ezen a földön található, az *egész egyetemes emberiség* tulajdona, túl nemzeti, párt- és osztálytulajdonokon! Ez a bornírt emberiség ma pártjelszavakban gondolko-

BRUHÁCS — (Ismét az erkélyen). Jó, jó, de miért éjszaka csináljátok ezt a cirkuszt?

LYENŐ — Mert nappal nem érünk rá. Dolgozunk.

TREZOR ÉS TREZORNÉ (Ismét az erkélyen) — Mi is! Mi is!

A gyárban, a hivatalban, a tervezőasztal mellett (egymás szavába vágnak) nálunk tizenöten vannak a hivatalban, ketten betegek, hárman szabadságon, négyen külső cégtől, mert kritikában, tervezésben sok a szív- és észlovag: „gyerekek így kellett volna és nem úgy", szóval meg lehet dögölni, a mellettünk lévő műhely menyország, narancssárga targoncák, acélkék műanyagpadló . . .

OBLIGÓ és a GYEREKEK (kórusban) De hát hol vannak?

TREZOR és TREZORNÉ — Kik?

OBLIGÓ és a GYEREKEK — Hát a melósok?

TREZOR és TREZORNÉ (egyszerre) — A művezető egyik fia sofőr, a másik tanárnak tanul. Miért nem hozza a műhelybe őket? Úriember, mesterember mindenki lehet, mondja, melósnak születni kell és ezekből a gyerekekből hiányzik egy fontos szerv: a melósszív . . . Áll az öreg szaki a csaknem üres tanműhely közepén és elmereng az idők változásain és ott ül a szegény munkaerőgazdálkodási ügyintéző, azt számolja: mikor hányan jöjjenek még, hogy ne legyen üres a műhely. Két dolgozó kezdett ma már a gyárban. És melós? Az egy sem jött, mondja, és legyint. Szóval sok a gond aztán itthon a második műszak. De ragyog is a lakás, a parketta, tiszta szoba!

AZ EGYIK GYEREK — És a poloskák, csótányok?

TREZORNÉ — Azok is!

TREZOR (Elkapta őt is az ünnepi őszinte hang) — Itt ez az asszony a társam, nincs vele gond, csak bővítetten termeli újra napról-napra magát, több a bevétel, mint a kiadás, gyarapodnak a kilók . . . Gyarapodunk.

TREZORNÉ — Micsoda!?

TREZOR — A konkrét helyzet konkrét elemzése . . .

TREZORNÉ — Ez a vesszőparipája! (Trezorhoz) A vesszőparipád hímvesszeje szakadjon beléd!

(Folytatjuk)

CSEH KÁROLY

Anya és fia

Jézusra áll
— nem remeg —
a célkereszt
Mária előre gyászol
A jászol
nem betonbunker Belőhető

Nagyvárosi részlet

„Alig használt középhatótávolságú rakéták eladása és vétele. Gyors, olcsó, biztonságos". De hát miért szórja a cédulákat az ajtó előtt, miért nem vigyáz jobban a tisztaságra? Hát ilyen ember az én szomszédom és hogy voltaképpen milyen? Azt nem tudom.

(Pokoli zaj, majd ismét csend).

BRUHÁCS — Valaki az éj leple alatt tengópályát rajzolt itthon. Ez kérem kizárt, ezt nem lehet megengedni, mert ezen a pályán tengózni fognak és itt kérem szépen zaj lesz. Szólt a TANÁCS, az ÁLLAM és az ENSZ-megbízott. Én is szóltam, itt a névjegyem. (Tovább töri a tengópálya vonalát).

Az EGYIK GYEREK (Odalép hozzá) — Megnézhetem? (Átveszi) — Tényleg. Tökalsó!

BRUHÁCS — Nono! Felső! ! !

BRUHÁCS — A TANÁCS megígérte...

GYEREKEK — Az ígéret a legérettebb ige, amit különböző időben lehet tenni...

EGYIK GYEREK — Úgy mint: tapogatózás — jelen idő!

MÁSIK GYEREK — Remény: jövő idő!

HARMADIK GYEREK — Kinevezés: jelentő mód!

NEGYEDIK GYEREK — Alkudozás: feltételes mód!

TREZOR — Végül is: milyen ember a szomszédom? Melyikünk különb, melyik a jobb?

ÖTÖDIK GYEREK — Aztán itt van a névmás: olyan szó, amelyben az egyik ördög, a másik pokol, csak a név más: az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz!

TREZORNÉ (Gömbölyded, kissé slampos, de büszke)

— Meg kell csinálni. Múltkor a kockaköveket szedtük fel a nyugalom, a csend miatt. Nem szabad semmit sem kockáztatni!

(Pokoli zaj, majd ismét csend. Időközben Obligó négykézláb szalad a tengópálya körül. A hátán Neglizsé lovagol, Lyenő hajtja őket ostorral.)

LYENŐ — Gyite Fakó a csatába! Jajj, aki a magyart bántja! Juhé!

BRUHÁCS (Végre befejezi a munkát, hóna alá veszi a légkalapácsot és bemegy a házba.)

OBLIGÓ — Csaknem pályamódosítást hajtottam végre: a mérnökpályát majdnem felcseréltem az ügetőpályával.

LYENŐ (A házra mutat) — Te mondd, mennyibe kerülhet itt egy lakás?

OBLIGÓ — Az a fekvéstől is függ. Én általában a hátamon fekszem.

(A házból hangok hallatszanak. Trezor és Trezorné alighanem lefeküdni készülnek. Obligó, Lyenő, Neglizsé és a gyerekek az erkély alatt ülnek. Most ők figyelik az „előadást".)

TREZOR — Kedves nőm, jól fekszel?

TREZORNÉ — Nagyon jól.

TREZOR — Nem fázol?

TREZORNÉ — Nem.

TREZOR — Az ablakon nem jön huzat?

TREZORNÉ — Nem.

TREZOR — Nos, akkor cseréljünk fekhelyet...

NEGLIZSÉ (Obligóhoz) — Szép kis családi béke. A legfőbb válóok a házasság.

OBLIGÓ Most itt az ünnep, a békák ünnepén mindent kimondhatunk. Csak dűlőre kellene vinni végre ezt a békásdűlői békaünnepet.

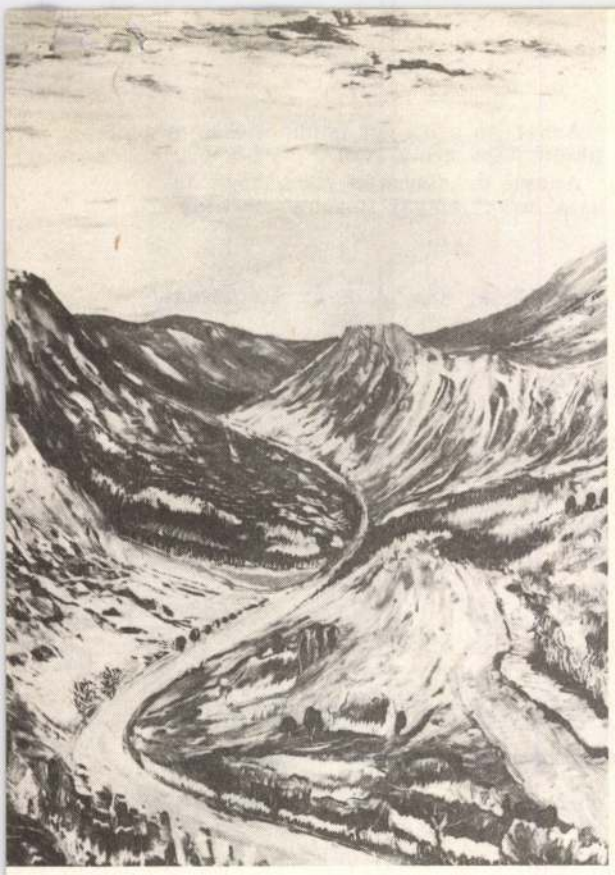

Sziklás-hegység (Kanada útjain)

Három grácia

Tájemlék Kanadából

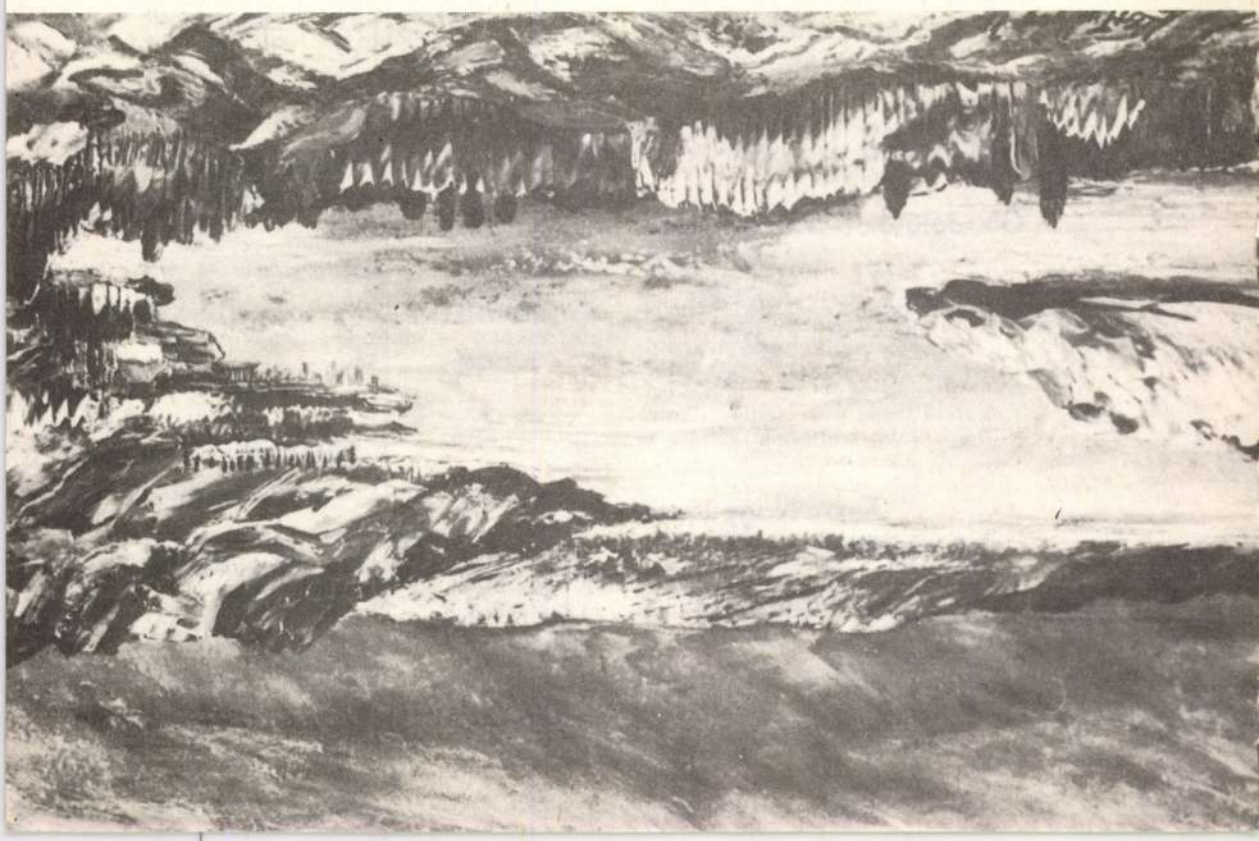

arra utalnunk, hogy az éjszaka mifelénk kétségkívül sötét, legfeljebb a skandináv országokban világítja meg a sarki fény. Magam is kíváncsi lennék arra, hogy *milyenek a szárnyatlan utak*, az effélék — s erről bárki meggyőződhet — nem léteznek. Azt meg elképzelni is szörnyű, hogy a már említett éj miként veti meg a lábát Önben.

Az utolsó előtti sor önminősítése, még megkérdőjelezve is fura.

Annyit mindenesetre elért, hogy munkája helyet kapott folyóiratunkban.

Reméljük, nem csak az Ön okulására...

• Következő számaink tartalmából

Sándorka és a hajam

Neményi Lili, a neves színművésznő, ezúttal pályájának újabb jellemző epizódját eleveníti fel, néhány vonással megrajzolva *Hunyadi Sándor* emberi karakterét is.

A török végvárak ellenállási lehetőségei a felszabadító háborúk során

Csorba Csaba tanulmánya újabb adalékokkal szolgál a török elleni hajdani felszabadító háborúk eseményeinek világosabb értelmezéséhez.

Gondolatok Herczeg Ferenc írói pályájáról

Sokáig — ez az 50-es évek elejének vaskalapos irodalomszemléletéből származik — kiszorítottuk a hazai literatúrából az egyértelműen tehetséges *Herczeg Ferenc* személyét, illetve munkásságát. *Szelei Béla* írása úgy elemzi alkotói értékeit, hogy látásmódjának hibáit is érzékelteti.

Berze Nagy János első népköltési gyűjtéséből

Besenyőtelek szülötte volt az a *Berze Nagy János*, akinek népköltési gyűjtései elismerésre méltó nevet szereztek. Rá emlékezik *Fülöp Lajos*.

A humor gyöngyszemei

Kaposy Miklós, a Magyar Rádió főmunkatársa, a Karinthy Színpad vezetője — *folyóiratunk rendszeres szerzője* — újabb társadalmi töltésű, humoros művel jelentkezik.

Középpontban: az ismeretterjesztés

Júniusi számunk központi gondolattere az ismeretterjesztés országos és megyei helyzete lesz. Kollégáink — kerekasztal-beszélgetéseikben, riportjaikban, portréikban — erről készítenek tanulságos mérleget.

Páskándi Géza: Kiéheztetés

Megkezdjük *Páskándi Géza* történelmi játékának, ennek az egri vonatkozású, közérdeklődésre számot tartó darabnak a közlését.

Téli Balaton

Ezersziget (Kanada)

Virágkosár

A világútlevéllel is utazzon velünk!

HEVES MEGYÉBEN HÁZIGAZDÁJA AZ

Eger TOURIST

Szeretettel várjuk: ÜDÜLÉSRE KIRÁNDULÁSRA PROGRAMJAINKRA

Külföldi társas- és egyéni utazásokkal foglalkozó irodáink:

Eger

Bajcsy-Zs. u. 9.
Tel.: 36/11-724
Telex: 63—378

Gyöngyös

Szabadság tér 2.
Tel.: 37/11-565
Telex: 25—285

Heves

Erkel Ferenc u. 1.
Tel.: 39/11-907

Keresse fel irodáinkat, válasszon kínálatukból! Egységes csoportok részére egyéni kívánságok alapján is összeállítunk külföldi programokat. Szocialista és nyugati valutaeladás Egerben és Gyöngyösön.

HÍVJUK — VÁRJUK — ÉLMÉNYT ADUNK!

APOR ELEMÉR

A víz éneke

A víz suhog, a víz susog
mint régi régi ciprusok
mint régi ciprusok alatt
halottan suttogó ajak

A suttogása lágy beszéd
eszedbe véssed szép neszét
Hallgass reá, mint mond neked,
ha ráfigyelsz, hát értheted:

— Az arcod most a vízbe néz
egy pillanat s a vízbe vész
mert bár te látod, hogy marad
sodrával mégis elragad.

Vonásaid nem őrzi itt
csupán a fény, mi tükrözik
csak látszat ez, hogy látszik az
mögötte mozdúl az igaz. —

Így szól hozzád, habján amint
a tűnő fény játéka int.
s míg mást mutat kinek — kinek
az Idő titkát őrzi meg.

A rövid vers dicsérete

Ne indulj hosszú útra vers,
mint hazát kereső
lassú madár.
Légy gyors, mint a nyíl
amint a szívben
rezegve megáll.

Szabadtéri színpad

Taj Mahal

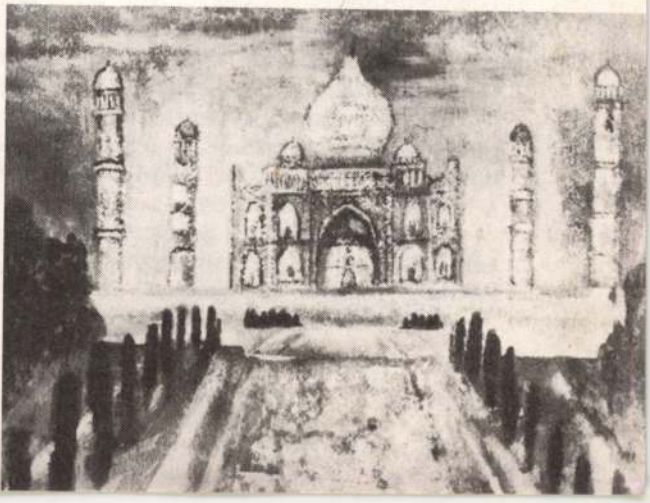

WÉBER TÜNDE

Békásdűlő

II/1.

Történik, aminek történnie kell vagy ami megtörténhet napjainkban egy magyar lakótelepen (városban vagy vidéken). Egy ünnepség főpróbája az ok, ha van aki eljátsza, eljátszatja, rendezi, berendezi a színt. Mert az a főpróba később egy különös játékká alakul, a világítás mindvégig gyenge, csak a vége felé erősödik a fény.

(a szerző)

Szereplők:

OBLIGÓ, szerfölött fiatal és szertelen. Elkötelezett.
Az ünnepség eszmei szerzője.

BRUHÁCS, főkropács, emberi embargó. Demagóg. Nagyon komoly.

BRAHI. lapügyi főtüty. Alapos.

BRUMI, „nyugi" díjas hídavató. Andaxin tablettákkal többszörösen kitüntetett.

TREZOR, revizor. Jogügylet vezető.

TREZORNÉ, ad hoc megbízott. Hivatalos.

LYENŐ, hülye nő. Egyelőre szabadlábon.

NEGLIZSÉ, csitri. Izéügyi pipi.

DERDIDASZ, dömping és csőd szakértő.

LAKÓTELEPESEK, fiatalok, a „Zászló Bontó- és Készítő szövetkezet önképzőköri aktivistái, a középkorosztály tagjai, gyerekek.

és egy TANGÓZÓ vagy: TENGÓZÓ (?) fiatal pár. Ők a legfontosabbak az egészben.

(Gondos ízléstelenséggel kialakított lakótelepi szabad tér. Üres műanyag mosóporos dobozokkal körülkerített pázsit, az egyik kiálló betonacélre dísztököt futtattak, egy tévés dobozban a gyerekek babaházat rendeztek be, hungarocellből „hóembert" faragtak, a közepén álló telefonfülkéről hiányzik az ajtó. Stilizált panel környezet, az egyhangúság elleni barkácsoló hajlam nyomai: farostlemezzel burkolt loggia, amelyen kikandikál egy kályhacső. A másik loggiára posztert ragasztottak: havas táj, legelésző szarvasok. A mellette levő ablakban kék lábasból hajnalkát, futó növényeket futtattak a felette lévő ablakba. Az épületeket tartó oszlopsorokat beépítették, a téglafalakról még hiányzik a vakolat. Apró üzletek (szolgáltató egységek, butikok készültek). Homlokzatukon cégjelzés: „Női szobrászat",, „Zászló Bontó és Készítő szövetkezet", „A békásdűlői kísértet. Félfogadás: éjjel 1-től 2-ig", „Késes és koszorús", a szemben lévő falon feltűnő helyen plakát: „Tisztelt csótányok!" felirattal. Holdvilágos nyári éjszaka, a szín félig sötét.)

BRUMI (hatvanévesnek látszó, ősz hajú, gyermeki vidám tekintetű figura, foltozott térdnadrág, térningruha felsőben (rajta felirat: ötpróba) guggol az aszfalton. Mázol. Majd megáll, felkapja a festékesvödröt és a pemzlit, a házba ballag. Dünnyögve énekel.)

— Egy a jelszónk a béke... harcba boldog jövőért megyünk... egy nagy cél érdekében... (Fennhangon). Kész a pálya. Körbe tekint, felnéz, megpillantja Bruhácsot az erkélyen. Csendesebben folytatja).

MEGHÍVÓ

MŰVÉSZETBARÁTOK
EGYESÜLETE

Február 4 -én csütörtökön
17 órakor a
Gutenberg Művelődési Otthon
(VIII. Kölcsey Ferenc utca 2.)

KÖRVÉLYESSY MAGDA
festőművész tárlatát
Kürthy Sándor
festőművész,
művészeti író nyitja meg.

Szintetizátoron közreműködik
Móré Csaba

Kiállítást rendezte
Szávayné Burger Erzsébet

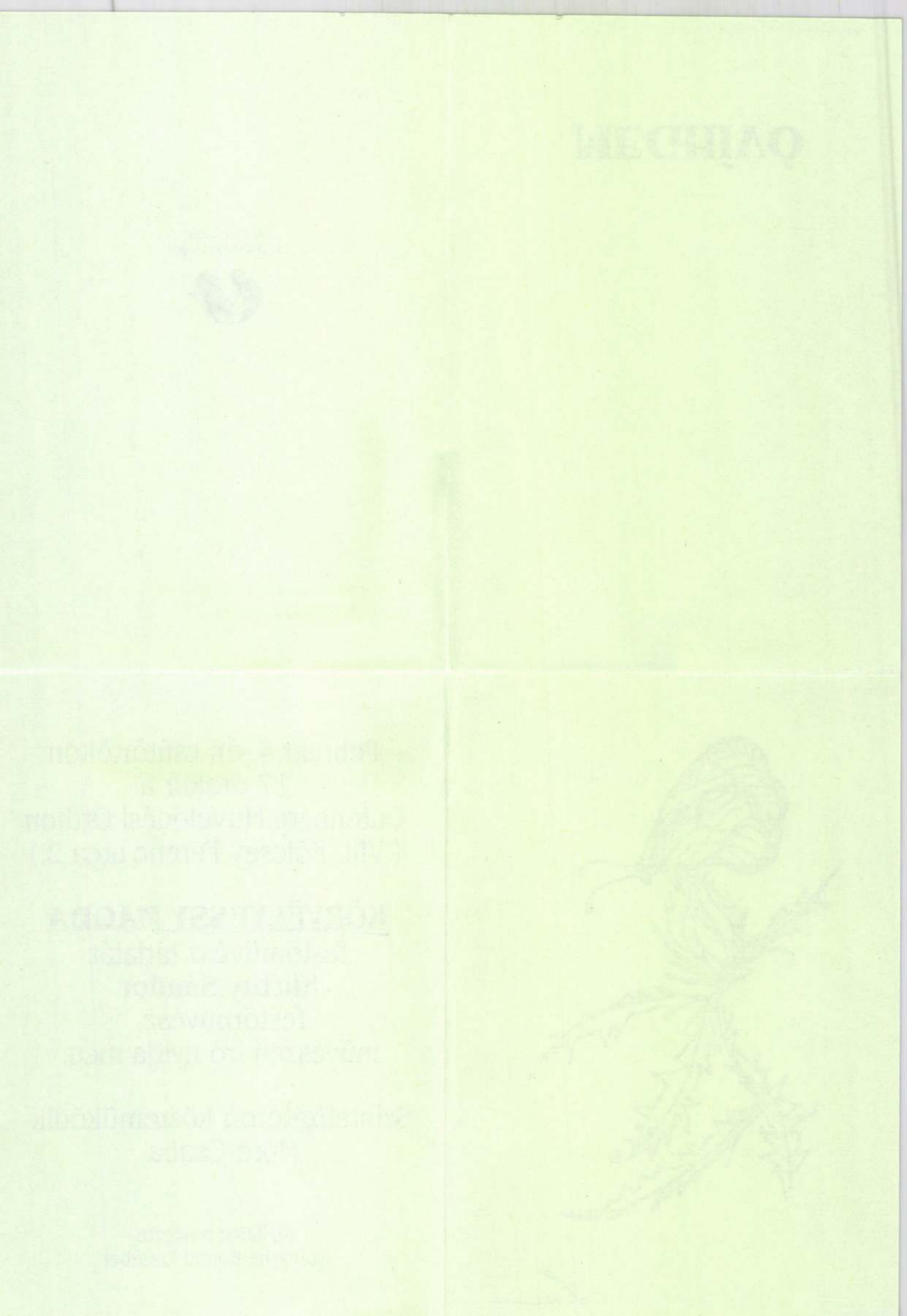

KÖRTVÉLYESSY Magda

1993

Február 4-én, csütörtökön 17 órakor a Gutenberg Művelődési Házban (VIII. Kölcsey Ferenc utca 2.) *Körvélyessy Magda* festőművész tárlatát *Kürthy Sándor* festőművész, művészeti író nyitja meg. Szintetizátoron közreműködik Móré Csaba.

Imrét, Esterházy Pált, Batthyány Ádámot, a dunántúli főkapitányt . . .

Szavojai Jenő 20 évesen ezredes lett. Legnagyobb és leghíresebb ütközeteit Nagyharsánynál, Zentánál, Chiarinál, Höchstädtnél, Torinónál, Lille-nél, Malplaquet-nál, Péterváradnál, Belgrádnál vívta, de Buda, Temesvár, Érsekújvár ostromában is helyt állt. A második budai támadásnál — már az első, 1684-es kísérletben is részt vett —, „a bajtársak megrettentek, s lanyhul a támadásuk ereje, sőt néhányan futásnak is eredtek. Minden bizonnyal dicstelenül meghátráltak volna, ha Szavojai Jenő és Badeni Lajos a harcolók közé vegyülve inkább példájukkal, mint parancsal nem bátorítják őket. Voltak olyanok is, akiknek a ruhájuk tüzet fogott, s a tűz egészen a Dunáig hajtotta őket, hogy eloltsák. Sokat közülök a lángok még előbb megfojtottak, mint a folyót elérték volna. A többiek Jenő és Lajos csapataitól hol hanggal, hol intéssel bátoríttatva, visszanyerik lelkierejüket, ismét támadásba lendülnek a romokért", olvasható Bél Mátyásnál.[16]

Tudjuk azt is, hogy az 1685 óta már Generalmajor-i címet viselő herceg súlyos sebet kapott Buda alatt. 1687-ben már tábori marsall, majd birodalmi marsall, az itáliai, Ausztriával szövetséges csapatok parancsnoka (1694), Zentánál a császári csapat főparancsnoka, 1707-ben Milánó kormányzója, az Osztrák Németalföld főkormányzója (1716). Erről később lemondva kapja meg a Morvavidékét, a kiállítások színhelyét. 1733-ban már a rajnai birodalmi hadsereg főparancsnoka. Sőt, 1720-ban Szardínia királya.

Politikusként is voltak jócskán sikerei. Ezt bizonyítja, hogy 1690-ben Szavoja a franciaellenes szövetséghez csatlakozik, 1710-ben megerősödik a porosz—osztrák szövetség és létrejön az utrechti béke. A Belgrádnál Prinz Eugennek elnevezett hős vezeti Villard marsallal a francia—osztrák béketárgyalásokat, melynek eredményeként megkötik 1714-ben a rastatti békét, majd a Baden im Aargau-i megegyezést.[17]

A magyar történetírás számára valószínűleg az a tény igen fontos, hogy Szavojai Jenő 1703-tól az Udvari Haditanács elnöke lett és funkciójából kifolyólag jelentős be-

Kaszner Margit tusrajza: Gomola György

Gomola György

Jászsági est

Az én falum harangja visszahív
Tavaszaim jó föld illatával,
Iskolám is, hófehér falával
és az akácsor, mint diadalív
Fölém borul mámor-illatával.
Itt valahogyan szelíd lesz a szív
S tavaszi jó föld illatával
Az én falum harangja visszahív -
Zeng a harangszó és messzi szárnyal.

Május-hajó

Kéklő égen, madárjárás felett
Felhőlabdákat dobáló szelek
Örvényében aranydárda fények
Szúrják át-meg-át a szelíd eget.
A fényjátékban érlelő tavasz
Virágmezében átlépdelni jó,
A messzi táj fölé nyúló havas
Felhőt pipál, mint súlyos, nagy hajó.
Hunyt szemmel, mintha tenger-ringató,
Szél-lebegtető lenne a tavasz:
Szelíd vízen úszó álomhajó.

Véres vízkereszt

A bomba útja célzottan nem vétkes?
Apró házakat rombolni erény?
A háborús bűn kell az új kanyérhez?
Fölszabadít a bombaszárnya-rém?
Vízkereszt napján halt meg nagyapám:
Streitmann György szobrászművész-lelkem,
milyen kárpótlást nyújtottál, hazám,
Amiért Őt akkor elvesztettem?
Negyvenöt füstös január haván
Halt meg ártatlan, öreg nagyapám:
Szivartüze világít felettem,
majd' ötven éve, Vízkerezst-haván.

Gomola György költő, művészeti író tagtársunkat köszöntjük 60. születésnapján (május 16), jó egészséget, további sekeres munkát kívánva.

Egy álom valósággá válik.

Melyikünk ne szeretne álmodozni és ki nem szeretné, ha álma megvelósulna? Én is ilyen álmodozó, tervezgető típus vagyok, de én rendszerint meg is valósítom álmaimat. Két évvel ezelőtt vettem egy házat Baranyában, Szigetvártól 12 kilométerre, Mozsgó mellett egy kis faluban, Almáskeresztúrnak hívják. A falucska dombok között fekszik, két házsora között patak csörgedez, mindkét partja fásítva és a liget közepén aranyos kis templom csalogatja a tekintetet. Amikor először megpillantottam, mindjárt szívembe is zártam a falucskát, amely mindössze kétszáz lelket számlál. A végtelen csend és nyugalom szétáradt lelkemben, a szépség magával ragadott. Éreztem, haza érkeztem és itt fogom leélni további életemet. Most pedig szeretnék álmaimról, terveimről beszélni, hiszen mindezt a szépet és jót másokkal is meg kell osztanom.

Mivel ez a falu az elnéptelenedők sorsára jutna, (nagy kár lenne!) hiszen lakóinak jelentős része idős, magárahagyott ember, mivel a fiatalok oda költöznek, ahol munka és perspektíva adódik, így a biztos pusztulás várna a településre. Valamikor svábok éltek itt, de a háború után a lakosok jelentős részét kitelepítették, s helyükre a felvidékről kiűzött magyarokat hoztak, akik házat, földet kaptak elvesztett birtokaik helyett. Az utóbbi évtizedekben ismét népvándorlás kezdődött, mégpedig a városokba. Így aztán rendkívül olcsón lehet házhoz-földhöz jutni. Az első megvett ház után hamarosan újabb ház került a birtokomba egy-egy hold földdel. Úgy találtam, ez a táj és környék ideális hely művészeknek és pihenni vágyóknak, így arra az elhatározásra jutottam, hogy én itt művésztelepet hozok létre galériákkal, alkotóházzal, múzeum épületekkel, falusi turizmussal, művészetturizmussal, mesterséges tóval, nyugdíjasházzal, stb.

Első lépcsőzetben a Johe-galériát és alkotóházat nyitom meg ezév október elsején, szombaton 15 órakor. Itt először tudom bemutatni kb. ötszáz képemet, közülük sokat még sosem állítottam ki.

A következő mozzanat az a galéria, amelyben a Művészetbarátok Egyesülete és a Független Szalon tagajainak szeretnék kiállítási és értékesítési lehetőséget biztosítani. Ez azt jelentené, hogy mindkét egyesület alkotó tagjai legalább egy képet leadhatnak kiállításra és értékesítésre. A továbbiakban részben építkezéssel, részben régi épületek átalakításával képzőművészeti muzeúmokat szseretnék nyitni. Arra gondolok, hogy sok művész nem tud mit kezdeni hagyatékával vagy az elhunyt hozzátartozói szeretnék egyben tartani és a világ elé tárni azt az értéket, amit kár lenne elkótyavetyélni. Az Egyesület Művészeti Tanácsának tagjaként több hagyatékot, gyüjteményt tudtam megszemlélni, mondhatom, hogy gazdagok vagyunk müvészi alkotásokban. Ezért gondoltam, kötelességem, ha tudok, sgítsek a magam módján azoknak, akik erre rászorulnak. Természetesen mindezt egyedül megvalósítanom lehetetlen, nem is lenne célszerű, így mindazok segítségét kérem, akik fantáziát látnak e tervek megvalósításában, részesei szeretnének lenni a Béke szigete művészfalu, illetve eszmé-jének valóra váltásában. Az is nagy segítség lesz, ha felhívják barátaik, ismerőseik figyelmét e turisztikai-művelődési lehetőségre és maguk is felkerekednek látogatást tenni majd a művésztelepen.

Kérem jelentkezésüket, várom látogatásukat.

Heil József

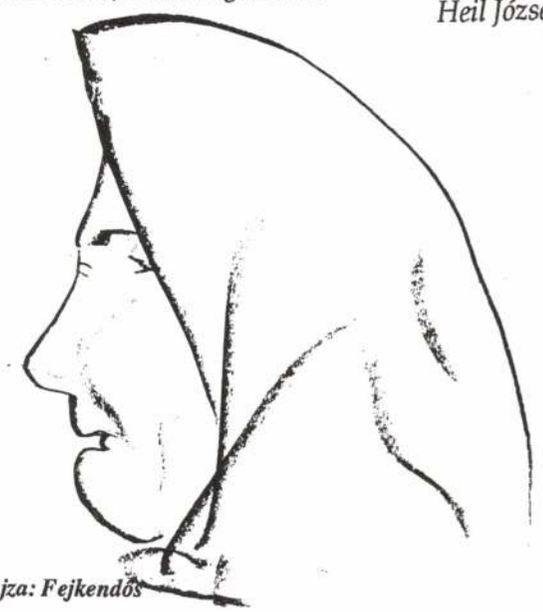

Heil József rajza: Fejkendős

Kürthy Sándor

Néhány szó a műhelybeszélgetésekről

Amint a lap legutóbbi számában jelezte, február végén került sor egy kis beszélgetésre az István úti kiállító helyiségben, Körtvélyessy Magda festői és költői munkásságáról az ott kiállított képek jelenlétében. A gondolat az ilyen alkalmak megteremtéséről mindenképpen üdvözlendő, hasznos és pozitív kezdeményezés. Folytatni kell. Noha kevesen voltunk együtt ezen a délutánon, talán mégsem volt kárbaveszett idő, amit ot töltöttünk. Nehéz lenne újra felidézni mindazt, amiről ott szó volt – ez nem is volna lehetséges – de felmerült sok olyan motívum, amit érdemes újra szóvá tenni és tovább gondolni. Az alapállás a témával kapcsolatban igen világosan megfogalmazódott éppen az említett beszámolóban, amit érdemes szószerint idézni:

"Régi tervünk, hogy Egyesületünk székhelyén olyan beszélgetésekre, találkozókra kerüljön sor, amelyek formaságoktól mentesen lehetőséget adnak az alkotók és a befogadók találkozására. Ezeken a minifórumokon az őszinte véleménynyilvánítás, a kritikai észrevétel segítséget adhat a bemutatkozó fejlődéséhez."

Erről van szó és ezt nem szabad szem elől téveszteni. Ez eddig rendben is volna, de ki az, aki kritikai véleményt tud és akar mondani? Kényes és kínos helyzet, amit nem is olyan egyszerű áthidalni, jól megoldani úgy, hogy a megjegyzés ne bántó, hanem építő legyen nemcsak a kiállító, hanem a többi kolléga részére is.

Többrendbeli problémáról van szó. Először is legtöbben, ha ugyan nem mindenki, dicséretet vár és nem bírálatot, továbbá túl sok a kiállítás és nincs komoly szűrés, nincs válogatás, nincs önkritika sem. Túl könnyen osztogatjuk a művész címet, sokszor olyan szerény és kedves háziasszonyoknak is, akik hobbiból csinálnak szép kézimunkákat vagy rajzolgatnak, festegetnek és eszük ágában sincs, hogy magukat művészeknek tartsák. A művészet nem hobbi kategória. Ez is más, az is más.

Aki megnyit egy kiállítást az "tálalja", méltatja a kiállítót, sajnos, sokszor elvtelenül és szakszerűtlenül és nem bírálja. Természetesen, ez nem erre való alkalom, de ezzel sokszor tévhiteket ültet el úgy a kiállító, mint a közönség szívébe, agyába. Az értékek zűrzavara régi probléma, ez a példa csak egy kis része ennek, lényegében jószándékú dezorientáció, de mégis dezorientálás, félrevezetés ennek minden negatív következményével.

A legnagyobb művészeknek is vannak gyengébb dolgaik, sőt hibáik, tévedéseik, jobb ha nem kerülnek a nagy nyilvánosság elé. Ebben a körben ilyesmiről nemigen esik szó.

Az Egyesületnek sok amatőr tagja van, ami nem baj, szükség van erre, de kapjanak segítséget, szakszerű kritikát, útmutatást, hogy valóban továbbfejlődjenek. Az országban sokfelé működtek és működnek ma is képzőművész körök művésztanárok vezetésével, ahonnan felvételire készülő diákok, műértő műélvezők kerültek ki, és voltak, akik valóban művészekké váltak. Tehát nem okvetlen diploma, vagy Alap-tagság kérdése ez. Aki valamelyest is ismeri ezt a területet, az nagyon jól tudja.

Az Egyesületnek is fel kellene vállalnia valamit a képzőművész körök profiljából, hogy vallott feladatának eleget tegyen, mert sok a megoldatlanság, szemlélethiány, kritikátlanság és igénytelenség, amin segíteni kéne.

Nem kell minden verset kiadni és nem kell minden képet kiállítani és nem kell minden képecske előtt elolvadni és hasraesni és egekig magasztalni az "alkotót".

Körtvélyessy Magda munkáit régről ismerem, (gondolom, az egyesület tagjai is), földiek vagyunk, bihariak. Első kiállítását a VI. kerületi Népfrontban annak idején én rendeztem meg. Igéretes kezdés volt. Nagy belső töltés arra, hogy kifejezze magát és mindazt, ami benne van. Akkor még nem tudtuk, hogy a képek mellett versek is születnek. Nem ritka tünet ez Ingres higedűjétől Albert Schweitzerig, vagy Kondor Béláig, sok művészi hajlam lépett ki saját medréből a túláradó élmények feszítő dinamikája miatt.

Szeleczky József: Festőművész (Guti Ferenc) portréja

Hogy ezek a munkák hol állnak az egyetemes költészet vagy festészet egészében és a kor adekvát problémafelvetésének megélésében, az más lapra tartozik. Nem ez az egyetlen mérce, amiből ki lehet indulni és amihez ragaszkodni kell. Egy adott oeuvre összképéből kell kiindulni, a mondanivaló őszinteségéből, szellemi tartalmából, szándékából. Persze a forma, a nyelvezet a döntően fontos tényező, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ezen fordulnak meg a dolgok.

Magda sokat utazott, rengeteg élmény halmozódott fel benne, amiket – úgy érezte – le kell festenie, jól lehet, hogy mindig ott volt kéznél a fényképezőgép is, ami a maga naturális teljességében örökítette meg a látott dolgokat. Mégis, a festés az más. Míg azon dolgozik az ember, újra átéli a helyzetet, szituációt, amit akkor érzett, amikor ott állt azon a helyen, abban az órában, évszakban és annyi évesen, amennyi éppen akkor volt. Ez érthető, de egyben veszélyes kísértés, elmozdulás a naturalitás, a külső leképezés felé. És mivel évek óta hűséges tagja az Egyesületnek, az ott kialakult ízlés és szellem is óhatatlanul hatással volt rá és ez sem volt éppen progresszív, előrevivő, pozitív inspiráció. A túl sok siker sem tesz mindig jót az embernek.

Nagyjából ezek a gondolatok hangzottak el a beszélgetés során is, de így leírva mintha keményebben szólna, mint egyébként.

Előre bocsátva, hogy természetesen senki sem tévedhetetlen, de vállalva és kérve a tévedéshez való jogot, hozzátéve, hogy egy bizonyos szakmai minimum szintjén azért elég megbízható véleményt lehet mondani, ezeket éreztem a legfontosabbnak, amit el kell mondanom, éppen a további jó együtműködés és őszinte légkör megteremtése érdekében.

Rengeteg munka, ambíció, lelkes odaadás feszül és él az Egyesületben. Ha ehhez jó arányérzék, helyes önismeret és igényesség is társul, a színvonal emelkedni fog és olyanokat is vonzáskörébe hoz majd, akik eddig távol tartották magukat éppen ezek miatt az okok miatt.

KÖRTVÉLYESSY Magda

1991

Május 20-án pénteken 17.30-kor a Vetés Galériában (V., Belgrád rakpart 24.) **Körtvélyessy Magda** kiállítását Geröly Tibor nyitja meg. Bevezetőt mond dr. Keserű József igazgató. Közreműködik Györgypál Katalin és Sellei Zoltán.

18 (az adott bekezdés

19

20

21 ELHELYEZÉS FORMÁZÁSA

22

23 ALT+C középre rak

24 ALT+R jobb lapszélhez zá

25 ALT+L bal lapszélhez zár

26

27

28 KARAKTEREK FORMÁZÁSA

29

30 ALT+I *italic (kurziv)*

31 ALT+B **bold (félkövér)**

32 ALT+U underline (aláhúzo

33 ALT+D double underline (

34 ALT+K CAPS (KISMERETŰ NAGYBETŰK

35 ALT+szövegköz visszatérés n

Körtvélyessy Magda

MEGJELENT

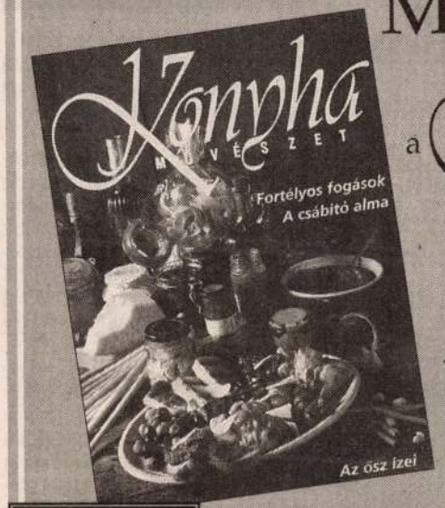

a Konyha MŰVÉSZET legújabb száma!

Aki a Konyhaművészetet szereti, rossz szakács nem lehet!

LAPUNK TARTALMÁBÓL:

Az ősz ízei, forró sütemények, édes almabor.
Pizzaparádé vegetáriusoknak is.
Csicseriborsó, bab, lencse olcsó és laktató fogások, a Közel-Keletről is.
Salátanulmányok, folytatódik az egészséges táplálkozást segítő sorozat.
Tizenöt rétesrecept!
Édes meglepetés a csábító alma.

Egy lap az ínyenceknek

Keresse a Konyha MŰVÉSZET őszi számát, már kapható az újságárusoknál!

SZÍNHÁZI AJÁNLÓ

Minden kedden és pénteken tájékoztatjuk Önöket a még kapható színházjegyekről.

Erkel Színház: XI. 7. és XI. 8. 18.00 Faust
Játékszín: XI. 6. 19.00 Holtel Plaza
Kamra: XI. 6. 19.00 A csendestárs, XI. 7. 19.00 Rosencrantz és Guildenstern halott
Katona József Színház: XI. 5. 19.00 Ma este improvizálunk, XI. 6. 19.00 Szeget szeggel
Kolibri Fészek: XI. 7. 10.30 Alice Csodaországban, XI. 8. 15.00 Tudod-e, hol van Garaboncia?
Kolibri Pince: XI. 5. 19.00 Felolvasóestek a kocsmában, XI. 19.00 Manuális – a Figurina Animációs Kisszínpad műsora, XI. 7. 20.00 Amikor egy éjjel 3x kelt fel a Hold
Komédium: XI. 5. 19.00 Shakespeare összes (Röviditve) – SÖR
Madách Kamara: XI. 5. és XI. 6. 19.00 Mese habbal, XI. 8. 19.00 Ölelj át!
Madách Színház: XI. 5. és XI. 6. 19.00 József és a színes szélesvásznú álomkabát, XI. 7. 19.00 Becsületbeli ügy
Magyar Állami Operaház: XI. 5. és XI. 6. Triptichon, XI. 7. 19.00 Fidelio
Merlin Színház: XI. 5. 19.00 A küszöbön, XI. 6. 19.00 Egy mondat...
MU Színház: XI. 5. 20.00 Staccato, XI. 6. 20.00 Egérfogó
Pesti Színház: XI. 5. 19.00 Dandin György, avagy a megcsúfolt férj, XI. 7. 19.00 Mesterkurzus
Radnóti Színház: XI. 6. 19.00 Hajmeresztő, XI. 7. 19.00 Nem félünk a farkastól, XI. 8. 19.00 Háztűznéző
Stúdió „K": XI. 6. 19.30 Zách Klára
Új Színház: XI. 8. 19.00 Hamlet
Vidám Színpad: XI. 7. 19.00 Bécsi gyors
Vígszínház: XI. 5. 19.00 Mágnás Miska, XI. 6. 19.00 A padlás, XI. 7. 19.00 Háború és béke

ÁLLAMI PRIVATIZÁCIÓS ÉS VAGYONKEZELŐ RT.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

1. **Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.** (a továbbiakban: Kiíró vagy ÁPV Rt.) (Budapest 1133, Pozsonyi út 56.) nyilvános egyfordulós pályázatot hirdet a Rába Kereskedelmi Rt. (a továbbiakban: Társaság), Győr, Mészáros L. u. 12. (cégjegyzékszám: 08 10 001601) állami tulajdonban levő részvényeinek megvásárlására.

A Társaság jegyzett tőkéje: 233 650 EFt
A Társaság saját tőkéje: 223 750 EFt.

A részvények tulajdonosok szerinti megoszlása: ÁPV Rt.: 49,99%, Piért Holding: 50,01%.

2. Pályázni a **49,99%**-ot képviselő és 116 810 EFt névértékű, névre szóló részvénycsomagra lehet az ajánlati ár megjelölésével.

3. A pályázatokat a megjelölt címre zárt, cégjelzés nélküli borítékban, 5 példányban magyar nyelven kell benyújtani. Külföldi pályázó magyar n... példány mellett angol nyelven is benyújthatja ajánlatát, azonban e...

ÁLLAMI PRIVATIZÁCIÓS ÉS VAGYONKEZELŐ RT.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

1. **Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.** (a továbbiakban: Kiíró vagy ÁPV Rt.) (Budapest, 1133 Pozsonyi út 56.) **nyilvános egyfordulós pályázatot hirdet az Orient Vendéglátó Rt.,** (a továbbiakban: Társaság), 1072 Budapest, Nagydiófa u. 8. (cégjegyzékszám: 01–10–041298) állami tulajdonban levő részvényeinek megvásárlására.

A Társaság jegyzett tőkéje: 233 050 EFt.
A Társaság saját tőkéje: 463 09 EFt.

A részvények tulajdonosok szerinti megoszlása: ÁPV Rt: 37,4%, Hemingway Holding: 50,01%, Artex Külker. Rt.: 6,4%, magánszemélyek: 4,0%

2. Pályázni a 37,4%-ot képviselő és **87 110 EFt** névértékű, névre szóló részvénycsomagra lehet az ajánlati ár megjelölésével.

3. A társasági részesedés irányára: **150 000 000 Ft**

4. A pályázatokat a megjelölt címre zárt, cégjelzés nélküli borítékban ... magyar nyelven kell benyújtani. Külföldi pályázó magyar ... gol nyelven is benyújthatja ajánlatát, azonban ...

Még sok a megoldatlan kérdés a fejlődéstanban

Az olasz újságolvasók ugyancsak dörzsölhették a szemüket október 24-én, csütörtökön reggel. Vezető lapjaik vastag betűkkel állították: *A pápa rehabilitálta Darwint (Il Messaggero). Teremtés ugrással* – írta az *Avvenire*. *Az ember talán majom volt, de találkozott Istennel és A pápa megnyílt Darwin előtt (Il Tempo); A Galilei-kérdés felülvizsgálata után a pápa rehabilitálta Darwin elméletét (Corriere della Sera)*... Estére már harminc előadás hangzott el a Pápai Tudományos Akadémia ez évi plenáris ülésén. Az ülés tárgyát a biokémiai, szerves és szellemi fejlődéstan képezte, az első önreprodukáló molekulától a naprendszeren túli civilizációkkal való kontaktus kiépítéséig. A szenzációéhes híradások természetesen nem az előadásokon alapultak. Az újságok abból a négy és fél oldalas levélből csináltak szenzációt, amelyet *II. János Pál* pápa intézett az akadémia tagjaihoz, akiknek mintegy harmada *Nobel-díjas*. Ebben a levélben a pápa azt a viszonyt tárgyalta, amely a fejlődéselmélet tudománya és az egyház tanítása között áll. Magának a levélnek a keletkezési dátuma mutatja, hogy nem védekező reakció volt az a Vatikán részéről. Még kevésbé lehet a levelet beavatkozásnak tekinteni a *Pápai Tudományos Akadémia* működésébe.

A pápa levelében nincs említés Darwinról. Továbbá idézte elődje, *XII. Pius Humani generis* című *enciklikáját* 1950-ből, aki úgy beszélt a fejlődéselméletről, mint olyan tetszetős hipotézisről, amelynek jó néhány fogyatékossága van. II. János Pál hivatkozott az elmúlt fél évszázad alatt tett sok nagy felfedezésre. Ezek szerinte jogossá teszik, hogy a fejlődéselméletet tudományos elméletnek tekintsük. A pápa ezzel nem óhajtotta azt állítani, mintha a tudósok megegyeznének, hogy miben is különbözik az elmélet a hitmeg új fajok kialakulásához. A pápa a tudományra hagyta annak a kérdésnek a kiderítését, hogy miként alakult ki az emberi test. De a pápa XII. Pius enciklikájára hivatkozva a leghatározottabban leszögezte az egyház tanítását az emberi lélek eredetére vonatkozóan: *minden emberi lélek Isten közvetlen teremtménye a fogamzás pillanatában*. Továbbá a pápa azt is leszögezte, hogy az egész fizikai valóság csak egy teremtő aktusnak köszönheti létét.

Mint a médiumok általában, a BBC is szerette volna tudni, mi igaz abból, amit az olasz lapok írtak. A BBC által öt percre tervezett interjú már legalább tíz perce ment, mikor a riporter közbevágott csodálkozó, ha úgy nem, csalódott hangon: *de hát mit fognak ehhez szólni a darwinisták?*

Világos, válaszoltam, hogy a pápa kijelentései a legtöbb darwinistát csak bosszantani fogják. Miért? A darwinisták, nem is szólva a darwiznizmus népszerűsítőiről, már jó ideje a materializmus tudományos igazolásának tekintik a darwinizmust. Azaz szerintük a fejlődéselmélet bizonyítja, hogy a világ létezéséhez nem volt szükség teremtőre, és ezért a világ örökkévaló, az ember pedig merő fizikai tényezők véletlen produktuma. Bár Darwin e kérdésekben agnosztikus maradt, a fejlődéselmélet sok mai kiváló tanulmányozója ezeket a materialista tételeket tudományosan bizonyítottnak tekinti.

De képes-e a tudomány bebizonyítani, hogy a világ nem teremtetett? Be tudja a tudomány bizonyítani, hogy az embernek vége lesz testi halálával? Vagy igaz-e, hogy csak az a bizonyíték érvényes, ami tudományos, azaz mérhető valami módon? Mint sokszor máskor a múltban, most is az történt, hogy *az anyagelvűek félremagyarázták az egyház tanítását, és gyökeresen félreértették a*

Gertrud: Takács Katalin

A jó szerepnél is fontosabb a bizalom

Budapesten, az *Új Színházban* november 8-án mutatják be *Shakespeare Hamlet* című drámáját *Ács* János rendezésében. A királynét *Takács* Katalin játssza, akinek, amióta elhagyta a *Radnóti Színházat*, ez a második jelentős feladata új társulatánál.

– Shakespeare-nek ezt a drámáját sokan, sokféleképpen értelmezték már. Mit tart a legnagyobb kihívásnak Gertrud megformálásában?

– Az jelenti a kihívást, hogy én másképpen fogom fel ezt a darabot, mint a rendező. Meg kell próbálnom úgy megformálni Gertrudot, hogy a rendezőnek is megfeleljen, és az én értelmezésemtől se legyen túlságosan idegen. Ács János azt szeretné, ha erős asszonyt alakítanék, nyers, erőteljes színészi gesztusokkal. Az én értelmezésemben a királyné a férje halála után elfogadja egy másik férfi támaszát. Ugyanakkor *erős kapocs* van közte és a fia között. Hamlet számon kérő szavai igen nagy hatással vannak a királynéra. Az embernek az az érzése, hogy jókor jön a méreggel telt kehely.

– Sikerül-e elhitetni a közönséggel, hogy a Hamletet alakító harmincéves László Zsoltnak Takács Katalin az édesanyja?

– Az anya-fiú kapcsolatról *László* Zsolttal is szoktunk beszélgetni. Mi már játszottunk szerelmespárt is, az *Anna Kareninában* én a címszereplőt alakítottam, ő pedig *Vronszkij herceget*. Azt gondolom, nem olyan nagy baj, hogy az életben kisebb a korkülönbség, mint a színdarabban. A színészmesterség lényege, hogy el tudjam hitetni: Hamlet anyja vagyok.

– Egy évvel ezelőtt igen csalódottan nyilatkozott, akkor azt is kimondta, hogy esetleg elhagyná a pályát. Változott-e valami azóta?

– A kétségek, amelyek korábban bennem voltak, csillapodtak ugyan, de nem változtak. Talán kissé *közönyösebb* lettem. Változatlanul motoszkál bennem, hogy még mást is tudnék csinálni, de rájöttem, hogy *nem lehet elhagyni a pályát*. Megtanultam ezt a szakmát, húsz évet fektettem bele, ezután nem lehet mindennek hátat fordítani. Gyönyörűséges hivatás a színészet, és soha eszembe nem jutott, hogy pénzért csináljam. Ma már azonban az is szempont, hogy az embernek *pénzt kell keresnie*. De az elkeseredésen már túl vagyok, abból nem lehet megélni.

– Sok híres nőalakot formált meg, Ibsen darabjában Nórát játszotta, Csehov Ványa bácsijában Jelena Andrejevnát, és kiemelkedő alakítást nyújtott Botho Strauss Idő és szoba című művében Marie Stauberként. Gondolkodott-e azon, hogy húszévnyi tapasztalattal melyek azok az asszonyszerepek, amelyeket most tudna eljátszani?

Takács Katalin: Jókor jött a méreggel telt kehely

MTI-fotó – Ilovszky Béla

– Hiábavalónak érezném, hogy ezen gondolkodjam. Nem hiszem, hogy az Új Színházban megvalósulhatna, amit elképzelek. Hogy mi kerül színre, azt a rendezők döntik el, és ebbe a színész elképzelése sokszor nehezen fér bele. De valójában a jó szerepnél is fontosabb lenne számomra, hogy *bízzanak bennem*, odafigyeljenek rám.

– Az elmúlt két évben két vidéki városban is szerepet vállalt, Miskolcon az Ármány és szerelemben Lady Milfordot alakította, Sopronban pedig egy Pirandello-darabban játszott. Folytatja-e az ingázást?

– Igen. A Hamlet bemutatója után Zalaegerszegen kezdjük próbálni *Molnár* Ferenc *Liliomját*. Egy olasz rendező állítja színpadra a darabot, amelyben én *Muskátnét* játszom. A bemutató januárban lesz.

Halász Csilla

NAPLÓ

ERDÉLYI JÁNOS ÉS ZSIGMOND DEZSŐ Az asszony című filmje a mannheimi fesztiválon az ökumenikus zsűri különdíját kapta.

FRANÇOIS NICOULLAUD francia nagykövet tart előadást ma délután öt órakor hároméves magyarországi tapasztalatairól és a magyar–francia kapcsolatok további fejlődési lehetőségeiről a Magyar Francia Társaság találkozóján, a MÁV Rt. nagytermében (Budapest, Andrássy út 73–75.).

KÖRTVÉLYESSY MAGDA festményeiből nyílik meg kiállítás ma délután öt órakor a Nagy Balogh János kiállítóteremben (Budapest XIX., Templom tér). A tárlat december 2-ig tekinthető meg.

SARKADY SÁNDOR, Bősze Balázs és Locsmándi László a soproni Patriot Kiadónál megjelent verseskötetét mutatja be ma délután öt órakor a soproni Liszt Ferenc Művelődési Ház aulájában Zentai László író.

MAKLÁRY KÁLMÁN ma megnyíló önálló kiállításán legújabb munkáit tárja a nagyközönség elé. Ez év nyarán készült alkotásai a Budapest Hilton Szálloda dominikánus udvarának kerengőjében láthatók. Makláry Kálmánnak önálló kiállítása volt Los Angelesben, majd San Franciscóban, San Diegóban, illetőleg Sacramentóban is. Makláry Kálmán várbeli kiállítása november 30-ig látható a Hiltonban.

A HAZUG SZÍNEK című drogellenes táncjátékot a hét végén mutatták be a Győri Nemzeti Színházban. A táncjáték bemutatója egyben nyitánya volt a Szertelenül című országos drogmegelőzési kampány győri programsorozatnak. Ennek keretében egyebek között előadásokat, kerekasztal-beszélgetéseket tartanak a drogfüggőség problémáiról, a politika és a drog kapcsolatáról, a prevenció lehetőségeiről az oktatási intézményekben.

A Ferencvárosba jó visszajönni!

A Független Magyar Szalon millecentenáriumi kiállítása nemrég zárta be kapuit. A több mint kétszáz művész tárlatán sikerrel szerepelt a Ferencvárosban élő és alkotó festőművész, **Körtvélyessy Magda.**

Élete és munkássága összefonódott a kerületével és annak jó vagy rossz mindennapjaival. Csaknem negyvenöt éve – meséli –, amikor Budapest IX. kerületét választotta otthonául. Eleinte a Boráros tér egyik ódon házában lakott, később az Üllői úton, az Iparművészeti Múzeum közelében telepedett le, végérvényesen.

A családi fészek meghitt miliőjében fogadott a művésznő. Szobáról – szobára járva egyre inkább elbűvölt a varázslatos látvány. Mintha a földgömb forogna a szemem előtt, ámde a földrészek, tengerek, hegyek, sivatagok, országok és városok színes festményekben öltenek testet. Többek között Indiától Egyiptomig, majd az Egyesült Államoktól Olaszországig, Tunéziától Szingapúrig vagy Kanadától a jordániai Petra városig utazhatunk képekben a képzelet szárnyán. Sokáig sorolhatnám azokat a szépségeket festményben, virágokban, emléktárgyakban, amelyeket ez a ferencvárosi lakás rejt.

Az országban és külföldön rendezett számtalan kiállításán olajfestményei, akvarelljei a szivárvány minden színében ott tündököltek, hisz tündöklőek a közismert művésznő emberi erényei is. Vallja, hogy csak lélekben birtokolja a világot. De azt nem tagadhatja, hogy élményeit megosztja embertársaival. Városról városra járva, galériákban, iskolákban, intézményekben diavetítéses előadásokat tartott a csaknem negyven külföldi országban tapasztalt útiélményeiről.

Egyformán hódol két szenvedélyének, a palettának és a tollnak.

„Illanását érzésnek, gondolatnak / rögzíteni kezemben már a toll / váltakozva pendülnek szívem lantján / fortisszimók és elhalkult néma moll... / Máskor viszont tájak látványa üldöz / és agyam a képi élményt addig őrzi / mint bennem maradt érzékeny negatív / míg az ecset vászonra nem vetíti." – írja Kettős párhuzam c. kötetében. Ez az örök bolyongás mindvégig jelen van Körtvélyessy Magda költészetében, festészetében egyaránt. Versei tiszták, színesek, érzelemben és képekben gazdagok, hiszen látványban gondolkodik.

A tárlatokon csokorba gyűjtöttem Pogány Ö. Gábor, Losonci Miklós, Vizy Ottó művészettörténészek, valamint Kűrthy Sándor művészeti író és Király Lajos költő méltató írásait.

A bárándi születésű festő elindult Budapestre, megérkezett a Ferencvárosba egy különös, fizikailag és művészileg is magateremtette világba. Témáit a természetből, a világjárásból meríti. Sajátos lendületű és kezelésű olajtechnikával készült képein a természeti formák belső dinamizmusát érzékelteti. A színekkel való fölényes bánása teszi képessé mindazok érzékeltetésére, ami megfoghatatlan. Festészetének zsenialitása, színessége és variációs gazdagsága merész, nem fél tónusoktól, szereti a kontrasztot. Világot járt, nagyformátumú művész, szerény, sokat tapasztalt ember, örökké utazik...

„Virágok a szélben"

– Járod a világot, festesz, verseket írsz, ezeket publikálod a „Zsarát" és a „Kláris" című folyóiratokban, sőt útibeszámolókkal is dicsekedhetsz. Legutóbb a Hevesi Napló számolt be egri, millecentenáriumi tárlatodról, felsőfokon. Sohasem gondolsz pihenésre?

– Nyáron kikapcsolódtam, több művésszel együtt részt vettem a mosdósi művészeti táborban, s közben utazgattam az országban.

– Sok-sok kiállítás közül emlékezetes számomra a Ferencvárosi Művelődési Központban, no és a Mester utcai Pince Galériában látott tárlataid.

– Igen? Én is úgy érzem, hogy ezek a bemutatkozások közelebb állnak a szívemhez. Ilyenkor térek vissza szűkebb pátriámba és pihenek meg igazán. A világ körüli utazásnak Ferencváros a végállomása...

Várhelyi Farkas Magda

„Dunai csendélet"

A TAN KAPUJA BUDDHISTA FŐISKOLA 1996/97. tanéve első félévének esti tanfolyamai:

Buddhista alaptanítások
Hospice (Tibeti Halottas Könyv)
Tai csi csüan
Természetgyógyászat (Reflexológia)
Rádzsa Jóga
Dél-indiai templomi tánc
Asztrológia (haladó)
Keleti nyelvek (előzetes jelentkezés szükséges)
Latin
Ógörög

A tanfolyamok kezdési időpontja: folyamatos
Részvételi díj: 3 500 Ft/félév
Nyelvi képzés: 4 200 Ft/félév
Természetgyógyászat: 16 000 Ft/félév

Az órarendekről és beiratkozásról érdeklődni lehet folyamatosan személyesen, vagy telefonon: Kovács Attilánénál. A Tan Kapuja Buddhista Főiskola 1098 Budapest, Börzsöny u. 11. Telefon: 280-6712, 280-6714.

Egy balkéz – a Fradiért

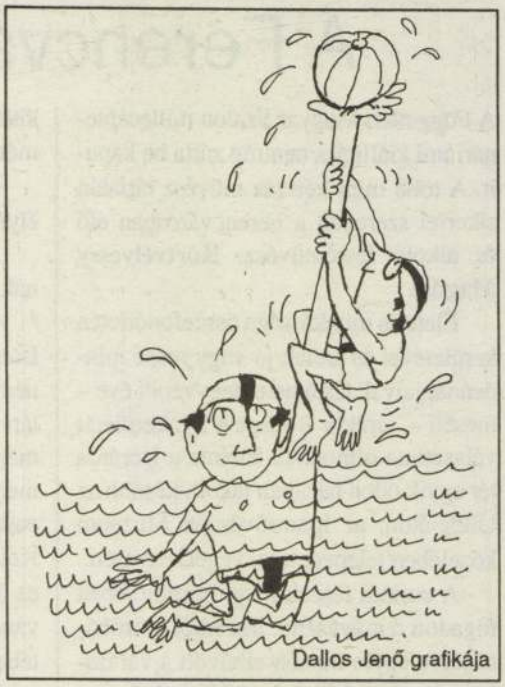

Dallos Jenő grafikája

Abszolút küzdőszellem

Gyarmati Dezsőt ötvennégy éve ismerem. Ha a pólós idők duplán számítanak, az már száznyolc. Nem csekélység. Életem nagy sportsikere, hogy olyan csapattal nyertem bajnokságot, ahol Gyarmati csak tartalék volt. Ez sem tegnap történt persze, hanem 1943-ban, az Árpád gimnázium pólósaival. Mi akkor érettségiztünk, ő fiatalabb volt pár évvel, hát hol bekerült, hol nem. Azóta persze nyert három olimpiát a vízben, egyet a kispadon. Ez nekem még hátra van, szóval jó lesz, ha igyekszem.

Viszont nemrégiben megírtuk a könyvét. Ő mondta, én írtam, úgy, mintha ő írta volna. Csak természetes, hogy minden idők legnagyobb irodalmi alkotása kerekedett belőle. De legyünk szerények, mondjuk, hogy a könyv olyan, amilyen.

Viszont – bármilyen zavaros is ez a szókép – vörös fonálként húzódik át rajta a zöld-fehér színek mélységes szeretete.

Akármi legyek, ha mindez nem derül ki a következő idézetekből.

***

...derűsebb napok virradtak rám és a négyesztendős ítéletidőért négyéves nyárral kárpótolt a sors. Amelyet adott esetben úgy is nevezhetnék, hogy: Fradi.

Négy év alatt három bajnokságot nyertünk együtt ezzel az acélos, körmönfont, tehetséges és aranyos kalózbandával. Mondanám a nevüket is, ha lenne márványtáblám, tán még abba is belevésném. Ott volt Ambrus, Rázga, Wolff Karcsi, Laukó, Vörös Sanyi, a még igencsak tejfeles szájú Szívós Pisti, Gerber Gyula, Kiss Egon, Bolváry Toncsi, Felkay Róka... és még valaki... most hirtelen nem jut eszembe... Megvan! Valami Kárpáti György nevű alak... sőt, ha jól emlékszem doktor Kárpáti György – máig sem fér a fejembe, ezt a doktort hogyan csinálta.

Persze – és ezt életemben most mondom először is, meg utoljára is – hálás vagyok a kis gonosznak. Hiszen a Gyurika ötlete volt, hogy a Fradiba menjek, ő állt ki értem elsőnek, s mint a csapat abszolút sztárja, azt is hajlandó volt elviselni, hogy még egy „dudás" kerüljön mellé a csárdába.

Na persze, Gyurikának nemcsak az a méretes szíve működött ebben az esetben. Működött a srófos agya is. Kiszámította, hogy az én rutinom, az én mániákus akarásom lehet tán a mérleg nyelve, amely a Fradi javára billentheti az addig kétesélyes meccseket. Bejött. A bravúros Ambrussal, az ördöngős Gyurikával, a zseniális Bolvárival, a radarkezű Felkayval és persze az abszolút okos és dörzsölt Kiss Egonnal rendre megbolondítottuk az ellenfeleket.

Egy szép nyári estén aztán, a Margitsziget fényes csillagai alatt pedig belőttem az Évtized Gólját.

Nem kell megijedni.

Nem vesztettem el hűvös önmérsékletemet, nem csaptam át Gyurika-szerű önimádatba – ezt az eposzi jelzőt a Képes Sport adományozta egy meglehetősen érdekes alakításomnak.

A riporter a következőket írta a lap hasábjain:

***

„3-3-nál szerelnek a Dózsa-védők és egyszerre feldübörög a víz. Öt újpesti játékos rohamoz egyszerre. Frontális támadás, a dózsások a bajnokság során először adják fel halogató taktikájukat. Gólszag, az érzékenyebb Fradi-szurkolók eltakarják a szemüket. Kusztos két méteren belülre kerül a nagy rohanásban, FTC-szabaddobás. Vörös Gyarmatihoz játszik. A Nap Játékosa kissé jobbra áll. Vagy négy méterrel a saját kapuja előtt. Tartja a labdát. Vár valamire."

„Most már a zöld-fehér csatárok fordulnak és vágtatnak ellenkező irányban, az újpesti kapu felé. Kiss Egon háromméteres előnnyel. Lukász, a lilák kapusa jól látja a helyzetet, kijön a kapuból, Kiss felé tart, hogy majd elkaparintsa belőle a hosszú átadást. Gyarmati felnéz, mély lélegzetet vesz és megcélozza az üres kaput. Huszonöt méterről! A labda száll, száll, másodpercekig tart a röpte, aztán úgy esik a fehér négyszögbe, mint egy lelőtt madár."

„Pillanatnyi dermedt csend, azután szinte felrobban a lelátó. Gyarmati az ég felé dobja két karját, aztán száguld, hogy megölelje a másik hatot. Fantasztikus teljesítmény és nyomában egy melankólikus gondolat. Miért, hogy manapság csak az idősebb évjárat harcosai tudnak ilyen gólokat lőni – és ilyen góloknak így örülni?"

***

Aztán, néhány évre rá – már a Fradi kispadján...

***

A döntő meccset természetesen az OSC-vel játszottuk. Döntetlenszagú ügy volt, az OSC mostanáig remek formában pólózott. Tele volt a szigeti lelátó. Gyurikával óriási propagandát csaptunk, közhírré tettük, hogy minden fradistának ott a helye.

Fergeteges, kábító mérkőzés alakult ki, pokoljárás és mennybemenetel a kispadon.

Két góllal győztünk.

És az utolsó sípszó után hatezer ember kezdte skandálni üvöltve, hogy:

„Dezső bácsi jónapot, bajnok lett a csapatod!"

Nagy pillanata volt az életemnek. Ma is végigfut a hideg a hátamon, valahányszor eszembe jut.

***

Nosztalgia?

Lehetséges. De – forró aktualitással.

Ugyanis az új bajnokságra remek gárda verődött össze a zöld-fehér pólószászlók alatt. És ott van – szakosztályi vezető szerepkörében – ismét, újra, teljes szívvel, Fradi-szívvel Gyarmati Dezső is. Elképzelhető, hogy tavasztájt, a rájátszás végén megint felhangzik a régi nóta:

„Beszéli az egész város – bajnok lett a..."

Peterdi Pál

...lakáshoz jutást
...ja majd...

nélküliek lettek, masok vállalkozásba fogtak, tönkrementek,

megtegyék az első lépést.

Szuromi Rita

Körtvélyessy Magda tájképei

FOTÓ: PERL MÁRTON

Körtvélyessy Magda kiállítása látható *Egerben, a Megyei Művelődési Központ Galériájában* május 12-ig.

A festőnő Bárándon született, Budapesten él, s gazdag életpályája során bejárta a világot. Jordániától Egyiptomig sok mindent látott, s élményeit igyekszik képben is megörökíteni. *Tájképeket fest és virágcsendéleteket.* Nem mondhatni, hogy tárlata beleillik az MMK kiállításainak sorába, de nem kell mindig keresni az összefüggéseket.

Dr. Farkas András kritikus ajánlotta őt az egriek figyelmébe.

(ji)

Heves megyei Hírlap 96.04.27

Egri mentálhigiénikusok drogmegelőzési progra...

Bár Gyergyószentmiklóson a kábítószer fogyasztása még nem terjedt el a fiatalok között, de a helyi Ifi-Téka vezetője, Csathó Judit a drog- és alkoholfogyasztás megelőzési programjára hívta az egri dr. Kiripolszky Mária pszichológust, a United Way Hevesi Táj Alapítvány ügyvezetőjét, és Godó János szocioterapeutát a hónap elején.

– Ismeretekkel vérteztük fel testvérvárosunk fiataljait, hogy *tisztában legyenek a drog- és alkoholfogyasztás következményeivel* – mondja érdeklődésünkre a pszichológusnő. – Kétszáz középiskolás diáknak tartottunk előadást, és csoportfoglalkozások keretében beszélgettünk mindennapi szenvedélyeikről, az alkoholról és a dohányzásról. A fiatalokkal foglalkozó felnőtteket elsősorban *a segítés módjai* érdekelték. Egy asztalhoz ülve a szülők, pedagógusok, orvosok tanácskoztak velünk arról, hogy mit tehetnének az ifjúság védelmében.

– *Mi a legégetőbb gondjuk?*

– *A székely ember virtusból iszik.* Az az igazi férfi, aki megissza a magáét – járják a szólásmondások a nemzet férfitagjaira. *A gyerekek pedig követik a szülők példáját.* A középiskolás fiúk közül talán kettő mondta azt, hogy még nem volt berúgva. De a lányok nem isznak ilyen nagymértékben. A szülők alkoholizmusát kellene megváltoztatniuk, de nincs erre vonatkozó tapasztalatuk.

– *Nincsenek szakembereik?*

– Nem tudnak kihez fordulni segítségért, ezért gondoltuk, hogy *mentálhigiénés kortárs-képzést* indítunk. A fiatalok egy csoportját képessé tesszük kortársaik között végzett lelki segítségnyújtásra. *Önismereti csoportokban képezzük őket a kábítószer- és alkoho[illegible]tás, az AIDS megelőzés[illegible]más, a fiatalokat veszélyez[illegible]ő problémák felismerésére.* Ezt felhasználva ifjúsági klubot, vagy más, a szabadidő kulturált eltöltését segítő kisközösséget hoznak létre, ahol kortársaikkal beszélhetik meg nehézségeiket. A programhoz pályázatokat írunk.

– *Valóban nem érintettek a drogfogyasztásban?*

– A Törökország felől érkező ópiumszármazékokból óhatatlanul marad valamennyi. Elmondták, hogy tudnak társaikról, akik már kipróbálták a hasist, a marihuánás cigarettát. De a magyar lakosság körében nincs akkora veszély, mint nálunk. *Azt hiszem, a magyarságtudat összetartja őket, van miért harcolniuk, nincs kilátástalanság érzésük.* Ez késlelteti a probléma kialakulását.

(császi)

KÖRTVÉLYESSY Magda fató

† 2007. január 28.

temelés: R. Terentius 2007. febr. 8

MN 2007 febr. 1. 18.

Leltáriszám: 3161.1-21, 50.756.3-7, 50.298.

Mérete:

Proveniencia: Hopp Ferenc gyűjteménye (50.298.1-13, IM áttét), Áttét az Iparművész

Képközlés, kiállítás: (részben) Japán művész

Babakelengye-készlet (*hina-dógu*) kis babával

Fa; fekete lakk alapon inda (*karakusza*)- és technika

Edo-kor vége, 19. század eleje

Leltáriszám: 2780

Mérete: M:24, Sz:18,H:29 cm

Proveniencia: Hopp Ferenc gyűjteménye

Képközlés, kiállítás: Nichibunken 986 (képs

Körtvélyfájai ref. templom

gótikus, alaprajza

kép harangtorony

távlati képe és alap-

rajza

Debreczeni László 1930

119, 120, 121. 122. l.

MAGYAR FILMIRODA RT. — UNGARISCHES FILM BUREAU A.G. — HUNGARIAN FILM AGENCY

KÖZPONTI TELEP: BUDAPEST, IX., KÖNYVES KÁLMÁN-KÖRÚT 15. TELEFON *146-346
LEVÉLCÍM: BUDAPEST, IV. POSTAFIÓK 19

FÉNYKÉPÜZEM: BUDAPEST, VIII., SÁNDOR-UTCA 5-7. TELEFON: *145-510, 56-os és 57-es m. a.
FILMRAKTÁR: BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 25. TELEFON: *145-510, 60-as és 172-es m. a.
FILMKÖLCSÖNZŐ OSZTÁLY: BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 45. TELEFON: 222-098 és 222-099
KÉPESLEVELEZŐLAP ÜZEM: BUDAPEST, VII., NYÁR-UTCA 7. TELEFON: 423-252

DE KOVÁCS ISTVÁN
FILLÉR
LELKI KLINIKA
FILMKÖLCSÖNZŐ OSZTÁ
VII. ERZSÉBET-KRT. 45
TELEFON: 222-098, 222-09

T.

Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Hőgyes Endre u. 10.

MTA SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ

Körösi József.

1021

KÓRUSZ JÓZSEF:

A DUNAKANYARBAN ZEBEGÉNYNÉL

Szabad Szó

A NAPLÓ hétvégi melléklete

A veszprémi József Attila szobor alkotójának halálára

Ott áll Veszprémben, a város egyik leg-
rgalmasabb pontján József Attila. — Da-
san, keményen, magabiztosan, amilyen-
k költeményeiből ismerjük. Talán sokan
mennek mellette és rá se tekintenek, pe-
g József Attila ezt igazán megérdemelné.
Nagyon jó szobornak tartom és most kü-
nös meghatottsággal megyek el mellette.

Hírül kaptuk, hogy a napokban autósze-
ncsétlenség áldozata lett *Tar István* szob-
zművész. Hatvanegy éves volt, s számta-
városban áll alkotása, hirdetve művé-
nk tehetségét. — Az újságok beszámolói
gemlékeztek *a salgótarjáni 1919-es em-*
műről, ugyanonnan a *Tereferélők* szobor-
portjáról, a *budapesti Zrínyi portréról*,
egri várban elhelyezett *Egervár védői*
i domborműről, a *makói József Attila szoborról*, *a kispesti Felszabadulási emlék-műről*, *a keszthelyi Éneklőkről*, *a komlói Szobrászatról*, de mintha *a veszprémi József Attiláról* megfeledkeztek volna. Az említett felsorolásban méltán helyet kapha-tott volna a veszprémi József Attila.

Művészünk számtalan kitüntetésben ré-szesült (Munkácsy-díj, SZOT-díj, Pro Arte díj, stb.)

A halál mindig megrendítő, különösen, ha ismert művészünket éri. De a művész alko-tásai a halhatatlanságot is biztosítják, a mi szobrunknál nemcsak a költőét, József Attiláét, de alkotójáét a tragikusan elhunyt Tar István halhatatlanságát is.

Ha elmegyünk a szobor mellett, ne csak a költőre, de alkotójára is gondoljunk.

Dr. Vajkai Aurél

Müllner András.Kismartoni születésü,felvétele 1788 1789, + 1811 előtt

Banosch János született az anyakönyv szerint Wampersdorfon,a céhiratok szerint a Pozsony mellett levő Bergben/Alsó Ausztria/Flaschkenél inas,felvétele 18o1.

Nöbl/Nebel/András,kismartoni születésü,Flaschgenél tanult,polgár 18o4,mester 18o5.

Müller János.Felvétele 181o.

Banosch Boldizsár.Inas Müllner Andrásnál,felvétele 1811.

Köstler József,János fia és tanitványa.Felvétele 1814.

Müller János.Született Pottendorfban,felvétele 184o.

Susan József,Felvétele 1851.

Lichtenstern Antal.1756.telepedett le a céh megkérdezése nélkül.Órája a budapesti piaristáknál/millennáris kiállitási katalógus/.Hasonló nevü fia 18o4. kismartoni polgár lesz.Neve nem fordul elő a céhiratokban.

Prethauer 1754.letelepszik Kismartonban,a céh felszólitja belépésre.

Biswanger Mátyás Süttörön müködik 18o1./Eszterháza kestély/

Lorettói órások.

1681 Purr készíti a soproni Tüztorony óráját.

1745 Pur Ferenc felvétele a kismartoni céhbe.

1748 Mur Lipót,stauffeni "

1761 Knor János "

Kreutz Fülöp " 1761

Sitly Vida " 1772.

Sopron 1943.VI.13

Kedves Gyula Bátyám !

Lapodnak és a benne közölt örömhirnek igen örültem.Csak most azután nemsokára megjelenjék ám a lexikon,bizony nagy szükség van rá.Mennyit tapogatódzik az ember ilyen mü hijján!Sajnos a kért ujságcikk nincs meg külön már nekem és az összes öt évfolyam egybe lévén kötve nehezen nélkülözöm és féltem is a postán.Ellenben lemásolom az alábbiakban az életrajzi adatokat.Én most kenyérkerest szempontjából inkább iparoscéhekkel foglalkozom.Idén a mészároscéhet készitettem el,most pedig a posztósra kaptam megbizást.Közben a kis szentkép izgat és a mult héten -- befejeződvén az iskolaév -- megjutalmaztam magamat egy napi kutatással Győrött,hol két szentképgyüjteményt dolgoztam fel magyar szempontból.Főleg Binder munkáit találtam.Ha élek,kedden indulok Esztergomba Májer István hagyatékát megtekinteni és felfedezni,mégha nem is várható sok.Amennyiben Márs uram megkimél,julius elsején megyek nyári állásba,Nemeskostra Galámta mellé nevelőnek az Ábrahámffy kastélyba.Bizony a háborus élelmezés folytán eléggé lefogytam,most ismét olyan vagyok,mint egyetemi hallgató koromban,csak a hajam deresedett meg azóta.Lapodból következtetem,hogy egészségileg jól vagy.Caesarék is örömmel hallották müved kiadásának beteljesedését.Alkalommal légy szives megirni,hogy Schoen Arnolddal érintkezel-e?Mi hajdanában,amig ő is sorsüldözött ember volt,igen jó viszonyban voltunk,de ujabban minden irásomat hallatlan kurtán intézi el, mintha egy muzeumigazgatónak nem lehetnének szegény "rokonai".Beteges tán? No de Isten áldjon,kedves Gyula Bátyám.A régi igaz becsüléssel és hálás ragaszkodással ölel Bandi.

Kismartoni órások.

1) Köster Sebestyén,a céhbe 1746.vették fel, + 1784.69 éves korában.Esterházy herceg szolgálatában állt.Elssler Fanny dédatyja.

Weltz János Mihály.Felvétele 1761. + 1789.54 éves korában.Mihály nevü fia nem volt céhtag,de 1811 táján szerepel Kismartonban.

Köstler János.Fekvétele 1769.Sebestyén fia.Hercegi szolgálatban állt.

Flaschge/Fleschke/János,a penzingi András órás fia.Céhtag és polgár 1787.

Szép figurális órák.Egyik Kunsttopographie 24.kötet.

Körver Lucas MDK

ötvös

Helytelenül azonositják a Branderburgi Katalin virginálj ának mesterével, melyen 1617. L.K.I. /Invenit?/ áll.

Gábry György: Brandenburgi Katalin virginálja. Folia Archaeologica. XI.1959. 179- 184.

M.D.K.

Köschinger Hugó

"Szent László" c. müvével a Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállitásán a háromezerkétszáz kronás Vaszary-dijat nyerte el.

Szinház és Élet, Bp.1908. május 3. VI. évf. 19. sz. 6. lap

Köstel Lajos

porcellánfestő

1884.

l.

Ruzicska Herend

58. l.

Köster
Pesth

Der Ungar 1843. aug. 4.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalauz

Köster Ernő

ónöntő

Sopron

1659. márc. 28.

polg. eskü

Hazi

.....

.....

.....

rjesztését mellékleteivel együtt oly
sziveskedjék a mult évi államsegélyről
jelentést és az évi jelentéshez mellé-
két példányban kiállittatni, - miként
att kelt körlevelemben is kértem, -
iegészitve ujból ide beküldeni.

Nagyváradi Szigligeti Tarsaság

IX. 154.

Festészet, táblakép
Don Quichott, Köster G.

Honderü, 1844. II. 195.

Heti Szemle

Köster G., festő

Honderü, 1844. II. 195.

Heti Szemle

Köster József

órás

MDK

Órásmester

Az Eszterházy udvar árnyékában élt.

egy mechanikai óráját a pesti egyetemen állitották ki 1807-ben.

Csatkai Endre:Hitzelberger Antal győri órás fuvola-órái.

ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159.l.

154.l.

Kösterbauer Matthaeus

gráci hgöntö

Balatonkenese rk. tpl. -
Veszprém m. 1738

Bottornya rk. tpl.
Zala vm. 1741

Nemespécsely ev. ref. tpl. -
Zala vm. 1741

Stridóvári rk. tpl. 1741
Zala vm.

Csáktornya ferences tpl.
1741.

u. o. H —— 1742

Inul

~~Balták, bronzkori~~ ~~VI. 79, 80~~

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686–1848.....l. II. 157.

Név: Kistler Engelbert

Foglalkozás: mondós (Drucker)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1787 I 26.

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Köstler János

MDK

órásmester
Körmend.

Empire állóóra. Szombathely Savaria Muzeum.

Csatkai Endre: Hitzelberger Antal győri órás fuvolaórái.

ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159.l.

158.l.

Köstler János

órás Kismarton

Pritz. 37. l.
54. l.

Köstler János

orás

Kisnaaton

1. Petr

37. l.

78. sz.

T.

Esztergomi K
Ipar

F. hó .....n kelt levelükk
és letétjegyzéket átvizsgálva, ann

BUZÁROVITS G. ESZT

Köstler János

órás 1813-1858

lásd

Horv Szombórás

Vasi Szemle

1935. 154, 155 l.

képpel

Répes tábla

Pest

Emich Gustáv

1859

Köstler János

órás Körmend

empire álló órája

a Szombathelyi Mú-

zeumban.

Irod

Csatóráscéh

46. l.

Köstler János

órás Szombathely

álló óra, empire és

óra 1850 körül

vod

Csányi Mihárát

101. l.

Köstler János

órás Rombatholz

XIX. n. közepe

irod

=

Pritz

55. l

zolva s kissé balta néz. Hosszú haja,
ie barna; bajusza s szakálla nincsen.
ta vetett piros mentéjé hermelincs. Feli-

ea in herba
ot.

laus Rákóczy de Felső Vadass Sup:
: Comit: Saarosien: 1651."

7·3:14·5 cm.
ajándeka 1824.

Köstler, Johann
Örös

l.
Csat-Frey Öst Kunstt
XXIV. K.
XXXI. P.

nytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
Térképek		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Köstler, Johann
órás Kismarton
1790.

lásd
Csipkés sopronóra kiáll
12. l –

xebol már idéztük az antiphonalek és graduálek készítésére vonatkozó utasítást. Az utasítást tartalmazó kódexet a budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzik: jelezte Cod. lat. A. 102. Hogy 1334-ben készítették egy ágostonrendi kolostorban, az a kódex első lapján olvasható: „A. D. MCCCXXXIIII. comparatus est iste liber here[mitis] S. Augusti[ni].“[13] Ez a Graduale nagyméretül díszes

[13] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. lat. A. 102. — Szilágyi A. id. m. 16. l. MKSz. 1891. 33. l. — Radó P. id. m. 19. l. 88, sz,

iniciálékat tartalmaz: számszerint 18 nagy festett kezdőbetű található a kódexben. Kalligrafikus jellegűek ezek, de több színnel festettek, valódi aranyozással. A betűszárakat arany és kék geometrikus, vagy húsosabb levélformákkal díszítette mesterük. A kéket az aranytól vékony mínium vonallal választotta el, és a kék mintákat tollheggyel vont fehér cirádákkal díszítette. A betűk belső alapját kék vagy vörös színű fínom kalligrafikus cirádák töltik be, amelyek közzé hatalmas aranytallérok vagy ötszirmú fehér virágok illeszkednek. A betűkből néhol kalligrafikus díszítés húzódik a lapszélre, zöld és rózsaszín háromszirmú levélkékkel. Találkozunk arany levelek és párosával festett aranymakkok alkalmazásával is. Azonos díszítéseket találunk ezen ágostonrendi műhely egy második termékében, a budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzött Cod. lat. A. 103. jelzetű *Gradualéjá*ban.[14] Ez a máso-

[14] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. lat. A. 103. — Szilágyi A. id. m. 16. l. — Radó P. id. m. 19. l. 89. sz.

Kőstler János

kismartoni órás

l.

Szépmüvészet
1944. 322. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Köstler János

őrás Kismarton

lásd

Csatorásceh

43. l.

Kostler János

órás Kismarton

oszlopos óra, Louis XVI

érd

Csányi Mübarát

100.- l.

Köstler János
órás Kismarton
Pitz. 37.6

A kismartoni mesterekhez tartozó Köstler János szépen faragott óráját állították ki a soproni 1936-os órakiállításon. (27. kép.) A Louis XVI. ízlés szerint teljesen aranyozott óra kerek fatokja kettős talapzaton nyugszik és felül tömör urnával zárul. A szélesebb talapzaton kétoldalt rövid oszlopokon kerek női szobrok állnak. A középső, magasabb talapzaton akantuszleveles és babérfüzéres emelvény tartja a babérgallyal és virágkoszorúval faragott óratokot. Még magán viseli a század pompaszeretetének emlékét, de formájának zárt, lehiggadt tömörségével a klasszicizáló irányzat felé mutat. Jelzése: Johan Köstler Eisenstadt. Cseszmák Elemérné (Sopron) tulajdona.

A zopf-stílusban készült állóórákat a századfordulón, sőt a XIX. század elején is megtaláljuk. A szőlővenyigés díszítés mellett más növényi elemek is előfordulnak. Faóráknál a tokkészítők erőteljesebb faragású levélmintákat alkalmaztak, míg a fémből vagy kőből készített órákat apró, finomművű fémveretekkel látták el.

Weber Antal budai mesternek a Főkárosi Múzeum tulajdonában lévő s az Iparművészeti Múzeum régi Buda és Pest kiállítása alkal-

kirohanásokat megkockáztatni, amelyek tudvalevőleg mindig veszteséggel járnak. Ez szerinte egyike a legjobb hadimachináknak. Mert tanácsosabb egy új nagy ostromnál, amelynek kimenetele bizonytalan, lassan és óvatosan eljárni, az ellenséget előbb gyengíteni, semmint hirtelen par force nekimenni a dolognak. Az ilyen vállalkozás ritkán sikerül, ellenben a hadsereg jó híre és épsége is belepusztulhat az ostromba.

Ezzel ellentétben mások véleménye szerint — folytatja a szerző — ily fontos ostromoknál a túlzott óvatosság felesleges és a győzelem jórészt a merészségen múlik. Ha első alkalommal nem sikerül a támadás, másodszor, harmadszor is meg kell kísérelni, míg végre az ostromlott erőd nem bírja tovább a küzdelmet és áldozatul esik. Emellett üstökön kell ragadni a háborús szerencsét is és az önuralmát elvesztett ellenségnek nem szabad időt engedni arra, hogy föleszméljen. Ilyen módszerrel sikerült a töröknek is a legtöbb nagy erődöt elfoglalnia, amelyeket különben sohasem tudott volna a kereszténytől elhódítani.

Viszont az ilyen vélemény ellen fel lehet hozni, hogy a hazárd vállalkozásoknál az a lényeg, van-e az ellenségnek elég feláldozni való népe,

Köstler János kismartoni mester. Apja K. Sebestyém, 1746-tól kismartoni órás, az Esterházyak szolgálatában állt.[35])

[32]) Adressbuch.
[33]) Soproni levéltár, polgárok könyve. XIII. k. 219. o.
[34]) Adatok: helvárosi utódjától.
[35]) Csatkai Endre: Két nyugatmagyarországi óráscéh. Historia, IV. 1—2. f.

Köstler János
órás Kismarton

Pritz 54. l

JK. 266

II.

593

266. *Frangepán György.* Derékig van ábrázolva, kissé jobbra fordult, tojásdad medaillonban. Haja, szemöldöke és hosszú bajusza sötétbarna, szeme barna, szakálla leberetvált. Atillája piros és fehér prémes mentéje zöld.

Díszgombjai nagyok. Felirata alól: »*Cogitare difficilia, sperare optata, suffere qvecumqve*« és a kép körül: »*Georg de Frangepanib: C: â Thersacz, Segniae, Vegliae et Modrusiae Com: perp: S. C. Rq(ue) M. Cubic: et Praeses: Turan: Sup: Capit: 1651*«.

Vászon, méretei 18·4 : 14·8 cm. — Át. Képt. 149 (6). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

Köstler János

kismartoni órás

Louis XVI. órája

Pritz

VI. tábla

27. sz.

27

KÖSTLER, Joseph, Esterházy herceg udvari órája

J. K, Hof-Uhrmacher bey Sr. Durchl. dem regierenden Fürsten Nikolaus Esterházy von Galantha, a pesti egyetemen bemutatott egy magakészítette, érdekes szerkezetü órát. (1807, 1037 l)

Preßburger Zeitung
(Jenthon)

Kőszeg városa

a XVII – XVIII. Harad-
ban.
kepe repr.
Acsády Ferenc

261. l.

Kőszeg város tulaj-
donában levő
régi kép utan

95 felvétel 95 drb. 18x24-es k
95 drb. 18x24-es kép
Kiszállási költségek

Számlabélyeg

azaz Egyezerkilencszázharmi

Ezen számlában feltüntetett ár a 4566
számu rendelet értelmében ARANYP
értendő.

MAGYAR FI
KÉPEK

A másolat hiteléül:

Budapest, 1943. dec. 22.

A 2 P. Mária

Fizetendő: számla vételekor.
VI.

Kőszeg műemlékei

és irodalma

l.

Thirfelsödemantel

39. l.

23 Quasimodo		Görög: György Izraelita: Nisan 27
Hétfő **24** György	☾ Újhold 19 óra 38 pk.	Protestáns: György Görög: Szabá Izraelita: Nisan 28
Kedd **25** Márk		Protestáns: Márk Görög: Márk Izraelita: Nisan 29
Szerda **26** Kilit		Protestáns: Ervin Görög: Vazul Izraelita: Nisan 30
Csütört. **27** Kan. Peter		Protestáns: Arisztid Görög: Simeon Izraelita: Ijar 1
Péntek **28** Ker. Pál		Protestáns: Valéria Görög: 9 vt. Izraelita: Ijar 2
Szomb. **29** Péter	1933 **ÁPRILIS** 30 nap	Protestáns: Albertina Görög: Szozipater Izraelita: Ijar 3

17-ik hét. Nap kelte 4 ó. 58 pk. — Nyugta 19 ó. 00 pk.

Kőszegi Kálsária

kápe rlpr.

Kiss Szikl. Math. Magy

828. l.

on István ur,
n. lanér,

H.

gyész Endre u. 10.
mlékek bizottsága

Kőszeg vár vasmegye

Körjöki 1884.

1/ helyszínrajz 1 cm 10 m

2/ látkép. Schubert 1808 bol

szermetszet. Zeichenmeister

Stehlo Otto 1907.

benczéstemplom alaprajz és homlokzat

1/ 1:100 – –

32.

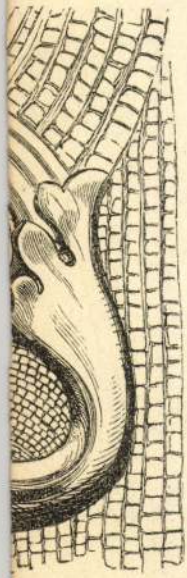

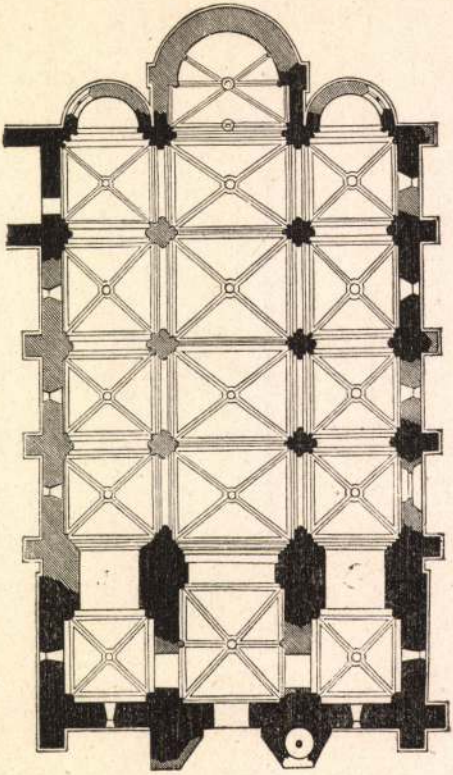

54.

Kőszeg

lásd

Borbély Andor dr

Egyszerű kép és költemény Kőszeg 1532-i ostromáról.

Hadtört. Közl.

1933. 71–73. l.

képpel

Protokoll

Protokoll Nr.

Sitzung des Vor-
standes
[illegible] vorm.
Klubhaus Pest.

1933 IV 13.

Kőszeg városképe

Lelkes István:

Kőszeg városképének problémái.

Dunántúli Szemle

1943. 1—2. f.

A cikket lásd

Lelkes István

alatt

Szendy László dr.
Tóth János dr.

Wallner Ernő dr.

Izsák Gyula
Kaposi Antal
Markos Jenő
Szerecz Imre dr.

HELY- ÉS MŰVELŐDÉS-
TÖRTÉNETI
FOLYÓIRATA

FELELŐS- ÉS FŐSZERKESZTŐ:
DR. PÁVEL ÁGOSTON

X. ÉVF. SZOMBATHELY 1943.

Kőszegi plébánia

templom

képe rep.

Kiss Szikl kat Magy

467. l.

NYOMTATVÁNY

Kőnegi M. Jakab

templom

Madonnája

XV. vége

Repr.

Kampkőrejk famoh.

229.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Kőszegi patika

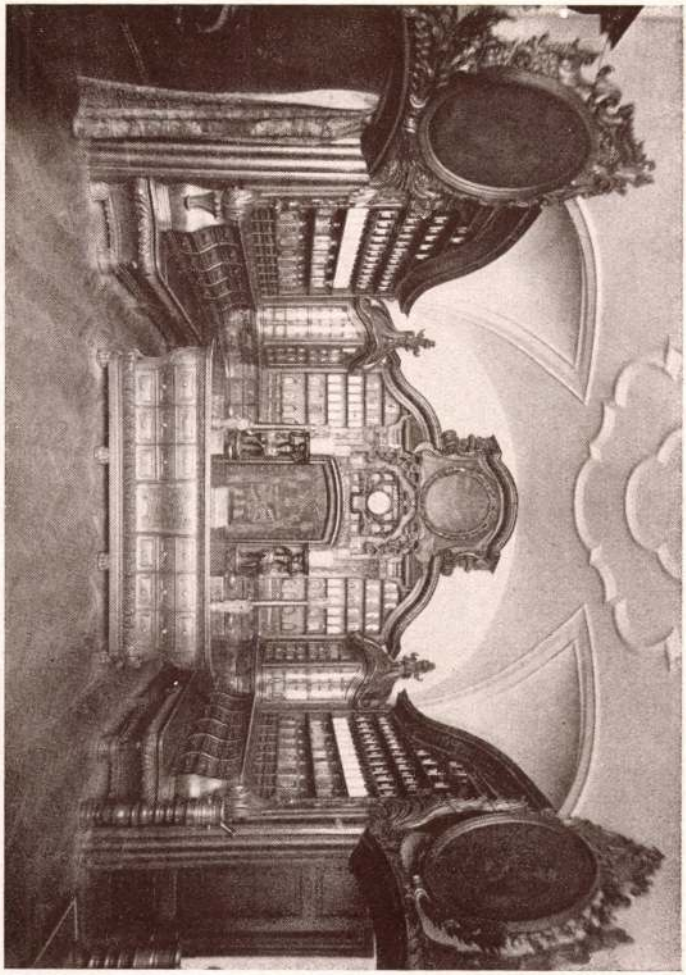

A kőszegi gyógyszertár. XVIII. század. (Egykor a Jezsuita rendházban.)

Layer leírólapja. 1927.

Irószekrény, diófaborítással és jávorfaberakással.
XVIII. század.

Kőszegi műemlékek

köztük a kőszegi vár

30. l.

Fuchs Endre dr:

Kőszeg ismertetése.

Szombathely 1932.

fd.

T. 5269.

y tetején van a vár, az előtérben
épületei közül a templom válik
átszik és egy legény hajt ökör-

snak 26.9 : 19.8 cm.

Kőszegi vár

l.

Thirfelrödumántul
232. l. alap-
rajzzal

~~Alsófarkadini római feliratos~~

~~kövek IX. 52~~

Kőszeg vár

Sárvár vm.

Potemkin 35. l.

Kőszegi plébánia

templom

Miseruha hazai donboru
hímzéssel 1525 Eömt
Mária királyné ajan-
déke
felenleg a M. N. Muzeum-
ban.

Repr

Norokérmű

II. 628. l.
630. l

Kőszegi városi gyógy-
szetár 1681.

képe repr.
Magyarmuvelodtort
IV. 416. 647. l.

Jelenleg az Iparmuvé-
szeti Muzeumban

Ma,
péntéken
(1946 I. 18)
1/42 kor az
Alföldi-féle
Intézetben
várján
Derczényi
főtanár
urat.

Kőszegi gótikus

urmutató

kepe repr-

Diviparmtőrt

88. l. után

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyomtatvány

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Köszegi vk. templom
(Sárosom)
románkori (?)
harangja 1375-ből

l.

Emlkassaiegyhm

I. 387. l.

Kőszeg műemlékei

Németh Imre:

Kőszeg város művé-
szettörténetéből
Szombathely 1934
32 l 18 t -

Fov. Könyvt

R 725.09 (439.069)

ony felől van felvéve az előtér-
n der Donnau-val és a Save Flus-

gegen Semlin,

zdete: Festung 1. és befejezése:

vk. 21.1: 28.6 cm.

Kőszeg irodalma

Végh Gyula: Régi címerek emlékei Kőszegen. Dunántúli Szemle Könyvei 162. o. Szombathely 1940

Buda.

E lap Umbständliche Beschr
eroberten Rosz-Schwantzes Sambt
und dessen Auszlegung. Jelzése
kezdetü és „Aber wir müssen der
und hiemit schliessen zum Ende"
Wird verkaufft bey Heinrich Hen

Rm., mér. a rl. 1

140-95

Kőszeg irodalma

Neineth Imre: A
kőszegi szent Erzsébet
karula. Vasi Szemle
Könyvei. 145. sz.
Szombathely 1939

T. 5271.

eibung, des Türckischen vor Ofen
daselbst erhaltener Standarthe
pedig a „DEm Kriegsz-Gott Marti"
Enge dieses Papiers halber abbrechen
befejezésü két hasábos szöveg után
sz, Neben der Banco.

0.5 : 29 cm.

.

Kőszeg

klasszicizáló épületei

felsorolva

lásd

Németh Imre:

Kőszeg város művészet-

történetéből.

Szombathely, 1984.

a művészet

szempontjából

feld.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Kőszegi madonna.

XV. sz. vége

Hankiss 194. l.

Kőszeg emlékérmei

VASI SZEMLE.

Megjelenik évenként négyszer. Főszerkesztő: PÁVEL ÁGOSTON DR. Szerkesztőség: Szombathely, Szent Imre-u. 5. — Előfizetési ára egész évre 4 P, egyes szám ára 1.50 P.

1938. JULIUS 1. V. ÉVF., 4. SZÁM. *Tóth János:* Igy épít a vasi nép. *Bátky Zsigmond dr.:* Békarokka. *Lauringer Ernő:* Kőszeg szab. kir. város emlékérmei. *Dr. Alphons Barb:* Der Hügelgräberfriedhof von Oberkohlstätten (Felsőszénégető) und die Römersteine von Neumarkt im Tauchental (Felsőkethely). *Polány István:* A nyugatmagyarországi horvát telepedések. *Marék Antal dr.:* Dunántuli lírikusok. *Balogh János dr.:* A Kőszeghegység pókfaunájának alapvetése. *Musits Jenő:* Személyek elnevezése Rábagyarmaton. — Őrség.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kőszegi gyógyzestár

(az Iparmüvészeti Mú-
zeumban)

Képe repr-

Karczagmagyállam

lapszám mürs:

< Kőszeg vára
és városa 1575–1600
között. >

Lovas Elemér: < >

Hét esztendő: A Győri
Kisfaludy Irodalmi
Kör negyedik évkönyve,
1934–1940. Szerkesztették
dr. Ujlaki Géza és dr.
Jenei Ferenc.

Kompismeretes
Pannonhalmi Szemle
1942. 60. l.

Ipolyi Biharvármegye 400/35. szám.

ÓRADOBOZ,
réz, XVIII. század.

ZSEBÓRA,
nagyméretű, ezüst, XVIII. század.

IRÁNYTŰ, XVIII. század.

T E X T

GOBE

KRISZTUS A KERESZTFÁN, (201. kép)
Tournai, XV. század utolsó negyede. Tervezője valószínűleg nürnbergi mester Pleydenwurff vagy Wolgemuth köréből.
Restaurálta 1928-ban Kiss Jenő és Béla.
Gyapjú, 240×170 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Jenő: Az Ipolyi-gyüjtemény falkárpitjai és keleti szőnyegei. Művészi Ipar,

Kőszeg műemlékei

l.

Thirfelsödemaitul

228 és kv. ll.

János Eppel.

Töpler Kálmán dr. VII. 178

Kőszeg

Németh Imre:

Kőszeg város
művészet-
történetéből

Szombathely,
1934.

NYOMTATVÁNY

Budapest

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

feld

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK a Műemlékek Országos Bizottsága (IX. ker., Hőgyes Endre-u. 10.) tanácstermében június hó 10-én délután 6 órakor tartandó

RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztárosi jelentés és a költségvetés előterjesztése.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. A tisztikar és a választmány megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Budapest, 1937. május hó 26-án.

Gerevich Tibor
elnök

Kőszeg

(Vasvm)

Árvahaz 161. l.

Zádor – Rador

Kőszeg

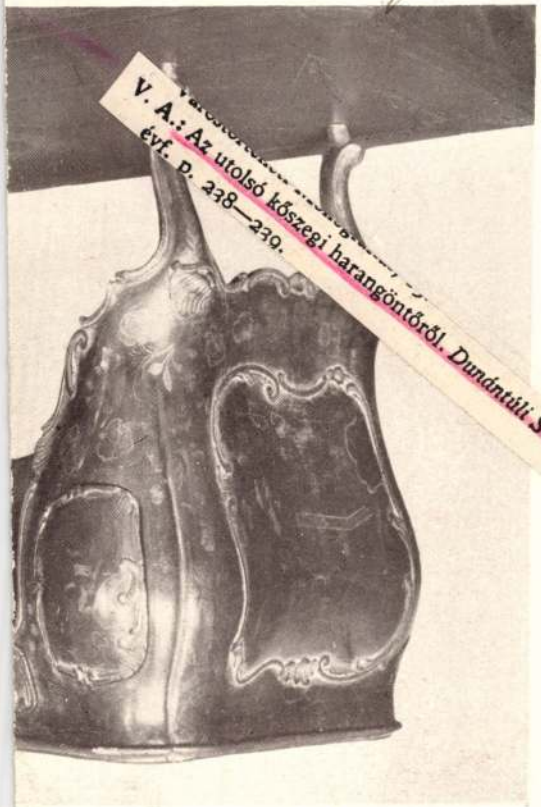

V. A.: Az utolsó kőszegi harangöntőről. Dunántúli Szemle VIII. évf. p. 238—239.

1941.

588.

2602.

Kőszeg

Lelkes István: Kőszeg. Officina. Képeskönyvek 56. 30 lap + 32 ill. (Kötve 5.—)

Kőszeg történelmi kultúrával és önálló arculattal rendelkező városaink közé tartozik. A szerző rövid áttekintésben ismerteti a város kialakulását, jelentősebb történelmi eseményeit, bemutatja házait, otthonait, a lakók használati tárgyait és számos művészi emléket. A szöveget sok érdekes, művészi ízléssel kiválasztott kép egészíti ki. „Jól tudjuk, — írja a szerző, — hogy az itt ismertetett Kőszeg lezárt, minden fenntartó törekvés mellett is eléggé nem sajnálhatóan egyre pusztuló néma tanuja az eltünt időknek."

Jaód

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi utca 36

Kőszeg vára

Czerna Károly
rajza

repr.
Széchy Károly

Gróf Zrínyi Miklós.
1620–1664. II. kötet.
M. Tört. Élet. 65. l.
Bp. 1898

MDK

Kőszeg vára

Kőszeg történetéből.
Vasárnapi Ujság 1893. 38. sz. 638-639.l.

SZEG

Mún. Műtárgyvéd. 7 (1980)

KOCSÁNSZKÍNÉ VAKÁNY Irén

Egy XVII. századi papucs helyreállítása

A viselet egyik jellemző darabja a cipő. A divat változásainak éppen ugy alá van vetve, mint a ruha. A női földig érő ruhadivat idején a női cipő szerepe alárendeltnek látszik.[1] A cipő formájától, szabásától nagymértékben függ a testtartás, járás. Amelyik korban a ruhadivat a test idomait természetesen követi, akkor a cipő is kényelmes. Nem mondható el mindez a XVII. századi viseletről, ahol a tuldiszitett merev abroncs szoknyás öltözethez keskeny magassarku, hegyes orru, gyakran selyemből készült, diszesen himzett cipő járul, amelyben elegánsan lehetett tipegni, de járni aligha. A cipők forgatós kaptafán készültek, hiszen nem volt szükség a láb formája szerint készitett cipőre. Nem volt divat a természetes mozgás és járás.[2]

E rövid viselettörténeti bevezető után beszéljen a muzeumi tárgy, melyet az egykori hires asszony, Széchy Mária a "murányi Vénusz" viselt. A nevezetes asszony históriája Kőszegen zárult, illetve sirjából mindössze egy bőr lábbelit őriz a kőszegi Jurisich Muzeum. A néhai palatinusné 1679 juliusában halt meg, s csak szeptember 15-én engedélyezik a "Pater Jusuiták Templomában absque omni pompa (minden pompa nélkül) eltemettessék".[3]

A volt jezsuita templomban, Kőszeg legrégibb gótikus egyházában, ma is látható a sirhelyet boritó vörösmárvány fedlap. A kriptát 1873-ban Chernel Kálmán felbontotta, a sirhely azonban fel volt dulva.[3] Chernel közli, hogy 1554-ben a protestánsok a Szt. Jakab székesegyház fennmaradt siremlékeit a Jurisich sirkövének kivételével eltakaritották. A Jurisich kriptához nagyságra és épitészeti stilusra hasonló, teljesen elkülönülve, magányosan álló sirboltból került elő ez a fél pár papucs, mely a feltételezések szerint az özvegy nádorné maradványaiból az utókorra maradt.[4]

A tárgy leirása

Lt. sz.: 56.703.2.

- 1 db keményitett hegyesorru fejrész bőrből. Forditós kaptafán készült, hordásnyom alapján balos. A lábfelé eső részen van a barkásoldal. A fejrész szinoldalán textilmintázat nyomokkal, a textilanyagból a keményitett orrbehajtásban látszik egy kevés. A papucs marrészén szinelő varrással (nem öltenek át a bőr szinére) szegték vissza a textilboritással készült bőr fejrészt.

1500 ml terzier Buthylalkohol
8 g Cethylalkohol
20 g Laurilalkohol
20 g rauhes Huföl
3 ml Zedernöl mit 50 ml Wasser gemischt.

Das Messgewand wurde mit dieser Mischung auf der Fleischseite zweimal geschmiert und nachher zwischen Filterpapier getrocknet. Als Folge der Behandlung wurde das Leder weich und die Fraben der Farbstoffen und des Lacks lebhaft. Die Ergänzung geschah mit Schafleder. Zum kleben wurde der Silikonklebstoff Elastosil 07 verwendet. Die Farben wurden mit Aquarellfarbe ergänzt und am Ende das ganze Leder auf der Narbenseite mit Plasztubol Schutzlack bespritzt. Die Zusammensetzung des Lacks: Methylakrilat, Buthylakrilat und Buthyl-metakrilat Kopolymer.
(Siehe T. V.)

- 2 db béléstalp juhbőrből, ebből az egyik foglaló-talpbélés, hosszuk közel azonos 20-20,2 cm között van, 5-6 mm-es öltésnyomokkal.
- 1 db kissé domboru, bolyhozott marhabőrből készült járótalp, 22,3 cm hosszu, kiindulási állapotban a talp lágyive és a sarok homlok közt 75°-os. A talp a sarok alatt végigmegy. Feltételezett sarokmagasság 75°-os szög mellett 3 cm. Varrásnyomok egy sorban 2-3 mm-es közökkel. A béléstalpak és a járótalp szélessége a bütyöknél mérve 2 cm-es különbséget mutat.

A tárgy állapota

A fejrész látszólag jó megtartásu (feltehetően kezelték a bőrt), laza rostszerkezetü, mely a juhbőrre jellemző, de részleges fehérje lebomlást jelez, hogy rétegesen, lemezesen szétváló a bőr husoldala. Hasonló a helyzet a béléstalpaknál is bőrhiánnyal. A járótalp feszes, a sarokivelésnél töredezett barkarajz. Szögelési nyomok az orrnál 2 db, bütyökrésznél 2-2 db, lágyékivnél 2-2 db, s végül a sarok járósikján 2 lyuk, mely a sarkot a talphoz rögzitette.

A helyreállitásnál szempontul tüztük ki, hogy a tárgyat papucsként mutassuk be oly módon, hogy a feltételezett sarok - mintegy posztamens szerepet betöltve - értelmes egésszé ötvözze a tárgyat.

A cipő viselettörténészek szerint a XVI-XVII. században egyaránt előfordulhat a bőrrel vagy textillel bevont fasarku cipő, majd olyan is, melynek sarka egymásra helyezett bőrlemezekből állt. Ezek nyilván nyugati hatásra került formák és készitésmódok voltak. [5]

Megfelelő analógiák hiányában a sarkot áttetsző müanyagból rekonstruáltuk, s mintegy csak sugalmazva azt, hogy milyen lehetett a formája, s magassága a rendelkezésünkre álló adatok alapján. A talp lágyékivét nem tudni mi tartotta meg, az tény, hogy a 75°-os talp sem statikailag nem lehetséges, sőt ha a béléstalp hosszát figyelembe vesszük, mindenképpen a talp hajlásszögét kell megváltoztatni, vagyis közel 50°-osra kell beállitani. Feltételezésünk szerint a talp hajlatánál lévő 2-2 szögelési lyuk tarthatott valami lágyékmerevitőt, amely eredetileg a talp ivét meghatározta és egyben a sarokfelerősitést is megoldotta. A rendelkezésünkre álló analóg fotók a sarokfelerősitést magyarázzák. Az analóg fotók mindkét esetben "nyakalt ivü Lajos sarok" megoldásuak. [6]

A rekonstruált sarok gipsz modelljét, s az arról készült negativ és pozitiv formát fotókon mutatjuk be. A negativanyag a BME kisérleti kenhető szilikongumija (Szilorka 4) Härter T keményitéssel. Kétféle szinben, egyik esetben Farbpasten 8101 rotbraun szinezőpasztát használtam, olyan meggondolásból, hogy ez a melegebb tónusu anyag jobban illik a barnás árnyalatu bőrhöz, másik meggondolásként nem szineztem a gyantát, Aerosil 300 (Degussa gyártmány) töltöttem fel, igy enyhén opál szinü lett. Ez utóbbi szin átmenetet képez az üvegszerü és testes szinü megjelenités között. Felületét finom acélgyapottal csiszoltam meg, selyemfényü felületet kaptam.

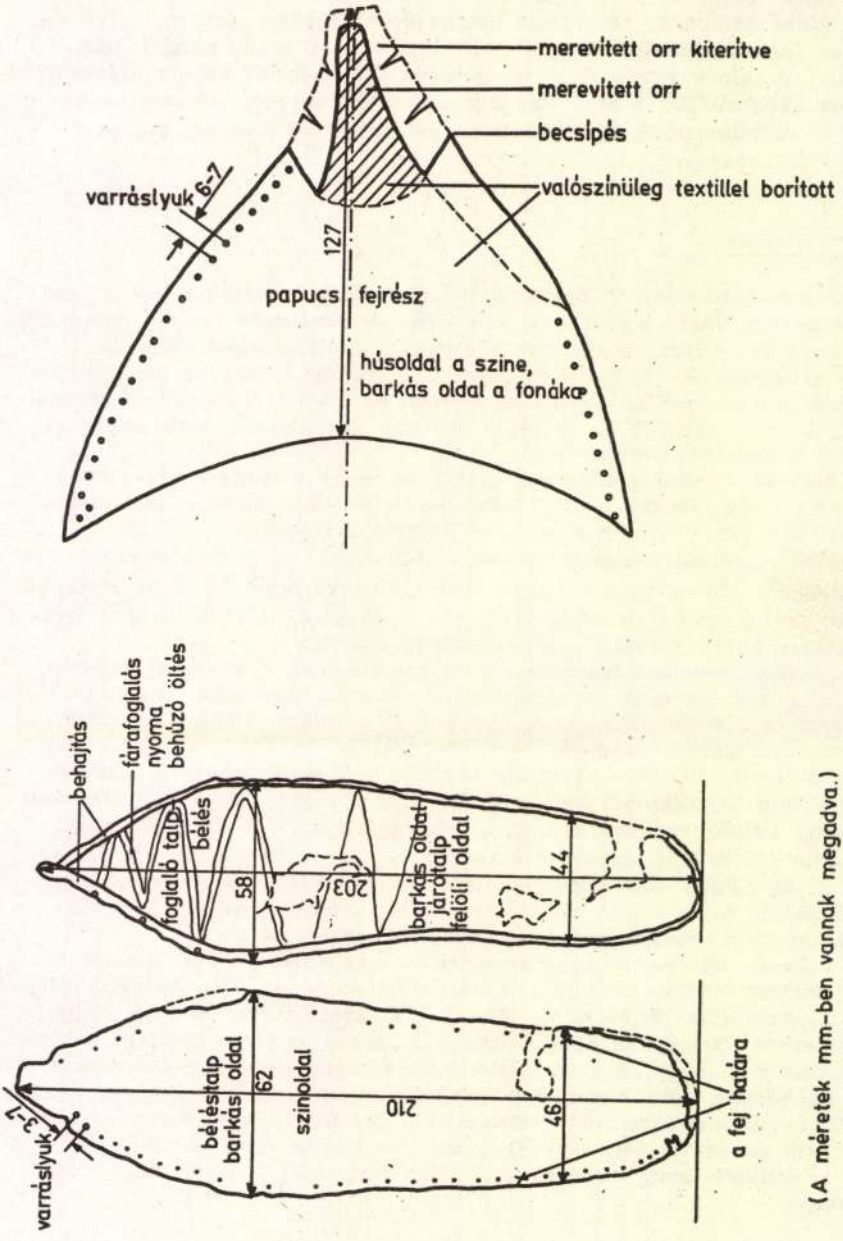

(A méretek mm-ben vannak megadva.)

JÁRÓTALP PROFIL SZERKESZTÉS

(A méretek mm-ben vannak megadva.)

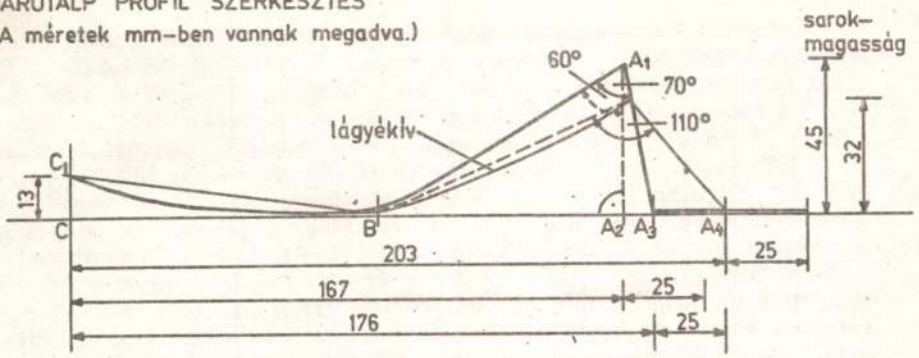

110°—lágyékív talptorzulása (kiindulási állapot)
60°—lágyékív statikailag ideális talpszöge (formára igazítás 60°-ra)
70°—lágyékív torzulása (formára igazítás után 10°-os torzulás, a „sarokfolt" hiánya miatt)

A_1 = sarokpont
$C-A_4$ = orrponttal—sarok járósíkig
C_1-C = orrfelhajlás
B = talpizompont

Járótalp: A talpbőr nemcsak a sarok homlok-lapját borítja, hanem a sarok járósíkjára is ráborul.

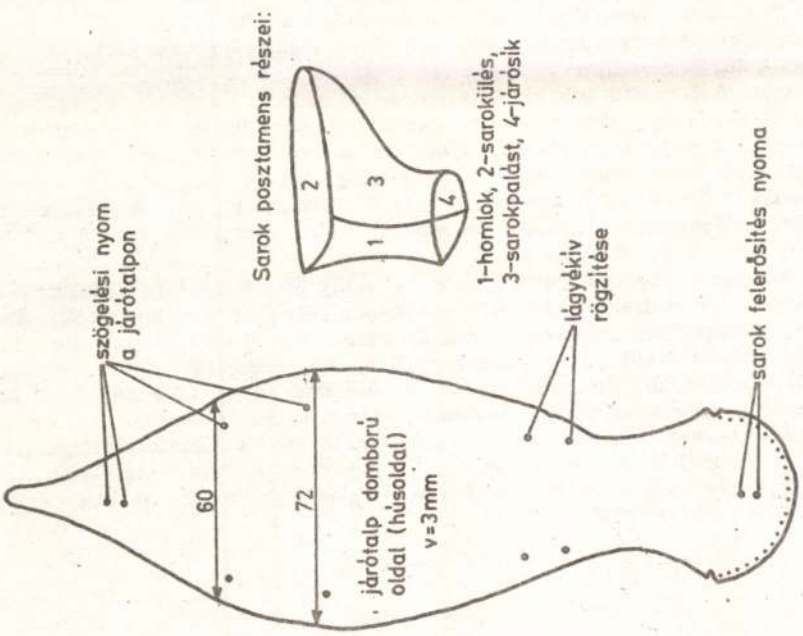

A járótalp konzerválásánál első lépésben komplexképző amint - adaléknyi mennyiségben - használtam a desztillált vizes feláztatásnál. A Mavacid ED4 vizlágyitószer a bőrben lévő nehézfém, földalkáli ionokkal komplexet alkot. A megfelelő pH értékre borsavval állitottam be. Négy óra alatt a pH érték 5,6-5-re állandósult. Ezt a kezelést többszöri desztillált vizes kimosás követte. A Mavacidos kezelést régészeti bőrnél (főleg fémmel összedolgozott bőröknél) nyugodtan alkalmazhatjuk, ha a kollagénrostok micelláin belül vegyileg kötött viz van még, vagyis a fehérje kristályszerkezete még csak részlegesen roncsolt, illetve a bőr állapotára még a micellák közötti un. kapilláris duzzadás jellemző. Ezt egyszerüen ugy dönthetjük el, hogy megnézzük, milyen mértékben duzzad a bőr. Növényi cserzésü bőrnél az áztatásnál először a feleslegben alkalmazott cserzőanyag távozik el, ettől szineződik el az áztató viz, majd elkezd duzzadni a bőr aszerint, hogy a bőr állapotára a kapilláris vagy molekuláris duzzadás jellemző. Ha az utóbbi az uralkodó, akkor nem szabad a Mavacidos kezelést alkalmazni. Ebben az esetleg valószinüleg a fém konzerválta a bőrt, s a fémionok eltávolitása desztillált vizes közegben esetleg a bőr megsemmisüléséhez vezethet. Itt kell megjegyezni, hogy a megoldás az ilyen állapotu bőrökre szerves oldószeres közegben ioncserélők alkalmazása.

Feltehetjük a kérdést, miért kell a földalkáli ionokat a járótalp bőréből kioldani, hiszen eredetileg a talpbőr készitésnél a mészteleníteést részlegesen végzik csak el, abból a célból, hogy feszesebb legyen a talp, s a kopással szemben éppen ezért ellenállóbb. Mellettünk szólhat, hogy kripta anyagnál a gyártásból eredő anyagok feldusulnak, a körülmények miatt, s ezek a konzerválásnál hátrányosan hatnak.

A rostszerkezet regenerálásánál előnyösen indulhatunk az álcserzés, telités, puhitás müvelete felé, ha igy készitjük elő a bőrt a kenőanyag bevitelére. A járótalp konzerválásánál az álcserzés és töltés egyidőben történt. A fürdő összetétele: 2%-os carboxi-metilcellulóz és 2% szorbit. A kezelést 72 órán át végeztem, majd ezt a szikkasztás s formára igazitás követte. A talpizompont és sarokpont szöge kisebb lett, ezáltal a sarokmagasság nőtt 3,5-4,5 cm-re. A talp formatartóvá vált. A felsőbőr tisztitását oldószeres emulzióval végeztem. (3 r. desztillált viz, 2 r. perklór-etilén, 1 r. Evamin CC.)

A felsőrész kaptafáját Poromix-ból (kemény habositható poliuretán) alakitottam ki. Matt likkerezést alkalmaztam a felsőbőr s béléstalpak zsirozására. Összetétele: 500 ml desztillált viz, 20 g szulfonált pataolaj, 18 g 25%-os Glutofix 600, 10 g Ipamin SGP 6, 10 g cetvelő, 100 ml tercier butilalkohollal feltöltve. Baktericid és fungicid anyag 1% Nipasol. A szikkasztás mindig szürőpapir csikokkal boritott kaptafán történt.

A könnyebb összeállithatóság miatt a béleést és foglalótalpat felkasiroztam megfelelő szinre festett düftin anyagra. A ragasztás Elastosil E41-gyel történt. A látható helyeken a barkakiegészités nyuzott, festett juhbőrbarkával készült.

Összeállitás

A bélés és foglalótalpbélés eredeti varráslyukait összekerestem, majd lencérnával a felsőrésszel két tüvel összevarrtam. A három rétegből álló bőrt a kaptafán befelé kalapáltam. A felsőrész formatartását az eredeti behuzó öltések nyoma alapján rögzitettem.

A járótalpat csak a széleken UHU-plus endfest 500-as epoxi alapu mügyantával ragasztottam fel. Gézpólyával rögzitettem. Fontos volt, hogy a ragasztó ne jöjjön ki a járótalp varrott széléig, mivel a textilboritás vastagságát is figyelembe kellett venni. Valószinü, hogy a textillel boritott felsőrész ráma közbeiktatásával volt szinoldalról a járótalphoz hozzávarrva.

A felsőrész, formára foglalása után megkivánt egy plusz megerősitést is, mivel a bőr husoldala, mely egyben a tárgy szinoldala, pikkelyesen málló. Ezért 80% amil-metakrilát és 20% acrilnitril kopolimer 2%-os toluolos oldatával huztam át a bőrt - a megkivánt mértékig -, majd a felváló pikkelyeket visszaragasztottam Elastosil E41 szilikonragasztóval.

Problémát jelentett a felsőrésszel immár összedolgozott talpak és sarok rögzitése, mivel mint a sarok tárgyalásánál emlitettem, egy fontos szerkezeti darab hiányzik, mely a talpbőr és a bélés között a lágyékivet rögzitette. Erre a célra általában serfelt (vékonyitott) szélü marhabőr foltot alkalmaznak. A járótalp karcsusodó részén lévő 2-2 szögelési nyom szerkezetileg feltehetően ehhez a hiányzó merevitő folthoz kapcsolódott.

A járótalp saroksikján lévő két szögnyomot felhasználva rézszöggel rögzitettem a talpat, az előzőleg felfurt müanyagsarokba. Majd a sarokpalást felső szélére a béléstalpat szilikonragasztóval felragasztottam. Ez ugyan egy kis kompromisszum, ha a helyreállitás szempontja szerint a sarokmegoldást posztamensként fogjuk fel. Mentségemre szolgál, hogy a ragasztó testes, s igy könnyen leválasztható mind a sarokpalástról, mind a bőrről.

A papucsot cipőtechnológiai szempontból elemezve szerkesztési ábrákon mutatom be.[7]

JEGYZET

1. V. EMBER Mária: Az egri Rozália Kápolna cipői. Különlenyomat a Cipőipari Dokumentáció 1963. 3. sz. 7-14. l.
2. V. EMBER Mária: A XVII-XVIII. századi lábbeli viseletének magyar vonatkozásai. Cipőipari Dokumentáció II. évfolyam különszám. 1959. julius. 3-6. l.
3. VÁRNAI Imre: Régi magyar lábbeliviseletek. Különlenyomat. Cipőipari Dokumentáció, 1961. októberi számából. 133-137 l.
4. BAKAY Kornél: Egy XVII. századi hires asszony Kőszegen. Kézirat.
5. CHERNEL Kálmán: Kutatások a kőszegi Szt. Jakab egyház sirboltjában.
6. Bőr- és cipőipari minilexikon. Müszaki könyvkiadó. Bp. 1975. 167-168 l.
7. PÉTERFI János: Cipőtechnológiai vizsgálatok eredménye. Cipőipari Dokumentáció III. évfolyam különszám 1959. julius. 15. oldal alapján, ill. utmutatása szerint.

KONCSÁNSZKINÉ VAKÁNY Irén

Egy XVII. századi papucs helyreállitása

A szerző rövid történeti és viselettörténeti bevezető után tárgyalja, hogy megfelelő sarok analógiák hiányában hogyan oldható meg a tárgy esztétikai helyreállitása.

A járótalp konzerválásánál komplexképző amint Mavacid ED4 (EVM gyártmány) alkalmaz a káros fémionok kioldására. Ezt az anyagot ajánlja még egyes esetekben fémmel összedolgozott régészeti bőrök konzerválásánál is. A bőrkonzerválásnál "matt likker" receptet közöl, s végül a papucsot cipőtechnológiai szempontból elemezve, azt szerkesztési ábrán mutatja be.

(L. VI-VII. t.)

Ms Irén KONCSÁNSZKI-VAKÁNY

Restoration of a pair of slippers of the 17. century

After a brief historical and costume historical introduction the author treats the question, how it is possible, in lack of adequate heel analogies, to solve the aesthetic restoration of the object.

By the conservation of the walking sole she applied complex forming amine Mavacid ED_4 (EVM product) for dissolving the damaging metal ions. She recommends using this material in certain cases also for conservation of archeological leathers worked together with metals. She describes a "matt likker" formula for leather conservation. Finally having analysed the slippers from point of view of shoe technology, she shows them on a figure of construction.

(See T. VI-VII.)

Frau Irén KONCSÁNSZKI-VAKÁNY

Restaurierung eines Pantoffels aus dem 17. Jahrhundert

Nach einer kurzen geschichtlichen und trachtgeschichtlichen Einleitung erörtert die Verfasserin die Frage, wie man die ästhetische Restaurierung des Gegenstandes im Mangel von entsprechenden Absatzanalogien lösen kann.

Bei der Konservierung der Laufsohle verwendet sie komplexbildende Amine Mavacid ED_4 (EVM Produkt) für Herauslösung der schädlichen Metallionen. Sie empfehlt diesen Stoff in gewissen Fällen auch für die Konservierung von mit Metall zusammengearbeiteten archäologischen Ledern. Bei der Lederkonservierung beschreibt sie ein Rezept "Matt likker" und zuletzt, den Pantoffel aus schuhtechnologischen Gesichtspunkt analysierend, stellt sie diesen auf einem Konstruktionsabbildung dar.

(Siehe T. VI-VII.)

MORGÓS András

A fa korróziós tulajdonságai

A fának a környezet hatására történő megváltozását a fa korróziójának nevezzük. A környezet korróziós hatásai befolyásolják a fák élettartamát. Ezért fontos, hogy muzeumi területen is ismerjük a fák korróziós tulajdonságait. A fa korrózióval szembeni ellenállóképessége igen nagy, sokkal nagyobb, mint például a vasé. Angol statisztikai adat szerint az évi vastermelés 40%-a pusztul el korrózió következtében. A fa ehhez képest sokkal ellenállóbb, tartósabb anyag, ha meg tudjuk védeni a növényi és állati kárositóktól. A fa nagy korróziós stabilitása azzal magyarázható, hogy környezetével jobban kémiai egyensulyban áll, mint a fémek. Ennek ellenére a fa sem menteşül a környezet korróziós romboló hatásaitól, amelyek a fa bomlásához vezetnek. A korrózió bekövetkezhet atmoszférikus tényezők - levegő, fény és viz - hatására (klimaviszonyok), vagy különböző vegyi anyagok - lugok, savak, sóoldatok -, valamint biológiai kártevők hatására. Muzeumi gyakorlatban főként az atmoszférikus tényezők és a biológiai kártevők a jelentősek. Ezek mellett a restaurátorok számára fontos, hogy a fa különböző vegyi anyagokkal szembeni ellenállóságát is ismerjék, mivel ennek ismeretében a restauráláshoz felhasznált vegyszereket ugy tudják megválasztani, hogy a fára lehetőleg se a restaurálás alatt, se több év mulva ne fejtsenek ki korróziós (bomlasztó) hatást.

Légköri tényezők korróziós hatása

A levegő páratartalmának hatására a fa nedvességet ad le vagy vesz fel. A fa a levegő páratartalmával dinamikus egyensulyban áll. A levegő nedvességtartalmának változását bizonyos késéssel követi. Ha a kiszáradás, illetve nedvesedés gyorsan következik be, a fa "dolgozik" és a fellépő feszültségkülönbségek miatt szétrepedezik. A repedéseken keresztül a biológiai kártevők könnyebben megtámadhatják. Igy a levegő hatása ha nem is közvetlenül, de közvetett uton a fa bomlásához vezethet.

A levegő oxigénje a fa felületén a cellulóz oxidációját idézi elő, s ez a fa szinét megváltoztatja. Eleinte a fa megbarnul, később a világos szinü fák elszürkülnek, a sötét szinüek elhalványodnak. A sejtfalat felépitő cellulóz oxidációja a sejtfal szivósságának csökkenéséhez vezet, a fa felülete rideg lesz. Ezt a folyamatot védőanyagokkal csökkenthetjük.

A fény (napfény) korróziós hatása változik attól függően, hogy közvetve vagy közvetetten éri a fát. Az ultraviola sugarak hosszabb időn át érve a fát, a fa cellulóztartalmát változtatják meg, ennek hatására a farostok rideggé, törékennyé válnak, csökken a fa rugalmassága. A fénysugárzás korróziós ha-

Kösvedy Géza festőművész

Balatonban repr.

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa 1936.Műcsarnok

MDK

Kőszeg

Kőszeg. Vasárnapi Ujság 1893. 630.l.

Köstler Sebestyén

óraś Kismarton

lásd

Csatóráseth

43. l.

Köstler Sebestyén
órás. Kismartonban
1746-ban órás,
1751-ben lakatos lett.
Az Esterházyak szol-
gálatában állott -

irod

Pritz

55. l.

Forgács Ádám:

Mellig látható s kisre
pödrött bajusza s szaka
galléros menteje fekete; n

„Unus cunctand
restituit rem."

s a kép körül:

C. Adam: Forgats d
M. Cons. Cam: Pinc:

Vászon, méretei 17·7: W
Gr. Csáky László ajá

Köstler, Sebastian

órás

l.

Csat-Frey Öst Kunst

XXIV. k

XXXI. l.

...énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
...ényképi,		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Köstler József

kismartoni órás

XVIII. sz. vége

Oszlopos álló óra

Veszprémi múzeum

Jul

VÁC

Városi múzeum

RMV 12,88.

Köstler József

órás Kismarton

lásd

Csatórásich

43. l.

Utrillo: 47. UCCA.

Vlaminck: 50. HAVAS UCCA.

Köstler, Josef

Öräs

l.

Csat-Frey Öst Kunstt

XXIV.k

92.l.

Gyüjt

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger	Minorita templo belseje nentély felé nézve

Angolszász foglyok a n

Ötödször emlékezett Spanyolország a polgárháború évfordulójáról

A hegyivadászok találkozása észak vadászaival

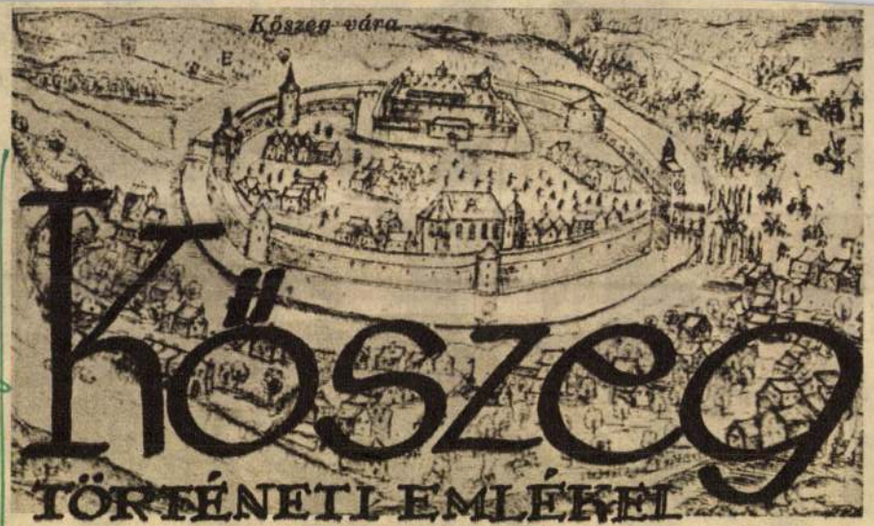

Kőszeg történeti emlékei

Látogatás a hires Jurisich-várban s a Szt. Jakab templomban, ahol a törökverő várkapitány és a »murányi Vénus« nyugszik

Nyugatmagyarország egyik legszebb, történelemben leggazdagabb városa, Kőszeg városa. Évszázados kultúra, történelmi emlékek csodás sorozata a természettől gazdagon megajándékozott város.

Kőszeg vidékét már a történelemelőtti időkben lakta az ember. Ezt igazolják azok az értékes leletek, amelyeket részben a városban, részben a környéken, különösen pedig Szentniden találtak régészeink. Őskori telepek, bronzöntő-műhelyek kerültek napvilágra s tudósaink ezekből állapították meg, hogy a neolithkortól kezdve lakott volt ez a hely. Thrák-illyr törzsek, aztán a rómaiak uralták a tájat. Majd jött a népvándorlás forgataga, ezt követték az avarok s Krisztus után 800-ban frankok uralják Castellum Guntionis-t és Gensi-t ami voltaképpen Kőszeg ősi neve volna.

Kőszeg vára a mai óház helyén épült s első birtokosai a Németújvári grófok voltak. Később Gergely vasmegyei főispán V. István részére megszerezte a várat. Aztán nehéz idők köszöntöttek a városra, III. Endre ausztriai hadjárata alatt 1291-ben és III. Frigyes osztrák herceg 1445-ben a várost nagyon feldúlták. Mátyás király alatt fellélegzik az ősi fészek. Tűztől rombadőlt várait felépítteti és szabadalmakat juttat a király Kőszegnek. Jön 1526, a gyászos év, a mohácsi vész ideje s ennek végeztével a török Kőszegen át vonul Bécs felé, mindent rombolva, pusztítva maga után.

A Jurisich-várban Kőszeg történelme folytatódik. A pályaudvarról a Gyöngyös-folyó hídján keresztül, a város szép, fásított útján haladunk befelé. Ez az út az úgynevezett Várkörbe torkollik, amely a belvárost övezi, amelyet régen őrtornyokkal ellátott magas kőfalak és mély árok vettek körül. A Belváros nyugati részén egy ormótlan négyszögalakú épülettömb Kőszeg vára, a híres Jurisich-vár. Kettős árok övezi. Hajdani falainak egyes maradványait még megtaláljuk s néhány helyen az erkélyek talpkövei is megvannak.

A külső árok hídján s az egykor felvonó-híddal ellátott kapun keresztül jutunk a vár előudvarába. A főépület kedves loggiái ragadják meg figyelmünket. A bejárat részén román-stílű párkányzatot, az épület két sarkában pedig két védő tornyot látunk. Festői szépségű kép ez a szemlélőnek azokkal a kis kertekkel, amelyek körülölelik a várat.

Kőszeg vára alatt Jurisich Miklós 28 huszárból, 18 német lovasból és mintegy 700 fegyvertelen parasztból álló serege, akikhez a Belváros lakossága is csatlakozott, feltartóztatta a 250 ezer főnyi, több mint száz ágyúval ellátott török sereget. 25 napig tartott az rohamból kevesebb berrel vonultak vi Szolimán szultán n csátkozott Jurisich dozásokba. Végül i ségüket a törökök város falai alól. Ju sáért bárói rangot mének emlékét idéz nek a mindennapos

A Jurisich-vár találjuk a gót stílu Jakab templomot. szik a törökverő Ju kapitány s Wesselé özvegye, Széchy M Vénus."

A reformáció hajdúi járják be a részét Kőszeg a harcokból is. Majo csatározások verté

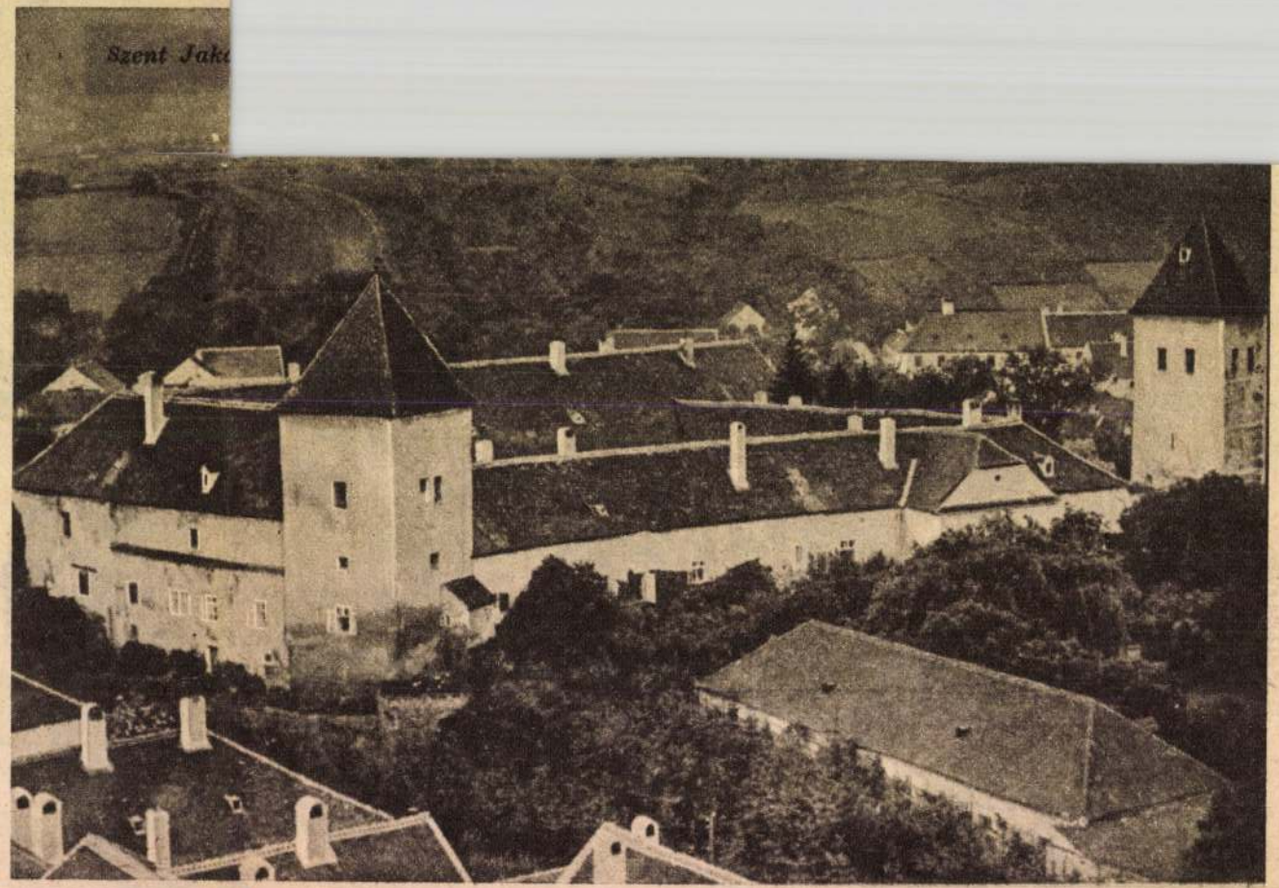

215. RENAISSANCE-TEREM A VASVÁRMEGYEI MŰTÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁSON.

215. SALLE DE LA RENAISSANCE DE L'EXPOSITION HISTORIQUE À SZOMBATHELY.

214.

214. MISERUHA, OLASZ BROKÁT ALAPON, DOMBORU HÍMZÉS ÉS APPLIKÁCIÓ. MAGYAR. XV. SZ.

CHASUBLE AVEC BRODERIES EN RELIEF. XVe SIÈCLE.

A KŐSZEGI R. K. PLÉBÁNIA TULAJDONA.

raiknak viharálló, ősi kultúrája még a legkéseibb utódokban is fellelhető. Ma Kőszeg az egyetlen ebből a miniatűr városfajtából; annál illendőbb tehát, hogy megismerkedjünk vele.

Messze, a nyugati végnek is a legszélén éli magányos életét ez az előkelő kisváros. Két világ, két természeti életforma választóvonalára épült: itt találkozik a Kisalföld termékeny rónasága azzal a Stájerországból idehajló hegyvidékkel, amelyet Magyar Alpesek néven ismerünk. Ebből a helyzetből adódott valamikor Kőszeg előnyös vásárhely-mivolta: a vasút megépülése előtt itt cserélődtek ki a Kisalföld mezőgazdasági terményei az Ausztriából származó ipari javakkal. Sok kőszegi patricius-család szerzett vagyont a stájer vasárukból; a vas volt valaha Kőszeg főárucikke, a XVII. század végén a 3000 lakosú városban húsz tagból álló vasárus céh működött. Viszont a lankákon termő, jófajta bor Ausztriába vándorolt és hogy ez milyen jövedelmet jelentett a városnak, azt a városházán ma is látható *szőlőkönyv* mutatja, — egy vastag foliáns, amelybe 1740-től 1914-ig minden ősszel pontosan bejegyezték és rajzokkal illusztrálták a bortermés minőségét és mennyiségét.

A természet kétarcúsága rendkívül vonzó keretet ád Kőszegnek. Szinte egymás mellett terem az aranybúza és a kecses rajzú, hűvös illatú erdei ciklámen. Alföldi tájon visz át a Szombathelyről induló vonat. Egyszerre csak más a levegő, erősebb, zamatosabb és mire elérjük Kőszeget, jellegzetesen szubalpin kép tárul elénk. Ősrengeteg köszönti a turistát. Fekete fenyvesek, óriási tölgyek, bükkfák és valami csodálatos keveréke az alpesi és a dunántúli magyar flórának... A Királyvölgyben mesébe illő fa-matuzsálemekkel találkozunk. Van köztük egy híres szelídgesztenyefa, erről azt tartja a kőszegi legenda, hogy 600 éves. Igaz-e vagy sem, döntsék el az erdészprofesszorok, annyi bizonyos, hogy elképesztően hatalmas, a koronája egész erdő, kerülete pedig majdnem 10 méter.

Jó szemük volt a Németújvári grófoknak, hogy röviddel a tatárjárás után, éppen ide építették azt a várat, mely a város magva lett és amely, persze erősen átépítve, ma is áll. Kőszeg várának sorsa változatos, mint maga a magyar történet. Németújvári Iványtól, a „ragadozó farkas" néven emlegetett oligarchától kezdve mai uráig sok kézen megfordult. Volt osztrák uralom alatt, viselte Mátyás hollós zászlóját, de Európaszerte akkor lett ismeretes, amikor Jurisich Miklós nevével forrt össze.

Hozzáfűzhetjük, hogy: joggal. Kőszeg védelmének jelentősége ugyanis kimagaslik a török idők legendás várvédelmei közül. Drégely, Szigetvár, Eger a magyar vitézségnek, haláltmegvető kötelességtudásnak mindig ragyogó példája lesz; azonban Kőszeg esetében a hősiesség beláthatatlan jelentőségű gyakorlati következményekkel párosult. Köztudomású, hogy II. Szolimán, 1532-ben, azzal a céllal indult el Konstantinápolyból, hogy elfoglalja az osztrák fővárost. Ezt a tervet hiusította meg Jurisich 25 napi elkeseredett küzdelem árán. *„Piros folyam lőn az ellenség véréből és könnyeiből"* — írja Dzselezádze Musztafa, török krónikás, és ezen a folyamon nem tudott átkelni Szolimán. Jelképesen ugyan birtokba vette a rommá lőtt várat: Jurisich engedélyével 10 török megjelent a falaknál és feltűzte a félholdat, nyomban utána azonban az egész had megfordult és ágyústól, szekerestől, tevéstől visszavonult Grác felé. Ha Jurisich védelme nem sikerül, ma nem gyönyörködhetünk Sopron középkori műemlékeiben, a bécsi Stefanskirchenek nyoma sem lenne és úgy Ausztria, mint Németország fejlődése éppoly végzetesen megakadt volna, mint hazánké a másfél évszázados török hódoltság idején...

A keresztény világ értékelte is ezt a vértanui áldozatosságot: mindenfelé gyüjtéseket rendeztek Kőszeg javára, uralkodók és főurak, városok és főpapok küldenek pénzt, fegyvereket, lőport. És Kőszegen még ma is midennap 11 órakor megszólal az öreg harang — 11 órakor szűnt meg az ostrom! — hogy Jurisich Miklós és a kőszegi polgárság dicsőségét hirdesse. A horvát tengerpartról jött „Nikolica", — így becézték katonái — a magyar katona mintaképe, a barokk plébániatemplomban alussza örök álmát, két gyermekével együtt, Széchy Mária, a „murányi Vénusz" sírjának szomszédságában.

Önkéntelenül is ezekre a dolgokra kell gondolnunk, mialatt a várat járjuk. Persze, a régi kövekből nem sok maradt meg; a vár többször leégett, mai alakjába csak a XVIII. század végén öltözött. Ma Eszterházy-tulajdon, félig gazdasági épület, félig kaszárnya, de így is megkapóan hangulatos. Sikátorok, loggiák, mohos falak, néma várudvar, omlatag erkélyek: a romantikus hajlamú vándor órákig elandaloghat benne.

És ez a hangulat akkor sem múlik el, mikor az ember kilép a várból és a zeg-zúgos Rájnis-utcán lesétál a város középpontjába. *Kőszeg igazi érdekessége az a mindenütt jelenvaló, sehol meg nem szakadó hangulat-fluidum, mely az egész várost áthatja.* A pályaudvarnál kezdődik és a város végéig kísér. Amilyen egységesen áttekinthető az alaprajza, ugyanolyan egységes a stílusa is. Stílus itt persze nem a képzőművészeti ismertetőjegyeket jelenti, hanem *a városi közszellem megnyilatkozását* mindenütt és mindenben. Bár szabad királyi jogait csak 1650 körül kapta, egész berendezése pregnánsan városi. Városi stílus, városi kultúra érződik tárgyain és emberein egyaránt. Olyan tiszta, mint egy jó polgári lakás. Házai, templomai olyan kifogástalan minőségűek, mint egy patricius-ház bútorai. A jól kövezett utcák, a fákkal beültetett terek, a csinos boltok csak kisebbek, de nem mások, mint bármely fejlettebb arányú városban. Régi vendégfogadó-cégérek élénkítik az utcaképet (Zöld fa, Arany szarvas, Arany kereszt) és az egész úgy hat, mint egy üde metszet, anno 1800.

Lehetséges, hogy éppen Kőszeg kis kiterjedése okozza a városi jelleg erőteljes kidomborodását. A színfoltok, arcvonások nem szóródnak szét, minden együtt van, a látogató azonnal, egyetlen képbe foglalhatja össze élményeit. Az egész Belváros tenyérnyi területet foglal el; *de a Jurisich-tér egymagában a városiasság legtömörebb kivonata.*

Nézzünk szét rajta alaposan. Az alapakkordot a Hősök kapuja adja meg. Ezt a széprajzú, izmos és mégis karcsú építményt az 1880-ban lebontott Alsókapu helyére építették Kőszeg ostromának 400. évfordulóján, két évvel ezelőtt, a várvédők és a világháború hősi halottjainak közös emlékére.

Áthaladunk alatta és egy zárt térre érünk, ahol vagy másfélszáz év óta egy vonás sem változott. A patriarchális városháza belsősége még gótikus maradványokat mutat. A Tábornoki-házban tartották a reformáció idején istentiszteletüket a templom nélkül maradt katolikusok. Elragadó épület a stukkódíszes barokk-plébánia, díszmagyaros szentjeivel. És látni itt a Felvidékre emlékeztető pártás oromzatokat, remekmívű vasveretes kaput és többek közt egy olyan szgrafittós homlokzatú kis házat, amely Nürnbergben is megállná a helyét.

Ez a változatos és mégis egységes keret két bájos öreg templomot fog közre: a Szent Imréről neve-

A nevelő úr bukkant ránk, akkor, amikor a szalon frissen fényesített padlóját már teljesen tönkretettük. A nevelő úr olyan nyomatékosan tárta fel előttünk gazságunkat s annak következményeit, hogy az ablakon keresztül menekültünk. Ki a kertbe és egyenesen fel, a lugas tetejére. A nevelő úr rossz tornász volt, a földön maradt, nem tudott utánunk jönni a tetőre. Hosszabb szónoklatot tartott a kert sárga porondján a javítóintézetek rendszeréről. Mi csendesen mosolyogtunk a lugas kényelmes tetején és új diót ettünk, mert a nagy diófa egyik ága pontosan az orrunkig ért. A nevelő úr dühösen topogott a homokos úton, de aztán elhervadt benne minden bűnbocsánat, minden kereszténvi érzés és elrohant az apánkért.

Az ügy ezzel komoly fordulatot vett. Apánknak, ugyanis, megvolt az a rendkívüli veszedelmes tehetsége, hogy a legderűsebb hangulatból egy perc alatt át tudott csapni a cselekvésben kirobbannó méregbe. Ha haragudott, nem kulcsolta össze a kezét.

Most sem tette. Úgy jelent meg a nevelő úrtól vezetve, mint az égő bosszúállás. Megállt a lugas előtt, felnézett ránk és nekünk a sarkunkba futott minden vérünk.

De akkor a házból kiszaladt valaki. A szobalány, nagytakarításhoz öltözve, piros kendővel a fején, vállig vizes karral, kezében törlőronggyal. A szája széle fehér volt, a szemében a rémület homálya.

— Tekintetes úr, kérem... tekintetes úr... a Jóska úr meghalt... Agyonlőtte magát...

Aztán ott álltunk a gyerekszobában a meleg és néma férfitest előtt. A zöld láda, amelyben a táskát és levelet megtalálta, nyitva volt. De a szemét becsukta már és a levelet sem láttuk sehol. Egy összegöngyölt teveszőrtakaró-fókán feküdt. Én megfogtam a kezét, mert azt hittem, hogy csak játszik velünk. Nem féltem tőle, hiszen a keze olyan langyos volt, mint máskor.

Kellemes félhomály áradt a szobában, az a jó félhomály, amely elmossa a tárgyak határait és az ember, ha akarja, csónaknak nézi a ládát. Játékfélhomály volt. Jóska bácsi éppen olyan szelid és kedves volt, mint mindig, az, hogy hallgat és mozdulatlan, nem ijesztett meg. Csak mikor kiküldtek a szobából és ismét szembentaláltam magam a lángoló ősszel, akkor fogta össze torkomat a valóság: hogy ez a halál és az ott benn halott.

Bánatos este . . .

Csendes este. Kis tücsök szól
Lent a kertben, halk gitáron.
Felpirosló almafák közt
Mint szelíd csősz, jár az álom.

Túl a dombról bús vonat-fütty
Rémlik messze... vontatottan.
Hold-locsolta ház falán föntt
Estikéknek árnya moccan.

Lomb-zsaluknak hátterébe
Rőt-világot hint a lámpa...
„Egyszer volt"... A táj virrasztva
Mintha halk mesére várna...

„Egyszer volt"... A Csend-toronyban
Sóhajt... Száz visszhangja támad.
S emlék ciprus-erdejéből
Fölkisért a régi Bánat...

BALLA IRMA

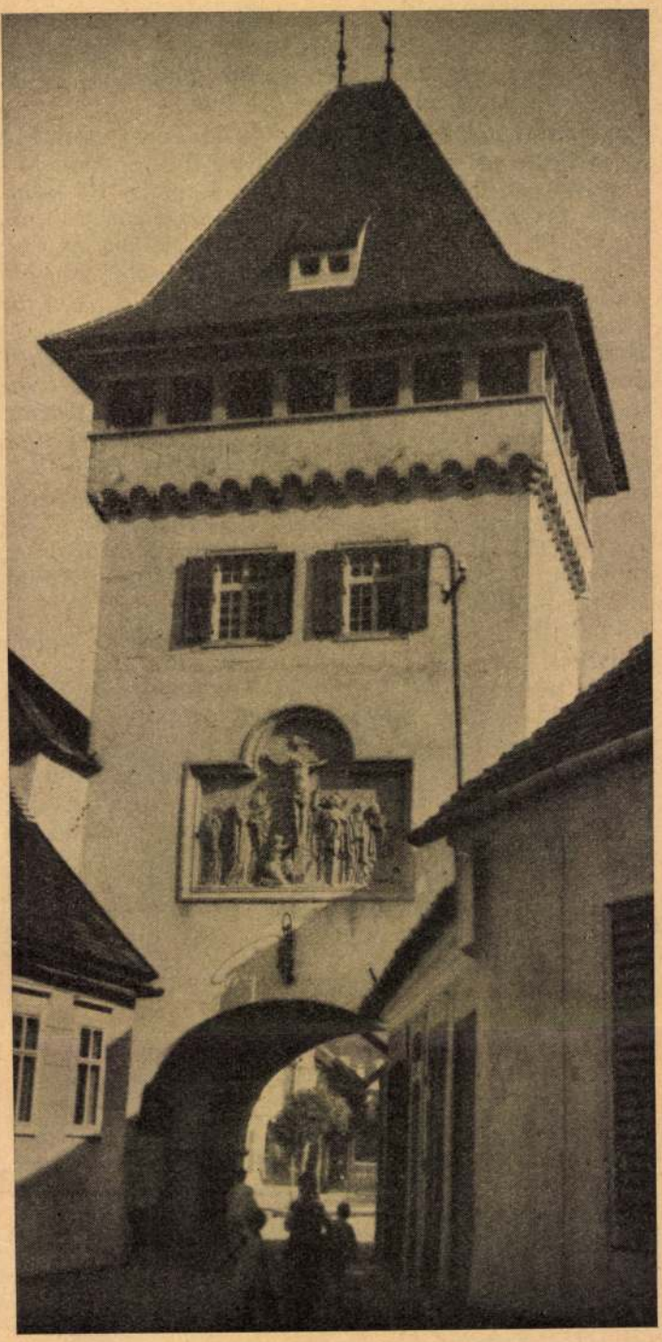

Magyar képeskönyv. Kőszeg. A Hősök Kapuja

Amit mindenkinek tudnia kell

Kőszegről

Irta: **Nyilas Jenő**

Ötvenhat törvényhatósági jogú és megyei városunk van. A ketévágott Komáromot leszámítva, ennek a sornak éppen a legvégén áll, Szentendre társaságában, *Kőszeg* a maga 8500 lakosával. 8500 lélek — igazán nem sok, féltucat budapesti bérházba elférne az egész. Hogy milyen kevés, azt leginkább a nagyobb községek adatai érzékeltetik. Mezőkövesden például 20.000, Törökszentmiklóson meg éppen 30.000 ember lakik. És ezek a tekintélyes alföldi helyek mégis falutípusúak, míg a parányi Kőszeg: *város*, minden köve várost hirdet, minden megnyilvánulása városi jellegű.

Hajdan sok ilyen városkánk volt. Festői piactereikben, váraikban, templomaikban, szolid épületeikben maga a történelem kristályosodott ki, polgá-

Uj Idők 1934. XL. 40-7.

holmi elvarázsolt Csipkerózsika és a modern életről mit sem tudva alussza álmát, az alaposan téved. A valóság az, hogy Kőszeg életébe friss vérkeringést hoz két tényező: az iskolák és a nyaralóvendégek. Ez a két elem van hivatva arra, hogy a gazdasági leromlottságon kézzelfoghatóan segítsen. Ki hinné, hogy ebben a kis városban 5 középiskola és 7 internátus működik? Hogy a tanárok száma meghaladja a 100-at, a növendékeké pedig a 2000-et?! Itt van az ország legrégibb árvaháza (1749-ben alapították), külön árvaházakban nevelik a MÁV és a postások árváit, kitünő iskolákat tartanak fenn a bencések, a domonkosok, az evangélikus templom 47 méter magas, hófehér harangtornya aljában pedig a legmodernebb stilusban épített tanintézetekben nevelik a város és a környék protestáns ifjúságát. Az aztán magától értetődik, hogy ilyen helyen az általános müveltség kivételesen magas fokon áll. Semmire sem olyan büszkék a kőszegiek — pedig nemes lokálpatriotizmusban itt igazán nincs hiány — mint arra, hogy *Kőszegen mindenki tud írni-olvasni!* A hat éven felüli lakosságnak ugyanis 97.8%-a írni-olvasni tudó. Ami valóban azt jelenti, hogy a vakokat, nyomorékokat, elmebajosokat leszámítva a szó szoros értelmében *nincs analfabéta.*

A magyar városok mindinkább fejlődő idegenforgalmi versengésében Kőszeg gyönyörű értékekkel rendelkezik. Magyarország legromantikusabb vidéke ez a kis alpesi tájék. A Lajtahegységtől le a Pinka völgyéig egymás mellett sorakoznak a szebbnél szebb várak. Az úthálózat olyan sűrű és oly gondosan jelzett és ápolt, hogy a legváltozatosabb kirándulóhelyeket könnyűszerrel el lehet érni. Két órányira van a Dunántúl legmagasabb pontja, az Irottkő (833 m.); kilátótornya pontosan a magyar-osztrák határon áll, semlegesnek nyilvánított területen. Nem csoda, hogy ezen a vidéken különösen élénk turistaélet fejlődött ki. Ennek a középpontja Kőszeg, ez a patinás ékszer, mely mindenképpen megérdemli, hogy a távoli országrészek magyarjai is megismerjék és szívükbe zárják.

Ősz volt, nevettünk . . .

Venyigét dobtunk a parázsra,
Kesernyés füstje égnek szállott —
Gyönyörű ősz volt, gazdag, áldott.

Mögöttünk erdő állott díszben,
Előttünk szántók, szőlők, kertek —
Kurjantottunk s nevetnünk kellett.

Irdalt szalonna sült a nyárson,
Körülültük mohó étvággyal
S nevettük: ki-ki mekkorát fal.

A tarlón árva nyúl botorkált,
Eke verte föl a vackából
S most tanácsot kért fűtől, fától.

Mókus futott föl egy fenyőre:
Nevettünk. Mindenen nevettünk.
Tizenhatéves volt a kedvünk.

Ősz volt, nevettünk. De ki tudta,
Hogy jókedvünknek mi az ára?
Alig fut már mosoly a szánkra.

S ősz van most is: életünk ősze.
Reménykedve megyünk feléje:
Hátha telik egy nevetésre?

MAJTHÉNYI GYÖRGY

Szülők

— Elbeszélés —

Irta: **Babay József**

I.

Estszürkület volt. Langyos levegő. Az égdelelőre húzó fellegek, amelyek pár perccel előbb még vérzővörösen indultak mélynyugatból, elhalványodtak a kékes ködlésben, valami csillagmessziségig és földmélységességig elömlő csend ülte meg a járatlan kis erdőszegélyt, ahol a Mari osonkodott titokzatos kis terhével.

Szálasaljú, vadonatúj kendőt viselt a Mari, hosszúszárú, karcsúsarkú cipőt, de úgy látszik, siethetett hazulról, mert a cipőit nem fűzte be. Szép, nehéz, kissé rozsdásbarna kontya lazán hajlott megsoványodott nyaka aljára. Járása fáradt volt, messzire maradt a község mögötte. Néha hátra-hátrakémlelt, néha meg félrehajtotta a barna, szálasaljú, nagy vállkendőt és rápillantott a terhére, amit cipelt.

A terhe könnyű volt. Alvó csöppség volt a terhe.

— Le van csukva az édős kis szömöd . . . — mondta Mari susogón, — hej Istenöm, ippen ollan fekete, mint az apádé.

Sírni kezdett. Megigazította a melegettartó, fehér vánkos szegélyét, amelyen a csepp fej nyugodott. Szőkés, kicsit ritkás haj omlott a csecsemőhomlokra, a picinyke orr piros apró cimpái meg-megrezegtek finoman, olyan finoman, mintha eleven, áttetsző gyöngyházkupolácskák lettek volna, amelyek remegnek, akár zsenge virág szirmai, ha hiveskés levegő tódul alájuk.

— Millen gyönyörű vagy édös kis élet, te, ahogy alszó . . . — gügyögött a lány, aztán felnyúlt a szabad jobbkeze a szeméhez és eltörölte a könnyeit.

Gyalogút futott be az erdőaljba. Ez a kis út a Mártonék majorjáig visz, nappal sokan járnak erre.

— Jaj, csak föl ne ébredjél szögén kis árvám, — mondta és letette a kicsinyt a gyalogút szélére. Aztán az erdőbe lépett s nagy halom lehullott levelet szedett össze. Különösen a nyírfák alatt hevert sok puha, fehérszegélyű, foltos hullott levél, kihordta az útra, felpúpozta hosszacska halomba s ráhelyezte az újszülöttet. Ekkor aztán elindult a sírása Marinak. Szép, sápadt arca elnyúlt a zokogás görcseiben, zsebkendőjét keményen szorította a szájára: ne bugyogjon úgy a belülről jövő fájdalomhang, még felébred a csecsemője. Aztán, ahogy szünt kissé a búcsú tépő, vad fájdalma, amely keservesebb, mint amikor a gyermek édes kis teste elszakad az anyatesttől, lehajolt, hüvelykjével keresztet rajzolt a piros apróhomlokra, aztán letérdelt, megcsókolta és félreforduló fejjel tápászkodott fel.

Valami madár kiáltott a görbehátú nyirfák közül, lehet, vércsét látott koraálma perceiben.

Indult a Mari vissza, a község felé. Zokogott.

Nádi Mari kitette a gyermekét . . .

II.

Már mind kinyílottak a csillagok, amikor a zuhankós járású Osztopán Bél Péter elhagyta a Mártonmajort és szaporán váltó lépésekkel mérte a csizmája az erdőn átfutó gyalogutat. Nagy homlokát megfeküdte a gond. Mégis, mégis, negyvenöt holdja van. Nem ippen szükséges, hogy az anyja parancsát vallja s a gazdag Hertelendy-lányt vigye földestől-mástól a házba. Hiszen jó az, áldással járó, ha ikresednek az ugarok, de a szegény Mari megfért volna még feleségnek is a negyvenötholdas belterjességben . . . Tegnapelőtt szült a szomorúság . . . Holnap, hírlik, beköltözik cselédnek a Dráva-parti vá-

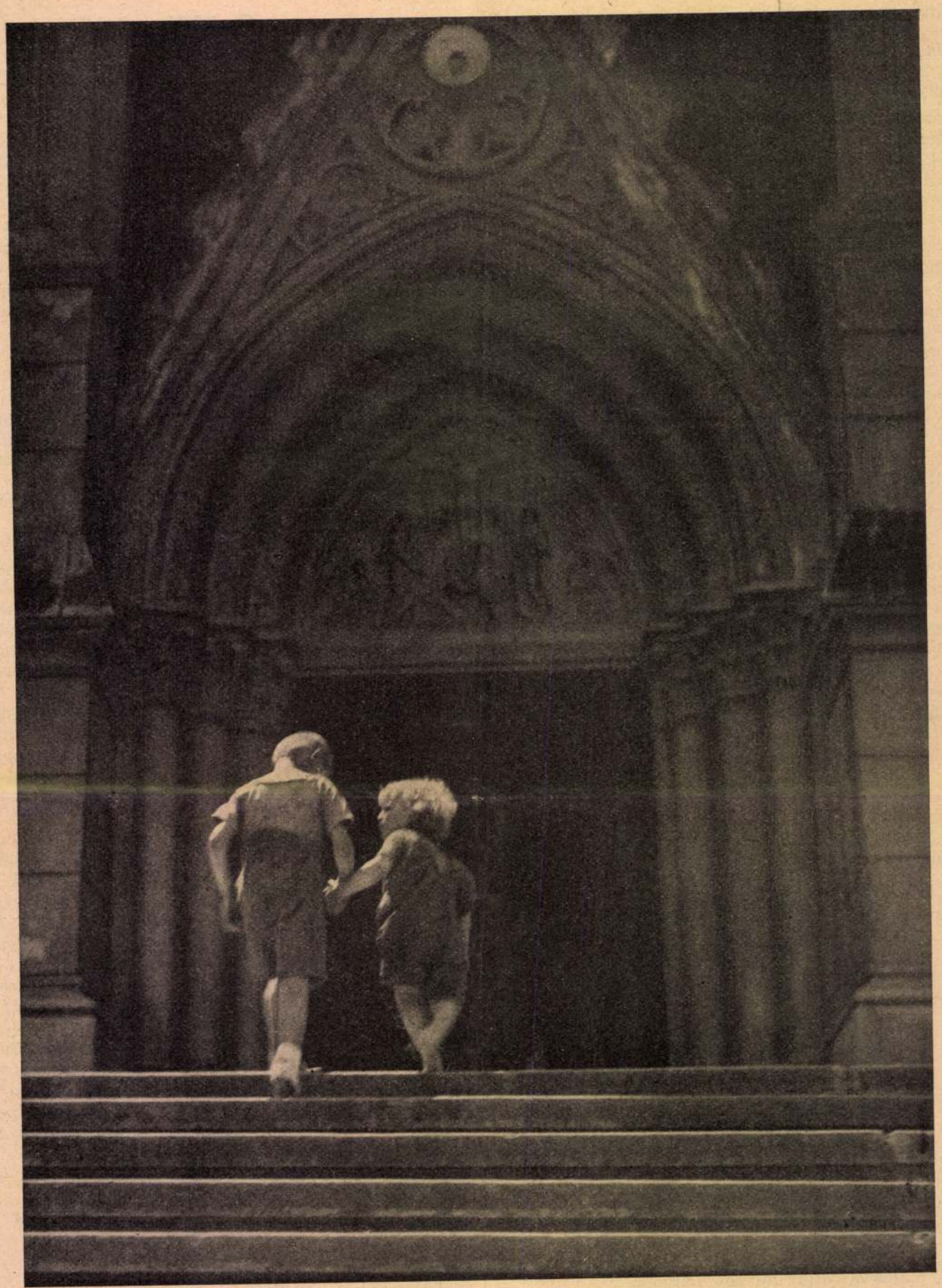

Magyar képeskönyv. Kőszeg. Az új plébánia-templom bejárata. Vadas Ernő fényképe

zett „magyar" és a Szent Jakab nevét viselő „német" templomot. Ahogy Kőszeg környékén surlódás nélkül él együtt a magyar nép a frank-bajor-stájer eredetű „hienc" lakossággal, és ahogy testvériesen megfért egymás mellett a város két régi része, a déli „magyar hóstád" és az északi „német hóstád" — *ez a két szomszédos egyház is a fajtáknak a magyar városi gondolatban való békés egybeolvadását jelképezi.* Mind a két templom középkori alapokból fejlődött ki és mai alakjában a XVII. és XVIII. századra emlékeztet. Említsük meg még a bólogató fákat, az évszázados kutat, a kedves Mária-oszlopot és a templom körülötti, felhagyott temetőkert ampir- és copfízlésű sírköveit, és olyan képet kapunk, melyet legszebb emlékeink közé tehetünk el. És nagy messziről idelátszik a Kálvária-hegy, naiv játékszerre emlékeztető, háromtornyú templomával . . .

De aki mindezek után azt hinné, hogy Kőszeg

Ernesto Biasca

Irta FARKAS PÁL

VII.

London, 1858 július.

A tegnap esti expedició meglepetéssel végződött. Határozottan mást találtunk, mint amit kerestünk. Annyira mást találtunk, hogy Miranda nevető-görcsöt kapott, sőt még akkor sem tudta abbahagyni a nevetést, amikor már békében ültünk egy kis vendéglőben a Strandon. Mirandának az az erőssége, hogy humoros oldaláról fogja föl az életet, és néha majdnem azt hiszem, hogy igaza van.

Este hét órakor pontosan ott állottunk Whitehall előtt. Kocsin mentem oda Etelkával, a leány az egész úton hallgatásba mélyedt és valahányszor beszélgetést akartam kezdeni, csak „igennel" vagy „nemmel" válaszolt. Végre abbahagytam a meddő kísérleteket és csendesen szivaroztam oldala mellett.

Amikor kiszálltunk, azonnal megpillantottuk Szvobodát. Az emigráció titkos rendőrségének főnöke ezúttal óriási kockás kabátba volt burkolva, a nyakára pedig zöld sált kötött, valószínűleg azért, hogy az enyhe nyári éjszakában meg ne hűljön. A közelében néhány térfiú járt föl és alá, akik láthatólag hozzá tartoztak. Ott voltak azonkívül a boarding-houseból Barbaroux, aki igen izgatottan hadonászott és Miranda, aki ellenkezőleg olyan derülten fütyürészett, mintha majálison venne részt. Arra gondoltam, hogy bemutatom az ismerőseimet Etelkának, de ő tagadólag rázta meg a fejét.

— Nem... senkire sem vagyok kíváncsi, — mondotta.

— De amikor együtt megyünk...

— Együtt mehetünk anélkül is, hogy beszéljek velük.

Beletörődtem már Etelka szeszélyeibe és magára akartam hagyni a lámpás alatt, amelyhez támaszkodott. De visszatartott.

— Az az olasz nincs itt? — kérdezte.

Biascára gondolt. És nekem ez a kérdés olyan nagy keserűséget okozott, hogy magam sem értettem, mi bánt annyira.

— Nincs itt, — válaszoltam azért nyugodtan.

— Miért nincs itt?

— Valószínűleg nem tud erről a kirándulásról. Vagy nem érdeklődik iránta.

Etelka az eget nézte.

— Ő is egy házban lakik velünk?

— Ő is ott lakik, ahol mi.

— És lenn étkezik a többiekkel?

— Rendesen velünk eszik.

— Jól van.

Mást nem mondott és megint az alkonypir vizsgálatába merült bele. Engem pedig fojtogat a harag. Ez a leány úgy bánik velem, mintha a cselédje volnék. De azért vártam, hogy újra megszólítson és csak amikor láttam, hogy nincs többé mondanivalója számomra, léptem oda Szvobodához.

— Mehetünk? — kérdeztem tőle.

Szvoboda egy listát nézett át.

— Szeretem a rendet, — magyarázta — és még valaki hiányzik. Ah, éppen itt jön. Jó estét, Teddy. Jó estét. Indulhatunk.

Az újonnan érkezett úgy nézett ki, mintha már évek óta nagy eredménnyel folytatná a mészáros-mesterséget. A nyaka olyan volt, mint egy vizilóé, beszéd közben pedig állandóan egy vasbotot suhogtatott, amelyet a középkorban bizvást buzogánynak használhattak volna. Az arca különben teljesen néger típust mutatott, még a fölvetett ajkak sem hiányoztak, a haja pedig göndören és feketén csillogott elő a sapkája alól. Csak a fehér arcszíne árulta el, hogy mégsem néger.

Kossuth Lajos Tódor nagybeteg fivérétől jövet a Városligeti-fasorban. Müllner János fényképe az Uj Idők számára

— Ki ez a rokonszenves idegen? — kérdeztem Mirandától.

— Oh, ez igen nevezetes személyiség. Ő a paddingtoni Teddy.

— Ne mondja. És kicsoda vagy micsoda a paddingtoni Teddy?

Miranda mosolygott.

— Ön láthatólag nem olvassa figyelemmel az angol ujságokat. A paddingtoni Teddy egyike legismertebb boxoló-bajnokainknak. Ő a doveri, manchesteri és windsori box-meccsek hőse, a közönség kedvence, esetleg Anglia jövendő sampionja.

— És mit keres ez a boxoló-bajnok és a közönség kedvence közöttünk?

— Teddy az emigráció barátja. Elvi álláspontón áll és gyűlöli a zsarnokságot. Tagja több forradalmi egyesületnek és már kétszer boxolt nyilvánosan a francia és olasz republikánusok javára. Valahányszor pedig az emigránsok érdekeiről van szó, Teddy azonnal megjelenik, hogy erkölcsi támogatásban részesítse a jó ügyet.

— Nem mondaná meg, kedves Miranda, hogy mit nevez ön erkölcsi támogatásnak?

A spanyol új cigarettára gyújtott.

— Erkölcsi támogatás lesz például, ha Teddy ma este lengyel barátunk minden csontját összetöri, — magyarázta. — És legyen nyugodt, ha Voszlowszky és Engländer urakról bármi gyanus dolog derül ki, Teddy azonnal munkához fog látni.

Kőszeg vára Biharmegyében. A Csáky grófok családi fészke. Görgey Mihály amatőr-fényképe

— Ohó... hiszen akkor ez a Teddy tulajdonképpen spadassin.

— Nem az, mert először is ingyen és önzetlenül dolgozik, másodszor pedig senkit sem öl meg, csak éppen jól megveri. Igaz, hogy annyira megveri az illetőt, hogy az soha életében nem fog kémkedni többé. Szvoboda éppen ezért igen büszke Teddyre és folyvást kényezteti. Igaza is van, mert Teddy a nép védelme alatt áll és nincs angol esküdtszék, amely egy spicli megveretéséért elitélné.

Teddy ebben a pillanatban felénk fordult és barátságosan reánk nevetett. Ártatlan, kék gyermekszeme volt, amely egyáltalában nem tett félelmes benyomást.

— Ki bántotta a fülét, Teddy? — kérdezte Miranda. — Egészen véres.

Az óriás zavartan mosolygott.

— A kis leányom játszott velem ma délután és tréfából le akarta vágni a fülemet, — mesélte. — Nagyon ügyes kis leány, de mindig fúrni és faragni szeret. Egy darabig hagytam, hogy a fülemet faragja és közben egészen összevérzett.

Szvoboda befejezte előkészületeit és hozzánk lépett.

— Előre, — rendelkezett napoleoni mozdulattal. — Előre. Teddy, ön maradjon mellettem. A többiek föltünés nélkül követnek.

Szóltam Etelkának és ő bólintott. Leghátul maradt, de azért gyors és biztos lépésekkel sietett a férfiak után. Közben már egészen sötét lett. Egy lámpa alatt Etelkára pillantottam és láttam, hogy ajkát szenvedélyesen összeszorítja, a szemében pedig ismét az a sötét tűz ég, amely az első napon annyira megdöbbentett. És az járt az eszemben, hogy tulajdonképpen sokkal inkább állanék szemben Teddyvel, a boxoló-bajnokkal, mint ezzel a vékony, fiatal leánnyal, akiről egyszer azt hittem, hogy ismerem.

Most már belátom, hogy tévedtem. Vagy nem ismertem azelőtt sem Etelkát, vagy ő lett más. Egészen más.

— — — — — — — — —

Teddynek ezúttal nem nyilt alkalma arra, hogy művészetét a jó ügy szolgálatába állítsa. Kiderült ugyanis, hogy Voszlowszky nem áruló és Engländer nem fölbújtó. Legalább is nem olyan értelemben azok, ahogy Szvoboda képzelte. És nem tagadhatom, hogy az emigráció rendőrfőnöke némi csalódást szerzett azoknak, akik föltétlenül bíztak detektiv-tudományában.

Batterseaben, az egyik munkáskaszárnya negyedik emeletén, nagy óvatossággal szálltunk meg egy nyirkos, kopár és barátságtalan szobát. Szvoboda úgy tudta, hogy a szomszéd szobában találkozik a két áruló és nagyszabású előkészületeket tett kihallgatásukra. A falban annyi volt a ravaszul fúrt lyuk, hogy a fal már inkább emlékeztetett rostára. Azonkívül a közbeeső ajtót is bőven ellátták hasadékokkal, úgy, hogy semmi kétségünk sem lehetett aziránt, hogy minden szót hallani fogunk. Minálunk a világosság óvatosan el volt oltva, míg odaát lámpa égett és a lámpa alatt egy fekete körszakállas férfiú ült egy háromlábú asztal előtt. Amikor a férfiút megpillantottuk, Szvoboda diadalmasan, de halkan sziszegett.

— Engländer, — mondotta. — Mindjárt itt lesz a másik is.

És Szvoboda csakugyan nem tévedt. Pár perc múlva kopogás hallatszott.

— Szabad, — hangzott odaátról.

Az ajtó fölnyilt és belépett a lengyel. Csakugyan ő volt. A két úr kezet fogott egymással, Voszlowszky azután leült, a házigazda pedig egy üveget vett kezébe, amelyben szemmelláthatólag whisky volt és egy másikat, amely szódát tartalmazott. Voszlowszky szó nélkül

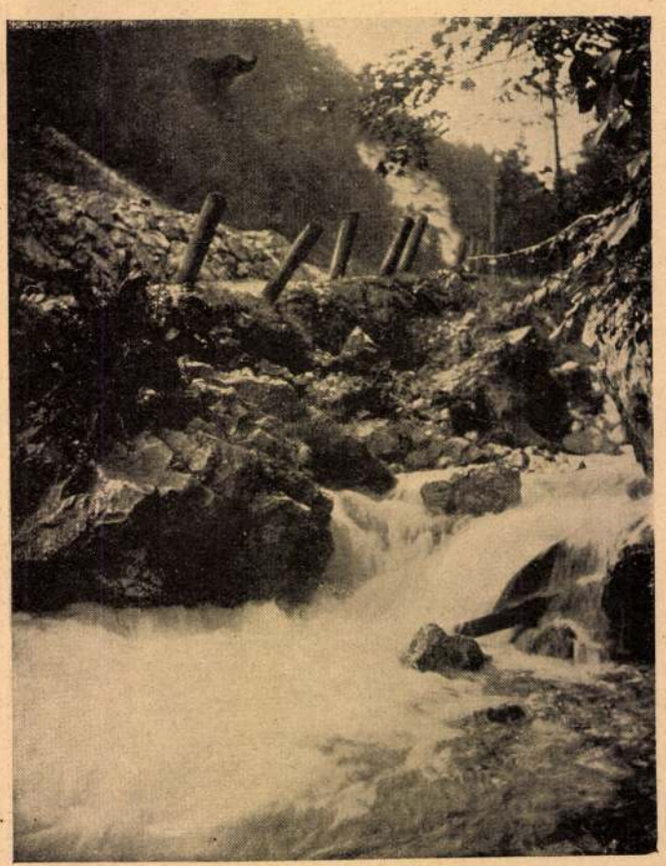

A Bisztrica-patak Felsőhernádon. Szimrák Pál amatőrfényképe

Uj Idők 1913. II.

Ernesto Biasca

Irta Farkas Pál

VII.

London, 1858 július.

A tegnap esti expedició meglepetéssel végződött. Határozottan mást találtunk, mint amit kerestünk. Annyira mást találtunk, hogy Miranda nevető-görcsöt kapott, sőt még akkor sem tudta abbahagyni a nevetést, amikor már békében ültünk egy kis vendéglőben a Strandon. Mirandának az az erőssége, hogy humoros oldaláról fogja föl az életet, és néha majdnem azt hiszem, hogy igaza van.

Este hét órakor pontosan ott állottunk Whitehall előtt. Kocsin mentem oda Etelkával, a leány az egész úton hallgatásba mélyedt és valahányszor beszélgetést akartam kezdeni, csak „igennel" vagy „nemmel" válaszolt. Végre abbahagytam a meddő kísérleteket és csendesen szivaroztam oldala mellett.

Amikor kiszálltunk, azonnal megpillantottuk Szvobodát. Az emigráció titkos rendőrségének főnöke ezúttal óriási kockás kabátba volt burkolva, a nyakára pedig zöld sált kötött, valószínűleg azért, hogy az enyhe nyári éjszakában meg ne hűljön. A közelében néhány férfiú járt föl és alá, akik láthatólag hozzá tartoztak. Ott voltak azonkívül a boarding-houseból Barbaroux, aki igen izgatottan hadonászott és Miranda, aki elenkezőleg olyan derülten fütyürészett, mintha majálison venne részt. Arra gondoltam, hogy bemutatom az ismerőseimet Etelkának, de ő tagadólag rázta meg a fejét.

— Nem ... senkire sem vagyok kíváncsi, — mondotta.

— De amikor együtt megyünk ...

— Együtt mehetünk anélkül is, hogy beszéljek velük.

Beletörődtem már Etelka szeszélyeibe és magára akartam hagyni a lámpás alatt, amelyhez támaszkodott. De visszatartott.

— Az az olasz nincs itt? — kérdezte.

Biascára gondolt. És nekem ez a kérdés olyan nagy keserűséget okozott, hogy magam sem értettem, mi bánt annyira.

— Nincs itt, — válaszoltam azért nyugodtan.

— Miért nincs itt?

— Valószínűleg nem tud erről a kirándulásról. Vagy nem érdeklődik iránta.

Etelka az eget nézte.

— Ő is egy házban lakik velünk?

— Ő is ott lakik, ahol mi.

— És lenn étkezik a többiekkel?

— Rendesen velünk eszik.

— Jól van.

Mást nem mondott és megint az alkonypir vizsgálatába merült bele. Engem pedig fojtogat a harag. Ez a leány úgy bánik velem, mintha a cselédje volnék. De azért vártam, hogy újra megszólítson és csak amikor láttam, hogy nincs többé mondanivalója számomra, léptem oda Szvobodához.

— Mehetünk? — kérdeztem tőle.

Szvoboda egy listát nézett át.

— Szeretem a rendet, — magyarázta — és még valaki hiányzik. Ah, éppen itt jön. Jó estét, Teddy. Jó estét. Indulhatunk.

Az újonnan érkezett úgy nézett ki, mintha már évek óta nagy eredménnyel folytatná a mészáros-mesterséget. A nyaka olyan volt, mint egy vizilóé, beszéd közben pedig állandóan egy vasbotot suhogtatott, amelyet a középkorban bizvást buzogánynak használhattak volna. Az arca különben teljesen néger tipust mutatott,

Kossuth Lajos Tódor nagybeteg fivérétől jövet a Városligeti-fasorban. Müllner János fényképe az Uj Idők számára

még a fölvetett ajkak sem hiányoztak, a haja pedig göndören és feketén csillogott elő a sapkája alól. Csak a fehér arcszíne árulta el, hogy mégsem néger.

— Ki ez a rokonszenves idegen? — kérdeztem Mirandától.

— Oh, ez igen nevezetes személyiség. Ő a paddingtoni Teddy.

— Ne mondja. És kicsoda vagy micsoda a paddingtoni Teddy?

Miranda mosolygott.

— Ön láthatólag nem olvassa figyelemmel az angol ujságokat. A paddingtoni Teddy egyike legismertebb boxoló-bajnokainknak. Ő a doveri, manchesteri és windsori box-meccsek hőse, a közönség kedvence, esetleg Anglia jövendő sampionja.

— És mit keres ez a boxoló-bajnok és a közönség kedvence közöttünk?

— Teddy az emigráció barátja. Elvi álláspontón áll és gyűlöli a zsarnokságot. Tagja több forradalmi egyesületnek és már kétszer boxolt nyilvánosan a francia és olasz republikánusok javára. Valahányszor pedig az emigránsok érdekeiről van szó, Teddy azonnal megjelenik, hogy erkölcsi támogatásban részesítse a jó ügyet.

— Nem mondaná meg, kedves Miranda, hogy mit nevez ön erkölcsi támogatásnak?

A spanyol új cigarettára gyújtott.

— Erkölcsi támogatás lesz például, ha Teddy ma este lengyel barátunk minden csontját összetöri, — magyarázta. — És legyen nyugodt, ha Voszlowszky és Engländer urakról bármi gyanus dolog derül ki, Teddy azonnal munkához fog látni.

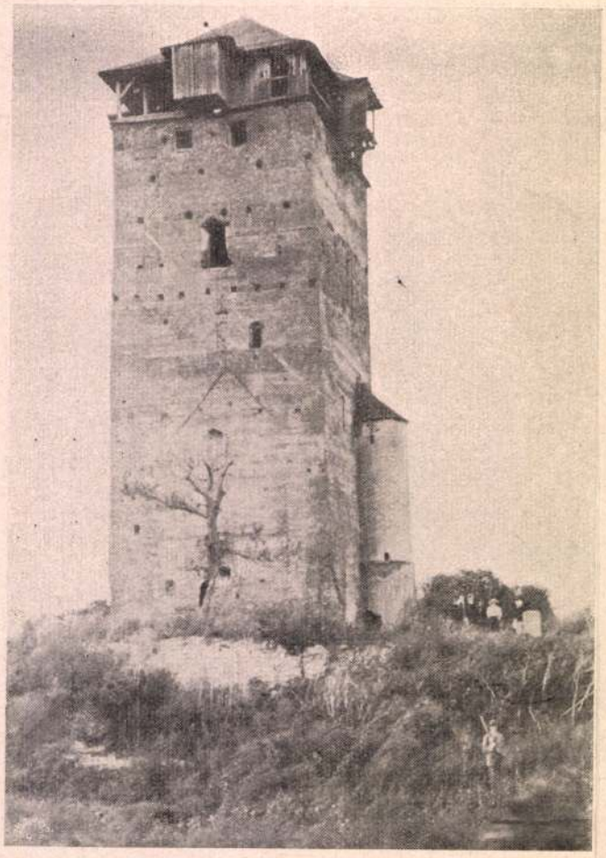

Kőszeg vára Biharmegyében. A Csáky grófok családi fészke. Görgey Mihály amatőr-fényképe

— Ohó... hiszen akkor ez a Teddy tulajdonképpen spadassin.

— Nem az, mert először is ingyen és önzetlenül dolgozik, másodszor pedig senkit sem öl meg, csak éppen jól megveri. Igaz, hogy annyira megveri az illetőt, hogy az soha életében nem fog kémkedni többé. Szvoboda éppen ezért igen büszke Teddyre és folyvást kényezteti. Igaza is van, mert Teddy a nép védelme alatt áll és nincs angol esküdtszék, amely egy spicli megveretéséért elítélné.

Teddy ebben a pillanatban felénk fordult és barátságosan reánk nevetett. Ártatlan, kék gyermekszeme volt, amely egyáltalában nem tett félelmes benyomást.

— Ki bántotta a fülét, Teddy? — kérdezte Miranda. — Egészen véres.

Az óriás zavartan mosolygott.

— A kis leányom játszott velem ma délután és tréfából le akarta vágni a fülemet, — mesélte. — Nagyon ügyes kis leány, de mindig fúrni és faragni szeret. Egy darabig hagytam, hogy a fülemet faragja és közben egészen összevérzett.

Szvoboda befejezte előkészületeit és hozzánk lépett.

— Előre, — rendelkezett napoleoni mozdulattal. — Előre. Teddy, ön maradjon mellettem. A többiek föltünés nélkül követnek.

Szóltam Etelkának és ő bólintott. Leghátul maradt, de azért gyors és biztos lépésekkel sietett a férfiak után. Közben már egészen sötét lett. Egy lámpa alatt Etelkára pillantottam és láttam, hogy ajkát szenvedélyesen összeszorítja, a szemében pedig ismét az a sötét tűz ég, amely az első napon annyira megdöbbentett. És az járt az eszemben, hogy tulajdonképpen sokkal inkább állanék szemben Teddyvel, a boxoló-bajnokkal, mint ezzel a vékony, fiatal leánnyal, akiről egyszer azt hittem, hogy ismerem.

Most már belátom, hogy tévedtem. Vagy nem ismertem azelőtt sem Etelkát, vagy ő lett más. Egészen más.

— — — — — — — — —

Teddynek ezúttal nem nyílt alkalma arra, hogy művészetét a jó ügy szolgálatába állítsa. Kiderült ugyanis, hogy Voszlowszky nem áruló és Engländer nem fölbújtó. Legalább is nem olyan értelemben azok, ahogy Szvoboda képzelte. És nem tagadhatom, hogy az emigráció rendőrfőnöke némi csalódást szerzett azoknak, akik föltétlenül bíztak detektiv-tudományában.

Batterseaben, az egyik munkáskaszárnya negyedik emeletén, nagy óvatossággal szálltunk meg egy nyirkos, kopár és barátságtalan szobát. Szvoboda úgy tudta, hogy a szomszéd szobában találkozik a két áruló és nagyszabású előkészületeket tett kihallgatásukra. A falban annyi volt a ravaszul fúrt lyuk, hogy a fal már inkább emlékeztetett rostára. Azonkívül a közbeeső ajtót is bőven ellátták hasadékokkal, úgy, hogy semmi kétségünk sem lehetett aziránt, hogy minden szót hallani fogunk. Minálunk a világosság óvatosan el volt oltva, míg odaát lámpa égett és a lámpa alatt egy fekete körszakállas férfiú ült egy háromlábú asztal előtt. Amikor a férfiút megpillantottuk, Szvoboda diadalmasan, de halkan sziszegett.

— Engländer, — mondotta. — Mindjárt itt lesz a másik is.

És Szvoboda csakugyan nem tévedt. Pár perc múlva kopogás hallatszott.

— Szabad, — hangzott odaátról.

Az ajtó fölnyílt és belépett a lengyel. Csakugyan ő volt. A két úr kezet fogott egymással, Voszlowszky azután leült, a házigazda pedig egy üveget vett kezébe, amelyben szemmelláthatólag whisky volt és egy másikat, amely szódát tartalmazott. Voszlowszky szó nélkül

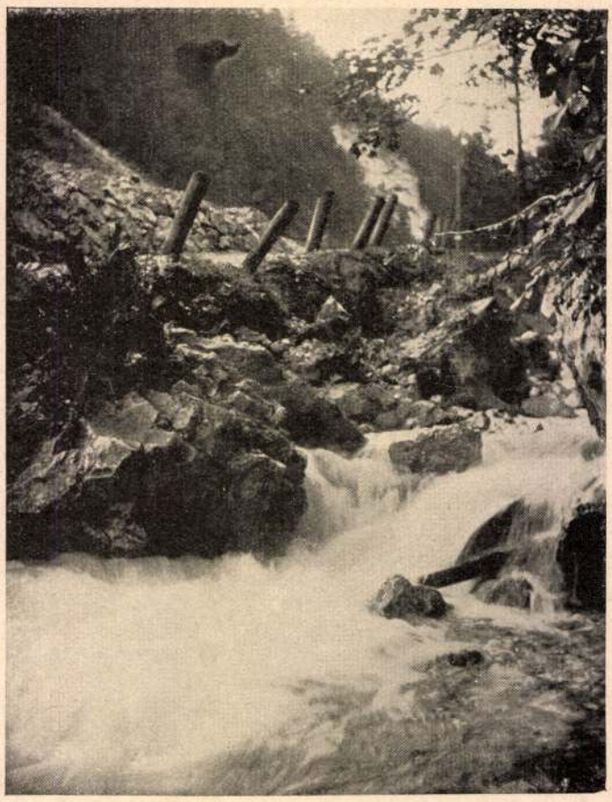

A Bisztrica-patak Felsőhernádon. Szimrák Pál amatőrfényképe

Uj Idők 1913-14. XX. 8 n.

is van; mind kettő csinos, jó izlésü. Nyáron át látogatóinak buzgalma fenn tudja tartani szinészetét, mig Pesten . . . . szeretnék e felöl igen keserü dolgokat irni, ha most épen ollyan gyönyörüen nem ragyogna a hold a Balaton felett, hogy kiveri a fejemből az egész szomoru történetet az egyszeri emberről, a kit addig gyógyitottak, a mig belehalt, majd máskor elmondom. (Folytatása következik.)

Köszeg.

Szigetvárt Zrinyi, Köszeget Jurisics Miklós tette nevezetessé mindörökre. A törökök nagy Szulejman császára, hóditólag Magyarországba lépve, éles pillanatával azonnal belátta, hogy itt, valamint továbbra nyugat felé is csak Bécs eltörlésével alapithatja meg szilárdan hatalmát. 1532-ben másodszor indult ellene 300 ezernyi sereggel s 300 ágyuval. Semmit sem kételkedvén, hogy valamint Isten egy az égben, ugy császár is csak egy van a földön. De másként volt az megirva oda fent. Szulejman ezuttal Bécset nem is látta! különben azt bizonyosan a földdel teszi egyenlövé s nem hagy követ kövön megmaradni. És hogy ezt nem teljesitette, az Jurisics Miklósnak és Köszegnek nagy érdeme.

ság ki levén elégitve, három heti megszállás után elvonult a város alól.

Mig Jurisics és Köszeg polgárai illy hősileg föláldozák magukat s csaknem mindegyig elvérzettek, addig I. Ferdinánd király időt nyert Bécs megvédésére annyi erőt vonni össze, hogy Szulejman hozzá sem fogott az ostromhoz és mivel a keresztyén had a sikon nem akart vele megmérközni, Stájer-, Horvát- és Tótországot pusztitva tért vissza országába.

Ez alkalommal szerzett nagy érdemei elismeréseül I. Ferdinánd király a város lakosait az egész ország területén minden szárazi és vizi vám alól fölmentette.

Kétségkivül az 1532-iki év legfényesebb pont e város történetében, mindazáltal nem egyedüli.

Hogy mikor kezdték e várost épiteni, bizonytalan; honszerző öseink azonban már itt találták. Királyainknak nyugat felöl lefolyt hadakozásaiban többször részt vett s mindig hősileg e város is. I. Károly és I. Lajos király idejében és átalában Velencze virágzásának korszakában fontos kereskedést üzött, azon nagy forgalmu kereskedési utba esvén, melly Velenczétöl Szombathelyen, Köszegen, Sopronon, Nagyszombaton stb. át Lengyelországba és tovább

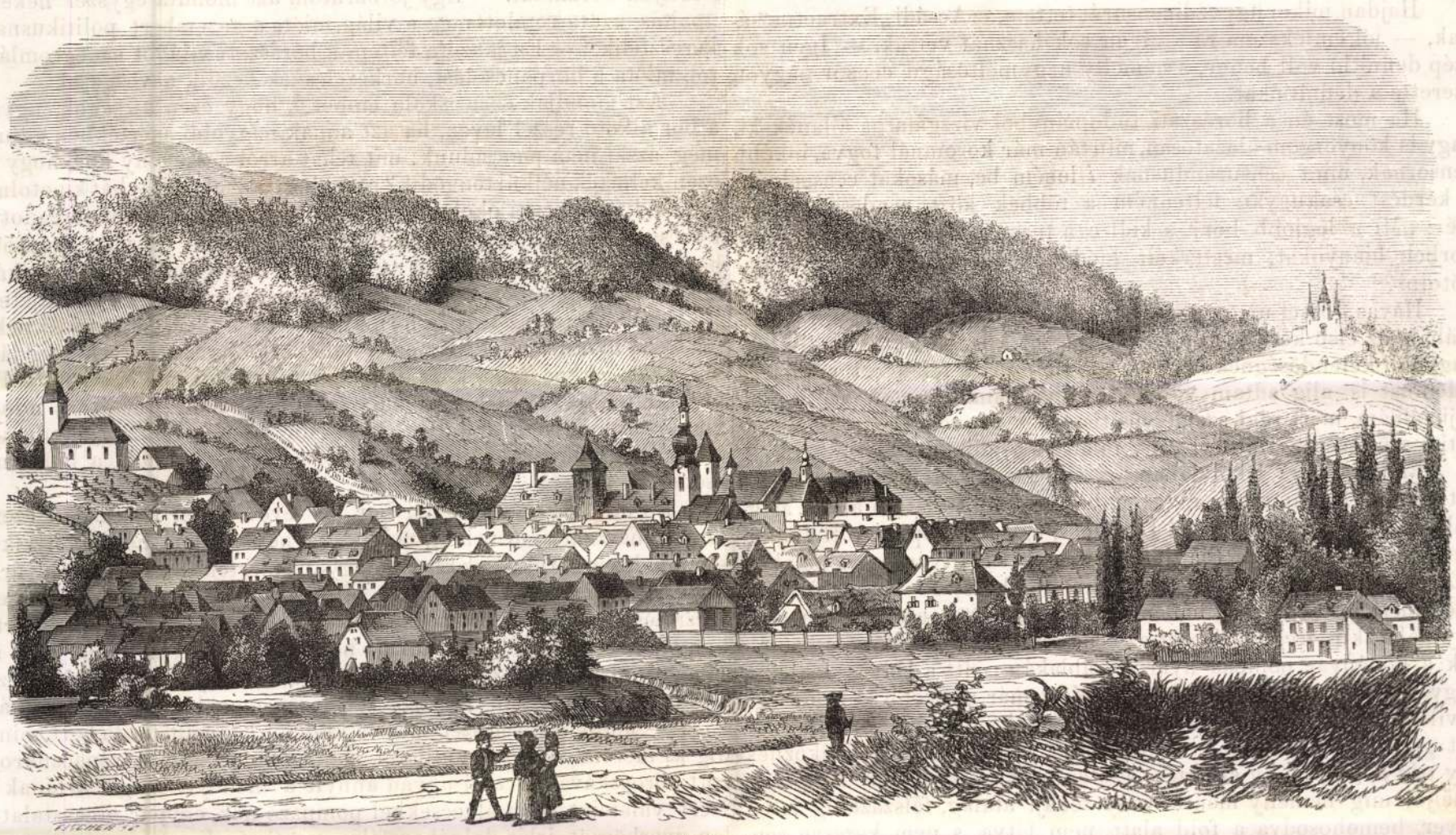

Köszeg.

A hös Jurisics Miklós a csekély erősségü Köszegben megállitotta diadalmenetét, melly alatt már 16 vár tette kulcsát lábaihoz. Julius 3-án érkezett Köszeg alá. Az egész városban és várban 1000 férfi, 1800 asszony és 2000 gyermek volt. Jurisics e csekély erővel 25 nap alatt 18 véres rohamot vert vissza. Ibrahim nagyvezir igérte, hogy birtokában hagyja a várat, ha 2000 aranyat fizet. Jurisics azt válaszolá, hogy a vár nem az övé, 2000 aranya pedig nincs. Még egy dühös rohanást intézett tehát a vár ellen. De alig kezdődött a viadal, midőn a bentlevők kicsinye nagyja egyszerre olly egetverő riadásra fakadt, hogy a falra mászó törökök visszapotyogtak ijedtökben, az egész rohanó csapat rendetlen futásnak iramodott s kettőt már a falormon lobogó zászlók közöl is a várbelieknek hagytak — martalékul.

Pár óra mulva hös Jurisics sértetlenségről biztositva, az ozmán táborba hivatott — és el is ment, mert a folytonos ágyuzás s ostrom által a vár falai és az örség már egy órai ostromot sem állhatott volna ki. Ibrahim tisztelettel fogadá a höst s kijelenté, hogy több ostromot nem tétet, ha Jurisics megengedi, hogy a falakra egy török zászló tüzessék. A hös ezt nem ellenzé s az ozmán, hiufölfelé irányult. 1336-ban I. Károly meghagyá a lakosoknak, hogy a várost sánczokkal és árkokkal vegyék körül, s ezért hosszabb időre fölmenté öket minden adó alól; I. Lajos király pedig 10 évre a vásári adót engedé el, hogy abból a várost fallal keritsék be.

Ez időben borkereskedése vetélkedett a soproniak és pozsonyiakéval s szerencséje és emelkedő gazdagsága annyira felkölté ezek irigységét, féltékenységét, hogy megtilták a köszegieknek városukon át bort szállitni. Az e miatt támadt pert I. Károly király a köszegieknek kedvezőleg intézte el. 1348-ban I. Lajos király pedig kizárólagos jogot adott vidéke boraival kereskedést üzni a szomszéd német tartományba. 1385-ben még Mária királyné éltében Zsigmondtól kiváltságot nyert a kamarai adó alól és a saját szükségére felhasználandó deszka, fa stb. szállitásának vámjától. 1402-ben azonban vetélytársa Sopron, áru-megállitó jogot nyert, Köszeg igen érezhető s messzire beható hátrányára. — III. Fridrik német császár elfoglalta, de Mátyás király roham által visszavette, melly alkalommal falai sokat szenvedvén, a király a várost 5 évre minden adótól fölmentette. A 17-ik századtól kezdve nagy mennyiségü posztó készült e városban s már akkor állt itt egy

posztógyár, de nem sokáig. 1621-ben Bethlen, 1705-ben Rákóczy hadai ostromolták; 1649 ben lett királyi várossá. 1777-ben, november 29-én, 200 ház égett le a herczegi várral, s gr. Sigraynak 30,000 kötetnyi könyvtárával. 1809-ben, május 30-tól nov. 20-ig, franczia seregek tanyáztak itt.

Kőszeg, németül Güns, királyi város Vasmegyében, Sopronmegye szélén, igen kies vidéken. Mintegy 7000-nyi lakossága, többnyire német; vallásra nézve pedig $^2/_3$ részben katholikus, $^1/_3$ részben ágostai. Nevezetesebb épületei az igen régi kath. templom, a jezsuiták volt szentegyháza és kollegiuma, mellyet most a sz. Benedek-szerzetesek birnak; a város végén herczeg Eszterházy vára; az ágostaiak anyatemploma. Van gymnasiuma, nönevelő-intézete, árvaháza, kórházai, takarékpénztára stb. Az iparüzők közt tulnyomó számmal birnak a posztósok. A kőszegi köedény ismeretes. A részvények utján épitett nagy posztógyár megszünteté müködését. Öt országutnak központján feküvén a város, élénk kereskedést folytat. Egyébiránt a lakosok a szőlőmivelést és gyümölcstermesztést is nagy szorgalommal üzik s a kőszegi fehér bor, baraczk és gesztenye messze földre ismeretes.

A legjobb bor.

Hajdan, mikor ügyvédi censurát tettem, az Acsádi „Extractus"-ának, — jól emlékszem rá — igen sok hasznát vettük. — Igen sok szép definitió volt benne, s némelly nagyméltóságu censor nagyon szerette a definitiókat.

Ha most én a borászati tudományból vizsgálatot állanék ki, vagy is könyörgöm alázatosan, miután már koromnál fogva, inkább censornak, mint censurandusnak *ille*ném be, másokat censeálnék; e kérdést csakugyan feltenném a többek közt rendesen ifjaim elé : „Mi a legjobb bor? s kell-e a természet által megtagadott borbeli hiányokat, mesterkélt módokon, szeszszel és czukorral pótolni?"

Havas József ur ő nagysága, külföldi utazásának egyik szakaszában, az első kérdést igy definiálta „az a legjobb bor, melly legnagyobb kelendőségnek örvend." — Én ezért a feleletért, sufficiens calculust is alig adtam volna ő nagyságának, s csak azért nem rejiciálnám, mert régi, személyes tisztelője vagyok s mert igen szereti a szőlészetet mint én; vagy talán még jobban.

Plátó egyszer iskolájában, az embert igy definiálta : „Homo est animal inplume bipes" (az ember kétlábu tollatlan állat). Meghallván ezt a furfangos eszü Diogenes, egy megkoppasztott tyukot elevenen beeresztett a Plátó iskolájába, ezt kiáltván be az ablakon „Ecce hominem Platonis!" (itt a Plátó embere). — Én pedig nem Diogenesi insolentiával, hanem egész tisztelettel, ezennel felteszek egy palaczk nyiregyházi bort az ő nagysága uriasztalára, s bekiáltok a köbányai pompás nyárilak ablakán : „itt a Havas József ő nagysága szerinti legjobb bor." — Mert már nagyobb kelendősége a világon alig ha van bornak, mint ennek, mellyből három itcze két garas, az is váltóban, s ritkán van reá eset, hogy találkoznék egy pár hordó, melly születése esztendejét csak nehány nappal is tulélje; mig némelly ménesi vagy tokaji átalag, félszázadig is elhever, bemohosodva a föld alatt, nem látva, s nem keresve senkitöl.

Az én definitióm szerint „Legjobb bor az, mellyet minden gyári fogások hozzájárulta nélkül, maga a természet, az emberi finnyás inyhez mért kiszámitással, a vegytan által kijelölt boralkotó részekkel legdusabban fölruházott. — Mint illyen, azért van a tokaji bor, a világ első borának elismerve. — A nyiri borban is van szesz, van czukor, csakhogy kevesebb mint a tokajiban, borsav és viz is van benne, csak hogy száz annyi mint a tokajiban. De azért a nyiri bor is, bor a maga talpán és helyén; a borok királya, a tokaji, nem akar vértagadás bünébe esni, elismeri öt távol rokonának, körül-belöl ollyan formán, mint a hatalmas muszka czár, a montenegrói vladikát, uralkodó társának, mind addig, mig pávatollal piperézett szajkó módjára, el nem vesztetik vele természetes tisztaságát s eredetiségét, s nem akarnak szesz és czukor vegyitékkel belöle erövel azt alkotni, mire ő, a természettöl, a gyárosok legnagyobb mesterétöl, fogantatásától fogva hivatva nem volt; mert mi az ő hivatása? nem fényleni a borok közt; hanem a nyári forró hat hónap alatt, az alföldi rosz kutvizek helyét, olcsó áron pótolni.

Most már fölteszem a második kérdést, „Lehet-e, s szabad-e, borpancsolás bünébe való esés vádja nélkül valakinek, a természettöl megtagadott kellék hiányokat, egyik vagy másik borban, mesterséges ingredientiák hozzáadásával pótolgatni?" — Én nyiltan kimondom : hogy nem szabad. — Mert azután az olly lap, mint a „*Borászati Lapok*", melly 5-ik számának, 35-ik oldalán ezt mondja : „De azért a termesztő sem maradhat a régi more patrio rendszernél. A mostani igények s kivált a fejlödö viszonyok már többet kivánnak. Ha azt akarjuk, hogy az angol vegye meg borunkat, s ha ö csak ugy veszi meg, s ugy fizet érte jó drágán, ha azt *megszeszesitjük*, már akkor hiába minden okoskodás, pénzért és saját hasznunkért, meg kell azt szeszesiteni," — jogosan foghat-e a sopronyi szeszszel, czukorral, konyakkal s malozsával manipuláló gyárosok ellen sorompókba lépni? — Hiszen ök azt fogják felelni : mi se teszünk egyebet, csak a mit ti javasoltok, szeszezzük, édesitjük a bort, pedig ez a ti iskolátok. Igaz, hogy ök még egy pár lépéssel tovább mennek; mert alávaló szemtelenséggel még azt is rá irják „valódi tokaji, valódi ménesi."

Korunknak valóságos maniája, ez a borszeszezés és czukrozás, s még a borászati téren müködö legnagyobb celebritásainkat is megkapta. Minden pirulás és tartózkodás nélkül világ hallatára mondják, állitsunk szeszgyárakat, répaczukor-gyárakat s ezekkel kezeljük borainkat. — Egy jó barátom azt mondta egyszer nekem „pajtás, azóta romlott meg a világ, mióta a gazembert politikusnak keresztelik." — Én is azóta féltem a borászati világot a megromlástól, mióta a borpancsolást, borkezelésnek kezdik nevezgetni.

Azt mondják ezen iskola emberei, hogy ezen anyagok, ugyis a bor alkotó részei levén, ha azt annak nagyobb mértékben adjuk meg, azzal nem pancsolunk; mit tehet arról a szegény bor, hogy ő ezen kellékek nélkül tengödik? az emberi észnek kell tehát kipotolni, mit föld és helyzeti okoknál fogva a természet töle megtagadott. Furcsa kis okoskodás! — Örüljetek ti kifestett arczu s berakott hamis fogakkal kevélykedö menyecskék! — Örüljetek ti parókás kopasz agglegények s arszlánok, ott a váczi utczán! — Örüljetek ti krinolinos, száraz hering forma termetü hugocskáim, most nektek kezd állani a világ! Ha ezen keletkezö borászati elvek kivivják magukat, akkor nektek se lehet okotok titkolózni hamisitott álportékaitokkal; mert hiszen nálatok is a használt eszközök, mind csak azon hiányokat pótolják, miket töletek a természet jogtalanul elrabolt, s miknek igazság szerint ott kellene lenniök, a hol nincsenek.

De hát a szegény tokaji bor mi tévö legyen azután? ő ezen tannak hasznát nem veheti, neki szesz, neki czukor nem hiányzik? söt mindezen törekvések kisebb nagyobb mértékben, az ő hátrányára történnek. Mert ki tudja? idövel, addig fogják ezen tan emberei szeszezni és czukrozni a böszörményi és debreczeni Sesta kerti bort, hogy mindegyikből jóféle tokaji bor válik. — Nem! nem! mig a 17 éves, viritó piros orczáju, karcsu dereku szép leányt, többre nézi a világ, a Princzessin Wasserrel kétszer megöblöngetett dominánál : — addig a természet szüzies kezéből kikerült tiszta bort, mindig ki merem versenyre állitani, a megpálinkázott és répaczukrozott borocskával. Ártani ugyan annyit a mennyit mégis ártanak! mert valamint azon álkecsekkel pompázó nök, egypár tapasztalatlan gyerköczöt, izlés dolgában félre vezethetnek, ugy ezen mesterkélve javitott borok is, sok hozzá nem értönek valódi helyett árultathatják magokat.

Az alchymisták egyszer bikfa taplóból, vagy miböl? aranyat akartak készitени. A vegytan szabályai szerint a gyémánt alkatrészeit is elöálitják (ha igaz?) holt széngözből vagy miböl? Én azért sem Kalifornia aranybányáit nem féltem, sem az angol királynön nem busulok, hogy tojás nagyságu gyémántját utánozni fogják, s milliókra menö értékét egyszer csak nehány garasra devalválják.

Igen, de azt mondják, hogy ne okoskodjunk, mert a kereskedés illyet kiván, s csak szesz által egyformásitott bort követel, és fogad el piaczain, s különösen pedig az angol, csak illy pálinkás borokért ad pénzt, még pedig igen sok pénzt. Az igaz, hogy ezek az angolok menydörgös különcz emberek, egyik Pasztrana Juliát akarta elvenni; a másik agyonlötte magát, mert megunta, hogy minden nap le kellett vetkezni, és másnap felöltözni; a harmadik, negyedik s ki tudná mind azon különczködéseket elszámolni, a mennyit már én éltemben rólok hallottam, de már azt még se birom felölök elhinni, hggy ök a pálinkás bort jobban szeretik, mint a természetes tiszta bort. Mert hogy valaki a pálinkát magában jobban szereti, és iszsza, mint a bort, ezt a szomoru mindennapi példákból láthat-

STATUETTES EN PORCELAINE DE VIENNE.
XVIIIe SIÈCLE.

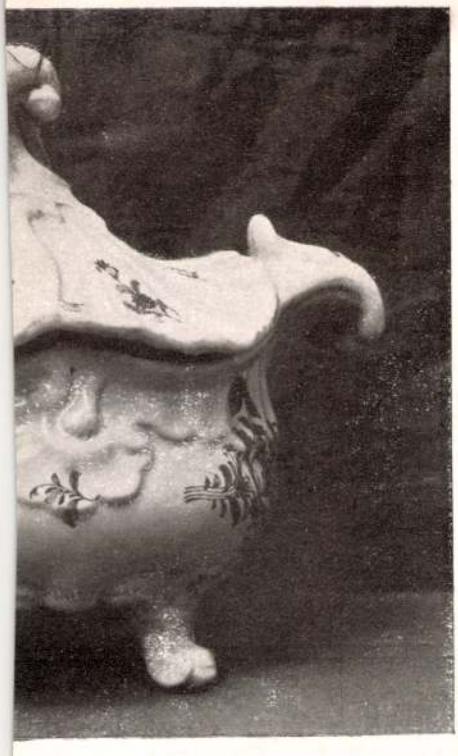

SZ. SOUPIÈRE EN FAÏENCE DE HOLICS.
XVIIIe SIÈCLE.

224. ÁLLÓ ÓRA, MÁRVÁNY ÉS BRONZ. FRANCIA. XVIII. SZÁZAD. WEÖRÖS ISTVÁN TULAJDONA. PENDULE EN MARBRE ORNÉE DE BRONZES. TRAVAIL FRANÇAIS. XVIIIe SIÈCLE.

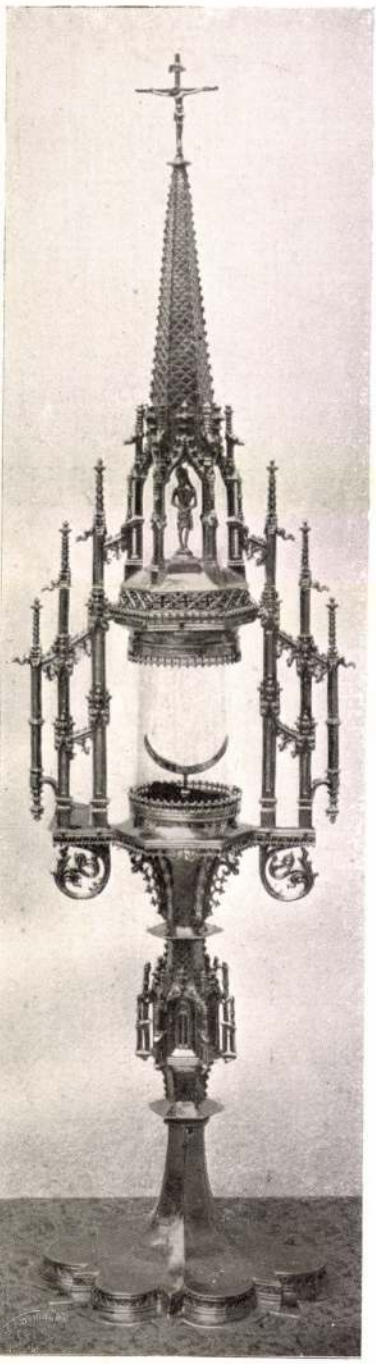

223.

223. SZENTSÉGTARTÓ, ARANYOZOTT EZÜST. MAGYAR. XV. SZ. KŐSZEGI R. K. PLÉB. TULAJDONA. OSTENSOIRE EN VERMEIL. TRAVAIL HONGROIS. XVe SIÈCLE.

Magyar Iparművészet
1912. 254. l.

KŐSZEG.

A katonai hadgyakorlatok és fejedelmi vendéglátás alkalmával kapcsolatos fényes ünnepségek inkább csak külső diszében mutatták be Kőszeg városát. Méltó, hogy ide vonatkozó közleményeink során belső életére is vessünk habár csak egy rövid pillantást is.

Kőszeg város csinos, tiszta külseje s polgárságának intelligenciája ugyan elárulja azt, hogy a városban a közművelődés magas fokon áll, de hogy Kőszeg hazánk legműveltebb városai közé tartozik, azt bizonyára kevesen tudják a Kőszegen tartózkodó idegenek közül. Pedig Kőszeg művelődése visszanyúlik egészen a XIII. századig s első történeti nyomai 1246-ban merülnek föl, a midőn itt már plébánia állott fenn. A művelődés, mely azon időben elválaszthatatlan kapcsolatban volt az egyházzal, egészen a XVI. század közepéig papok kezébe volt letéve. Ekkor a kőszegi lakosság nagy része Kálvin tanait fogadta el, de 1560-on túl Luther felekezetéhez csatlakozott a lakosság zöme. A katholikus templomok a protestánsok kezébe kerültek s ezek gondoskodtak a nép oktatásáról. A XVI. század második felében már két iskolamesterök, egy magyar és egy német, volt a protestánsoknak, míg a — számra nézve nagyon megapadt — katholikusok csak 1672-ben nyertek újból iskolát. Ekkor a protestánsoktól elvették templomaikat és iskoláikat s csak a XVIII-ik század elején nyithattak ezek újra iskolát. A népoktatás mellett a magasabb oktatás sem hiányzott. Széchenyi György püspök már 1677-ben alapította a kőszegi gymnáziumot, melyben a tanítást eleintén a jezsuiták, ezek rendjének eltörlése után a kegyesrendiek s 1815 óta a benczések vezetik. Nem érdektelen tudni, hogy ezen intézetben, mely jelenleg négy osztályból áll, a fennállása óta letelt 216 év alatt 53,000 ifjú nyert oktatást, s hogy tannyelve — századunk ötvenes éveit kivéve — mindig magyar volt. A benczések algymnáziuma ma is Kőszeg legjelentékenyebb tanintézete; ehhez csatlakozik a város által segélyezett állami polgári fiú- és leányiskola, a szt.-domonkosrendü apáczák zárdájával kapcsolatos felső leányiskola és tanitónőképző intézet, a katholikus, ágostai és izraelita elemi iskolák, az alsófokú ipariskola és kereskedelmi iskola, a kisdedóvó és az 1856-ban megnyilt katonai alreáliskola. Régebben ágostai gymnázium is állott itt fenn; de az egyházkerület kénytelen volt azt megszüntetni, most azonban evang. felső leányiskola felállítása van tervbe véve.

Mindezen iskolákban hazafias szellemben nevelik a város ifjuságát, s a tanköteles gyermekek kivétel nélkül látogatják az iskolákat. Ily gondos iskoláztatás mellett érhette el Kőszeg városa azt a dicséretre méltó eredményt, hogy Magyarország *összes városai* közül már 1870-ben itt volt legkisebb az irni és olvasni nem tudók számaránya; s ha a hazai tanügy örvendetes fejlődése mellett azóta még nehány városunk jutott oly magas fokra, mint Kőszeg, ez által az elsőség, mely a közoktatásügy terén Kőszeg városát méltán megilleti, semmivel sem csorbúl.

A jó iskolák s a gondos iskoláztatás mellett a tudományok és művészetek is termékeny talajra találtak itt; íróink és művészeink egész sorozata került ki a határszéli kis városkából: Chernel Kálmán, Kőszeg jeles történetírója, s fia, István, a kitünő ornithologus, Rájnis József, a mult századbeli költő, Torkos László, író és tanár, Kőszeghi (Purth) Károly, a magyar operának elhunyt jelese, továbbá Ramóczy Valerián, Gamauf Teofil, Schwarz Mihály, századunk egyik legjelesebb evang. hitszónoka, kit a jénai egyetem a hittudományok tiszteletbeli doktorává avatott, mind itt születtek, s itt szívták magukba a haza és a tudomány iránti szeretetet és lelkesedést; s hogy az ipar terén is kiváltak Kőszeg fiai, arra ékesen szóló példa a kőszegi születésü Saxlehner András, a Hunyady-János-keserüvíz-telep hírnevének megteremtője. A szinművészetnek Kőszeg csak időről-időre nyújt hajlékot, de a tudománynak számos művelője akadt itt. Kisebb városaink közül alig van talán egy is, melynek történelme, föld- és természetrajza oly buzgó kutatókra talált, mint Kőszeg; mert a miként a város történetét Chernel Kálmán, topografiáját Wittinger Antal irta meg, úgy természeti viszonyai, s névszerint flórája, dr. Borbás Vinczében, dr. Waisbecker Antalban, Freh Alfonzban és Piers őrnagyban mutathat fel elismert tekintélyü kutatókat, kik — egyet kivéve — mind Kőszeg szülöttjei.

A közhasznú s jótékony intézetek és testületek egész sorozata csatlakozik a szorosabb értelemben vett tudományos intézetekhez. Ilyen az árvaház, a betegház-egyesület, a szegény polgárok intézete, a szegényház, az Albrechtinum-szegényintézet, melyekhez a jótékony nőegyesület, a jótékony női kör, s több jótékony alapitvány járul. Az egyesületi élet is élénken pezseg, s a tűzoltó-egyesület (a legrégibbek egyike az országban), a Magyar Turista Egyesület kőszegi osztálya, a dalárda, a kaszinó s több olvasó-egyesület minden irányban üdvös működést fejtenek ki. Ehhez járul még a sajtó, melynek itt egy magyar és két német képviselője van.

Mindez élénken jellemzi Kőszeg haladását a művelődés terén; de vázlatunk hiányos volna, ha ki nem emelnők, hogy Kőszegnek minden közművelődési tényezője hazafias nemzeti irányban halad, s hogy eredetileg túlnyomólag német eredetü lakossága mily rohamosan magyarosodik. Mert a mig 7000 lakója közül 1880-ban csak 1505 magyar iratott össze, addig tíz évvel később már nem kevesebb mint 3197 vallotta magát magyarnak, az idegen ajkúaknak közel két ötöde pedig szintén birja és beszéli a magyar nyelvet. Ma már, habár a köznép nyelve még a német, Kőszeg határozottan magyar jellegü város; közoktatásügye, közigazgatása, egyesületi és társadalmi élete egyaránt magyar. Az a 2400 egyén pedig, a ki ma még nem beszéli a hazai nyelvet, csak nyelvében nem magyar; de hogy szivében, érzületében teljesen magyar, hogy a magyar államhoz és a királyhoz való ragaszkodásában joggal vetélkedik a legtősgyökeresebb magyarokkal: azt a most lezajlott ünnepek alatt fényesen igazolta.

—*g*.

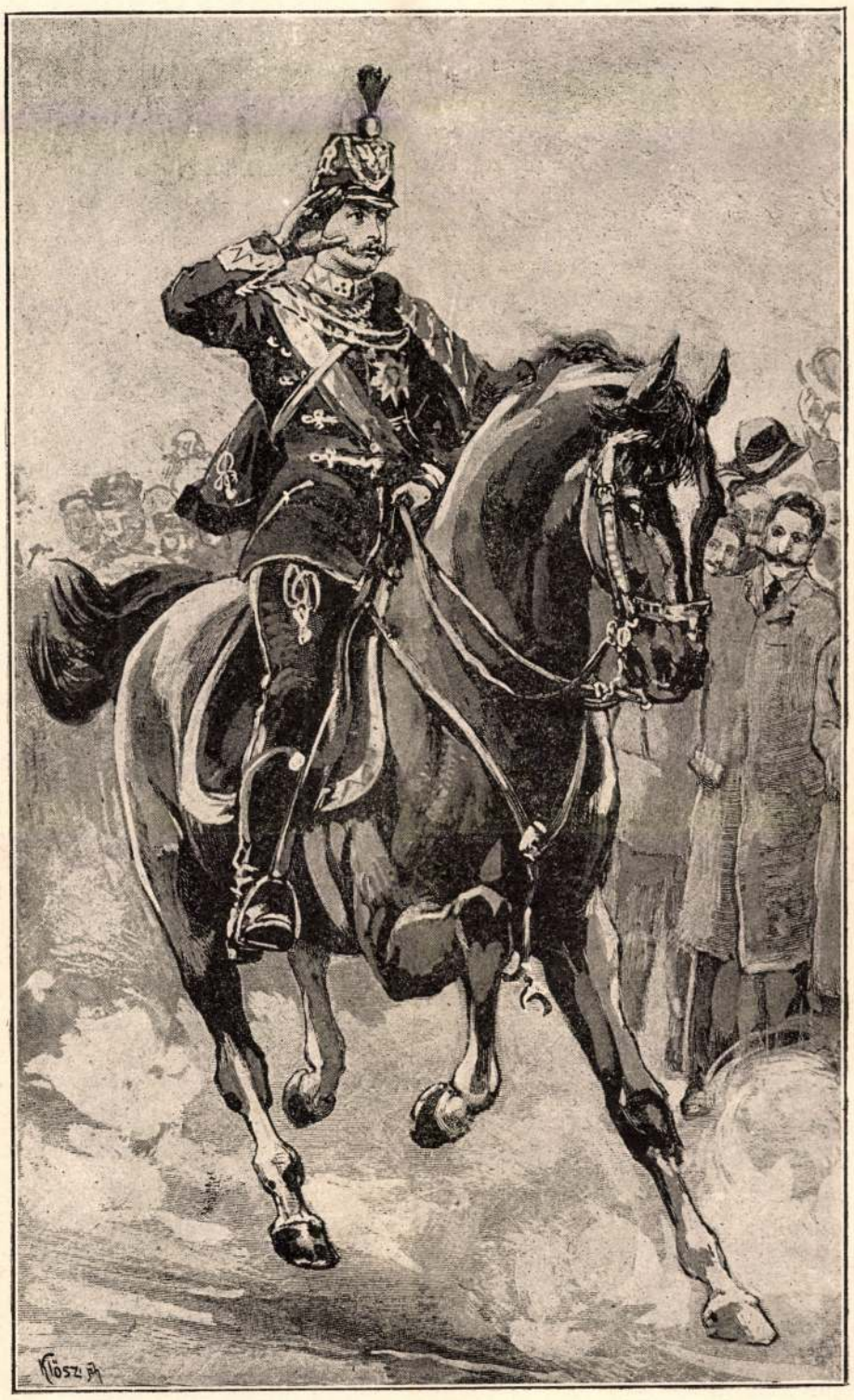

VILMOS NÉMET CSÁSZÁR HUSZÁREZREDE EGYENRUHÁJÁBAN.

A BUDDHA VALLÁSRÓL.

II.

A buddhaizmus Európában.

A buddhaizmus Európában nem újság. Nem is említve, hogy már 1624-ben Andrada Antonio, majd 1661-ben Gruber és más hittérítők megismerkedtek a buddhaisták tanaival és megismertették azt az európaikkal, sőt Kircher jezsuita «China illustrata» czimü munkát is adott ki arról, még pedig az imént említett Gruber rajzaival, nem említve továbbá az újabbkori utazók leirásait: tudjuk, hogy a tannak mélyebb hatása is volt, nevezetesen pedig Schopenhauer bölcsészetére, a ki «Die Welt als Wille und Vorstellung» czimü munkájában nem egyszer hivatkozik a buddhaizmusra, s a kinek világnézlete csaknem egészen oda megy ki, a hová a nirvána, azzal a különbséggel, hogy a Schopenhauer-féle elmélet sötét pesszimizmus, a nirvána pedig nyugodt, szenvtelen valami, ép oly távol a pesszimizmustól, mint az optimizmustól.

De látjuk a buddhaista tan hatását legújabban is, még pedig a nagy orosz regényirónál és morálistánál: Tolsztoj Leo grófnál, a kinek oly sokat emlegetett regénye, a «Kreutzer-Szonata», merő buddhaizmus keresztény tanokkal vegyítve. S ezt nem annyira a regény szövegéből lehet kivenni, mint inkább abból a függelékből, melyet azután mellékelt regényéhez, mikor látta, hogy munkáját a hányan olvasták, annyiféleképen magyarázták nemcsak hazájában, de az egész világon. Ebben a magyarázó függelékben csaknem szórul szóra azokat mondja, a mikkel a «Buddhista káté» tiz fogadalmában találkozunk, azzal a fő-gondolattal, hogy az élet-akaratot lehetőleg korlátozni kell; nem kell sokat enni, különösen húst; közönséges munkákat kell végezni; különösen nem kell buja gondolatokat

S messze erdők sűrűjébe
Tér a szellő pihenésre;
Hanyatló nap piros képe
Lebámul a tó tükrébe,
Aztán, mintha restellené, —
Lebukik a hegyek megé...

Lélekzetem visszafojtom:
Most vagyunk ép' a válponton;
Most van épen készülőbe'
«Csöndes alkony» nagy tájképe.
El-elnézem, a míg készül,
Tóhab, falomb mint sötétül,
Mint borúl a lankadt tájra
Félhomálynak bűvös fátyla.

Később, mintha suttognának,
Benn a tavon halk nesz támad:
A sás közül innen, onnan
Szárcsa, buvár előbukkan.
Szép csendélet! Nézem, nézem
Vízi-csirke fut a vízen;
Vízi-rigó ül a sásra,
Messze hallszik kattogása.
... Végre suhan fönn a légben:
Rucza húz az ég-enyhében,
— Párja krepeg túl a sáson, —
Szegény vadat — dehogy bántom.

GALLOVICH ISTVÁN.

ERDŐSZÉLEN.

Rajz.

Irta G. BÜTTNER JULIA.

Mikor egy nyarat Sz—en, a Fehér-hegység aljában töltöttünk, gyakran kijártunk azokba a kis véderdőkbe, melyeket ott az elszórt, de régesrégen kiszáradt tavak helyén ültettek.

A hozzánk legközelebb levő ilyen erdőcskében mindenütt két-két fa volt együvé ültetve, egy akácz és egy fenyő, melyek aztán a legtöbbször összefonódva nőttek a magasba.

Akácz-virágzáskor naponként kimentünk a gabonaföldek közé elrejtett kis erdőbe. Egész vadgalamb-ország volt az ott! Minden akáczfa nemcsak egy, de több galambfészket is rejtegetett, s az egész erdő hangzott a vadgalambok panaszos «rú-rú» szavától.

Azt láttuk, hogy az akáczfákon csupa galamb fészkelt, de a fenyőfák ágai közt is sok fészek volt, hanem azok erősebb gallyakból s rendetlenül csak össze voltak dobálva, a miből azt gondoltuk, hogy ragadozó-madarak fészkei lehetnek. De más madarat ott soká nem láttunk, csupán a galambok röpkedtek nagy szárnycsattogással a fák felett.

Egyszer aztán egy gyors zivatar után mentünk ki a kis erdőbe.

A vihar már nehány órája elvonult, de az erdő még tele volt nedves párázattal. A fűmagasságú szép mohok serege újra föléledt. S az üdén zöld moh közül itt-ott nagy, kövér gombák emelték ki kalapos fejöket.

Az erdőszéli apró fű közt, a szépen megmosdott eperlevelek mellől kinézett a fehér virág s kipiroslott az illatos nemes gyümölcs. Édes, enyhe béke volt mindenütt.

De benn az erdőben a vadgalamb-ország teli, de teli volt gyászszal, pusztulással! A vihar szörnyü dolgokat vitt véghez! Alig maradt fészek a fákon, annyit leszaggatott és ledobált. A fák alatt a gallyak közt összetört tojáskák és halott madár-fiókok hevertek; hanem a szegény, pelyhes galambok mellett még erősen görbe orrú kis madár-torzszülöttek is voltak. Ezek nyilván a nagyobb fészkekkel jutottak a földre. Egy úr a társaságból fölismerte, hogy apró baglyok. S mikor az erdőt bejárták, az egyik fenyőfa alsó ágán láttak is egy szomorúan üldögélő bús szülőt, a fátyolos baglyok fajából, kit e katasztrófa családjától foszthatott meg.

Én nem láttam a szegény gyászolót, mert én mindig csak az erdő szélén maradtam. Heves ideglázból alig fölépülve, csak erőt kerestem itt, azért nekem egy amerikai függő-ágyat két fenyőfára akasztottak, s ott hagytak pihenni.

És még milyen édesen pihentem! A körülem virító kakukfü szelid illata felszállt hozzám, s az akáczvirág és a fenyők balzsamos lehellete pedig mint illatos fátyol borult rám. Az erdő fáinak lombja alig mozdult, s a gabna-földön szelíden ringott a zöld kalász-tenger.

Egyszer halk pitypalaty szót hallottam, majd teljesen csönd lett körültem, s talán el is aludtam, mert egyszerre úgy fölijedtem, mintha távoli vihar moraja keltett volna fel. Pedig csak Pekel mordult egy nagyot. Ez a nagy, bozontos orosz farkas-eb eddig mozdulatlanul feküdt a füvön, olyan közel hozzám, hogy kezemmel elérhettem; de most a hűséges Pekel félig fölemelkedve, merően, haragosan nézett az út felé.

Egy rongyos csavargó állt ott, alig pár lépésnyi távolban tőlem. A mint látta, hogy fölébredtem, kalapját levette.

Kezemet rögtön békítőleg tettem Pekel fejére; nehogy a szegény vándorlóval gorombáskodjék.

— «Jó ember, — szólítottam meg őt ezzel a legszebb czímmel, — nálam nincs pénz, hanem feljebb vannak a többiek, azok majd megsegítik.»

De nem ment el.

— «Beteg?» — kérdezte tőlem csendesen.

Egy kicsit különösnek tünt ugyan fel a csavargó kérdezősködése, de azért feleltem neki:

— «Már nem; de beteg voltam.»

— «Mi baja volt?» kérdezte újra.

— «Ideglázam volt; — feleltem gyorsan, megsokalva a szives érdeklődést. — De menjen csak arra feljebb az erdőbe, s mondja meg, hogy én küldöm.»

Ezzel elfordítottam fejemet, hogy elmenjen. De nem ment el.

— «Az bizony igen gonosz betegség, — folytatta a társalgást, mintha el sem bucsúztam volna még tőle. — Én tizenegy hétig vívódtam vele, és végem lett.»

Erre újra felé fordultam. Valami sajátos egyenlőség van abban, ha úr és koldus egyforma nagy halálos betegségen megy át. Egy úton a halál felé.

— «Hiszen, ha jobban lett, akkor nem mondhatja azt, hogy vége van,» — mondtam neki.

— «Már hogyne! — beszélt tovább, kalapját ide-oda lóbálva. — Csak addig éltem. Azután nem. Addig valaki voltam. Ha nem is született úr, de a magam szorgalmából lettem úr. Mindenem volt: feleségem, vagyonom, állásom. No, és jó barátom is volt. Akkor jött az a gyilkos betegség. Nekem esett, ágyba döntött. Hetekig feküdtem eszméletlenül, csaknem mint a halott. Azalatt meg, míg én a halállal vívódtam, a feleségem férjhez ment a barátomhoz.»

Itt elhallgatott s botjával a földet kezdte turkálni. Aztán vállát vonogatva, folytatta:

— «No, csak úgy, templom és pap nélkül. Azt mondta az asszony, hogy ő nem nézheti a beteget. Türni, látni se tudja. Utálja. És, hogy én betegen, lesoványodva nagyon csúf is vagyok. Azért ott hagyott.»

Ijedten néztem rá. Eszembe jutott, mennyi gyöngéd szeretet, gond, figyelem vett körül engem betegségem alatt. Hogy azok, a kiket szerettem, életüket tették rá, hogy engem megmentsenek. S azóta is minden gondjuk az én jobbulásomon van.

— «Ki ápolta hát?» — kérdeztem szorongó érzéssel, mert a különbséget az ő s az én sorsom közt még élénkebben éreztem.

— «Az orvos rendelt mellém valami istenes öreg paraszt asszonyt. Mikor a halálból visszajöttem és mindent megtudtam. Mit gondol nagyságod, mit tettem?»

— «Valami szerencsétlenség történt?» — kérdém ijedten.

— «Elmentem a barátomhoz elégtételt kérni. De nem adott. Azt mondta, nem vagyunk egyenlők. Ő született úr, én pedig csak paraszt születés vagyok. Akkor nyilvános helyen akartam inzultálni, de mivel még gyönge voltam, ő vert meg. Ezzel aztán mindenféle botrány zúdult rám és úgy vett körül, mint az árvíz.»

Megint elhallgatott s rábólintott a fejével.

— «Igen, mint az árvíz, és én elmerültem benne. Elpusztúlt minden körültem. A hivatalom is, a vagyonom is. Talán mert iszákos is lettem. Persze paraszt vagyok, parasztok szülöttje, hát paraszt módra kellett elpusztulnom. Utoljára még parasztosan is vettem rajtuk boszút is. Felgyújtottam a házukat, a hol együtt laktak. E miatt elfogtak, elitéltek, elzártak.»

Megfordult s a távolban kelet felé mutatott.

— «Amott, oda át Illaván, töltöttem nyolcz évet.»

— «Nyolcz évet?» — kérdém csodálkozva.

— «Nyolcz évet. Mert úgy hallottam, hogy az egyik benn égett a házban. Úgy látszik, a barátom. Most már fél éve, hogy kibocsátottak. Azóta így járkálok. Csak járkálok.»

— «Szegény ember!» — sajnáltam igaz részvéttel.

— «Most már nem vagyok szegény, nem!» — szólt csendes közönnyel. — «Csak mikor betegségemből föllábadtam, igen, akkor nagyon szegény, nagyon nyomorult voltam.»

— «És az asszony?» — kérdeztem.

— «Az asszony...? — az asszony? — ismételte szórakozottan. — Az is elpusztúlt. Valami rossz módon pusztúlt el. Azért nálunk azt mondták, hogy a gonosz lélek gázolt el mind a hármunkat. Én elhiszem nekik. Mert másként, hogy is eshetett volna ez mind így?»

— «És mit fog most kezdeni?» — kérdeztem meghatva.

— «Most? Most itt szoktam lenni ebben a véderdőben. Hisz ez úgy is arra való, hogy a vándor állat védelmet találjon benne. És ha itt nem lehetek, hát máshova megyek. Mit is tehetnék egyebet?»

Csakugyan én sem tudtam, mit tehetne mást? Hisz neki nem lehetett mondani: javuljon meg. Vagy azt, hogy kezdjen más életet. Haja már őszült, s keze és arcza merő csont és bőr volt.

— «Ha valami ipart kezdene,» — szóltam végre.

— «Minek? — kérdé egész nyugodtan. — Nem érdemes. Magamért nem dolgozom.»

Ezzel köszönt és elment. De nem fel az erdőbe, a hová küldtem, hogy segedelmet kapjon, hanem le az útra, a gabona-földek közé.

Soká néztem utána, a mint az uton végig ment, s eszembe jutott, hogy ez a szegény ember is úgy járt, mint azok az erdei madarak. Azok boldog otthonát szétrombolta a vihar, emezét pedig a sors. Csakhogy a madár újra felépíti majd fészkét, de az én emberem nem találja meg többé soha, a mit elvesztett. Jól mondta, hogy «végem lett!» Mig ezeket gondoltam, apránként a magas rozsok eltakarták szemeim elől meghajlott alakját. Akkor Jakab Ödön költeményének szép végsorai jutottak eszembe s magamban utána mondtam:

«Menj hát szegény ember békével,
Gondviselő Isten hirével!»

Kovacs

Kovacs

Kovacs

Kőszeg

Németh Imre. Kőszeg város művészettörténetéből. [18 mell.-en 32 képpel.] Szombathely: Szerző (pápai kamarás, rk. tanítóképző ig.; Martineum ny.) 1934. 32 l. 8-r. 1·50

Kőszegi Szent Jakab templom.

Dex Ferenc: A Kőszegi Szent Jakab-templom ujonnan felfedezett freskóinak helyreállítása.
Kny.: Vasi Szemle
8r. 3 kép, 13. l.
Szombathely, é. n.
(1937.)

Kőszeg vára

Récsey Viktor: Jurisich Miklós két levele Kőszeg 1532. évi ostromáról. Századok 1883. 458. l.

Németh Imre: Kőszeg város művészetének

8°, 32 l., 31 l., Szombathely, 1934

Kőszeg város művészete

Kőszegi szt Erzsébet Karula

Németh Imre: A kőszegi szent Erzsébet-karula.

Knz. Vasi Szemle
80, 1K, 8L, Szombathely, 1939.

Komáromy József: Adatok Zászberény multjából

8°, 10 K, 48 L, Zászberény, 1939

Kőszegi múzeum régi kártyái.

Kőszeg műemlékei

Horváth Detre: A multak emlékei a jelenben Kőszegen. II. Szombathely 1931. Dunántuli nyomdavállalat rt. 16-r. 164 l.

Ism.

Kampis Antal

Szàradok 1934.

475-476 l.

VASÁRNAP
20
Kat. Fehér vas.
Prot. Tivadar
Ó-g. 7. Husvét vas.

N. k. 5 ó. 3 p. N. ny. 18 ó. 55 p.

8 órn
4 —

HÉTFŐ
21
Kat. P. Konrád
Prot. Anzelm
Ó-g. 8. Husvét hétfő

—

KEDD
22
Kat. Szót. és Káj.
Prot. Szótér
Ó-g. 9. Husvét kedd

—

SZERDA
23

5½

Kőszeg

Szent Jakab-
templom
freskói

lásd Dex Ferenc

csomagjában

Nagyságos

dr. Nagy Zoltán urnak

Kőszeg

Bencés templom

Xaveri Szent Ferenc

Kápolnája -

MMÉE Kvt.

1913. 308. 1.

ban lesz elhelyezve.

kársága (Baross-utca 52
Telefon: 37-5-25).

AZ IG

KŐSZEGIEK TÁRSASÁGA. 1925 tavaszán 17 fiatal művész azzal a céllal alapította, hogy az elveszett Nagybánya helyett Kőszegen, Csonka-Magyarország legszebb hegyvidékének tövében, felépíti az új Nagybányát. Jambrits Lajos kőszegi polgármester melegen támogatta a társaságot s hajlékot és ellátást szerzett a művészeknek, akik három hónapig dolgoztak Kőszegen, ahol még ez évben kiállításon mutatkoztak be. A Társaság tagjai voltak: Jánosa Lajos, Jégh József, Mihálcz Pál, Nemessányi-Kontuly Béla, Pallay József, Baracskai Szücs Zoltán, Vargha Nándor stb.

E. G. I. 595 l

Tihanyi Tamás:

Mellig, hétnyi
sza s szakála le van
je fehér, mellfodra l
elöl lelóg. Felirata
„Ebeczki
Tolnai F
s ez után a czimer
középüt: „
Pon
s jobbra: „ U
Könyomat, az a
Lthe

Kőszegi bencések ezüst feszülete -

219.

219. FESZÜLET, EZÜST. MAGYAR. 1670. KŐSZEGI BENCÉSEK TULAJDONA. CRUCIFIX EN ARGENT. 1670. TRAVAIL HONGR.

Magyar Iparművészet
1912. 252. l.

AZ IGAZGATÓVÁLASZTMÁNYBÓL KILÉPŐ TAGOK:

1 Bartoniek Emma dr.
2 Divéky Adorján dr.
3 Erdélyi László dr.
4 Fekete Lajos dr.
5 Hajnal István dr.
6 Melich János dr.
7 Miskolczy István dr.
8 Pilch Jenő
9 Szentpétery Imre dr.
10 Tóth Zoltán dr.

11 .....

229.

229. KŐSZEG VÁROS KULCSA, KOVÁCSOLT VAS. MAGYAR. XIX. SZÁZAD ELEJE. KŐSZEG VÁROS TULAJDONA.
CLEF DE LA VILLE DE KŐSZEG. TRAV. HONGROIS. XIXe SIÈCLE.

227.

227. MINIA
ISABEY M
(1767—1
ROSENBERG
TULAJDO
MINIATURE D
(1767—1

CHIFFONIER EN BOIS PEINT.
AIL HONGROIS. XVIIIe SIÈCLE.

ONA.

KŐSZEG VÁRA (Vas m.) a XIII. sz. közepe táján épült, építői a németújvári grófok voltak. A hajdan négytornyos, vízárokkal körülvett várból ma már csak két négyszögletes sarok-torony és a közöttük elvonuló épület-szárny maradt meg. A megmaradt rész művészi szempontból jelentéktelen. *Lux.*

K-Sz. I. 594 e

Tököli Imre:

Derékig, hétnyolcnad jo
kezében buzogány, s baljába
La..." czimű térkép van. Hát
kála leberetvált. Köntöse végi
téjét vállra vetetten viseli. Jobb
toll diszit, látjuk. A hátter h
Fölül balra: „Siebenburgen
medaillonokban. A kép alatt
van, három sorban:

„Warhafftige
F
Emer

olvasható.

Reikara, méretei a v

Ltsa 4

Köszegi uj rk.

templom

Kepe repr.

Vas. Ujs

1893. 631 l.

T. Müemlékek országos Bizottsága
Bp. IX. Rákos u. 10.

Tükör 1942. 9. szám

KŐSZEG

A MAGYAR ALPOK GYÖNGYE

Marton Rudolf fejlécével, Szöllősy Kálmán fényképeivel

Írta SZILÁGYI ÖDÖN

A kanyargó hegyi úton méltóságteljes lassúsággal kapaszkodik felfelé a kocsink. Minden egyes kerékforduló után jobban és jobban kibontakozik alattunk az ötszáz éves város : Kőszeg. A város közepén ott áll a Hősök Kapuja, amelyet az 1880. évben lebontott városkapú helyett emeltek tíz esztendővel ezelőtt, amikor Kőszeg ostromának négyszáz éves évfordulóját ünnepelték. A huszonhét méter magas emlékmű széles átjárójának egyik oldalán emléktábla jelzi az 1532. év hőseinek nevét, a másik oldal pedig a világháború hősi halottait tünteti fel.

Amott a bencések Szent Jakab templomának tornya meredezik felénk. 1403-ban építtette Kőszeg akkori ura, Garai Miklós nádor. A belsejét nemrégiben restaurálták és a falain több helyen régi, XV. századbeli freskómaradványok bukkantak elő. A jobboldali mellékoltár felett majdnem épségben sikerült megmenteni három freskót, amelyek közül az egyik a napkeleti bölcsek érkezését, a másik Szűz Máriát, a harmadik pedig Szent Kristófot ábrázolja. Egész Középeurópában nincs ilyen nagyterjedelmű, épségben megmentett freskómaradvány.

Az imént, amikor még a várost jártuk, és áhítattal álltunk meg az oltár előtt,

A városháza

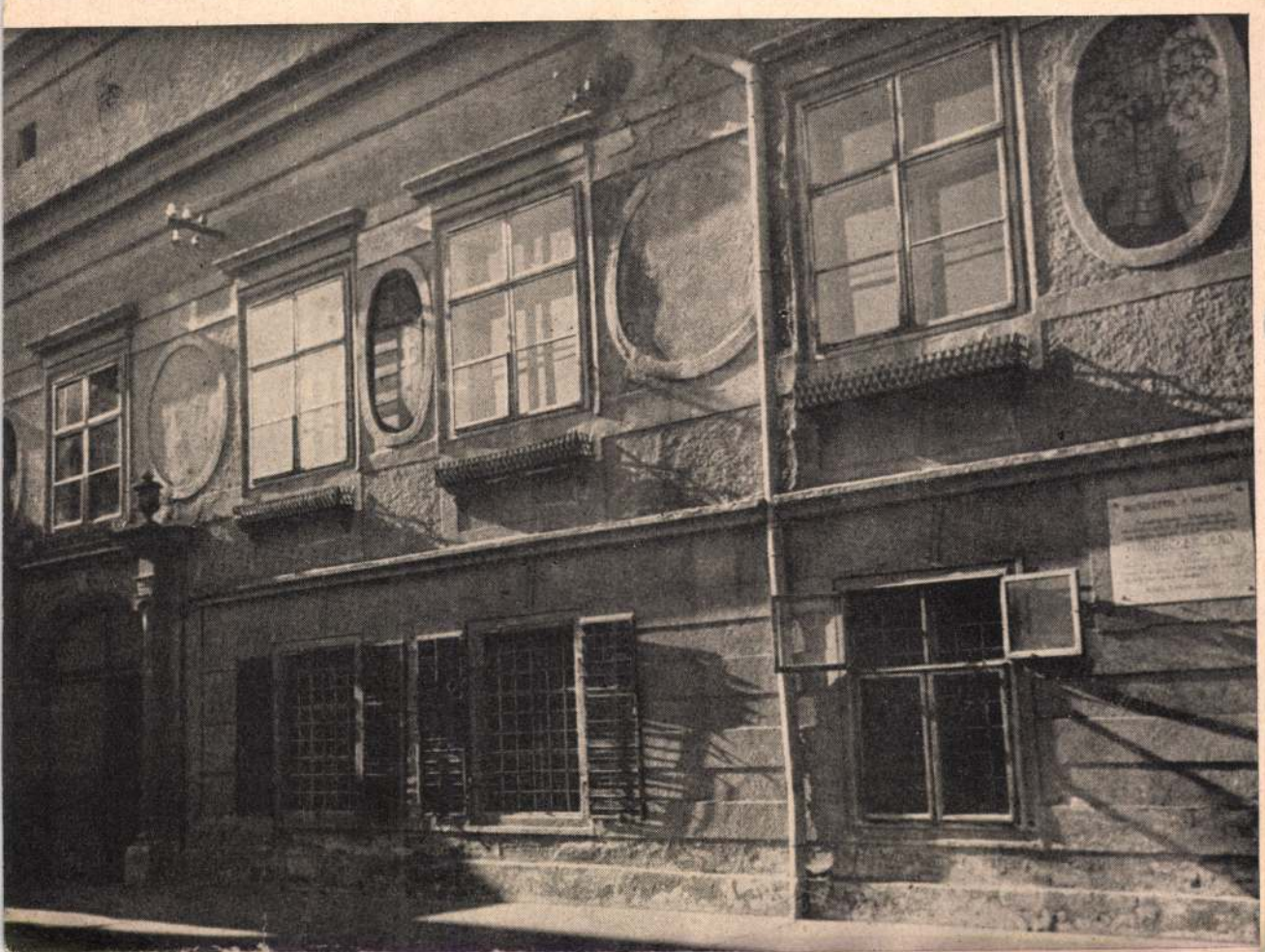

érintette. IV. Fülöp és idegen művészei túltették magukat a spanyol erkölcs gátlásain. Velazquez volt az első spanyol festő, aki — igaz, hogy szintén a király számára — meg merte festeni a ruhátlan «ördögi Vénust». Londonban levő fésülködő Vénusa egyike a világ leggyönyörűbb Vénus-ábrázolásainak.

Madrid melletti vadászkastélyának falait Fülöp király Ovidius Átváltozásaival kívánta díszíttetni. Terve kivitelével Rubenst bízta meg, aki a 112 képből álló együttesben a Metamorphoses gazdag, majdnem teljes képanyagát nyujtotta.

Még a komoly Rembrandt is többször fordult Ovidius gondtalan világa felé, nem mindig Ovidius szellemében. A budapesti Szépművészeti Múzeum ez évi tavaszi kiállításán bemutatott remek réckarca Jason és Creuse esküvője barátjának, Jan Six polgármesternek ilyen tárgyú tragédiájához készült, de ha nem ismernők a lap rendeltetését, inkább tarthatnók egy keleti templom belsejének.

Ez a jelenség különben a barokk kortól fogva általánossá válik. A Metamorphoses népszerűsége nem szűnik meg, de ez a népszerűség sokszor csak a képek elnevezésében, a címadásban nyilvánul. A tárgyi tartalom néha inkább csak ürügy; Perseus és Andromeda éppúgy lehetnének Ariosto Ruggiéro és Angelicája. Szinte úgy érezzük, hogy teljesen mindegy, hogy egy szerelmes párt Odysseus és Callistónak, vagy Rinaldo és Armidának neveznek-e, Tasso nyomán. A témák egybefolyásának érdekes példája az a lap, amely Páris és Oenone nimfa szerelmét úgy mutatja be, amint a fába vésik nevüket. Pedig ez a motívum a mitológiában nem fordul elő; a művész valószínűleg Angelica és Medoro ismert szerelmi jelenetére emlékezett, az Őrjöngő Lorándból.

Az a rengeteg Ovidius-ábrázolás, amellyel a XVII. és XVIII. században a kisebb-nagyobb művészek elárasztották a közönséget, tulajdonképpen mind csak más-más elnevezése volt az örök témának: a szerelemnek. Ebben a tekintetben a XVIII. században Franciaország vezetett. Boucher, sikamlósságában is mindig fínom tartózkodással, igazi francia elegánciával varázsolja elénk az ovidiusi mesék édes, könnyű világát, s a metszők serege buzgón sokszorosítja műveit. A legtisztább művészi élvezetet adják Fragonard utólérhetetlenül fínom antik fantáziái is.

A pogány vallás elemei a XVIII. század közepe táján már szinte érthetetlen módon felszívódtak a keresztény kultúrába. Számos vallásos tárgyú képen ott találjuk az olymposi isteneket. Ilyen a velencei falfestészet legnagyobb mesterének, Tiepolónak a würzburgi püspöki palotába festett mennyezetképe is.

Ez a századok óta tartó, sőt fokozódó népszerűség szinte egy csapásra véget ér a XIX. század első évtizedeiben. A romantika elvet mindennemű klasszikus hagyományt, nemcsak művészi felfogásban, hanem tematikában is és lázasan kutatja a keresztény középkor, a lovagvilág kincseit. A realisták már idegennek érezték az Átváltozásokat, üresnek, tartalomnélkülinek találták, s a mitológiára a közöny, az ásító unalom volt a felelet. Megérett a paródiára. Ebben a műfajban is méltó feldolgozójára talált Ovidius: Daumier, a Charivari nevű francia újságban hosszú sorozatot ad az antik történetekből, úgy, ahogy ő látja őket. Gúnyos, gonoszkodó pillantása mindenben megtalálja a nevetségest, nem kíméli a legszomorúbb, legmeghatóbb jeleneteket sem. Ez a kíméletlen szatíra néha szinte meghökkent, de annyira szellemes és annyira emberi, hogy hatása ellenállhatatlan. «A nevetséges öl» mondja a francia közmondás és Daumier csakugyan megadta a kegyelemdöfést Ovidiusnak. Nem mintha ezután is nem találkoznánk ovidiusi témákkal, de már csak egészen ritkán és megtisztulva attól a hamis, unalmas érzelgősségtől, ami a századok folyamán rájuk ragadt. Chassériau «Apollo és Daphné»-ja teljes mértékben érzékelteti a monda mélabús, költői báját.

A realisták, élükön Daumierval, s még inkább az impresszionisták, hadat üzenhettek a mitológiának, de a monumentális festészet nem mondhatott le egészen róla. Freskóin Puvis de Chavannes is ellátogat a «Művészet Szent Berkei»-be. Világi paloták, színházak falait mivel is lehetett volna borítani, ha nem mitológiai jelenetekkel? Múzeumok, magánpaloták, főképp az Operaház díszítése közben így lett nálunk a derűs Lotz Károly a mult század végén a görög és római mesék világának újrateremtőjévé.

Boucher: Jupiter és Léda

A bencés templom homlokzata

Hősök Kapuja

meghatott érzés vett erőt rajtunk, amikor arra gondoltunk, hogy négyszáztíz esztendővel ezelőtt ugyanezek a falak fogadták magukba az ostromlott vár népeit. Itt borultak térdre, könnyes szemekkel fohászkodva segedelemért a magyarok Istenéhez. A templom hajójának közepén egyébként kopott márványlap jelzi, hogy az alatta levő kriptában pihen Kőszeg védője, a hősies magatartásáért bárói rangra emelt Jurisics Miklós, két gyermekével együtt. A baloldali mellékoltár előtt a falba építve Jurisics síremléke állít meg, rajta halálának éve : 1538. Odébb, a padozaton másik, hasonló márványlap. Ezt már alaposan megtépázta az idő. A kettéhasadt és töredezett márványlap hirdeti, hogy itt piheni örök álmát Wesselényi Miklós nádor özvegye, Széchy Mária, a szépséges és híres «Murányi Vénus».

Kőszeg belvárosának úgyszólván minden egyes épülete műemlék. Ilyen a templom előtt álló Mária szobor, amely 1739-ben készült és mögötte a több mint háromszáz éves régi kerekeskút. A legtöbb ház barokk, vagy empire stílusban épült, közöttük legrégibb a városháza, amelynek egyes részei még a XV. századból valók. Homlokzatát Magyarország, Kőszeg városa és Jurisics Miklós festett címerei díszítik. Valamennyi 1712-ben került a ház falaira.

Dr. Gyöngyös Endre polgármester szobájában két régi, érdekes könyvet őriznek. Az egyik a Szőlőjövések könyve, amely nem más, mint a tavaszi szőlőhajtások bejegyzésének sorozata. Az első feljegyzés 1740 április 27-ről való s tudatja, hogy a gazdák behoztak egy szőlőhajtást, amelyet természetes nagyságban szépen oda is rajzoltak. Azóta, egészen máig — évenkint megismételték ezeket a bejegyzéseket. A szőlőhajtás ábrázolása néha kétszer-háromszor akkora, mint a hatalmas folió alakú könyv, amelynek minden egyes sora hibátlan magyar nyelven íródott.

A másik könyv két kötetből áll : ez a polgárok névjegyzéke 1651 óta. Ennek is minden sora magyar nyelvű, mint ahogy Kőszeg valóban egyike a legtisztább magyar városoknak. A legutóbbi népszámláláskor a lakosságnak alig három százaléka vallotta magát idegen nemzetiségűnek.

Kőszeg vidéke már az őskorban lakott volt ; ezt a Szent Videm faluban talált leletek is bizonyítják. A legrégibb okmányok szerint Kőszeg várat 1248-ban IV. Béla király foglalta vissza Frigyes császártól. A vár első urai a Németújvári grófok

voltak. Abban az időben a vár még fent volt a hegyen, a mai úgynevezett Óház helyén. Az alsóvár 1263-ban épült; Henrik bán 1265-ben Ottokár cseh király kezére játszotta, egy év mulva azonban Gergely vasmegyei főispán visszafoglalta Németújvári Ivántól, akit «ragadozó farkas» néven emlegettek ebben az időben. 1392-ben Garai Miklós és János kapták meg Kőszeg várat és tovább építették, 1488-ban Mátyás király fiának, Corvin Jánosnak ajándékozta. A vár gazdái ettől kezdve sűrűn cserélődtek. Legnevezetesebb dátuma az 1532. év, amikor augusztus 5-én Ibrahim nagyvezér kétszázötvenháromezer főnyi török sereggel és 120 ágyúval megtámadta Kőszeget. Jurisics Miklósnak, a vár védőjének, mindössze 700 parasztja, 28 huszárja és 18 német lovaskatonája volt, mégis tizenkilenc török támadást vert vissza. Az utolsó volt a legvéresebb, ebben Jurisics is súlyosan megsérült. Amikor az asszonyok és a gyermekek észrevették az összerogyó vezért, fájdalomkiáltásba törtek ki s jajveszékelésük még az iszonyú csatazajt is túlharsogta. A törökök ezt a siránkozást félreértették, azt hitték, hogy a védők örömújjongással üdvözlik a felmentő csapatokat, riadót fúvattak és az egész török had visszavonult. Harangszó ünnepelte ezt a győzelmet és augusztus 5-én tizenegy órakor mai napig is erre emlékeztet Magyarország minden templomának harangszava.

Gondolataim még a városban járnak, amikor megérkezünk autónkkal a Hörmann-forráshoz. A hagyomány szerint 1621-ben a császári sereg bevonulása elől idemenekült Hörmann Mihály várnagy, miután előzően a várban a lőport felrobbantotta. Üldözői itt fogták el és ugyancsak itt végezték ki. Ma két pompás menedékház áll a forrás közelében. Bükkös és fenyő öleli körül őket féltő szeretettel.

Egy kis pihenő után felkapaszkodunk a hármashatár hegyéig, ahonnan káprázatos kilátás nyílik meg szemünk előtt. Előttünk 883 méter magasságban a Dunántúl legmagasabb pontja, az Irottkő. A nagy phillit-sziklákon három betű lát-

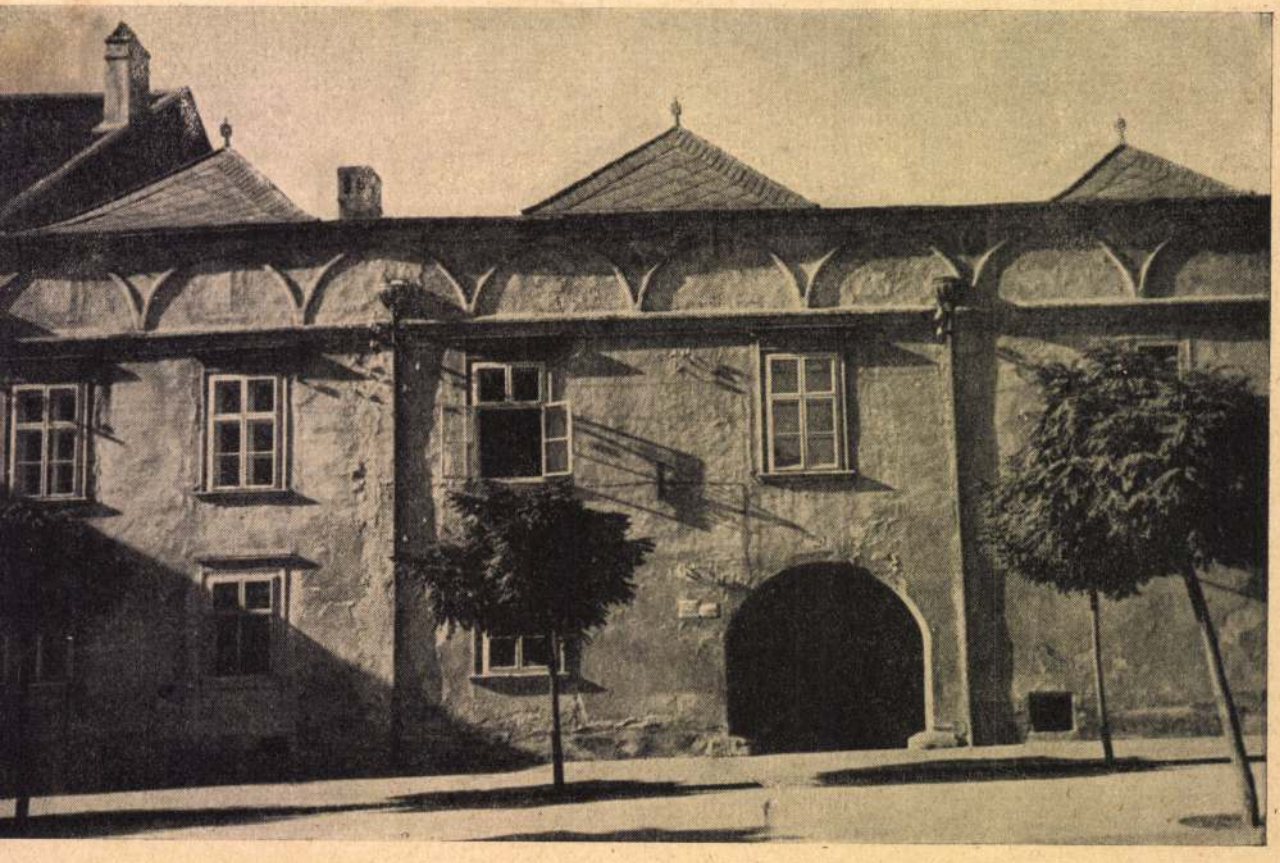

Régi polgárház

Régi sarkos házak

ható : CEB, ami Comes Edmundos Batthyány rövíditése. Valamikor ugyanis ő volt a hegyvidék ura.

Visszafelé jövet kocsink a stájerházaknál állt meg. Két erdészlak áll itt és innen mélyen belátunk a stájer Alpesekbe. Pompásan látszik innen a Schneeberg csúcsa és a Rax.

Elmerülve gyönyörködöm a páratlanul szép kilátásban, amikor egyszerre csak megdöbbenve észreveszem, hogy valaki visszaél a helyzettel és a zsebemben turkál. Gyors mozdulattal kapok oda és kezem hideg, nedves orrba ütközik. Így ismerkedem meg Mukival, az erdészlak szelídített fiatal őzével. Nem a pénztárcám után kutatott, hanem a mellette szerényen meghúzódó két szem kockacukor csalogatta oda. Rögtön el is fogyasztotta, jóétvággyal.

E kis intermezzo után megcsodáltam a lenyugvó nap sugaraiban fürdő Királyvölgy hatszázéves óriás gesztenyefáját. A fa kerülete több mint tíz méter és ma is bőségesen termi gyümölcsét. A legenda azt tartja róla, hogy Kőszeg ostroma idején Szolimán sátra itt volt alatta. Az Óház közelében, ahol, — amint már említettem, — valamikor az első vár állott, hatalmas hársfa terebélyesedik. Rajta kis táblán ez a felirat :

A nemzet az egyénben korcsosul
És a pusztuló házban pusztul a haza.
Hiába hívsz Istent is orvosul,
Ha a szellem léha és az erkölcs laza.

Az Óház környékének másik nevezetessége egy tárnaszerű bevágás. Six József tiroli kincsásó a magyar királyi udvari kamara engedélyével 1756-ban kincseket keresett is. Természetesen Kőszeg és környéke nagy izgalommal figyelte munkáját, amely azonban eredménytelen maradt. Még ma is akad olykor-olykor egy optimista környékbeli, aki úgyhisz a hagyománynak, mint valamikor Six, nevezetesen, hogy itt kincsek lappanganak. Pedig a vár szétrombolása után minden bizonnyal elcipeltek innen minden értéket a Németújvári grófok. A hagyomány azonban tovább él és a kincskeresők néhanapján még most is új reménységgel látnak kutatáshoz.

Lenn a völgyben egymásután gyúlnak ki a lámpák, amelyek mint apró szentjánosbogárkák csillognak felénk. Az átvághatatlan sötétséget csak kocsink előtt töri meg az autólámpa fénye. Olykor-olykor az erdő évszázados fái mögül egy-egy kíváncsiskodó őz, vagy szarvas pillant felénk. Már ismét lent vagyunk a városban, elhaladunk a híres katonai reáliskola mellett, majd feltűnik a kereken háromszáz éves bencés gimnázium épülete. Kőszeg különben is elsősorban iskolaváros. Az ország minden részéből jönnek ide gyermekek, hogy a város öt középiskolájában és hét internátusában magukba szívják a magyar kultúrát.

Mégegyszer megállunk a vár előtt, amely sok ostromot, vészt és vihart látott, de ma is sziklaszilárdan áll a helyén, s hirdeti, hogy Magyarországnak ez a végvára mindig és mindenkor szembe tudott nézni ezernyi veszéllyel. Falai között olyan emberek éltek és élnek, akiknek drágább hazájuk legparányibb röge, mint az életük. A bőven ontott magyar vérnek minden cseppje erősítette ezt a várat, a bástyákat és a falak között élők hitét. Kőszeg nyolc évszázada őrködik a hazája felett. A város háborúban fegyverrel, békében tudós tanárok szellemével küzdött a magyarságért.

Így volt és így lesz ez mindörökre.

PETHŐ KLÁRA hősi halott

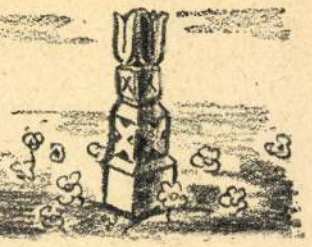

Sárdy Károly rajzaival

Írta GYALLAY DOMOKOS

1.

A műsoros táncmulatságon Gáspár András nagy lelkesedéssel beszélt Pethő Klárának állomáshelyéről.

— Komlódra fényes jövő vár! — mondotta. — Az özvegy báróné birtokán nagyszabású kőbányát nyitottak, szó van téglagyár építéséről. A gazdák biztatásomra szőlőt és oltványos kerteket telepítenek. Úgy növekszünk, gyarapszunk, hogy pár év mulva a második tanerőt is munkába kell állítanunk...

A Komlódra vonatkozó jósolgatások egész nyáron át folytak egy mezőségi kis parókián, ahol Klára-árva létében — egyik nagynénjénél a szünidőt töltötte.

— Második tanerőnek pedig ki lehetne alkalmasabb, mint a tanító felesége? — tette föl a szünidő végén a döntő kérdést Gáspár András.

— Persze, a tanító felesége! — adott neki igazat az egész parókia.

De Klárának még egy évig tanulnia kell. Jövő nyár elején lesz a képesítő vizsgája.

Gyorsan múlt az esztendő a szép tervezgetések közt. Nyár kezdete volt már, Gáspár András a képesítő vizsga híreit várta Kolozsvárról.

De más hírek süvítettek be a komlódi völgybe. Gyilkos merénylet hírei a Balkánról s a hírek szárnyán a háború fekete felhője.

Gáspár Andrásnak valami különleges beosztása volt a katonaságnál, mindjárt az első napokban személyes behívót kapott, sietnie kellett csapatához. Menyasszonyát távirattal hívta ki a kolozsvári állomásra.

Klára frissenkelt oklevelét is magával hozta. Nem volt idő bővebb búcsúzkodásra. A vőlegény férfigonddal hagyakozott.

— Mihamarább jelentkezzék a tanügyi előadónál s kérje, hogy magát küldjék ki helyettesítésemre! — mondotta. — A helyettesítést javára fogják betudni, amikor a második tanerő kinevezésére sor kerül.

Elment Gáspár András s már az első hetekben megsebesült a dunai átkelésnél. Súlyos sebe volt: szeptemberben, amikor a járaváló tanítólélekben csak úgy buzog a munka láza, neki örökös szünidőre kellett mennie a temesvári temetőbe.

Igy aztán Pethő Klára azon az őszön nem helyettesként, hanem végleges kinevezéssel foglalta el a komlódi állást.

A falu szívesen fogadta. A szeretetet, amit Gáspár tanító úr iránt éreztek, gyászban járó menyasszonyára is kiterjesztették.

Vígasztalásul a kőbányában dolgozó székelyek díszes követ faragtak a vőlegény emlékére. Az emlékkövet az iskola udvarára állították fel. Az avató ünnepen Klára is felszólalt. Fogadalmat tett, hogy a megdicsőült hős munkáját folytatni fogja, a komlódi bástyán hűségesen őrt áll a magyar ügyért.

A komlódi bástya azonban már a háború alatt repedezni kezdett. A téglagyár építése félbenmaradt, a kőbánya üzemét munkáshiány miatt beszüntették. A kőbányászok közül csak az öregebbek maradtak helyt s azok az öreg Bodor vezetése alatt sírkőfaragásra adták fejüket. Sok sírkő kellett akkor mindenfelé...

Az uralomváltozás aztán alapjában kezdte rengetni a komlódi bástyát. A báróné birtokát fölosztották, az udvar magyar iparosai elszéledtek, a cselédség közül is csak a legszívósabbak maradtak Komlódon napszámos kenyér reményében.

Klárát hovatovább ugyanaz a gond kezdte szorongatni, mint a fegyveres harc parancsnokát veszteséges ütközetek után: mi van a létszámmal? Mert ha a tanulók létszáma nem ér el bizonyos mértéket, a legősibb iskolát is irgalmatlanul becsukja a hatóság.

Egyik nyáron számot vetett az anyakönyvi kimutatásokkal s riadtan állapította meg, hogy szeptemberben hat-hét gyermek hiányozni fog az előírt létszámból.

Bodorral, a kőfaragók vezetőjével tárgyalta meg aggodalmát.

— Hiszen, ha gyermeket lehetne kölcsönkapni! — sóhajtott. — A mi vallásunkon levő gyermekeket bárhonnan fölvehetnénk.

— Gyermeket én hozok a falumból, Udvarhelyszékről, de ki tartja el őket, mert azok aztán jó étkesek! — kapott a szón az öreg Bodor.

Klára beleindult, hogyan lehetne a kölcsöngyerekek étkezését biztosítani. A báróné már elköltözött a faluból, de volt béresbírója, aki a megmaradt belsőségeket gondozta, a tanítónő mellé állt. A példát a gazdacsaládok és a tehetősebb kőfaragók is követték: a vendéggyermekek élelmezését magukra vállalták.

Bodor tehát augusztus végén udvari igás szekéren bedöcögött Udvarhelyszékre s nagy rakás gyermekkel tért vissza. Ruhájuknál fogva szedte ki őket a szekérből, mint ahogy a bárányokat szokták a gyapjuknál fogva. Az állami tanító ugyancsak meresztette a szemét évnyitás

Kőszeg vára

Kőszeg 1532-i ostromának történelmi jelentősége.

Az Adriától Bécs felé két fővasútvonal vezet, az egyik Semmeringen, a másik Szombathelyen, Bükön és Sopronon át. A Szombathely—soproni fővonal forgalmának egy töredékét az országhatárok legújabb eltolódása előtt kezdték elragadni az autók a Kőszegen áthaladó országút javára — mintegy emlékeztetve arra az időre, amikor az Adria és Bécs között a forgalom osztatlanul Kőszegen át bonyolódott le.

Aligha véletlen, hogy I. Ferdinánd király országai egyik legfontosabb kikötővárosának, Fiuménak kapitánya, Kőszegnek, a tenger felé vezető út e fontos várának is kapitánya lett. Az pedig bizonyos, hogy ez a vitéz kapitány, Jurisics Miklós, nem véletlenből vette útját Kőszegen át akkor, amikor Szolimán szultán új nagy hadjáratának hírére Bécs felé indult, a király táborába.

A nevezetes Kőszegnek már akkor híres kapitánya pár évvel korábban a horvát tartománygyűlésen képviselte Ferdinándot, 1531-ben mint követ, a szultán előtt. Mindkét megbízást annak köszönhette, hogy mint maga is délszláv, értett horvátul és tudott beszélni a török pasákkal is, akik közt sok a délszláv származású. Sajátságos, de nem egyedülálló jelenség, hogy Magyarország királya délszlávot fogadott szolgálatába. Délszlávok voltak azok a naszádosok, akik százával menekültek a magyar király szárnyai alá, délszláv volt Bakics Pál, aki közvetlenül a mohácsi vész előtt csapatával együtt jött át szerencsétlen Lajos királyunkhoz, délszláv volt a legendás hírű Hoberdanacz, aki a mohácsi vész után három évvel járt Ferdinánd megbízásából Konstantinápolyban, mint utána két esztendővel Jurisics s további két esztendő mulva ennek testvére, Zárai Jeromos, még később Verancsics, a Jurisicsékhoz hasonlón dalmát származású püspök. Említsem-e a magyar királyt szolgáló többi híres délszlávot: a Zrinyiek, Frangepánok, Martinuzzi, Brodarics és annyi más díszes nevét?

Mindezeket egy kép bűvölte el, a mohácselőtti Magyarország képe. Négyszáz és egynéhány olyan esztendő után, hogy a rájuk gondolástól is megremeg a szív és roskadoznak a vállaink, Nagymagyarországnak nevezgetik azt a birodalmat,

Gladtörténelmi Közl.
1932. 3-4. 27.

amelyet a Kárpátok öveztek s amelyek külügyét, hadügyét, néha minden más ügyét is külföldön, idegen dinásztia alatt, sokszor idegen miniszterek bizony nem mindig magyar érdekek szerint irányították, — vajon bírjuk-e megérteni azt a kort, amelyben hazánknak melléktartományai voltak mind azok az országok, amelyek most e „Nagymagyarország" fölött osztoznak? Magyar őrség, éppen a hős Hoberdanacz vezetése alatt állott Jajcán, magyar őrség volt pár évvel előbb Nándorfehérvárott, a magyar király uralkodott Csehországban, hűbérese Moldvában és Havasalföldön. A kortárs bámulhatta ezt a birodalmat, amelyiknek egyik alattvalója — a lengyel király sógora — saját erejéből ültetett vajdát Havasalföldre, — egy másik alattvalója merész kézzel a pápai trónust akarta megszerezni. A barbár léleknek is imponálhatott a politikai hatalom s a velejáró gazdagság és pompa, a művész megcsodálhatta a kőbefaragott zenét Jáktól és Pozsonytól Pécsen, Esztergomon és Budán át Kassáig, Gyulafehérvárig és Brassóig, bámulhatta a falusi templomok és a királyi várpalota festményeit, Buda és Nagyvárad szobrait, a hollós királynak és számos főúrnak színes könyveit. A vallásos lélek elmerenghetett Pelbártnak sok kiadást ért művein vagy a királyi zenésznek Luther zsoltáraira írt dallamain, a tudós elmélyedhetett Verbőczi alkotásában és az egyre szaporodó magyar és latin kéziratokban. Külső és belső dísz így ékesítette azt a koronát, amelynek viselője Lajos, király volt a Kárpátoktól az Adriáig és a Szudetáktól a Fekete tengerig.

Ennek a Lajosnak nagybátyja uralkodott lengyel földön, egyik sógora Ausztriában, a másik sógora Spanyolország, Németalföld, a két Szicilia és a tengerentúli tartományok birtokához megszerezte a nem nagy hatalmi gyarapodást, de különös fényt kölcsönző német-római császári címet. Szövetségese volt a legnagyobb tengeri hatalom, Velence. Melyik korona lett volna ragyogóbb, mint a magyar és melyik birodalom érzett volna nagyobb biztonságot Mohács előtt? És melyik királyság gyakorolt volna nagyobb vonzóerőt még a mohácsi vész után is a pogány törököt gyűlölő délszláv keresztyénységre, mint a szintén délről bevándorolt Hunyadiak örököse? Az együgyű lélek igazságos büntetést látott a török győzelemben, de nem hihette el azt, hogy Isten örök uralmat engedjen Mohamednek Jézus fölött. Aki közelről ismerte e téres birodalom minden dicsőségét, az rendületlenül bízhatott abban, hogy e nagy királyságnak régi hatalmát újra el kell érnie.

A dísz valóban küzdött az enyészettel még századokig, de a hatalom gyorsan eltünt, amint órák alatt vált hamuvá Mátyás termeinek pompás mennyezete. És amint most Székesfehérvárott a földből-sárból kiásott alapfalak kövei fölött csak az üres levegőbe mutatva mondhatjuk: itt meredtek az

ég felé a büszke boltívek, úgy 1532-ben már csak emlékében élt a magyar nagyság. Kőszeg ostromának tüzes napjaiban Nándorfehérvár, Pétervárad, Jajca már jól ismerte a müezzin énekét, keleten és északon a törököktől támogatva állott agyaglábain Szapolyai királysága. Nyugaton az 1532-i hadjáratban megvédte Pannonhalmát Bakics Pál, Sárvárt Nádasdy Tamás vitéz kapitánya, Kőszeget Jurisics, de a többi vár fölperzselve, a lakosság kétségbeesett futásban, amelyben az anyák maguk öldösték tehetetlen kisdedeiket,

E pusztulás pernyéjén át tűnik előnkbe a kőszegi harc jelentőségének egyik arca. Pannonhalma, Sárvár és Kőszeg védelme szimbólikus jelentőségű ; jelképezi azt az időt, amelyben Magyarország határa a mostanihoz közel futott, de a magyar fennhatóság alatti rész nem a határokon belül esett. Megnyúzott húsdarab a mai Magyarország, — a négyszáz év előtti bőrcafatként lógott az osztrák határon, olyan bőrdarabként, amilyent Dobóék akgattak az egri falakra a török ágyúgolyók ellen.

Ennek a roncsnak és e roncs volt mellékországának, a cseh királyságnak lett ura Ferdinánd osztrák herceg. A menekvő délszlávok, mint nagy királynál kereshettek biztonságot nála, a világviszonylatokat magasból néző török nagyvezér azonban nem ok nélkül csúfolta őt kis bécsi királynak.

Gúnyolódhatott a nagyvezér a ferdinándi ország kicsinységének és gúnyolódhatott a szultáni birodalom nagyságának tudatában. A diarbekri szancsákhoz hasonlította az osztrák tartományokat, ahoz a tartományhoz, amelynek bégje akkor Jurisicsék rokona, Szolimán volt, aki néhány év mulva az első budai pasa lett. Ha a szultán mérhetetlen hatalmát nézzük, méltatlan nagyzásnak tűnik föl az a kérdés, volt-e történelmi jelentősége Kőszeg ostromának ? Nem Kőszeg, hanem Magyarország és akármelyik európai birodalom kicsinynek tűnik a a török birodalom mellet. Spanyol- és Németország földje együtt sem érték el a Balkán és Kis-Ázsia török uralom alatt álló területének nagyságát, pedig ezekenfölül a szultán közvetlen birodalmához tartozott Arábia, Szíria és Egyiptom. Mint hűbéres állam hódolt Szolimánnak a lengyel határon Krímia, a francia part átellenében a kalózok fészke, Algir. És hiába gyűlölték őt a délszlávok, gyermektizedben vagy fogolyként összeszedve janicsárokká és spáhikká nevelkedtek, rabszolgasorsban maradva a bégek és pasák közé emelkedtek, mint annyi más közt Jurisicsék említett rokona.

Nem is Kőszeg volt ennek a világbirodalomnak titkos célpontja, még csak nem is Magyarország, hanem Itália, akkori földaraboltságában valamennyi szomszédjának Magyarországhoz hasonlóan tehetetlen prédája. Ezért viaskodott Mohács előtt 32 és Mohács után 33 további éven át a francia és a

spanyol király. Milano birtokát kérte bátyjától, V. Károly császártól Ferdinánd, Milanót akarta visszaszerezni Ferenc francia király, ezért kért segélyt a török szultántól. A Károlytól döntően levert és foglyulejtett Ferenc kérése adta a török pasák szájába a híres mondást, hogy a szultán nem a kis bécsi királyt keresi, hanem Károlyt, a spanyol királyt, aki császárnak címezi magát, mintha a koronázás tenné a császárt és nem a hatalom. Ez a segélykérés villantotta még izgatóbbá a szultán előtt Itália és Róma meghódításának vágyát. Itália helyett azért kellett Magyarországnak pusztulnia, mert a szultánnak szárazföldi hadereje nagyobb volt, mint a tengeri.

Eltörpül a lehanyatlott Magyarország jelentősége az akkor hozzá hasonló sorsú Olaszország mellett, még jobban eltörpül a török birodalom mellett. Mennyire eltörpül Kőszeg ostroma e világrengető harcokban! A kortársak véleménye nem is látszik egyöntetűnek az ostrom fontosságára nézve. Jurisics jelentését az ostromról európaszerte olvasták, német és francia nyelven terjesztették, világtörténelmébe beírta a híres nocerai püspök, Jovius. Mindez bizonyítéka az ostrom híresség-ének, de nem fontosságának. Szenzációs érdekű volt az, hogy egy kis fészek hetekig bírta az ostromot, de a védelem sikere után nem volt kevésbbé félelmes a török, mint előtte. Az ostrom jelentéktelenségére nevezetes bizonyíték, hogy hallgatnak róla Ferdinánd királynak a szultán táborában volt követei, pedig egyikük, Lamberg az előző évben éppen Jurisiccsal járta meg Konstantinápolyt. E követek részletesen beszámoltak a béke ügyében folytatott tárgyalásaikról, elpanaszolják, hogy kérésük elutasítása után a szultán nem bocsátotta el őket, hanem magával hurcolta a háborúba, de hosszú jelentésükben egyetlen szó, egyetlen célzás nem emlékezik Kőszegről. Pedig a szultán, talán az ő megfélemlítésükre intézkedett úgy, hogy ők ugyanarról a szőlőhegyről nézhessék végig az egyik rohamot Kőszeg ellen, amelyikről a nagyvezér és a szultán. Lehet, hogy a szultán inkább hatalmának jóbarát és ellenség előtt való fitogtatása végett tartotta vissza őket. Abban a korban ugyanis hatalom jelének tekintették azt, ha egy uralkodóhoz követek jöttek. Követküldés a megalázkodás jele volt, alig is küldött követet a szultán, állandó követet pedig nem tartott sehol, míg az ő udvarában egymást érték a lengyel-, magyar-, spanyol, perzsa és más követségek, — állandó követséget tartott Velence és nem sokkal utóbb Franciaország is. Amint szégyelte volna a szultán követet tartani idegen udvarban, úgy szégyelte volna békevágyát kifejezni, pedig 1532-ben már nemcsak Ferdinánd, hanem a szultán is békére szorult.

Ferdinándnak bátyjával együtt elég hatalma lett volna a török ellen akár védő, akár támadó háborúra. Éppen 1532-ben páratlan tömegű és kitünő fölszerelésű hadsereg gyűlt Bécs

alá. A megütközés elmaradásának azonban csak egyik oka volt a hadsereg kései gyülekezése, a másik, szintén döntő ok az volt, hogy Szolimán nem ment el Bécsig. A keresztyén hadseregben t. i. nem volt meg a föltétlen készség arra, hogy Magyarország területén harcoljon. Ez a haderő főleg a német birodalomból jött. A német rendek készek voltak támogatni a császárt a franciák és Ferdinándot a törökök ellen — a birodalom integritásának védelmében. De féltékenységgel nézték a Habsburg testvérek földéhségét, — és ha a szultán, amint hirlelték és amint Szapolyai életében igaz is volt, újabb területeket nem hasított ki Magyarországból, Szapolyai pedig segédcsapatokat adott neki, akkor a német rendek többségének nézete szerint Ferdinánd hadjárata Magyarországon egy keresztyén állam ellen folytatott igazságtalan hódító háború volt. A német birodalom rendeinek féltékenysége és Ferenc francia király nyilt ellenségeskedése miatt Ferdinánd a török elleni háborútól csak veszteséget várhatott, tehát kezdettől fogva békére vágyott. Alig tudjuk előszámlálni azokat a követségeket, amelyeket békejavaslatokkal küldött vagy próbált küldeni a szultánhoz.

De egyre égetőbbé vált a szultán békevágya is. Főcéljait, Róma elfoglalását, Károly megalázását meg se közelíthette. A magyarországi harcokban roppant veszteségek érték s eközben emlékeznie kellett arra, hogy az ő császári hatalma teljesebb ugyan a mohamedánok, mint Károlyé a Krisztus-hívők fölött, de a mohamedán világban is van egy legyőzhetetlen uralkodó, aki nem ismeri el a császári felsőbbséget. Birodalmának keleti határán válságosra fordult a viszály a perzsákkal. Egyszerre keleten es nyugaton nem folytathatott nagy háborút, tehát békülnie kellett Ferdinánddal. Azt a követséget, amely Kőszeg előtt ott volt a táborban, már elútasította, hiszen ez a követség, Lamberg és Nogarola, Nisben érte a szultánt, Sztambul és Buda feleútján. Hogyan hallgatott volna kérésükre akkor, amikor győzelmet reménylő és zsákmányra éhes hadserege, hetekig tartó menetelés után, az ellenség földjéhez közelgett? Ha pedig egyszer elútasította a követséget, hogyan változtatta volna meg presztizsének sérelme nélkül az adott választ?

Ennek a kényes kérdésnek megoldását adta Kőszeg ostroma. A vár védelmét az a Jurisics vezette, akit a szultán és a nagyvezér még Konstantinápolyból személyesen ismert. Jurisicsot magához hívatta az ostrom végén Ibrahim nagyvezir és neki a kihallgatáson elárulta, hogy most siker reményével kérhetne Ferdinánd békét a szultántól. Az ügyet a legszigorúbb titokban kellett tartani. Ibrahim nem viselhette volna el, hogy a szultánról bárki azt hírelje, hogy kérés nélkül hajlandóságot mutatott a békére. Ferdinánd nem hozhatta nyilvánosságra reménykedését, nehogy Szapolyai vagy a francia politika meghiusítsa. Jurisicsnak személy szerint is érdeke volt a hall-

gatás, mert ezzel önmagának tartotta meg a békeszerzés egész dicsőségét.

Ilyen okok idézték elő, hogy éppen az ő tesvére, Zárai Jeromos ment Sztambulba 1532 végén; Jurisics maga talán sebei miatt nem mehetett. És az ostrom lezajlása után nem egészen öt hónappal, 1533 január 21-én létrejött Ferdinánd király első békekötése Szolimán szultánnal.

Ez a béke részben Ferdinándnak, részben Szapolyainak, tehát lényegében magyar uralom alatt hagyta a Duna—Dráva vonalát és a Drávától délre csaknem mindazt, amit a mai magyar nemzedék a magyar birodalomhoz tartozónak ismert. 183 év telt el, amíg területileg ugyanilyen kedvező békét nyerhetett Magyarország a töröktől.

Ezzel jutottam el a válaszadáshoz a fölvetett kérdésre: mi hát a történelmi jelentősége Kőszeg 1532-i ostromának? Ime a felelet: Ez a város 400 éve aránylag fontosabb volt, mint ma, kapitányának híre az ország határain túlterjedt. Maga az itt folyt küzdelem szimbolikus jelentőségű Magyarország történelmében, de ezt a dicsőséget másokkal is meg kell osztania. Semmivé törpül a vár és az ostrom jelentősége a török birodalom és a keresztyénség főhatalmainak tusájában, de *Európa, Ázsia és Afrika e borzalmas viaskodásában az első és közel két századon át el nem ért előnyökben gazdag béke megkötéséhez Kőszeg ostrománál a Jurisics személyébe vetett bizalom szolgált kapocsként.*

Török Pál.

Amikor a színésznővel feltörlik a padlót

Éppenséggel el lehetne képzelni afféle nyarat Pesten, amelybe a színház is beletartozik. Ilyen, olyan meg amolyan színház. Mondjuk a *Blue Box* oldalában *Beckettet* játszanának, a *Margitszigeten* pedig nagyoperettet. A *Hiltonnál* vígoperát adnának, a *Budai Parkszínpadon* musicalt. A *Hild-udvarban* zenés vígjátékot találnánk, a *Városmajorban* viszont *Goldoni, Shakespeare* szerepelne műsoron, például a *Szentivánéji álom* vagy az *Ahogy tetszik.*

A fenti lista választéknak kifejezetten szerény, szinte minimális, de ha létezne, mint kínálat, legalább tudnám, hova menjek.

Mindezek híján viszont nyugodtan elülhetünk otthon valamennyien. A főváros ezen a nyáron színházi élet gyanánt szinte semmit sem produkált. (Egyelőre.) Csupán a *Madách Kamara* állított ki új produkciót hűtött nézői elé, s az *Ölelj át!* nagy sikere, a rendkívüli érdeklődés talán annak is köszönhető, hogy jószerével ez minden, ami az idei nyár színházi újdonságának tekinthető.

A felsorolt helyek némelyike nem kínál semmilyen programot, másutt pedig minden van, csak színház nem. Szabadtéri színházi előadások a Városmajori Színpadon láthatók, ahol a *Vidám Színpad* „túlórázik": műsoron tartja a *Révai utcában* futó sikeres produkcióit. A napokban a

Kállai Ilona, Kautzky József, Straub Dezső

Gy. Balázs Béla felvétele

Mona Marie mosolyát játssza, amely ugyan *székesfehérvári* bemutató volt, de ez nem téveszthet meg senkit: echt Vidám színpadi előadás, *Bodrogi Gyula* rendezésében, „elegáns párizsi lakás" című szegény gazdag díszletben. Az egyik főszereplő *Straub Dezső*, kinek magabiztos játéktudását, fölényes poénkezelését, önműködő humorát rokonszenvesnek találom. A másik főszereplő *Bede-Fazekas Annamária*, aki pályakezdőként erős drámai színésznőnek látszott, majd érdekes karakterszínésznőnek ígérkezett, újabban azonban felfedezték a pesti Broadwayn, s ha nem vigyáz, sikeres zenés színésznő lesz belőle.

Voltaképp *Kállai Ilona* miatt írok. A zűrös események közepette egyszer csak betoppan a színre családostul. Párizsi úriasszonyként jön — férje és eladó leánya oldalán — s rosszkor érkezik. Straub, a zavarba jött házigazda perceken át mentegetőzik, magyarázkodik valami idétlenség miatt. Lassan enyhül a légkör, s a vendégek — még mindig némán, fagyosan — végre leülnek. Kállai finoman elhelyezkedik a fotőjben, egyik formás lábát épp átveti a másikon, amikor ugyanazzal a lendülettel a fotel is felborul lábavesztetten. A hősnő elterül a földön. Straub minden ügyetlenségével odaugrik segíteni, s huzamos ideig görgeti, húzkodja, hentergeti partnernőjét, merő jóindulatból, a felállítás szándékával. A színésznővel feltörlik a padlót. Arca Buster Keaton-i faarc, méltósága töretlen, eleganciája kifogástalan marad. Amitől ez az egyszerű, ámbár frenetikus helyzetkomikum valahogy művészetté bír emelkedni.

Lehet, hogy ez az egy színházi pillanat jutott egész nyárra. Osszuk be magunknak.

Stuber Andrea

TELE/VÍZIÓINK

A kritikus dilemmája

Hogyan kell kinyírni egy műsort? Az a régi egyszerű és egyenes megoldás, hogy a Nagy Kultúrfelelős betiltja. Ki tudja, miért, magyarázatot, indokokat várunk, ha megvonják tőlünk valamely kedvelt műsorunkat. Mintha valamennyien a Magyar Televízió nevű részvénytársaság tulajdonosai volnánk. Mindazonáltal — mint az Aktuális példája is mutatja — a durva megszüntetéses módszer ma is létezik, csak némi szöveg kíséretében, sőt az a legjobb, ha kapcsolódik hozzá egy kis sajtóvita.

A sajtókritika nem érdekes. Soha még egyetlen rossz produkciót sem buktatott meg, azon egyszerű oknál fogva, hogy a címzettek oda sem figyelnek. A közlemények és nyilatkozatok már felkavarják a kedélyeket, ám a jó vagy rossz döntéseket nem befolyásolják.

Mostanában a híresztelések, a kiszivárogtatások taktikája a legelterjedtebb, mintha a televíziónál csupa titkosügynök dolgozna, akiknek az a „fedő" feladatuk, hogy műsorokat készítsenek, amelyeket majd megszüntetnek, amelyen majd nyilvánosan fölháborodhatnak. Ma végigtekintünk az elmúlt három év úgynevezett médiacsatáin, ez a viccnek szánt feltételezés nem is akkora badarság, mint amekkorának első pillantásra látszik. Hiszen nyilvánvaló politikai célokról van szó.

De mit kezdjen az ember azokkal a — naiv néző szemében „piti" ügyekkel, amelyek egy-egy televíziós személyiség kinyírását szolgálják? Az ilyen akciókat három év elmúltával a becsületsértés gyanúja nélkül nem lehet lebonyolítani. Mert miért sztárolták eddig? Hogy lehet az, hogy mindig mindenütt — már-már az unalomig Ő volt jelen. Ha egyszerre kiderül, hogy nem is olyan jó.

Mindennek az a sajnálatos következménye, hogy a minőség, mint egyetlen kívánatos szempont, lassanként még a kritika szintjén sem jön számításba. Nyomorult kritikus elszántan — és mindinkább úgy érzi: hülyén — küszködik minhenféle esztétikai értékekkel, szempontokkal, vágyálmokkal, miközben egyetlen célra koncentrál: „Úristen, csak le ne írjak olyan mondatot, amellyel bárkinek a már elhatározott kinyírását legalizálhatom!" Ez pedig a sajtószabadság csődje. Mármint a tisztességes sajtóé. Mert hátha nem működnek jól a „titkosügynökök"! Hátha éppen tudatlanul a kezükre játszom!

Ezért vagyok zavarban, ezért nem tudom eldönteni, tudatos akció volt-e a televízió szerkesztése részéről, vagy véletlen, esetleg figyelmetlenség, amikor Juhász Előd Zenebutik című műsora után, a sáskák izgalmas, ám az emberi természetre nézve káros életttörténetének epizódja beiktatásával A rock and roll húsz éve című angol filmet vetítette.

Akárhonnan nézem, harminc perc leforgása alatt Juhász Előd magazinjáról s benne a magyarországi rockról kiderült, milyen szegényes, utánérzésnek is milyen keserves. Holott azon kéne felháborodnom, hogy az angol dokumentumfilmnek csupán a töredékét adták. Tudatom mélyén persze ott csücsül e nem pusztán zenei jelenség összes szociológiai összefüggése, engem most mégis a szerkesztés nyilvánvaló otrombasága — vagy pikantériája? — érdekel. Izléstelen — és igazságtalan — a nézőt arra a következtetésre kényszeríteni, hogy az összehasonlítás hazai kedvenceit és példaképeit kiábrándító helyzetben tálalja. Ez is a kinyírás egyik módszere. Gyorsan kijelentem: nem hallottam semmit! Te jó ég — jut eszembe —, lehet, hogy ez a legrosszabb?

Kovács Júlia

Csak a kispénzűek adakoztak

Kudarc a kőszegi Jurisics-várban

„Döbbenet, hogy mennyi nemes, szép gondolat és akarat vész el, vagy vív nehéz küzdelmet a megvalósításért csupán azért, mert magányos, mert nem tud azokról a társakról, kikkel együtt, közösen könnyebben tudnának előrelépni . . ." — jelezte nem is olyan régen *Földes Mária*, amikor arról tudósított lapunkat, hogy a Kőszeg Galéria és a város egyik alapítványa szeretné megmenteni a helybéli zsinagóga romosodó épületét. Már csak azért is, mert a volt zsinagóga alkalmas lehetne koncertek, kiállítások szervezésére, rendezésére.

Akkortájt a Kőszeg Galéria mindenekelőtt a képzőművészek segítségét kérte. Felhívásukra harminchét művész küldte el alkotásait. S amint Földes Máriától megtudtam: a segítőkész művészek legtöbbje nem tartozik a zsidósághoz, sőt a várost is csak *„kívülről látta"*. És mégis . . . Ellenszolgáltatás nélkül ajánlotta fel műveit például *Macskássy Izolda*, a bolgár *Ruszev Roszen*, *Tornai Endre András*. De elküldte alkotásait — ingyen — a szerveződő árverésre *Pável Zoltán*, *Benkő T. Sándor*, *Ágoston Ildikó* és *Oláh Mara* cigányfestő is.

Amikor a Kőszeg Galéria munkatársai, *Ágota Zoltán* segítségével megszervezték az elmúlt hét végére az árverést, még abban reménykedtek, hogy erre az eseményre „megmozdulnak a feltörekvő társadalmi rétegek tagjai is". S bebizonyítják: legalább annyira segítőkészek, mint a művészek.

De nem . . . Inkább csak a kispénzű emberek gyülekeztek az árverésre. A művek legtöbbje kikiáltási áron kelt el. Az összegyűlt százezernyi forint viszont még arra sem elegendő, hogy új üveg kerüljön a betört ablakok helyébe. Közben a zsinagóga teteje is beomlott már, a falak is omladoznak.

Ám a Kőszeg galériások és a Kőszegi Zsinagógáért Alapítvány tagjai nem adják fel a harcot. Szeptember utolsó hetére ismét árverést szerveznek. Még mindig bíznak abban, hogy a „nemes gondolat" nem vész el. Éppen ezért azt ajánlanám a Kőszeg galériásoknak, hogy próbáljanak pénzt szerezni valamelyik nemzeti, kulturális, szabadművelődési alapítványtól, ahova szinte „számolatlanul" folyik az állami forint.

Napló, magamról

A filmrendezők ritkán szoktak feltárulkozni könyvek hasábjain. A hazai szakirodalomban alig találni példát a *Mészáros Mártáéhoz* hasonló vallomásra. A szerző még fiatal ahhoz, hogy memoárjait közreadja, mivel azonban különlegesen mozgalmas és sikerekben gazdag élet adatott számára, örömmel vettük kézbe Naplójának legújabb fejezetét: az önéletrajzot. Tetszik benne a személyiség varázsa, az érzelmesség hőfoka, az indulatok robbanékonysága: a pálya fő állomásai könnyedén rekonstruálhatók az érzékletesen megelevenített élmények nyomán. Total plan: a nagyvilág és a politika „mozgásai", second: a magyar film tegnapi és mai atmoszférája, premier plan: Mészáros Márta tükörbe pillant.

Mivel a műfaj szubjektív, elfogadjuk, hogy a magyar film reprezentánsa így élte át a derű és a ború pillanatait, a sikereket és kudarcokat, a sorsfordulókat és a társadalmi viharokat. Mindössze egyetlen kérdésben vitatkozunk vele. Mészáros Márta alkotásainak fogadtatását egyoldalúan ismerteti. Így határozza meg a bírálatok közös alaphangját: műveit *„a földbe taposták"*, *„durván támadták"*, *„agyonhallgatták"*.

Bizonyos, hogy rosszízű támadásokban is volt része, ennyire szelektíven mégis igazságtalan dolog emlékezni. Ha lenne helyünk, hosszasan idézhetnénk a dicsérő, lelkesen elismerő cikkekből is. Még egy apróság: több, mint kínos, hogy a lengyel „érdekeltségű" Mészáros Márta kötetében néhány lengyel művész nevét következetesen eltorzították.

V. J.

Város—Tér—Kép Pest közepén

A Vörösmarty tér — immár hagyományosan — augusztus 15-én és 16-án szabadtéri mozivá alakul át. Koncert és filmvetítés várja ingyen a Város-Tér-Kép '93 rendezvényre érkezőket.

Hobo programjához méltó a film is, amit majd láthatunk. Világok arca — Baraka. Föld és ember egymást építő, rontó történetéről mesél a huszonnégy országban forgatott alkotás.

Hahó, Öcsi!

A három évvel ezelőtt villámgyorsan befutó Republic együttesről jó ideje alig hallani valamit. *Boros Csaba* zenekarvezető-basszusgitárossal törzshelyén, a Cross-Roads blueskocsmában futottunk össze.

— Csak a szórakozás? S hol az újabb lemez?

— Épp most vesszük fel — mondja. — A Hahó, Öcsi! szeptember elején jelenik meg. Nosztalgikus hangulatot idéző címet kerestünk, így leltünk ra gyerekkorunk egyik kedvenc filmjére a Hahó, Öcsire. De senki ne gondolja, hogy gyereklemezt készítünk; azt hiszem, még a felnőttek is meg fognak lepődni egyké szókimondó dalszöveg hallatán.

— Mi az oka, hogy mostanában nincs szem előtt a Republic?

— Talán megszoktak minket, már nem hatunk az újdonság erejével. Remélem, ez a lemez legalább annyira felrázza majd az embereket, mint az első tette. Egyébként más zenekarok sincsenek igazán előtérben, ez köszönhető a tévé és a kiadók közti vitáknak is. De nem is ártott nekünk a csend. A lemezfelvétel előtt tíz napra táborba vonultunk felkészülni: Gergelyiugornyán mindennap próbáltunk, az anyag nagy részét ott raktuk össze.

M. Gy.

Értesítjük hirdető partnereinket, hogy új címünk:
Budapest, Törökvész út 30/A 1022
Tel: 156-2533, 202-7788, 202-2988
Fax: 115-4039, 202-2988/71
Hirdetéseik megjelentetésében továbbra is készséggel állunk rendelkezésükre!
NÉPSZAVA HIRDETÉSI OSZTÁLY

A NAP KÉRDÉSE

Miként szól bele a politika a filmművészetbe?

Válaszol: Molnár Péter

Film és politika címmel tart ma délben előadást az egri filmművészeti nyári egyetemen Molnár Péter, a Fidesz médiaszakértője. A politikust arról faggattuk, hogy ma is jelen van-e még a politikai akarat ebben a művészeti ágban?

— Maga a politika bizonyosan jelen van, elég olyan filmekre gondolnunk, mint *Jeles András* Párhuzamos életrajzok című alkotása, vagy *Timár Péter* Csapd le csacsija, ahol *Eperjes Károly* titkos munkásőrbázist vezet. A politikai akarat azonban közvetettebb formában jelentkezik, mint korábban. A film helyzete elsősorban azért változott meg, mert ma a politikáról elsősorban a politika szól.

— *Nem a pénz korlátozza ebben az alkotókat?*

— Azért is nagyobb az alkotók szabadsága, mert korábban hiába állt volna esetleg rendelkezésre a szükséges pénz, voltak tabu-témák, amelyek nem jelenhettek meg a filmvásznon. Ezzel szemben ma csak a piac szelektál. Viszont az európai kultúra finanszírozási modell szerint meghatározó szerepe van az állami mecenatúrának. Az állam, amelyik a kormány, illetve a művelődési minisztérium által jelenik meg, még nem terjesztett be új szabályozást a közalapítványokról. Így különösebb megkötés nélkül dönthet a minisztérium. Liberális demokráciában arra kellene törekedni, hogy minimalizáljuk a döntésben megjelenő politikai törekvéseket.

Jelenleg ellentmondásos folyamatok zajlanak, hiszen éppen a filmművészet volt az első, amelyik kiharcolta, hogy az állami mecenatúra kvázi közalapítványon keresztül érkezzen az alkotókhoz. És minden működési hibája ellenére ebben az alapítványban helyet kaptak a szakma képviselői is, illetve a kuratóriumok felállításánál demokratikus érdekérvényesítési lehetőség volt. Indokolatlan volt ezt megbontani a minisztérium részéről azzal, hogy jelentős összeget, 350 millió forintot egy másik, közvetlenül felkért kuratóriumra bízott.

— *Miért hívnak ma egy politikust filmes nyári egyetemre?*

— Pontosan a dolog átmeneti jellege, az új formák kialakulatlansága, illetve a vészjósló tendenciák megjelenése teszi szükségessé, hogy egy nyári egyetem is vendégül lásson az előadók között politikusokat. Még akkor is, ha tudomásul veszem, a művészeti életben személyes ízlések és szubjektív szempontok a legliberálisabb döntés esetén is szerepet játszanak.

Szabó Z. Levente

Bab nélkül esszük majd a bablevest?

Már spájzolásra sem futja

Áfa-hétfőre ébredtünk. Bár már vasárnaptól érvényben van az „emelés", az üzletek nagy többségét csak tegnaptól érintette. Az első pillanatban nehéz eldönteni, hogy csak a szokásos hét eleje miatt lézengenek a vásárlók a boltokban, vagy az áremelés tartja távol őket.

— Jóval kevesebben jöttek, mint más hétfő reggeleken — sóhajt egy angyalföldi magánboltos. — Óvatosabbak lettek az emberek. Pedig én nem emeltem árat, hiába nőtt az áfa. Ha azt akarom, hogy maradjon vevőm, akkor át kell vernem az APEH-et. Meg is teszem. Hogy hogyan, azt ne kérdezze, azt se írja le, hogy hol járt. Elég, ha megemlíti, hogy van még olcsó kisbolt Angyalföldön.

Annál drágább boltot találtunk a Margit körúton. Az úr, aki egy liter tejjel, egy kiló kenyérrel, mirelit babbal, kiló sóval, liszttel, cukorral vár a pénztár előtti sorban, nem látszik elégedettnek.

— Ma már tejföl nélkül esszük a bablevest — mondja —, pedig az asszony azt is felírta, de annyi pénz már nincs nálam. Fizetést csak a feleségem hoz haza, én nem keresek, csak állást. A munkanélküli-segélyből hárman már nem élhetünk úgy, ahogy megszoktuk. Szomorú dolog ez uram, mint a bableves tejföl nélkül, meglehet nemsokára bab sem lesz benne. Én nem szégyenlem, írja csak ki nyugodtan a nevemet: *Gaál Péternek* hívnak.

A keserű szavak után üdítő látvány a fiatal pár, amint kosárnyi konzervet pakol el a Batthyány téri ABC-ben. Kénytelenek voltak áremelés után vásárolni, mert csak hétfő reggel kaptak fizetést. Kellemesen lepődtek meg, amikor kiderült, hogy itt épp most értékelték le a májkonzervet.

A fiatal eladónők folyamatosan rakják a pultokat. Áruban nincs hiány, csattog is szorgalmasan a kis címkéző gépecske.

— Több mint 1100 féle cikknél változott az ár — mondja *Gogolya Lajos* áruházigazgató. — Szombat délutántól estig lezavartuk a leltározást, az átárazást, így vasárnap már nyugodtan nyithattunk. Négyszáz terméknél — például kenyér, pékáru, tej, tejtermék, tőkehús, cukor, liszt, zsír stb. — a saját kockázatunkra megtartjuk a korábbi árakat. A forgalom alakulásán persze még nem lehet lemérni az áfa-változás hatását. Évekkel ezelőtt, ha áremelést „vártak" az emberek, akkor a forgalom akár 40 százalékkal is megugrott. Most szombaton alig éreztük a forgalomnövekedést. Az embereknek már „spájzolásra" sem futja.

Rákos József

Kötvények százmillióért

Ünnepélyes keretek között írták alá a Magyar Nemzeti Bank első angol font kötvényének kibocsátásáról szóló dokumentumot hétfőn Budapesten a jegybank és a forgalmazó angol konzorcium vezető bankja — a JP Morgan — képviselői. A kötvénykibocsátás értéke 100 millió font volt. A kötvények kamata évi 10 százalék, 10 éves futamidő mellett. Az értékpapírok többségét az angol értékpapírpiac sajátosságának megfelelően intézményi befektetők jegyezték le. A jegyzés sikerét elősegítette a kibocsátás időzítése, mert egybeesett a pótköltségvetés elfogadásával és az áfa-törvény módosításával.

Szponzorált terrorért jár kárpótlás

(Munkatársunktól)

Sajnálatos tény, hogy az üldözések idején a legnagyobb anyagi és emberi kárt a zsidóság szenvedte el, de nem szabad megfeledkezni a cigányságot és az antifasiszta személyeket, szervezeteket ért kárról sem — írja a Fasizmus Üldözötteinek Érdekvédelmi Fóruma tegnapi nyílt levelében, melyet az Országos Sajtószolgálathoz juttattak el. Véleményük szerint ugyanis a kormány köteles tárgyalni a hazai cigányokat, valamint az antifasiszta ellenállókat képviselő szervezetekkel, elsősorban a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetségével.

Kahler Frigyes, az Igazságügyi Minisztérium főosztályvezetője kérdéseinkre válaszolva leszögezte: a kárpótlás rendezőelve nem az volt, hogy a sérelmet szenvedett személy, illetve hozzátartozója mely szervezet, szövetség tagja, hanem maga a sérelem. Mint mondta, *„minden olyan kárért, melyet az állam által szponzorált terror okozott, kárpótlás jár"*. A főosztályvezető hangsúlyozta, hogy amennyiben a nyílt levél megfogalmazói új kárpótlási okokat tudnak felsorolni, a minisztérium kész megvizsgálni ezeket.

Diploma – vállalkozóknak

Kisvállalkozói okleveleket adtak át hétfőn Pécsett, a most befejeződött kisvállalkozói tanfolyam záróeseményeként. A Pécsi Regionális Munkaerőfejlesztő és Képző Központ és a Svájci Magyar Vállalkozásfejlesztési Alapítvány Prosystem Bt. szervezte négyszázhatvannégy órás tanfolyamon tizenhárom hallgató szerzett kisvállalkozói képzettséget.

Szabadlábon a gyanúsítottak

Nem járult hozzá a Debreceni Városi Bíróság az „olajügy" kapcsán július 27-én őrizetbe vett *N. András* és *Sz. Sándor* előzetes letartóztatásához, így a két gyanúsított szabadlábon védekezhet. Az ügyben szereplő harmadik személy, *J. Ferenc* azonban továbbra is előzetes letartóztatásban várja a nyomozás eredményét.

Mint emlékezetes, a múlt héten J. Ferencet, N. Andrást és Sz. Sándort azért vette őrizetbe a Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár Megyei Vám- és Pénzügyőrség Nyomozó Hivatala, mert alaposan gyanúsíthatók azzal, hogy jövedéki visszaélésnek minősülő olajhamisításban vettek részt. A bűncselekményre akkor derült fény, amikor a vámhivatal és a környezetvédelmi felügyelőség szakemberei ellenőrzést végeztek a debreceni repülőtéren és a tiszacsegei téesztelepen található olajtartályoknál, és a vizsgálat során olajhamisításra utaló vegyszermaradványokat találtak. A bíróság azonban N. András és Sz. Sándor esetében nem találta indokoltnak az előzetes letartóztatást.

A debreceni városi ügyészség a bíróság döntését megfellebbezte.

Rákkeltő bitumenszigetelés a víztározóban

Mérgezi a Dunát a bősi erőmű?

Egy neves magyar kutató szerint a bősi erőműhöz vezető csatorna bitumenszigetelése szennyezheti a Duna vizét, s a folyam által kimosott toxikus anyagok következtében például Budapesten minden egyes pohár víz tartalmazhat daganatkeltő mérgező anyagokat.

Dr. Szabó István Mihály, az ELTE mikrobiológiai tanszékvezetője azt is elmondta a Népszavának: míg a bős-nagymarosi vitában egy idő óta részt vehetnek az állat- és növényvilággal foglalkozó szakemberek, addig a rákkeltő anyagok vizsgálatára specializálódott mikrobiológusokat a kormány minden eszközzel igyekszik távol tartani.

A professzor szerint mielőbb szükség volna anyagmintára az üzemvízcsatorna aszfaltszigeteléséből, mivel csak az alapján állapítható meg a kioldódó mérgező anyagok fajtája és mértéke. Bár ezt a vizsgálatot még az erőműrendszer tervezése előtt el kellett volna végezni, dr. Szabó István Mihály elmondása szerint a víz toxicitásával foglalkozó szakembereket minden eszközzel igyekeztek távol tartani a beruházástól. Ez annál is nagyobb hiba, mert a bitumenszigetelés kioldódásával tovább nő a Duna vizének rákkeltőanyag-koncentrációja, márpedig egyetlen molekula jelenléte is elegendő lehet szélsőséges esetben egy daganatos betegség kialakulásához.

Az aszfaltot a professzor szerint nem igen szokták alkalmazni a víztározó szigetelésre, éppen a közismerten toxikus hatása miatt. A bősi példa tehát ritka, ám a rákkeltő anyagok viszonylag lassú kiáramlása következtében csak legkorábban mintegy 150 év múlva várható az emberi szervezetre gyakorolt romboló hatás adatszerű bizonyítása. A Dunavizet ugyanis nem lehet tökéletesen megszűrni, így minden pohár víz, amit például Budapesten isznak az emberek, tartalmazhat bősi eredetű rákkeltő anyagot. Ennek következtében tehát akár 1-2 százalékkal is felerősödhet a toxikus anyagok romboló hatása, ami esetleges daganatos betegségek kialakulása szempontjából tízezreket érinthet. Az egyetemi tanár szerint a bősi erőműről vitázó politikusok a Duna bakterológiai s finomkémiai viselkedését és változásait nem veszik figyelembe, noha az ivóvíz sem védhető meg a beruházás negatív következményeitől.

Dr. Illés Zoltán, a Fidesz környezet- és természetvédelmi kabinetvezetője megerősítette Szabó professzor információit, hozzátéve: még egykori környezetvédelmi helyettes államtitkárként felhívta erre a nyolcvanas évek közepe óta ismert tényre a politikusok figyelmét, ám süket fülekre talált! Sőt, a legszomorúbb, hogy ez a létező láthatatlan veszélyforrás még a szakmai közvélemény tudatában sem él. Illés tehát egyetért a nyilatkozó egyetemi tanárral, amikor a bitumenből kioldódó toxikus anyagok rendkívüli veszélyességére hívja fel a figyelmet. Ezek az anyagok ugyanis statisztikailag kimutathatóan sokszorosan megnövelik a daganatos betegségek kialakulásának kockázatát az érintett térségekben.

Varjú Frigyes

Pusztulnak a tölgyek

Immár a tölgyfák legalább egyötöde esett áldozatul egy rejtélyes kórnak, amely már a bükköt és a fenyőt is veszélyezteti.

(Munkatársunktól)

Dr. Kovács Mátyás, a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium természetvédelmi főosztályvezetője elmondta lapunknak: pontosan nem lehet tudni, mi is támadta meg a fákat. Az évtizedes szárazság azonban feltétlenül közrejátszik a növényvilág immunitásának elgyengülésében. (A fák ugyanis csak oldat formájában tudják fölvenni a talajból a számukra nélkülözhetetlen ásványi sókat. Ezek nélkül kiszolgáltatottá válnak a gombáknak, baktériumoknak és rovaroknak.)

Az idei szárazság nemcsak az erdőket viselte meg. Dr. Kovács Mátyás arról is beszámolt, hogy szikes tavaink, mocsaraink és ingóványaink kiszáradtak, a nedves helyek növényvilágát megtizedeli a csapadékhiány. A száraz időjárás ugyanakkor kedvez a kevésbé vízigényes fajoknak, amelyek egyre jobban elszaporodnak. Ez pedig a biológiai egyensúly bizonyos mértékű felborulásához vezet.

A főosztályvezető szerint azonban ez a nyár sem sokkal rosszabb, mint az előzőek. De a természetvédelmi problémák már nem passzív — csupán a fennálló állapot megóvására irányuló — programot, hanem az eredeti állapot visszaállítását célzó aktív cselekvést igényelnek. Ehhez pedig jóval több pénzre lenne szükség. „Jelenleg egy színház éves költségvetése is több, mint az az összeg, amit az ország területének 7 százalékát kitevő természetvédelmi területek megóvására jut. Ha ez így folytatódik, akkor nemsokára nem lesz mit védeni."

Kőszegfalvi Antal

1021

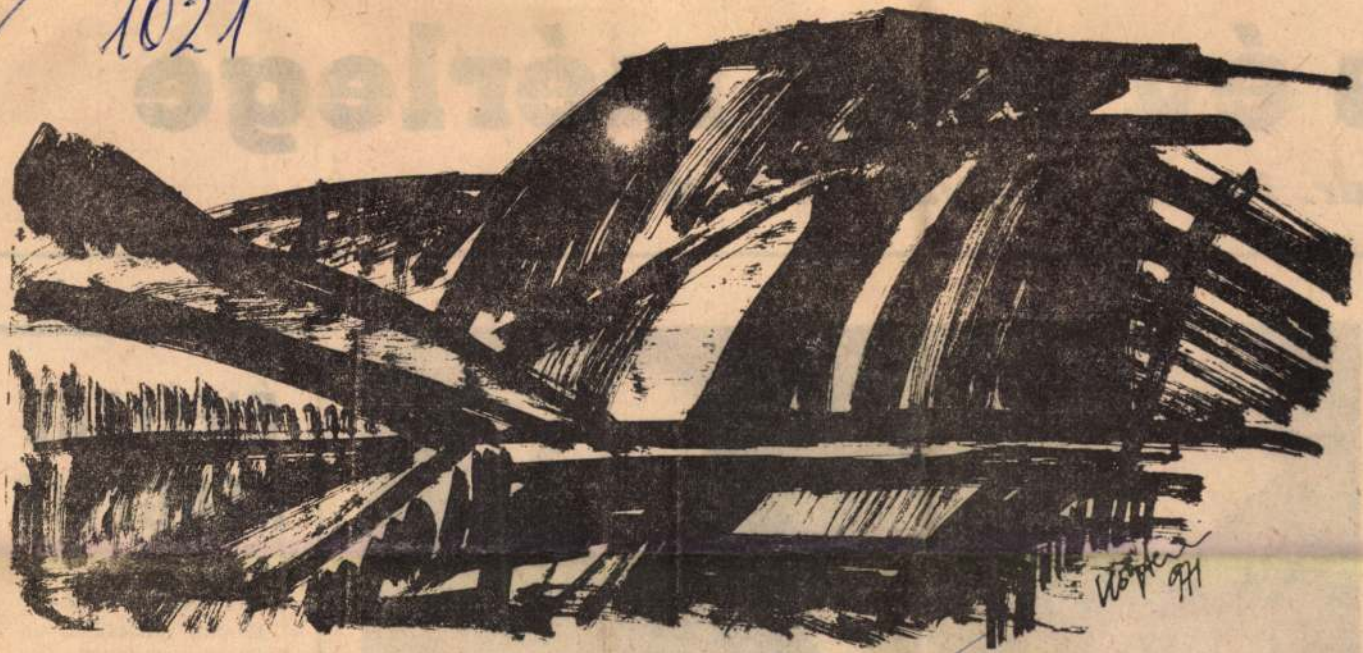

* *Dombok*

Kőszegfalvi Antal rajza

1971 DEC 1 3

DÉLI HÍRLAP

SAJTÓIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

s év végi mé

dr. Havasi Bélával **(A 3. oldalon)**

ÉJFÉLTŐL REGGELIG

LOSONCZI PÁL MA INDUL HAZA

Elnöki tanácsunk elnöke és kísérete ma befejezi látogatását afrikai útjának harmadik állomásán, a Kongói Népi [illegible] ságban és haza-

Kőszeghy Attila, építész
a megújulás kötelése.

Magyar építőművészet,
1987. 1., 25–old.

1. Az utcai homlokzat részlete, Debrecen, Lórántffy utca 25.

2. Utcakép a társasház tervlapjai közül
Fotó és rajz: Kőszeghy Attila

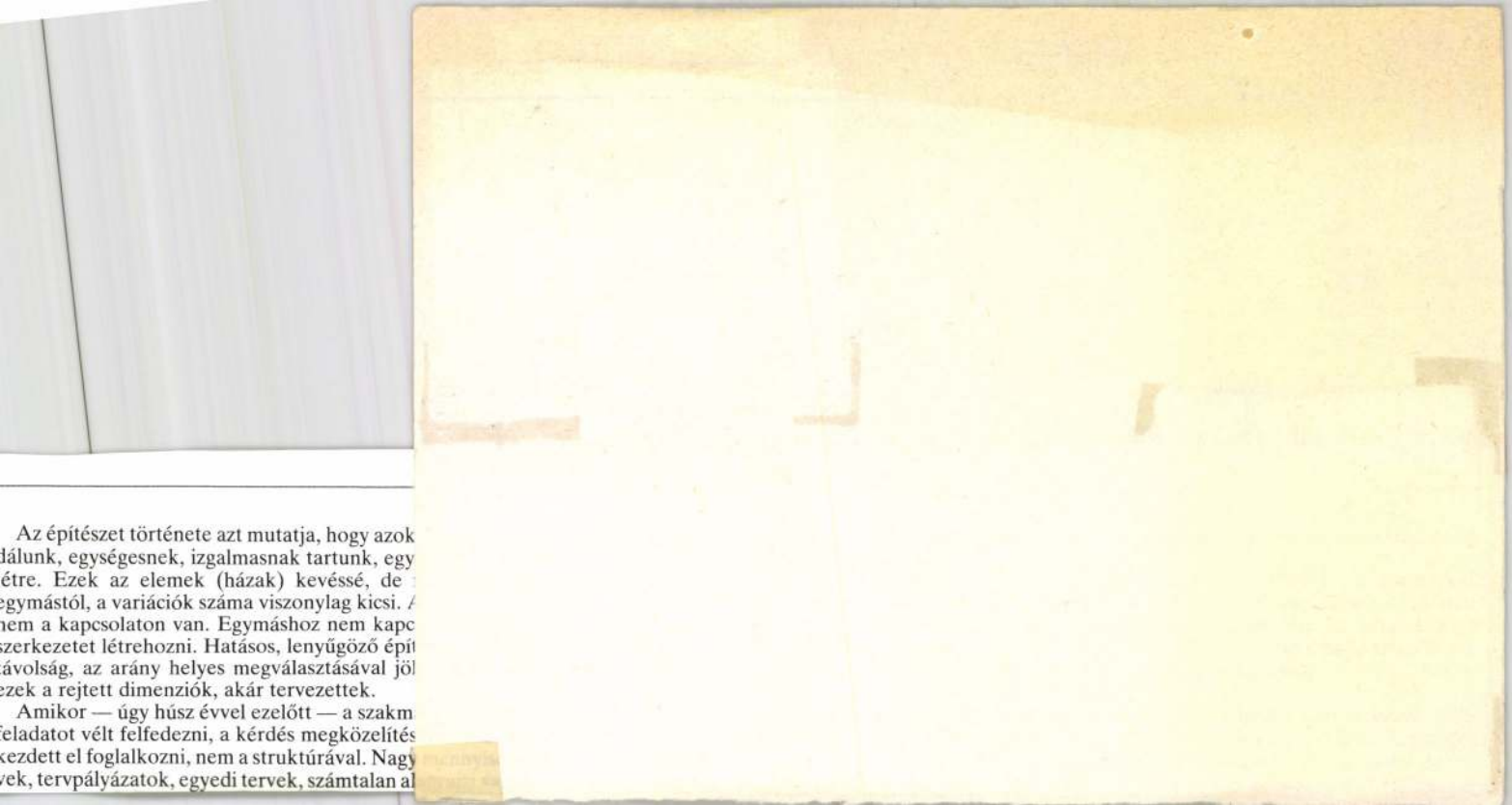

Az építészet története azt mutatja, hogy azok
dálunk, egységesnek, izgalmasnak tartunk, egy
étre. Ezek az elemek (házak) kevéssé, de
egymástól, a variációk száma viszonylag kicsi. A
nem a kapcsolaton van. Egymáshoz nem kapc
szerkezetet létrehozni. Hatásos, lenyűgöző épít
távolság, az arány helyes megválasztásával jö
ezek a rejtett dimenziók, akár tervezettek.

Amikor — úgy húsz évvel ezelőtt — a szakm
feladatot vélt felfedezni, a kérdés megközelítés
kezdett el foglalkozni, nem a struktúrával. Nagy
vek, tervpályázatok, egyedi tervek, számtalan al

KŐSZEGHY Attila épitész

aranymetszés szabályai t vélte felismerni a malom szerkezetén

KERTAI László: Hortobágyi malom rekonstrukcós terve. = Magyar Építőművészet, 1990.2. sz. 14-15.p. ill.

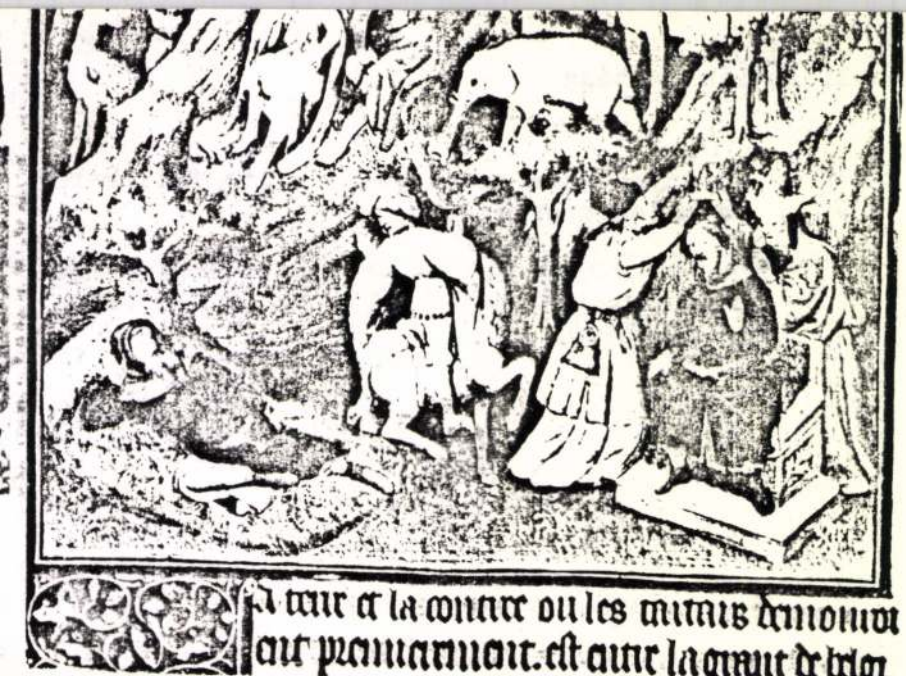

Tatérország. Fleur des histoires. Paris. B.N.

KÖSZEGHY Attila épitész

Ekler Dezső; Köszeghy Attila kiállitásához. =
Országépitő, I.évf.1.sz.1990. 32-33.p. ill.

Egységár: 30.-Ft

111/50
JÁNKY István: Gondolattól a kifejezésig. Tanulmányút a betük mögött. Süneg, 1937, Sarlai J. ny. 146 p. 20 cm.

Egységár: 60.-Ft

112/121
JÁSZAI S[amu]: A magyar szakszervezetek története. Bp. 1925, Szakszervezeti Tanács, Világosság ny. 332 p. 24 cm.

Egységár: 150.-Ft

113/52
JUHÁSZ Géza: A magyar szellem vándorútja. Debreceni Ady Társ. 1938, 160 p. 17 cm.

Egységár: 50.-Ft

KŐSZEGHY Attila épitén

91 1. 68

Új Művészet

LŐSZEGHY Attila építész

"Talán Dévényi /Sándor építész/ hatására, de valószínűbb,hogy ez már amugy is a levegőben volt, elkezdődött a kompoziciók kimozdulása az egyensúlyi helyzetből, az amorf részletek megjelenése: pl. Lakóházak (Debrecen 1986)

ld. BONTA János: A magyar organikus építészet. = Mozgó Világ, 18.évf.4.sz.1992 51.p. +ill. 52 p.

RÉS, REGE

stván művészete

Tihamér

mozgott és tevékenykedett. Mégpedig: az ember és környezetének konfrontációja; egy elképzelt nukleáris katasztrófa következményei; valamint egy kozmikus, mondai–irodalmi alapú, de totem- és emblémaszerű archetipikus művészet vizuális újraélésének lehetősége.

Azok az 1972-ből származó sorok tehát, amelyeket *Udo Kultermanntól* kölcsönzött, és amelyeket az 1986-os Új Vegyes című katalógusban saját hitvallásaként közöltetett, híven tükrözik első korszakának problémavilágát: a torzuló, a korrigált, a szennyezett természetét éppúgy, mint kommunikációs zavarokkal küszködő, túlmanipulált társadalmunkét (*Táptalaj* 1980, *Overfed Koncentrate* 1983, *Zavar* 1985, *Vizsgálat* 1985, *Totem* 1988, *Mezők* 1990).

Idézem: „Nem lehet észre nem venni: az emberek magatartása a külvilághoz, az adott és az általuk átalakított környezet (environment) elemeihez teljességgel megváltozott. Az egyén ráébredt arra, hogy felelős a közös környezetért, (...) Az emberek közötti valóság, az egyéni és a csoportmagatartás vonatkozásai is újra figyelmünk homlokterébe kerültek, ráeszméltünk jelentőségükre. (...) E terület vizuális dokumentálása a művész megkülönböztetett feladata. (...)

MDK

Kőszeghy, építész

A pályanyertes tervek között az ővé nyerte Weichinger- és Dörre ép.-el közösen az I. díjat. (Pécs, városrend. probl.)
A rendkívül nehéz feladatot gyönyörűen oldották meg

A MMÉE mű- és középítési szakosztálya. 10 l. -2 l.
Építő Ipar - Építő Művészet. 1928 jul. 1. -2

MDK

Kőszeghy

MNK

Zsolnay épületkeramiai munkálatai:

Pécs, Rákóczy ut 39. lapburkolat, erkélyrácsok 1936-37 /Hoffmann L./; Eiser-féle bórház, plutonit, 1940 /Kőszeghy/. Bp. Erzsébetvárosi templom /Steindl/ kőpárkányzata/1939/; a Bazilika /Ybl/ külső oszlopfejei 1938; és a nagykupola alatti dobtest domborművei kicserélve pyrogranitra 1941; A Galyatetői üdülő kerámiái 1939 / Puskás és Uray/

51.o.

A kivitelezést Nikelszky Géza Végezte.
NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK.

Kőszeghy Attila

Kiállitási kritika

Jövő Mérnöke 1966 dec.3.

Kőszegh, Mártony de

Plan der abandonirten Festung Szegedin. 1811. Gez. durch Mártony de Kőszegh, Oberl. im Geniekorps. Mérete 100° = 111 mm.

A Szegedi Somogyi Könyvtárban.

Cs. Sebestyén Károly: Szeged Középkori vára. Dolgozatok a m. kir. Ferenc József tud. egyetem arch. intézetéből. Szeged, 1928. IV. 264. l.

Nagyságos

R Ajánlott Alcsut 795

Dr Szentiványi Gyula ár festőművég

R.

Budapest

Szépművészeti [illegible]

Kőszegfalvi Antal

A miskolci szakkör tagja

(benevolt): Valloméscik a szakkörben
Érzékmegyarország, Miskolc 1970. aug. 26.

Kőszegfalvy György, építész MDK.

Hajdúszoboszló rendezési tervének
egyik kínítője Repr.

—: A főútvonalak kialakítása, új üdülők stb
Hajdúszoboszló rendezési tervében

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 12. 11. l.
[Vidéki]

MDK

Közegfalvi Tangl Adolf, ip.m.
isk. növendék

A Dávidházy Kálmán debreceni bőriparművész által kiírt pályázatot nov. hó 9.-én tartott ülésén döntötte el az erre a célra kiküldött bíráló bizottság. Beérkezett 5[illegible] pályázótól 277 pályamű.

K.T.A. nyerte el a 100 koronás első díjat.

Eldőlt pályázatok.
Magyar Iparművészet. 1908. évf. 337-338.l.

Kőszegfalvi Adolf

igazmüvészeti tervező

Kőszeg

Értimisk 1910/11.

7. l.

Pozsonyi városi múzeum, Könyvtár és Kulturpalota épitkezési ügye

III. 176.

— Vigadó III. 176.

KŐSZEGDOROSZLÓ

Szent Márton templom

VERTES Ernő: Napárák a töltéselmi Jas megyében.
= Vasi Szemle, 1993, 4. 577.

XVI.sz.-i a falkutatás tárta fel nyomait s ma is vakolat fedi

1892-ben pusztulhatott el

KŐSZEG

Jurisics-tér 14.

Szovják-ház

VÉRTES Brnő: Napórák a történelmi Vas megyében.
= Vasi Szemle, 1993, 4. 576. és ill.

XVI.sz.tehető készitése

ztönzi, aki 1795 után a közeli Ercsiben létrehozta hazánk ső kapitalista jellegű mezőgazdasági nagyüzemét.[49] A szágrendezés jegyében Martonvásáron Demkovics Elek ozsonyi mérnök tervei alapján nagyszabású vízrendezés és mentesítés kezdődik. Demkovics új csatornákat ásat, új ıtakat építtet, és tervbe veszi az „alsó" tó mélyítését, zaptól és nádféléktől való megtisztítását, a sziget mege- elését és a tópart megerősítését stb.[50]

Ezzel egyidejűleg Brunszvik Ferenc kifejezetten a park lújítására vonatkozó lépéseket is tesz. Nagybátyja, runszvik József alsókorompai kertészének, Anton Wyn- ernek a segítségét kéri, szerezzen neki egy megfelelő ker- szt, s hogy készítsen tervet a martonvásári park átalakítá- ra. 1809. február 10-én kelt levelében Wynder egy bizo- yos Derbohlau nevű kertészt ajánl a gróf figyelmébe. zzel egyidejűleg küldi a kért tervet. Sajnos, Wynder rajza Brunszvik-levéltárban nincs meg, így csupán a levél alap- n alkothatunk fogalmat róla. Wynder azt írja például, ogy bizonyos félkörrel jelölt helyre „etwas Unterirdis- hes", azaz valami föld alatti építményt, barlangot terve- ett, a vidék legmagasabb pontjára pedig kisebb templo- ıot, amelyből lépcső vezetne az alsó, boltozott helyiségbe, nnan pedig egy másik „Parthie"-ba. „Hogy mindez ott, elyben úgy, amint az a papíron van, kiviteleztethető lesz- az más kérdés" — írja Wynder a tervvel kapcsolatban, égis reméli, hogy „kevés földmunkával" „ábrándos" el- épzeléseiből valami azért megvalósul.[51] A terv további ırsát nem ismerjük. Martonvásáron ugyanakkor hamaro- an kialakul az a kert, amely, mint arról írásunk elején mlítést tettünk, 1815-ben az angol utazó tetszését is kiér- emli.

A magyarországi angolkert-művészetben az átmeneti- ek tekintett évtizedek után az 1800-as évek elején új kor- zak kezdődik. A kertben ezentúl a fáké a vezető szerep, ıíg „a korábban oly változatos, játékos, de mindig fantá- ia-szülte kerti épületek és lakok nem fordulnak elő többé .. Az érintetlen és alakítatlan természeti táj szinte észre- étlenül egyesül az angolkerttel, amely tudatosan alakít

KŐSZEG

Jurisics tér 8.

Városháza

VÁRTESI Ernő: Napórák a történelmi Vas megyében. = Vasi Szemle, 47, 1993, 4. 575.

1597-ben létesült a napóra de az épület 1710-ws égésekor elpusztult. Egykori meglétét levéltári forás - leirás - bizonyitja

Az 1780—1790-es években az uradalom egyetlen kertészt alkalmazott, aki a konyhakerti növények (zöldség, spárga, articsóka stb.) termesztése mellett a fák törzsét féregtelenítette, a szederfákat metszette, elültette a rábízott növényeket, ezen túlmenően azonban aligha volt hatással a parkra.[30] A nagyobb kertépítési munkálatokat férje hivatali elfoglaltságai, majd korai halála miatt Brunszvikné irányította, amin nem csodálkozhatunk, hiszen — mint Teréz meséli —, az 1790-es években még a birtok északi részén terjengő mocsár lecsapolását is ő hajtotta végre „mérnökök segítsége nélkül".[31] A martonvásári park első huszonöt évében tehát igazán nagyszabású kertépítésről nem beszélhetünk, s talán az akkori kert kevésbé látványos volta az oka, hogy Vályi András még 1799-ben sem tesz említést róla.[32]

Ebben az állapotában látta a parkot Ludwig van Beethoven, aki 1799-ben ismerkedett meg a Brunszvik családdal.[33] Ferenc grófot, akinek az op. 57. Appassionata-szonátát ajánlotta, leveleiben barátjának, sőt testvérének nevezte. S ha a „Halhatatlan Kedves" kilétét teljes bizonyossággal még ma sem tudjuk, 14 levél tanúsítja, hogy a zeneköltőt Ferenc és Teréz húgához, Jozefinhez milyen szoros szálak fűzték.[34] Brunszvikékat Beethoven Martonvásáron is felkereste. Látogatásai pontos időpontját nem ismerjük, az azonban tény, hogy a vonatkozó irodalomban felmerült, s leginkább valószínűsíthető dátumok legtöbbje (1800, 1803, 1806, 1809) a martonvásári angolkert történetének első időszakára esik.[35] A hegy a park már ekkor is „gyönyörű" volt, azt a csapataival Martonvásáron átvonuló orosz tiszt, Bronevszkij 1810-ben kelt feljegyzéséből tudjuk.[36]

*

Mint ismeretes, az angolkert legkedveltebb fái a tölgy, a vadgesztenye, a jegenye, a hárs, az akác és a szomorúfűz voltak. Ezek közül az első négyről Brunszvikék és a tiszttar-

KŐSZEG

SZÖVÉNYI István: Fejezetek a kőszegi asztaloscéh történetéből. = Savaria 11/12 1977/1978 (1984) 381 - 392.p. G

XVII,XVIII.sz. iparm.

rtethetjük részletesen Farkas
Annyit mégis meg kell ir-
ről szóló monográfiája mind-
s minden sorában helytálló
művészről, s hogy az 1941-
által kiadott könyve Munkácsy
unk legmegbizhatóbb müve,
k elevenségével a mai Munkácsy-
ére lehet.

V.

j könyvében hiánytalanul érvé-
jobb művészettörténet-irói

KŐSZEG

Kálvária domb

Kálvária templom

VÉRTES Ernő: Napórák a történelmi Vas megyében.
= Vasi Szemle, 1993, 4. 576

1897

KÖVÉR JÓZSEF
NÁDUDVARI NAPLÓ
1996. III. 22.

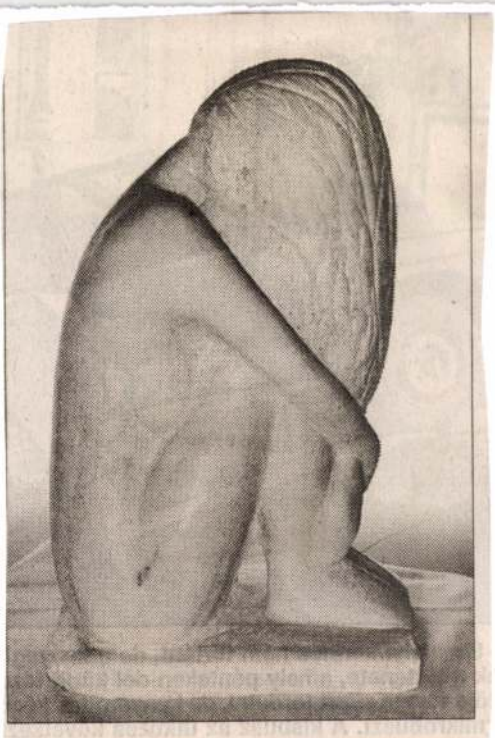

Ülő lány (márvány) – Kövér József szobra
Fotó: Magánarchívum

● KÖVÉR József amatőr szobrászművész kiállítása látható április 4-ig a nádudvari Ady Endre Művelődési Központban.

zolt megrendelésére készült, mert utólag vésték rá az
telesnek tekinthetjük azzal az általánosabbal szemben,
alanja és végrendeletének végrehajtói állítottak emléket.
rsek († 1472) tumbája, amelynek fedele a halál idejénél
nvalóan a kegyvesztett összeesküvőként elhunyt főpap
síremlékállítás elhúzódásában, amint bizonyára az
g itáliaias típusú fali síremléknek felfogható epitáfiumát
utódok kötelezettségeinek lerovása játszhatott szerepet
etországi–ausztriai művészi környezetre visszavezethető
melynek tagjaiként *Berzevici György* († 1437) *nyitrai*,
ó Miklós prépost (1472–1474) *székesfehérvári* és *Szécsi*
Annál is valószínűbb ez, mivel egymással a kancelláriai
yetemi tanulmányaik által is összefűzött személyiségek
ban is követték egymást.

zmegyéjük, székesegyházuk gondozása, karbantartása
rgikus szolgálatról, a papság fegyelméről és ellátásáról
t az egyházi vagyon megőrzése és lehetőség szerinti
lszerelésének helyreállítása és állandó korszerűsítése,
zentációtól sem választható el: jó főpapnak az számított,
ban hagyta hátra a rábízott egyházi intézményt, mint
tort, a főpapságot is Dávid és Salamon példája indította
apításán fáradoztak, egyaránt gondoltak személyes
talomra. Emlékezetük megőrzését és az utókor imáit
apítványok örökmisére, évfordulók megünneplésére
ökítették síremlékeik, donációs feliratai és címereik,
k bejegyzései. Mindez nem csekély indítékot jelentett a

Kőszeghy Attila építész
96. 1. 6.
Hajdú-Bihari Napló

Az „év lakóházá”-nak nincs is története

Az építész szerint sok olyan ember van, mint a pávián: kívül van a belsejük

VITÉZ FERENC

Debrecen (HBN) – Ötvenéves volt Kőszeghy Attila, éppen pénteken. De ez nem fontos. Mások ilyenkor kitüntetést kapnak, jutalmakat, „büszke” a város rájuk. Ez sem fontos. A feleségével együtt dolgozva terveznek életteret, de szerinte aligha érdekli az embereket, hogyan.

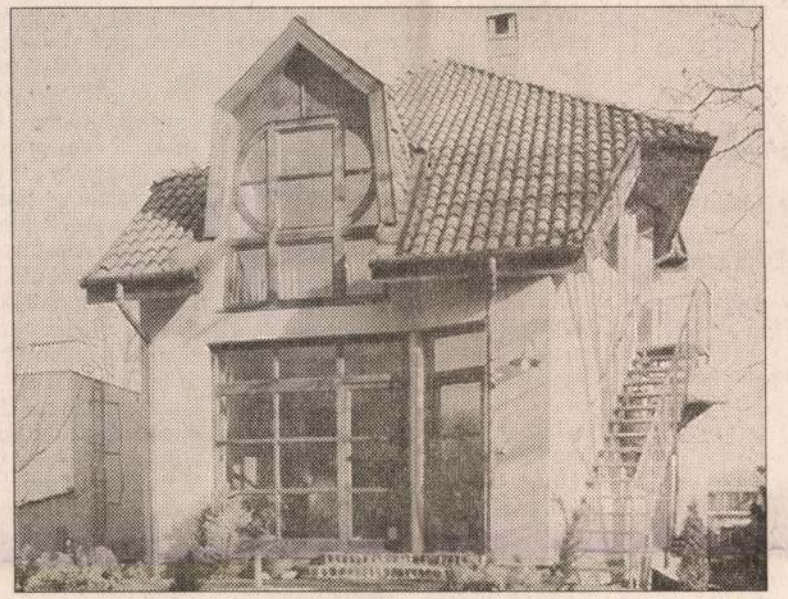

A Kőszeghy Attila és Kőszeghy Éva által tervezett „év lakóháza” Debrecenben
Fotó: Iklódy János

Mégsem maradt el az elismerés. Az elmúlt év végén a terveik alapján készült egyik nagyerdei ház országos év lakóháza-fődíjat nyert – nem tartja fontosnak ezt sem. Saját lakásuk falait varázsos hangulatú képek díszítik, ő maga festette őket, de sokáig ezt sem akarja bevallani. Amikor a feleség unszolására mégis megteszi, akkor is nagyon szemérmesen, s azt mondja, hogy ezek csak tanulmányok. Nem kikapcsolódás, nem művészet, azt próbálgatja inkább, hogyan lehet a különböző színeket egymás mellé rakni, s hogyan élnek majd azok egy belső térben. Ez sem tartozik a szélesebb közönségre, az viszont már fontos, hogy a városnak nincsen egy normális kiállítóterme. Mert ez már nem magánügy.

Legyen tornyos és lapos

Faggatom az év lakóháza történetéről, s azt mondja, hogy nincs is története. Mert a tervezés nem olyan, hogy vannak kiválasztott emberek, akikből kipattan egy zseniális gondolat, s papírra vetik annak képét, és nem úgy képzel egy házat sem el, mint ahogy életeket szokott az ember. Szerinte olyan ez, mint egy óriási mátrix. Az egymáshoz rendelt értékek sorokban, oszlopokban vannak elrendezve. Jelenségeink is egymás mellett, egymásra folyamatosan és kölcsönösen hatva léteznek, s hogy ezek jelentéssel is fel legyenek ruházva, ahhoz be kell tartani bizonyos feltételezett és egyezményes szabályokat. Nincsen vezérgondolat, és nincsen prekoncepció. Ha így működnénk, az szellemi katasztrófát jelentene.

– Ha az emberek elhatározzák, hogy akarnak egy házat maguknak, idehoznak két tucat újságot, kétszer ennyi képet megjelölve bennük, egymástól homlokegyenest ellenkező megoldásokkal, olyanokkal, amiket lehetetlen egy házra rárakni.

Egyszerre legyen tornyos és lapos tetős, legyen rajta oszlopsor, mégis nagyon visszafogott képű legyen a ház, legyen íves ablaka, de mégsem... Innen kezd izgalmassá válni a dolog. A díjazott ház megbízója elég racionális beállítottságú volt, neki semmi sallang nem kellett. Csináltam egy ilyen tervet, s akkor azt mondta, hogy mégis csak jó lenne valami arra a házra. Így került rá például a tojásíves ablak.

Hogyan alakult a pályája? Szintén nem érdekes, mondja. Kit érdekelne, hogy Zalaegerszegen született, korábban Szombathelyen és Győrben, húsz éve pedig már Debrecenben él? Mosolyog. „Arra gondolj, hogy egy kis senki vagy, akit néha felemelnek egy-egy pillanatra, aztán minden úgy megy tovább, ahogy előtte ment.”

– Hogy tudtam megszokni a húsz év alatt Debrecent vizuálisan? A kérdésed azt feltételezi, hogy van egy Debrecen, ami volt húsz éve is, és ezt a várost meg kell szokni. Azt a Debrecent, amelyikbe idejöttem, még könnyű volt, a mait már borzasztóan nehéz. Éppen az visel meg, hogy egy ilyen nagy múltú s hagyományú város ebek harmincadján van. Az, hogy több olyan építész is volt itt, akik gondolkodás nélkül taroltak. Nincsen meg az önvédő képessége a városnak, hagyta például elpusztulni régi temetőit is. Nem vagyok műemlékvédő, pedig sokan ezt hiszik rólam. Csak tudom: nincsen olyan jó információ- és memóriarendszerünk, hogy száz vagy kétszáz év múlva is pontos képünk legyen a mai s a volt Debrecenről, tehát nem árt, ha hagyjuk létezni, ami létezhet.

Értelmezési tartomány

– Azt kérdezted, van-e számomra ideális lakóház. Nincsen, de vannak olyan építészek, akikkel szívesen terveztetnék házat magamnak. Debrecenben is el tudnám képzelni ezt, mondjuk úgy, hogy hét vagy nyolc építész dolgozzon együtt. Így kellene tenni a pályázatoknál is. Az építészeknek egymást kellene inspirálniuk, akkor talán születnének kivételesen jó dolgok is. Ami pedig ezt a lehetséges házat illeti, azt az instrukciót adnám, hogy úgy érezzem: húsz méter hosszú a nappalim, de csak alig több, mint nyolc méter lesz rá. S mindene olyan legyen, hogy másképpen hasson, mint ami.

Ezt a szemléletet a tervezéskor is próbálja megvalósítani. Talán éppen ezért büszke szinte minden tervükre. Hogy úgy működjenek a különböző terek és formák: nagy rugalmassággal tudjanak alkalmazkodni a különböző típusú emberekhez. Belülről mutathat teljesen más képet is a ház, mint amit kívülről gondol az ember. De a kívülre mutatott – nevezzük így: – hivalkodás még nem biztos, hogy megszegése is annak az intimitásnak, amit egy belső élettér jelenthet.

– Sok olyan ember van, akiknek kívül van a belsejük, kifordulnak magukból. Az iszonyú belső semmitmondást és ürességet egy halom külső dísz leplezi. Őket áldozatoknak tartom. Annak a hajszának az áldozatai, amivel polgári életformát akarnak kialakítani, miközben pedig lehet, hogy rablólovagokká válnak. Ha véletlenül belső tartalom is lenne, elbizonytalanodnának, és összedőlne a vállalkozásuk.

Majd arról beszélgetünk, hogy szigetek-e az emberek, és a köztük való „közlekedés” által válhatnak-e általánossá belső értékeik. Ő nem így fogja fel a világban való bennelevést. Nem számokban, hanem számrendszerekben gondolkodik, melyekben már a számoknak is értelmük van. Mint ahogy egy formának is csak kulturális háttérrel együtt van jelentése, a világ kultúrájának pedig akkor, ha van egy megegyezéses értelmezési rendszere. Ez ma nagyon ellentmondásos, és ha nem találunk az emberek között harmonikusan érvényesülő értelmezési tartományt, az szellemi, lelki és természeti összeomláshoz vezet.

– Ami pedig a szigeteket illeti, ha vallásos lennék, akkor úgy mondanám, ahogy olvastam, s ami nagyon tetszett, hogy „az emberek egymás között csak Istenen át közlekedhetnek”.

Talán ő a tenger? Az értelmezési tartomány?

MIKOR – HOL?

MOZI

A hét végi műsor a Vasárnap című mellékletünk 7. oldalán olvasható.

SZÍNHÁZ

Csokonai, 19 óra: Luxemburg grófja – Mensáros László-bérlet.
Kölcsey, 19 óra: Svejk – Kodály Zoltán-bérlet.
Stúdió, 19 óra: Mi, hárman – Dégi István-bérlet.

PROGRAMOK

Január 6., szombat

Debrecen
16 óra: reiki I-es tanfolyam a Pedagógus Művelődési Házban (Bethlen utca 14.).
17 óra: Touch for Health (kineziológia) II-es tanfolyam a Pedagógus Művelődési Házban.
21 óra: nosztalgiaklub, CD-bemutató, sztárvendégek, rocksztalgia diszkó a Perényi utca 1. szám alatt (Hangfogó-klub).

Derecske
21 óra: a Bugs együttes koncertje az LMZ-Oázis klubban (Köztársaság utca 95.).

Január 7., vasárnap

Debrecen
10 óra: A brémai muzsikusok – bábelőadás a Kölcsey művelődési központban (Hunyadi utca 1–3.).
10 óra: Panda-matiné – vidám, verses-zenés gyermekműsor a Gyermek- és Ifjúsági Házban (Kossuth utca 1.).
15 óra: angol nyelvű istentisztelet Bütösi János amerikai magyar nyugalmazott református püspök, a Magyar Reformátusok Világszövetsége elnökének vezetésével a nagyerdei református templomban (Bolyai utca 25.).
16 óra: reiki I-es tanfolyam a Pedagógus Művelődési Házban (Bethlen utca 14.).
17 óra: Touch for Health (kineziológia) II-es tanfolyam a Pedagógus Művelődési Házban.
18.30 óra: Magyarországi ortodox egyházi művészet címmel Nagy Márta docens (KLTE) előadása a Szent Anna utca 53. szám alatt (görög katolikus parókia).
20 óra: El Tornado westerntársasjáték négy-öt fős csapatok részére az El Tornado westernsörözőben (Pallagi út 2.).

Az új családi pótlék igény

Budapest, Debrecen (MTI–HBN) **– Április 1-jétől új feltételekkel, jövedelemhatárhoz kötötten jár a családi pótlék. Azoknak a családoknak, amelyek folyamatosan, késedelem nélkül szeretnék megkapni az ellátást, március 1-jéig kell azt igényelniük – nyilatkozta Forgó Györgyné, a Népjóléti Minisztérium főosztályvezetője.**

A családi pótlék folyósítása áprilistól jövedelemigazoláshoz kötött. Alanyi jogon csak a három- és többgyermekes családoknak, a tartósan beteg, testi vagy értelmi fogyatékos gyermeket nevelőknek jár az ellátás. A jövedelemigazoláshoz szükséges nyomtatványokhoz munkahelyükön és a megyei egészségbiztosítási pénztáraknál juthatnak az érintettek. A nyugdíjasoknak a nyugdíjfolyósító január közepén postázza az adatlapot. Fontos tudni, hogy a tavaszszal kiadott, régi igénylőlapok nem használhatók fel. Az igénylést ott kell leadni, ahol az adatlapot beszerezték, de a postán is eljuttatható a megyei egészségbiztosítási pénztárakhoz.

Az igénylést, vagyis az igazolást az 1995. évi jövedelmek alapján kell kitölteni. Az adó, a tb-járulék, a gyes, a gyermeknevelési támogatás és a gyermek, illetve más családtag eltartására fordított összeg a jövedelemből levonható, a kapott tartásdíj az éves bevételbe beszámítandó. A személyenként összeadott jövedelmet kell azután elosztani a családtagok számával, majd 12-vel, így kapható meg a család egy főre jutó havi jövedelme. Családi pótlékot áprilistól azoknak a famíliáknak adnak, ahol ez az összeg nem haladja meg a személyenkénti 19 500 forintot.

Teljes összegű ellátás azonban csak havi nettó 18 ezer forintos jövedelemhatárig jár, efölött – 18 001 és 18 750 forint között – kisebb, 18 751 és 19 500 forint között pedig nagyobb mértékben csökkentett összegű családi pótlékot folyósítanak. A gyermeket nevelő szülők havi nettó jövedelemhatárig részesülnek jövedelemhatár nélküli juttatásra.

Amennyiben jogo megkapják az ellát cius 1-jéig valamié benyújtani igényük azonban legfeljebb di pótlékot fizetnek

A Hajdú-Bihar M ségbiztosítási Pén nem vehetők át az lék igénylésére szol ványok, mert még meg – tudtuk meg né igazgatóhelyette

Az Országos Egé si Pénztár január koztatót az érintet számára a változás konkrét tennivalók leg ekkor válik isn tatványok átvétele is.

„Alamizsnának is kevés a támog

Január 1-jétől új, szigorúbb rendelet szerint részesülhetnek közlekedési kedvezményben a mozgáskorlátozottak. A MEOSZ (Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége) főtitkára szerint a rendelet több passzusa is alkotmányellenes.

A múlt évben már mintegy 260 ezer mozgáskorlátozott igényelt, illetve részesült valamilyen közlekedési támogatásban – tudtuk meg a kormányszóvivői irodától. A rendelkezésre álló 3 milliárd 600 millió forint racionális felhasználása érdekében a kormány átalakította a korábbi rendszert, hogy a támogatások elsősorban az aktív korú súlyos mozgáskorlátozottak rehabilitációját segítsék. Az új rendszer célirányosabban határozza meg a támogatottak körét, egyszerűsíti és szigorítja az eljárási szabályokat. Fontos eleme, hogy a közlekedési kedvezményeket csak a súlyosan mozgáskorlátozottak kaphatják meg.

A korábbi öt támogatási forma helyett négy maradt meg: a parkolási engedély, a személygépkocsi-átalakítási

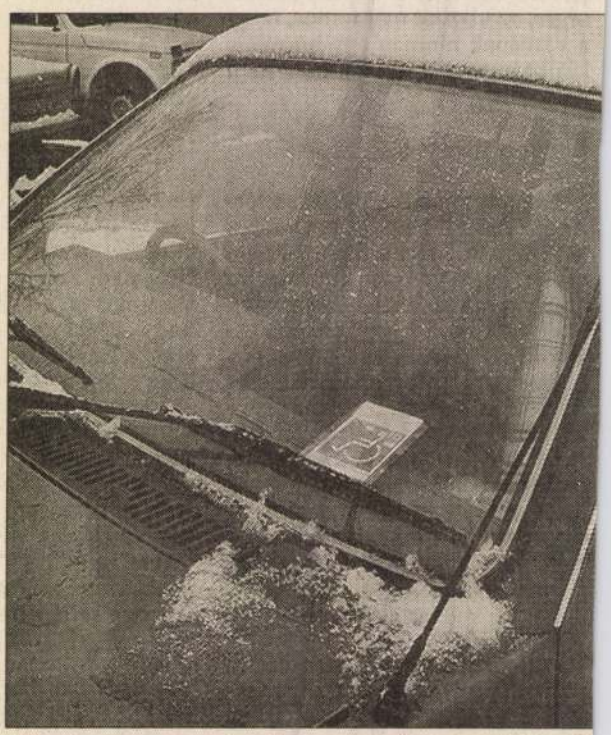

Várhatóan január 6-án döntenek arról a mozgáskorlát változások miatt az Alkotmánybírósághoz forduljanak

Fot

Kőszeghy Elemér

I UJSÁG 930 I.31

— Óriási érdeklődés nyilvánul még a nemzetközi alpinkiállitás iránt. A *Nemzetközi Alpinkiállitás* előkészitő munkálatai befejezésükhöz közelednek. A kormányzó vállalta a kiállitás fővédnökségét. A bejelentett képek száma már eléri az ezret. Kilenc országból mintegy 200 festő van már eddig képviselve, de még naponta érkeznek ujabb bejelentések. A résztvevők közt már számos világhirü nevet találunk. A jelentkezettek között vannak a következő ismertebb nevek: Hugo *Hodiener*, Hans *Figura*, Egon *Hoffmann-Linz* dr., Oscar *Mulley*, Rob. *Churry*, P. Ferd. *Andri*, Ferd. *Kitt*, Edo von *Handel-Mazetti*, Fritz *Lach*, Ulderico *Giovacchini*, Rolf *Bakalla*, Hans *Maurus*, Rudolf *Reschreiter*, P. Hans *Beat Wieland*, Francois Gos, Edgar *Vital*, Carl *Egger*, Remo *Patocchi*, Bruno *Hess*, *Muntalt-Paulcke*, *Schmid-Fichtelberg*, Max *Brenner*, *Kőszeghy* Elemér stb stb. Minden jel arra mutat, hogy a kiállitás minden eddigi hasonló külföldi kiállitásnál gazdagabb és szélesebbkörü lesz. A rendezőség gazdagon illusztrált katalógust fog kiadni. A katalógus előszavát a kiállitás egyik védnöke, a magyar turistaügy lelkes apostola, *Zsitvay* Tibor dr. igazságügyminiszter irja. A kiállitás iránt a külföldön nemcsak a müvészek körében, hanem turisták között is rendkivül nagy érdeklődés mutatkozik. A kiállitás ünnepélyes megnyitására márciusban külföldről több alpin szaklap szerkesztője készül lejönni és már néhány wieni turistaegyesület köréből érdeklődtek esetleges társasutazások rendezésének lehetőségei iránt.

N.Ü 930 I 31

NÜ. 930. T. 31.

Felállította:

Könyvelte az előjegyzéki könyvben:

Könyvelte a folyó-számlakönyvben:

Könyvelte a számlázási könyvben:

Kőszeghy Elemér †

— **Kőszeghy Elemért**, az Iparművészeti Múzeum nyugalmazott igazgatóját szombaton temették el. A magyarországi ötvösjegyek című, évtizedek munkájával készült nagy opus-ával maradandó emléket hagyott hátra. Sok műemlék restaurálása, megmentése, több szepességi freskó felfedezése és konzerválása fűződik nevéhez. A múlt század eleji szepességi képzőművészetről írt könyve is úttörő jelentőségű.

† 1954. szept. 2. (?)
Budapesten.

Szept 4-én temették.

Magyar Nemzet
1954. szept. 5.

s közokt. minisztertől.

s hó 11.-én 201 szám alatt kelt föl-
knak ide visszazárása mellett értesitem
g r a n d M i h á l y művezetőnek azt
letése alkalmából, törvényszerű napidijai
teljes összegben utaltassanak ki, nem
tozó kormányrendeletek szerint a teljes
ldetésnek első hatvan napjára lehet fel-
tvanegyedik napjától kezdve pedig, annak
rvényszerű napidijnak csak a fele jár.

(Kőszeghy Elemér)

(-) Magyarországi
ötvösjegyek. 8-r
30 kép 408 l.
Bp. 1936.

Gent (1292)

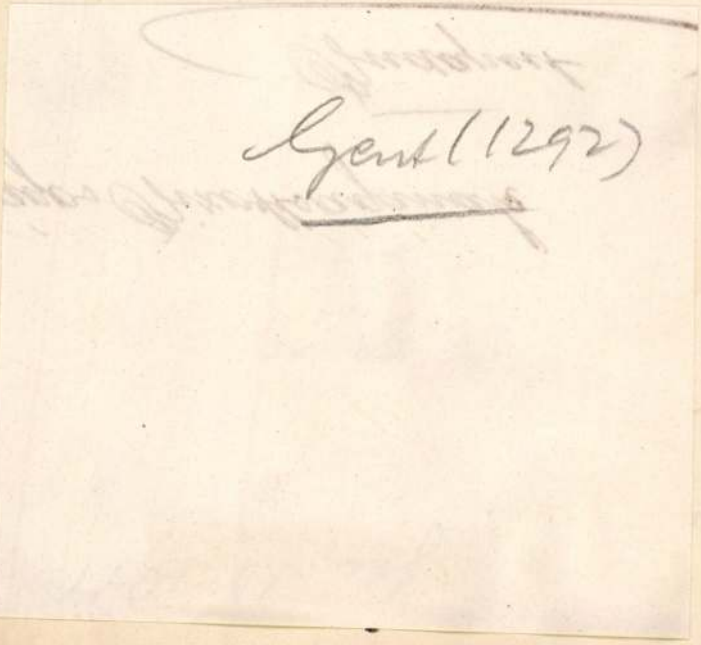

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KI

191 0 évi 16852 számv. sz.

.....ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Méltóságos

br. Forster

a müemlékek orsz. biz

A beszterczebány

ségeire az 1906 évi 10219

bélyeg
helye

HOLNAP KIADÓ VÁLLALAT

Budapest
Zenta utca 5.
1111

M E G R E N D E L Ő L A P

Megrendelem Önöknél Kőszeghy Elemér:
Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867-ig
című német-magyar nyelvű reprint könyvét
..... példányban 3000.-Ft-os fogyasztói áron,
utánvéttel.

A megrendelő neve és címe: .....
.....

Im Frühjahr 1991 erscheint als Reprint
in unserem Verlag

Elemér Kőszeghys klassisches Handbuch:

MAGYARORSZÁGI ÖTVÖSJEGYEK A KÖZÉPKORTÓL 1867-IG

/Goldschmiedemarkenzeichen in Ungarn
vom Mittelalter bis 1867/

KŐSZEGHY Elemér

Das Buch, das zum ersten Mal 1936 erschien, gehört zu den grundlegenden Werken der Fachliteratur auf dem Gebiet der Goldschmiedekunst und enthält die Abbildungen von 2o43 Markenzeichen. Im Laufe des letzten halben Jahrhunderts wurde es zum ebenso unentbehrlichen wie unerhältlichen Nachschlagewerk für Historiker, Sammler und Sachverständige. Der Verfasser stellte einen Katalog aller Ortschaften im Gebiet der ehemaligen Österreich - Ungarischen Monarchie zusammen, wo Werke der Goldschmiedekunst bzw. authentische schriftliche Dokumente über sie gefunden wurden. Der Neudruck des Buches erscheint im Holnap Verlag im ersten Quartal 1991.
Weiterhin ist geplant, die bis heute unveröffentlichten Ergebnisse der Forschungsarbeit, die Elemér Kőszeghy nach Erscheinung seines Buches bis zu seinem Tode weiterführte, unter Mitwirkung von Kunsthistorikern des Kunstgewerbemuseums herauszugeben.
Falls Sie das Buch bestellen möchten, schicken Sie bitte den Bestellungsschein an die Adresse des Verlages: Holnap Kiadó 1111 Budapest Zenta u.5.

Direktor

m e g j e l e n i k !

Kőszeghy Elemér

MAGYARORSZÁGI ÖTVÖSJEGYEK A KÖZÉPKORTÓL 1867-IG

című klasszikus kézikönyvének reprint kiadása

Kőszeghy Elemér - 1936-ban megjelent - könyve a művészeti irodalom korszakos jelentőségű alkotása. A 2o43 ötvösjegy ábráját közreadó német-magyar nyelvű katalógus az elmult fél évszázad során a történészek, a műgyűjtők és a becsüsök egyaránt nélkülözhetetlen, mára azonban hozzáférhetetlen kézikönyvévé vélt. A szerző a hajdani Osztrák-Magyar Monarchia országainak azokat a településeit térképeszte fel, ahol ötvösművészeti alkotások találhatók, s ezekről hiteles írásos dokumentumok. A kötetet -3.ooo.-Ft-ért - 1991. első negyedévében reprint kiadásban adja közre a Holnap Kiadó azzal az elképzeléssel, hogy majd Kőszeghy Elemérnek a könyv megjelenése után, haláláig folytatott kutatómunkája máig kiadatlan eredményeit is megjelenteti, az Iparművészeti Múzeum szakavatott munkatársainak közreműködésével.

Ha kiadványunk felkeltette érdeklődését, kérjük a megrendelőlapot a kiadó címére sziveskedjék visszaküldeni.

Holnap Kiadó 1111 Budapest Zenta utca 5.

a Holnap Kiadó
igazgatója

térőben 2 napot töltött a berlin–dahlemi Botanikai Intézetben, ahol a kertet, a herbáriumot és a könyvtárat látogatta meg.

SAJTÓFIGYELŐ

Élet és Tudomány

XLV. évf. XII. 28. 52. sz.

Kertész Róbert:

Mezolit vadásztábor az Észak-Alföldön

Mintegy tízezer éve, a pleisztocén lezárulta után bekövetkező felmelegedés döntő változást hozott Európa éghajlatában és élővilágában.

A mezolitikum, a középső kőkorszak idején nagy számban létesültek új települések.

A magyarországi mezolitikum mégis nehezen körvonalazható.

Minthogy Magyarországon bolygatatlan rétegben eddig csak egyetlen nyíltszíni mezolit lelőhelyet ismerünk, a sződligetit, egyes kutatók településtörténeti hiányt feltételeznek az őskőkor és az újkőkor között.

A Mátra előterében, a dombvidék és az Alföld találkozásánál elterülő Jászság helyzetéből és sajátos természetföldrajzi adottságaiból eredően fontos szerephez juthatott ebben a korszakban. Erről a területről az 1989 októberétől Kerékgyártó Gyulával folytatott terepbejárásunk több, igen fontos, s nem egy esetben meglepő eredményt hozott. Több helyen találtunk a szántáskor felszínre került egészen apró (mikrolit) kőeszközöket, amelyek között geometrikus formák is voltak.

Jászberénytől délkeletre, a Meggyes-pele határrészben, az egykori – mára kiszáradt – Zagyva holtágak partján 15–20 méteres átmérőjű foltokba tömörültek az ősi telepnyomok. Az ez év őszén végzett ásatásunk az egyik folt részletes feltárására szorítkozott.

A vadászok átmeneti tanyáját közvetlenül a jelenkori humuszréteg alatt (átlagosan minusz 25 centiméteren), a karbonátkiválásos agyagréteg tetején, illetőleg magában a szürke agyagrétegben találtuk meg. Az egységesnek tekinthető mikrolitikus – 3–4 centiméteresnél kisebb – pattintott eszközök között az íjas vadászatra utaló nyílhegyek is előkerültek. A „konyhahulladék" vadászattal elejtett nagyemlősök csontjaiból és a telep környékén gyűjtött csigák és kagylók maradványaiból áll. A mindennapi élet szerszámai: fúrók, vakarók, vésők bolygatatlan települési felszínen feküdnek. A retusált* eszközkészlet legfontosabb leletei az úgynevezett geometrikus mikrolitok voltak. Ezeket apró gyöngyretussal látták el. A változatos alakú magkövek, a sok hulladék és a készítési folyamat különböző fokozatait képviselő kőtárgyak arra utalnak, hogy a lelőhelyen eszközkészítő műhely is működött.

A rétegtani viszonyok, a geometrikus mikrolitok és a finom gyöngyretus arra utalnak, hogy az eszközöket, a mezolitikum embere készítette. A geometrikus mikrolitok alapján lelőhelyünket a boreális kor* végére, az atlantikum elejére tehetjük.

Népszabadság

1990. dec. 28.

Németh Ferenc:

Mi lesz a múzeumokkal

Tehát: ki a gazda?

. . . Az országos múzeumok változatlanul megmaradnak a minisztérium révén állami fenntartásban, mivel ezek gyűjteménye az egész nemzet kincse. A megyei önkormányzatok át fogják venni a területükön működő múzeumi szervezeteket. A városok pedig – amelyekben erre szándék van – átvehetik és működtethetik múzeumaikat. Az önkormányzat ugyanis, a törvény értelmében, működtethet, alapíthat is múzeumot. Bennünk az a szándék munkált: a készülő törvény értelmében legyen kötelező megtartani a létrehozott értékeket. Tehát a megyei önkormányzat biztos támogatást kapjon a költségvetésből a regionális intézmények, közöttük a múzeumok fenntartására, s ha valamely város ennél többet kíván és tud nyújtani, legyen szabad. Annak nem látnám értelmét, ha egy megyei múzeum most városivá válna, hiszen gyűjteménye regionális, és benne alakult ki a megye többi múzeumát is ellátó, segítő szakembergárda, gazdasági, kiállításrendező, restaurátor-központ, amelyet minden múzeumban külön létrehozni sokkal többe kerülne az önkormányzatoknak.

Az átmenetben bizonytalannak érzik helyzetüket a muzeológusok is. Meddig tart ez?

Azt gondolom, ha a parlament jóváhagyja az önkormányzatok többletfeladataival kapcsolatos kiegészítő törvényt, világossá válnak a működés törvényes alapjai. Ha pedig a költségvetés új struktúráját is jóváhagyja, az magában foglalja a múzeumok további működésének pénzügyi megalapozását. A megyei önkormányzatokra marad az a feladat, hogy eldöntsék: a rendelkezésükre bocsátott pénzből milyen kondíciókat teremtenek egyebek közt a múzeumok számára. Ez még bizonyára eltart néhány hónapig. Eközben sor fog kerülni minden országos és nyilván megyei, önkormányzati múzeumban a vezetőválasztásra vagy a vezetők megerősítésére is. Bízom abban, hogy a szakmai érdemek változatlanul számítani fognak, a megválasztott igazgatók pedig bírni fogják az önkormányzatok bizalmát, s a kettő együtt megfelelő biztosítéka lesz a munka eredményességének.

SZEMÉLYI HÍREK

A Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum munkatársa 1990. november 1-jétől *Tóth Levente* gyűjteménykezelő és 1990. november 26-tól *Széles Kálmán* restaurátor.

*

Tisza István, a Közlekedési Múzeum könyvtárvezetője nyugállományba vonult. Több évtizedes munkásságának elismeréseként Kiváló Vasutas kitüntetésben részesült.

A múzeum könyvtárvezetője 1990. december 1-jétől *dr. Czene Valéria, tudományos munkatársa pedig 1990. október 1-jétől Legény József.*

1991. november 1-jétől *Fejér László*, az esztergomi Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum igazgatója megvált az intézménytől. Utóda *Kaján Imre* okl. műemlékvédő szakmérnök, muzeológus.

A Magyar Mezőgazdasági Múzeum növénytermesztési főosztályának vezetője *Preininger Adolfné* 1990. december 1-jével nyugdíjba vonult.
A főosztály vezetőjévé egyidejűleg *Balázs Györgyöt* nevezték ki.

1990. december 1-jei hatállyal *dr. Gedai Istvánt* a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgató-helyettesévé nevezték ki.

1991. január 1-jétől a Néprajzi Múzeum gyűjteményi főosztályának vezetője *Horváth Gyula.*
A múzeum gazdasági igazgatója 1991. január 1-jétől *dr. Nagy Sándor.*
A közművelődési osztály új munkatársa *B. Barati Antónia.*

KÖZHASZNÚ INFORMÁCIÓK

A Múzeumi Hírlevél Szerkesztőségének új postacíme 1991. január 1-jétől Magyar Nemzeti Múzeum Műtárgyvédelmi és Információs Központja; 1450 Budapest 9. Pf. 124. (tel.: 113-7220).

Egy kézikönyv nyomában . . .

Örömmel olvastuk a Múzeumi Hírlevél legutóbbi számának (XII. évf. 1. szám 1991. január) Közhasznú Információk rovatában megjelent hirdetését, amely arról tudósít, hogy végre ismét megjelenik Kőszeghy Elemér alapvető kézikönyve, a MAGYARORSZÁGI ÖTVÖSJEGYEK A KÖZÉPKORTÓL 1867-ig című munkája.
Örömünkbe hamarosan üröm vegyült, amikor a hirdetés szövegét alaposabban áttanulmányoztuk. A szöveg ugyanis hemzseg a hibáktól, s a szakmában némiképp jártas, ötvösséggel foglalkozó muzeológus, restaurátor, történész, műgyűjtő vagy becsüs pontosan tudja, hogy Kőszeghy (alias: Winkler) Elemér miniciózus precizitással megírt könyvének reprint kiadása milyen hatalmas felelősséggel jár éppen a pontatlanságok elkerülése miatt. Nem véletlen, hogy hosszú évtizedek óta sok „szakavatott hozzáértőt" foglalkoztatott mind a reprint, mind a javított-bővített kiadás kérdése, de felelősséggel ez napjainkig nem történhetett meg. Ehhez ugyanis szükség van a teljes anyag újbóli alapos feldolgozására, különös tekintettel a proveniencia-problémakörére, valamint a szerző 1936. és 1954. között végzett alapos kutatómunkájának eredményeit magába foglaló cédulaanyag részletes és beható vizsgálatára.

Az eredeti ötvösjegykönyv – a hirdetés szövegétől eltérően – 1936-ban jelent meg magyar-német bilingvis kiadásban 2160 – és nem 2043 – ötvösjegy ábrájával. A szerző nem „a hajdani Osztrák–Magyar Monarchia országainak azokat a településeit térképezte fel, ahol ötvösművészeti alkotások találhatók . . .", hanem a történeti Magyarország ötvösművészetéről állított össze kronológiai sorrendben katalógust, ahogyan előszavában írja: „A városok betűrendben következnek egymás után. A magyar helynevek mellett a városok német nevei, s az elcsatolt városok mai hivatalos neve is szerepel, hogy a más nyelvű, s a történelmi magyar városneveket sajnálatosan mellőző szakirodalommal való egybevetés és a megoldatlan kérdések tekintetében más nemzetekkel kívánatos szellemi együttműködés könnyebbé váljék."
A reprint kiadás gondolatával foglalkozó Holnap Kiadó nemes egyszerűséggel azt is közhírré teszi, *„... hogy majd Kőszeghy Elemér a könyv megjelenése után, haláláig folytatott kutatómunkája máig kiadatlan eredményeit is megjelenteti, az Iparművészeti Múzeum szakavatott munkatársainak közreműködésével."*
A probléma mindössze annyi, hogy erről az Iparművészeti Múzeum „szakavatott munkatársai" mit sem tudnak.
Konkrét, szerződéssel támogatott felkérést a KÉPZŐMŰVÉSZETI KIADÓtól kaptunk a MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ötvösséggel foglalkozó munkatársaival együtt arra a megtisztelő feladatra, hogy a már sok tekintetben elavult adatokat is tartalmazó reprint kiadás helyett Kőszeghy Elemér kézirat anyagának, valamint a szakmában jártas korábbi generációk kutatási eredményeit is magába foglaló javított-bővített kötet szerkesztésének munkálataiban vegyünk részt.
A továbbiakat az érdeklődők bölcs belátására kell bíznunk. Azt kellene eldönteni, hogy érdemes-e a jóval kevesebb információt tartalmazó reprint kötetet megvásárolni 1991. első negyedévében, vagy a friss adatokkal kibővített, a Kőszeghy Elemér további kutatásaival kiegészített használható ötvösjegykönyv közeli megjelenésére várnia.

Békési Éva
Iparművészeti Múzeum

PÁLYÁZAT

Felhívás

A *„microCAD-PRO MUSEO"* elnevezéssel, a magyarországi múzeumok szöveg- és kiadványszerkesztési rendszerének továbbfejlesztése, a könyvkiadás, a kiállítás és konferencia szervezési-kivitelezési munka korszerűsítése, gyorsítása, a múzeumok és az idegenforgalom kapcsolatának hatékonyabbá tétele céljából létrehozott alapítvány pályázati feltételei:
Pályázati kérelmet nyújthatnak be múzeumi intézmények, múzeumok tudományos osztályai, kutató csoportjai, dolgozói.
A pályázattal szemben támasztott követelmények:

Kőszeghy Elemér

Wód

Tátra-Almanach.
Szlovenszkói város-
kepek.
Bratislava-Pozsony
1938. 243-l.

cím.

/i. Könyv

r g y

	A folytonos illetőségek			
	tartama		évi járandósága	
	mettől	meddig	K	f
- helyreállit. 165/2		II.	20000	-
" 165/3		VIII.	30000	-
" 166/2		V/13	20000	-

+5

a nyakkal határos széle egyenes vonal. Itt 90 mm. széles, hossza pedig 75 mm.

Öt mm. keskeny, sima szegélyzetén ugyanilyen átméretű, alig kiemelkedő 18 kerek rekeszben lapos almandin-kövek, vagy talán csak rubinszinű üvegek voltak befoglalva, melyek közül azonban négy rekeszestől hiányzik.

A fejnek bekerített mezejét mintegy harmincz élesen kiemelkedő kunkorgó S-alak diszíti, melyek nagy gonddal lettek ugyan az öntőmintába vésve, de nem egyformák és nem egészen szabályosan elhelyezvék.

A fibula fejéből, a hossztengelynek megfelelőleg, egy befelé hajló, rövid szarvú, 32 mm. hosszú, tisztán felismerhető ökörfej irányul kifelé.

Az ökörfejeknek szemei kölesnél nagyobb almandinból vannak.

A fejnek félkörű széléből, átellenben a két sarokkal, a középső nagyobb ökörfejtől jobbrabalra két kisebb, csak 22 mm. hosszú, különben teljesen hasonló ökörfej néz kifelé.

A három darabra tört, de most már összeforrasztott fibulából csak a baloldali kisebb ökörfej hiányzik.

A másik ötdarabra tört fibulának a fejéből mintegy harmaddrész és a két kisebb ökörfej nincs meg.

A fejnek két sarkából diszítés nem nyult ki. A fejet a 138 mm. hosszú, a nyaknak határán 45, mintegy fele hosszúságánál 58, a végénél pedig 29 mm. széles lábbal a háztető átmetszetű, félkörben hajlított nyak köti össze, melynek húrja mintegy 50 mm.

A nyaknak két oldala is S-alakokkal van diszítve, valamint a lábnak mezeje is, melynek szegélyzete azonos a fejnek szegélyzetével, mindkét oldalán öt-öt rekeszbe foglalt almandinnal vagy üveggel.

A fibula fejének és lábának hátlapján a rúgós tűnek alkalmazási módja is meglátszik.

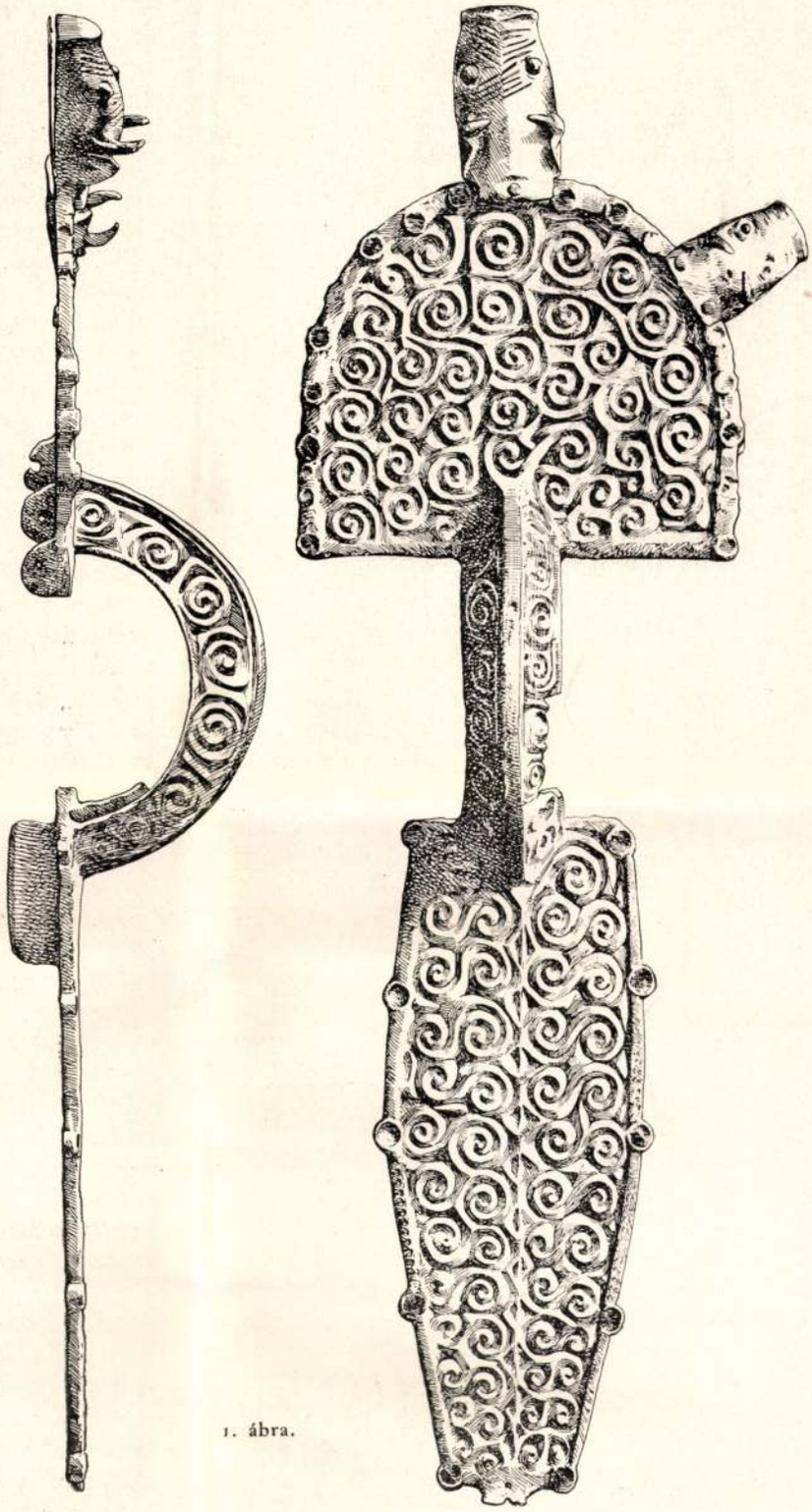

1. ábra.

A fejnek nyakkal határos egyenes szélén, a két végén és közepén, merőlegesen három átlyukasztott lemezke emelkedik ki, amely

lyukakon egy vastag kötőtű-átmetszetű rudacska lehetett odaforrasztva, ehhez pedig

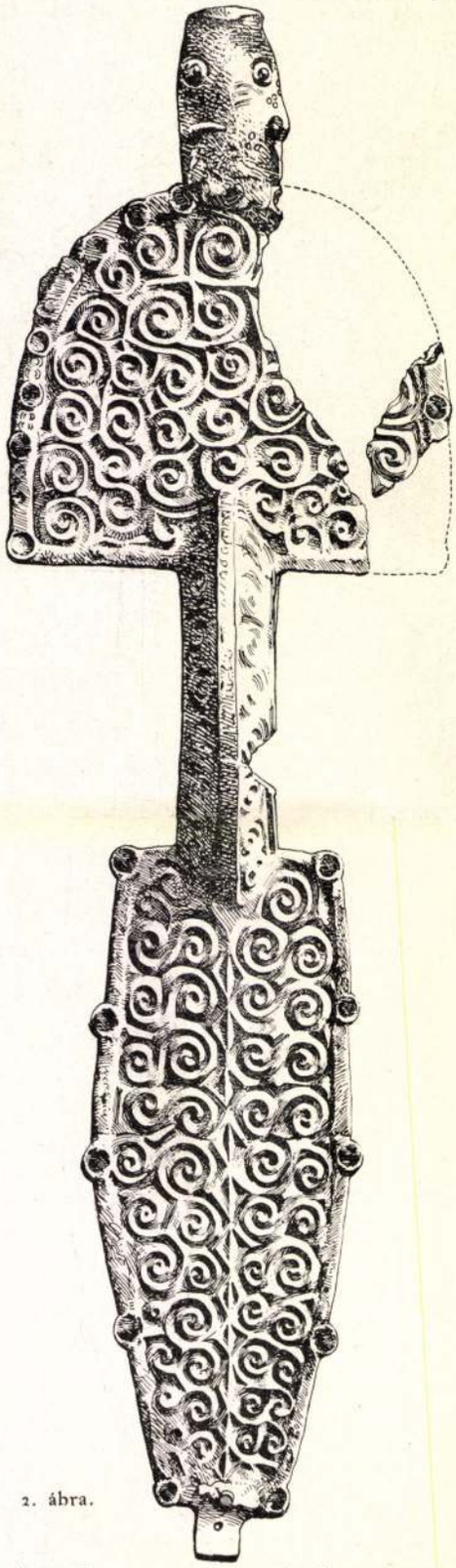

2. ábra.

egy hosszú, ruganyos huzalnak egyik vége, mely spirálisan volt a rudacska körül tekerve.

A tűnek másik vége ki volt hegyezve. A vályú, melybe a tűnek hegye volt helyezhető, a lábnak nyakfelől való végén az épebb fibulán teljes épségben megvan.

2. Csatt tükörfémből. (3. ábra.) A csattkarikának külső része S-alakokkal van diszítve. A szokottnál jóval hosszabb peczek elülső végén hasonló diszítés, tövénél pedig négyes ablakrámához hasonló ornamentum. Súlya 71 gramm.

3. 90 mm. hosszú és 56 mm. széles tükörfémből készült dülény-alakú, végén félhold idomban végződő vastag síklemez, a fibulához hasonló módon szegélyezve, melyen még kilencz — rekeszbe foglalt — almandin vagy üveg van. Ezek közül egy hiányzik. A mező kiemelkedő, nem egyforma S-alakokkal van diszítve, középső részén egy emberarczhoz hasonló mustrával. Hátul aklaszegek nincsenek. Felső vége le van törve. Súlya 90 gramm. (4. ábra.)

Nem egész ép tárgy, hanem valamely nagyobb darabról lett letörve. Szíjjdiszítés lehetett.

4., 5., 6. Tükörfémből készült vastag lemeztöredékek egy-egy befoglalt almandinnal.

7., 8., 9., 10., 11. Tükörfémből készült ismeretlen rendeltetésű tárgyaknak apró töredékei, melyek vegyelemzésre szánvák.

12., 13., 14., 15. Tükörfémből készült kartonpapir vastagságú lemeztöredékek.

16. Tükörfémből készült, 38 mm. átmérőjű, gömbszelvényű kis szűrőkanál. Konyhai czélra használható nem lévén, a 17. számmal egybevetve, csakis gyógyszerforrázatot vagy főzetet szűrő edény lehetett. Fenekének igen kis része hiányzik. (15—17. ábracsoport.)

17. Tükörfémből készült ruganyos csipesz. Egészen hasonló azokhoz a csipeszekhez, melyeket a szemet sértő, befelé nőtt szempilláknak kihúzására ma is használnak. Letört, befelé hajló végei közül az egyik megvan, a másik hiányzik. (15—17. ábracsoport.)

18. Egy rosszezüstből készült, csavart testű eszköz, egyik végén apró kerek nyílással, a másikon kanálka alakjára kiszélesedő lappal. Hossza 150 mm. (15—17. ábracsoport.)

19. Egy rosszezüstből készült s aranyozott spirálisnak s egy kerek likkal áttört lemeznek töredéke. (5. ábra.)

20. 9.95 gramm súlyú szinarany lemezből készült, negyedhold alakú, homorú szélének közepén kicsücskösödő csüngődísz. Külső szélének közepén cső alakú fül van felforrasztva,

körülfutó négy léczczel, illetve három hornyolattal. A lemez felső lapjának széle egy milliméternél vastagabb, igen sűrűn reczézett, odaforrasztott szinaranyos huzattal van szegélyezve. A fül alatt, a negyedholdnak közepén, valamint ettől jobbra-balra 16 milliméter távolságban háromszögben elhelyezett 3—3 két milliméternyire kiemelkedő, 4 milliméter átmérőjű kerek rekeszbe összesen 9 lapos almandin, vagy rubinszinű üveg van befoglalva. (6—11. ábra.)

21., 22., 23. Három darab teljesen azonos, egyenkint 2·25 gramm súlyú, hosszas hordóalakú, 25 mm. hosszú, legvastagabb középrészén 10 mm. átmérőjű, valószinűleg gyöngyként használt szinarany tárgy. Ürege kénnel van kitöltve, mert végeihez égő gyufát tartva, büdöskőszagú kék lángot észlelünk. Valószinűleg azért van kénnel bélelve, hogy a vékony aranylemez be ne horpadjon.

A hordóalaknak két végét mintegy 3 mm. hosszú aranycső képezi, két körülfutó lécz között hornyolattal. Hasának közepén is két pálcza fut körül. A középtől jobbra-balra, a végek felé, igen kihegyesedő tojásdad, részarányosan körül elhelyezett három-három rekeszben lapos almandinok vannak befoglalva. (6—11. ábracsoport.)

24. Egy tojásdad idomú, füllel ellátott színarany csüngő-dísz, felső lapján négy tokosan foglalt almandinnal s ezek között apró aranygyöngyökkel, Hossza 30, szélessége 15 mm. (6—11. ábracsoport.)

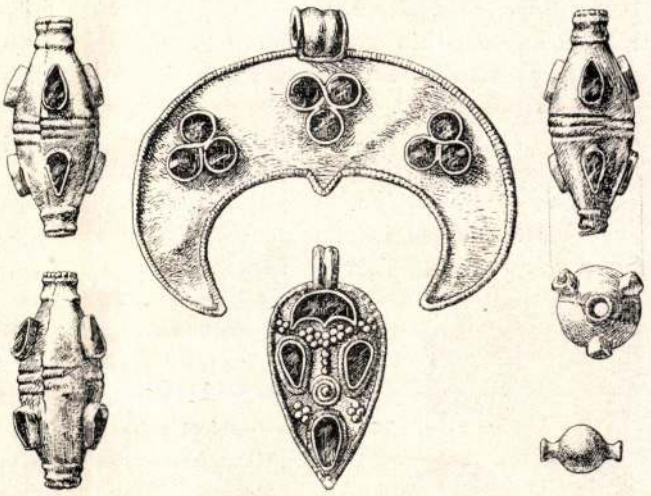

6—11. ábra.

25. Két végén csőben vékonyodó kis borsónagyságú színarany gyöngy. Súlya 1·8 gramm. (6—11. ábracsoport.)

26., 27., 28. Három sötét barna-sárga borostyánkő gyöngy (12—14. ábracsoport.)

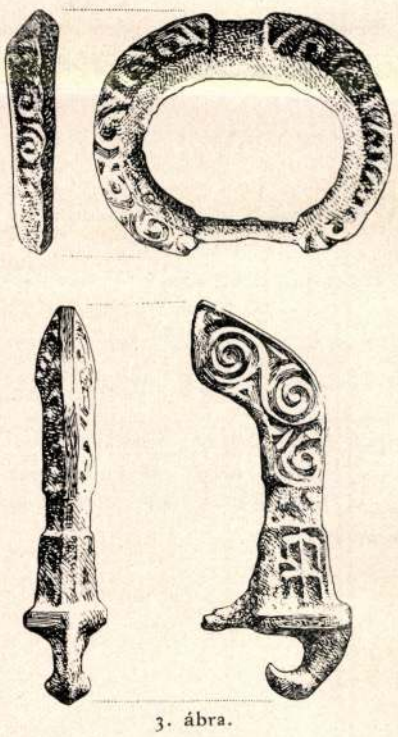

3. ábra.

4. ábra.

5. ábra.

Eddig tudtommal a Nyirben csak 1867-ben, néhai Rómer Flórisnak és báró Vécsey Józsefnek társaságában találtunk a hat geszterédi kifosztott Kunhalmoknak egyikében egy nagyobb borostyánkődarabot, mely némileg egy felkantározott lófejhez hasonlít. Ez egy vele talált korongalakú kardhüvelynek végét összetartó onyx-kővel diszített színezüst záródással, egy sok darabra tört, de általam összeragasztott terra-sigillatának barbár utánzatával, egy ezüstlemezzel borított köpüjű vaslándzsával és egy bronzpaizsdudorral együtt Rómer útján a Magyar Nemzeti Múzeumba került.

E tárgyakat akkor dr. Hampel József a Kr. u. II—III. századból származónak tartotta, de egészen határozottan nem állította.

Nem egészen képtelenség azonban az a nézet sem, hogy a geszterédi tárgyak az V-ik századból valók, mert a talált tárgyak

szerint ama halmok a történelemben sokkal később feltünő kunoknak halmai nem lehettek, hanem inkább a hunokéi voltak. A H betü könnyen átváltozhatott a nép nyelvén K betüvé, annál is inkább, mert a mi népünk hagyománya szerint szent László Bököny és Geszteréd között verte meg a kunokat vagy besenyőket és szorította a mintegy 800 holdnyi területű nádas, síkvizes mocsaras *Geszte* rétjébe.

A geszterédi ásatás után pár évvel Berlinben a geszterédihez alakra és nagyságra nézve hasonló edényt láttam, sőt azon a felső guirland is ökörszem-diszítés volt. A két edény között azonban az a lényeges különbség, hogy míg a berlini terra-sigillata volt és rajta a diszítések domborúak voltak, a geszterédi minden fényesség nélküli halvány téglaszinű, diszítésén pedig csak durván benyomkodottak.

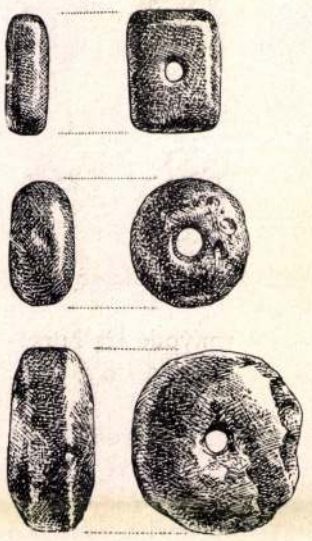

12—14. ábra.

Az akkori berlini custos állítása szerint az ő edényüket, mely az V-ik századból származik, Mainzban találták, a geszterédi pedig egy ilyennek barbár utánzata.

Miután pedig az V-ik században nálunk hunok honoltak, nincs kizárva, hogy a geszterédi halmok nem kún, hanem hún halmok.

A gávai tárgyak kétségtelenül gót műveknek tekinthetők. Nagy gonddal készültek ugyan, de az ornamentikának fogyatékos szabatossága arra a nézetre vezet, hogy azok nem az V-ik század fejlettebb izlésének termékei, hanem talán csak a II-ik századból származnak, amikor a Tisza vidékét Ostrogóta és fia Kníva gót fejedelmek uralták, ahonnan Kníva 70.000 harczossal Decius császár ellen vonult és Philippopolisnál a rómaiakat legyőzte, amely ütközetben a császár és a h : d vezér fia is elesett. A vereséget a rómaiak annak tulajdonították, hogy a gótok lovaikat sarkantyúval uralták, míg a rómaiak addig sarkantyút még nem használtak.

Érdemes lenne avatott tollnak szellőztetni azt a kérdést, hogy jogosult-e a mi — a gávaiakhoz is hasonló — tárgyainkat merovingiaiknak tartani, mert hiszen az Attila seregének nagy részét képező osztrogótok és hunok valószinűleg nem pongyolába öltözködve mentek harczba, a melyben számtalan ezeren elestek, hanem díszöltözetekben. Az elesetteknek ékszerei a csatatéren maradtak.

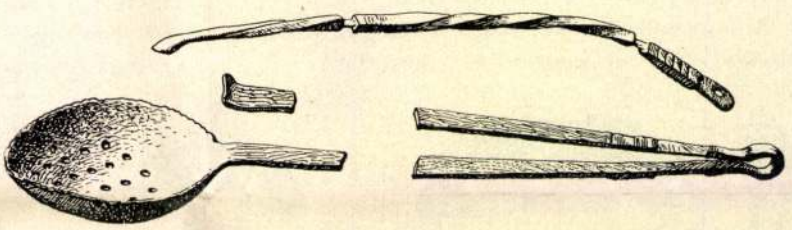

15—17. ábra.

Az Attila osztrogótjainak és az Aëtius vizigótjai ékszereinek kérdése még tisztázásra vár.

A merovingek csak akkor bukkantak fel mint uralkodók, tehát még népkulturának megalapítói nem lehettek, a mi vidékünkre pedig soha nem hatoltak.

Kőszeghy Elemér

l.

Forum

1935. 136. l.

Szöbbszöv

~~Friggyes föberczeg mellképe Fleisch-~~
~~mamtól VII. 153.~~

Kőszeghy Elemér

d,

Forum
1935. 302.

Római érem VIII. 186.

Kőszeghy Elemér

l.

Jendrassik Borbála:

Szepes vármegye
középkori falhejei

Bp. 1938. 15. l és
kv. ll.
22 és kv. ll.
36. és kv. ll.

„Az én Ujságom". Szerkeszti *Pósa Lajos.* Negyedévre 2 kor. Kiadóhivatal Andrássy-út 10.

TÁRGYMUTATÓ

„**Magyar Lányok**“. Képes hetilap fiatal leányok számára. Szerkeszti *Tutsek Anna*. Előfizetési ára: negyedévre 3 kor.

Kőszeghy Elemér

l.

Forum. 1933. 246 l.

GRUNDFORMEN DER EUROPÄISCHEN STADT

MIT 105 ABBILDUNGEN

Kőszeghy Elemér

l.

Forum.

1933. 32. l.

Csontszerszám, ~~bronzkori fazekas~~

VI. 34.

Kőszeghy Elemér

l.

Forum 1934. 104.1

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

REDLINGER
Könyv- és papírkereskedő
LOSONC

Kőszeghy Elemér

l,

Forum

1934. 252. l.

berg Theodor Caspar.

...ásadban.

V: 225

Al. Kép 262

...nő képe.

...fordult ~~...~~ nő áll, ki felemelt jobb kezében ...ával ruháját fogja, mely vállairól lecsu... ~~...~~ kendőzi kék és pi... ...ra tarnaszkodó ~~...~~ férfi es karján gyermeket ~~...~~ ~~Előtte~~, ~~...~~ mertelen kis fiú halad kezében ~~...~~ A földön ~~...~~ ...átterben sirklafal emelkedik. A kép hátán

...ARVS. A. FÜRSTENBERGH.
...M FECIT ET DEDICAVIT SACRÆ
...ESTATI FERDINANDO
...IO
...AŌ 1654.

54·5:43 cm.
Muzeumból.

Kamaraelnök 1848.

Kőszeghy Elemér

l.

Forum 1935. 270. l.

ról.

é balrafordultan állva van
ezeit kardjának markolatán
ıaját felfelé fésüli, bajuszt és
avalója fekete, paszománt-
illája piros. A háttérben bal-
talapzaton nyugvó oroszlá-
mesvár« és *»Arad és Világos«*
llett, csákó látszik.

— Lelt. sz. 659. — Értéke
ith-féle ereklyemúzeumból. —
atokat l. a 62. lapon az 593
rilis 23-án (107–95). — Átvételi
domásul vette az 1896 április

Kőszeghy Elemér

l.

Fórum (magyar rév.)
1937. 64-l.

Kőszeghy Elemér

l.

Forum
1935. 264. l.

1904. XI. 3.

Békéscsaba.

Bloch József és dr. Molnár Géza művei (819/1904.)

Kőszeghy Elemér

l.

Forum (magyar rész) 1936. 8. l.
(A Szepesi Múzeum)

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS IDEGENFORGALMI HIVATALA
BUDAPEST, V., DEÁK FERENC-UTCA 2. TELEFON: 81-3-49, 81-2-13 (INTERURBAN)

3.740/1936.

A Müemlékek Országos Bizottsága
tekintetes Elnökségének,

Budapesten.

~~VII. Állatkerti út 1.~~

Stana Rákos utca 10

Kőszeghy Elemér

cod
2

Forum (magyar rév.)
1936. 39. l. (Mo-
nográfia a magyar-
országi. ötvösjegyek-
ről.)

Trinità dei Monti Rómában IV. 46

Körössi Faneras György

1723-ban sárospataki fanerasmester.
1735-ben neve: Faneras György

Román János: Sárospataki iparosok. Bp. 1955.
15. o.

KRISZTINKOVICH Béla népügyüjtő

ld. Etnographia, 100.évf. 1/4.sz. 1989 498.p.

Nunn
Packwood
Pell
Pressler
Pryor
Reid
Riegle
Robb
Rockefeller
Roth
Rudman
Sanford
Sarbanes
Sasser
Shelby
Simon
Simpson
Specter
Stevens
Thurmond
Warner
Wilson
Wirth

Symms
Wallop

—1

s confirmed.
. President, I
vote by which
firmed.
ove to lay that

the table was

FICER. Under
President will
d of the Sen-
ination.

There being no objection, the Senate proceeded to consider the concurrent resolution.

Mr. DODD. Mr. President, very briefly, the day after tomorrow an extraordinary event will take place at Budapest, Hungary. The remains of the former Prime Minister of Hungary's revolutionary government of 1956, Imre Nagy, and those of his close associates, will be laid to rest in Budapest at a dignified public funeral. This is a fitting occasion for the United States Congress to once again express its respect to the memory of those executed for their roles in the 1956 Hungarian Revolution.

The funeral is under the control of the families of the victims, among them the daughter of Imre Nagy, assisted by the Independent Committee for Historical Justice led by a close associate of Prime Minister Nagy. They have published a request on the desirable style and spirit of Friday's events. They called for a day of national reconciliation, grief and reverence, free of political rancor or sloganeering.

This resolution, Mr. President, has been written with respect for that request.

My staff has also contacted a very good friend of mine, Gen. Bela Kiraly, a retired professor of history of the City University of New York. General Kiraly was commander in chief of the Revolutionary Militia in 1956, and a close associate of Prime Minister

Kőszeghy Elemér festőművész

Arcképtanulmány } 4.
Tátrai patak

Felsőmagyarországi festők képkiállitása. Kassa.
1918. február 17.

48b lap: EXPLICIT PROLOGUS WILLIRAMI EBERES PERGENSIS ABBATIS SUPER CANTICA.

49a lap: INCIPIT EXPOSITIO WILLIRAMI EBERES PERGENSIS ABBATIS SUPER CANTICA CANTICORUM.

3 iniciálé. O iniciálé (22×25 mm) arany-ezüst betű, belseje zöld. Q iniciálé (37×38 mm) hasonló mint a 29a lapon. U iniciálé (11×12 mm) ezüst-arany betű, belseje zöld.

80b lap: „O beata dei genitrix virgo Maria ...“ (Ima XIV. századi írással írva.)

Varjú Elemér: Bernát szpalatói érsek kódexe az esztergomi főegyházmegyei könyvtárban. MKSz 1903. évf. 199—201. l. — Gerevich Tibor: Magyarország románkori emlékei. Budapest, 1928. 234. l. — Lehmann 167. l. — Magyar Művelődéstörténet, szerk. Domanovszky Sándor. I. kt., 411. l. — Berkovits Ilona: A magyar miniaturafestészet kezdetei. Magyarságtudomány, 1942. 507. l. Klny. is.

2. ANTIPHONARIUM.

Latin. Folio. XV. század.

Hártya. 480×350 mm. 228 levél (későbbi XVII. századi lapszámozással 152 mal kezdődik). Csonk-

MDK

Kőszeghy Elemér, Lőcse

Kilátás a Jégvölgyi csucsról, of.

Csöndes tó/Kalánfüvestó a Nagytarpataki völgyben/, of.

A Vöröstónál, of.

Nemzetközi alpin képkiáll. kat. Bpest. 1930. március. 47.l.

KRAFFT, Peter

Zrinyi képének szerepe Kazinczynál

RÓZSA György: Kazinczy a mübiráló. = Ars Hungarica, 1981.2. 2o3-2o9.p.ill.

Kőszeghy Elemér

1943. dec. 2. Előadása a pécsi városháza közgyülési termében: A Felvidék művészete címen.

Nikp-kiáll.

MŰSOR:

1. Megnyitó, mondja Pavlovszky Ferenc orszgy. képviselő
2. dr Szilágyi Erzsébet (ének) Thomas: Mignon románca
   zongorán kiséri: dr Vécsev Jenő
3. Vivaldi: Versenymű két hegedűre zongorakisérettel (D moll)
   Előadják: dr Faludi Ferenc dr Szécsi Béla, Damokos László
4. Mozart: Zongoranégyes (G moll) Előadják: dr Szécsi Béla
   dr Faludi Ferenc dr Járfás Sándor, Damokos László
5. Börhöcz Mihály (ének) Erkel: Hazám, hazám... (Bánk bán)
   Zongorán kiséri: dr Vécsey Jenő
6. „Szines filmmel vadmadarak után" (kb. 250 Agfacolor Leica szines képpel). Előadja: dr Homoki N. István az Orsz. Term. Tud. Múzeum igazgatója. A bevezetőt dr Tasnádi Kubacska András az Orsz. Term. Tud. Múzeum főigazgatója mondja

Kőszeghy Elemér

előadása „Pécs ötvös-
művészet és vasková-
csai" címen a pécsi
városháza közgyűlési
termében 1942. márc.
11.

Nikpkiall

EGYETEMI NYOMDA

29 nap **FEBRUÁR** 6. hét

1 sárnap		Hatv. vas. *Ignác*
2 Hétfő	Kálmán	Gy. B. A. *Karolin*
3 Kedd		Balázs *Balázs*
4 Szerda		B. János *Rachel*
5 sütörtök		Ágota *Ágota*
6 Péntek		Dorottya *Dorottya*
7 Szombat		Romuald *Tódor*

Kőszeghy Elemér

Magyarországi ötvös-
jegyek a Közepkortól 1867-ig
Bp. 1936. c. Kompvenek
ism. Numizm. Közl
1935-36. 83. l.

Római hálósúly V. 244

— hálós Ranka V. 244.

Kőszegly Elemér

Fordítás

Részlet a Székesfőváros üzemeinek szociális kiállításáról

Tervezte: Gosztonyi András

A SZÉKESFŐVÁR

Művészet. 1938. 10. o.

A Dr. Guhr Szanatórium (Tátraszéplak) **kiállítása**
A festmény Köszeghy Elemér müve
A pavillont tervezte: Bereczky László

A XXXIV. BUDAPESTI NE

〈Kőszeghy Elemér〉

Könyve

〈,〉 Die Denkmäler der
Antoniter in Drautz.
8-r, 5 kép 31 l.
Kézirat, 1930.

Gent (1290)

tetes országos bizottságának

Budapest

VI. ker. Andrássy út 65 szám

értesítésére van szerencsém tisztelet-
os bizottságot, hogy a visegrádi vár-
kásalatokra megállapított 160 korona
ként sürgősen intézkedni szívesked

Kőszeghy Elemér

könyve

Kapossy János:

Kőszeghy E.: Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867 ig. Bp. 1936. Könyvism. Levéltári Közleményeh. 1937. XV. k. 313, 314. l.

(Kőszeghy Elemér)

(7 Kassa műem-
lékei. 16-r. 28 kép
23 l. Bp. 1939

Lyon (1293)

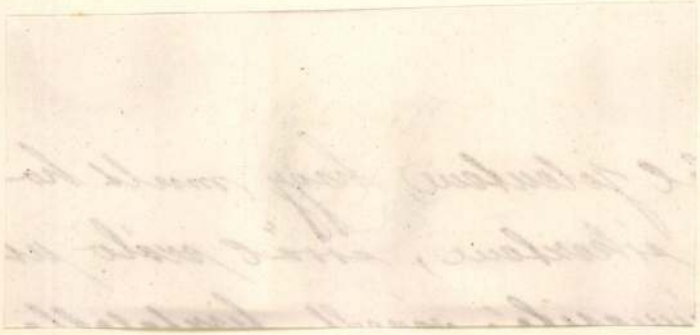

A m.kir.pénzü

29389.szám.
I. 1910.

Műemlekek tekintet

Hivatkozással

értesittetik,hogy Tanajoth Gyula

mével,hogy részére természetbeni

a nagymeltóságu m.kir.pénzügymini

120665.szám alatt kelt rendeletev

Kőszeghy Elemér

Irod
a

Tóth Zoltán:

Kőszeghy Elemér:
Magyarországi ötvös-
jegyek a középkorból,
1867-ig. Bp. 1936.
Könyvism. Turul
1937. 53, 54. l

Archäologischen, Beiheft 4.

Kőszeghy - Winkler Elemér

Rózsabegyi születésű művész, akiről kide-
rült, hogy aktív magyar irredentista volt.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východ-
nom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 19.

Köszeghy-Winkler Elemér

Nevét Kiss Viktorial kapcsolatban
említi:

Sančin Ladislav: Výtvarné umenie na východnom
Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 18.

Kőszeghy - Winkler Elemér

1918 után Késmárkra él.

Ladislav Saučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 18.

ELEMÉR KŐSZEGHY-WINKLER

Műrészetére utalást találunk: Havranová-Okálová E., Výtvarný život v Košiciach 1918-1938. (Diplomová práca). Filozofická fakulta, Bratislava 1962. c. műben.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 24. l. szélj.

KŐSZEGHY – WINKLER, ELEMÉR

művész, a kelet-szlovákiai múzeum
vezetője, 1919 márciusáig, amikor
Polák József váltja fel.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod
východoslovenskej avantgardy dvadsiatych
rokov. Bratislava, 1966. 24. l.

Kőszeghy Elemér

Nemzetközi Alpin Képkiállításon a Nemzeti Szalonban szerepelt.

EK. 930. III. 25.

Köszeghy Elemér

Nemzeti Szalonban az alpin-kép-kiállításon (?márai) tájképeivel szerepelt (gerlachfalvi-csúcs, nagy-tarpataki völgy, lomnici pihenő).

M.930.III.23

Köszeghy Elemér

Első nemzetközi Alpin kiállításon
hat tájrai képe szerepelt.

NU.930.III.30

MAGYAR KIRÁLYI

Folyó szám.....

Könyvelési

192.....

T á r

A..... *számú ügyiratok alapján:*.....

A könyv	Tartozik			Korona	fillér

Kőszeghy Elemér

Nemzeti Szalon nemzetközi kiállításain alpesi képével szerepelt.

Újság 930. III. 23.

MDK

Kőszeghy Elemér

A Tátra délkelet felől, of.

A Luka-hágón /Tátracsucs/, of.

Mélységek fölött, of.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
47.l.

MDK

Kőszeghy Elemér

A Vöröstónál /Rézpadok a Lomnici-csuccsal/
of.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
47.l.

Kőszeghy Elemér

Nemzetközi alpin-képkiállításon a Nemzeti Szalonban tátrai képei ("A vörös-tónál, rézpadok a Lomnici csúcscsal" — "Mélységek fölött, Gerlachfalvi csúcs") szerepelnek.

PH. 930. III. 23

MDK

Kőszeghy Elemér

Sportdijkiállitás. Uj Nemzedék XXII. évf. 51. sz.
5.1.

MDK

dr. Kőszeghy Elemér, igazgató
és dr. Romnányi Gyula,

az Iparművészeti Muzeumra bizott feladatot igyekeztek megoldani.

A pécsi művészeti hetek ünnepélyes megnyitása.

Magyar Iparművészet. 1941. 1.sz9.1.

MDK

Kőszeghy Elemér

Kilátás a Jégvölgyi csucsról, of.

Csöndes tó /Kalánfüvestó a Nagytarpataki völgyben/, of.

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr. 47.l.

Kőszeghy Elemér

Nemzetközi Alpinképkiállításon a Nemzeti Szalonban képeivel szerepelt.

Est 930. III. 23.

Kőszeghy Elemér

— **Kőszeghy Elemér képei a Nemzeti Szalon „Nemzetközi Alpin-tárlatán".** Igen lelkes és alapos előkészítő munka után közel 1300 képet szállított a posta a Nemzeti Szalon nagymérvü Alpin-kiállítására. Világhirü piktorok képeihez — amelyek egytől-egyig az Alpesek sejtelmes hóvilágát tárják fel — hat megragadóan művészi képet küldött a kárpáti hegyvilág neves festője: *Kőszeghy Elemér* is. A piktor jelenleg Lőcsén tartózkodik. Hat megragadó képe: *„Vörös tó a lomnici csuccsal"*, *A Tátra délkelet felől"*, *„Lukahágó"*, *„Mélységek fölött"*, *„Kilátás a jégvölgyi csucsról"* és a *„Csöndes tó"* lebilincselő kifejező erővel hozzák a szemlélő elé a Kárpátok hópompás tájait és szineit. A tárlat ünnepélyes megnyitása egyébként vasárnap délelőtt lesz.

PH. 930. III. 22.

P.H. ✓ 932.I.31.

P.N. ✓ 932.I.31

LI

Kőszeghy Elemér festőművész

Szepesszombat
Borus nap Kakaslomnicon
A Ruzsinek völgyében
Szepesszombati udvar
Tanulmányfő
Szélben a Tátra alján
Hegyek között
Vázlatkönyvlapok
Vázlatkönyvlapok

} 9 db.

Felsőmagyarországi festők képkiállitása Kassa.
1918. február 17.

MLÉKEK

ködő Regensburgban volt általános. V. ö. a
ncheni Állami Könyvtár Clm. *13097* és *13092*
etű kódexeivel. (Lásd Boeckler, Albert: Die
gensburg-Prüfeninger Buchmalerei des XII.
l XIII. Jahrhunderts. München, *1924*. CVI.
la. — Miniaturen aus Handschriften der Bayer.
atsbibl. in München VIII. Bd.) — De hasz-
atos volt a regensburgi hatásokat magábafogadó
zburgi miniaturafestészetben is. V. ö. a bécsi
mzeti Könyvtár Cod. *1909* jelzetű kódexének
zítésével. (Lásd Hermann, J. H.: Die deutschen
nanischen Handschriften. *321*. l. — Besch.
rz. der illum. Handschr. in Österr. Neue Folge
Bd.) Az említett külföldi miniaturaművészet
mékeinek díszítő modorával szemben azonban

Kőszegky Elemér festő

kerepel a szepesi művészek

kiállításán a Nemzeti

Szalonban

Cj Nemzedék 1937 III. 12

Kőszeghy Elemér

szerepel a Nemzeti Szalonban a szepességi művészek kiállításán.

Magyarság 1937 III. 13

MDK

Kőszeghy Elemér, Lőcse

A Tátra délkelet felől, of.

A Luka-hágón/Tátracsucs/, of.

Mélységek fölött /Gerlachfalvi csucs a Koncsisztáról/, of.

Nemzetközi alpin képkiáll.kat. Bpest. 1930. március. 47.l.

MDK

Kőszeghy Elemér

Felhőárnyék a Tátrán, olajfm.
Jegestó a Tátrában, "
Késő őszi reggel Kakaslomniczon, olajfm.

Nemzeti Szalon, 1937. Márc. Szepesi művészek.

MDK

Kószeghy Elemér festőművész

A szepesi művészek kiállitasanal köre-
működött.

Nemzeti Szalon, 1937.Márc. Szepesi művészel

MDK

Kőszeghy Elemér

Képzőművészet 1930. 30. sz. 117.l.

KÖSZEGHY ELEMÉR

Családi nevén Winkler. Főbb

életrajzi adatait közli a verzó.

1930-ban gyűjteményes kiállítása

volt Késmárkon és 1931-ben Istam-

bulban.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 47.

Kőszeghy Béla
rajzoló
63 éves

+1953. XII. 22.
(tüdőrákban)
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
2081 folyósz.

A FELVIDÉK A MAGYAR FESTÉSZETBEN

Írta KAMPIS ANTAL

Számunkra a Felvidék mult és hagyomány. Forrás, melyhez visssza-visszatérve erőt meríthetünk a jelenhez, felfrissülést a ma fáradalmaiban. A Felvidék szellemi táplálóereje sokoldalú és kimeríthetetlen bőséggel buzog.

E vidéknek, bármely részét tekintsük is, történelmi hangulata, patinája van. Nincs talán pontja, amelyhez ne fűződnék valamely hiteles történeti esemény emléke, alappal vagy alap nélkül keletkezett monda, legenda. Városainak piacterén, utcáin kisebb-nagyobb számmal felfedezhetők az elmult századok maradványai s még a kis falvak templomai is legnagyobbrészt a középkorból valók.

Büszke csúcsokon várak omladékai fűznek szép koszorút Dévénytől Munkácsig. Mindenik színhelye volt a történelemnek s mindenikhez ragasztott suttogva terjedő legendát a mesélő nép.

Bővelkedik tájképi szépségekben. A Tátra komor fenségű sziklacsúcsai, a Fátra szelídebb hajlású erdőrengetegei, a Vág, a Garam s az Ipoly-völgy nyájas lapályai s szűk, zajló örvényes szorosai egymást váltják szakadatlan sorban s hozzájuk járul a Szepességnek a Tátra lábához símuló szelíd lankás fekvése, a Poprád és a Dunajec kanyargós, mély völgyű futása s az Erdős Kárpátoknak — nevükben is élő — színes lombrengetege.

A művészetnek erősszálú hagyományai éltek szerte a Felvidéken s a helyi művészi véna szinte megszakadás nélkül, a korai középkortól napjainkig, értékes emléksorozattal tett bizonyságot önmaga felől. A román és gótikus templomok, az ezekben szerte fellelhető szárnyasoltárok, a renaissance és barokk kor emlékei s a mult század reánk maradt művészi termése arról beszél, hogy a táj, e vidék minden korban termékenyítője volt a művészi fantáziának, serkentője, élesztője a tehetségnek.

De nemcsak a helyi tehetségnek volt gyámolítója ez a vidék, hanem messze földről is magához vonzotta a művészeket. Olyikuk csak átmeneti időt töltött a Felvidék valamely völgyében, városában, másikuk gyakorta visszatért s voltak olyanok is, akik végleg szerelmesek lettek valamely pontjába s ott ragadtak. Nem is csoda ez. A Felvidék fölött terjengő ködös-sejtelmes hangulat, a

Barabás Miklós: Felvidéki parasztok

szállongó mondák, legendák romantikája, a változatos tájalakulás hatalmas vonzóerő s elmondhatjuk, hogy az újabb magyar művészetnek alig van olyan jelentékenyebb alakja, aki elkerülte volna e vonzóerőnek hosszabb-rövidebb ideig tartó hatását.

Az újabb magyar festészetnek szinte az indulását is a Felvidékről, szorosabban: a Szepességről köszönthetjük. Lőcsén született ugyanis az a festő, aki az induló újabb magyar festőművészet első jelentékeny mesterének számíthat, Markó Károly. Még a XVIII. században látta meg a napvilágot, 1791-ben született. Apja mérnök volt, térképfelvételeit rézlemezekre maratta s a kereteket fínom tájképecskékkel díszítette. Hogy Markó innen nyerhette első ösztönzéseit a művészi pálya felé, már azért sem kétséges, mert maga is a mérnökségre készülődött előbb, s csak huszonnyolcéves korában mondott ennek búcsút s kezdett a festéshez.

Valószínű, hogy elhatározására maga a táj szépségei indították elsősorban, ami abból is kitetszik, hogy egész életében, festői pályájának egész folyamán a tájkép szerelmese maradt. De nemcsak a táj, nemcsak az atyai próbálkozások lebeghettek előtte, hanem kecsegtető példák is. Szülőföldjéről indult el a két festőkarrier: Czausig József lőcsei származású és Rombauer János eperjesi születésű festőé; mindketten mintegy tíz évvel idősebbek voltak Markónál, s pályaválasztásának idején, 1820 körül, éppen legnagyobb sikereiket aratták.

Markó elszármazott a Felvidékről, nem tért vissza többé, de nem lehet vitás, hogy szülőföldjének emlékei végigkísérték egész életén.

Szaporábbak emlékeink a század közepétől kezdve, amikor a magyar festészet általában nekilendül. Megindul a tájkép iránt való érdeklődés és bontogatja szárnyait a később oly igen kedveltté váló genre.

Nemcsak hazai mesterek keresik a Felvidék tájképi és genre-motívumait, hanem idegenből is jönnek hozzánk megrendelésekkel. A legérdekesebb ezek között a bécsi Ender Tamás, aki Waldstein János gróf megrendelésére Nyitra és Zemplén között elterülő tájakról vízfestménysorozatokat festett. Több mint kétszáz akvarellképe készült e tájakról, amelyek a megrendelő tulajdonából, később négy albumba gyűjtve, a Magyar Tudományos Akadémia birtokába kerültek.

Ender magyarországi működésének volt még egy eredménye, s ez a második eredmény már közvetlenül hatott a magyar művészetre. Nevezetesen 1861 körül Ender a Szepességen dolgozott és Nagyeőrre vetődött. Összeköttetésbe került az ott birtokos Mednyánszky bárócsaláddal s ő lett a magyar festészet későbbi díszének, Mednyánszky László nak első mestere. Itt sem lehet kétséges a táj és az első mester hatása. Mednyánszky tájképi rajongása e kettőnek egyenes következménye.

Barabás is ellátogat a Felvidékre, ahová elsősorban portrémegrendelései szólították. Ám a tájék reá sem maradt hatástalanul s mint bemutatott képünk is igazolja, talált

Ligeti Antal: Szepesvára

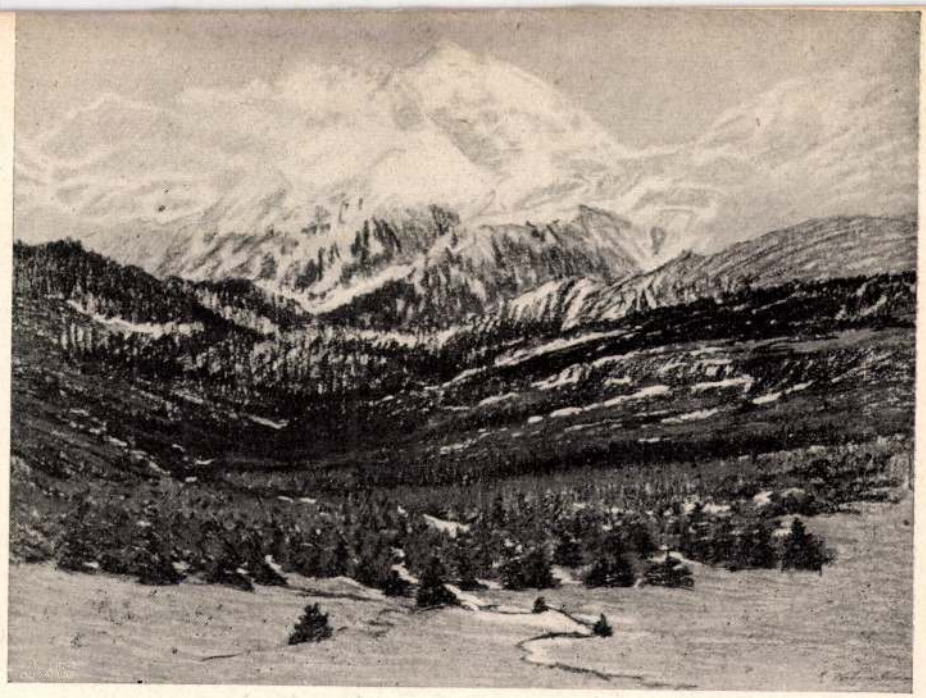

Katona Nándor:
A Magas Tátra
tavasszal

Mednyánszky
László: Nagyeőr

magának időt és alkalmat, hogy élményét megörökítse. Érdekesen tanuskodik ez a kép Barabás egyéniségéről. Barabás nem volt tájképfestő : a tájat csak keretként tudta elképzelni és megfesteni. Ezen a képén is a legfőbb figyelmet az alakok igénylik. Két szlovák parasztpár foglalja el a kép elő- és középterét. Egyik a kanyarodó és mélybefutó szekérvágta úton szemközt áll, a másik hátrább húzódik az út mentén álló vastag fatörzs mellé. A fa tövében tűz ég s a férfi nekitérdelve, pipáját akarja meggyujtani. Igénytelen tárgy, igénytelen alakok. Jellemző Barabásra, aki állandóan előkelőségek portréit festette, hogyha a maga gyönyörűségére nyúlt ecsethez, kerülte az előkelő légkört, szívesen közelített a parasztokhoz.

Gondos és aprólékos munkával festette ezt a művét is. Az arcok portrészerű hűséggel dicsekedhetnek s a ruházat darabjait oly szeretettel figyelte s oly szorgalommal rögzítette meg a részleteket is, hogy képe hiteles néprajzi adatként is felhasználható volna. A nőalak prémes bekecsének nemcsak szabásformái, hanem a rákerült hímzésdísz motívumai is leolvashatók az eredeti képen csak

Fényes Adolf: Felvidéki táj

úgy, mint a férfiak hátáról lecsüngő hosszú rojtos tarisznya szövött díszítésének jellegzetes formái. A széles kalap és a prémes sapka a szlovák parasztok kétféle viseletére utal, de érdekes megfigyelni, hogy e jellegzetesen szlovák viseleten a nadrágszárakon ott van a magyaros vitézkötés mint tetszetős átvétel.

A tájkép, a fás, füves, árnyékbaborult völgyű és napfénybebukkanó gerincű hegység, csak hangulati keretet ád az alakoknak. Csak jelzi, hogy ezek az emberek milyen földön, minő környezetben élnek. Megkapó rajz, bensőséges megfigyelés. Egyszerű, csöndeséletű, békés emberek a hatalmas hegyek keretében, évszázados fák védő árnyékában ; meghitt, meleg otthonukra utal a völgy mélyében meghúzódó néhány magastetejű faház.

Barabás kortársai közül Ligeti Antal kereste fel témáért több ízben is a Felvidéket. Különösen a Szepesség érdekelte. Három szép szepességi tájat ábrázoló képét az egri érseki líceum képtárában őrzik. Az egyik képe Savnikvárat, a szepesi püspökök nyaralóhelyét ábrázolja széles tájképi keretben, a másik Szepesvárát magát, előtte a szepeshelyi prépostsági templommal, a harmadik ugyancsak a szepesi várat alkonyati világításban, háttérben a Magas-Tátra hófödte s alkonypírban égő csúcsaival.

Ligeti már korábban is fel-felrándult a Szepességre. 1854-ben már kiállít egy képet, mely a Kárpátok egy részletét ábrázolta Késmárkról tekintve. Az egykorú bírálat dicsérte is e művét, bár kifogásolta, hogy hangulata túlságosan olaszos. Ligeti kevéssel e kép megfestése előtt hosszabb időt töltött Olaszországban, éppen Markó műtermében. E kifogás tehát nem egészen alap nélkül való, azonban nem igen tévedünk, ha feltételezzük, hogy a nem felvidéki származású Ligetiben a Szepesség iránt való érdeklődés éppen Markó hatására ébredt fel.

Ligeti Antal szepességi tájképei széles horizontú, bő előadású művek, a mester minden erénye megmutatkozik rajtuk. Rajza élesen metszi ki és határozottan adja elő a tárgyat. Tárgyilagos, értelmes, megbízható tájportrékat festett ; elhitető erejüket nagyban fokozza az előtér színének és az előtérben mozgó alakoknak miniaturaszerű megfestése. Színei elevenek és a korabeli festői hatásnak teljes fegyverzetével rendelkeznek. Az alakok mozgása friss és ha nincsenek is a Barabás-féle pontossággal, a néprajzi tanulmány lelkiismeretességével megfigyelve, megjelenésük, ruházatuk nem ád hazug képet.

Ligeti nem egyszer nyúlt még felvidéki témához, Kubinyi Ferenc megrendelésére megfestette Hricsó várának képét, Sina báró pedig Trencsén és Szepesvárának képét vette meg tőle s ajándékozta később az Akadémiának.

Molnár József is sokszor és szívesen kereste fel témáért a Felvidéket. Aránylag sok részletét festette meg a Magas-Tátrának portrészerű hűséggel, de egész művében sűrűn bukkannak fel olyan festmények, amelyek meghatározhatatlan felvidéki tájat ábrázolnak s nem lehet kétséges az sem, hogy műtermi kompozícióinak tájképi hátterét a felvidékről hozott vázlatai nyomán festette meg. Egyik nagyméretű képét, mely a Kőpataki csúcsot ábrázolja Késmárk felől, a Székesfővárosi Képtár őrzi.

Festőpályájának elején Madarász Viktor is a Felvidék hangulatából merít ihletet, mikor hatalmas méretű kompozícióját a «Kuruc-labanc»-ot megfesti. Visszacsendül a munkácsi tragédia minden fájdalma ama képén, amelyen a munkácsi vár hőslelkű úrasszonyát, Zrínyi Ilonát, a bécsi bírák előtt jeleníti meg. Sajnos, Madarász az ecsetet korán félrevetette, úgy hogy — bár felvidéki származású volt s hosszú életének jórészét a felvidéken élte le — nem nyúlt

többé a Felvidék táji és történeti témáihoz. A magyar történeti festészet nagy mestere, Székely Bertalan, azonban életének egyik legszebb, legsikerültebb kompozícióját alkotta meg a kuruc-labanc világ egyik jelenetének megfestésével. A képen, amely ma a Szépművészeti múzeum tulajdona, az ifjú Thököly búcsúzik Késmárk várában atyjától. A borongós hangulatú kép vastagfalú, gyéren világított várteremben ábrázolja a búcsú jelenetét s a karszékben ülő törődött aggastyán mozdulata éppúgy, mint az ifjú Thökölyé, valamint a környezet többi alakjáé, párosulva a rőtes-violás, egységes tónusú színvilággal, a kuruc idők örökös fájdalmát, lemondó borongását oly erővel idézi fel a szemlélőben, mint néhány megkapó egyszerűségű kuruc dal.

A huszadik század magyar festészete fokozott erővel juttatja jogaihoz a tájképet. Míg a megelőző század mindvégig az arcképet, a történelmi kompozíciót kedvelte s a genre iránt mutatott inkább hajlandóságot, a századfordulótól, főleg a nagybányaiak hatása nyomán a tájképre, a friss, közvetlen természetábrázolásra hajlik az ízlés.

Ennek a változásnak volt prófétája a Felvidék tájainak nagy festőköltője, báró Mednyánszky László. A Felvidék szülötte volt. Beckón született, de két helyütt is otthonos volt, mert gyermekkorának egy részét a szepességi Nagyeőr faluban töltötte s élete folyamán mindkét helyre gyakran visszajárt.

Mint már fentebb említettük, a festészettel való első jegyváltása is itt Nagyeőrön történt. Itt tanítgatta rajzolni őt mint kicsiny fiút Ender Tamás s az a körülmény, hogy mestere nem a reprezentatív motívumok nagyképű ábrázolására törekedett, hanem a fínom és meghitt hangulatok keresője volt, Mednyánszky festői igazodását előre megszabta.

Mednyánszky ritkán választott figurális témát s a novellisztikus genre-t egyenesen kerülte. A tájkép, főként pedig a hegyvidéki tájkép volt az, ami alkotásra késztette. Ezt pedig bőségesen éppen a Felvidéken találta meg. És valóban hiába járta be Európát, sokszáz darabra rúgó festői művének jelentékeny része hiába viseli keletként Páris, Róma, Bécs nevét, Mednyánszky majdnem kizárólag a Felvidék tájainak a festője. Az maradt idegenben is.

Ha műveinek sorát végigtekintjük, a pontos helymegjelöléssel címzett tájképek egész sora tanuskodik erről, de bizonyos, hogy az a rengeteg mű, amely a semmitmondó «Erdős táj» vagy «Fenyőerdő» stb. cím mögé rejtőzik, majdnem teljes számmal a Felvidék festői hangulattal telt pontjait örökíti meg.

A Vág völgyét többször is végigvándorolta palettájával. Ezeken az útjain festette Árvavárát ábrázoló képét s azokat a tájképeit, melyek «Vágvölgye», «Vágmenti táj» s hasonló címeket viselnek. Beckót, szülőfaluját s a hasonló nevű patak partjait is megfestette többször. Sok képének csak a «Kárpátok» cím jutott, néhány általában utal a felvidékre. De a művek nagyobb része a Szepességen, a Tátrában és a szomszédos vidéken fogant. A tarpataki vízesést ötször is megfestette különféle nagyságban és másmás hangulatban. A Tátra csúcsait és ködös völgyeit soha be nem telő szorgalommal és kíváncsisággal festi. Nagyeőri kastélyuk parkját csakúgy megörökíti, amikép elrándul Munkács vidékére témáért. Mint ahogyan a Vágot, úgy cserkészi végig a Poprád és a Hernád völgyét is és a Hernád partjait tavaszi színpompájukban is, téli zordságukban is megfesti.

A világháború idején az immár öreg, de katonának mégis önként bevonult festő az Erdős Kárpátok vidékére kerül. Megfesti

Bernáth Aurél: Beckó vára

Zbóró látképét s vászonra veti az erdős hegyvidék sok festői szakaszát. Hangulatos és lélekbemarkoló az a képe, mely az Erdős Kárpátok egyik katonatemetőjét örökíti meg s hatásukban hasonlók ehhez azok, amelyek a Kárpátokban hulló első havat, a fáradságosan menetelő katonákat s általában a háborús kárpáti tájakat rögzítik vászonra.

Mednyánszky nem patétikus. Festői mondanivalóit meghitten és közvetlenül rakja a kép felületére. A sejtelmes, a ködös, a bizonytalanul párás motívumokat kedveli. Hangulataiban a Felvidéknek mindent fátyolon keresztül mutogató, mesévé bizonytalanító, permeteg romantikába burkoló levegője száll. Képein ugyanaz a szomorkás édességű, mindig az eltűnést, az elmúlást, sötétbeveszést ízleltető tartalom borong, mint Krudy novelláiban. A Felvidék sajátságos arculatát, különös levegőjét, hegyeit, erdeit, félelmes és csacska vizeit, múló napsütését, tartós ködeit, felhőit Mednyánszky képei példázzák a leghívebben. Ezekről sugárzik legjobban az a soha nem múló, mindig újuló, örömök és messze bánatok között fogant rajongó szerelem, amelyet még a soha ott nem járt magyar is érez a Felvidék iránt.

Amennyire borongó Mednyánszky, annyira derűs nagy kortársa, Szinyei-Merse Pál, aki a sárosi lapályok virágos mezőinek volt a festője. Jernye vidékén barangolt ecsetével szívesen s hosszú sor tájképe keletkezett itt, amelyek higgadt figyelemmel vigyázzák a táj minden rezzenését. A szélfújta nyírbokor őszi színeit, a kék égen habosodó vagy foszladozó felhőrongyokat.

Szinyei képein az ősi birtoklás patriarkális öntudata érződik meg. Nemcsak szereti a tájat, nemcsak rajong érte, hanem ismeri is pontosan minden fűszálát, minden rögét. Nem fut a motívum után, nem keresi a hangulatokat, számára minden kis térfelület, minden bokor, minden fa kész téma, zavartalan hangulat. Szinyei, a sárosi nemes úr, gőg és alázat nélkül közelít a természethez, de ecsetjét mégis mindig az elmélyült figyelem tiszteletével vette kezébe, mint ahogy gőg és alázat nélkül az érdemnek járó tisztelettel vette vállára fivéreivel együtt öreg szlovák szolgájuk koporsóját, midőn az hosszú szolgálata után meghalt.

Néphez és tájhoz zavartalan meleg és benső viszony fűzte Szinyeit s a sárosi vidéknek ecsetje alól kikerült megörökítései bőven öntik ezt a könnyed harmóniát, ezt a meleg derűt.

Mednyánszky tanítványa volt s mesteréhez hasonlón majdnem egész munkásságát a felvidéki tájak megörökítésére szentelte, a Szepesófaluból származó Katona Nándor. Hegyes, fenyőerdős tájképeit, melyeken Mednyánszky nyomdokaiba lépett, sok éven keresztül a Műcsarnok kiállításain mutatta be és aratott velük megérdemelt sikert. Élete vége felé visszavonult s műveit féltékenyen rejtegette. Szorgalmára és a felvidéki tájak iránt érzett olthatatlan rajongó szeretetére mi sem jellemzőbb, mint az a körülmény, hogy művészi hagyatékában több mint kétezer vázlat rejtezett, melyeknek majd mindenike szepességi, tátrai és egyéb felvidéki motívumot ábrázolt.

A Tátra festője lett Boruth Andorból is az utóbbi évtizedek során. Bosznay István a poprádi tavat vetette vászonra. Kőszeghy Elemérnek Jeges tó a Tátrában című képe a Székesfővárosi Képtárban látható, egyéb szepességi és tátrai tájképeinek hosszú sorát pedig felvidéki úrilakások falain fedezhetjük fel. Fényes Adolf ecsetjét a felvidéki tájak tavaszi világa ihlette alkotásra. Képe, mely a Székesfőváros Képtárát díszíti, ékes a mester minden festői erényével s tükrözi az éles üde hegyi levegőt s a feslő, bomló hegyi táj pezsdülő, nedves színességét.

Aggházy Gyula Körmöcbánya vidékén festett tájképeket s a kiállítások katalógusaiból kitűnik, hogy alig volt a magyar festészetnek olyan jelentékeny vagy kevésbbé jelentékeny alakja, aki hosszabb-rövidebb időre ne került volna a felvidéki tájak és témák varázsának körébe.

Csók István első nagy sikerét a csejtei vár borzongató eseményeinek, Báthory Erzsébet kegyetlen alakjának megfestésével aratta, Rudnay kurucai felvidéki levegőben fogantak és se szeri se száma a köz- és magángyüjteményekben, kiállításokon és lakások falain felbukkanó felvidéki témáknak, emlékezéseknek.

A legújabb irányok harcos nemzedéke is adott a Felvidéknek egy festőpoétát Bernáth Aurél személyében, aki évről-évre felkeresi szeretett pöstyéni tájait; festői művének nem kis és nem jelentéktelen részét alkotják e felvidéki tájképek, melyek önállóan vagy alakos kompozícióit keretelve jelennek meg vásznain.

Hézagos ez a rövid seregszemle, de bárkit meggyőzhet, hogy a magyar festőművészet, főként a magyar tájképfestészet egyik legerősebb tápláló ere a Felvidék kimeríthetetlen változatosságú, sokszínű, hangulatos világa.

Kőszeghy Elemér

séget és fáradságot nem kímélve, gyüjteményesen kiállítva a nagy nyilvánosságra hozza a Szepesi Szövetség.

Hódolatteljes köszönetet mondok e helyen elsősorban fővédnökeinknek és védnökeinknek tisztjük elvállalásáért.

Hálás köszönetet mondok e helyen is Lux Elek szobrászművész-tanár úrnak a kiállítás eszméjének felkarolásáért. Neki és Kőszeghy Elemér festőművész, író és múzeumi igazgató úrnak nagy hozzáértésükért, kitűnő tanácsaikért, amelyekkel a kiállítás rendezésének ügyét nagyban előmozdították, s az utóbbinak azért is, hogy az elhalt művészek Budapesten található képeit nagy fáradsággal összegyüjtötte és a katalógust szerkesztette.

Őszinte köszönetemet tolmácsolom Kalmár Elek c. tankerületi főigazgató úr Őméltóságának, a Szepesi Szövetség fáradhatatlan alelnökének és Vitéz Mátyás festőművész úrnak, akik a kiállítás előkészítésében hathatósan támogattak bennünket, Hayde Sándor bankcégjegyző úrnak, a Szepesi Szövetség ügybuzgó főpénztárosának, a kiállítás anyagi ügyeinek gondos és pontos elintézéséért.

Végül köszönetemet fejezem ki a Nemzeti Szalon nagytekintetű igazgatóságának a kiállítás helyiségeinek kedvezményes átengedéséért, a jury mélyen tisztelt tagjainak a képek kiválogatásáért.

Gyakran halljuk művészeinket panaszkodni, hogy különösen a mai nagyon súlyos időkben nem élvezik, nem érzik eléggé a művelt nagyközönség elismerésének és szeretetének melegét.

A Szepesi Szövetség e kiállítás megrendezésével őszinte nagy elismeréséről és mérhetetlen szeretetéről óhajtja meggyőzni nagyon kedves szepesi művészeinket. És tesszük ezt annál nagyobb örömmel, mert lobogónkra jeligéül írtuk fel: „Csak el ne engedjük egymás kezét!"

A kiállítást a mélyen tisztelt közönség szíves jóindulatába és nagy szeretetébe ajánlom.

Budapesten, 1937. évi március hó 5-én.

A Szepesi Szövetség nevében:

KRISCH JENŐ ügyv. elnök.

Nemzeti Szalon 1937, márc.
Szepesi Művészek

ELŐSZÓ

A Szepesi Szövetség megalapítása óta foglalkozott a szepesi művészek kiállításának gondolatával. Az évek folyamán tartottunk is e tárgyban néhány értekezletet, a terv azonban különböző akadályok miatt nem volt megvalósítható. A cipszer szívósságnak és kitartásnak a jele, hogy nem engedtük elaludni a szép eszmét. Bár esztendők multán is, de mégis megvalósítottuk.

Michelangelo Buonarotti olasz szobrász, festő, építész és költő, a XVI. század legnagyobb művésze és gondolkodója, egyik szonettjében azt mondja, hogy a művészi alkotás fölött „halálnak és időnek nincsen hatalma".

Át- és átérezzük Michelangelo szavainak mély igazságát, amikor a XIX. és XX. század szepesi művészeinek alkotásait kiállítás keretében bemutatjuk a magyar közönségnek. Az örökre elköltözött cipszer művészek alkotásai fölött sem volt hatalma halálnak és időnek. Itt élnek ők közöttünk műveikben, halhatatlan alkotásaikban.

A meghalt és élő szepesi művészek festményein és szobrain eltünődve, magunk előtt látjuk a Szepességet. Eszünkbe jutnak a Tátra tekintélyt parancsoló hegyóriásai, a szepesi fensík csodaszép tájai, barátságos folyókkal ékesített völgyei, vadregényesen zúgó, örökzöld erdői, virágos rétei, mezői, kies falvai, régi nagy időkről mesélő várromjai, ódon városkái és a kemény munkában megedzett cipszerjei. Felelevenednek lelkünkben ifjonti álmaink gyönyörű emlékei, helyes cipszer leánykákról, szorgalmas, szép cipszer asszonyokról.

A meghalt művészek emlékére elhelyezzük szívből fakadó kegyeletünk, őszinte ragaszkodásunk és nagy elismerésünk soha el nem hervadó koszorúját. Az élő művészeket hódoló szeretettel és igaz nagyrabecsüléssel magunkhoz öleljük. Büszkék vagyunk mindannyiukra, akár mint tiszteletreméltó úttörők, akár mint európai nevű nagymesterek, akár mint a művészeti oktatás cipszer szorgalmú és alaposságú munkásai szereztek tiszteletet és becsületet szűkebb szepesi hazánknak. És ez a legfőbb oka annak, amiért műveiket igaz örömmel és nagy szeretettel, költ-

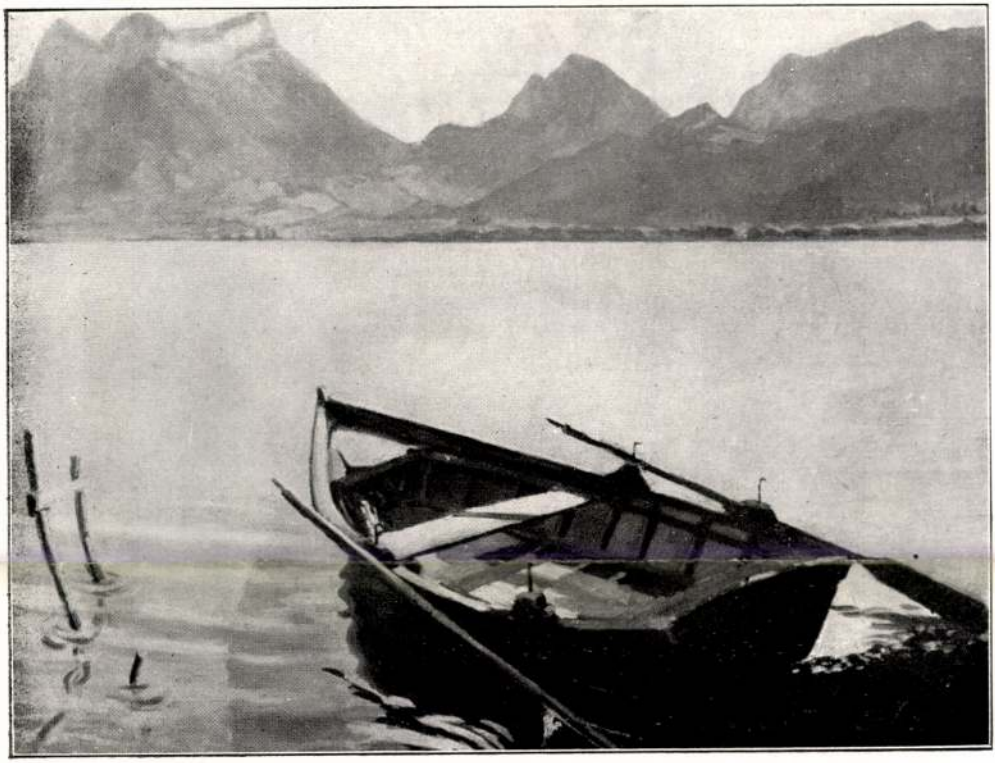

ARMAND LELEUX

Csendes óra
L'heure paisible (Lac Annecy)

KŐSZEGHY ELEMÉR

Vöröstó a Lomnici-csoporttal
Roter See mit der Lomnitzer-Gruppe (Hohe Tátra)

Nemzeti Szalon
1930 márc.–ápr.
Velencei Alpin Képkiállítás

Kőszeghy Elemér

festő, Lőcse

Nemzeti Szalon

1930
márc–ápr

Nemzetközi Alpin
Képkiállítás

KŐSZEGHY ELEMÉR, LEVOCA-, WALTHI
620. A Tátra délkelet felől, olajfestmény araszthaz a B
621. A Luka-hágón (Tátracsúcs), olajfest Habicht és
622. Mélységek fölött (Gerlachfalvi csúc hágón, olajf
623. Kilátás a Jégvölgyi csúcsról, olajfestrnerkogel, sz
624. Csöndes tó (Kalánfüvestó a Nagydaun környé
625. A Vöröstónál (Rézpadok a Lomnicegyimajorságo
erkély temp

Kürzeghy Elemér

Nemzeti Szalon 1937 május

Javaslatunk szerint:

ELŐLEGEZÉSEMER:

Tiffany, Tritton, Tritton, Tritton

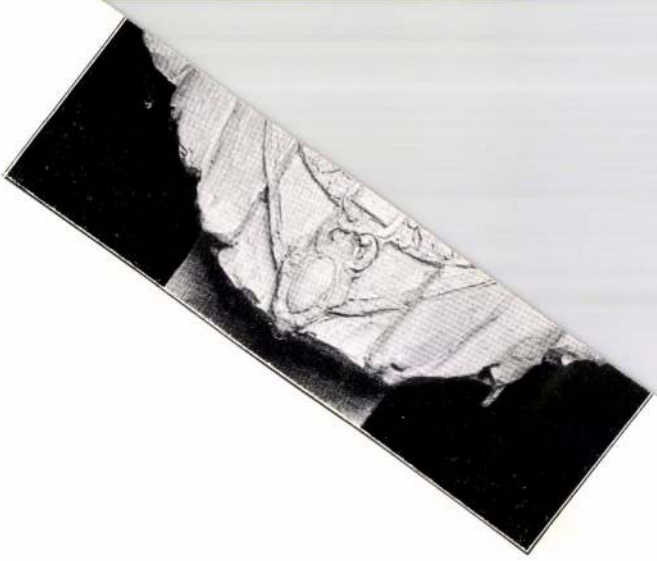

Hutyra Ferenc dr. mellszobra.

Kőszeghy Winkler Elemér

írót

Erdélyi Múzeum

1943. 478. l. (V. M.: Beszterce egy újabban felfedezett városképe, képpel.)

133/1944

Hivatkozással a Nm.M
felszólitásra a Műemlékek Orsz
vetési előirányzatát a követk

I.Személyi kia

Bár a műemlékvédelm
területének megnagyobbodásáva
léptetése esetén is jelentéke
a Műemlékek Országos Bizottsá
lőinek száma az elmult évekbe
tovább a munkaerő hiánya az e
ző műemlékvédelemben fennakad

Kőszeghy Elemér

írod.

Csikvári Abany

149. l.

Viselet.

Női ruha.

A balra fordulva álló n
tött szalaggal, zsinórzott fe
vos szoknya. A háttérben függ

TÉLI Ö
Melléklet a Divatcs
Alter Antal di

alól jobbra: Ny. Rohn A. Pest

Kny., mér. 23.8: 18.5 cm

Kőszeghy Elemér
Magyar Kultúrszemle
1939. 3-4. f.
28

KŐSZEGHY ELEMÉR: **Kassa műemlékei.** Officina képeskönyv. 68 lap.

A szép kiállítású kötetben rövid, értékes összefoglalást ad a szerző Kassa hét évszázadának művészi és történeti emlékeiről. Történeti bevezetéssel kezdi, majd egymás után sorra veszi a legnevezetesebb műemlékeket: a domonkosrendi barátok temploma, a Szent Mihály kápolna, a dóm ősi keresztelő medencéje, régi sírkövek, közöttük a Mihály-kápolna falába illesztett 1375-ből való sírkő, a ferencrendiek temploma, a szemináriumi templom kapuja fölötti kálváriacsoport, majd Szent Erzsébet temploma: a dóm s annak különböző részletei, gazdag és páratlan műemlékei, oltárai, szobrai, faragványai, továbbá a város középkori falainak maradványai, a Lőcsei ház, az 1628-ból való harangtorony, a Rákóczi-ház, a premontrei templom, a Barkóczy grófok egykori palotája, a ma könyvtárul szolgáló városház, vármegyeháza, a Dessewffy-palota, az evangélikusok temploma, a gótika feltámasztására irányuló újabbkori törekvések szép példája, a Fő-utca 46. sz. ház egymásután tűnnek fel előttünk az író leírásai és a mellékelt szép képanyag nyomán.

ősi forrásból fakadt alakítások és merőben különböznek az európai területen keletkezett dór alakításoktól. Az elébb említett kariatidák csarnokában egyébként szép példáját látjuk az architectura szolgálatába állított szobrászatnak, amikor a tartóoszlopok statikai szerepét stilizált női alakok veszik át.

A görög művészetet fejlesztették tovább a rómaiak. Itália földjén az őket megelőző etruszk kultúrában az egyiptomi művészettel rokon vonású falfestményekkel ékes sírépítményekkel találkozunk. Az etruszk építészet jelentősége mégis abban van, hogy az átöröklött görög formavilágot a boltozás szerkezeti rendszerével gazdagítja és ennek segítségével megindítója annak a szédítő térépítő művészetnek, mely a római építészetet az ókor népeinek addigi színtje fölé emeli. A római Pantheon kupolás tere óriási fejlődési fokot jelent a görög templominterieurhöz képest, s ha kupolát egyelőre csak zárt köralaprajzú tér fölé tudtak csak emelni, keresztboltozataikkal viszont nagyszabású térkapcsolásokra voltak képesek. A thermák hatalmas méretű, keresztboltozatos tepidáriumai és a Maxentius bazilika bámulatos térkompo-

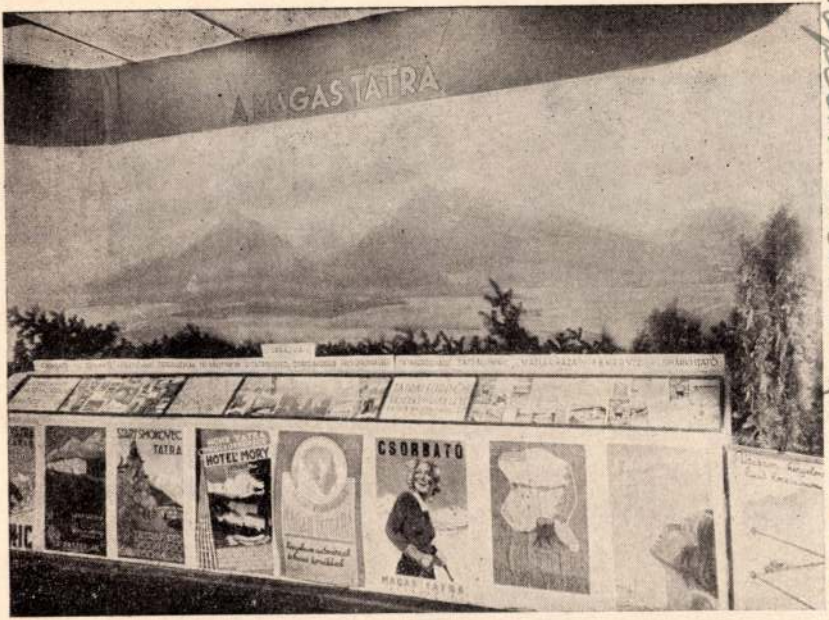

A Magas Tátra fürdőszövetség pavillonja — Pavillon de l'association balnéaire „Magas Tátra"

A festmény Kőszeghy Elemér műve — La peintre est l'oeuvre d'Elemér Kőszeghy

Foto Rédner

Az Óragyár pavillonja — Pavillon de la Fabrique d'horloges

Köszeghy Elemér

akadémikus Sti-
lusban festő alpinista
művész

cód

Sziklay Kassa

232. l.

VÁGÓÁLLATOK A HADSEREG SZÁMÁRA.

EGY FÖLDALATTI LAKÁSOKBAN ELHELYEZETT CSAPAT KONYHÁJA.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Jelfy Gyula, a harcztérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

AZ ANGOLOK KEGYETLENSÉGE.

Közismert dolog, hogy a világ összes czivilizált nemzetei között az angolok a legkegyetlenebbek, sőt felülmulnak e tekintetben legtöbb vad népet is. Ha érdekök, vagy néha csak sportjuk is úgy kivánja: a leghajmeresztőbb kiméletlenséggel tapodják el idegen embertársaikat, mialatt a morálról, az istenfélelemről és az emberszeretetről sehol sem predikálnak annyit, mint náluk. Ausztrália őslakósai közé elvitték a londoni kórházak tüdővészes halottainak a ruháit, ott eladták azokat s annyira elterjesztették a tüdővészt, hogy ma már kivesződben van az egész világrész ősi népe. Chinát háborúval támadták meg, mert el akarta tiltani az ópium élvezetét, s az azzal való kereskedést. Indiákon az ágyúk csöve elé kötötték, s úgy végezték ki a katonai lázadás részeseit s eléggé ismeretesek azok a borzalmasságok — és gazságok is — melyekkel megszerezték India birtokát. Afrikában a felső Niluson néger gyerekeket kötöttek ki a folyó parton, hogy azok sirása odacsalogassa a krokodilusokat, a melyekre vadászatot akartak tartani. A délafrikai aranybányákban vásárolt rabszolgákkal dolgoztattak ezelőtt húsz esztendővel is, a hogy nekünk egy angol férfiu beszélte, ki évekig lakott azon a vidéken. A rabszolgákat három évi jótállással kellett adnia a szállítónak s ha valamelyik előbb halt el, azt pótolni volt a kötelessége. Az elhaltaknak levágták a fejét, elküldték a négerek lakta vidéken tartózkodó szállítónak, hogy ez legyen bizonysága a halálnak, mely őt a pótlásra kötelezi.

Ilyen iszonyatosságok emlékei a világ minden részein találhatók, a hol az angol az úr. De még rettenetesebb az, hogy az angol ily kegyetlenségekre néha a saját hazájában, a honfiaival szemben is vetemedik, a mint azt Anglia története még az újabb korból is tanusítja.

Elmondunk egy-két jellemző esetet.

Mikor II. Jakabot elűzték s Orániai Vilmos és neje Mária foglalták el a trónt, a lakosság egy része tovább is kitartott a törvényes király igaza mellett, magában Angliában is számosan, a skótoknak nagyobbik fele, az irek pedig csaknem valamennyien. Ez utóbbiak fegyvert is fogtak a jogos fejedelem érdekében, a ki franczia segítséggel támogatta vállalkozásukat. 1691-ben a legyőzött ir sereg kénytelen volt letenni a fegyvert, de a feltételek mellett azt is megállapították, hogy a katonák kénytelenek kivándorolni, s a franczia király seregében válalnak szolgálatot. Hajókat az angoloknak kellett az átköltözéshez szolgáltatniok s megigérték, hogy a katonákkal hozzátartozóik, nejeik és gyermekeik is elmehetnek. Corkból voltak indulandók a hajók. Összejöttek az asszonyok és a gyermekek s akkor kitünt, hogy a hajókon nincs elegendő hely a befogadásukra. Elhatározták, hogy ott hagyják őket. Az asszonyok, kik férjeiket, oltalmazóikat, kenyérkeresőiket, gyermekeik atyáit látták távozni a viszontlátás reménye nélkül mindörökre: szivfacsaró sirásban törtek ki. Belekapaszkodtak a hajók köteleibe, hogy őket is magokkal vigyék. A hajók elindultak. Addig vonszolták a szerencsétleneket a tengerben befelé, mig lábuk nem érte többé a feneket. Akkor elvágták újjaikat. A tengerbe fulladtak valamennyien.

Ugyanezen év végén, illetőleg a következőnek első heteiben, irtózatos kegyetlenség történt Nagy-Brittania tulsó végén az északi skót hegyek között. Itt a Glencoe-völgyben a Macdonaldok híres nemzettségének egy önálló ága — clanja — élt, melynek mindenkori főnöke évszázados hagyomány folytán a Mac-Jan nevet viselte. Kemény, harczias nép volt a völgy lakóssága, félelmetes ellenség a clanok egymásközti harczaiban. Gyülölték a szomszédjai s várták az alkalmat, bogy kitölthessék bosszújukat. Ez az álkalom megjött, mikor a londoni parlament törvényt hozott, hogy az összes clanok főnökei hűségesküt tartoznak tenni 1691 év deczember 31-ig Károlynak, különben pártütőknek fogják őket tekinteni.

Mac-Jan az akkori főnök nyakas, gőgös ember volt, s büszkeségét találta abban, hogy utolsónak tegye le a hűségesküt. Mikor a többi híres és nagy számú népet számláló törzsek már

ZUBOVICS FEDOR HUSZÁRKAPITÁNY, A CS. K. TORPEDÓ-OSZTÁLY PARANCSNOKA. – Kőszeghy Elemér rajza.

rég eleget tettek kötelességüknek, ő csak a legutolsó napon, deczember 31-ikén jelent meg a kerület székhelyén, hogy az esküt letegye. Szerencsétlenségére a seriffet nem találta ott; elutazott volt egy távoli faluban fekvő birtokára. Mac-Jan bizonyság-levelet adatott magának a város előjáróitól, hogy ő a törvényes idő letelte előtt megjelent, azután elindult a serif után. Téli időben, járatlan utakon, hófuvások által akadályozva csak a hatodik napon jutott el oda, hogy az esküt letegye.

Mig ő odajárt, azalatt megérkezett Londonba a híre, hogy deczember 31-ig a törvénynek nem tett eleget. Lesben álló ellenségei elhatározták a vesztét. Élükön Argylle, a hires herczegi háznak akkori feje és Dalrymple egy szintén előkelő skót férfiu, Károlynak bizalmas emberei. Előterjesztést tettek a királynak, nyilatkoztatná ki Mac-Jant pártütőnek. Közben megkapták ugyan az eskületételéről szóló hivatalos tudósitást, de azt elhallgatták a király előtt s az aláirta az eléje terjesztett okiratot. Aztán hozzáfogtak a végrehajtáshoz. Elhatározták, hogy a Glencoe clant kiirtják az utolsó gyermekig s úgy tették meg az intézkedéseket, hogy lehetőleg egyetlen ember se menekedhessék. A királyi hadakat Hamilton vezérlete alatt a közeli vidéken szállásolták el, meghagyván nekik, hogy semmi ellenséges érzelmet el ne áruljanak, mig csak a cselekvés órája el nem érkezik. Magába a Glencoe-völgybe Campbell kapitányt küldték az ő csapataival, a kinek különösen lelkére kötötték, hogy barátságot szinleljen a lakosok iránt, nehogy gyanut fogjanak. A dolog annál könnyebben ment, mert Campbell unokahuga Mac-Jan kisebbik fiának, Sándornak volt a neje. A katonák barátságot igyekeztek kötni szállásadóikkal s vidám poharazás közben töltötték velök estéiket.

Campbell és Hamilton között abban történt a megállapodás, hogy a február 12-ikére követő éjjel Campbell megszállat katonáival minden a völgyből kivezető utat, hogy egy ember se menekülhessen, Hamilton csapatai pedig másnap hajnali 5 órakor fognak megjelenni s ágyaikban fogják meglepni a lakosokat. Meg volt azonban parancsolva Campbellnek az is, hogy a mondott órában «munkához» lásson akkor is, ha Hamilton nem érkeznék meg idejekorán. Úgy szólt az utasítás, hogy hideg vassal dolgozzanak a katonák, lárma ne legyen, puskát, pisztolyt ne használjanak, nehogy felriasszák a szomszédokat s azok szerte szaladhassanak. A megjelölt éjjel estéjén Campbell kártyázással töltötte szállásadóival az időt, aztán csendesen aludni tértek. Hajnali 5 órakor még nem érkezett meg a Hamilton katonasága, mert a nagy hó akadályozta útjukat. Campbell az általa lakott házban megkezdte az öldöklést. Leszúratta a házigazdát és a házban lakó tizenegy férfit, aztán az asszonyokra és gyermekekre került a sor. Az egyik gyermek átkarolta a kapitány csizmáját, úgy könyörgött kegyelemért. Leszúrták azt is. Házról-házra mentek s leöltek minden emberi lényt. Mac-Jan ablakán bezörgettek, hogy vendég érkezett s mikor kinyitotta az ajtót: fejbe ütötték. Ujjairól nem jöttek le könnyen a gyűrűk, az egyik katona levágta kezefejét s magával vitte. Reggelre megjöttek Hamilton emberei s kiirtották néhány ember kivételével az egész törzset. A lakók némelyike védekezett, néhányan puskát sütöttek el, ezek hangja felriasztotta a távoli tanyák lakóit s ezek közül menekülhetett el néhány. Csak annyian, hogy mikor nyolcz nap mulva visszatértek, el tudták hantolni az addig temetetlenül hagyott halottakat.

Ez az eset magában is hangosan beszél s nem fogunk csodálkozni rajta, ha arról olvasunk, micsoda kegyetlenséggel bántak és bánnak Angliában az igazi bűnösökkel. És valóban nincs egész Európában ország, a hol a humanitást annyira semmibe vennék s a hol az elitéltekkel oly barbár módon bánnának, mint ebben a vallásosságával büszkélkedő országban. Hiszen még a világhirű Bacóról is fel van jegyezve, hogy mint koronaügyész kinpadra feszíttetett egy Peacham nevü öreg lelkészt, kiakarván belőle csikarni a vallomást, hogy egy el nem mondott, csak tervezett prédikációjában tiszteletlenül akart nyilatkozni a királyról. És tudvalevő, hogy Angliában a botbüntetés máig sincs eltörülve s a rabok fegyelmezésére mellékbüntetés gyanánt is alkalmazzák. Ismeretes az is, hogy minő kicsiny vétségekért itéltek az angol birák deportáczióra még művelt embereket is a közelmultban, sőt itélnek ma is. Macaulay maga beszéli, hogy a nagy franczia háborúk idején, Pitt liberális kormánya alatt is megtörtént, hogy művelt előkelő embereket közönséges betörőkkel együttesen a deportáló helyre vittek, csak azért, mert a St-James utczában fekvő elegáns klubjukban ebéd közben — mert talán kemény volt a beefsteak — egy epés megjegyzést tettek a kormány politikájáról. És az újabb időben is, egy szerelmi kalandot, vagy a vallási institucziókat érintő ócsárló szót, könnyen deportáczióval büntetett a biró.

A mult század negyedik tizedétől kezdve Dél-Ausztráliába vitték a deportáltakat. Ott úgy készítették elő a talajt, hogy egész Tasmániát erőszakosan megtisztították a benszülöttektől. Arthur angol kormányzó 1830-ban összecsődítette valamennyiöket egy napra, azzal az igérettel, hogy ünnepélyt rendez a részükre, aztán összefogdostatta, egy lakatlan szigetre vitette őket, a hol a legnagyobb részök éhen halt. Utódjaik közül 1911-ben már csak 3 volt életben. Az így előkészített Tasmánia egy félszigetén rendezték be a deportáltak befogadására szolgáló helyet, melyet a kormányzó tiszteletére Port-Arthurnak neveztek el. A deportálásra itélt bűnös több mint félesztendeig volt úton, mig Angliából ide ért; a fedélközön sokadmagával összepréselve, kellő táplálék és levegő nélkül az egyenlítőn keresztül menve, pokoli szenvedések között tette meg a hajóutat. Itt kitették a félszigetre, magának kellett gondoskodnia táplálékáról, az őrizését pedig, — hogy lehetőleg olcsó legyen — ebekre és czápákra bizták. A félszigetre ugyanis hosszú földnyelv vezet, mely legszükebb helyén csak negyven lépésnyi szélességü; itt vérebeket tartottak lánczon, a melyek széttépték azt, a ki gyalogosan akart szökni. A parton pedig eleséget dobáltak naponta a czápáknak, hogy ezeket a falánk szörnyeket odaszoktassák s felfalják azt, a ki úszással próbál e helyről menekülni.

Ilyen erkölcsök és gondolkodás mellett, csodálkozhatunk e rajta, hogy az angolok fejében megszülethetett Európa kiéheztetésének rémséges gondolata? Biztosra vehetjük, hogy végrehajtanák azt, ha rajtok állana. Az éhhalálnak dobnának oda könyörtelenül több mint száz millió embert — nemcsak harczosokat, de asszonyokat és gyermekeket is — csakhogy konkurrens nélkül folytathassanak kereskedést a világ többi népeivel. És azt hirdetik magukról, hogy ők a földkerekség legvallásosabb s legerkölcsösebb nemzete!

———

Körzeghy-Winkler

(ig!) Elemór (igy)

neperségi festő

5 sor

irod

Toman 321. l.

Színház

A HOVANSCSINA FELÚJÍTÁSA AZ OPERAHÁZBAN

Az ostrom után új életre lendült Operaház erőfeszítéseinek hatalmas próbaköve volt a *Hovanscsina* felújítása. Musszorgszkij döbbentes erejű zenedrámája egyaránt teszi próbára a szólistát, a kórust és a zenekart, valamint a zenei és rendezői irányítás nagyvonalúságát és összefogó erejét. A legnagyobb orosz zenei lángelmének ez a remekműve már *Dobroven* vezénylete alatt is kiemelkedő művészi eseménye volt zenei életünknek, mostani felújítása pedig manifesztációja volt az orosz-magyar művészi kapcsolatoknak, amelyek előtt óriási perspektivák állnak.

A felújítás elsősorban az Operaház fiataljait állította sorompóba. A két női főszereplő közül *Laczkó Mária* komoly igéretű tehetség, hangja egészséges, szép és van vivőereje. *Németh Anna* Marfája nem tudta feledtetni ugyan *Basilides Mária* alakításának tömör monumentalitását, de énekének voltak igen szép mozzanatai. A férfi szereplők közül az elsőbbség *Székely Mihályt* illeti: alakítása énekben és játékban egyaránt az operaművészet magas iskoláját jelenti. Nemcsak baritonjának pompás, telt zengésével, de játékának megrendítő realizmusával is kiemelkedett az együttesből *Fodor János*. Hősi bátorsággal a megbetegedett *Závodszky Zoltán* helyett *Goliczin* herceg szerepébe *Nagypál László* ugrott be, aki egy este így két szerepet is alakított dicséretes tudással és intelligenciával. Ugyancsak helytállt jellegzetes szerepében *Jámbor László*, valamint *Reményi Sándor, Szomolányi János* és *Fekete Pál*. Az újjászervezett kórusra *Musszorgszkij* hatalmas feladatot rótt. Az intonáció tisztaságában még néhol ugyan adósunk maradt, általában azonban elismerés illeti a kórus munkáját, legfőképpen pedig *Ferencsik Jánost*, aki ugyan nem pótolta Dobroven felfogásának kiélezett drámai feszültségét, azonban derekasan és energikusan fogta össze az együttest.

A felújítás ünnepi külsőségek között folyt le. Megjelent az előadáson a miniszterelnök, a honvédelmi miniszter és a kormány több tagja, valamint a Vörös Hadsereg sok magasrangú tisztje, élükön Sztahurszki altábornagy, Barulin a Szövetséges Ellenőrző Bizottság politikai tanácsadójának helyettese, Grigoriev követségi tanácsos, Zuszmanovics alezredes, a városparancsnok helyettese és sokan mások. Komáromi Pál igazgató hivatalosan fogadta a megjelent előkelőségeket, akik az előadás végén legteljesebb megelégedésüknek adtak kifejezést. A csütörtöki előadás alapján reménykedhetjük, hogy a magyar-orosz kulturális kapcsolatok nem állnak meg a szóvirágoknál és ezt az indulást számos jelentős esemény fogja követni.

T. D.

Három és fél évig katona volt, most újra filmezik Clark Gable

Hollywoodból jelentik, hogy Clark Gable, a világhírű filmszínész, három és fél éves katonai szolgálat után ismét visszatért a film fővárosába. Clark Gable, mint repülő, sok Németország elleni támadásban vett részt. Beosztása fényképész és golyószórós volt.

Május 31:

A FURFANGOS ÖZVEGY a Szabad Színházban

Május 31-én, délután ½6-kor mutatja be a Szabad Színház Goldoni: A furfangos özvegy című vígjátékát *Révay József* átdolgozásában, *Polgár Tibor* zenéjével, *Both Béla* rendezésében. A vezető szerepeket a színpadon rég nem látott *Tóth Júlia*, továbbá *Kiss Ilona, Szilágyi Bea, Görbe János, Szigeti Jenő* és *Kemény László* játssza.

GRAMOFONT — LEMEZEKET
MAGAS ÁRON VESZÜNK!
RYTMUS ARANY JÁNOS-UTCA 18. GRAMOFON-JAVITÁS!

Aranyat, ezüstöt, briliánst
veszek, eladok. Jegygyűrűt készítek. Javítást vállalok. Schwarz aranyműves, Dohány-utca 22., I. emelet 4.

NAPLÓ

Irja: DALLOS SÁNDOR

Ma reggel kint jártam az erdőben a hegyek között.

Régen nem találkoztam már az erdővel, megvan félesztendeje is. Én bújtam ezalatt az idő alatt, őbenne harcok dúltak. Mindegyikünk mást tett, mint amire rendeltetett. Most önmagunkra találtunk mindketten — ő újra erdő lehet, én újra ember — s felkerestem őt.

Gyönyörű volt a találkozásunk.

Ezt láttam:

Tegnap eső esett s a fák alatt, a nagylevelű növények hónaaljában meggyűlt az esővíz. A nap ferdén sütött a fák között, a gyűszűnyi kis vizek érzékenyen és tisztán fénylettek.

Feledhetetlen volt.

Levelek hónaljában kicsi kis tengerszemek, apró tükrök, miniatűrben meglátszik bennük a lombok csipkéje, a szálfák rendje s a lombözön között egy-egy parányi, tündöklő kékség: az ég. Minden ott remegett bennük. Kis sűrített világok voltak ezek a gyűszűnyi tavacskák, olyanok, mint az álom vagy a boldogság lényege: egyetlen mély villanásban harmóniává zsúfolódva bennük a mindenség. A világ illuziója reszketett egy-egy csöppnyi, áthatott vízben.

Néztem s azt gondoltam: szebb ez, mint akármilyen virág.

S azt gondoltam; ettől boldogok a vándor emberek.

S azt gondoltam: szebb ez, mint a legszebb leány szeme.

S még azt gondoltam: körülbelül ilyen lehet a világ képe egy gyermekben.

És körülbelül így élhet egy ember agyában legszebb élményeinek emléke.

Valami végtelen, égi tisztaság ült az egészen. Nagy csend volt, a dolgok némán és melegen lüktettek. Éltek.

De nem mozdult semmi. Egy fűszál sem. Egy ág sem. Egy madár sem. Egy bogár sem. Az élet ott pihegett a fonnák és burkok mögött. És a fényben és a némaságban.

S akkor egyszerre egy parányi hang támadt: egy gyík bújt ki az avar alól. Körülpillogott topázsárga szemével, várt. Egy-két pillanat múlt el így. Akkor felfutott egy kövér száron a levél hónaljába, ott megkapaszkodott és fülelt. Lesett, hogy nem mozdul-e valami?

Nem mozdult. Csönd volt, fény és májusi pára.

Akkor a gyík lehajtotta a fejét, rábukott egy pillanatra a levél hónaljában összegyűlt vízre s inni kezdett.

Még sokáse láttam gyíkot inni. Zöld volt, mint a fűszál s hátán látszott a fény. Torkán lüktetve ömlöttek le a parányi kortyok s szügyét valami gyönyörű izgalom remegtette. Így ivott néhány kortyot, aztán befejezte. Négy-öt másodpercig tartott az egész s akkor átadta magát valami gyönyörűségnek. Kapaszkodott a tölcsér peremén, fejét felnyújtotta az ég felé s mozdulatlanná dermedt, mintha elájult volna a kéjtől. De pihegett s érezni lehetett, hogy valami nagyszerű csoda történik benne, bensejében mélységes átváltozás. Az átlényegülés e varázslatában mintha egyetlen üvegtiszta, újjongó hang lett volna a teste. Egy gombostűfejnyi vércsepp a szája sarkáról ragyogva leperdült.

Soha nem láttam ilyen gyönyörű extázist. Szinte várni lehetett, hogy az út kanyarulatánál hirtelen megjelenik egy végtelen öreg ember s hangtalan léptekkel elmegy mellettünk. Az Isten.

Olyan csodálatos volt az egész, hogy csaknem felkiáltottam. És olyan titokzatos, hogy csaknem féltem.

Ezt adta nekem ma az erdő felesztendei távollét után.

Én nem tudtam neki adni semmit: csak ember voltam. Mérhetetlenül kevesebb, mint ő.

Milyen apró dolgokban tud megnyilvánulni a szép, erős emberi akarat és elhatározás! Mennyi remény és bizakodás egy útszéli kis táblán! Egy erősen megrongálódott, kiégett belvárosi házon, amelyben most csak a szél, meg az eső lakik s éjszaka a macskák találkozóhelye, a kormos, üszkös, *teljesen használhatatlannak látszó üzletsoron*, egy üres bolton ez a tábla áll:

S . . . . . A . . . . .
sportüzlete
1878-ban itt nyílt meg
és itt is fog megnyílni!

Akinek ez a tábla a romok között a szemébe ötlik, megáll egy pillanatra s valami jó, meleg bizalom önti el: ez a város felépül, ennek a városnak az emberei nem hagyják magukat, az élet ereje itt legyőzhetetlen...

Bottal és szakáll nélkül játssza új szerepét a „Nagy út"-ban, a Művész Színház színpadán *Uray Tivadar*. A tegnapesti premiéren ez mindenkinek feltűnt. Megmagyarázzuk miért? *Bottal* azért, mert a kitűnő művész nagyon fájdalmas Achilles-ínygyulladást kapott, úgyhogy az előadásra, de már a próbákra is hordszéken kellett szállítani; *szakáll nélkül* meg azért, mert — Uray saját szavai szerint: „Nem lehet három szerepet egymásután *ugyanabban a maszkban* végigjátszani. Leberetváltam hát..."

A ma nyelvén szól a ma emberéhez a Madách Színház. Megnyílik május 31-én.

Nagy figyelem és műgond nyilatkozik meg *Básti Lajosnak*, az *Irodalmi Varieté* igazgatójának kis színháza műsorával szemben. Básti Lajos *Nádasdy Kálmánnal*, az Operaház rendezőjével beszélget a színház következő műsorának gondjairól és a rendezési tervekről. Nem lehetetlen, hogy esetleg egyenesen a rendeztetés tervéről is.

„Maya" első áldozata címmel szereplőváltozást jelentünk az *Operettszínházból*. Az áldozat *Lendvai Andor*, aki az utolsó pillanatig próbálta az operett egyik buffoszerepét, egy ordítozó legionáriust. A jeles énekes az ordítozást nem győzte hanggal, a bemutatóra teljesen berekedt. Az igazgatóságnak hirtelen eszébe jutott, hogy *Sárossy Andor* is van a világon, illetőleg a cirkuszban — mert ott játszik — és mert arra is emlékeztek, hogy ezt a szerepet éppen Sárossy játszotta a hajdani bemutatón, szerződtették. A „régi sikerek színhelyére" *Sárossy* boldogan tért vissza, *de nem olcsón*. Pontosabban nem mint színész, hanem mint artista. Még pontosabban azért így, mert a színészgázsi havi maximuma 4500 pengő, az artistáké viszont *végtelen*...

Hirtelen súlyosan megbetegedett *Kutas Ilona*, a *Pódium* színésznője. A csütörtöki előadást igen erős fájdalmakkal játszotta végig. Szerepét a kabaréműsor több számában *Bárczi Katóra* bízta az igazgatóság.

MAI SZÍNHÁZI MŰSOR

Operaház: A rózsa lelke, Bajazzók, Francia saláta (4) — **Nemzeti Színház** (a Magyar Színház épületében): Tiszazug (½6) — **Nemzeti Kamara:** A medve, A dohányzásról, A civilizátor (½6) — **Belvárosi Színház:** Különös éjszaka (½6) — **Művész Színház:** A nagy út (5) — **Szabad Színház:** Géprombolók (5) — **Fővárosi Operett:** Maya (5) — **Pódium:** Balra át! Uj műsor. (½6) — **Medgyaszay Színpad:** Francia szobalány (½6) — **Irodalmi Varieté:** Megnyitó műsor (5) — **Budai Színház:** Rang és mód (½5) — **Uj Színház:** Pitypalatty (½).

MOZI

Ady: Bizsu (amer.) Marlene Dietrich. ½12, 2, 4, 6 — **Corso:** Marie Antoinette (amer.) Norma Shearer, Tyrone Power ½2, ½4 ¾6 (szombat, vasárnap 11-kor is) — **Híradó:** Budapest ostroma. Mafirt-krónika. Donald kacsa mint rendőr. Előadások 9-től 9-ig folytatólagosan. — **Kamara:** Árvíz Indiában (Myrna Loy, Tyrone Power, George Brent). ½12, 2, 4 6 — **Scala:** Este hatkor... háború után (orosz). 2, 4, 6 (szombat, vasárnap ½12-kor is). — **Uránia:** Lenin októbere (orosz) V. Scsukin „Nép művésze". 1, 3, 5, 7.

Rádió Bp. I. (549.5 m.)

— Szombat —

8.00: Hírek. — *10.00:* Hírek, rendeletismertetés. — *12.00:* Harangszó, hírek, a rendeletismertetés folytatása. — *14.00:* Hírek, közérdekű közlemények. — *16.00.* Hírek. A munka híradója. dr. Gáspár Ervin előadása a szabadságról. — *17.00:* Hírek. A Nemzei Segély közleményei. — *18.00:* Hírek. Sportközlemények. Mi újság külföldön? — *19.00:* Hírek. Helyzetkép.

Sport

Megindul a sportélet a Dunántúlon

A napokban Nyugat-Magyarországon jártunk és alkalmunk volt a nagyobb városokban érdeklődni a helybeli sportélettel kapcsolatban.

Győr legrégibb sportvárosa a Dunántúlnak. Békében nagy evezős-, tennisz- és labdarúgó-élet zajlott a városban levő sporttelepeken. Országos viszonylatban elsőrendű versenyzők nevelődtek a győri egyesületekben. Evezőseik egyelőre nem mehetnek vízre, mert *a németek elszállították a hajóik nagy részét, a többit pedig összetörték.* Az evezősegyesületek tagjai most sóvárogva nézik a Rábát és a Dunát. Még halászladikba is beleülnének a versenycsónak helyett, csakhogy már vízen lehessenek. Az atléták és tenniszezők sem találják meg egyelőre a módot, hogy versenyezhessenek. A futballnál azonban más a helyzet. A játékosok nagy része a vagóngyárban dolgozott. A gyártelepek jó része majdnem teljesen elpusztult. Féltünk, hogy nagyon rossz híreket hallunk az ott dolgozott sportemberekről, de örömmel értesültünk, hogy *az ETO minden csapatából minden játékos megvan.* A sok bombatalálatot kapott pályán a kráterekat betömték és már ötödik hete edzést tartanak. A gárdát a két népszerű *Kovács* fivér vezeti, a *Murog* és a *Toto*, akik mindent elkövetnek, hogy az ETO-játékosok mielőbb bajnokságért küzdhessenek.

Csornán a klub játékosai az oroszok ellen játszottak. *Zacharow* őrnagy, aki maga is kiváló futballista, ezer pengőt ajánlott fel a csornai csapatnak a mérkőzésért. A csornai fiúk győztek 4:1 arányban.

Sopronban a SVSE és SFAC vegyes csapata játszott a SOTEX ellen. Az utóbbi már öt hete tart edzést, míg a vegyes csapat játékosai hathónapi kényszerpihenő után most húzhatnak először futballcipőt.

Munkás Sportközpont

A Szabad Szakszervezetek, a Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt kebelébe tartozó sportolók és egyesületi vezetők elhatározták, hogy a munkás-sportegyesületeket csúcsszervezetbe tömörítik, amelynek a címe „Munkás Sportközpont" lesz. A tömörülés célja, hogy a munkás-sportot megerősítsék és a munkásság széles tömegeinek a sportéletbe való bevonásával megvalósulhasson végre *az igazi nagy tömegsport*. Az előkészítő bizottság csatlakozásra hívja fel a munkás-sportegyesületeket. Az alakuló közgyűlést május 31-én délelőtt 10 órakor a Szakszervezeti Tanács épületében, Fiumei-út 4. szám alatt tartják meg.

Ökölvívás

Az Ökölvívó Szövetség szakbizottsága elnökének javaslatára elhatározták, hogy az ökölvívás decentralizálása érdekében az egyesületek nemcsak a sportcsarnokban rendeznek versenyt, hanem igyekeznek saját körzetükben a város legkülönbözőbb részein kisebb-nagyobb versenyeket rendezni. A város különböző pontjain rendezett versenyek propaganda hatása biztosítja a versenyzők és nézőtábor szaporodását és amikor a sportcsarnokban nagyszabású mérkőzésre kerül sor, azon a város távollevő pontjairól is újabb és újabb ökölvívó rajongók is jelennek meg. Ezt az elgondolást az egyesületi vezetők nagy lelkesedéssel magukévá tették, úgyhogy a terv megvalósítása úgy az egyesületeknek, mint az egyetemes ökölvívó sportnak nagy hasznára lesz.

Atlétika

A Testvériség Sport Egyesület május 27-én délután félnégy órakor Rákospalotán, a Dozzi-gyár melletti sportpályán, országos atlétikai versenyt rendez.

A női atlétika vezetői május 28-án, hétfőn délután négy órakor megbeszélést tartanak az Atlétikai Szövetségben (Alkotmány-u. 3). Erre meghívnak minden egyesületi atlétikai női vezetőt.

Az Óbudai Barátság SE június 3-án délelőtt 10 órakor a Hévizi-úti sporttelepen I. osztályú férfi és női atlétikai versenyt rendez.

Szigorú rendelet az utcák tisztántartásáról

Ma falragaszokon közlik a polgármester új rendeletét *az utcák tisztántartásáról.* A rendelet szerint minden lakóház és telektulajdonos tartozik az ingatlan előtt elhúzódó útvonalon a *gyalogutat és a kocsiúttestnek az ingatlan felé eső területét naponként a reggeli kapunyitás előtt — lehetőleg porképződés nélkül — letisztíttatni és fellocsoltatni,* az összegyüjtött szemetet pedig a háziszeméttel együtt elszállíttatni. Ugyancsak kötelesek az ingatlantulajdonosok az ingatlan előtt a gyalogjárdára, vagy az úttestekre lerakott épülettörmeléket *naponként a szükséghez mérten több ízben locsoltatni.*

Olyan házaknál és épületeknél, ahol a háztulajdonos ismeretlen helyen tartózkodik és a ház lakatlan, úgy a kocsiúttestnek az előírt módon való locsolását és tisztántartását, mind pedig a gyalogjárdára és az úttestre lerakott törmeléknek naponkénti több ízben való locsolását a szomszédos ház- és tömbmegbízottak, a ház- és segédházfelügyelők — szükség esetén a lakók — igénybevételével kötelesek végrehajtani. A rendelet megszegőit a pénzbüntetésen kívül kötelező közmunkával és internálással sujtják.

Nem lesz több párbaj

Mint értesülünk, véglegesen megszüntették a becsületnek karddal és pisztollyal való reparálását, ami a régi kaszinószellem csökevénye volt. A honvédelmi miniszter rendelete most megszüntette a párbajt a honvédségnél, s ezzel együtt az egész magyar társadalomból kiűzte ezt a középkori maradványt.

Halálra ítélt a Népbíróság egy könyvkötősegédet

A budapesti Népbíróság dr. *Nagy Károly* elnöklete mellett csütörtökön délután tárgyalta *Weinhardt Géza* könyvkötősegéd bünügyét, aki ellen a Népügyészség azon a cimen emelt vádat, hogy „részese volt az emberek törvénytelen megkínzásának vagy kivégzésének" és a nyilas uralom alatt önként fontos állást vállalt. A vád szerint Weinhardt Géza mint a nemzeti számonkérő szék második kerületi vezetője többeket fenyítésekkel birt vallomásra. ezenkivül két listát adott át *Kálmán József* nyilas pártszolgálat-vezetőnek, amelyeken hat zsidó származású egyén neve volt felírva, azzal az utasítással, hogy ezeket végezze ki.

A vádlott kihallgatása során legnagyobb részben beismerő vallomást tett. Védekezésében azt adta elő, hogy körülbelül 110 embert vezettek annakidején elébe, akiket jegyzőkönyvileg kihallgatott, de ezek közül *csak hármat pofozott meg néhányszor,* mert konokul tagadtak. Később mind a három beismerő vallomást tett.

A bizonyítási eljárás befejezése után Ferenc Tibor népügyész a *vádlottra halálbüntetés* kiszabását indítványozta.

A Népbíróság bűnösnek mondotta ki Weinhardtot a terhére rótt háborús bűncselekményekben és ezért *kötélváltali halálbüntetéssel* sujtotta.

Soroksáron letagadják földjeiket a Volksbundtagok

Soroksáron a földosztóbizottság a Volksbund tagjainak birtokaiból eddig 67 igénylő között 531 holdat osztott szét. Még 150 föld- és 110 házhelyigénylő ügye van elintézés alatt. Minthogy a Volksbund tagnévsorának csak egy része került meg, nyomozás folyik a teljes létszám megállapítására. Érdekes, hogy a *kinyomozott volksbundisták letagadják földjeiket.* Az elpusztult hivatalos feljegyzések hiányában a község vezetőségének kell rábizonyítani a tulajdonjogot, hogy a birtok igénybevehető legyen.

VÖRÖS JÁNOS
honvédelmi miniszter képviseli az úrnapi körmeneten a kormányt

Az Actio Catholica részéről meghívás érkezett a kormányhoz az úrnapi körmenetre. Az úrnapi körmeneten Vörös János honvédelmi miniszter képviseli a kormányt.

A nemzetközi katonai szervezet terve

New York, május 25. (AFP)

A New-York Tribune sanfranciscói tudósítója szerint a közeljövőben nyilvánosságra hozzák a biztonsági tanács határozatainak végrehajtására alakítandó katonai szervezet terveit. A terv szerint

a világot katonai övezetekre osztják fel, amelyeken belül nemzeti hadseregek látnák el a szolgálatot.

De a katonai világszervezet főterhe az Egyesült Államokra, Nagy-Britanniára és a Szovjet-Unióra hárulna.

A nemzetközi légi erőre vonatkozó javaslatot teljesen elejtik.

Minden nemzet bizonyosszámú légi ezreddel járulna hozzá a világ békéjének biztosításához.

A nemzetközi vezérkar

a biztonsági tanács állandó tagjaiból állana, ezenkívül azonban külön végrehajtóbizottságot létesítenének, amelyben csak az öt nagyhatalom lenne képviselve.

Tervbe vették bizonyos

légi és tengerészeti támaszpontok

igénybevételét is, de ezek a támaszpontok továbbra is a birtokló nemzetek ellenőrzése alatt állanának. *E támaszpontok területére idegen csapatok csak válságos helyzetben lépnének.*

Nemzetközi főparancsnokságot a javaslat szerint nem állítanának fel.

A veszélyeztetett területeken felállítandó parancsnokságok jellegét a fenyegető támadás jellege adná meg.

A New-York Times megjegyzi, hogy

a kisállamok

emlékiratukban kifejtették, *mely pontokra vonatkozólag fogadják el az öt nagyhatalom vétójogát.*

1. A fegyveres beavatkozásra vonatkozó határozat esetében, vagy pedig ha gazdasági, és diplomáciai szankciókról van szó valamely támadó hatalom ellen, még abban az esetben is, ha az öt nagyhatalom egyikét vádolnák is ezzel a támadással.

2. Ha a biztonsági tanács határozatával valamely cselekményt támadónak minősített.

3. Ha a világbiztonsági szervezet katonai támogatásában résztvevő hatalmak között különleges katonai szerződés jön létre. (MTI.)

A szovjet rádió megbélyegezte a harmadik világháború előkészítőit
Arlof vezércikke az új uszitókról

A szovjet rádió ismertette *Arlof* szovjet akadémikus vezércikkét *az új háborús uszitókról, a harmadik világháború előkészitőiről.* Arlof erélyes szavakban bélyegezte meg Dönitzék tevékenységét, majd részletesen foglalkozott a *svájci* reakciósok, *spanyol* falangisták s a Londonban működő *lengyel* bujdosók aknamunkájával. Ezeket az erőket a Szovjet-Unió elleni engesztelhetetlen gyűlölet forrasztotta egységes táborba. És ezek a körök máris nagy buzgalommal beszélnek a „harmadik világháborúról". Alattomos, gonosz terveik megvalósítása elé azonban lényegesen nehezebb akadályok gördülnek, mint a második világháború előkészítése útjában voltak, mert *Zsukov tábornagy is résztvett a német fegyverletételi okirat aláírásánál, amivel az új háborús uszitóknak számolniok kell.*

Londoni magyarázat a belpolitikai válságról

Nagybritannia politikai helyzetéről szóló kommentárjában a londoni rádió megállapította, hogy angol hivatalos körökben *a politikai válság nem volt váratlan és a koalíciós kormány feloszlatására, Churchill lemondására, valamint a parlament feloszlatására egyaránt számítottak* a háború után. Az ország és a koalíció együttesen támogatta Churchill háborús politikáját, de a belügyek terén megoszlottak a vélemények. A koalíciós kormány figyelemreméltó szociális törvényeket hozott: ilyen a *Beveridge-terven* alapuló általános biztosítási rndszer és a közoktatás széleskörű átszervezése. Ezenkívül azonban a magántulajdon és termelés irányításának kérdésében a kormányon belül *határozott nézeteltérések* merültek fel. A képviselőválasztások eredménye július végére derül ki és a miniszterelnök személye a választásoktól, pártoktól függ. Akárki is lesz azonban a kormány élén, Anglia háború után éppen olyan nagy szerepet játszik majd, mint a háború alatt — szögezi le befejezőül a londoni rádió.

Csendesóceáni helyzetjelentés

London, május 25. (Reuter)

Az amerikai csapatok csütörtökön nagyobb erőket vonultattak fel, hogy Natában, Okinawa romokban levő fővárosában elvágják a nyugati japán vonalakat. Megerősített amerikai tengerészegységek már harcolnak a városban. A Jonabaru környékén levő amerikai kiszögellésben az amerikai csapatok déli és nyugati irányban folytatják előrenyomulásukat. A harcba mindkét részről a légi erők is bekapcsolódtak. Luzonnál az amerikai csapatok továbbra is nyomást gyakorolnak a japánokra. (MTI).

„Ha ismertem volna a Szovjet erejét..."

Flensburg, május 25. (Reuter)

Jodl vezérezredes, Hitler vezérkari főnöke kijelentette a szövetséges expedíciós haderők itteni ellenőrző szerve előtt, hogy Hitler egy ízben ezt mondotta előtte:

— Ha tudtam volna, milyen ereje lesz a szovjet hadseregnek, nem támadtam volna meg. (MTI).

Súlyos ítéleteket hozott a nemzetgyűlés igazolóbizottsága

A Nemzetgyűlés Igazoló Bizottsága május 2-án kezdte meg a volt képviselőház és felsőház alkalmazottainak igazolását. Az igazolási eljárás során nyugdíjigénynélküli állásvesztésre ítélték és mint háborus bűnösöket a Népbíróság elé utalták dr. *Schüler Endre* elnöki tanácsost. dr. *Bertl Emil* naplószerkesztőt és *Kassányi Mihály* számvevőségi tanácsost. Állásvesztésre ítélték a feleség nyugdíjigényének meghagyása mellett *Markó Elek* műszaki főigazgatót, szabályszerű elbánásra (nyugdíjazásra) ítélték dr. *B. Mészáros Lajos* naplószerkesztőt, vitéz *Gyarmathy Mihály* főterembiztost, *Hámos Loránd* felsőházi irodafőigazgatót és *Babocsay Lajos* számvevőségi tanácsost. Vezető állásra alkalmatlannak mondották ki dr. *Molnár Zoltán* felsőházi elnöki osztályfőnököt és dr. *Kunos Aladár* képviselőházi elnöki osztálytanácsost, az előlépésből öt évre kizárták dr. *Edelényi István* gazd. hiv. igazgatót. Ezenkívül hét alkalmazottat az előlépésből kizártak, hét alkalmazottat pedig feddésre ítéltek.

Szálasi-gyűrűs nyilas — 15 évi kényszermunka

Tehota József asztalossegéd Szálasi-gyűrűs tagja volt a Nyilaskeresztes Pártnak és ennek megfelelően fontos szerepet is töltött be. A Népügyészség háborús bűntettel vádolta meg az asztalossegédet és ügyét most tárgyalta a Népbíróság *Nagy*-tanácsa. Tehota tagadta bűnösségét, de a kihallgatott tanuk terhelően vallottak. A Népbíróság végül is dr. *Ferenc Tibor* népügyész vádbeszéde után kényszermunkára ítélte a vádlottat és a kényszermunka legrövidebb időtartamát *15 évben* szabta meg. Az ítélet jogerős.

Igazolások a Nemzeti Múzeumnál

A Nemzeti Múzeum igazolóbizottsága csütörtökön tartott ülésén tizenegy múzeumi tisztviselőt *nem igazolt.* Ezek a következők:

dr. *Hunyady József* I. osztályú könyvtári segédőrt állásvesztésre;

dr. *Bartoniek Emma* főkönyvtárost, *Kőszeghy Elemér* múzeumi igazgatót és dr. *Fettich Nándor* múzeumi igazgatót nyugdíjazásra,

dr. *Domanovszky Sándor* egyetemi ny. r. tanárt, dr. *Mauritz Béla* egyetemi ny. r. tanárt, dr. *Melich János* egyetemi ny. r. tanárt és dr. *Zimmermann Ágoston* egyetemi ny. r. tanárt múzeumi szakértő tanácstagi tisztében nem igazolta és ebben a minőségében állásvesztésre ítélte;

dr. *Fitz József* könyvtári főigazgatót vezető állásra alkalmatlannak minősítette és az előlépésből öt évre kizárta;

Kalotai Lajos főmérnököt vezető állásra alkalmatlannak minősítette és az előlépésből három évre kizárta.

végül dr. *Rónai András* egyetemi ny. r. tanárt, az Államtudományi Intézet igazgatóját áthelyezésre ítélte és az előlépésből három évre kizárta.

A bizottság a továbbiakban 75 tisztviselőt igazolt.

Kőszeghy Elemér

festő és műtörténész

szül. 1882.

lásd

Kösz E. Zips 35, 36. l.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szem
mely a mai veszedelmes külpolitikai h
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább k
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gaz

Én tehát felveszem a harcot, a
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Ki

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezz

KŐSZEGHY: Elemér

Abhandlungen

über

ZIPSER KUNST

(in Taschenheftform.)

Bisher erschienen:

Die Zipser Landschaft.
(Ihre Darstellung in der Malerei und Graphik des XVIII.—XX. Jahrhunderts.)

Zweihundert Jahre Landschaftsmalerei in der Zips.
(Studie zur Gemäldeausstellung in Poprad 1928.)

Wilhelm Forberger.
(Das Leben eines Tatrakünstlers.)

Leutschau.
(Kurzer kunstgeschichtlicher Führer.).

Die Denkmäler der Antoniter in Drautz.

In Vorbereitung:

Das Rote Kloster am Dunajetz.

Merkzeichen der Zipser Goldschmiede.

Leutschau.
(Erweiterte, neue Auflage.)

Das Zipser Kapitel, Kirchdrauf und Zipser Schloß.

Zu beziehen durch die
Hauptkanzlei des Karpathenvereines
Kesmark, Zips, ČSR., Hauptpl. 33.

Allagi M.

Mellig, kissé jobbra
meg bajuszt hord, szakálla
s köntöse felett jobb csipő
kerek talapzata faragott
nyugszik. Felirata a
„Melchior

Rézmetszet, méretei a vr.
590.

Köszeghy Winkler
Elemér

l.

Kremszéplit

213. l.

Köszeghy Elemér

Bildnismalerei in der Zips c. Könyvének ismertetése Nagy Zoltántól.

Magyar Művészet

1935. 190–191. l.

Kőszeghy Elemér

Révai XXI. 526. l.

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kormeghatározás *Zeitbestimmung*	F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kormeghatározás *Zeitbestimmung*
1		XVIII. sz. 2. fele *2. Hälfte XVIII. Jh.*	7		XIX. sz. 1. fele *1. Hälfte XIX. Jh.*
2		XVIII. sz. vége *Ende XVIII. Jh.*	8		1843
3		1800 körül *Um 1800*	9		1847
4		XIX. sz. eleje *Anfang XIX. Jh.*	10		1853
5		XIX. sz. eleje *Anfang XIX. Jh.*	11		XIX. sz. közepe *Mitte XIX. Jh.*
6	 (Csányi)	XIX. sz. 1. fele *1. Hälfte XIX. Jh.*	12		

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — Tárgy — Tulajdonos — Irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
13			**Andreas Stagl** 1777—1783. Ez időben említve, mint a budai céh vidéki mestere. — *Zu dieser Zeit erwähnt als Landmeister der Ofner Zunft.*
	1		*a)* Aranyozott fedél, 1748-i augsburgi ciboriumhoz. — *Verg. Deckel eines Augsburger Ciboriums aus 1748.* Minorita rendház — *Minoritenkloster* Arad.
			b) Oltárfeszület, copfstílű. — *Altarkreuz in Zopfstil.* Minorita rendház — *Minoritenkloster* Arad.
14			
	2		Sótartó, áttört kosárral, 3 saskarmos lábon. — *Salzfaß, mit durchbrochenem Korb, auf 3 Füssen in der Form von Adlerkrallen.* M—*H* 5,5. Mus. Nat. Hung.
15			**Hirschl Herz** cc. 1770—1810. Családi közlés szerint ez időben működött; II. József családnév-felvételi rendeletéig Hirsch Goldschmiednek nevezték. — *Laut Familienmitteilung um obige Zeit tätig; bis zu der Verordnung Josef II. über Familiennamen der Juden hieß er: Hirsch Goldschmied.*

KŐSZEGHY ELEMÉR

MAGYARORSZÁGI ÖTVÖSJEGYEK

MERKZEICHEN DER GOLDSCHMIEDE UNGARNS

Prospektus

1935

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA BUDAPEST
KÖNIGL. UNGARISCHE UNIVERSITÄTS-DRUCKEREI

ARAD

Az ötvösök tevékenységének nyomai a XVIII. század első feléig nyúlnak vissza. Az 1732. évi hivatalos összeírás szerint a városban kb. 1730 óta két ötvös működik.[1] Számuk 1749-ben: 2,[2] 1774-ben: 1,[3] 1828-ban: 2.[4]

Ötvöscéh fennállásáról nincs adatunk. Ellenben 1777—1816 között két aradi ötvös mint vidéki mester szerepel a budai céh irataiban.[5]

A céhekben dívó szokás mintájára a mesterjegyen kívül próbabélyeget is ütnek a mesterek a tárgyakra. Ebben kiterjesztett szárnyú főnikszmadarat látunk, többnyire bástyán s néha lángokból kiemelkedve. Ez a címertani alak a XVIII. században használt városcímerből került a jegybe.

(1702-ben a város címerében még sas látható.[6] A kurucok által 1707-ben felégetett városnak 1710-ben történt újraépítése után került a lángokból kiemelkedő főniksz a címerbe,[7] de az 1834-ben nyert újabb címerben[8] újra sas látható sisakdíszként. Az ötvösjegyek azonban még később is a kócsagszerű, bóbitás madáralakot tartották fenn.)

A 3. sz. próbabélyeg, amelyet Hirsch ötvös nyilván a saját nevéből alkotott a maga használatára, mutatja, hogy az ilyen (házi) próbabélyeget a mesterek maguk ütötték a tárgyra, s az nem céhben végzett próbának a jele.

Die Spuren der Tätigkeit von Goldschmieden reichen bis 1730 zurück. Laut der amtlichen Registrierung von 1732 sind in der Stadt seit 1730 zwei Goldschmiede tätig.[1] Ihre Zahl beträgt 1749: 2,[2] 1774: 1,[3] 1828: 2.[4]

Vom Bestehen einer Goldschmiedezunft haben wir keine Angaben. Zwei Arader Goldschmiede sind zwischen 1777 und 1816 Landmeister in Ofen.[5]

Nach dem Vorbilde der zünftigen Orte waren neben den Meisterzeichen auch Beschauzeichen in Gebrauch. In diesen ist ein Phönix mit ausgebreiteten Flügeln, meistens auf einem Turm, zu sehen. Diese heraldische Figur ist dem, im XVIII. Jh. gebrauchten Stadtwappen nachgebildet.

(Im J. 1702 enthält das Stadtwappen einen Adler.[6] Der Phönix gelangte nach dem Wiederaufbau der Stadt, welche 1707 von den Kurutzen niedergebrannt worden war,[7] in das Wappen, doch seit 1834 dient wieder ein Adler als Helmzier.[8] Die Goldschmiedezeichen halten aber an der reiherartigen Form des Vogels, mit einem Schopf am Kopfe, fest.)

Das Beschauzeichen Nr. 3, das der Goldschmied Hirsch offenbar aus dem eigenen Namen für sich gebildet hatte, beweist auch, daß diese Ortszeichen von den Meistern selbst angebracht wurden.

---

[1] Archaeologiai Értesítő 1904, 386., — [2], [3] Márki Sándor: Arad vármegye és város története, II. kötet. — [4] Kapossy János: Magyarországi ötvösök a XVIII—XIX. században. — [5] Mihalik Sándor dr. szíves közlése. — Gefl. Mitteilung des H. Dr. A. v. Mihalik. — [6] Podhradszky-manuscr. Mus. Nat. Hung. — [7] Perecsényi Nagy László: Orod. (Manuscr. Mus. Nat. Hung.) — [8] Tagányi—Altenburger: Magyarország címertára.

Vas Ujs
Karácsony - 1907.

Csak ültek egymás mellett a zsibbadt csendben.

Elhallgatott, — szorongva várt a feleletre. Ám Bertalan gyorsan, szinte megkönnyebbülve biztosította :

— Természetesen, a hogy akarod kicsikém, a hogy akarod. Tehát egyedül maradnál itt? Tudod, édes anyádnak is mennie kell az apa köszvénye miatt. Nem unatkoznál egyedül? Ah, persze, a zongora. Örülök, hogy szórakoztat. De nem fáraszt nagyon? A cselédek akkor itt maradnak, nemde? Igen, tudom már; a mi kitünő fiatal mesterünk el fog utazni korán őszszel, már tudom, hangversenykörútra, ugye? Igy hát jól teszed kicsikém, ha kihasználod az időt. Valaki mondta nekem a napokban, hogy bámulatosan játszol, igaz?

Egy kicsit megnézte az asszonyát és a pillanat zavart meglepetésében rajta feledte a szemét. Különösnek találta és valahogyan, csaknem idegenül szépnek. Talán az alakja is teltebb, vagy csak lágyabb vonalu most és a haj laza hullámai mintha pótolni kezdenék a veszteséget. Az arcza, az valóban megváltozott a betegség óta és a kialudt szemek körül merevek, mozdulatlanok a vonalak. De az átfinomult, rajzos száj körül most néha ideges kis remegések vonaglanak át, a közömbös kimerültség helyett, és az áttetsző bőr alatt a vér elevensége lüktet. Bertalan kivette szájából a szivart, tágranyilt szemmel nézte egy darabig és valami alig tudatos félsejtelemtől megkapva, még egyszer megnyugtatón ismételte önmagának.

— Igen, igen? Hisz kora őszszel el fog utazni a mestered.

Mintha még gondolt volna valamit. Leverte a hamuját, aztán vállat vont és felállt.

Nem ért rá sokat gondolkozni. Nemsokára megszázszorozva is érzem önmagamat. Mi közünk a fényhez? A miért idegen és közömbös emberek beszélnek felőle nekünk? Kicsodák neked azok? Mi önmagunkért vagyunk és ketten vagyunk.

— Ez a világ az ő világuk, — felelte az asszony tompán — és mi egy lépést sem tehetünk benne.

A mester a keze után nyult s az önámító bizalom e perczében keményen, remegéstelenül tartotta fogva, mint egy magabízó, fölényes, erős férfi az asszonya kezét.

— Érts meg egyszer, Éva! Lásd, nem szabad, nem szabadna megalázkodni azért. És lemondanunk. Az élet a mienk is, épúgy, mint azoké. Én így születtem és otthon neveltek, az apám katona volt és nem tanitott meg hunyászkodásra. Én tudok olyat, a mire más ember nem képes; az elragadtatás tapsait sokszor hallottam már, de érzem, hogy a zene igazi mámorát csak én ismerhetem, nem ők. Csak én meg te! Egyedül vagyunk! Mi volna, ha kézenfognálak és elvinnélek innét, e dohos szobákból, ringó hajókon, és kattogó vonatokon. Muzsikálnánk. Illatos virágesőt szórnának reánk és hallanók a tapsokat. Éva, ha hallanád egyszer a tapsokat!

Elhallgatott. Az asszony szava komoran gyászos józansággal kongott a csendben.

— Ha most arra kérnélek, vigy ki a levegőre, az erkélyre egy kicsit, megzavarodnál ugye? Mert nem tudod, bealkonyult-e már vagy napvilág van-e az utczákon; nem tudod hány ember nézhet durva kaczagással miránk, a mikor átölelsz. Nem tudod hányan látnak most, ebben a perczben is.

Ideges, eszelős rémülettel bontakozott

VÁGÓÁLLATOK A HADSEREG SZÁMÁRA.

EGY FÖLDALATTI LAKÁSOKBAN ELHELYEZETT CSAPAT KONYHÁJA.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Jelfy Gyula, a harcztérre kiküldött munkatársunk fölvételei.

AZ ANGOLOK KEGYETLENSÉGE.

Közismert dolog, hogy a világ összes czivilizált nemzetei között az angolok a legkegyetlenebbek, sőt felülmulnak e tekintetben legtöbb vad népet is. Ha érdekök, vagy néha csak sportjuk is úgy kivánja: a leghajmeresztőbb kiméletlenséggel tapodják el idegen embertársaikat, mialatt a morálról, az istenfélelemről és az emberszeretetről sehol sem predikálnak annyit, mint náluk. Ausztrália őslakósai közé elvitték a londoni kórházak tüdővészes halottainak a ruháit, ott eladták azokat s annyira elterjesztették a tüdővészt, hogy ma már kiveszőben van az egész világrész ősi népe. Chinát háborúval támadták meg, mert el akarta tiltani az ópium élvezetét, s az azzal való kereskedést. Indiákon az ágyúk csöve elé kötötték, s úgy végezték ki a katonai lázadás részeseit s eléggé ismeretesek azok a borzalmasságok — és gazságok is — melyekkel megszerezték India birtokát. Afrikában a felső Niluson néger gyerekeket kötöttek ki a folyó parton, hogy azok sirása odacsalogassa a krokodilusokat, a melyekre vadászatot akartak tartani. A délafrikai aranybányákban vásárolt rabszolgákkal dolgoztattak ezelőtt húsz esztendővel is, a hogy nekünk egy angol férfiu beszélte, ki évekig lakott azon a vidéken. A rabszolgákat három évi jótállással kellett adnia a szállítónak s ha valamelyik előbb halt el, azt pótolni volt a kötelessége. Az elhaltaknak levágták a fejét, elküldték a négerek lakta vidéken tartózkodó szállítónak, hogy ez legyen bizonysága a halálnak, mely őt a pótlásra kötelezi.

Ilyen iszonyatosságok emlékei a világ minden részein találhatók, a hol az angol az úr. De még rettenetesebb az, hogy az angol ily kegyetlenségekre néha a saját hazájában, a honfiaival szemben is vetemedik, a mint azt Anglia története még az újabb korból is tanusítja.

Elmondunk egy-két jellemző esetet.

Mikor II. Jakabot elűzték s Orániai Vilmos és neje Mária foglalták el a trónt, a lakosság egy része tovább is kitartott a törvényes király igaza mellett, magában Angliában is számosan, a skótoknak nagyobbik fele, az irek pedig csaknem valamennyien. Ez utóbbiak fegyvert is fogtak a jogos fejedelem érdekében, a ki franczia segítséggel támogatta vállalkozásukat. 1691-ben a legyőzött ir sereg kénytelen volt letenni a fegyvert, de a feltételek mellett azt is megállapították, hogy a katonák kénytelenek kivándorolni, s a franczia király seregében válalnak szolgálatot. Hajókat az angoloknak kellett az átköltözéshez szolgáltatniok s megigérték, hogy a katonákkal hozzátartozóik, nejeik és gyermekeik is elmehetnek. Corkból voltak indulandók a hajók. Összejöttek az asszonyok és a gyermekek s akkor kitünt, hogy a hajókon nincs elegendő hely a befogadásukra. Elhatározták, hogy ott hagyják őket. Az asszonyok, kik férjeiket, oltalmazóikat, kenyérkeresőiket, gyermekeik atyáit látták távozni a viszontlátás reménye nélkül mindörökre: szivfacsaró sirásban törtek ki. Belekapaszkodtak a hajók köteleibe, hogy őket is magokkal vigyék. A hajók elindultak. Addig vonszolták a szerencsétleneket a tengerben befelé, mig lábuk nem érte többé a feneket. Akkor elvágták újjaikat. A tengerbe fulladtak valamennyien.

Ugyanezen év végén, illetőleg a következőnek első heteiben, irtózatos kegyetlenség történt Nagy-Brittania tulsó végén az északi skót hegyek között. Itt a Glencoe-völgyben a Macdonaldok híres nemzettségének egy önálló ága — clanja — élt, melynek mindenkori főnöke évszázados hagyomány folytán a Mac-Jan nevet viselte. Kemény, harczias nép volt a völgy lakóssága, félelmetes ellenség a clanok egymásközti harczaiban. Gyülölték a szomszédjai s várták az alkalmat, bogy kitölthessék bosszújukat. Ez az álkalom megjött, mikor a londoni parlament törvényt hozott, hogy az összes clanok főnökei hűségesküt tartoznak tenni 1691 év deczember 31-ig Károlynak, különben pártütőknek fogják őket tekinteni.

Mac-Jan az akkori főnök nyakas, gőgös ember volt, s büszkeségét találta abban, hogy utolsónak tegye le a hűségesküt. Mikor a többi híres és nagy számú népet számláló törzsek már

ZUBOVICS FEDOR HUSZÁRKAPITÁNY, A CS. K. TORPEDÓ-OSZTÁLY PARANCSNOKA. – Kőszeghy Elemér rajza.

rég eleget tettek kötelességüknek, ő csak a legutolsó napon, deczember 31-ikén jelent meg a kerület székhelyén, hogy az esküt letegye. Szerencsétlenségére a seriffet nem találta ott; elutazott volt egy távoli faluban fekvő birtokára. Mac-Jan bizonyság-levelet adatott magának a város előjáróitól, hogy ő a törvényes idő letelte előtt megjelent, azután elindult a serif után. Téli időben, járatlan utakon, hófuvások által akadályozva csak a hatodik napon jutott el oda, hogy az esküt letegye.

Mig ő odajárt, azalatt megérkezett Londonba a híre, hogy deczember 31-ig a törvénynek nem tett eleget. Lesben álló ellenségei elhatározták a vesztét. Élükön Argylle, a hires herczegi háznak akkori feje és Dalrymple egy szintén előkelő skót férfiu, Károlynak bizalmas emberei. Előterjesztést tettek a királynak, nyilatkoztatná ki Mac-Jant pártütőnek. Közben megkapták ugyan az eskületételéről szóló hivatalos tudósítást, de azt elhallgatták a király előtt s az aláirta az eléje terjesztett okiratot. Aztán hozzáfogtak a végrehajtáshoz. Elhatározták, hogy a Glencoe clant kiirtják az utolsó gyermekig s úgy tették meg az intézkedéseket, hogy lehetőleg egyetlen ember se menekedhessék. A királyi hadakat Hamilton vezérlete alatt a közeli vidéken szállásolták el, meghagyván nekik, hogy semmi ellenséges érzelmet el ne áruljanak, mig csak a cselekvés órája el nem érkezik. Magába a Glencoe-völgybe Campbell kapitányt küldték az ő csapataival, a kinek különösen lelkére kötötték, hogy barátságot szinleljen a lakosok iránt, nehogy gyanut fogjanak. A dolog annál könnyebben ment, mert Campbell unokahuga Mac-Jan kisebbik fiának, Sándornak volt a neje. A katonák barátságot igyekeztek kötni szállásadóikkal s vidám poharazás közben töltötték velök estéiket.

Campbell és Hamilton között abban történt a megállapodás, hogy a február 12-ikére követő éjjel Campbell megszállat katonáival minden a völgyből kivezető utat, hogy egy ember se menekülhessen, Hamilton csapatai pedig másnap hajnali 5 órakor fognak megjelenni s ágyaikban fogják meglepni a lakosokat. Meg volt azonban parancsolva Campbellnek az is, hogy a mondott órában «munkához» lásson akkor is, ha Hamilton nem érkeznék meg idejekorán. Úgy szólt az utasítás, hogy hideg vassal dolgozzanak a katonák, lárma ne legyen, puskát, pisztolyt ne használjanak, nehogy felriasszák a szomszédokat s azok szerte szaladhassanak. A megjelölt éjjel estéjén Campbell kártyázással töltötte szállásadóival az időt, aztán csendesen aludni tértek. Hajnali 5 órakor még nem érkezett meg a Hamilton katonasága, mert a nagy hó akadályozta útjukat. Campbell az általa lakott házban megkezdte az öldöklést. Leszúratta a házigazdát és a házban lakó tizenegy férfit, aztán az asszonyokra és gyermekekre került a sor. Az egyik gyermek átkarolta a kapitány csizmáját, úgy könyörgött kegyelemért. Leszúrták azt is. Házról-házra mentek s leöltek minden emberi lényt. Mac-Jan ablakán bezörgettek, hogy vendég érkezett s mikor kinyitotta az ajtót: fejbe ütötték. Ujjairól nem jöttek le könnyen a gyűrűk, az egyik katona levágta kezefejét s magával vitte. Reggelre megjöttek Hamilton emberei s kiirtották néhány ember kivételével az egész törzset. A lakók némelyike védekezett, néhányan puskát sütöttek el, ezek hangja felriasztotta a távoli tanyák lakóit s ezek közül menekülhetett el néhány. Csak annyian, hogy mikor nyolcz nap mulva visszatértek, el tudták hantolni az addig temetetlenül hagyott halottakat.

Ez az eset magában is hangosan beszél s nem fogunk csodálkozni rajta, ha arról olvasunk, micsoda kegyetlenséggel bántak és bánnak Angliában az igazi bűnösökkel. És valóban nincs egész Európában ország, a hol a humanitást annyira semmibe vennék s a hol az elitéltekkel oly barbár módon bánnának, mint ebben a vallásosságával büszkélkedő országban. Hiszen még a világhirű Bacóról is fel van jegyezve, hogy mint koronaügyész kinpadra feszíttetett egy Peacham nevü öreg lelkészt, kiakarván belőle csikarni a vallomást, hogy egy el nem mondott, csak tervezett prédikációjában tiszteletlenül akart nyilatkozni a királyról. És tudvalevő, hogy Angliában a botbüntetés máig sincs eltörülve s a rabok fegyelmezésére mellékbüntetés gyanánt is alkalmazzák. Ismeretes az is, hogy minő kicsiny vétségekért itéltek az angol birák deportáczióra még művelt embereket is a közelmultban, sőt itélnek ma is. Macaulay maga beszéli, hogy a nagy franczia háborúk idején, Pitt liberális kormánya alatt is megtörtént, hogy művelt előkelő embereket közönséges betörőkkel együttesen a deportáló helyre vittek, csak azért, mert a St-James utczában fekvő elegáns klubjukban ebéd közben — mert talán kemény volt a beefsteak — egy epés megjegyzést tettek a kormány politikájáról. És az újabb időben is, egy szerelmi kalandot, vagy a vallási institucziókat érintő ócsárló szót, könnyen deportáczióval büntetett a biró.

A mult század negyedik tizedétől kezdve Dél-Ausztráliába vitték a deportáltakat. Ott úgy készítették elő a talajt, hogy egész Tasmániát erőszakosan megtisztították a benszülöttektől. Arthur angol kormányzó 1830-ban összecsődítette valamennyiöket egy napra, azzal az igérettel, hogy ünnepélyt rendez a részükre, aztán összefogdostatta, egy lakatlan szigetre vitette őket, a hol a legnagyobb részök éhen halt. Utódjaik közül 1911-ben már csak 3 volt életben. Az így előkészített Tasmánia egy félszigetén rendezték be a deportáltak befogadására szolgáló helyet, melyet a kormányzó tiszteletére Port-Arthurnak neveztek el. A deportálásra itélt bűnös több mint félesztendeig volt úton, mig Angliából ide ért; a fedélközön sokadmagával összepréselve, kellő táplálék és levegő nélkül az egyenlítőn keresztül menve, pokoli szenvedések között tette meg a hajóutat. Itt kitették a félszigetre, magának kellett gondoskodnia táplálékáról, az őrizését pedig, — hogy lehetőleg olcsó legyen — ebekre és czápákra bizták. A félszigetre ugyanis hosszú földnyelv vezet, mely legszűkebb helyén csak negyven lépésnyi szélességü; itt vérebeket tartottak lánczon, a melyek széttépték azt, a ki gyalogosan akart szökni. A parton pedig eleséget dobáltak naponta a czápáknak, hogy ezeket a falánk szörnyeket odaszoktassák s felfalják azt, a ki úszással próbál e helyről menekülni.

Ilyen erkölcsök és gondolkodás mellett, csodálkozhatunk e rajta, hogy az angolok fejében megszülethetett Európa kiéheztetésének rémséges gondolata? Biztosra vehetjük, hogy végrehajtanák azt, ha rajtok állana. Az éhhalálnak dobnának oda könyörtelenül több mint száz millió embert — nemcsak harczosokat, de asszonyokat és gyermekeket is — csakhogy konkurrens nélkül folytathassanak kereskedést a világ többi népeivel. És azt hirdetik magukról, hogy ők a földkerekség legvallásosabb s legerkölcsösebb nemzete!

———

Kőszeghy Elemér

szönetet mondok Excellentiádnak képeimnek megvásárlása által kimutatott s reám fölötte kitüntető jóindulatáért.

Fogadja Kegyelmes Uram őszinte tiszteletem nyilvánitását

Kassa, 1914 április hó 23-án

Kőszeghy Elemér

igazgató.

FELSŐMAGYARORSZÁGI RÁKÓCZI-MUZEUM

NAGYMÉLTÓSÁGU ELNÖK UR!

KEGYELMES URAM!

Excellentiádnak méltóztatott f.hó. 17-én 289.sz.a.kelt nagybecsü irata kapcsán a gyulai és simontornyai várromokról általam készitett s a Müemlékek Országos Bizottsága által megvételre érdemesnek talált két vizfestményem vételára fejében 100 koronát küldeni.

Midön a vételár átvételéről szóló nyugtatványt beküldeni szerencsém van, őszinte kö-

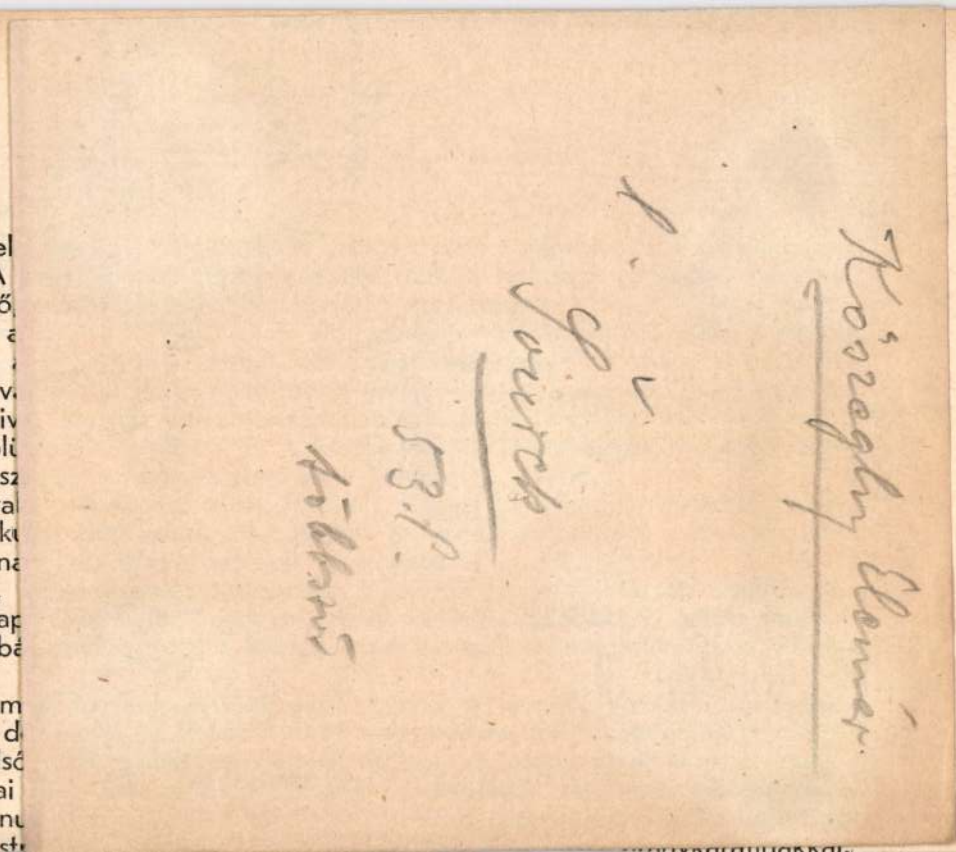

kijelölt hel
mokját. A
dik az idő
Mint a
de mikor
zárt fenev
pokoli zsiv
mulják föl
bácsai hasz
De va
tára a cirk
lókkal adna
Kinn,
nyugati kap
hímzésü bá
vártak.
A töm
Kőpadok d
nek az első
ványpadjai
dája. Utánu
szolgák, st

Egyik-másik magasan válik ki társai közül és vastag sebforradásai tanusítják, hogy nem egyszer küzdött már az arénák porondján. A sort a retiáriusok (hálóvetők) félmeztelen alakjai nyitják. Egyik kezükben háló, a másikban háromágú szigony. Nyomban utánuk hatalmas, lezárt sisakú óriások jönnek. Balkarjukon csillogó ércpaizs. Jobbjukban liliompengéjü tűhegyes kard. Mellükön gyürüs páncél. Lábaikon bivalybőrös vért.

Lassan húzódnak az aréna falai mellett. Olykor megállnak, — mintha várnának valakire. És csakugyan, egy pillanattal később már újabb csoport bomlik ki a vaskapú sötét mélyéből. Lépéseik alatt szinte meghajolni látszik a porond. Bőrkötényes, egyébként meztelen trák óriások jünnek. Kicsiny, kerek a paizsuk, rövid a kardjuk. Izmaik pattogni látszanak sötét bőrük alatt. A nyomukban jövő bithiniai parittyások futólépésben érkeznek az arénába, hogy mielőbb szembeszállhassanak a dalmata ijjászokkal. Az előbbiek fegyvere a parittya, az utóbbiaké a nyíl. Mindkét csoportnak apró, kerek a paizsa, mely inkább csak dísz, mint védő fegyver.

Százná' több a küzdők, és felénél jóval több a koporsók száma. Az ünnepély mérete méltó tehát az új Cézárhoz.

A kürtök rikoltó melódiája — mely a bevonulás alatt szüntelenül visong, — hirtelen elhallgat. Az utolsó gladiátorpár is megáll a császári páholyal szemben, hogy a viadal megkezdése előtt elmondja szokásos üdvözletét: »Ave Caesár, morituri te salutant!« (Üdvözlégy Cézár, a halni készülők üdvözölnek.)

Még dörögve gördül a szó, mikor éles sípjel hasítja át a zümmögő

<Köszeghy Elemér>

<> Bildnismalerei in der Zips. 8-r 7 kép, 38 l. Késmárk, 1933

Gent (1291)

zter f.é.jun.12-én 35724.sz.a.
ztárhoz intézett rendeletének mása.

npénztárt, hogy a jaáki templom
ővel való lefödése alkalmával
sen G. és Fiai vállalkozó czégnek
ló épitész által láttamozott nyug-
át fizessen ki, és a ./. alatt
att a vall. s közokt. min.tárcza

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULATNAK az Iparművészeti Múzeum dísztermében (IX, Üllői-út 33.) 1935. április hó 3-án (szerdán) délután fél 6 órakor tartandó

ÜLÉSÉRE.

Mindkét előadás vetített képekkel.

TÁRGY:

KŐSZEGHY ELEMÉR: A régi szepességi arcképfestészet.

BIRÓ JÓZSEF: Újabb adatok Erdély művészettörténetéhez.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.

Gerevich Tibor
elnök.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

BUDAPEST 1935 MÁR 29 4

A TELEFON MA MÁR

KÉSZPÉNZ ZEL BÉRME TESITV

Nagys. **NYOMTATVÁNY**

dr. Szentiványi Gyula titkár

urnak,

Budapest

~~VI., Aréna-út 41 sz.~~

Rákos u 10

Kőszeghy Winkler Elemér

illustrációi a

Vas. Ujs. 1907. évi Karácsonyi albumában

KŐSZEGHY-Winkler *Elemér*, festő, * Rózsahegy 1882 febr. 1. Jogot végzett s a bpesti mintarajziskolában tanult. Néhányévi hivatalnokoskodás után egyideig a Kassai Múzeum igazgatója volt. Jelenleg Lőcsén él. Naturalista figurális és tájképeket fest. Illusztrálással is foglalkozott. 1930. Késmárkon, 1931. Sztambulban volt kollektív kiállítása.

E. G. I. 5951

tra helyezett tojásdad medaillonban, [illegible]
van ábrázolva. Hosszú haja vállaira
kált hord. Vér~~t~~ye ~~visel, mely~~ felett a Johanni-
~~tjuk~~ li nyaklánczon. Ingének ~~go~~ lehaj-
i s jobb vállától balcsipője felé kendő
a hadi jelvények közt kakas, bagoly
eszi körül. Tőlül pedig, a villámokat
csnoki pálczát tartó sas és a harso-
kerek érem van jelvényekkel. Felirata

ELMO
USTRIA.

~~[illegible]~~ rézlapnak 17·2 : 12·9 cm.

140/95 № 189.

Kőszeghy Winkler Elemér

illustrációi a Vas. Ujs. 1908. évi karácsonyi albumában.

Balogh Jolán

Agostino di

Duccio

III/1 pole

hátul

Kőszeghy Winkler Elemér

festő Lőcse

lásd

Könyvbarátok Lapja

1927-28. 94. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kőszeghy Elemér

Lőcse

8 olajfestésű tájképe
az alábbi sorrendben

Verzeichnis der modernen Gemäldeausstellung Zipser Maler.
Lyceal-Jubiläum.
Kesmark 1933.

MDK

Kőszeghy Elemér

Kőszeghy E. visszahelyezése. Művészet 1938. III. 22. sz. 157.l.

Muz. és Kvt. Ert

Kőszeghy Elemér VII 213

3805. Hunnia nyomda rt.

Muz. és Kvt. Ert.

Kőszeghy Elemér VII. 75.

Köszegi

Winkler Elemér (IV. 59. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő

Kőszeghy-Winkler Elemér IV. 83

Múz. és Könyvt. Értesítő

Kőregi

Winkler Elemér (IV. 265. l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő

Kőszeghi Winkler
Elemér

Hul. Rózsahegy (Liptóm)
1882 febr 1. Gim. ettv.
1899/900 I. ~~E.~~ 1. éves
raptjel

Gyertyatartó, fali karos, 1776-ból Stieger János Kristóf pozsonyi ötvöstől (pozsonyi ág. h. ev. egyház tulajd.)

V. 160.

Kőszeghy Elemér munkája a magyarországi
ötvösjegyekről VIII. 69.

Kőszegi Winkler Elemér

igen ügyes rapsolo

cikkeit maga illusztrálja

Arch. Ert.
Mur és Kőszegvidéken

Köszeghy Eleiner

l.

Univerzit

1918.19 l.

Breskai nejkor. X. 217

Muz. és Kvt. Ert.

Kőszeghy Elemér VI. 311.

Kőszeghy Winkler Gyula

MAGYAR MŰVESZET

1929. 439

Kedves Gyanikám!

Sajnálattal vettem tudomásul, hogy a megbeszélt találkozon nem jelentél meg. Sokáig vártam, de neked úgy látszott egyéb fontosabb dolgod volt. Ennek dacára mégis szeretném, ha megérnád, mely napon volna lehetséges találkozunk.

Egyébként nem sok jó újságot tudok mondani. Miért nem jöttél el febr. 2-i kabaré-esténkre? Hát ha már erről el is maradtál meghívlak az április 3-án tartandó színelőadásunkra, a Mágnás Miska kerül színre. Hát te mit csinálsz? festegetsz, hogy haladsz előre? Hogy van a szíved? Mit csinálnak a „Kaszálók"? A légyottra vonatkozólag úgy szeretném ha egy hétkőznap d. u. találkozhatnánk.

1932. február 29.

A vinkátig ölel
barátod
Jóni

Muz. és Kvt. Ért.

Kőszeghy Elemér VII. 279

Kőszeghy Winkler Elemér

MAGYAR MÜVESZET

1928. 317

1930. 230, 661–662

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kőszegfy Elemér (1)

Szül. 1882 jan. 3. Rózsahegyen. Mű-
vészeti tanulmányait Budapesten
kezdte s Bécsben és Rómában folytatta.
Ezek mellett államtudományi és mű-
vésztörténeti tanulmányokat is végzett
Pozsonban illetve a budapesti egye-
temen. 1904-tól a közoktatásügyi minisz-
terium fogalmazói karában, majd
1908-tól a Múzeumok Orsz. Főfelügyelő-
ségének titkárahent teljesített szolgá-
latot. Közben mint szépirodalmi és
történeti illusztrátor működött. 1910-
ben a magyarországi ötvösjegyek rendszeres
gyűjtésébe kezdett. Eredményes kutató-
munkájának elismeréseképp az 1914.
év elején elnyerte a Kassai Felsőma-
gyarországi Rákóczi-Múzeum igaz-
gatói állását. Az államfordulat után
megint teljesen a művészetnek szen-
telte magát. Szűkebb hazájába, a Sze-
pességre vonult vissza s 1923-ig a Tátrá-
ban, azóta Lőcsén lakva, főleg magas-
hegyi tájakat, de más tájképeket és arcké-
peket is fest. 1927-tól kezdve, mint
a Kárpátegyesület és a Szepesi Történelmi
Társulat műemlékőre a szepesi műemlé-
kek gondozása és ujabb feltárása

Julies Tagebuch

Roman

von

Peter Nansen

„Julies Tagebuch" ist das Liebeserlebnis eines jungen Mädchens aus „guter Familie". Nachsichtig, zart, mit fast weiblich anschmiegsamer Kenntnis des weiblichen Herzens erzählt der Dichter seine melancholisch-heitere Geschichte.

Fischers Romanbibliothek
Preis 1 Mark

Teuerungszuschlag 25 Pf.
Preis des Bandes 1 M. 25 Pf.

O

Köszeghy Elemér (2)

(a szepesdaróci szent Antal-rendi kolostortemplom falfestményei 1300 tájáról) terén ért el eredményeket.

Brogyányi Kálmán: Festőművészet Szlovenszkón. Kassa 1931. 107 l. 95 l.

Folytatás. Kiállításai először 1906 tavaszán a Nemzeti Szalonban szerepelt 1914-től a Kassai, 1919-től a szepesi festők kiállításain vett részt 1930-ban a Nemzeti Szalon nemzetközi alpin-kiállításán szereplő öt nagyobb zátrai képét a budapesti lapok, 1930 őszén Késmárkon rendezett szüntemenyes kiállítását a Prágai Magyar Hírlap, s 1931 tavaszán Sztambulban rendezett szűkebbkörű kiállítását a L'Akcham című sztambuli francia lap melegen méltatták, naturalista szemlelteto tájképeinek levegősségét

Kőszeghy Elemér (3)

és tanusainak igazát emelve
R.
Irodalmi működéséből felem-
lithető: A 200 éves szepesi
tájfestészet; Forberger Vilmos
életrajza; Az Antoniták
emlékei Szepesdarócon;
valamenyi német nyelven,
Késmárk 1928-30. 1931
végével kerül sajtó alá, Ma-
gyarországi ötvösjegyek, 1500-
1867 cmű munkája.

u. o. 107-108. l.

Friedrich Huch, Mao
Friedrich Huch, Wandlungen
Norbert Jacques, Der Hafen
Johannes V. Jensen, Dolores
Hans v. Kahlenberg, Eva Sehring
Bernhard Kellermann, Yester und Li
E. v. Keyserling, Beate und Mareile
E. v. Keyserling, Am Südhang
Charlotte Knoeckel, Maria Baumann
Hertha Koenig, Die kleine u. d. große Liebe
Selma Lagerlöf, Herrn Arnes Schatz
Hans Land, Artur Imhoff
Hans Land, Stürme
Hans Land, Staatsanwalt Jordan
Julius Levin, Das Lächeln des Herrn von Golubice-G.
Jonas Lie, Eine Ehe
Jonas Lie, Auf Irrwegen
Emil Lucka, Isolde Weißhand
Th. Mann, Der kleine Herr Friedemann
Thomas Mann, Das Wunderkind
Karin Michaelis, Treu wie Gold
Peter Nansen, Julies Tagebuch
Peter Nansen, Eine glückliche Ehe
Gabriele Reuter, Ellen von der Weiden
Gabriele Reuter, Frauenseelen
Gabriele Reuter, Der Amerikaner
Felix Salten, Olga Frohgemuth
Jakob Schaffner, Die Erlhöferin
Jakob Schaffner, Die Irrfahrten des J. B.
Jakob Schaffner, Grobschmiede
Arthur Schnitzler, Die griechische Tänzerin
Arthur Schnitzler, Frau Berta Garlan
Otto Soyka, Die Söhne der Macht
Hermann Stehr, Leonore Griebel
Emil Strauß, Der Engelwirt
Emil Strauß, Kreuzungen
Leo Tolstoi, Chadschi Murat
Siegfried Trebitsch, Genesung
Ruth Waldstetter, Die Wahl
Jakob Wassermann, Der niegeküßte Mund
Weyssenhoff, Leben und Gedanken des Herrn Siegmund von Podfilipski
Adolph Wittmaack, Konsul Möllers Erben

a különböző formájú üveg-építőanyagokat, hajlított üvegfalakat és sok más formáját az üvegnek az építészetben való felhasználására. De megtaláljuk itt a fénylő üvegselymet, amelyet szintén alkalmaz az építészet. Ezután belépünk a kiállítás azon részébe, amely az üveg technikai felhasználását és az üveg előállítását mutatja be. Itt találjuk meg az üveg történetének művészettörténeti szempontból való áttekintését is. Két évezred legnemesebb üvegtárgyait mutatja be a kiállítás, használati és díszüveget egyaránt. Jól megfigyelhetjük itt a különböző stílusváltozásokat, kezdve a rómaiaktól a modern velencei, svéd, stb. üvegig. Egy külön teremben lámpák, tükrök, világítótestek és optikai tárgyak láthatók. A rendkívül érdekes kiállításnak igen nagy sikere volt.

AZ IPARMŰVÉSZETI • MÚZEUM HÍREI •

UJ RENDEZÉSI ELVEK AZ IPARMŰVÉSZETI MŰZEUMBAN. A Magyar Nemzeti Múzeum szervezeti átalakulása és ennek kapcsán az egyes intézmények között létrejött emlékanyag csoportosítás és csere múzeumaink gyüjteménytáraiban sok változást hozott. Az Iparművészeti Múzeum, mint a Magyar Történeti Múzeum „Iparművészeti Tár"-a 1936 óta ennek az átcsoportosításnak az eredményeképen fokozatosan állítja ki a múzeum állagába bekebelezett, nagyrészt külföldi eredetű, s eddig a Nemzeti Múzeum épületében őrzött műkincseit. Már 1936-ban néhai dr. Layer Károly igazgató rendezésében megnyílt, a külföldi, túlnyomóan augsburgi származású ötvöstárgyak gyüjteménye a múzeum Üllői-úti emeleti nagytermében. Az ötvös-gyüjtemény, amely sok világhírű darabot számlál, kilenc üvegszekrényben nyert elhelyezést s a reneszánsztól a XVIII. századig mutatja be a német ötvösművészet fejlődését. Újabban ehhez egy pompás óragyüjtemény csatlakozott, amely főként XVI—XVII. századi órákból áll. Az újonnan birtokbavett műtárgyak kiállítása alkalmával csakhamar kitünt, hogy ezek zökkenésmentesen alig iktathatók be a múzeum kiállítási rendszerébe, s így a múzeum régi anyagának részbeni átcsoportosítása is szükségessé fog válni. Dr. Kőszeghy Elemér igazgatósága alatt 1940 tavaszán megindulhatott ez a fokozatos átcsoportosítási munka. A fönt említett szempontokon kívül a múzeum vezetősége azt is céljául tűzte ki, hogy az eddig raktárban őrzött anyagból minél több kerüljön kiállításra. Különösen vonatkozott ez a múzeum textilanyagára, amely az emlékanyag állagának több mint egyharmadát teszi ki. A kiállítás módjául az interieur-szerű elhelyezés mutatkozott legalkalmasabbnak, amely a mai ember számára a legvonzóbb és oktató ereje a leghatásosabb. Ez utóbbi szempont pedig az Iparművészeti Múzeum eredeti hivatásával is leginkább megegyezik. Az interieur-szerű elrendezés ugyanis módot nyujt arra, hogy az egyes stíluskorszakok műtárgyait egy-egy szoba keretébe csoportosítva, a szemlélő a korról egyszerre egységes képet kapjon. Amennyiben ez lehetséges, úgy egy-egy korszakon belül, nemzetenként külön-külön interieurre tagozódik az emlékanyag s így nemcsak a stílus, de ezen belül a helyi, nemzeti sajátos formamegjelenés is tanulmányozható. Egy-egy ilyen interieurbe a szőnyegektől kezdve az apró műtárgyakig a kor szokásainak és életformájának megfelelően állíthatók ki a tárgyak. Ami pedig ilyen kiállításra nem alkalmas, a szobasor közlekedő folyosóján, egy-egy fülkével szemben a falon, vagy szekrényekben helyezhető el. Az e módon elhelyezett kiállítási szekrények nem zavarják az interieur hangulatát s mégis közvetlen kapcsolatban állnak vele. Ezen rendezési alapelvek szerint készült a múzeum földszinti szobasorozata. Úgy erről, mint a folyamatban levő új átcsoportosítási és rendezési munkálatokról időszerűen fogunk beszámolni. v.—p.

•SZAKIRODALOM•

SZÖRÉDY ILONA: OLASZ MOSOLY. Olaszország művészettel telt városait énekli meg a szerző — akit nem kell külön bemutatnunk a magyar műértő közönségnek — egyéni meglátással és finom műkritikával. Nem merev adatok felsorolása ez a könyv, hanem lélekkel és szeretettel megírt költészet. Aki az olasz művészetet szereti, érdeklődéssel fogja ezt a könyvet forgatni. A szép kiállítású, számos illusztrációval ellátott könyvet a Stádium adta ki.

TÁRLATVEZETŐ a címe annak a kitűnő zsebkönyvnek, amelyben Pipics Zoltán dr. az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat titkára foglalta össze a képzőművészetekkel kapcsolatos összes kérdéseket, amelyek a művelt közönség számára gyakorlati eligazításul szolgálnak. Kitűnően ismerteti ez a könyv a művészeti problémákat és nemcsak arra tanít meg, hogyan kell nézni a képzőművészeti alkotásokat, hanem arra is, hogyan kell azokat a lakásban elhelyezni. Kiegészítésül mintegy 1200 élő festő, szobrász és grafikus kiállítóművész nevét is közli és a teljes magyar művészsematizmust. A szép kiállítású zsebkönyv előszavát a Képzőművészeti Társulat elnöke, dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök írta. A művészi címlap Haranghy Jenő tanár terve. 100 válogatott illusztráció díszíti a könyvet.

AZ ATHENAEUM IFJÚSÁGI KÖNYVEI 1941 KARÁCSONYÁRA. Tartalmi és formai színvonalat jelentenek minden esztendőben az Athenaeum karácsonyi ifjúsági kiadványai. A gyermeklélek ismerete, nevelői felelősségérzet és művészi ízlés válogatta össze idén is a pompás köteteket.

Első helyen kell megemlítenünk Berde Mária, a nagynevű erdélyi írónő összeállításában kiadott pompás székely népmesegyüjteményt, Az árva királyfi-t. Fáy Dezső művészi rajzaival, amely minden rendű-rangú kis magyarnak örömére szolgálhat.

P. Ábrahám Ernő, a Hollók fája, vers- és mesetermésének legjavát gyüjtötte össze a kicsinyek számára a Mesekert-ben. A kötetet Győrfy György rajzai és színes képei díszítik a színre éhes apróságok nagy gyönyörűségére.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Baloghy Mária is jól ismert név az apróbb-nagyobb olvasók előtt éppúgy, mint a nevelés kérdései iránt érdeklődő szülők körében is. A Kisfiúk Könyvét állította össze a neves pedagógus. P. Ábrahám Ernő, Beliczáné Okolicsányi Éva, Jászayné H. Magda, Lintnerné F. Vilma, Perczel István, Undiné R. Rózsa a versikék, mesék, daloecskák írói. Benedek Kata közel 180 gyermeki bájú rajza és színpompás képei méltó keretet adnak az ötletes foglalkoztató könyvnek.

Tompa Mihály legszebb virágregéinek színes, képes kiadása a kiadó vállalat áldozatos törekvését dícséri, hogy művészi köntösben hozza közel kicsinyeink lelkéhez remekíróinkat. Magyarkuti Béla a virágok lelkét eleveníti meg a gyermekképzelet számára játékos, kedves, magyaros rajzokban.

Lányok, fiúk egyformán örülnek majd Kilián Zoltán Sokat tudó könyvének is. Turi Polgár István rajzai nagyban segítenek abban, hogy a kisebb olvasók is világosan megérthessék a modern technika legnagyobb csodáit.

• TÁRSULATI • • KÖZLEMÉNYEK •

A „MAGYAR IPARMŰVÉSZET“ 1941. ÉVI TARTALOMJEGYZÉKE. E helyütt közöljük igen tisztelt Tagtársainkkal és olvasóinkkal, hogy a papírfogyasztást korlátozó rendelet miatt legnagyobb sajnálatunkra az idén sem áll módunkban, hogy folyóiratunk ezévi évfolyamához tartalomjegyzéket adjunk.

A TÁRSULATUNK KEBELÉBEN FOLYTATOTT MUNKA fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be.

1941. október 15-én a választmány tartott ülést Szablya János elnökletével. Elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Elnöki megnyitójában rámutatott azokra a nehézségekre, amelyek a mai súlyos viszonyok között a magyar iparművészet és műipar fejlődését is hátráltatják és kérte a választmányt, hogy továbbra is szeretettel és lelkes munkával támogassa a társulat törekvéseit. Ismertette a Németországba irányuló iparművészeti export fejlődését, amit a választmány örömmel vett tudomásul. Megemlékezett az év folyamán elhúnyt tagtársakról, akiknek emlékét a választmány egy perces felállással tisztelte meg. Helbing László titkár felolvasta dr. Czakó Elemér megemlékezését gróf Széchenyi Istvánról, születése 150-ik évfordulója alkalmából. A magasröptű gondolatokat a választmány ünnepélyes hangulatban hallgatta végig. Elnök ezután megemlékezett a „Muskátli“ Magyar Kézimunkaújság 10 esztendős jubileumáról és meleg szavakkal méltatta jelenlegi szerkesztőjének, vitéz Spolarich Lászlónak munkásságát és érdemeit. Javaslatára a választmány köszönetét fejezte ki vitéz Spolarich Lászlónak értékes munkásságáért, amit díszoklevél formájában fog kifejezésre juttatni. Vitéz Spolarich László meghatottan köszönte meg az üdvözlést. Ezután ismertette a társulathoz az év folyamán beérkezett adományokat, amit a választmány örömmel vett tudomásul. Titkár a továbbiakban jelentést tett a bizottságok megalakulásáról és felolvasta a bizottságok újonnan megválasztott elnökeinek, valamint a kiállítási bizottság meghívott tagjainak és megválasztott előadójának névsorát. (A névsort előző közleményünkben közöltük.) Elnök ezután ismertette a megrendezendő karácsonyi kiállítás ügyét és felhatalmazást kért az előkészítő munkálatok elvégzésére. A választmány a felhatalmazást megadta. Elnök bejelentette, hogy Deák István titkár október hó 1-től megvált a társulattól és dícsérő szavakkal emlékezett meg közel 9 éves működéséről. Javaslatára a választmány jegyzőkönyvben mondott köszönetet Deák Istvánnak értékes munkájáért és háláját egy ajándéktárgy adományozásával is kifejezésre juttatta. Elnök ezután bejelentette, hogy Helbing László titkár október havában töltötte be a társulatnál tizedik szolgálati évét. Ez alkalommal meleg szavakkal emlékezett meg eredményes munkásságáról. Javaslatára a választmány jegyzőkönyvben mondott köszönetet és elismerését egy ajándéktárgy adományozásával is kifejezésre juttatta. Helbing László titkár meghatottan köszönte meg az elismerést. Elnök az ülés folyamán ismertette a társulat eredményes szereplését a Lipcsei Őszi Vásáron és bejelentette, hogy 1,500.000 márka kontingenst kapott a társulat iparművészeti export céljára. Titkár a folyó ügyekről tett jelentést és ismertette a taglétszámot, amely szerint az év folyamán 220, a legutolsó választmányi ülés óta 44 új tag jelentette be belépését. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárta. A választmány tagjai nagy örömmel vették tudomásul az elnökség által közölt eredményeket.

• IN MEMORIAM •

TABAKOVICS DUSÁN, a Magyar Nemzeti Bank volt elnöke, aki társulatunknak 39 éven át volt lelkes, buzgó tagja és barátja, elhúnyt. Halála nagy részvétet keltett és társulatunk őszintén gyászolja. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

ZADUBÁNSZKY IRÉN a Budapest székesfőváros Sziget-utcai Nőipariskolájának lelkes nyugalmazott igazgatónője, a magyar nemzeti viselet fáradhatatlan propagálója, munkatársunk, minden magyar női kézimunkának fáradhatatlan terjesztője, kedvelője, nem lelkesíti többé földi alakjában szavával híveit. December 8-án rövid szenvedés után eltávozott körünkből. Buzdításai, ötletei gondolatvilágunkon keresztül jut el ezentúl a magyar nemzet női ifjúságához, akit mindig szeretett. Az a lélek, akit a halál nem akadályoz meg a szeretetteljes lelkesítő munkájában. Neve fogalom volt és fogalom marad itt közöttünk, amíg önzetlen hazafias munkát és tiszta ideálokért való lelkesedést értékelünk. Elhúnyta társulatunk minden tagját mélységes fájdalommal töltötte el. Emlékét kegyeletes szeretettel őrizzük. Ravatalára koszorút tettünk.

festő volt.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Szablya Frischauf Ferenc. 39.174. — Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. (F.: Thiering Richárd.)

Kőszeghy Elemér

KÖSZEGHY ELEMÉR VISSZAHELYEZÉSE. Mint értesülünk, Kőszeghy Elemért, a jeles festőt és esztétikust, aki a szepesieknek mult év tavaszán Budapesten rendezett nagyszabású képzőművészeti kiállításával valóban nagy érdemeket szerzett és aki a Felsőmagyarországi Rákóczi-Múzeum (Kassa) volt igazgatója a vallás- és közoktatásügyi miniszter a kassai múzeum átvételével és igazgatásával bizta meg. E megbizatást müvészkörökben általános megelégedéssel fogadják.

Művészet
1938. III. évf. 22. 4.
157. l.

Molnár József: Kopaták tó a kesmárki csúccsal — 142
Karlovszky Bertalan: Női arckép — — — — 143
Libay Károly: Parasztudvar — — — — — — 143
Telepy Károly: Hegyipatak — — — — — — 144
Mihalik Dániel: Tél az Alföldön — — — — — 145
Schallhas Károly: Tengerpart — — — — — 146
Karlovszky Bertalan: Parasztasszony — — — — 147
id. Markó Károly: Bibliai jelenet — — — — 148
Sz. Lám Ilona: A szent láng — — — — — — 149
Asztalos Gyula: báró N. P.-né arcképe — — — 149
Kárpáthy Jenő: Hullámverés — — — — — — 150
ifj. Szabó József: Férfi fej — — — — — — 150
Sárkány Lóránd: Szeptember — — — — — 151
Ferenc Irma: K. Gy. arcképe — — — — — — 151
Pál-Nagy Zsigmond: Akt — — — — — — 152
Tikáts Adolf: Maria Zell — — — — — — — 152
Gyulay Dezső: Sashegyi táj — — — — — — 153
Király János (Barcs): Olvasó nő — — — — — 153
Urbányi Vilmos: A Szent István-ünnepi mise Kossuth Lajos-téri diszitése — — — — — 154
Tihanyi János Lajos: Asszonyok a kútnál — — — 154
Turchányi László: Bánat — — — — — — 155
izbégi Villám Rózsa: Magyar jövő — — — — 155
Dér Sándor: Bakfis — — — — — — — — 156
Balla László: Hegyi falu — — — — — — — 156
Ráthonyi Reuss Frigyes: Csomózott szőnyeg — — 157
Óra Sándor és Mayer Ferenc: Luther emlékmű — 157
Lenkey Lehel: Rába kanyarulat Szentgotthárdnál 158
Farkasfalvy Imre: Zöld szalón a primási palotában 159
Rökk Károly: Kalocsai ucca — — — — — — 159
Herceg W. Klára: Kettesben — — — — — — 160
Kakusz Dalma: Római leány — — — — — 160
Virágh Pál: Bérvilla a Harangvirág uccában — — 161
Vladár Sándor: Kézzel festett és lakkozott fakulacsok — — — — — — — — — 161
Thevan Margit — Wintermantel és Szombathy: Ezüstkosár ősmagyar figurákkal — — — — 162
Macskássy Gyula: Nikotex-plakát — — — — 162

OLVASÓINKHOZ

A mai hivatalos lapban kormányrendelet jelent meg, mely a napilapok oldalszámát meghatározza. A rendelet következtében a Magyarország is az eddiginél kisebb terjedelemben jelenik meg. A terjedelem csökkenése a minőséget érintetlenül hagyja — a Magyarország szerkesztősége ezután is képességeinek és munkaerejének teljességét fordítja a lap mindennapi megalkotására.

Az említett kormányrendeletre való tekintettel arra kérjük igen tisztelt hirdetőinket, hogy a Magyarország részére feladandó hirdetéseiket mindig a megjelenés napja délelőttjének tíz óráját szíveskedjenek feladni, mert a változott körülmények folytán csak korlátolt számban vehetünk fel hirdetéseket.

MEGKEZDŐDÖTT A CENZÚRA MUNKÁJA

Ma reggel az igazságügyminisztérium épületében az elsőemeleti arcképesarnokban megkezdte működését a sajtóellenőrző bizottság, amelyet a kivételes felhatalmazás alapján kiadott kormányrendelet az ügyészség mellé rendelt.

Egész délelőtt dolgozott a bizottság. A bizottság tagjai a legnagyobb előzékenységgel és a legnagyobb gyorsasággal kezelik az eléjük kerülő kéziratokat és ujságcikk-levonatokat, úgyhogy a munka minden fennakadás nélkül folyik. A miniszterelnök dr. *Mikó* Ferenc, az igazságügyminisztérium nemrég nyugalomba vonult államtitkárát, a világháborús cenzura egykori vezetőjét nevezte ki a bizottság elnökének, az ő irányítása mellett dolgozik a bizottság, amelybe minden minisztérium kiküldte megbizottját.

Nem közlekednek Lengyelország felé a gyorsvonatok

A M. kir. Államvasutak igazgatóságától kapott értesítés szerint Budapest keleti pályaudvarról 10 óra 45 perckor induló 402/A. és oda 19 óra 30 perckor érkező 401/A. számú gyorsvonatok, mivel a lengyel vasutak csatlakozó vonatai elmaradnak, szeptember 2-ától, szombattól kezdve csak *Budapest keleti pályaudvar Lawocne viszonylatban közlekednek.*

Gatterburgot két és félévi fegyházra ítélték

Kétnapos tárgyalás után ma délben hirdetett ítéletet a tábla *Márton* Albert tanácsa gróf *Gatterburg* Frigyes és társai nagy csalási bűnügyében. *A törvényszék annakidején a grófot és négy társát felmentette a vád alól.* A tábla megváltoztatta a törvényszék ítéletét, *a grófot háromrendbeli csalás, egyrendbeli zsarolás bűntette címén két és félévi fegyházra ítélte.* A többi vádlottat a tábla is felmentette.

Az ítélet érdekes indokolása szerint a gróf hosszú esztendőkön át mint foglalkozásnélküli, kétes egzisztencia élt Budapesten. Miután jövedelme nem volt, főnemesi állásának varázsát használta fel arra, hogy *könnyen befolyásolható, hiszékeny asszonyokra vesse ki hálóját,* megnyerő modorával megtévesztette őket, házasságot igért nekik és hozományelőleget vett fel tőlük. Az így szerzett pénzt eldorbézolta. Ezért kellett a bűnösségét megállapítani. Súlyosbító körülménynek vették, hogy *főúri származásából keletkezett közjogi rangja kötelességévé tette volna, hogy az erkölcs és törvény rendelkezéseit a legszigorúbban betartsa.* ő azonban ezeket a törvényeket könnyelműen megszegte és így még fokozottabban bűnös, mint más ember.

Az ítélet ellen mind a vádat képviselő főügyészhelyettes, mind a gróf fellebbezést jelentett be. A vádlott társaira vonatkozó felmentő ítélet azonban jogerőre emelkedett.

A Horvát Bánság területét később állapítják meg

A horvátok pénzügyi önállóságát is bevették az egyezménybe

A Macsekkel szövetkezett bácskai és bánáti ellenzéki magyarság vezetőjének, dr. *Nagy* Ivánnak »*A Nép*« című lapja most ideérkezett legújabb számában részletesen foglalkozik a horvát-szerb megegyezéssel. A tudósításból és abból a cikkből, amely az ideiglenes horvát szábor első ülésén elhangzott *Macsek-beszédet* ismerteti, kiderül, hogy *a horvát bánság területével kapcsolatos kérdéseket még nem rendezték véglegesen.*

A horvát bánság magában foglalja a tengermelléki és szávai bánságot teljes egészében, azonkívül az iloki, sidi, gradacsaci, derventai, travniki, breskói, fojnicai és dubrovniki járást, azonban ha a Vajdaság és Bosznia az új alkotmányban nem kap autonómiát, abban az esetben a horvátok *még újabb területeknek a Bánsághoz való csatolását is kívánják.*

A horvát képviselőház, a szábor, melyet egyenlő és titkos választójog alapján választanak meg törvényeket hoz a Bánságnak. A horvát bánt a szabor elnökének javaslatára a király nevezi ki. *A bán a király nevében intézkedik, de a szábornak felelős.* A központi és a horvát kormányzat közti esetleges ellentétről külön e célra felállítandó alkotmányügyi bíróság fog dönteni.

»*A Nép*« ismerteti *Macseknek* a horvát szábor első ülésén mondott beszédét. Eszerint *Macsek* elmondotta, hogy az egyezmény, amelyet ő és Czvetkovics első alkalommal kötött, *illetékes helyen nem talált kedvező fogadtatásra.* Később a viszonyok ebben a tekintetben megjavultak, szakértők kezdtek tanácskozni, megfelelő megegyezésű formát kerestek.

— Kezdetben — mondotta *Macsek* — *végleges* megegyezést akartunk, azonban annyi nézeteltérés mutatkozott, hogy *ismét a tárgyalások megszakítása* fenyegetett. Észszerűnek tartottam, hogy *ideiglenesen legalább részleges megegyzést érjünk el,* vagyis, hogy azonnal valósítsuk meg azt, amiben egyetértettünk és *a többi dologra vonatkozólag később egyezzünk meg.* A horvát nemzeti *terület* kérdésében nem tudtunk véglegesen megegyezni. A horvát bánság határait nem állapítottuk meg véglegesen. Az egyezménybe záradékot illesztettünk, mely szerint a Bánság területét véglegesen csak akkor rajzoljuk ki, *ha az ország többi részének ügyét is véglegesen rendezték.*

— Ez természetes, mert másképpen állunk majd abban az esetben, ha a Vojvodina és Bosznia is önkormányzatot kap, mint ha nem kap önkormányzatot. A külügyön, hadügyön, közlekedési és postaügyön kívül minden más kormányzati ügy a horvát bánság hatáskörébe tartozik. *A pénzügyi hatáskör elosztása egyelőre még nyitott kérdés, de az egyezménybe belevettük azt is, hogy a horvát pénzügyi önállóságot szavatoljuk.* Az sincs még eldöntve, hogy *milyen állami jövedelmek* illetik meg a bánságot és melyek a központi kormányzatot.

— A horvát államjog kifejezésre jut abban, hogy a horvát bánt nemcsak hogy nem a közös miniszterelnök nevez ki, hanem még csak elő sem terjeszti őt. A bánt a király maga nevezi ki a horvát politkusok és — ha a szábort megválasztjuk — a szábor elnökének előterjesztése alapján. A báni kinevezést senki más nem ellenjegyzi, *csak maga a bán,* ami annak a jele, hogy nem függ mástól, mint a királytól és a horvát nemzettől. A szábort új törvény alapján választják. A választásokat a király írja ki a bán ellenjegyzésével. *Később a szábor maga állapítja meg a választójogi törvényt.*

Végül *Macsek* bemutatta a képviselőknek dr. *Subasics* Ivánt, az új horvát bánt, mint akit a király és a horvát nemzet együttes akaratával neveztek ki.

A takarékosság művészete

Bécs, szeptember 2.

Érdekes módon jelöli meg a *Neues Wiener Tagblatt* azt a módot, hogyan kell takarékoskodni. A takarékosság tízparancsolata a következőképpen hangzik:

1. A takarékoskodáshoz azonnal hozzá kell fogni és sohasem másnapra hagyni. Az, aki felteszi magában, hogy csak holnaptól, következő elsejétől vagy csak karácsonytól kezdve kezd spórolni, *az sohasem éri el a tökéletesség fokát.*

2. Takarékoskodni lehet a kiadások mérséklésével, különös tekintettel a *fogyasztásra.*

3. Nem az a fontos, hogy sokat vagy keveset takarítunk meg, hanem az, hogy *egyáltalán megtakarítunk valamit.*

4. »Olyan takarékos vagyok« mondja némelyik asszony és büszke rá, hogy kevés háztartáspénzt használ fel. Más oldalról azonban *ezer apróságot* fizettet az urával.

5. *Nagy jövedelemből takarékoskodni nem művészet.*

6. Egyik oldalról takarékoskodni és a másik oldalról a pénzt kidobni, *meggondolatlanság.* Ha valaki azt mondja, »nem engedhetem meg magamnak a nyaralást«, de minden hónapban új ruhát csináltat, vagy új kalapot vesz, *senki sem fogja sajnálni.*

7. Sokan vannak, akik azt hiszik, hogy takarékoskodnak és noha pazarolnak, valóságos rablógazdálkodást folytatnak az *egészségükkel.* Ezeknek soha nincs elég pénzük *az egészségük számára.*

8. A takarékoskodást *meg kell tanulni.* Már gyermekeknél meg kell kezdeni a munkát. *Könnyebb később nagystílűségre berendezkedni, mint fordítva.*

9. **Sok kicsi sokra megy.** Aki minden nap figyelmetlenségből egy félóráig égeti a villanyt, amikor erre nincs szüksége, *a számlánál veszi észre könnyelműségét.*

10. Aki naponta egy pfenniget spórol, az év végére 3 márka boldog tulajdonosa. Aki azonban a *következő évben* 100 márkát akar spórolni, az mindig csak akarni fog, de legtöbb esetben *csak az akaratnál marad.*

Nincs orvos Józseffalván

A leégett csángó faluban emelkedik a gyermekhalandóság

Kolozsvár, szeptember 2.

A Keleti Ujságban *Horosz* Béla folytatja az újjáépülő Józseffalva helyzetével foglalkozó cikksorozatát. Legújabb cikkében szomorú fordulatról számol be: *az áldozócsütörtöki nagy tűzvésznek most mutatkoznak az első halálos áldozatai.*

Az elpusztult csángó faluban *rendkívüli mértékben növekedett a csecsemőhalandóság.* Az izgalmak, a gyengébb táplálkozás, a szinte szülésig tartó kemény munka úgy megviseli az anyákat, hogy *minden újszülött élete veszélyben forog.*

A közegészségügyi helyzetet nagymértékben lerontja az a körülmény is, hogy az *ivóvíz* majdnem az egész faluban fertőzötté vált. A zsúfolt lakásokban, az összetákolt ideiglenes kalibákban rendkívül sok a betegség és *orvos nincs Józseffalván.*

Keresztény, perfekt irodai munkaerő (könyvelés, számlázás, német-magyar gyors- és gépírás) **keres megfelelő elhelyezkedést. „Gyakorlott tisztviselőnő 3281"** jeligére a kiadóhivatalba.

Egy rendőralhadnagy tragikus öngyilkossága

Körülbelül egy hónappal ezelőtt a rendőrségen nyomozás indult egy bűncselekmény kiderítésére. Megállapították hogy *a rendőrség őrszemélyzetének nyugdíjpótló egyesületében* sikkasztás történt. *1050 pengő hiány derült ki.* Akkor *előzetes letartóztatásba helyezték az egyesület egyik alkalmazottját,* majd az iratokat és az egyesület könyveit törvényszéki írásszakértőnek adták át, hogy az állapítsa meg: milyen manipulációk történtek és mekkora a kár, mert már akkor az volt a rendőrség gyanúja, hogy a megállapított 1050 pengőn túlmenő hiány fog mutatkozni. Az írásszakértők munkája még nem fejeződött be, de már hírt kaptak a rendőrségen, hogy *a hiány a 30.000 pengőt is megközelíti.*

Az egyesületnek *Patai József* 56 éves rendőralhadnagy az elnöke. A derék rendőraltiszt, aki az ujpesti rendőrkapitányságon teljesített szolgálatot, *a legnagyobb megdöbbenéssel értesült arról, hogy milyen manipulációk történtek az ő tudta nélkül.* Ma éjszaka vendégeket hivott Ujpesten a Berlini ucca 27. számú házban levő lakására, majd amikor vendégei a késő éjszakai órákban eltávoztak, *szolgálati fegyverével szívenlőtte magát.* Hozzátartozói revolverdörrenésre lettek figyelmesek. Kihívták az ujpesti mentőket, ők azonban segíteni már nem tudtak rajta, *a szerencsétlen ember meghalt.*

Vasárnap templomot szentel a hercegprímás a győrmegyei Bácsán

Dr. *Serédi* Jusztinián bíboros-hercegprímás szombaton délután Esztergomból a győrmegyei Bácsa községbe utazott gépkocsin és magával vitte azokat a szent ereklyéket, amelyeket a község vasárnap felszentelendő új plébániatemplomának oltárkövébe fognak befalazni. A hercegprímás vasárnap személyesen végzi a templomszentelés szertartását, ezt követően pedig bemutatja az első szentmisét az új templomban.

Eszméletlenül találtak a lakásán egy ápolónőt

Ma délután a Király ucca 98. számú házban lévő lakásán eszméletlen, súlyos állapotban találták *Hegedüs* Erzsébet 58 éves ápolónőt. A mentők részesítették első segélyben, majd a Rókus kórházba szállították.

Betörők elloptak 600 órát

Nagy betörés történt mára virradó éjszaka a József körút 81. számú házban, *Dévai* Jenő ékszerüzletében. Az ékszerbolt azelőtt *Löw* Sándor ékszerésző volt, aki 1927-ben a ház harmadik emeletéről levetette magát és meghalt. Ma éjjel a szomszéd üres üzlet falát kibontották a betörők és behatoltak a boltba. Az egyik szekrényből 600 darab órát, három táskával különböző ezüstneműeket loptak el, majd elmenekültek. A főkapitányság bűnügyi osztályán széleskörű nyomozás indult a nagyarányú betörés tetteseinek kinyomozására.

Leugrott az emeletről egy leány

Ma délután a Böszörményi út 6—8. számú háznegyedik emeletéről *az udvarra vetette magát Nagy Erzsébet 20 éves háztartási alkalmazott.* Eszméletlenül terült el a kövezeten. Haldokolva vitték a mentők a Rókus-kórházba. Rendőri nyomozás indult, hogy megállapítsák, miért lett öngyilkos.

INTERNÁTUSOK
polgárista fiúk és **leányok,** elemista fiúk és **leányok** részére. Havi díj 45 pengő. Korrepetálás. Prospektust küld a Szentendrei Református Internátusok Igazgatósága. Nyaralás, előkészítés.

színházak, mozik, rádió, művészet

PESTI FLITTER...

1.

Edelsheim Gyulay Ella grófnő írja a következő fürdőlevelet a Pesti flitter-nek: »Bár ma már kissé utópisztikus és idejétmúlta a dolog »fürdőlevelet« írni, de hadd írjam le néhány jegyzetemet, hogy mit láttam nyári vakációmon Németországtól, Svájcon és Olaszországon keresztül a francia Riviérán. Odafelé lassú, kényelmes túrázás, visszafelé rohanás, lezárt országhatárok, csapatszállító autók, benzinhiány és háborús láz mindenfelé. Első állomásom Bad Gastein volt, — az időjárás ugyanaz, mint más években — konzekvensen esett az eső. Az Europa Hotelből hiányzott a megszokott internacionális közönség, főleg az amerikaiak és a maharádsák, de azért az autópark csodálatos volt. Gastein után St. Moritzba mentünk, havas csúcsok, valószínűtlenül nagy és színes virágokkal borított legelők és itt már több az idegen, a Big Five (így hívják az öt legnagyobb szállodát, a Palace, a Kulm, a Souvretta, a Grand és Carlton Hoteleket), mintaszállodái az egész világnak. Mondain élet a Palaceban van, jazz hajnalig. Politikusok és inkognitóban utazó fejedelmek a Sourettában laknak. (Ötödik emeletét Titulescu építtette saját magának, hogy zavartalan legyen a nyaralása...)

Mindenki a Statzer-tóban fürdik, itt láttam a kapurtalai maharadzsa egzotikus szépségű feleségét, a világ egyik legszebb és legjobban öltözködő asszonyát. Niluszöld gumi fürdőtrikóban, fején sötétbarna csavart muszlinturbánnal olyan volt a tó színén, mint egy lótuszvirág a Gangeszben... (Este gyöngyörű ezüstgyöngyökkel hímzett tüllruhájában, fantasztikus ékszereivel szintén nem volt vetélytársa.) A Palace-ban nagyszámban vannak olasz arisztokraták, a fiatal Colonna herceg (Róma volt kormányzójának fia) 23. születésnapján fényes bált adott, amelyen mindenkinek gyermekruhában kellett megjelenni. Nem kell azonban azt hinni, hogy St. Moritzba csak táncolni és éjszakázni járnak az emberek. Kora reggel sok tegnapesti estélyiruhás hölgyet láttam, amint szeges cipőben, turistaruhában nekivágnak a hegyeknek...«

*

Utánozhatatlan a Kosztelitz Lavendula!

2.

Színházi körökben már régen nagy érdeklődéssel figyelik azt a hírlapi harcot, amely a tehetséges és népszerű fiatal író és a kamara elnöke között folyik. Hír szerint az író cikkei a bíróság elé kerülnek, mert az elnök feljelentést tett ellene becsületsértés címén. Feltűnést keltett, amikor az egyik színház nyitási engedélyt kért a kamarától és pont a kamarát és az elnököt legjobban támadó író darabját akarta kitűzni megnyitó előadásul. A rosszmájúak csakhamar kitalálták:

— Ez sem fog engedélyt kapni!

Pont az ellenkezője történt. Maga az elnök kardoskodott a legjobban az engedély kiadása érdekében. Az író nemrégen megírta, hogy mint művészt nagyon nagyra tartja az elnököt és most ő lovagiasan visszaadta a kölcsönt: hangoztatta, hogy mint írót igen becsüli ellenfelét. Mint ujságírót azonban perli.

*

Tüneményes illat a Kosztelitz Cyklamen!

3.

A nagy művészről beszélik. A színház igazgatója próbaközben mindig azzal tüntet, hogy akkora vezérkara van, mint annakidején Reinhardtnak. Nemrégen az egyik próbán a művész megállott egy pillanatra és jelezte, hogy valamit akar mondani.

— Parancsoljon, — szólt fel a színpadra az igazgató.

— Kérem, direktor úr, van ön mellett egy szabad segédrendező?

— Hogyne, kérem. Miért?

— Szeretnék egy pohár vizet...

4.

Régen hallottunk Darvas Liliről. A kiváló művésznő a newyorki hőség elől a tengerpartra menekült és szeptember 10-e táján tér vissza a metropolisba. Arról nevezetes az amerikai művésztársadalomban, hogy ő az egyetlen külföldi, aki egyetlen esztendő alatt tökéletesen megtanult angolul. A jövő szezonban két darabban is fellép.

5.

Tabódy Klári, a Berlinben nagy sikerrel vendégszereplő fiatal magyar színésznő megkérte a nővérét, Turay Idát, hogy vásároljon számára egy szép telket Budapesten. Villát akar építeni, mert az a terve, hogy bárhol is játszik, a nyarat mindig Budapesten fogja eltölteni.

6.

Az Iparművészeti Múzeum igazgatója, dr. Hölrigl József leszolgálta éveit és szeptember elsején nyugdíjba vonult. A múzeum tisztviselői meleg ünneplésben részesitették igazgatójukat, akivel hosszú évekig együtt dolgoztak, tegnap pedig már az új igazgató elfoglalta hivatalát. Kőszegi Winkler József, a kassai múzeum volt igazgatója lépett Hölrigl József örökébe.

7

A pesti színházbajáró közönség ma reggel örömmel vette tudomásul, hogy a hirdetőoszlopokon megjelentek az első »fecskék«, azaz ragasztották az első színházi plakátokat. A Nemzeti Színház plakátja Schreyvogel »A Kreml istene« című darabját hirdeti, mint első újdonságot. Jövő szombaton lesz a bemutató előadása. Megjelent a hosszú idő után ismét megnyiló Fővárosi Operettszínház plakátja is. A »Pusztai szerenád« lesz az első ujdonsága.

8.

Sok nézője volt tegnap az Erzsébethídon egy filmfelvételnek. Bordy Bellát fotografálták, aki »beugrott a Dunába«. A balerina-filmszínésznő természetesen csak a karfára mászott fel, helyette a dublőz végezte el a bravúros ugrást.

x Az új rádiók összehasonlító bemutatása. A Koncert (IV., Váci u. 23. telefon: 181—255.) közismert kényelmes amerikai rendszerű bemutatótermeiben az összes új rádiótípusok alapos összehasonlítással kipróbálhatók. Legelőnyösebb vétel, csere, részlet. Néprádiók!

Elhalasztották a cannesi nemzetközi filmversenyt

Párizs, szeptember 2.

A nemzetnevelésügyi minisztérium a súlyos nemzetközi események hatása alatt elhatározta, hogy *a cannesi nemzetközi filmverseny szeptember 1-ére tervezett megnyitását szeptember 10-ére halasztja*, feltéve, ha a körülmények a megnyitást ebben az időpontban *lehetővé teszik* — fűzi hozzá a minisztérium hivatalos közleménye.

Őszi kiállítás a Nemzeti Szalónban

A *Nemzeti Szalón* évadnyitó startja nem sok jót ígér. A kisvárosi műkedvelők mindenáron ki akarnak állítani, önkritika hiányukat nem lehet rossznéven venni, de nem értjük a zsűri engedékenységét, mely a magyar művészet és a Nemzeti Szalón színvonalát nem tartja szigorúbban szem előtt. A magyar kultúra iránt több felelősséget és kötelességérzést várnánk a zsüriktől. A dilettáns kiállítás együttesét nem enyhíti döntően az az egy-két ízléses kép, mely csendesen és szégyenkezve huzódik meg az oldaltermekben.

Beiratkozás Rózsahegyinél. Rózsahegyi Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagja *színészképző tanfolyamára* most folynak a beiratások. Jelentkezni lehet: I., Menkina János uca 11/a. Telefon: 15—34—06.

Rendkívüli színházi kedvezmény

Az alábbi színházi előadásokra olvasóink és előfizetőink RENDKIVÜL LESZÁLLITOTT ÁRON válthatnak jegyet Az Est kiadóhivatalában VII., Erzsébet körút 18—20 szám. (1-438-88) Reggel 9 órától délután 5-ig, vasárnap délelőtt 9—2 óráig

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 3-ÁN

ERZSÉBETVÁROSI: **Zimberi-zombori szépasszony (5 d. u. és 8 este).** KOMÉDIA: **Röhögő olimpiász (9 este).**

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 4-ÉN

ERZSÉBETVÁROSI: **Zimberi-zombori szépasszony (8).** KOMÉDIA: **Röhögő olimpiász (5½ d. u. és 9 este).**

KEDD, SZEPTEMBER 5-ÉN

ERZSÉBETVÁROSI: **Zimberi-zombori szépasszony (8).** KOMÉDIA: **Röhögő olimpiász (5½ d. u. és 9 este).**

Színházak műsora

NEMZETI: Jövő péntek: Ellák (évadnyitó előadás). Szombat (először) és vasárnap este: A Kreml istene. — **MARGITSZIGETI SZINPAD:** Szombat: Ahogy tetszik (8). — **ERZSEBETVÁROSI:** Szombat, vasárnap d. u. és este: Zimberi-zombori szépasszony (5, 8). Egész héten minden este és vasárnap d. u.: Zimberi-zombori szépasszony. — **KOMÉDIA:** Szombat (½6, ½9), vasárnap: (½5, ½9): Röhögő olimpiász. Egész héten minden d. u. és este: Röhögő olimpiász. — **FÉNYES CIRKUSZ:** Szombat és vasárnap: Szeptemberi műsor (4, 8). Egész héten: Szeptemberi műsor.

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRÁL (353—707. Margit körút 5. szám): **Vörös orchideák** (Olga Csehova). Éneklő csasok. H. (½4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Csavargókirály** (Ronald Colman). — **ALKOTÁS** (355—374. Gömbös Gyula u. 11): **A nagy keringő** (Luise Rainer). H. (¼4 ⅛6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. 11 órakor: **Tovaris.** — **ANDRÁSSY** (124—127. Csengery ucca 39): **Szélhámosnő voltam** (Edwige Feuillére). H. (¾4 ½6 ⅞8 ½10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ATRIUM** (154—024, 153—034. Margit körút 55): **Suez** (Annabella). H. (½6 ⅛8 ½10; Sz V Ü ½4 ⅛6 ½8 ½10.) — **BELVÁROSI** (384—563. Irányi u. 21. szám): **Szervusz Péter** (Páger, Simor E.). Madonna a művészetben (kultúrfilm). Híradó. (4 6 8 10; V Ü jobbt. 2 4 6 8 10, balt. 3 5 7 9.) — **BODOGRÁF** (149—510. József körút 63): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). Nemzetközi varieté. H. (¼4 ⅛6 ½8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) — **BROADWAY** (144—212. Károly körút 3): **Huckleberry Finn kalandjai** (Mickey Rooney) és a kísérő műsor. (½4 ⅛6 ⅛8 ½10; Sz V Ü ½2 ½4 ⅛6 ⅛8 ½10.) — **BUDAI APOLLO** (351—500. Csalogány u. 46): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). A győzedelmes Japán (Pluhár konferál). H. (½5 ½7 9; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10..) — **CAPITOL** (134—337. Baross tér 32): **Mister Floow** (Edwige Feuillére). H. (¼4 ⅛6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) — **CASINO** (383—102. Eskü út 1): **Minden vihar elül** (Walt Disney színes parádéja) és a kísérő műsor. H. (⅛6 ⅛8 ½10; Sz V Ü ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) — **CITY** (111—140. Vilmos császár út 36): **Minden vihar elül** (Walt Disney színes rajzfilmje). Légiháború. H. (½6 ⅞8 ½10; Sz V Ü ¾4 ¾6 ⅞8 ½10.) — **CORSO** (182—818. Váci u. 9. szám): **A feleségem karrierje** (Joan Crawford). Fontos, hogy ne fájjon (riportfilm). H. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CORVIN** (139—584. 138—988. József körút és Üllői út sarok): **Vihar egy kalap körül** (Heinz Rühmann) és a kísérő műsor. H. (¼4 ⅛6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. ½11 órakor: **Tilos utakon** (Corinne Luchaire). — **DAMJANICH** (134—803. Damjanich ucca 1): **Szélhámosnő voltam** (Edwige Feuillére). H. (½4 ⅛6 ⅛8 ½10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952. Teréz körút 28): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). Matyólakodalom. H. (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **FORUM** (189—707, 189—543, 188—528. Kossuth Lajos u. 18): **Judit** (Bette Davis). (½6 ⅛8 ½10; Sz V Ü ½4 ½6 ⅛8 ½10.) — **GLÓRIA** (144—800. Thököly út 56): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). Láthatatlan madár (kultúrfilm). Híradó. (½5 ½7 9; Sz ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) — **HOLLYWOOD** (142—455. Bethlen tér 3): **Külvárosi szálloda** (Annabella). (Előadások: ¼4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Uj bálványok** (Clark Gable). — **HOMÉROS** (296—178. Hermina út 7): **Tehetséges család** (Allan Jones). Hogyan kell teniszezni (oktatófilm). H. (5 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ½8 ⅛8 ½10; szép idő esetén ½8-tól a kertben.) — **IPOLY** (292—626. Csáky u. 65): **IX. parancsolat** (Jean Gabin). Nem hiszek a szememnek. H. (¼4 ⅛6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ½4 ⅛6 ⅛8 ½10.) — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644. Kálvária tér 7): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). Nemzetközi varieté. H. (¼4 ⅛6 ½8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Szajnaparti szerelem** (Jean Gabin). — **KAMARA** (144—027. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). 500 éves Mezőkövesd (kultúrf.). H. (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **KULTUR KERTMOZGÓ** (386—193. Kinizsi u. 16): **Szerelmesek** (Jeanette Mac Donald) és a kísérő műsor. H. (Teremben 5, kertben ½8 ½10; V Ü teremben ½2 ¾4 ¾6, kertben ¾8 ¾10.) — **LLOYD** (111—994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Külvárosi szálloda** (Annabella). (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **NYUGAT** (127—162. Teréz körút 41): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). Gyerünk a moziba. Tíz perc világtörténelem. H. (½5 7 ½10; V Ü 2 ½5 7 ½10.) — **ODEON** (130—263. Rottenbiller u. 37/b): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). Táncos éjszakák (varieté). Láthatatlan madár (kultúr). H. (Folyt. előad.: ½5 ½7 ½10; Sz ¼4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Iglói diákok** (Gervay Marica). — **OLYMPIA** (342—947. Erzsébet körút 26): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). Madonna a művészetben (kultúrfilm). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130—125. József körút és Kölcsey u. sarok): **A három kadett** (Toutain). Kieg: A láthatatlan madár. H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ORIENT** (114—926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Iglói diákok** (Kabos, Jávor). Táncos éjszakák. Láthatatlan madár. Híradó. (Folyt. előad.: ½5 ½7 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) — **OTTHON** (146—447. Beniczky u. és Baross u. 87. sarok): **Fiúk városa** (Mickey Rooney). Tessék mosolyogni. H. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ½8 ½10.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Szerelmi vihar** (Charles Boyer). — **PALACE** (136—523. Erzsébet körút 8): **Toprini nász** (Jávor, Kiss Ferenc). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145—673. Népszinház u. 13): **Külvárosi szálloda** (Annabella) és a kísérő műsor. Híradó. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Heten a Himalája ellen.** — **PHÖNIX** (144—454. Rákóczi út 68): **Rasputin, a fekete cár** (Harry Baur). H. (Folyt. előad. mindennap: d. e. 11, d. u. 1 3 5 ⅛8 ½10.) — **RÁDIUS** (122—098, 120—564. Nagymező u. 22—24): **A Broadway rózsája** (Alice Faye). H. (⅛6 ⅜8 ½10; Sz V Ü ¾4 ¾6 ⅜8 ½10.) — **RIALTO** (139—497. Rákóczi út 70): **Dédé** (Danielle Darrieux). Álarcos grófnő. H. (D. e. ½11, d. u. ½1 ½3 5 ⅛8 ½10; V Ü d e. 10 12, d. u. 2 4 6 8 10.) — **ROYAL APOLLO** (141—902, 342—946. Erzsébet körút 45): **A tökéletes férfi** (Simor Erzsi, Jávor Pál). Beszélő kövek (kultúrfilm). H. (Előadások: 6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146—040. Kálvin tér sarok, Üllői út 4): **Külvárosi szálloda** (Annabella) és a kísérő műsor. Híradó. (¼4 ⅛6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 ¼4 ⅛6 ⅛8 ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Heten a Himalája ellen.** — **SCALA** (114—411. Teréz körút 60): Prolongálva! **Éjjeli kaland** (Sacha Guitry). Híradó. (⅜6 ⅜8 ½10; Sz V Ü ¾4 ⅜6 ⅜8 ½10.) — **TIVOLI** (123—049. Nagymező u. 8): **Szervusz Péter** (Páger, Simor Erzsi). Táncos éjszakák (zenefilm). Láthatatlan madár (kultúrfilm). H. (Folyt. előad.: ½5 7 ½10; Sz ½4 ½6 ⅜8 ¾10; V Ü ½2 ½4 ⅜6 ⅜8 ½10.) Vas. d. e. 11-kor: **Iglói diákok** (Gervay Marica). — **TURÁN** (120—003. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Szerelmesek** (Jeanette Mac Donald). Híradó. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) Vas. d. e. 9 és 11 órakor: **Csavargókirály** (Ronald Colman). — **URÁNIA** (146—046. Rákóczi út 21): **Második hétre prolongálva! Hétpecsétes titok** (Brigitte Horney). H. (5 ⅛8 ½10; V Ü ¾3 5 ⅛8 ½10.)